I
00078

BIBLIOTECA
DE LA
Universidad de Salamanca.
Est. 13 Caj. 8 Núm. 28
2 - 13 - 8 - 23

78

719

16-Z-24.

I
00078

~~129~~
269

2-13-5-23

61848267x

C 29

Jeſus.

In hoc volumine continentur infraſcripti tractatus.

Primo deuotiſſimus trialogus beati Antonini archiep̄i florentini ordinis predicatorum ſuper euā gelio de duobus diſcipulis euntibus in emaus.

Secūdo pulcherrimus trialogus de cōtēptu mūdi fratris baptiſte de finaria ep̄i vintimilienſis ordinis eiuſdem.

Tertio epiſtola de tribus eſſentialibus votis religionis: ⁊ vtiliſſimus tractatus de veris et falſis virtutibus fratris vmberti generalis magiſtri eiuſdē ordinis.

¶ Diſputatio domini Jeſu in effigie peregrini cum duobus diſcipulis euntibus in emaus facta: complectens declaratio/nem figurarum ſacre ſcripture de chriſti incarnatione paſſiõe ⁊ reſurrectiõe loquentiũ A re/uerendiſſimo ⁊ ſanctiſſimo pa/tre ⁊ dño beato Antonino ar/chiepiſcopo florẽtino ordinis predicatorum per modũ tria/logi edita Incipit.

Incipiẽs a moy/ſe ⁊ omnibus pro

phetis i terpretabatur illis in oĩbus ſcripturis q̃ de illo erãt. Hec v̄ba refert ſacer euãgeliſta Lucas in vltimo caplõ ſui euã/gelij de dño ⁊ ſaluatore noſtro ieſu chriſto: q̃ ea die qua a mor/tuis reſurrexit duobus diſcipu/lis ſuis euntibus in emaus ap/parens cũ ipſis iter agens oſtẽ/dit redarguta eorum ad credẽ/dum tarditate quomodo opor/tuit chriſtum pati ⁊ ita intrare in gloriam ſuam. Incipiẽs eñi a moyſe et omnibus ⁊c. Uere hec dies quã fecit dominus: nã ⁊ſi omnez diem fecit qui oĩa creauit. Hanc tamen ſingularẽ pſalmiſta inſinuat feciſſe: quia ſuper cũctos prerogatiuis exi/mijs decorauit. Tantis eñi di/uinarum diſpenſationum my/ſterijs eſt conſecrata: vt q̃cq̃d a domino inſigne eſt conſtitu/tum: in huius diei dignitate ſit geſtum. In hac ſiquidem ⁊ mũ/dus accepit exordium ⁊ per re/ſurrectionem chriſti mors in/teritum ⁊ vita accepit initium Inquit leo papa: Et vt de cete/ris eius myſterijs taceã: in hac die prebuit ſeipſum viuum in multis argumẽtis: quinquies apparens diſcipulis ſuis: ac lo/quens de regno dei: aperiens illis ſenſum vt intelligerẽt ſcri/pturas ad deſignandum quin/tuplex hominum genus quib[9] manifeſtat gloriam ſuam: vt ſi/cut paſſionis ſue: ita ⁊ conſola/tionis ac glorioſe reſurrectio/nis participes fiant. Apparuit

ſmo mane marie magdalene que erat ĩ ciuitate peccatrix de qua chriſtus eiecerat ſeptē de/monia marco atteſtante. Cum enim pedes domini ieſu lauit tunc confregit in aquis draco/nis ſeptem capita criminum. Utiq₃ cor contritum ⁊ humiliatum non deſpicit deus: qnimo vbi abundauit delictum ſuper/abundauit ⁊ gratia ſi non deſit feruens penitentia atq₃ huius manifeſtat gloriam ſuam: non tamen prius aut feſtiuius q̄₃ innocentiſſime matri ſue vt pie credit alma maſ eccleſia. Pau/lopoſt pro ſecunda vice viſibi/lem ſe fecit duabus mulierib⁹ ſuo amore feruentibus ad an/nūciandum ipſam reſurrectionem diſcipulis properantibus referente mattheo: que poſtq̄₃ dixit eis auete acceſſerunt ⁊ te/nuerunt pedes eius. Nō enim priuantur conſolationib⁹ eius qui annunciant opera dei do/centes omnes gentes ⁊ reddē/tes virtute magna teſtimoniū̄ reſurrectionis ieſu chriſti dñi noſtri: ſ₃ oſcula ſuauis amoris pedibus eius humanitatis in/figunt. Manifeſtauit ſe tertio dominus ieſus ei qui trinā ne/gationem trina confeſſione di/luerat ſyncere dilectionis non ſolum omnem ſubſtantiam ac honorificentiam ſed ⁊ ppriam vitam pro chriſti amore para/tus exponere ſimoni videlicet petro: quē icc irco piſſim⁹ de⁹ cum preficere cunctis intende/ret: ad momentum ruere pro miſit vt in ſua culpa diſceret q̄/lit lapſis miſereri deberet ſm magnum gregorium verbo do ctrine: exemplo vite ac corpo/rali alimonia: prout ſuppetunt vires propter quod ter a dño extitit dictum ſummo pontifi/ci: paſce oues meas. Non par/uum lumen exoritur ſolis iuſticie: ⁊ charitas dei copioſe cir/cūfulget eos. Religioſis quoq₃ contemplatiuis quos ab omni ſtrepitu temporaliū vacare cō uenit: ⁊ fores ſenſuum clauſas tenere regularibus diſciplinis familiari⁹ ⁊ multiplicius ſe do minus manifeſtat: ſi tamen ſint congregati in vnum non dicē tes aliquid proprium: ſed cor vnum ⁊ animam vnam haben tes in domino. Joanne enim euāgeliſta narrante didicim⁹ quia cum ſero factum eſſet die illa vna ſabbatorū ⁊ fores eēnt clauſe: venit ieſus et in medio ſtās dixit pax vobis. Et hec q̄n ta ⁊ vltima vice illi⁹ diei: nam quarta fuit vbi nos oportet diu verſari et ideo poſtremo reli/cta cū duobus eūtib⁹ in emaus

ipſe dominus ieſus ſe eis in ſo/
cium dedit luca inſinuante:qui
demum cognouerunt eū in fra
ctione panis:vnde et actiui nō
īmerito figurantur qui ⁊ſi mo
re lye habeāt oculos lippos ad
intuendum diuina:quia ⁊ ocu/
li eorum tenebātur ne eū agno
ſcerent:tamen ſecunde ſeptem
plici prole operum miſericor/
die:demum ⁊ ipſi vident eum
ſicuti eſt. Ex his autē duobus
vnum quis fuerit omnino co/
gnouimus quia cleophas no/
mine:alter vō adhuc ignoratꝰ.
Et ſi opinentur aliqui hunc fu/
iſſe lucam hiſtorie huius nar/
ratorem:⁊ propterea ex humi
litate ſuum nomen reticentem
non videtur hoc conſentaneū
rationi:cum vterqꝫ horum di
catur fuiſſe ex diſcipulis chriſti
Lucas autem in principio ſui
euangelij aſſerit magis audi
ta q̄ꝫ viſa referre ex doctrina vi
delicet apoſtolorum precipue
pauli quorum ipſe diſcipulus
fuit. Exprimit autem ſacer an/
tiſtes ambroſius nomen illius
His igitur dominus ieſus ap/
paruit:⁊ in alia effigie nō in ſe/
ipſo mutatus in ſpecie ſua:⁊ſi i
alia ſcilicet peregrini illis eſt
viſus:vnde ⁊ dixerunt. Tu ſo/
lus peregrinus es in hieruſalē
Necqꝫ a myſterio vacat vt pere

grinus eſtimaretur. In eo enī
ipſius domini cōditio eſt figu/
rata noſtri conuerſatio infor/
mata:⁊ illorum diſcipulorum i
diſpoſitio demōſtrata. Fuit do
minus reuerſus ab inferis ad/
uena ⁊ peregrinꝰ:quia cum lo
cus proprius corporis glorifi
cati ſm̄ decentiam ſit ſuperna
hieruſalem prima incorruptio
nis ⁊ claritatis quā reſurgens
inchoauerat:nō vt ciuis ſed vt
peregrinus verſabatur in hac
valle corruptionis ⁊ tenebraꝝ
ad promouendam noſtrā ſalu/
tem. Uere peregrinus erat qa
⁊ſi in propria venit inquantū
deus rex regum ⁊ dominꝰ do/
minantium:tamē in noſtra na/
tura aſſumpta alienus et pere/
grinus a ſubſtantia deitatis:in
cuius etiam ſignum eius geni/
trix beatiſſima ipſum peperit
peregre conſtituta. Uere pere
grinꝰ ⁊ ſolus qui in baculo cru
cis more iacob tranſiuit iorda
nem fluide mortalitatis:torcu/
lar calcās ſolus:ſaculumqꝫ pec/
cunie ſeu peram tulit ſecum:pa
rum quidē temporalis ſubſtā
tie oblate ab alijs: cuiꝰ loculos
inde cōmendauit ſibi ⁊ ſuorum
neceſſitatibus ſeruās:nam the/
ſauri ſpūalis precioſiſſimi ſan/
guinis ſaculum plenum cōſci/
dit deus:pro nobis redimēdis

tempoꝛe paſſiõis. Solus pere
grinus hic fuit qui nullũ pecca
ti pondus vnq̄ʒ in ſe habuit: vt
coꝛam latrone diabolo vacuus
viatoꝛ concinneret ſimulq̄ʒ cõ/
pꝛehenſoꝛ cũ angelis faciẽ pr̃is
limpidiſſime intueretur: ima/
ne pileum capite habẽs ſpineũ
virginis intemerate ſuũ legit
hoſpitium: meridie cubauit in
cruce: aceto pꝛius potatus ⁊ fel
le: ad veſperam in ſepulchꝛo qe
uit. Hic eſt q peregre pficiſcẽs
in regionem longinquã ſuis ta
lenta cõmiſit in ſua reuerſione
finali a cunctis exigens rõneʒ
Utinam ab eo mereamur audi
re. Euge ſerue bone ⁊ fidelis qꝛ
in pauca fuiſti fidelis ſup̃ mul/
ta te conſtituam intra in gaudi
um domini tui. Nempe qꝛ oĩs
chꝛiſti actio noſtra ẽ inſtructio
in hac peregrini ſpecie fideles
edocuit ſe vt peregrinos habẽ.
Sic eni amonuit pm̃us ⁊ ſum/
mus vicarius in ſua cañ. dicẽs
Obſecro vos tanq̄ʒ aduenas ⁊
peregrinos abſtinere a carna/
libus deſiderijs que militãt ad
uerſus animam. Ordiu eni ſu/
mus in coꝛpoꝛe ⁊ſi peregrine/
mur a domino per fidẽ ambu/
lando: et non per ſpecieʒ pꝛoh
doloꝛ quia non pauci maxima
cura laboꝛum ⁊ doloꝛũ ſibi ven
dicant mundi ciuilitatẽ: ⁊ tãq̄ʒ
habentẽs hic ciuitatẽ manẽteʒ
non inquirunt futuram: cum tñ
in figuram diuinitus dictuʒ ſit
Scito pꝛenoſcens qꝛ ſemẽ tuũ
qui ſunt veri fideles futurũ eſt
peregrinum in terra non ſua:
qd̃ non ignoꝛãs pſalmiſta ait:
Aduena ego ſum apud te ⁊ pe
regrinus ſicut omẽs pr̃es mei.
Trita peregrinꝰ graditur via
ne deuiet ad cruces aſpiciens
⁊ lapidum aceruos vt diſcamꝰ
nos vitare ſemitas opeꝝ quas
ſancti non fuerunt ingreſſi: qa
eſt via que videtur homini re/
cta: ⁊ nouiſſima eius ducunt ad
moꝛtem: aſpicientes ſepiſſime
in actoꝛem fidei ⁊ conſũmatoꝛẽ
ieſum qui pꝑoſito ſibi gaudio
ſuſtinuit crucem confuſione cõ
tẽpta. Aceruus lapidum cõmu
nis eſt vita ſanctoꝝ que nobis
imitanda pponitur: non auteʒ
lapidum ſingularium ſanctoꝝ
ſcʒ qui extra cõmunes leges q̄/
dam potius miranda q̄ʒ ſeruã/
da egerũt. Peregrinus humi/
lis ⁊ quietus parum attẽdens
ad ea que oculis ſe offerunt pla
cida ſed ad pꝛopꝛiam patriam
intendens ad eam cum deſide
rio pꝛoperat. Sic ſic nobis mi/
tibus ⁊ humilibus coꝛde vile/
ſcat mundus iſte cum delecta/
tionibus ſuis ſuſpirantibus ad
patriam claritatis eterne. Poꝛ

ro vt peregrinus redēptor nr̄ illis duobus apparuit quia peregrinus erat ⁊ ignotus mentibus eorum: nam ſi eius diuinitatem nouiſſent minime dixiſſent de ieſu qui fuit vir propheta ſed deus ⁊ dominus prophetarum. Nec adieciſſent. Nos ſperabamus quia ipſe redēptur⁹ eſſet iſrael. q. d. nō amplius ſperamus. Et propter eandē cām ipſe peregrin⁹ ſe finxit longi⁹ ire: non mendacium dicēdo ꝙ ſine peccato eſſe non pōt: quia veritas mentiri nō valet: ſicut nec ignis frigidum reddere: ſꝫ finxit ſe corporaliter componēdo ⁊ aptādo ac ſi vellet longi⁹ ire. Fictio aūt operis cū ad bonum dirigitur: ſine peccato reperitur: quia non ita opus ordinatum eſt ab auctore nature ad exprimendum mentis cōceptū ꝙſi etiam qn̄qꝫ operet̄ ſicut et verbum vocale ſm beatū Tho. ſcd̄a ſcd̄e. q. iij. ar. qnimo fictio in ſermone cum ad vtilitatē fit audientiū vt melius ⁊ delectabilius capiant irreprehenſibilis eſt: cū nec proferens fallere intendat nec fallat̄ intelligens Sic ionatas filius geroboal parabolā finxit loquēs ſiccimitis contra amaleth: ꝙ ligna cōuenerunt vt ſibi facerent regē ⁊c. vt habet̄ iudic. ix. Chriſtus q̄qꝫ plures parabolas dixit: q̄ forte nūqꝫ fuerūt ad lr̄am ſupficialē in rerū nā. Sic ⁊ doctores in ſuis ſermonibus multa finxerunt ⁊ in dialogis ad eruditionem. Chriſtus igit̄ finxit actu ſe longius ire: vt oſtenderet ſe longe eſſe a cognitione illorum. Et quia diuinitatē neſciebant ne humanitatem agnoſcerent eorum oculi merito detenti ſunt. Ego quoqꝫ minimus content⁹ de micis que cadunt de menſa dominorum meorum: quorum cunqꝫ ſapientium affluētis doctrine aliquas breues auctoritates ſcripture ⁊ regulas p eos inductas in medium ponam q bus oſtēditur ꝙ oportuit chriſtum pati et intrare in gloriam ſuam per modum trialogi fingendo peregrinum exponere: vt in diuerſis doctoribus legi ipſos interrogare circa dicta p eum vt fieri poſſibile fuit. Et ſi in euangelio hoc ſupprimatur ⁊ aliquando cleopham ⁊ aliqn̄ amaon pluraqꝫ q̄uis ſimplicitas eorum: talia querere non ſinebat tamen quia poſtea queſita ⁊ delucidata fuerunt fingemus eos inueſtigare. peregrinum vō ad ſingula reſpondere Dicat ergo ſacer euāgeliſta de ipſo ieſu domino noſtro thema aſſumptum.

Peregrinus.

Incipiens a moyſe ⁊ om
nibus prophetis interp̄
tabatur in illis omnibus
ſcripturis que de illo erant.
Quaſi dicat peregrinus incipi
endo a libris moyſi qui primi
libri ſunt ex ſacris ſcripturis et
diſcurrendo per alios omnes
qui ſunt pleni ꝓphetijs ⁊ figu/
ris de chriſto:oſtendam vobis
luce clarius quomodo hic qui
paſſus eſt:de quo loquimini eſt
meſſias:⁊ ꝙ oportebat ipſū pa
ti ⁊ intrare in gloriam ſuam re
ſurgēdo. Prima igitur ſcriptu
ra ſit illa ſingularis prophetia
ſanctiſſimi iacob patriarche: q
ad extrema vite deductus ſin-
gulos duodecim filiorum ſuoꝝ
benedicens ⁊ in benedictione
prenuncians que ventura erāt
in nouiſſimis temporibus pro
pagatis ab eis:quartum filium
nomine iudam alloquens ⁊ in
ſpiritu:intelligēs chriſtum de
eius tribu oriturum:⁊ propter
hoc quaſi ad ipſuꝫ chriſtum ſer
monem dirigēs ſic ait: Judas
te laudabunt fratres tui: manꝰ
tua in ceruicibus inimicorum
tuorum. Adorabunt te filij p̄ris
tui. Catulus leonis iudas. Ad
predam fili mi aſcendiſti. Re/
quieſcens accubuiſti vt leo atqꝫ
leena. Quis ſuſcitabit eū? Non
auferetur ſceptrum de iuda et
dux de femore eius donec veni
at qui mittendus eſt:⁊ ipſe erit
expectatio gentium. Satis cla
re iſta prophetia inſinuat meſ/
ſie aduentum incarnationis tē
pus determinans: eius quoqꝫ
mortem reſurrectionē:⁊ a cun/
ctis adorationem exhibendaꝫ.
Fratres igitur ſui ſcilicet chri/
ſti qui ortꝰ eſt de tribu iuda ſūt
diſcipuli ſui qui laudauerūt eū
in vita propter mirabilia opa
ſua:ſed adhuc magis laudabūt
in futurum populis predican/
do. Manus quoqꝫ ſua ⁊ ſi iner
mis animo cruci affixa in cer/
uicibus inimicorum fuit ad de
bellandum aereas poteſtates.
Adorabunt eum vt verum deū
filium patris ſui eterni ſcilicet
filij per creationem ſm ꝙ ait
pſalmiſta:filij excelſi omnes:p̄/
cipui electi filij per adoptionē.
Catulus dicitur iſte meſſias di
minutiue per nimiam humili/
litatem qua exinaniuit ſe vſqꝫ
ad mortem crucis: ſed leo eſt p̄
regiam dignitatem ſicut leo di
citur rex animalium. Vere leo
d̄ tribu iuda benignuꝫ animal
paruulus: ſed rigiduꝫ magnis
elatione. Vere leo fortiſſimus
beſtiaruꝫ qui ad nullius pauet
occurſum: animo ad rugitum

eius finalis ſententie quoſcūqꝫ
tremere facit. Ipſe conſtitutus
eſt a deo iudex viuorum ꝛ mor
tuorum. Ad predam aſcendit
iſte leo: ſiue in cruce leuatus ex
inde rapiendo predam huma
ni generis de manibus inimi/
ci ſui cuꝫ ab inferis aſcendit cū
preda animarum illarum que
ibi detinebantur in limbo ipm
expolians: quas demum in alta
celorum aſcendens ſecum du/
cet. Requeſcens accubuit vt leo
quando inclinato capite in cru
ce tradidit ſpiritum non neceſ
ſitate ſꝫ quia voluit. Et ſicut leo
cum dormit nunqꝫ ſua lumina
claudit: ita iſte meſſias cuꝫ dor
miret ſomno mortis: oculos tñ
ſue diuine intuitionis qui in oī
loco contemplantur bonos et
malos: nuda quoqꝫ ꝛ aperta ei
ſunt cūcta nunqꝫ clauſit. Scđm
naturales catulus naſcitur q̄ſi
mortuus triduo dormit: ſed ru
gitu patris velut tremefactus
cubilis locus ſuſcitare dicit leo
catulum dormientem. Sic meſ
ſiam triduo dormienteꝫ ī mor/
te deus pater rugitu v̄tutis ſue
diuine tria die ſuſcitauit a mor
tuis. Et tantus fuit rugitus ille
virtutis ꝙ terremotus exinde
factus eſt magnꝰ. Et qꝛ virtute
naturali non poterat fieri iſta
ſuſcitatio: cum de priuatiōe ad
habitum non ſit regreſſus: ipſe
autem virtute diuina alterius
non egeret cum eēt plenus deꝰ
vnꝰ cū patre: ideo ſubdi: Quis
ſuſcitabit illum. q. d. nullus: qa
nullius auxilio indiget cum ꝑ
ſe reſurgat vt verus homo vere
ſuſcitatus: vt verus deus reſur
rectioneꝫ operatus eſt. Porro
ex temporis determinatiōe qđ
preſignat ipe patriarcha iacob
in eo quod ſubdit poteſtis ītel/
ligere hunc crucifixum eē meſ/
ſiam promiſſum cū. ſ. dicit. Nō
auferetur ꝛc. Debetis eni ſcire
ꝙ ſceptrum ſignat dignitatem
regalem: ꝛ dux quendam prin
cipatum ſuper populuꝫ hebreo
rum quē priuatum cepit habē
tribus iuda ſuper reliquum po
pulum in egreſſu de egypto lꝫ
imꝑfecte: eo ꝙ tribus ipſa iuda
ducatum prebuit: ꝛ ꝑma mare
rubrum introiuit. Peruenit āt
primatus iſte ad dignitateꝫ re
galem completam in eadē tri/
bu in dauid qui fuit ꝑmus rex
de tribu iuda ꝛ protacta eſt de
progenie in progeniem vſqꝫ ad
ſedechiam qui vltimo regnās
in hieruſaleꝫ: captiuus ductus
eſt cum populo iudeorum a na
buchodonoſor in babyloniam
vbi diem clauſit extremū: et ex

tunc nō ablata fuit dignitas regalis nec ducatus de tribu iuda ex toto ſed interpollata per ſeptuaginta annos babylonice captiuitatis: nam reuerſus exinde hieruſalem de licētia ciri ꝛ darij regum perſarum ꝛ medorum dux fuit ꝛ vt gubernator in populo illo iudeorum Zorobabel ꝛ nemias qui fuerunt de tribu iuda. Principes quoqꝫ machabei: ex quibus etiam Joannes hircbanus ſimonis machabei filius impoſuit ſibi diadema ꝛ regnauit ſuper populū cum poſteritate ſua vſqꝫ ad tēpora herodis aſcbalonite. Hic fuit primus rex iudeorum alienigena ex patre idumeo ꝛ matre araba qui fretus auxilio romanorum bellum gerens cum antigono qui vltim⁹ regnauit ex machabeis originē trahens deuicit eum ꝛ occidit ac omnē progeniem regiam. Interfecit quoqꝫ omnes doctores legis q etiam dicebantur duces populi: vt auferret eis omnem viam recuperandi ſceptrum. Et ipſe etiam fuit qui fieri fecit tantaꝫ necem puerorum cum illi tres reges venerunt hieroſolymaꝫ ab oriente adorare regem iudeorum natum vt puto vos audiuiſſe. Res enim illa ſatis diuulgata eſt per orbem ꝛ ego totum optime ſcio. Et licet machabei nō eſſent de tribu iuda ſed de tribu leui: tamē quia ille due tribus ad inuicē matrimonia ꝯtrahebant vt patet in vxore pⁱmi ſacerdotis ſūmi aaron que fuit de tribu iuda: ꝛ vxore etiam ioiade: ideo regnantib⁹ machabeis adhuc durabat ſceptrum de tribu iuda per lineaꝫ ſaltim femininam. Sꝫ herode capiente regnum iudeorum q ex toto erat alienigena: ex tūc ablatum eſt ſceptrum de tribu iuda: ꝛ ſub eo nat⁹ fuit iſte ieſus ſicut poteſtis per vos aduertere ex eius etate. Unde ex hoc videtis manifeſte quia ipſe eſt meſſias qui mittendus erat a deo de quo prophetauit iacob patriarcha ꝛ ipſe ē expectatio gentium: quia non ſolum multi ex iudeis: ſed permaxime gentium populi ad eum congregabuntur per fidem expectātes et deſiderantes ſalutem ab eo: vñ oportebat chriſtū pati vt liberaretur homo ꝛ impleretur prophetia.

Cleophas.

Vere domine mi venerāde fateor plures audiſſe interpretationes huius

prophetie:ſed nulla ex eis vnq̄
mihi ſatiſfecit ſed remãſit ſem/
per mens mea de veritate eaꝝ
ſuſpenſa. Nunc autem ita eluci
daſti mētem meam vt credere
incipiam hoc itellexiſſe noſtrū
patriarcham vel dicere volu/
iſſe qđ p te expoſitū eſt. Et qꝛ lo
cutio tua māifeſtū fac̄ viꝝ te eē
ſapientiſſimum queſo vt pla/
ceat tibi euacuare expoſitiones
q̄s a diuerſis audiui magiſtris
noſtris in ſupradicta prophe/
tia:nam quidam dicūt prophe
tiam illam impletam tempore
ſaulis qui fuit rex in populo iu
deorum:ꝛ quia non fuit de tri/
bu iuda ſed beniamin q vnctus
eſt in ſylo:prophetia dicit autē
illa donec veniat in ſylo: ideo
tunc ceſſauit ſceptrum ꝛ duca-
tus de tribu iuda. Audiui a qui
buſdam alijs illam adimpletaꝫ
tempore ieroboam:quando ſcꝫ
factꝰ fuit rex ſuper iſrael: ideſt
decem tribus de populo iudeo
rum. qui quidem ieroboam nō
fuit de tribu iuda ſed alterius
ꝛ remanentibus tm̄ duabus tri
bus roboam filio ſalomonis ſcꝫ
tribu iuda ꝛ tribu beniamī nū/
q̄ amplius dominium ꝛ regi/
men iſrael:ideſt illarum deceꝫ
tribuum reuerſurum eſt ad tri
bum iuda:ꝛ ſic ceſſauit ſceptrū
de iuda quo ad totum populuꝫ
in ieroboam qui ꝛ ipſe dicitur
rex factus in ſylo. Non nulli ēt
interpretātur impletam in na/
buchodonoſor. nam ſylo vt di/
cunt hi interpretatur miſſus ꝛ
eſt etiam nomen cuiuſdam lo/
ci. Ibi autem potius ſignificat
meſſum ſeu miſſiam q̄ locum.
Unde tranſlatio caldaica que
reputatur vt gloſa ꝛ veriſſima
in locis obſcuris littere: adeo
ꝙ nullus eam in aliquo impro
bare auſus ſit ſic habet Donec
veniat meſſias. Ubi dicit̄ ſm̄
aliam litteram ſylo. Et aſſerūt
hunc meſſiam nabuchodono/
ſor qui miſſus fuit a deo ad pu
niendum populum iudeorum.
Et tūc captiuato ſedechia rege
vltimo de tribu iuda ablatum
fuit ſceptrum de iuda.

Peregrinus.

Credite mihi cariſſimi
quoniam doctores ve/
ſtri ceci ſunt ꝛ duces ce
corum. Cecus autem ſi ceco du
catum preſtat ambo in foueam
cadunt:ꝛ ideo ſinite illos cum
tales expoſitiones falſe ſint et
extorte. Qua enim ratione po/
teſt prima interpretatio verita
ti inherere: vt dicatur in ſaule

rege ſceptrum de iuda ablatuꝫ quod nondum perfecte ſumpſerat initium. Nec in ſylo inunctus fuit ſaul in regem: quia in chariathiarim archa domini tunc fuerat tranſlata ⁊ ibi per conſequens regum inunctio.
Secunda quoqꝫ expoſitio mendacijs innititur cum in ieroboā filium nabath impletaꝫ aſſerit prophetiam: quoniam non in ſylo ſed in ſichen congregatio illa facta fuit ad conſtituenduꝫ ieroboam regem iſrael. Et per ipſum ieroboam non fuit ablatum regnum a tribu iuda: ſꝫ potius ſtetit primum ſcilicet roboam filij Salomonis per ſucceſſionem hereditariam in ciuitate hieruſalem que erat metropolis: vbi erant templum ⁊ archa domini ⁊ vnctio ſacra q̄ propria erant et eſſentialia in regno iſraelitico. Sed nabuchodonoſor fuiſſe meſſiam de quo patriarcha loquitur nil abſurdius dici poteſt: nam neqꝫ per ipſum ex toto ſceptrum fuit ablatum de iuda atqꝫ ducatus: ⁊ ſi interpollatum vt dictū eſt: quia captiuum duxit populum iudeorum cum rege ſuo in babylonem: ⁊ a deo ſi miſſus ē: non ad liberandum populum ſuum: vt mittendus a prophetis cunctis refertur meſſias: ſꝫ ad opprimendum et exterminandum potius venire permiſſus eſt: nouiſſimiqꝫ dies in quibus patriarcha predixit hec implenda ſunt dies veri meſſie chriſti domini qui redempturus eſt ſm plures veſtros ſolēnes doctores ⁊ ſic non ſunt dies quibus regnauit nabuchodonoſor. Firmiter igitur tenete ⁊ nullatenus dubitetis quia hic ieſus qui nunc crucifixus ē a iudeis ipſe eſt ille meſſias de quo iacob loquitur qui natus ē ſub herode aſcalonita a quo ablatum eſt ſceptrum de iuda nūq̄ꝫ reſumendum.

Amaon.

Magiſter reuerende verba tua ſpiritus ⁊ vita ſūt Interpretatio tua penetrauit cor meuꝫ mirabiliter ⁊ dulcorauit et eo magis quia tua locutio videtur omnino ſimilis doctrine noſtri magiſtri ieſu: quē tanto nunc maiori veneramur affectu quanto nobis ex tua expoſitione magis innotuit ipſum fore vere meſſiam. Et quia expoſitiones noſtrorū doctoruꝫ a conſocio meo cleopha inductas ſuper prophetia iacob peroptime vt erroneas ⁊ friuolas euacuaſti: obſecro vt mihi quoqꝫ ſatiſfacias queſtio-

nes aliquas que meum animū pulſant tua ſapiētia enodando Tradunt docēdo populum noſtri rabbite nullam foze in diuinis pluralitatem dicente domino: Audi iſrael domin⁹ de⁹ tuus vnus eſt. Animas quoqꝫ iuſtozum qui deceſſerunt in celis glozia frui diuina atteſtante ſcriptura: quia reddidit de⁹ mercedem labozum ſanctozuꝫ ſuozum ꝛ ſapientia ducit ad claritateꝫ eternam. Meſſiam aūt chziſtum dominum pzedicant futurum maximum pzophetarum hominem tamen purum: quia dominus per moyſen dixit: pzophetam ſuſcitabo eis de medio fratrum ſuozum ſimileꝫ tui ꝛ ponam verba mea in oze illius ꝛc. Deum autem ipſum blaſſemum arbitrantur. Expectandum eum dicunt venturū mundo necdum veniſſe: quia communiter aſſeuerant adhuc ſceptrum de iuda durare ꝛ contendunt eo ꝙ in partibus babylonie capita tranſmigrationuꝫ eſſe dicunt que habēt dominiū iudicandi ꝛ determinandi cās in populo iſrael vbiqꝫ terrarū. Sed te exponente pzophetiaꝫ ſepe fatam collegi ex tuis v̄bis mellifluis quatuoz concluſiōes pzedictis ſententījs oppoſitas videlicet in diuinis eſſe pluralitatem: cum patrem ꝛ filiū nominaſti: animas iuſtozum ad iferos deſcendiſſe: quia pzedam inde aſcendentem aſpoztari debere per miſſiam inſinuaſti ipſumqꝫ vt verum deum adozandum ſuam humanitatem ſuſcitaſſe declaraſti. Et iam ipſuꝫ veniſſe: ac omnia que per iacob et alios patriarchas ꝛ pzophetas de eo dicta ſunt impleta ipſūqꝫ ieſum benedictum de quo loquimur crucifixum ꝛ moztuū eſſe affirmas. Quid igitur de traditionibus his ſeniozum noſtrorum q quotidie ſcrutātur legē ꝛ pzophetas vbi iſta habentur.

Peregrinus.

Attendite dilectiſſimi a fermento doctrine ſcribarum ꝛ phariſeozū qđ eſt hipocriſis ſupficialiꝛ apparentes ꝛ non vere. Modicum aūt fermentū erroꝛis totā fidei maſſam cozrumpit. Errant ſiquidem illi neſcientes ſcripturas neqꝫ veritatem eaꝝ. Que antē dixi fidelia ſunt firmata in veritate ꝛ equitate: nam in diuinis vtiqꝫ vnus eſt deus ſm̄ ſcriptutas non plures dīj: vt ethnici autumāt: Unus aūt eſt vnitate eſſentie: nō aūt in vnius ſingularitate pſone. Neqꝫ enim ita ſolitarius eſt: vt conſoztīj gau/

dtum nõ habeat. Qui eni alijs
generationẽ tribuit non debet
ſterilis pmanere inquit ipſe p
Iſaiam. Et qꝛ ꝓfunda ſunt iſta
myſteria ſiſtamus gradum: vt
non perfunctorie capiatis ſꝫ at
tentius. Nempe glorioſus deꝰ
abſqꝫ intellectu eſſe non põt: et
cum ipſe ſit infinitus virtute to
tumqꝫ ſe intelligat: inde gignit
ex ſe verbum infinite virtutis
non accidentale ⁊ tranſitoriuꝫ
vt noſtrum: ſed pſonale ⁊ ſubſi
ſtens quẽ filium eius nominat
ſcriptura que generatio nõ ma
terialis ſed ſpiritualis eſt: quia
ſpiritus eſt deus: ſicut ⁊ ipſum
verbũ ſeu cõceptũ mentale quẽ
eructat cor noſtrũ ſpirituale ẽ.
Et ꝙ generet̃ ex ĩtellectu expe
rimur: quõ aũt gignat̃ ignora
mus. Non põt aũt generãs pr̃
verbũ bonũ eſſentialiter ab eo
genitum non diligere: nec ipſe
filius patrem ſuũ nõ amare vñ
hꝫ totũ eſſe ſape ⁊ velle: taleqꝫ
ĩter eos amorẽ eſſe ſcitote ſpm
ſanctũ tertiã in diuinis pſonaꝫ
ipſaſqꝫ pſonas nõ tres deos ſed
vnũ deũ eſſe firmiter tenendũ
eſt. Et vt melius ĩtelligatis: exẽ
plũ accipite materiale. Sol im
mediate cũ extat creatus radiũ
emiſit: vñ ſi ſol foret eternus ra
dius coeternꝰ exiſteret. Ab ipo
aũt ſole ⁊ radio eiꝰ terra reuer
berante ꝓcedit calor: ſicqꝫ tria
videtis ⁊ vnã tm̃ ſubſtantiã ſo
lis. Sic in diuinis vnã ſubſtan
tiam eſſe nõ dubitetis treſqꝫ p
ſonas coeternas: patrẽ ⁊ filiũ ⁊
ſpm̃ ſctm̃: trinitatẽ ſanctiſſimaꝫ
⁊ de his auctoritates expreſſas
in pluribus locis hẽtis ꝓnunc
eas que noia ipſaꝝ exprimunt
vel vnitatẽ referamus. Nõne
p pſalmiſtã ait pater ḋ filio ſuo
loquẽs: Ipe ĩuocabit me pater
meꝰ es tu? Et alibi filius ad pa
treꝫ: Dñs dixit ad me: filiꝰ meꝰ
es tu ego hodie genui te. Et in
alio pſalmo: ſpm̃ ſctm̃ tuũ ne au
feras a me ait propha ad dñm.
Pluralitas pſonaꝝ in diuinis
cũ vnitate eẽtie geneſeos ini
tiũ atteſtat̃ cũ dicit̃: In pncipio
creauit heloyn celũ ⁊ terram.
Heloyn aũt eſt plurale huiꝰ no
minis. Hel. i. Heli ⁊ interptat̃
dij. In hoc igit̃ ꝙ dicit creauit
in ſingulari: notat̃ vnitas eſſen
tie diuine. In eo ꝙ ſubdit dij ſi
gnat̃ pluralitas pſonaꝝ in illa
diuina eſſentia. Sꝫ hieremias
adhuc pleniꝰ hoc oñdit dicẽs:
Peruertiſti vba heloyn. i. deo
rũ viuẽtiũ dñi tethagramaton
ideſt dñi exercituũ dei nr̃i. Se
cũdũ. n. doctores vr̃os q̃ꝝ ſnias
pleniſſime noui: iſtud nomẽ te
thagramatõ ſignificat diuinaꝫ
nãm ſm ſuas ꝓpetates intrin

ſectas abſqȝ reſpectu ad extra: ⁊
ſic patet ꝙ in itrinſecis diuini
tatis que deſignatur per nomē
domini tethagramaton ē alia
pluralitas propter plurale im
mediate precedens: dum dicit
peruertiſtis v̄ba heloyn. ideſt
deorum viuentium vt notetur
vnitas eſſentie cum perſonaꝝ
pluralitate. Sed iſaias ꝓpheta
nō ſolum pluralitatem perſo
narum in diuinis: ſed ⁊ trinita
tem ſatis clare exprimit dicēs
Non a principio in abſcondi
to loquutus ſum ex tpe anteqȝ
fierent ibi eram: ⁊ nunc domi
nus meus miſit me ⁊ ſpiritus
eius. Hec verba non loquitur
iſaias de ſe ꝙ prius ſcȝ fuerit ī
ſpiritu in mōte ſynai cū moyſe
⁊ alijs prophetis vbi ſicut moy
ſes recepit legem ita ⁊ alij ſuas
prophetias: ſed poſtea tempo
re a deo determinato publica
uerunt eas in mundo vt men
tiuntur quidam ſcribe. multa
enim inconuenientia ſequerēt
ex hac ſententia: ſed loquit ibi
dominus deus qui a principio
cum .ſ. dedit legem non in oc
culto loquutꝰ eſt ſed populo au
diente in publico: vt recipere
poſſet q velſet. Et vtiqȝ ibi erat
chriſtus ſm ſuam deitatem cū
fieret illa .ſ. datio legis ⁊ qui eā
dedit ab eterno extitit: et ipſe
demum miſſus inquantum in
cārnatus in mūdum a deo pa
tre ⁊ ſpiritu eius: ideſt ſpiritu
ſancto ad redimendum homi
nem filius dei qui meſſias nū
cupatur ⁊ chriſtus ieſus ipſe ē
de quo noſter ſermo loquitur.
Quod autem anime iuſtorum nō
ad celum ſed ad inferos deſcē
derunt: nonne apertiſſime pa
triarcha ipſe iacob inſinuauit:
cum exiſtimans a fera peſſima
ioſeph filium ſuum deuoratum
ait: deſcendam ad filium meuȝ
lugēs in iferno. Nouerat vtiqȝ
filiuȝ ſuum optimum ⁊ tamen
non in celo ſed in inferno cre
debat a ſe ipſum reperienduȝ
Et de patrum ſanctorum edu
ctione ab inferis per meſſiam
clariſſime prenūciauit zacha
rias ꝓpheta dicens: Tu quoqȝ
in ſanguine teſtamēti tui emi
ſiſti vinctos tuos de lacu in quo
non eſt aqua. Uincti quidem
tenebantur patres etiam iuſti
ſimi ex peccato ade in lacu in
feriori vbi non eſt aqua mate
rialis ſic nec ignis quēadmo
dum in loco dānatoruȝ ex quo
loco obſcuro per ſanguinem ꝓ
prium teſtamenti ſui noui con
firmatorem purgata natura re
ſurgens emiſit ⁊ tunc eis red
didit mercedem laborū ſuoꝝ
Deniqȝ quia animalis homo

non percipit que dei ſunt:iſti
principes veſtri cum omni ple
be ſua animales ſpiritum non
habentes terrenis toto corde
immerſi nō mirū ſi a ſuo meſ/
ſia quem venturum dicunt ter
reſtria tantū expectantes ipm
non verum deum ſed purum
hominem arbitrantur. Non
enim caro ⁊ ſanguis quib⁹ ſūt
dediti iſta reuelāt:ſed pater ce
leſtis quem ignorāt. Sed ſi nō
alia q̄ȝ temporalia eſſet collatu
rus iſte meſſias fruſtra mēbra
nas occuparent tot figure: tot
oracula prophetarum tanta ſu
ſpiria patrum in eius aduentū
directa. ſi autē ſpiritualia imo
⁊ celeſtia bona eſt exibiturus p
ut ſcripture proclamant:neceſ
ſe eſt ipſum deum in hominȝ
fore:nam ſi deus non eſſet non
afferret remedium:quia infini
ta exiſtente offenſa: virtus aūt
creature om̄is finita cernatur
ad infinitum minime finitum
valet attingere:quis etiam pōt
mundum facere ſcilicet genus
humanum de imūdo cōceptū
ſemine ait iob. ſi homo non eēt
non preberet exemplum. Ob
liberandum itaq̄ȝ hominȝ ab
eterna morte dei filius homo
factus eſt:⁊ tāto ſedere vtrāq̄ȝ
naturam conſeruit: vt neq̄ȝ in/
feriorem conſumeret glorifica
tio nec ſuperiorȝ conſumeret
aſſumptio. Salua igit̄ vtriuſq̄ȝ
proprietate ſubſtantie ⁊ in vnā
coeunte perſonam ſuſcepta eſt
ab eternitate mōtalitas:vt vn⁹
atq̄ȝ idem dei ⁊ hominum me
diator chriſtus ieſus mori poſ
ſet ex vno:⁊ reſurgere poſſȝ ex
altero:gratiam ſuis preſtans ī
via:gloriam reſeruans in pr̄ia
Innotuit hoc patribus ⁊ pro/
phetis:p quos multifarie mul
tiſq̄ȝ modis locutus eſt ad hoc
exprimendum. Unde ⁊ eximi/
us prophetarum in pſalmo q̄/
drageſimoquarto per totū de
chriſto ieſu plene teſtante: ſe/
des tua deus in ſeculum ſeculi
inquit. Neq̄ȝ deus fuit dauid:
nec ſedes eius: ⁊ ſi rex in ſecu/
lum ſeculi permāſit:ſed chriſt⁹
eſt deus qui regnat in preſenti
vt rex adoratur vt deus ⁊ ma/
nifeſtius in futuro ſclo. Et pau/
lo poſt. Unxit te deus deus tu⁹
oleo leticie pre cōſortibus tuis
Et eſt ſenſus: O ieſu fili dauid
ſm carnē qui es deus ſm dei/
tatȝ:deus tuus pater vnxit te
inquantuȝ hominem oleo leti
cie:ideſt gratia ſpiritus ſancti:
ſuper cōſortes tuos:ideſt alios
homines. Non enim ad men/
ſuram dedit illi deus ſpiritum
vt alijs:ſed de plenitudine ei⁹
nos omnes accepimus gratiā

pro gratia. O q̄ʒ lucide dilectiſ
ſimi mihi hoc iſaias vaticina/
uit myſterium cum ait de xp̄o:
Paruulus natus eſt nobis ⁊ fi
lius datus eſt nobis: ⁊ factꝰ eſt
principatus ſuper humerū eiꝰ
⁊ vocabitur nomen eius admi
rabilis:cōſiliarius:deus fortis
pater futuri ſeculi:princeps pa
cis:multiplicabitur eius impe
riuꝫ: ⁊ pacis nō erit finis. Ubi
aduertite q̄ cum prophete in
ſpeculo intueanť deitatis eter/
ne vbi ſunt cuncta preſentia q̄
futura exiſtunt in mundo:vt iā
geſta prenunciant propter di/
uine preſcientie infallibilitatē.
Hoc iſaias functus officio quia
ſuo tempore non naſciturꝰ erat
meſſias:vt iam natum inſinuat
vt ſit ſenſus:Paruulus natus ē
ideſt naſcetur infallibiliter: ſic
quod preterijt non fuiſſe non
poteſt. Filius ſcilicet dei datus
a deo liberaliter ſola gratia no
bis dabitur ad noſtram ſaluteʒ
⁊ vtilitatem. Et factus eſt prin
cipatus eius:ideſt fiet domini/
um eius poteſtatis:⁊ exaltatio
eius ſuper humerū eius : ideſt
ex cruce quā humeris baiula/
bit tandē fixus in ea in qua tri
umphabit contra hoſtes infer
ni mundum deuincet. Et pro/
pter hoc deus exaltabit illum
ſuper omne nomen: vt in noīe
ieſu crucifixi omne genu flecta
tur. Et vocabitur nomen eius
admirabilis:quia admirandū
eſt ⁊ omni admiratione digniſ
ſimum q̄ deus factus ē homo.
Cōſiliarius:propter eximiam
ſapientiam addens preceptis
cōſilia. Deus: propter ſuam oſ
potentiam:quia omnium extat
creator. Fortis: ꝓpter internā
conſtantiam qua tot anguſtias
in humanitate:tot dolores vi/
riliter tulit Pater futuri ſeculi
propter bonitatis ſue effluenti
am ex deitate: quia ſolus deus
filios generat ad ſeculi ventu/
ri felicitatem. Princeps pacis
propter exhibitam conuenien
tiam:quia ipſe mediator dei ⁊
hominuʒ eſt:pax noſtra qui fe/
cit vtraqʒ vnum. Multiplica/
bitur eius imperium quia ⁊ſi
nunc ſit quaſi ignotus ⁊ vilis :
tamen adorabunt eum omnes
reges terre ⁊ omnes gētes ſer
uient ei in tēpus futurū. Et pa
cis non erit finis illius ſcʒ quā
mundus dare non poteſt. nam
⁊ cuʒ vndiqʒ bella frement: ſer
uis ſuis pax mētis nūq̄ʒ deerit
Uolo notetis hic grande my/
ſterium. Noui enim idioma
hebraicum ⁊ latinum:⁊ omnes
proprietates litterarū hebrai/
carum cum apicibus ſuis. Nā
vt dictū eſt in auctoritate pre/

lata: multiplicabitur eius im/
perium. in hebreo habetur le/
membre quod latine dicit ad
multiplicandum. Scribit autē
dictio hebraica lemembre ſic:
ꝙ hec littera men clauſa poni/
tur in medio dictiōis qḋ eſt cō
tra naturā huius littere ⁊ mo/
dum ſcribendi hebraicum: qa
nunq̄ʒ alibi ponitur clauſa niſi
in fine dictionis. hec enim lr̄a
men aperta ponitur in princi
pio dictionis ⁊ in medio: men
autem clauſa ponitur in fine di
ctionis: hic autem men littera
clauſa ponitur in medio illius
dictionis contra naturam litte
re ⁊ modū ſcribendi hebraicū
Et quid aliud niſi ad denotan/
dū ꝙ ieſus chriſtus de quo lo/
quitur propheta ⁊ verus meſ/
ſias erat naſciturus de virgine
clauſa: ideſt virgine cōtra mo/
dum conſuetum nature ⁊ my/
ſterium incarnationis clauſuʒ
erat ⁊ ſecretum? Scio ſcribas
veſtros ⁊ rabitas hanc ꝓphe/
tiam aſſerere in ezechia imple
tam: ſed plena ſunt fabulis in/
uenta eoꝝ: quibꝰ aures veſtras
ſimplices aggrauare nō decet
Confutat illorum tā erroneam
interpretationē tranſlatio cal/
daica cuius etiam noticiā hēo
quam vt veriſſimam improbat
nullus. ⁊ in ipſa nomen meſſie
expreſſe ponitur. Poſtremo ꝙ
alium expectent meſſiam nec
hūc recipere velint qui venit
in nomine domini: ieſum cru/
cifixum: malicia excecauit eos.
nam non ſolum ex hac ꝓphe/
tia iacob: ſed etiam in alijs ꝓ/
ſecutione noſtre locuti nis vi/
debitis ꝙ hoc eſt tempus pro/
prium prenūciatum a prophe/
tis de aduentu meſſie. Illḋ aūt
falſiſſimum eſt ꝙ prefati nunc
ſomniant non defeciſſe ſceptꝝ
de iuda: eo ꝙ capita trāſmigra
tionis ſint in babylonia tenen
tia locum regni ⁊ iudicātia po
pulum iudeorum. nam babylo
nia a magnis temporibꝰ citra
deſtructa ē ⁊ inhabitabilis fa/
cta iuxta vaticinium iſaie dicē
tis: Erit babylon illa glorioſa i
regnis inclita: ſic ſubuertit do
minus ſodomam ⁊ gomorram
non habitabitur. Nec aliquis
rumor adiu ad partes europe
delatus eſt: ibi eſſe iudeorū iu/
dicium: cum etiam ille ſcriba:
qui hoc confinxit mendacium
aſſerat ꝙ extra terrā promiſ/
ſionis non poteſt nec licet ali/
cui iudeo criminalia iudicare
Certo igitur certius teneatis
hanc prophetiam impletam ī
ieſum hunc crucifixum: ⁊ ipſuʒ
fore verum meſſiam ⁊ ꝓphetā
illum inquantum homo ē quē

pꝛenunciauit moyſes ſuſcitan/
dum ⁊ tanq̄ȝ ſe audiēdū a deo
⁊ ꝙ ipſum non audiens exter/
minandus omnino firmetur.
Pꝛolixa ſatis fuit hec interpꝛe
tatio noſtra: ſȝ vt ſatiſfieret ve/
ſtris inquiſitionibus vos coe/
giſtis. Nec miremini quedam
tetigiſſe obſcura: nam pͥncipia
doctrinaꝝ cum virtute cōpꝛe/
hendant ſequētia: ideo nō poſ/
ſent faciliter tradi. Sed iam ꝓ
cedamus vlterius: vt oſtendā
per alia teſtimonia ꝓphetarū
qm̄ opoꝛtebat chꝛiſtū pati ⁊ ſic
nos introducere in gl̄iam ſuā.

Cleophas.

Eloquia tua domine mi
dulcioꝛa ſūt faucib⁹ me
is ſuper mel ⁊ fauum: ⁊
vbi iter inchoātes tāta eram⁹
abſoꝛti triſticia: vt vix pedes a
terra leuare poſſem⁹: tāto gau
dio repleſti coꝛ noſtrum vt ro
boꝛati nimis nō videamur ter
ram contigere: pꝛecamurq̄ȝ ob
nixe vt pꝛoſequaris ſermonē.

Peregrinus.

Non tā cito volo gene/
ſeos campum qui ī ma
nu eſt egredi latum ſed
plures inde figuraruȝ colligē
floꝛes ad inſerendum ſerta ꝓ/
poſiti noſtri. Et ad exoꝛdiū re/
uertens ad mentem veſtrā re
duco ꝓtoplauſti ruinā. Poſtq̄ȝ
eni nudos ſe cognouerunt coꝛ
poꝛe ⁊ ſpiritu ⁊ ſtola virtutum
ex ligni vetiti guſtu rapinā ar.
bitrati equalitatis diuine: ab/
ſconderūt ſe in medio ligni pa
radiſi quaſi querētes antidotū
Pꝛeſagium itaq̄ȝ futuroꝝ fuit
ꝙ delictum illud in ꝓpagatōe
oꝛiginis trāſfuſum ī poſteros
abſcondendum erat quādoq̄ȝ
a facie dn̄i ne videret ad puni
endum ꝙ in ligno crucis in ſe
cundo adam erat deletum Nā
de parētis pꝛothoplauſti frau
de facta condolens quando po
mi noxialis moꝛte moꝛſu coꝛꝛu
it ipſe lignū tunc notauit dāna
ligni vt ſolueret: que tn̄ non ra
puit ⁊ multifoꝛmis pꝛoditoꝛis
ars falleret artem. Certe nulla
ſilua talem pꝛofert inſigneȝ ar
boꝛem fronde ſacroꝛum verbo
rum floꝛe redolentium exem/
ploꝛum germine ſalutarium ſa
cramentoꝝ. Uidit hanc ſed nō
intellexit ī ſomnis nabuchodo
noſoꝛ pertingentem ad celum
ramis altiſſimam ad extrema
vſq̄ȝ terraꝝ in ea auib⁹ celi re/
quieſcentibus ⁊ quadrupedi/
bus ſub ea fructu veſcentib⁹. i.
contemplatiuis ⁊ actiuis. Un̄
in cant. Sub vmbꝛa illius ſedi
quem deſiderat anima mea et

fruct⁹ eius dulcis gutturi meo
Nec credatis ingratiſſimum
populū impunem euadere qui
cibatus ab eo manna celeſti pa
nit tam horridam arboris cru
cem ſaluatori ſuo felle potato.
Uox eni ſanguinis fratris ſui
clamat de terra ad deum: ⁊ qa
culpam ſuam perfidus non fa/
tetur argutus vagus et profu/
gus erit ſuper terram omnib⁹
odioſus: timore ⁊ tremore cir/
cundatus: vbiqꝫ latrociniis ple
nus vt innuit ſb velamie chain
fratricide vulgatiſſimū ſcelus.

Cleophas.

ORo mi domine vt no/
bis ediſſeras ſi per ali/
um modum redimi po
terat genus humanum a mor/
te eterna qꝫ per acerbiſſimam
mortem omnibus horrendaꝫ.

Peregrinus.

SAne no defuit alius mo
dus deo liberatiōis hu/
mane cui ſubeſt cuꝫ vo/
luerit oīe poſſe: ſed nullus cō/
uenientior modus ſanāde hu/
mane miſerie ali⁹ fuit qꝫ ꝙ vni
genit⁹ dei in ſe manens ꝙ erat
humanū dignaretur inire con
ſortiuꝫ ⁊ pro nobis moreretur
debitoribus mortis: atqꝫ ſic eri
geret nos a deſpatiōe in ſpem
vitam vite eterne.

Peregrinus.

QUid putatis archam a
noe fabricatam in qua
octo anime ſalue facte
ſūt reliquis ſubmerſis diluuio
ſignaſſe: niſi animatam crucē
dominum noſtruꝫ ieſum xpm
extra cuius fidē pereunt cūcti.
Nam ⁊ menſure ipſius longi/
tudinis latitudinis ⁊ altitudi/
nis ſignificant corpus huma/
num in cuius veritate ad ho/
mines prenunciatus eſt ventu
rus ⁊ venit. Humani qppe cor
poris longitudo a vertice vſqꝫ
ad veſtigia ſexies tantū habet
qꝫ latitudo que eſt ab vno late
re vſqꝫ ad alterum latus: ⁊ de/
cies tantū qꝫ altitudo: cuius al/
titudinis menſura eſt in latere
a dorſo vſqꝫ ad ventreꝫ. Archa
enim ipſa facta eſt trecentoruꝫ
in longitudine cubitoruꝫ: in la
titudine qnquaginta: ⁊ trigin/
ta altitudinis. Oſtium arce in
latere: profecto illud eſt vuln⁹
quando latus ieſu lancea per/
foratum eſt. Nec enim ignota
mihi ſunt ſingula paſſionū ei⁹
⁊ obprobriorum ⁊ ſi peregrinū
cernatis. Hoc ad illum venien
tes ingrediuntur: quia inde ſa
cramenta manarunt quib⁹ cre
dentes initiantur: ⁊ ſic patet ꝙ

oportuit chriſtum pati in cuius paſſionis fide ſeruaretur ⁊ nõ periret ex toto genus humanũ Unde ⁊ dominus dixit noe: Archum meum ponam in nubibus celi et recordabor federis mei quod pepigi tecum: vt nõ inducam diluuium ſuper terrã Archus iſte eſt chriſtus crucifixus poſitus figuratiue et obſcure in nubibus doctrinarum prophetarum: ⁊ iſtud eſt ſignũ humane reconciliationis contra peccata mundi. Hoc totum egit eius amoris exceſſus preſignatus in noe de ebriatione ex fructu quam plantauerat vinee. Extra ſe quippe poſitus cũ nudatus iaceret in tabernaculo vidit eum ex filijs vnus ſcilʒ cham: irriſit ac per hoc maledictionem recepit. Audientes alij cum reuerentia cooperuerunt ⁊ benedictionem meruerunt. Scitis itaqʒ hunc ieſum nudatum crucem aſcendiſſe: ⁊ hoc ex dilectionis ebrietate vt quaſi obprobriuʒ quod ſummũ erat nullum putaret. Eum vidit nudatum populus iſte ⁊ irriſit in ſui iudicium et ſeruitutem. Audient greci et latini et cum reuerentia in corde abſcõdent grande myſterium vnde benedictionem glorie conſequentur.

Amaon.

Placent ſumme cuncta que dicis: ſed libenter audirem: quare tm̃ octo in archa ſaluati ſunt homines: ⁊ quare chanaan filius pro patre ſit maledictus: cum dominus dicat: Filius non portabit iniquitatem patris.

Peregrinus.

Quantum ſpectat ad tropologium vel tropologicum ſenſum vt corticem ſcribis dimittamus in fide paſſionis ⁊ crucis non ſaluantur niſi quattuor viri cum vxoribus ſuis: ideſt homines quatuor vires anime habẽtes virides paſſiõibus: vt vxoribus predominantes ⁊ regulantes rationem prudẽtia: voluntatẽ iuſticia: iraſcibilitatẽ ꝯſtantia cõcupiſcibilẽ temperantia. De chanaan q̃uis non ſit abſurdum temporaliter filium patris iniquitatẽ portare: tamen vt ad ſpiritum vertamus ſermonem: ſignatur etiam ibi primos motus vitiorum non puniendos a deo: ſed filios cũ deliberatiõe exinde progenitos. Sʒ iam aggrediamur p̃ris nr̃i abrae grande myſteriũ in quo videns chriſti diem gauiſus ẽ

vt percipiatis ex eo: quia opoꝛ
tuit chꝛiſtum pati ⁊ ita gloꝛiã
intrare. Cum enim poſtulaſſet
a deo ſignum exhiberi obtinē/
de poſſeſſionis pꝛomiſſe terre
lacte ⁊ melle manantis: q̄ vtiq̄
tipum gerit terre viuentiū oīs
boni dulcedine dictum fuit ei/
dē. Sume mihi vaccam triēnē
capꝛam triniam ⁊ arietem an
noꝛum trium turturem ⁊ colū
bā. Juſſumq̄ ſibi fuit vt ea ma
ctaret diuidenſq̄ ſingula pꝛet
turturem ⁊ columbam partes
ex oppoſito ad inuicem ſibi cō
ſtitueret. Deſcendentibuſq̄ vo
lucribꝰ ſuper cadauera abꝛaā
abigebat: cūq̄ occumberet ſol
irruit ſopoꝛ ſuꝑ abꝛaam ⁊ hoꝛ
roꝛ magnꝰ. factaq̄ caligine te/
nebꝛoſa apparuit clibanꝰ fumi
gans et lampas ignis diuiſio/
nes illas pertranſiens: voceq̄
de celo elapſa audiuit: Gene
ratione quarta huc reuertenſ
ſcʒ ad terram ꝑmiſſionis. No
tate v̄ba cariſſimi: ſignate my/
ſteria. Uacca victime apta eſt
chꝛiſti caro in odoꝛem ſuauita
tis. Triennis autem dicit̄ quia
ex patriarchis pꝛophetis ⁊ re
gibus deriuata. Capꝛa ad alta
cōſcendens ipſa eſt eius aīa cō
templatione altiſſima: ⁊ hec in
potentijs trina: memoꝛia. ſ. in/
tellectu: ⁊ voluntate. Aries gre
gem deducens diuinitas vt ꝓ/
ma cauſa: cunctis pꝛeuia: ⁊ hec
trium annoꝛū in perſonis: pa/
tris ⁊ filij ⁊ ſpiritus almi. Nec
incongruum extat per deſpica
bilia tam alta tam ſacra ſigna/
ri. per hoc enim melius auerti
tur animus ne erroꝛi ꝓcliuis ī
ſignis venerationem figat: ſed
ad figurata trēſcēdat. Hec aūt
ſublimiſſima tria in vna ꝑſonā
meſſie in paſſione imolata re/
perta ſunt. Sed hec opoꝛtet vi
uidere non materialiter: ſʒ in/
tellectu oppoſite conditionis.
nam vna ⁊ eadeʒ perſona i tri/
bus ſubſtantijs carne: anima:
⁊ deitate. Scd̄m carnem q̄deʒ
ſubditus erat miſerijs ⁊ pena/
litatibus noſtris ꝑ omnia fra/
tribus aſſimulatus: ſed cauſam
eoꝛum ſcilicet oꝛiginale nō tra
xit: ſed ſimilitudinē carnis pec
catricis aſſumpſit. quantū autē
ad animam ſ̄m ſuperioꝛē par/
tem fruebatur in ipſa imolatio
nis hoꝛa verbo eterno intenſi/
ue gaudens ſine retardatione
quacūq̄: ſ̄m v̄o partē inferio/
rem ſcilicet ſenſitiue doloꝛibus
circundabatur inferni nullo ꝑ
redundantiam intellectiue re/
frigerio ſubleuatus: quantum
attinet ad deitatem: nā ibi erat
hūana natura ſuppoſita in ver
bo vt vna eademq̄ ꝑſona im/

moꝛtalis eſſet impaſſibilis in/
uiſibilis incompꝛehenſibilis i/
finite virtutis ſm deitatē: ſed
ſm humanitatē moꝛtalis: paſ/
ſibilis: ſenſibilis circūſcriptus.
Ecce diuiſiões oppoſite. turtur
autē fidelitatis: ⁊ columba ſim
plicitatis in eo indiuiſa permā
ſerunt. Cum autem ſuper hui⁹
myſteria volucres celi ideſt co
gitationes volatiles infidelita
tis deſcendunt ſuggeſte ab his
qui in aere habitant ſpiritibus
vir ſapiens moꝛe abꝛae abigit
ea fide indubia. Nec mirū: ꝗa
in his ſol naturalis ratiõis oc/
cumbit: ſopoꝛ extaſis irruit: et
hoꝛroꝛ magnus pie admiratio
nis perfectos inuadit: ⁊ caligi
ne facta erroꝛis cunctis infide
libus: rectis coꝛde apparet lā/
pas lucida veritatis: ⁊ cliban⁹
ardens illius perpetue chari/
tatis: qua nos diligens ac miſe
rans attraxit ad ſuperos. Sed
quādo hec fieri opoꝛtebat? Cer
te nõ niſi in quarta generatiõe
vt pꝛimam intelligatis eā qua
pꝛimus homo a deo factus eſt
ſine femina ⁊ viro: ſecūdā qua
euam foꝛmauit ſolum ex maſcu
lo. tertiam cunctis cõmunē ex
muliere ⁊ viro. nā quarta meſ/
ſie reſeruata eſt: qua conceptus
⁊ natus eſt ex virgine virtutē
accipiente a ſpiritu ſancto: ⁊ ꝑ
hāc reuerſuri ſunt vi filij abꝛae
eius opera facientes ad terrā
ſuperne pꝛomiſſionis.

Cleophas.

Pulchꝛa nimis domine
mi hec iterpꝛetatio tua
⁊ a me nunꝗ̄ audita ſa/
nus diſtillans labia tua: anim⁹
tamen meus inquietudinis ali
quid experitur: quia intactam
reliquiſti eam partem in qua
ſeruitus ſeminis abꝛae cū tem/
poꝛe pꝛefinito ⁊ eius abſolutio
pꝛenunciata fuere.

Peregrinus.

Ex induſtria factum eſt
vt ex bꝛeuitate alia teſti
monia locum habeant.
Noſce ꝗppe debetis ſenſus my
ſticos hiſtoꝛiarum non opoꝛte
re per totā ſeriem rei geſte cõ/
tinuari. Nec hoc omiſſum eſt
contra pꝛopoſitum noſtrū. nā
genus abꝛae ſpirituale i terra
non ſua: tenebꝛarum vtiꝗ̄ lim
bi ſeruituti futurum erat obno
xium per plurimum tempus ꝑ
finitum a deo indeꝗ̄ educen/
dum cum magna ſubſtātia glo
rie: ⁊ hoc non niſi per meſſiā.
Sed iam ad miraculoſe con/
ceptum ex eo ſanctiſſimū iſaac
noſtra decurrat oꝛatio. Sane
poſtꝗ̄ paterne pietatis viſcerā

quoddā amoris ſuſurrium pul
ſauerat: vt ipſum filium ſuum
vnigenitum quem diligebat ⁊
ſumme in holocauſtum offer-
ret: die tertia in tertio mundi
ſtatu aſcendit in mōtem calua
rie vnigenitus filius ligna cru
cis in humeris baiulans ⁊ cū
eo genitor ſuus ī manib9 ignē
geſtans ⁊ gladium: quia ꝑpter
nimiam charitatem ignitam
qua nos dilexit pater eternus
filium tradidit paſſioni. Nec ī
ea flamma amoris gladius iu
ſticie defuit: vt nobis preberē-
tur exemplum: vt potentia iu
ſticie ordinata nō abſoluta vta
mur: quia non vi de manibus
inimici erepti ſumus: ſed cum
inſtigauerit inimicus ipſe ſan
guinem fundi non debitoris:
iuſtum fuit vt dominium per
deret in debitoribus mortis.
Non autem hoc ſecutum eſt ꝙ
moreretur impaſſibilis deus:
quod non intelligentes incre
duli crucifixum ſtulticiam arbi
trantur: nam iſaac ad victiman
dum ſuppoſitus lignis illeſus
et intactus euaſit ariete tan-
tū humanitatis caput in vepri
bus infixum tenente mactato:
inde nomen eternum ſibi pro
meruit cum benedictione ſolē
ni ⁊ multiplicatione īnumera
ſuorum fidelium ⁊ inimicorū
ruina⁊ inuiſibilium.

Amaon.

Magiſter bone hec rei
geſte parabola quotiēs
meis auribus inſonat
totiens pias diſtillare lachry-
mas vrget. Nunc cum deo ob-
ſcuris fauorū cellulis mel edu
xiſti adheſit palato lingua mea
pre imēſitate dulcedinis. Unū
oro ediſſeres quomodo tātus
vir abraam pater noſter menti
ri voluit: vt diceret pueris ſuis
expectate hic cum aſino donec
reuertamur ad vos cum filiū
imolare decerneret ⁊ per con-
ſequens ſolus reuerti.

Peregrinus.

Non inanis ē inquiſitio
tua: ⁊ ideo reſponſione
condigna cum preci-
pue a propoſito non diuertat
Qz vir perfectus mendacia eti
am officioſa perhorreret. Non
fuit mētitus religioſiſſimus pa
triarcha: ſed ꝓphetauit ꝙ igno
rauit. Nam etſi filium in holo-
cauſtum offerre intrepida mē-
te firmaſſet: non dubitabat tñ
⁊ illum ab inferis rediuiuum
exurgere poſſe: ⁊ ſecum redire
ad pueros: vel quia cognouit
in ſpiritu vnigenitum a ſe de-
ſcendentē ſuos ad tempus re-

licturnm ſpiritū ſeruitutis ha/ bētes: demū i fide reuerſuꝝ ad eos expectādos nūciauit cū aſi no: ſcripturaꝝ vꝫ ſēſu irrōnali.

Cleophas.

Et hoc ſupadditum in/ terpretationi per prius non parum edificat vt caueamus mendacia que fre/ quentantur in mundo. Sed vl tra ſi non tedet proſequere naꝫ nos nimis iuuat audire.

Peregrinus.

Accedamus ad iacob ſim pliciſſimi geſta magnifi ca ⁊ ex eis vel vnum inſi gne proponantur: illud videlꝫ cum peregre conſtitutus in lu ga que poſt tempora multa hie roſolyma eſt appellata, vidit in ſomnis ſcalam ſuper terrā cuiꝰ cacumen celum tangebat: an/ gelos aſcendentes ⁊ deſcendē tes per eam: dñm quoqꝫ deſup ſcale innixuꝫ qui benedictionē dedit generis ſui dilatationeꝫ ad orientem ⁊ occidentem me ridiem ⁊ ſeptētrionem promi/ ſit poſſeſſionēqꝫ terre eiuſdem repromiſſe. Crux dñica ipſa eſt ſcala que ad celum vſqꝫ proten ditur reſerat ⁊ illud dñs eideꝫ innixus ieſus eſt in ea crucifi/ xus diſcurrentes per ipſaꝫ ſunt angelici viri in carne ꝑter car nem viuentes. Hi enim ex ſa/ cri cōtemplatione myſterij ra/ piuntur ad celum ⁊ reuelata fa cie gloriam dñi intuentes qꝛ i qꝫ proximoruꝫ cōpaſſione pro quibus chriſtus mortuꝰ eſt ad inferiora per actiuam deſcen/ dunt Et qꝛ crux fons omniū be nedictionū exiſtit inde cūcti ia cobite hoſtis ſupplātatores an tiqui benedictionem gratie ſa/ cramentalis ſuſcipiunt ⁊ repro miſſionem hereditatis eterne dilatati ſuper mūdi climata cū cta. Super quo ſtupens q̄ꝫ plu/ rimuꝫ patriarcha q̄ꝫ terribilis eſt inquit locus iſte: non eſt hic aliud niſi domꝰ dei ⁊ porta celi

Amaon.

Inſolitum non eſt nec re putatur ineptum a prin/ cipali ꝓpoſito aliqñ va/ gari ꝑſtim cum ſe offert vtile quicqꝫ. Scandalizant pleroſqꝫ geſta prefati cur ꝑlures volue rit vxores habere quem etiam in vtero matris deus dilexit. Cum ergo interpretationibus ⁊ queſtionū ſolutionibꝰ nulluꝫ adhuc viderimꝰ tā copioſuꝫ tā irrefragabilit eloquentē roga/ mus ⁊ illud lucide explicari.

Peregrinus.

SI a principali itento ſermone digredi cum vtilitas exigit minime decet cū ad ipſam cōfert miſericordiā loquutio minus incōgruit: de chriſto ieſu de quo noſter tot⁹ eſt ſermo. Nēpe ignorare vos nolo iacob nō effeminatum fuiſſe ⁊ mulieꝝ libidine victum: ſed ſub alta dei diſpenſatione qui tēpora ⁊ leges imutat ſeruiſſe illum tempori ſuo in pluralitate vxorum quando mos erat: crimen nō erat. Querebatur eniꝫ multiplicatio cultus diuini ex propagatiōe carnali illius populi ex quo chriſtus meſſias erat oriundus vbi ⁊ pſignabatur: plures eccl'ias nationuꝫ varietate ⁊ rituum ꝑ orbem diffuſas tanq̄ꝫ ſponſas vni viro in fide chriſto deſponſandas: ⁊ per doctores probos ⁊ improbos tanq̄ꝫ per liberas ⁊ ancillas bonos ⁊ malos in fide chriſti gignendos. Nonne videtur vobis aperte chriſtuꝫ vbiqꝫ ſignari. Ne autem tempus vel via priuſq̄ꝫ ſermo ex cūctis prophetis vel aliquid de chriſto perſtringens ſubtrahatur a vobis aliquid de ioſeph pudiciſſimo breuiter patefacio Geneſeos agrum latiſſimuꝫ reliquemus omnino. Hunc quippe in ſenectute a patre genituꝫ ⁊ inter ceteros magis dilectuꝫ quia fratres ſuos accuſauit: ſenſu quoqꝫ ⁊ conuerſatione excellentiam perfectionis non modicam oſtendebat: oderant fratres ſui⁹ nec ei poterant quicq̄ꝫ pacifice loqui. Sua exinde inuidia tractātes occidere ſuggerēte ex fratribus vno noīe iuda vlli precio vendiderūt: ⁊ qꝛ neq̄ſſime mulieris mechie acquieſcere noluit infeſtantis innocenter condēnatus ad carceres fuit vbi vincti cuſtodiebantur: ſed ſapiētia in vinculis nō dereliquit eum: donec afferret illi ſceptrū regni: nam eductus de carcere tunſis capillis culcioribus veſtibus circūamictus coraꝫ rege egypti cunctiſqꝫ principibus exaltatus mirabiliter fuit vocatuſqꝫ ſaluator mundi ⁊ per preconē publicato ꝙ poſt regeꝫ primus haberetur in regno ⁊ in reuerentia ad euꝫ. Demū fratres ad ipſuꝫ: fame orbē inuadente expulſi venire adorauerunt neſciī: ⁊ poſt redargutionem eorū amicabiliter ⁊ lachrymabiliter eos ſuſcepit ⁊ remiſſa iniuria copioſiſſime refecit. Jaꝫ collectis ſpicis manib⁹ confricemus vt ad latētia grana perueniatis quibus viuatis ⁊ bene. Seneſcente iam mūdo natus eſt tēporaliter chriſtus ⁊

ipſe filius ſuper omnes magis
dilectus. Conuerſatus eſt cum
fratribus. ſ. cum iudeis quia ac
cuſabat eos predicando eorum
crimina: ſanctitate quoqꝫ ⁊ ſa/
pientia habebat inſignis: ideo
eum pati non poterant: ei mor
tem pluries intentantes. iuda
autem vt diuulgatum eſt eum
parua peccunia quaſi venden
te ⁊ tradente de cõmuni cõſen
ſu i manibus ethnicoꝝ. Demũ
quia acquieſcere noluit ſynago
ge. generationi adultere: vt pu
rum ſe hominẽ fateretur illius
nolens ſatiſfacere voluntati ne
fallax exiſteret condẽnatus a
caypha ſynagoge viro ⁊ pila/
to ei preſidenti p̱ mortẽ dedu
ctus eſt in carcerem limbi vbi
vincti regis eterni cuſtodiebã
tur ad tempus. Quid vltra mo
rer? De carcere educitur ſuſci
tatus tonſiſqꝫ capillis mortali
tatis ⁊ preſentium calamitatũ
gloria imortalitatis indutꝰ rex
gentium dñs deus coram ſatra
pis mundi exaltauit illum ⁊ de
dit illi nomen qđ eſt ſuper om
ne nomen. ſ. vt nuncupet ⁊ ſit
mundi ſaluator. Per orbẽ quo
qꝫ p̃dicatores tanqꝫ precones
mittet vt in nomine ieſu omne
genu flectat. Porro iudei ipſi
qui fratres ſui ſm carnem ad
veſperam: cũ famem patientur
vt canes ad ipſum venient: ⁊ q
ipſum nunc ignorant reputan/
tes de terra ipm ⁊ nomen eius
eraſum poſt duras increpatio/
nes que eis fient a chriſto per
doctores fideles ⁊ adorationẽ
quaſi in vitam recipientur ad
conuiuiũ gratie in fide eccliſie
omni eis dimiſſa offenſa.

Cleophas.

Vere domine mi verba
vite eterne habes. O
quantam gratiam con/
ceſſit nobis altiſſimꝰ hodie vt
tua ſancta ſocietate nos fecerit
dignos. Felix iſta dies qua me
ruimus tuo conſortio frui. Tu
enim omnia vidiſti nil tibi vi
detur ſecretum ⁊ cum itineris
labor famelicos reddat ⁊ ſitibũ
dos: ego alium cibum non que
ro nec aliũ potum qꝫ tuam in/
terpretationem.

Peregrinus.

Quia omne datum opti/
mum ⁊ omne donum p̱
fectum deſurſum eſt: de
ſcendens a patre luminũ ideo
de oibus non homini ſed deo
gloria exhibenda. Nunc autẽ
per reliquos penthatheuci li/
bros volo diſcurrere ⁊ ex ſin/
gulis aliquid elicere: quo pro/
noſticatum eſt chriſtum pati ⁊

intrare in gloriam ſuam. In exodo habetis magnum myſterium ⁊ admirabile ſacramentū de agni paſcalis imolatione. Poſtq̄ enim pharao flagellis obduruit ⁊ dn̄i iuſſa audire cōtempſit cum primogenita egyptiorū omnia vna nocte ab exterminatore angelo occiſa fuiſſent vt ne vna exiſteret domus que ſuum mortuū non lugeret populo dei accidit hoc grande prodigium vt incolumis ⁊ alacer reperiret totus: nec vnus canis mutiret ex ſanguie agni imolati vtiq̄ liberat⁹ quo ſup liminaria domorum in modū tau. i. crucis linita fuere ex hoc ex dira ſeruitute ſunt eruti in illo q̄ exitu iſrael de egypto facta eſt iudea dn̄i dei ſanctificatiōis ⁊ poteſtatis oſſēſio. Omnia autē hec in figura contigerunt illis. Agnus quippe innocens ⁊ imaculatus ipe eſt ieſus chriſtus occiſus ab origine mūdi tipice in ſanctorū ſacrificijs quartadecima tamen luna primi menſis actualiter: qua die agnus figuratiuus videbatur occidi ex cuius ſanguine effuſo in cruce electi eius protecti a deuaſtāte angelo erepti de duriſſimo ſunt infernalis pharaonis imperio vtroq̄ poſte anime domus intellectus vz ⁊ affectus ſeu cordis ⁊ oris fide crucis linito. Poſt tranſitum exinde maris rubri per baptiſmū ab ipſo chriſto inſtitutum vbi ſubmergitur omnis exercitus inferorum cantat domino glorioſe populus eius magnificētiam poteſtatis deifice ad terram procedentes repromiſſionis eterne. Uidetis ne quomodo oportuit chriſtum pati vt a ſeruitute tranſferentur homines in libertatem glorie filiorum dei.

Amaon.

Videmus plane quia nil ſuauius nil vtilius nihil q̄ rationabilius dici poteſt: ſed cum annuatim ob tanti memoriam beneficij non delendam ſolennitas phaſe celebratur ⁊ a ſcribis noſtris in ſynagogis res geſta narratur admirari non deſino quare preceptum artiſſimū domini emanauerit de eſu huius agni paſcalis a quocunq̄: ⁊ cū circūſtātijs illis: ſeu cerimonijs i lege deſcriptis Caput inquit cū inteſtinis ac pedibus vorabitis vt nil vſq̄ mane remāeat ſiqd autem reſiduum fuerit igni cōburatur. Q. ſi tanti non fuerint in familia vt ſufficiant ad eſum agni aſſumant ſecum vicinum

coniunctum domui ſue nil de carnibus extra domum ferendo. Non autē crudū vel aqua coctum: ſed tantum igni aſſatū ⁊ hoc ad veſperam cum panibus azimis ⁊ lactucis agreſtibus. Accinctis quoqꝫ renibus baculos habentes in manibus ⁊ calciamenta in pedibus feſtinanter ipſum manducare iubemur. Que horū ratio: obſecramus elucides.

Peregrinus.

Magna ſunt que petitis et omni veneratione digniſſima ⁊ que loquar a meipſo non loquar: ſed reuelauit deus per ſpiritū ſanctum. Credo nō imemores vos eſſe eorum que predicabat aliquando iſte ieſus cum fueritis conuerſati cum ipſo vt diſcipuli eius: quod etiam egit in vltima cena ab apoſtolis eius forte audiſtis. Niſi manducaueritis carnem filij hominis ⁊ biberitis eius ſanguinē non habebitis vitam in vobis inquiebat. In ipſam autem carnem ſuam ⁊ ſanguinē conuertit panē ⁊ vinum diſcipulis ſuis ꝓpria virtute diuina quibus trāſſubſtātiatis ſe ⁊ illos cibauit. Nec incredibile iſtud quia non eſt impoſſibile apud deum omne verbum. Nepharium autem eſſet diuinam potentiam intellectu humano qui ſe habet ad maniſeſtiſſima nature vt oculus noctue ad lumē ſolis velle metiri. Precepit autē omnes fideles ſuos illo pane ſacramētali illo calice participare. In hoc realiter eſt xp̄s qui immolatus eſt agnus: ⁊ lʒ hoc nūc ſecretū ſit: per orbem videbitis oculis diuulgari. Et quia cum magna deuotiōe ad ipſū ſacramentum accedendū eſt: ideo ꝑ illas cerimonias eſus agni paſcalis condignā voluit ad hoc preparationē docere. Super omnia hic fides exigitur: ideo qualis circa ſacramentū ħ eſſe debeat inſinuatur in eo qḋ dicitur caput ⁊c. Caput enī chriſti deus pedes qui terram tangūt corpus eſt agni celeſtis verſantis in mūdo: interiora vero anima latens in eo. Totum vorat qui totum indubie credit .ſ. deitatem: animā rationalem ⁊ corpus chriſti eſſe in hoc rationabili ſacramento. Si quid in eo eſt ita durū ⁊ arduum ratiōi ꝙ non poſſit capi: qꝛ infra mirabilia inſueta nunc de ipſo dicunt ⁊ ſunt: que nunc explicare non expedit illō igni exponat .ſ. vt totū credat ex imenſo amore dei ad nos preceſſiſſe. In com/

miniſtoribus autē ipſius ſacra
menti ſentētijs qđ per ſe cōme
dere non valet: adiutorium ſu
mat aliquem peritum domui
ſue.ſ.eccleſie vnitum non diui
ſuȝ qui ei valeat declarare. Nil
extra domuȝ ferendum de car
nibus agni quia extra eccleſiā
ſitis non ſunt conferenda cele
ſtia ſacramenta. Non aqua ſciē
tie ſecularis mente decoctū ſeu
examinatuȝ comedi debet: aut
cruduȝ infidelitatis errore ſed
igne ſpiritus .ſ. qui de ipſo lo
qtur in ſcripturis diuinis. Diſ
poſito intellectu per meram fi
dem prepareť affect⁹ ꝛ corpus:
corpus qdeȝ vt accingatur ſan
ctimōia ab actu abſtinēdo etiā
coniugali: affect⁹ ex azimis ſyn
ceritatis ītentōis ꝛ vitatis ite
gre ꝯfeſſionis cū lactucis agre
ſtibus contritionis. Cum bacu
lo memorie dominice paſſiōis
ꝛ calciamentis operum ſancto
rū pie ī propoſito ſaltem imita
tionis. Feſtinanter autem cum
actu intenſiſſimi deſiderij ꝛ af
fectionis: ad veſperam vero vt
cum tali ꝛ tanta deuotione ac
ſi tūc migraturus eſſet e corpo
re. Suauitateȝ autem eius nul
lus valet exprimere. Ipſo eniȝ
peccata purgantur: virtutes au
gentur: ꝛ omnium ſpiritualiuȝ
cariſmatum abundantia mens
impinguatur: ꝛ ideo ſignatum
in pane delitiis: imo manna de
celo preſtito omneȝ ſuauitatis
ſaporem habente.

Cleophas.

Mi domine ego vn⁹ fui
ex ſeptuaginta diſcipu
lis eius: ꝛ cum hoc lo
queretur ſcilicet de eſu carnis
ſue oportuno: ita nobis viſus ē
durus ſermo ꝛ inaudibilis: vt
iam cum illo plures ſcandaliſi
zati ex nobis non ambularent
non intelligentes virtutē ver
borum: ſed ipſe poſtea declara
uit: non ſic materialiter eden
dum: vt in macello carnes emū
tur. Sed tua ſapientia obſcura
nimis fecit perlucida: edendū
ſacramentaliter fore ꝛ cum ma
xima vtilitate: ꝛ ideo quis det
de carnib⁹ eius vt ſaturemur?

Peregrinus.

In promptu eſt leuitic⁹
liber qui per ſingula ſa
crificia chriſti ſpirat ce
leſtia ſacramenta: in eo videlȝ
quo ſe obtulit hoſtiam deo in
odorem ſuauitatis ꝛ precipue
illud qđ in propitiationis ſolē
nitate mandabatur offerri: qđ
pontifex ſummus ſemel in āno
cum aparatu magnifico in ſctā
ſanctorum ſolus ingrediebať

ad orandū pro populo. Prius enim duo hyrci a multitudine vniuersa ei presentabātur ex q bus super vnius caput peccata populi ſacerdos in genere exp mebat: atq; imprecans ei per alium in deſertum locū emitte bat viuum quaſi peccata popu li ſecū ferentem: alter vo victi mebatur in ſanguine eius per pontificē i tabernaculo ſepties fuſo. Quid putatis cariſſimi h ſibi velle: niſi quia chriſtus aſſi ſtens pontifex futuro℞ bono℞ per amplius ⁊ pfectius taber naculum non manu factū neq; huius creationis: neq; per ſan guinem hyrco℞: ſed per ppriū ſanguinem introiuit in ſancta ſuperna eterna redemptione inuēta. Duo hyrci ſunt due na ture que in ipſo exiſtūt: diuina pariter ⁊ humana. In his dua bus ſubſtantijs vna eademq; p ſona adducta fuit ab omni ple be iudeorum chayphe pncipi ſacerdotum iudicanti ipm reū eſſe mortis: ſed paſſionis tem pore caper emiſſarius euaſit i columis: videlicet ipaſſibilis deus qui ledi non poteſt in de ſertum celi ab angelis apoſtati cis derelicti abijt peccata ppli vniuerſi ſecum ferens non ad habendum ſed virtualiter de lendum. Abijt aūt non ſe ſepa rando ſed ſubtrahendo quo ad manifeſtationem potentie: et tanq̄ʒ infirmam et derelictā il lorum impietati dimittēdo ad placitū. Et humanitas ipſa eſt caper ille mactatus: cuius ſan guis effuſus ſepties celos ape ruit: purgans non ſolum origi nale: ſed ⁊ actualia ⁊ capitalia ſeptem. Peccata enim omnium ipſe chriſtus ptulit quo ad pe nam ſuper lignum crucis i cor pore ſuo: ⁊ propterea ſepties ef fudit ſanguinem ſuū. Et vt cre datis deo aperiente de myſte rijs eius mihi nihil eſſe clauſū in circūciſione ſua: pmo ſangui nem fudit contra libidinis vi tium que impuberes ⁊ prius ⁊ magis adurit pre ceteris: i ora tione vo quando factus in a gonia paſſionem ſenſitiuā hor rebat: factus eſt ſudor ei⁹ ſicut gutte ſanguinis decurrentis i terram cōtra accidiam ita gra uantē vt nil boni agere libeat cum autem circūdederunt eū viri mēdaces ⁊ ſine cauſa ceci derunt flagellis totum corpus erupit in ſanguinem cōtra ira cundiam: que materialiter cor poris ſanguinem ad cor remit tit vt incēdat. At quādo pilati milites plectētes coronam de ſpinis poſuerunt ſup caput ei⁹ ex puncturis non modicus ſan

guis exiuit contra arrogantie vel cenodoſie malum que in capite ſatis oſtenditur: de manibus eius apertis in ligno cum clauis emanarũt putei aquarũ ſed rubicundarũ ad extinguendum auaritie ignem qui nũq̄ dicit ſufficit: propter quod manus frequenter pauperi claudit: pedes autem quos adam leuauit ad accipiendum guſtum vetiti ligni ex gule vitio: iſte ſecundus adam leuauit in cruce magno ex illi⁹ ſanguinis fluxu Aperuit demum latus ⁊ cor viri cõtinuo exiuit ſanguis ⁊ aqua vulnerata charitas eius cõtra inuidentiam qua mors introiuit in orbem terrarum. Ex his collige quia oportuit chriſtum pati ⁊ ſic intrare in ſancta glorie vt implerentur figure.

Amaon.

Magiſter ſancte mel ⁊ lac ſub lingua tua. Et quia moralia nos plurimum delectant pariter ⁊ vitam componunt: ideo modum quẽ cepiſti obſecram⁹ ne deſeras vt de chriſto ieſu loquens: que ſũt ad mores interſeras eradicãs crimina virtutes plantans. Et quia de ſacrificijs tractaſti optam⁹ edoceas: ſi ſacrificia illa deo erãt accepta cum dicat ipſe per prophetam. Nũquid manducabo carnes thaurorum: aut ſanguinem hyrcorum potabo? Et iterum. Sanguinem agnorum et arietum nolui.

Peregrinus.

Que ad edificationem ſũt dignum duxi aliquãdo interponere vt cum fide vera de chriſto ⁊ veſtigia eius virtutibus plena ſequi nitamini. Sacrificia autem totius veteris inſtrumẽti ex opere operante deo placuerunt ex offerẽtium deuotiõe ⁊ in gratia peracta: non autem ex opere operato ipſorum ex ſe ſacrificiorũ: que tamen electis data ſunt in ſignum ad eruditionem. Oĩa enim illa ſacrificia in lege mãdata ſignificabant rationem occiſionis animalium oblatorum hoc vnum verum ⁊ perfectiſſimum ſacrificium paſſionis et mortis chriſti: ⁊ iõ ipſa paſſiõe peracta ceſſare debent ex toto. Diſcolis autem in onus data ſũt ne idolis illa offerent: vt gentiles faciunt. Sanguis enĩ hyrcorum ⁊ cinis vitule aſperſus inquinatos ſanctificat ad emũdationem carnis vt ſcz per hec imunes ab irregularibus illis legalib⁹ libere eis pateret aditus templi materialis: ſed ſan/

guis chriſti ieſu emundat con/ ſcientias ab operibus mortuis vt ingredi valeat in templum celeſte.

Amaon.

Tibi ad plenum ſatiſſa ctum eſt quia totum cõ ſentaneum rationi: ⁊ iõ ad alia ad libitũ progredere.

Peregrinus.

Quia leuiticum imedia/ te nũeroꝝ ſequit̃ liber: ex eo breuiſſimam refe/ ram hiſtoriam vbi velatã cer natis chriſti paſſionem oportu nam. Cum patres veſtri circui rent terram edon ad optatam repromiſſionis patriam tẽden tes ab ignitis ſerpentibus: nõ pauci mortiferis morſibus vul nerati ſunt: ⁊ hac plaga fuere ꝑ cuſſi propter murmurationem ex eorum tedio ⁊ fatigatõe ex/ ortam: quibus preſto pijſſimus deus remedia contulit precipi ens ſerpentem eneum fabrica ri ⁊ exaltari in ligno: vt ꝑcuſſi in ipſum ſerpentẽ aſpicere poſ ſent: ſicq; ſanari. quo facto ceſſa uit interitus ⁊ ipſi ad vltra pro greſſi.

Cleophas.

A Quodam ex ſcribis no ſtris ⁊ phariſeis nico/ demus nomine qui di/ ſcipulus erat occultus hui⁹ no ſtri mgr̃i quẽ xp̃m meſſiã aſſe/ ris ⁊ ſatis nos credere incipi/ mus audiui ego ipſum aliquã do ſibi in ſecreto dixiſſe: ꝙ ſicut moyſes exaltauit ſerpentẽ in deſerto ita ipſm exaltari opor/ tet. vt qui credit in ipſm non pe reat ſed habeat vitam eternã. Uñ ex his lʒ iconfuſo iaʒ mihi videt̃ habere figure ꝓpoſitum interpretando tñ ex te plene et trite intelligere ſpero.

Peregrinus.

Serpens eneus ipe ẽ xp̃s nã in eo ꝙ ſerpentis for mã tenet ſerpens videt̃: ſed q2 venenũ vt ſerpentes nõ hʒ verus ſerpẽs nõ ẽ. Sic xp̃s ſilitudinem habuit carnis peti penalitatib⁹ ſubdit⁹ nr̃is famis ſitis laboꝝ ⁊ doloꝝ tentat⁹ per oĩa ꝑ ſilitudine abſq; pctõ: ſʒ a veneno nequitie aut ignorãtie ſemꝑ imunis. Exaltat⁹ aũt fuit in ligno ſerpens eneus ipe qñ poſitus fuit in cruce. Serpẽtes igniti demões ſunt qui prauis ſuggeſtionib⁹ q̃ſi morſib⁹ viru lentis tendentes ad terrã viuẽ tiũ ꝑ mũdi heremũ: vulnerare nõ ceſſant ꝓcipue dormientes

pre tedio: nam ex morſu cõmuni ſerpẽtis antiqui q̄ callidior erat cũctis animantibus terre diffuſum eſt virus malitie i ſerpentibus alijs demoniorum ꝛ concupiſcentie in hominibus vt de facili ad interitũ ſaucient ſed aſpiciens quicũq; veneno infectus: ſiue ex primo morſu originali ſeu ſcdo actuali pctī: oculo fidei intelligens plagam ſuam redditur ſoſpes quia ipm poſuit deus propitiatorem per fidem in ſanguine eius: indeq; progredi valet: ꝛ feſtinare ad illam requiem glorie.

Amaon.

Magiſter et domine qr ſocius meus retulit ſe audiuiſſe a nicodemo vtiq; fide digno: ſemper ei diſplicuit conſpiratio noſtrorũ pontificum ꝛ phariſeorũ cõtra magiſtrum noſtrum: ꝛ multũ deuotus ad doctrinam eius ꝙ videlʒ magiſter ipſe ſibi dixit oportet exaltare filiũ hoīs de ſe loquens conſiderans quod oportet: neceſſitatem exprimit nũquid ꝛ ſi mori pro ſalute humanã neceſſarium fuit non potuit ꝛ aliter mori ꝙ̄ per hoc ꝙ exaltaretur i cruce? Mille eni modis miſeros mors capit homines vna: quare ergo potius elegit crucem ꝙ̄ alterum ex ſeculo tranſitum.

Peregrinus.

Mi dilectiſſimi fratres ꝛ ſocij: cũ vos auidos ad diuina aſpicio ꝛ q̄daʒ pia curioſitate curioſos cũ refectione de veſtri profectu: ꝛ ad inquiſita veſtra promptiorẽ me redditis ꝛ fecundiorem ad alia. Oportuit quippe exaltari chriſtum per mortem in cruce quadam neceſſitate decenti: et vtilitate ꝙ̄plurima. Deus eni qui prenunciauit per os oīum prophetarũ pati chriſtum ſuũ in cruce impleuit ſic: nam cum falli non poſſet diuina preſcientia ex cuius libro trahunt prophete oracula ſua: vt prophete ſui fideles inuenirẽtur: neceſſarium fuit chriſtũ in cruce mori cum hoc refertur ad ineffabilẽ dei preordinationem eternaʒ. Decentiſſimũ quoq; fuit: vt vñ mors oriebatur inde vita reſurgeret: ꝛ qui per lignum vetitũ vicerat genus humanum: per lignum crucis vinceret hoſtis ille malignus: ꝛ ſic apte reparatio ruine rñderet medicinaq; morbo ſicut ꝛ venenum tiri in triacha conuerſum virus mortificat quod preſtat interitum. Omnis eni res per quaſcũq;

cauſas contrahitur mors incon
grue per eaſdem diſſoluitur: ſꝫ
per contrarium modum. Per
dulcedinem guſtus ex ligno ꝓ
hibito contractuꝫ fuit peccatū:
⁊ per amaritudinem guſtus ex
felle in cruce diſſolutū fuit atqꝫ
curatum. Cū enim aduerſarij
noſtri in aeris cāpo: diſcurrāt
inſidiantes nobis decēs qꝫ fuit
vt pugnaturus pro nobis ipſe
ieſus per mortem ad locum
accederet certaminis vbi repe
riret eoſdem in aere ſeꝫ cruceꝫ
aſcendens. Et quia purus ipſe
exiſtens: a ſuis exigit puritateꝫ
cum totus mundus eſſet immun
dus ſordibꝰ cunctis: ita ꝙ neqꝫ
aque diluuij in ſublime tendē
tes ſuper cacumina montium
valuerint purgare: ad ipaꝫ ha
bitationē noſtraꝫ q̄ ſiſtit inter
terram ⁊ aerem ſanctificādum
decuit vt crucem aſcēderet: vt
ſanguine fuſo cōſecraretur ter
ra ⁊ corpore aer: ⁊ homines lo
ca tam ſacra non audeant con
tagijs violare. Grandis via re
ſtat ad celum altaqꝫ nimis: nec
vt volucres vtūtur alis: ⁊ ideo
vtile fuit: vt quaſi quibuſdā gra
dibus ex lignis crucis ſcale eri
gerentur: vt latitudine charita
tis: longitudine perſeuerantie
profundo humilitatis altitudi
ne ſapientie aſcendamus cum
chriſto in celum. Hec enim ſūt
partes crucis ſeu dimenſiones
perutiles. Quanti ſunt chariſſi
mi qui mortis genus ꝓ iuſticia
aut veritate minime recuſarēt
at vbi horribilem ſibi viderēt
mortē parari: vt opprobria ma
xima a pio mētis propoſito re
ſilerent quod pluries compe
tum eſt: ſed nō eſt hoc perfecte
iuſticie: ſed fremat mundus ſe
uiat mundus: coruſcet armis
increpet linguis: quicqd mali
gnitatis excogitari poteſt ho
mini paret ⁊ experiri purgeat
nunqꝫ licet a veritate diſcede
re vt illa euadat. Et propterea
mortem acerrimam ⁊ turpiſſi
mam que erat omnibus ꝓpter
dedecus ⁊ penam odibilem: ꝓ
pter quod dicebatur ī lege: ma
ledictus omnis qui pendet in
ligno. mortem vtiqꝫ crucis eli
gere voluit vt non videat ama
ra quecūqꝫ ſors mortis: dūmo
do recta vita ꝓceſſerit. Poſſem
⁊ plures rationes decentie ⁊
vtilitatis oſtendere ex hoc ge
nere mortis quā chriſtus ele
git: ſed hec ſufficiant vt alia tra
ctare poſſimus.

Cleophas.

MJ domine amātiſſime
vitta coccinea labia tua
reſtringens ⁊ colligēs

locutio tua capillos cogitatio
num occurrentium ne oculos
mentis aperiat. Et lingua tua
lignum vite. Multum autem
me mouet vltima rationum et
ſi cuncte ſint grate. Et experiē-
tia docuit recens: quod dixiſti
Nam ex apoſtolis huiꝰ noſtri
magiſtri quidam erant ita ad
eum affecti vt non recuſarent
mori cum ipſo: ſed audientes
ſibi crucem parari ꝛ multa op
probria: omēs occulti ſteterūt.

Peregrinus.

De deuteronomio occur
rit ad propoſitū ſanctio
illa qua a domino man
datum fuit vt homicidiuꝫ per
petrans caſuale ꝛ non ex mali
cia puta cū ſocio ad nemus ten
dens vt incidat lignum ſi ferro
d̄ manubrio excuſſo ſecuris oc
ciderit ſocium nō debet inter
fici ſed vt euadat ſecurus q̄ ci
tius recurſum oportebat habē
ad vnam ex tribus refugij ciui
tatibus ad inuicem eque diſtā
tibus et ibi inquietari ab vllo
nō poterat. Non tamē redire
ad propriam ciuitatē ante mor
tem ſummi ſacerdotis. Nā tūc
liber ꝛ tutus redibat ad ꝓpria
Per maliciam occidit hō aīaꝫ
ſuam inquit ſapiens maliciam
appellans non eam que ex op
poſito diſtinguitur cōtra igno
rantiam ꝛ infirmitatem paſſio
num interiorum. Tribus eniꝫ
modis omne vitium agit: aut
enim ignorantia aut infirmita
te aut ſtudio ideſt malicia per
petratur. Et primum in graui
tate excedit a ſecūdo: ſcd̄m vō
a tertio ſuperat. Nominat igit
ſapiens maliciam omne pecca
tum: quia malum eſt a malicia
deriuatum: vel econtra. Ma-
lū aūt eſt ꝑuatio boni. Priuat
enim actū humanū modo: ſpe-
cie: ꝛ ordine. Ordine vt nō ha
beat debituꝫ finem. Specie vt
careat materia debita. Modo
propter carentiam debite cir-
cūſtantie ꝙ precipue in crimi-
nalibus reperitur. Iſtud auteꝫ
homicidium ſpirituale per er
rorem cōmittitur: propter qd̄
ait ſapientiſſimus ſalomon. Er
rant qui operantur malū. Ne-
mo enim ad malū tendēs ope
ratur. Nam ꝛ primum malum
qd̄ mala contulit omnia mūdo
totum occidens genus huma-
num: per errorem factum eſt.
Leue enim arbitratꝰ eſt adam
diuinum preterire mandatum
ꝛ facile indulgendum: bonum
enim implere deſideriū ſuum
Cuncti quoqꝫ qui perpetrant
mala: pro tunc malum illud qd̄
eligunt dicunt bonum. Q. oīa

appetūt:ve℞ vel appēs. Sicq͛ꝫ de heremo mūdi vbi q̄ſi tot ar bores ſūt:q̄t bona repiūť aliqđ ho℞ capere volens ad habēdū ſi ferrū incidens appetitus de manubrio exeat rationis:occi/ dit proculdubio animum cōſo cium corporis ſui:ſed per erro rem mortem meretur: q꞉ non obſtinata malicia vt āgelus to tum ſe vertit ad malum: ſed ꝑ errorē. Multiplex miſericor dia dei lapſis humanis ita ſub uenit vt nō deſint ſalutis reme dia:dum adeatur ad ciuitates refugij:quas tres citra iorda/ nem ⁊ totidem vltra conſtitui voluit vt prouideretur vtriſq͛ꝫ Hec ciuitatis refugij ſunt que nunc manent:fides:ſpes:chari tas:tria hec. Et licet ad inuicē eas comparādo maior ſit cha/ ritas:tn̄ in agēdo ſunt eque di ſtantes. Tantū enim qs credit quātum ſperat ⁊ amat. Tantuꝫ ſperat quantum credit ⁊ amat. Tantū amat quātū credit ⁊ ſpe rat ⁊ tātū opať ad extra. Citra iordanē vbi originať baptiſmꝰ ⁊ vltra habenť: q꞉ ⁊ an̄ baptiſ/ mū inſtitutū.ſ.in veteri teſtō ſi cut ⁊ poſtea in nouo in meſſia inchoāte nullus ab eterna mor te ſaluari valuit niſi i vna hav vina repireť cū virtutes ita cō nexe ſint vt q̇ vnā obtinet vere nulla ſibi deficiat. Nā ſine fide impoſſibile eſt aliquē placuiſſe deo. Sꝫ accedentē ad eū in ſa/ lutē ſemꝑ oportuit credere:q͛a eſt:⁊ q͛ inquirentiū ſe remune rator eſt: ⁊ ipam remuneratio nē expectare qn̄qꝫ exhibendā: ⁊ deū ſup oia:primū v̇o ſicut ſe ipm̄ diligere. Nūc ⁊ deinceps diuulgata lege meſſie ꝑ orbem quā p̄dicauit:eadē q̄dē ſed ma gis diſtincte credē oportebit. Et que illic credebāt ſieda iple ta eē i iſto meſſia ieſu fateri ne ceſſariū erit ad vitā eternam. Nec penitētia ſalutaris ab his ciuitatibꝰ excludiť: ſꝫ tm̄ qs do let de offēſa amici quātū amat. Sꝫ iā plixā iterp̄tationē duca/ mꝰ ad finē ꝑpoſiti nr̄i. Quātuꝫ qs ꝯuerſareť i mūdo fretus oi caterua v̇tutū etſi mortē nō gu ſtabat eternā:tn̄ an̄ mortē ſūmi ſacerdotis redire non poterat ad dilectā ꝑpaꝫ ciuitatē felicita tis eťne. Sꝫ imediate mortuo ip̄o q ſe i illis ꝯtutauerāt v̇tuti bꝰ liberi ⁊ letabundi ad ꝑpa re uerſi ſūt ſupna. Quis āt ſūmꝰ ſa cerdos ſit iā audiſtis ſup̄. Meſ ſias iſte almificꝰ:cui p̄s ꝯcinen do p̄ſonuit. Tu es ſacerdos in eternū ſ͛ꝫ ordinē melchiſedech Et ſic oportuit chriſtū pati ⁊ in trare in gloriaꝫ ſuam ciuitatis hieruſalē:vt nob̄ locū pararet.

Amaon.

Spiritus eductus de lit/tera pij decreti domini ci ſuper mel dulcis: quia ꝯſi ſubtilis tamen perutilis et deuotus: ⁊ quod ex eo recepi multum refecit. Nondũ autē cõcipio ꝙ nunc ⁊ alias ſupra i ſinuaſti: genus ſcȝ humanuȝ ex vitio primi parentis totũ occi ſum per originale traductum. Nam ſi vno peccante alter pu nitur in anima: quis innocẽtie relinquitur locus: cum tu etiaȝ ſupra firmaueris illud prophe ticum verbum: filius nõ porta/ bit iniquitatem patris: intelli/ gi debere quo ad punitionem anime: ſed vnuſquiſqȝ in pecca to ſuo morietur. Certum eſt ꝙ non peccat filius qui concipit cum nondum ſit: ⁊ quod i actu non eſt agere non valere male vel bene. Parentes nõ peccãt generando: cum actus cõiugij ſine peccato valeat exerceri. Al' inſtitutor connubij deus fuiſſet auctor peccati: qui ad hũc fineȝ inſtituit quod nephas eſt dicẽ Per quas ergo rimulas itrat iſtud peccatum: vbi tot ſunt in/ nocentie preſidia: cum etiã nec ſynagoga noſtrorum ſcribaruȝ hoc doceat: nec ſchola philoſo phoruȝ hoc põnat ex paucis ꝙ vidi ex eis. Ad hoc expecto tu am ſolitam illuſtrationeȝ ⁊ ad meſſiam redibimus.

Peregrinus.

Interrogatio tua nõ me diocris intelligentie eſt nec ad eam enodandam philoſophorum ſufficiunt dog/ mata. Ubi queriſ fides. phoꝝ argumentis vale facere: eſt ne/ ceſſariuȝ. Sed nec fides habet meritum cui humana ratio p̄/ bet experimentum: aliter non acquieſceres auditis. Eulogiũ autem illud integrum manet ꝙ dictum eſt: Unuſquiſqȝ in iniq tate ſua morietur. Neqȝ enim qui propter originale dãnatur ad penam priuatiuam alteri/ us peccato ſed ſuo punitur. Qḋ etſi non fecit: tamen contraxit quia vnum erat cum illo et in illo a quo traxit quando illud quod traxit cõmiſſum eſt. Sic enim modicũ fermentũ totam maſſam panis corrũpit: ⁊ ama/ ritudo radicis ad ramos: ⁊ fru ctus per humorem infectũ tra ijcitur ſic illud vnum ade pec/ catum maſſaȝ humane nature que tota nunc erat in eo virtua liter infecit: ⁊ in omnes qui ab eo ſunt ſcientialiter propagati deriuatum eſt. Meſſias qui di citur chriſtus ſolus euaſit: quia

in eo fuit tm̄ ſm̄ corpulentie vl corpoream ſubſtantiam: nō ſm̄ ſeminis propagationem: conceptus de virgine myſtico ſpiramine: nō ex virili ſemine. Et queadmodū manu perpetrāte homicidium vel furtū exigēte iuſticia: nō ſola ſed totus homo propter defectum pncipij motiui totius hominis ſcȝ volūtatis perimitur: ita cum participatōe ſpeciei omnes homines ſint vnus homo: in quo quot īdiuidua quaſi tot membra: adā primo principio actiuo ad motum generationis peccante totum debet puniri quod erat in eo: ⁊ ab eo per virtutem actiuā ipſius in alios propagandum. Unde omnes in adam peccauerunt. Unde rabbite nec ſpm̄ qui viuificat querunt in ſacris codicibus: nec litteram ſatis attendunt. Nā ex vbis pſalmiſte euidentiſſime hec elicere pſit dicentis. Ecce enim in iniquitatibus cōceptus ſum: ⁊ in peccatis peperit me mater mea. Et propterea circunciſio abrae data eſt ⁊ ſemini eius; non ſolū in ſignum ſed in remediū: qđ euidentiſſime oſtenditur in eo quod ait: Maſculus cuius preputcy caro circūciſa non fuerit delebitur anima illa de populo ſuo: ideſt de cetu ſanctorum. Et rationem aſſignans ſubdit: qa pactum meum irritum fecit. I. mandatum meū tranſgreſſus eſt adam: in quo tunc ipſe ſeminaliter erat. Et propterea maſculus natus ex legis edicto q̄dragefimo die ſue natiuitatis ex vtero: cum hoſtijs offerebat in templo: vt ſicut anima innocens tunc a deo creata in quadrageſimo die a prima natiuitate in vtero ſeu a principio cōceptionis ingreditur vt tēpluȝ corpus organizatuȝ ſed infectū vnde ⁊ ipſa macula originalis inficitur. Inde ſacrificijs expietur vel expiāda vel expiata mōſtretur.

Cleophas.

Quāuis pfunda ſatis ſit materia đ originali tractata: tu tamē magiſter ⁊ domine ita enucleaſti exemplis: ⁊ auctoritatibꝰ confirmādo: vt palpabileȝ ipſam feceris veritatem. Pulſat tamen queſtio animum meum verbum ꝓphete inductum cū in plurali dicat in iniquitatibus ſe conceptum: tu autem vnum originale nunc vſqȝ aſſeruiſti cōtra cuncta a cunctis non plura.

Peregrinus.

EXpedite reſpōderi poſſet nō inſolitum in ſcripturis plurale poni ꝑ ſingulari ⁊ ſic ibi accipi poſſe. Sed melius dicit͛ plurali numero. ideo vſum fuiſſe quia et ſi originale eſſentia ſit vnum: effectus eſt multiplex. Nam inficit ⁊ deordinat omes anime vires: rationem. ſ. ignorantia: voluntatem malicia: ⁊ concupiſcibilem concupiſcentia: iraſcibileꝫ debilitate ad bonum que quatuor vulnera dicunt͛ anime Eſt enim ipm originale priuatio originalis iuſticie. Quoddam enim donum fuit diuinitus collatuꝫ ade vt a principio humani generis ipſa originalis iuſticia in cūctos cum ſemine transfundenda eſſet: que cōſiſtebat in hac rectitudine cum gratia vt corpus ſubditum eēt ſpiritui: ſenſualitas rationi: ſpiritus creatori plene ⁊ ſine vlla contradictiōe. Hac ablata per inobedientiam ade remanet inordinatio omnium potentiaꝝ ad ſua tendentium. Et hoc trāſfunditur loco iuſticie originalis: quod originale dicitur peccatum. Ex hoc etiam habet͛ inclinatio ad omnia actualia crimina: que vtiqꝫ non ſolum plura ſed innumera ſunt que inclinatio concupiſcentia nominat͛ Et ipſa concupiſcentia originali ablato quo ad reatum: remanet actu in cunctis inclinās habitu non actu ſemper: ſed plus ⁊ minus ſm ⁊ naturalia collata: ⁊ gratuita addita et exercitia propria. Ad matrem meſſie non intendo regulam extendere traditam: forte in proceſſu ſi non deficiat tempus aliquid inducemus. Ipſa enim eſt que caput ſerpentis antiqui cōtriuit ſola ideſt concupiſcentiā caput vitiorꝫ: gratia ab vtero repleta. Sed iam ad ipſum meſſiam redeamus. Et lege moyſi euacuata ad ieſum naue manū mittamus: qui nomen meruit obtinere meſſie. Prius tamē ex geſtis ipſius moyſi chriſtum paſſum figuratum cernamus.

Aamon.

DIſcurre quo libet. Semper enim gratiora propinas. Ex pinaculo templi nunqꝫ tantam doctrinam tanqꝫ ſapidam vt hodie ex ore tuo ſuſcepi.

Peregrinus.

DIlectus deo ⁊ hominibus moyſes propheraꝝ excellentiſſimus veteris teſtamenti cum appropinqua-

uit ad rubum ardentē: vt apti⁹
intueretur quomodo cōtinue
ardens rubus non comburere/
tur: audiuit dominū inde ſibi
loquentem. Uidens inquit vi/
di afflictionem populi mei qui
eſt in egypto ꝛ deſcendi libera/
re eum ꝛ introducere in terrā
lacte ꝛ melle manantem. Etenī
deus ignis conſumens eſt ait
ipſe moyſes: omnem videlꝫ au/
ferens malicie rubiginē ꝛ mū/
di affectum. Rubus v̄o ſeu ſpi/
netum natura exiſtit humana
penis ꝛ afflictionibus pungiti/
nis vndiqꝫ fulta. Ignis igitur
in rubo eſt deus humane na/
ture vnit⁹ in qua ſuſtinuit pun/
ctiones penarum ꝛ obprobrio/
rum. nec tamen eſt paſſa diui/
nitas. Indeqꝫ liberatus eſt po/
pulus de ſeruitute diabolica.
Hic eſt moyſes qui cuꝫ teneret
manus eleuatas ad celum: cum
virga victoriam habuit cōtra
amalechitas. Chriſt⁹ enī ieſus
man⁹ tenens eleuatas in ligno
crucis deuicit demōes: hoſtes
populi dei. Ipſa enim virga q̄
in terram proiecta: facta eſt ſer/
pens in manu moyſi tenta: mi/
racula faciebat. Uerbum enim
crucis pereuntibus qui terra
ſunt per affectum data ſerpen/
ti in cibum: non ſolum ſtulticia
erit gentibus: ſed ꝛ iudeis co/
luber virulentus eos ſcandali/
zens. His autem qui ſalui fient
virtus dei erit lignum. Ipſa ē
aquas amaras ī dulcedinē ver/
tens: quia ſi crux chriſti ad me/
moriam reuocetur nil eſt adeo
aduerſuꝫ quod equo animo nō
tolleretur. Hic moyſes duode/
cim miſit exploratores ad pro/
miſſionis terram: vt ex vitis
fructu mirabili allate in ligno
per illos acuerentur cuncti ad
pugnandum pro eius obtentu
in lignum cum videlicet chri/
ſtus mitter duodecim apoſto/
los ſuos qui iteriori oculo hie/
ruſalem perluſtrata celeſti di/
ſcurrentes per orbem vniuer/
ſis predicabunt chriſtum cru/
cifixum qui eſt vitis vera affe/
rens vinum dilectionis quod
letificat cor hominis: in quem
ſapientes non fatigabuntur tē/
tationibus et tribulationibus
fideles animis ſuis deficien/
tes. Et quia propter ethiopiſ/
ſam in vxorem ab eo ductam
zelo inuidie ducta murmura/
uit maria lepra percuſſa eſt ad
tempus. Nam quia iſte meſſi/
as chriſtus ſponſam ſumens ec/
cleſiam de gentibus collectam
vitijs denigratam: ſed ſuper
niuem dealbatam cum aſper/
ſa fuerit aqua cum iſopo fidei
paſſionis: emulatrix ſynago/

ga detrahens et obloqui de eo non ceſſans lepra perfidie i ficietur vſqz ad ſeptimã mũdi diem quãdo reliquie ſalue fiẽt ſancte lepre recognita culpa.

Cleophas.

De noſtre legiſlatore ſatis congratulor magna ⁊ mira audiſſe: quia ad ſapientiam eius ⁊ probitatẽ ſeveritatem cum lenitate miſcentem in iudeis nimis afficior. Sz tamen noſtri doctores atqz magiſtri docent in ſynagogis cum propheta nũcupatur ſine proprij nominis expreſſiõe de dauid eſſe intelligendum: quia ipſe maximus prophetarum. Tu autem moyſen excellentiſſimum prophetarum aſſeruiſti. Incidentem hanc queſtiunculam inſolutam oro non dimittas: vt ad meſſiam q̃z citius reuertaris.

Peregrinus.

Moyſen excellentiſſimũ prophetarz non incongrue nec per exceſſum dixi: qr ſimpliciter cunctos antecellit. Nam cum ad complementum prophetie tria conti/neant ſcz vt videat ꝓpheta que procul ſũt a cõmuni ⁊ naturali hominum cognitione: atqz ipſa populo annunciet miraculiſqz tanqz vera cõfirmet. Moyſes iſte triphariam vidit que alij non videbant. Viſione corporali quidem: vt rubum ardentem non conſumi. Imaginaria vo quaſi ad nutũ habebat: non ſolum audiens verba: ſed etiaz loquentem videns ⁊ nõ ſolum in dormiendo ſed etiam vigilando. Vñ de eo ſcribit: Quia loquebatur ei dominus facie ad faciem: ſicut loquitur quis cũ amico ſuo. Viſionem vo intellectualem habuit clariorem eo ꝙ vidit ipſaz diuinam eſſentiã quod de nullo alio ꝓpheta dicitur. Unde i libro numeri ſcribitur. Quia palaz ⁊ nõ ꝑ enigmata vidit deum. Dauid autez ⁊ ſi per viſionem intellectualẽ diuinorum myſteriorũ copioſius fuerit: non tamen diuinaz eſſentiam clare intuitus ẽ. Sz ⁊ quãtum ad denunciationem etiã alios moyſes precellit: qa loquebatur toti populo ex perſona dei quaſi inducens ipſum ad obſeruantiã legis moyſaice iuxta illud Malachie: Mementote legem moyſi ſerui mei. In tertio etiam quo prophetia firmatur ſcz operatione miraculorum etiam moyſes ſuperior inuenitur. Unde i deuterono.

[illegible] Non ſurrexit vltra p/
pheta in iſrael ſicut moyſes q
noſceret dominũ facie ad faciem
in omnibus ſignis atqꝫ porten
tis que per euꝫ miſit vt faceret
in terra egypti pharaoni ⁊ oi/
bus ſeruis eius vniuerſeqꝫ ter/
re illius. Uiſio autem prophe/
tica dauid ex propinquo attin/
git viſionem moyſi: quantum
ſpectat ad viſioneꝫ intellectua
lem: quia vterqꝫ accepit reue/
lationem intelligibilis ⁊ ſuper
naturalis veritatis abſqꝫ viſio
ne imaginaria. Uiſio tñ moyſi
excellentior fuit quãtum ad co
gnitionẽ veritatis. Sed dauid
pleniꝯ cognouit ⁊ expreſſit my
ſteria incarnationis chriſti. Et
ideo qui ipſuꝫ dauid dixerunt
maximum prophetarum non
male ſed minus proprie locuti
ſunt. Nam maximꝯ eſt nõ ſim/
pliciter ſed ſm aliquid: ideſt q̊
ad myſteria reuelata đ chriſto
meſſia.

Amaon.

BOne magiſter ex ſolu/
tione queſtiuncule ſocij
mei magnã queſtionem
menti mee inſeruiſti. Dixiſti e/
nim ſi recte percepi moyſen de
um vidiſſe aperte. Scio deum
mentiri non poſſe. Cum ipſe
deus moyſi poſcenti vt oſten/
deret ei gloriam ſuam: ipſe re/
ſponderit: non videbit me hõ
⁊ viuet: quo pacto videre deũ
potuit qui adhuc viuebat ĩ mũ
do? Quomodo etiam ſi deũ vi
diſſet ad aquas contradictõis
infidelis eſſe potuiſſet ⁊ deum
offendere?

Peregrinus.

ACuta ſatis eſt inquiſitio
tua quã indiſcuſſam di/
mittere nolo. Celeriter
tamen expedire vt tempus ſuf
ficiat ad aliarum que reſtãt ſcri
pturarum interpretationem.
Uidit moyſes vtiqꝫ diuinam
eſſentiam non in ſubiecta crea
tura vel per imaginarias viſio
nes: vt iacob cũ dixit: Uidi deũ
facie ad faciem ⁊ ſalua facta eſt
anima mea. ⁊ iſaias: Uidi dñm
ſedentẽ ſup ſoliũ excelſũ ⁊ ele/
uatũ ⁊ plena erat oĩs terra glĩa
eius: ſed palam vidit vt angeli
in patria ⁊ hoc per lumen glĩe
de quo ps. In lumine tuo vide/
bimus lumen: participatum q/
dem ab eo nõ per modum for/
me imanentis: ſicut participat
ab angelis beatis: ſed ꝑ modũ
cuiuſdam paſſionis tranſeũtis
Uñ non ſequitur ꝙ fuerit ſim/
pliciter beatus. Et ideo cũ non
deficeret eſſe viator: nec etiam
per hoc nomen prophete ſibi

euacuauit. Et quia nõ ē homo
qui faciat bonum ſuper terrã ⁊
nõ peccet: qnimo ſepties i die
cadit iuſtus ⁊ reſurgit: non im
poſſibile fuit in peccatum labi
ad aquas contradictiõis: Pro
pter quod domin⁹ dixit. Quia
non credidiſtis mihi vt ſcifi/
caretis me corã filijs iſrael non
ĩtroducetis hos populos ĩ ter
ram quã dabo eis. Utrum aũt
illud mortale fuerit vel venia/
le non facile iudicandu: ⁊ ſi q
dam opinantur charitatẽ tũc
ipſum ad horã deſeruiſſe. Dñi
autem ſententia: qui fidelis eſt
in omnibus verbis ſuis: inuio
labilis manet: quia deum vidẽ
non poteſt in hoc mortali cor/
pore conſtitutus purus homo
viuens vt cõmuniter viuitur
ſcȝ ſenſibus vtens. Et ratio eſt
quia ſpiritus eſt deus abſqȝ oĩ
materia. Et cum videri nõ poſ
ſit niſi ab intellectiua potentia
neceſſe autem ſit quẽcunqȝ in/
telligentẽ fantaſma ſpeculari
que materialia ſunt: quia a ſen/
ſibus accipiuntur: ideo vtendo
potentijs ſenſitiuis non poteſt
in hac vita deus ab intellectu
hominis videri ſeu cognoſci:
nec per modum rei corporalis
qualis non eſt diuina eſſentia.
Ipſe enim deus excedit nõ ſo/
lum corpora quorum ſunt fan/
taſmata: ſed ⁊ omnem intelligi
bilem creaturam in infinitum
Sed cum intellectus human⁹
eleuetur ad altiſſimã dei viſio
nem oportet vt tota mentis in
tẽtio illuc adducet: ita ꝙ nihil
intelligat ſeu accipiat a fantaſ-
matibus: ſed totaliter alienat⁹
ab eis: ⁊ alijs ſenſibus totaliter
feratur in deum. Sic igitur nõ
viuens vita ſenſitiua ſed alie/
natus omnino a ſenſibus: ⁊ ſi vi
uiuens vita vegetatiua diuinã
eſſentiam videre potuit. Non
tamen frequenter ſed perra/
riſſime talem habuit viſionem.
Nam alias viſiões frequẽtiſſi
mas imaginarie habuit: vt cũ
legem recepit ordinata qdem
fuit per angelos apparentes ĩ
aliqua forma ⁊ dñi perſonam
repreſentantes. Huic demum
pphete ſanctiſſimo dñs dixit.
Prophetã ſuſcitabo eis de me
dio fratrum ſuorum ſimilẽ tui
⁊ ponam verba mea in ore ei⁹
loquetur qȝ ad eos omnia que
precepero ei. Qui autẽ verba
eius audire noluerit ego vltor
exiſtam. De ipſo meſſia chriſto
ibi locutus eſt dominus qui ſi/
milis fuit moyſi i genere: ideſt
homo ſicut moyſes: ſed nõ pu/
rus hõ vt moyſes: legiſlator vt
moyſes: ſed ille legem timoris
Iſte legem amoris dedit. Lex

illa moyſaica dicit lex mortis:
lex huius euangelica lex vite ⁊
ſpiritꝰ. Propheta fuit moyſes
procul videns cõmuniter. Etſi
ad horam prope ⁊ clare vidẽs
propheta chriſtus eſt inquãtuʒ
viator cum erat mortalis annũ
cians que procul erant a cogni
tione hominuʒ occulta cordiũ
⁊ futura. Sed quia comprehen
ſor erat: ideo non obſcure: vt ꝓ
phete ſed limpidiſſime omnia
in verbo videbat ⁊ cõtinue ha
bens non ſolum ſapientiam di
uinam inquantum deus ſed et
ſcientiam beatoruʒ poſſidebat
anima eius: ac etiam ſcientiam
inclitam vt angeli ⁊ primꝰ hõ
in creatione eoruʒ a principio
ſue conceptionis ⁊ adeo eminẽ
tem vt in ipſo augeri nõ poſſet
Quantum ad ſcientiam experi
mentalem ex his que paſſus ẽ
didicit vt miſericors fieret.
Suſcitatus fuit iſte ꝓpheta de
medio fratruʒ: quia de genere
iudeorum miraculoſe cõceptꝰ
eſt ⁊ natus. Et ſermonem quẽ
ab eo audiſtis vos ⁊ alij nõ ſuꝰ
erat ſʒ eiꝰ q miſerat pr̄is. Uñ re
ſtat ꝙ q ñ audiet eũ credẽdo ĩ
eum a dño exterminabitur.

Cleophas.

Ita videt ꝙ itellexerint
aliqñ turbe que colloq̃-
bant iſtũ xp̄m eẽ illum
prophetã ꝓmiſſum: vñ vociſe-
rabant hic eſt vere ꝓpheta qui
venturus eſt in mũdũ ⁊ ꝓpha
magnus ſurrexit in nobis.

Peregrinus.

Ad ieſuʒ naue dirigemꝰ
ſermonẽ vt ⁊ ĩ eo cerna
tis qꝛ oportebat chriſtũ
pati. Hic ieſus naue a dño prin
ceps ꝓpli ſui peculiaris inſtitu
tꝰ mortuo moyſe legis antiq̃ la
tore q̃ vmbra extitit futuroꝝ bo
noꝝ tipice ẽ xp̄s ieſus: quẽ deꝰ
ꝑncipẽ poſuit ⁊ ſaluatorẽ mũdi
ipmq; dedit caput eccl'ie ĩ mẽ-
bra influẽs vitã ſenſuʒ ⁊ motũ
ſpiritalẽ legalibꝰ ad ſepulchrũ
cũ honore deductis vt robora
ti ex eiꝰ xp̄i pñtia accingantur
ad ꝓelia: qꝛ nõ eſt hominibus
colluctatio carnis ⁊ ſanguis: ſʒ
aduerſus ꝑncipes ⁊ ptãtes ad
uerſus mũdi rectores tenebra
rũ haꝝ ꝯ ſpiritalia neqtie in ce
leſtibꝰ. Iſte ieſus verus ꝑ fluui
uum iordanis aq̃ baptiſmalis
quã ipm itrãs ſanctificauit: nõ
emũdationẽ qua nõ egebat in-
de recipiẽs ſed regenerationẽ
ſpũs ei conferens oẽs milites
ſuos ꝑ ipm trãſuerit: aquas iſe
riores falſe ſcie ⁊ erroꝝ ibi ad
nihilũ ducẽs: ſupiores vo ſapie
ſalutaris ad ſublimia ꝓmouẽs
archa federis ĩ medio firmata
dũ tranſiret vniuerſus ꝓplus

quem ipſum eundem ſignificat
dominū ieſum. Nam lignū im
putribile ſethim: ex quo fuerat
archa formata quid aliō q̄z ei⁹
corpus qui nō vidit corruptio
nem ex matris puriſſimis for/
matum ſanguinibus? Que itro
erant inſinuabit animam ſan/
ctiſſimam: veritatem legis: mā
ſuetudinem ſeu dulcedinē mā/
ne: & virgam iuſticie continen
tem. Erat autem intus & extra
auro operta: quia actus iterio
res & exteriores ipſius ſunt p/
fectiſſime dilectionis? Propi/
tiatoriū autem quod arche pre
eminebat confixa manebat di/
uinitas eſt eius: qua propitiat
iniquitatibus plebis. Hec igit
archa deifica in aquis firmat
dum populus transit: quia hic
eſt qui baptizat interius. Lapi/
des duodecim firmiſſimi ad/
ducuntur & educuntur exinde
a duodecim ſtrenuis viris: qa
duodecim articuli firmiſſime
veritatis fidei ibi reddent ab
edoctis: & inde erudiuntur in/
docti: quos colligent apoſtoli
duodecim huius meſſie. Ipſe
ieſus tranſito iordane qnq̄z re
ges inter ceteros cruci affixit:
vbi claruit prodigium ſolis et
lune: quādo videlicet qnq̄z ſen
ſus qui hominē regunt i terra
cruci affixos tenuit et afflictos
viſum videlicet ex irriſionum
aſpectu: auditum ex contume/
liarum relatu: guſtū ex felle po
tatum: odoratum ex fetore ini/
bi cadauerum: tactuz non ſolū
in manibus vbi magis viget q̄z
per totum attritum. Hi ſunt p̄
me radices vitiorum cum oīs
noſtra cognitio ortum habeat
a ſenſu & a cognitione appetit⁹
accipiat ſuum obiectum vbi lu
minaria celi tantam feritatem
ac ſeuitiem contra ſuum actorē
non ferentes ſe abſconderunt:
in hoc etiam inſtruens qui xp̄i
cupiunt milites eſſe: carnē ſuā
crucifigere cum ſenſibus & con
cupiſcentijs ſuis. Demum iſte
ieſus validiſſimo hierico mu/
ros poſtq̄z ſacerdotalibus tu/
bis funditus euertit mutabilis
ſcz mundi vitiorum alta edifi/
cia & obſtinatiſſima ſuorū diſci
pulorum predicationibus ad
nihilum duxerit exercitus ſu/
os fidelium qui legitime certa
uerint terram promiſſionis i/
troducet vnicuiq̄z tribuēs par
tem ſm opera eius eliminan/
tis & exterminatis prius ex il/
lis qui ibi fuerūt gigantes no/
minati ſtatura magna ſcientes
bellum quos non elegit domi/
nus ſpirit⁹ ſcz apoſtaticos. At
ſiquis fidelium cōtra interduz
de mundi theſauris erariū vel

parum tulerit etiã occulte: ieſu vo occultari non poterit:ſʒ ve/ luti achoꝛ q furatus eſt de ana themate hierico pauca quedã coꝛam omnibus ſententialiter manifeſtat⁹ exterminabit a po pulo dei. Habetis ergo ꝓpoſi/ tũ quomodo opoꝛtuit chꝛiſtuʒ pati: vt intraret cum ſuis gliaʒ ſuam repꝛomiſſionis terram.

Cleophas.

Auribus noſtris audiui/ mus ex te dñe mi venerã de Jeſu naue magnalia geſta ⁊ maioꝛa ibi ſigta de meſ ſia ieſu: ⁊ exultauim⁹ ⁊ delecta ti ſumus non modice. Sed titi lari ſentio deſideriũ meũ ſcire ⁊ illð quod exiſtimo ibi latere myſteriuʒ quãdo magnanim⁹ ille ieſus inſidias poſuit cõtra habitatoꝛes hay: ⁊ quaſi timẽs fugam ſimulauit terga vertẽs hoſtibus ſuis. Poſt pꝛo ſigno dato militibus ſuis ſcutũ ſuum erexit illis indicans vſqʒ ad in tentionẽ omnes foꝛe delẽdos.

Peregrinus.

Dum ergo cariſſimi ad alia feſtino qꝫ plura ex bꝛeuitate poſtpono: ⁊ qꝛ vos vidi quaſi metentẽ ſequen tes: ſpicas colligere derelictas in agro ſcripture: etiam ex in/ duſtria aliqua intacta vobis di mitto: vt minus egeat inopia veſtra ſicut ⁊ optim⁹ ille booʒ vnus ex meſſie patribus. Ruth moabitiden quã poſtea duxit vxoꝛem ſuis fieri mãdauit. Ex recollectis autem ex vobis ſpi/ cis ne ariſte ĩpediant volo gra na nuda excutere latentis ſpũs vt vtilius ⁊ delitioſi⁹ edere va leatis. Sane ſicut habẽti inſtũ bellum coꝛpoꝛale vti inſidijs ꝯ hoſtes ſuos: nec contra fas: nec cõtra ius eſt ita in ſpirituali pu gna quã ſemper iuſtiſſimã ha/ bemus contra nequitias infer ni: quia auferre nos: ⁊ noſtra ĩ quietare non ceſſant: vt aggre/ gẽt ſibi: iſidias ponere liciti ſſi mum eſt: videlicet occaſiones maloꝝ vitare vt timidos virtu tes occultare quaſi imbecilles ⁊ ardua ad tempus fugere. Cũ autem vehementer vrgent vi/ ctoꝛiam expectantes: tũc ſcuto crucis erecto debẽt milites dei viriliter dimicare eis reſiſten do ⁊ oꝛationibus: ieiunijs: ele/ moſynis: exhoꝛtationib⁹: lectio nibus: ſacramentis impugnan do eoꝛum oĩa demoliri. Qð egregie ĩ facto docuit iſte meſ ſias. Nam potentia ſua pcuſſit ſuperbum leuiathan capiẽs hõ deitatis hũana mõtalitate eſca to. Unde ⁊ frequẽter tanqꝫ im

becillis timebat mortē: pſecu/ tores fugiebat: ambulabat i ga lilea: dimiſſa iudee ꝓuincia: qꝛ volebant euꝫ iudei interficere Ex itinere fatigatus ſup fonteꝫ ſedebat: potum poſtulans a mu liere ⁊ hec ꝙꝫ plura vt ſic cela/ ref diabolo ſue diuinitatis ro/ bur. Demū cum extimauit mū di princeps ſe eſſe victorē: ſcu/ to crucis erecto captus fuit et deſtructus inimicus.

Amaon.

O Utinam dies iſta ꝓten/ deretur in dupluꝫ ſicut factum eſt oratione ip/ ſius ieſu naue: cuꝫ aduerſarios inſequeref: vt hiſtoriales oēs ⁊ prophetales codices: nec nō ⁊ ſapientiales diſcurreres. Nā que tenebroſa eſt aqua in nubi bus aeris: vmbraticis verbis ſcientia tua ⁊ interpretatiōe vt criſtallus clareret. Jam vt pla cet ad alia progredere.

Peregrinus.

Ex iudicum libro qui ſe quitur Sanſon ille for/ tiſſimus in mediū ve/ niat: qui ab aliquibus hercules eſt ſuſpicatus ⁊ falſo cū ſanſon ex circūciſione ſanctiſſim⁹: ille ex preputio impius ⁊ imitiſſi/ mus. Hic igitur ſanſon annun/ ciatus ab angelo matri: ⁊ qdeꝫ etiam patrem nō latuit poſtea ex matre ſterili miraculoſe na/ zareus fuit abvtero matris ſue ideſt domino conſecrat⁹. Que omnia meſſie conueniunt: ſed explicare non curo. In iuuētu/ te autem ſua in deſerto leonem ſpiritu dei occidit parentibus celans: ſed mel in ore eius reg tum comedens parentib⁹ par tem tribuens. Tanꝙꝫ leo q cir/ cuit querens quē deuoret: ad/ uerſarius diabolus eſt: quem ī deſerto chriſtus occidit dū ei⁹ rabidas tentationes ſuperauit Ego eni vt alias dixi deo ope/ rante omnia eius opa ad liqui dum noui. Unde ⁊ multa vob occulta reuelo. Et ſi fuit ignotū parentib⁹ ſuis: fructu tū illius victorie tanꝙꝫ mel dulce ſe ⁊ ꝓ pinquos non paꝝ refecit. Pro ſtrauit ſanſon mille ex alophi/ lis mādibula aſini vltra alios p ſe occiſos: qꝛ ſimplici doctri/ na diſcipuloꝝ plures iteremit in mentibus audientiū demo/ nes: vel vitia ⁊ innumeros ſub/ ruet cum diſcurrent per orbeꝫ. Et ex illa maxilla ī terrā ꝓiecta fons ideficiēs egredief ſcriptu rarum exponentiū doctrinam illoꝝ ſimplicē poſtꝙꝫ p mortem ad terram deſcenderet. Hic mu/ lierē diligens meretricē in ci uitatem eius deſcendens ibiqꝫ quieſcēs dū gaudētes philiſtei

ſe putarūt captū tenere: noctis medio fortiſſimus ſurgēs: non ſolū teneri nō potuit: ſʒ portas cū vectibus humeris ſeret: ciui tatem exiuit montana aſcēdēs. Sic xp̄s naturā nimis huma/ nā diligens: que meretrix erat fornicata cū amatorib⁹ multis idolorꝝ ⁊ creaturarꝝ vt inuehit deus p̄ Jer. ꝯtra ipam ad peni tentiam vocās deſcendit ī mū dū. Ibi demū quieſcens p̄ mor tem cuʒ inimici eius iudei vel demones exultarēt inimicum arbitrantes ſuū detineri a mor te ī infimis terre hac nocte me dia ſurrexit fortiſſim⁹ ⁊ confra ctis portis eneis cū ferreis ve/ ctib⁹ in ꝯfuſionē inimicorꝝ ad montē dn̄i cito aſcendit. Ama uit precipue dalidā: cū qua ē et diu ꝯuerſat⁹: vt infidelis ⁊ peſ/ ſima dedit eū in manib⁹ inimi/ corꝝ ⁊ infideliū a qb⁹ cecatus ⁊ vinculatus. Tandē ſeip̄m occi/ dens ipſis hoſtib⁹ plures ſtra/ ges dedit moriēs: q̄ʒ fecerat vi uus. Synagogā eni dilexit m̄t tū in ea cōuerſatus cōtinue nil ei tenens occultū. Sed vt ꝑdi/ trix ⁊ terrenorꝝ amore deuicta ad occidendū dedit in manus infideliū: pilati. ſ. ⁊ ſuorꝝ a qbus victus illuſus ⁊ q̄ſi ignorantia cecus iuxta illō ps. Cōgregata ſunt ſup̄ me flagella ⁊ ignora

ui. Se tradens in mortē inimi cos ppl̄i ſui occidit ſicq̄ʒ ppl̄m ſuū liberauit. Oportebat ergo xp̄m pati vt ex liberatiōe ſuorꝝ glorioſus efficeretur.

Cleophas.

Arguratū venerꝯ pluri mū: ſed figura in cūctis ꝑtib⁹ ſuis fere ꝑturbor q̄ mō vir ille ſanſon ſi ſanct⁹ fue/ rit valuerit licite ad meritricē accedē ⁊ ſeip̄m occidē ac men dacia plura dicē: cū oīa ꝯ deca/ logū dn̄i r̄piant vxorē q̄ʒ alieni genā ducē in lege nō admittat̄ Quāuis eni ad bonū egerit fi/ nē vt ſe occidēt: nō tn̄ reor ma/ la facienda vt veniant bona.

Peregrinus.

Sicut creature facte ſunt imuſcipulā pedib⁹ inſipiē tiū ꝯſecutiue nō cauſati/ ue q: .ſ. mali ei abutētes capiūt̄ ad mortē: nō q̄ in ꝑnitiem eas creauerit de⁹ q mortē nō fecit nec deletat̄ ip̄dictōe viro ꝑ ita ⁊ h̄mo diuin⁹ vt bon⁹ odor ali⁹ ē mōtis ī mortē ali⁹ ē vite ī vitā q: l̄ra occidit ſpūs aūt viuificat Qui. n. oīa ſcrutat̄ ſpūs dei mē tes ſuorꝝ illuſtrat: Sanſonis ge ſta ⁊ ſilia q̄ a iure cōi exorbitāt in ꝯn̄tia nō eſſe trahēda operꝝ ſuorꝝ ſʒ admirāda. Nā nepha/

giū eē ꝛ ꝯ diuinā legē: cōmunē ad meretrices accedere: certo certius eſt. Propter quod ve/nerabilis ille tobias: filium ad monuit cariſſimum: attende tibi inquiēs ab omni fornicatiōe ꝛ propter vxorem tuam nūq̄ patiaris crimen ſcire. Et merito quia fornicatores regnū dei non conſequentur. Seipſuꝫ occidere multo dānabilius eſt cū dn̄s dicat: Non occides. Neqꝫ ei qui ſeipſum occidit alium q̄ꝫ hominem occidit. Indecēs eſt autem crimen ſuum alienis comodis impendere. Quid eniꝫ prodeſt homini ſi lucretur vniuerſum munduꝫ: anime vo ſue detrimentū patiatur? Scitote tn̄ ſanſonem in illis geſtis nō peccaſſe: quia ſpiritus qui per eum miracula faciebat eum ad hec inducebat. Qui autem ſpū dei aguntur hi non ſunt ſub lege. Sicut enim deus actor nature non alligauit potentiam virtutibus naturalibus rerū: qn ad placitum preter cōem curſum nature effect⁹ operet̄ inſolitos vt in miraculis: ita non alliga/uit auctoritatem ſuam legibus ſuis hominib⁹ datis: qn ad placitum priuatas leges extra cō/munes p̄uatis perſonis poſſit imponere. Hec enim vnicuiqꝫ natura ē. Lex eſt: qd imprimit deus. Uerū quia ipſe ſathanas transfigurat ſe in angelū lucis: ideo nullus tranſgredi dꝫ ter/minos quos poſuerunt patres ſui: ꝛ multo magis deus: niſi ſit certus de contraria lege a deo ſicut ſanſon ꝛ alij in huius fue/runt. Mendacia illa ſeu verba valide dicta non fuere ſi refe/rantur ad ſpiritū. Qr autē alienigenam vxorem duxit ꝛ hoc ſignauit: quia chriſtus eccleſiā de gentibus alienam ab iſrael in ſponſam erat ducturus.

Amaon.

Contrarie nō valet verbis tuis rationibus ſubtis niſi obſtinatiſſimus infidelis: aut arrogantia cōtentioſus: a quibus nunq̄ veritas inuenitur. Sed ſi non indebite moueor aliqd de tēpore huius meſſie aduēt⁹ prefixo adiicias vt in ipſo firmemur ꝛ non cir/cūferamur omni vento doctrine ſcribaꝝ ꝛ phariſeoꝝ: qui adhuc ſpectandum dogmatizant.

Peregrinus.

Cum aliud non intendā niſi veſtri profectum: et hoc ſumme proficiat noſce chriſtum ieſum ꝛ hunc cru/cifixum: figuras intercidēs ad tempus ipſius aduentus vertā

ſermonem. Et cũ hnic ꝓphete
teſtimoniũ perhibeant de tpe
tamen punctaliter determina/
to:daniel apertior nullus inue
nitur. Unde ab ipſo exordium
capiamus:precipue ad reuela
tionem de ſeptuaginta hebdo
madibus abbreuiatis. Sed ſe
dete mecum dum eam declaro
qꝛ multa attentione opus hẽt:
ꝛ anima ſedendo ꝛ quieſcendo
fit ſapiens. Orante illo ꝓpheta
ſanctiſſimo continentie ꝛ abſti
nentie dedito:que ad ſapientiã
hauriendã plurimũ valent: ꝓ
liberatione populi ſui a ſeruitu
te babylonica in qua erat cum
ceteris iudeis:apparuit archã
gelus gabriel ſignificans: eius
preces auditas a dño. Et quia
vberior eſt gratia ꝙ̃ precatio:
non liberationeꝫ populi ſui de
illa temporali ſeruitute ſibi in
timauit:ſed totius generis hu
mani redemptionem fiendam
ꝑ meſſiam chriſtuꝫ a ſeruitute
ſpirituali demoniũ: ad gaudiũ
magis atqꝫ magis cumulandũ
Hoc eſt enim qḋ ꝓphete ꝛ ſcti
omnes cuꝫ intenſis deſiderijs
magniſqꝫ ſuſpirijs flagitabãt.
Ait itaqꝫ gabriel ad eum: Sep
tuagita hebdomade abbreuia
te ſunt ſuper populum tuum ꝛ
ſuper vrbem ſanctam tuam:vt
ꝯſummatur ꝑuaricatio ꝛ fineꝫ
accipiat peccatum ꝛ deleat ini
quitas ꝛ adducat iuſticia ſem
piterna ꝛ impleatur viſio ꝛ ꝓ
phetia ꝛ vngatur ſanctus ſcõꝝ
Scito ergo ꝛ animaduerte ab
exitu ſermonis vt iteꝝ edificet
hierlm vſqꝫ ad chriſtum ducẽ
hebdomades ſeptem ꝛ hebdo
mades:lxij. erũt. Et rurſus edi
ficabitur platea ꝛ muri ĩ angu
ſtia temporꝫ. Et poſt hebdoma
das.lxij. occidetur chriſtus. Et
non erit eius populus qui euꝫ
negaturus eſt. Et ciuitatẽ ꝛ ſan
ctuariuꝫ diſſipabit populus cũ
duce venturo. Et finis eius va
ſtitas. Et poſt fineꝫ belli ſtatuta
deſolatio. Confirmabit autem
pactũ multis hebdomada vna
ꝛ in dimidio hebdomadis de
ficiet hoſtia ꝛ ſacrificium. Et ĩ
templo erit abhominatio deſo
lationis. Et vſqꝫ in ꝯſummatio
nẽ ꝛ finẽ ꝑſeuerabit deſolatio.
Singula horum ſunt diligẽter
notãda. Et ꝑmo notate ꝙ heb
domade iſte annoꝝ non dierũ
ſm expoſitiones ſinguloꝝ ꝙ̃s
omnes menti bene retineo. Cũ
igitur quelibet hebdamada cõ
tineat ſeptẽ annos ꝛ.lxx. ducta
ꝑ ſeptẽ cõſtituant quadriginta
nonaginta:erunt hebdomade
lxx. ãnorum:anni quadringẽti
nonaginta. Abbreuiate autẽ di
cuntur:non qꝛ reſultẽt ex ãnis

lunaribus vt quidam volunt.
Annus qdeꝫ lunaris minor ſo
lari.xj.diebus eſt.Et talis repu
tatio ꝑ lunares ãnos in ſcriptu
ris nõ extat in vſu ſꝫ abbreuiate
dicunt.i.determinate ſeu ꝑciſe
qſi nõ plus tꝑis curret. Iſtum
ãt numeꝝ totũ.ſ.lxx. hebdoma
daꝝ in ſequẽtib9 angulus diui
dit i tres ꝑtes.ſ.in ſeptẽ ⁊ ſexa/
gintaduas ⁊ vnã.Et hoc qꝛ ſpe
cialia oꝑa ⁊ varia facta ſũt pplo
in illis partib9 temporis. Nã
in ꝑmis ſeptem populus reedi
ficauit ciuitatem cũ magno la
bore ⁊ tenuit eam cõtra gẽtes
per circuitum moleſtantes vt
Neemias oſtendit.In alijs ſe
xagitaduab9 hebdomadib9 iu
dei habuerunt aliquando aſpe
ra aliquãdo aduerſa precipue
tempore machabeorũ: vt libri
eoꝝ declarant.In vltima heb/
domada que icipit a baptiſmo
chriſti ⁊ terminatur quarto an
no poſt paſſionẽ eius ſunt oꝑa
ſalutis humane impleta: que ⁊
hic dicuntur determinatione
peccati ⁊ delectatiõe eius per
mortem chriſti:⁊ de pacti con/
firmatione: quod pactum pro/
prie eſt noua lex que publicata
fuit per chriſtuꝫ:ſed adhuc ma
gis fiet per apoſtolos eius ⁊ ne
iſti veſtri ſcribe pleni menda/
cijs vos decipiant in computa
tione annorum. Me non pñt
fallere:qui omnes hiſtoriogra
phos noui:iudaicos atqꝫ gen/
tiles. Nã ⁊ſi iudeus ſim tamen
remotus ſatis a vobis. Et ideo
ignotus ſcio omnes hiſtorias:
⁊ computationem regnorum.
Scitote ꝙ ab exitu ſermõis vt
iterum reedificetur hieruſaleꝫ
de quo angelus loquit danieli
ꝙ fuit quando data fuit licẽtia
ab artaxerſe neemie ãno vide
licet vigeſimo regni eius vſqꝫ
ad baptiſmũ chriſti veri meſſie
hebdomade fuerunt ꝑciſe.lxij.
⁊ ſeptem.i.anni quadringenti
octuagintatres. Et i vltima heb
domada que reſtat annorum;
fuerũt impleta paſſio ⁊ confir/
matum pactum.i. lex euangeli
ca publicata ⁊ firmata. Ab ãno
auteꝫ ciri regis perſarum: qui
primo dedit licentiaꝫ captiuis
in babylonia iudeis vt redirẽt
hieruſalem ad reedificandum
non ciuitatem ſed templũ vſqꝫ
ad licentiam datam a predicto
artaxerſe neemie ad reedificã
dum ciuitatem hieruſalẽ: fluxe
runt anni centumqndecim. In
quo tempore gubernatus fuit
ille populus ⁊ rectus,precipue
per ſacerdotes: vſqꝫ ad tempo
ra machabeorum: qui ⁊ ipſi de
tribu leui regnauerunt in illo
populo. Et durauit eorum pn.

cipatus p centum viginti ſeptē annos.vſqꝫ ſcꝫ ad herodeꝫ:ſub quo natus eſt chriſtꝰ. Eſt ergo ſenſus vt exponamus particu/ latim litterā. Scito ⁊ animad/ uerte qualiter .lxx. hebdoma/ de intelligende ſint. Ab exitu ſermonis vt iterum reedificet hieruſalem.i.a vigeſimo anno arthaxerſis mittentis neemiā ad reedificandum hieruſalem vſqꝫ ad chriſtum ducem: ideſt vſqꝫ ad manifeſtationē vnctio nis ſancti ſanctoꝝ: qui vere eſt chriſtus ⁊ dux fidelium: erunt hebdomade ſeptem.ſ.annoꝝ in quibus populus cum labore ciuitatem edificabit ⁊ tenebit: ⁊ hebdomade.lxij.in quibꝰ po/ pulus nunc proſpera nunc ad/ uerſa ſuſtinebit. Et iſte hebdo/ made.ſ.ſeptem ⁊ ſexagintadue ſimul faciunt annos quadrin/ gentos octuagintatres. Et tot anni fluxerunt a licentia data ab arthaxerſe vſqꝫ ad xp̄i baptiſ mū vt dictū eſt. In q̄ baptiſmo vnctio.ſ.inuiſibilis declarata ē per plenitudinem gratie ſpiri tus ſancti in ſpecie columbe ſu per euꝫ apparentis ⁊ patre de celis teſtificante. Hic eſt filius meus dilectus. Et quod ſubdit ⁊ rurſus edificabitur platea et muri in anguſtia temporū: re/ fertur ad id quod dixerat de p mis ſeptem hebdomadis q.ſ. cum labore erant edificaturi muros ⁊ ciuitatem in qua ha/ bitauerūt ſexagintaduabꝰ heb domadibus annorum vſqꝫ ad baptiſmum chriſti: vbi inchoa ta eſt vltima hebdomada i qua chriſtus predicauit ⁊ paſſus ē Et hoc eſt quod ſubdit. Poſt ſexagītaduas hebdomadas q̄ ſcilicet erunt poſt illas ſeptem prius dictas: occidetur chriſtꝰ: quia poſtq̄ꝫ predicauerat tri/ bus annis cuꝫ dimidio paſſus eſt in quarto anno illius heb/ domade vltime: Et ſequitur. Et nō erit eius populus qui eū negaturus eſt: quia ex tunc iu/ dei negantes eum coram pila to non fuerunt populus eius: ſed ↄuertendi gentiles. Scd̄m vo aliam litteram dicitur Et non erit. Quaſi dicat continu/ ando predictis licet occidatur chriſtus: mors ei non domina/ bitur: quia cito reſurget ſcilicet tertia die quaſi non eſſet mor/ tuus. Et ciuitatem ⁊ ſanctuari/ um diſſipabit populus cum du ce venturo: ideſt hieruſalem ⁊ templum deſtruetur: quod erit per romanos: ⁊ hoc in punitio nem tanti ſceleris. Quod autē dicitur: confirmabit pactum multis hebdomada vna: intel ligitur de vltima hebdomada

annoꝝ in qua lex euangelica p
predicationem chriſti ⁊ mira/
cula confirmata eſt in cordib⁹
apoſtolorū: ⁊ magis adhuc cō
firmabitur per ſpm̄ ſanctū quē
recipient ſicut ꝓphetatum eſt
eos debere repleri poſt qđ ipſis
predicantibus multi conuertē
tur in his tribus annis cum di
midio ſequentibus qui faciunt
vnam hebdomadam cum tem
pore quo predicauit ipſe meſſi/
as. Dicitur autem lex euangeli
ca huius meſſie pactum ſeu fe/
dus ſm ꝙ prenūciauit ipſe dñs
per Jeremiā dicēs: Ecce dies
veniunt ⁊ feriam domui iſrael
⁊ domui iuda fedus nouū non
ſm pactum qđ pepigi cum pa
tribus veſtris ⁊c. Firmata eſt
igitur illa doctrina chriſti per
doctrinam ⁊ miracula apoſto/
lorum. Pactum dicitur qꝛ quo
dammodo deus conuentionē
fecit cum hominibus ꝙ eā ſer
uando det eis vitam eternam
Sequit: Et in dimidio hebdo/
made deficiet hoſtia ⁊ ſacrifici
um: quia ī medio illius hebdo
made chriſto patiente: ex tunc
ſacrificia legis ſunt caſſa ⁊ mor
tua. Et ſic in capite harꝝ hebdo
madarꝝ. i. in vltima ꝯſummata
eſt per chriſti paſſionem preua
ricatio ade. i. originale ⁊ finē
accepit peccatum veniale: ⁊ de
leta eſt iniquitas mortalis vite
Omnia eni huius virtute paſ/
ſionis anichilantur cum appli
catur ad homines p ſacramen
ta eius ab eo inſtituta. Adducta
eſt per ipſuꝫ iuſticia ſempiter/
na: omnis perfectio virtutum
ſm doctrinam: que durat ſem
per: quia alia cauſa nō eſt ſequē
da que iuſticia ducet ad eternā
gliam. Impleta eſt viſio ⁊ pro/
phetia omnis ſanctoꝝ precedē
tium. Oportuit ergo chriſtum
pati ⁊ occidi vt deleretur iniq
tas ⁊ induceretur iuſticiā que
ducit ad ſempiternā gliam.

Cleophas.

Mi pater magiſter ⁊ do
mine ⁊ quo vtar voca/
bulo neſcio: vt exp̄maꝫ
reuerentiam ⁊ affectum quem
in me genuit ſapiētia tua. Ego
pro me viā veritatis elegi: quā
ita radioſam feciſti tua interp̄
tatione. Sed vt refellere valeā
cōmenta mendacij ⁊ contradi
centes reuincere obſecro doce
as: ſi quiſpiam dicturus inſur/
geret: ꝓphetiā danielis imple
tam ſcꝫ de alio chriſto compu/
tationem quoqꝫ annoꝝ aliter
accipiendam: vt quēadmoduꝫ
veritateꝫ meditatur guttur meū
ita labia mea impiū deteſtent.

Peregrinus.

Attēdite a ſcribis hipocritis qui tulerūt clauē vere ſcientie. Neqȝ n. ipſi introierunt neqȝ alios intrare ꝑmittunt. Ueniet aliqñ pſeudo rabbi qui cum complicibus ſuis iſta dicturus ſit faciens computationem annorum ſeptuaginta hebdomadaruȝ a tempore quo captiuitas iudeorum perfecta eſt a nabuchodonoſor ſub ſedechia vſqȝ ad deſtructionem hierlm fiendaȝ ꝑ vnum principem. Poſt quē dicit ꝙ erit populus iudeoꝝ in ꝑfecta captiuitate reductus in q̄ dimittet eos dñs vt ſic humiliati deſiſtant ab iniquitatib⁹ ſuis ⁊ deleatur iniquitas eoꝝ ⁊ adducatur iuſticia ſempiterna vt ſcȝ in perpetuū fiant iuſti ⁊ mereantur vt impleātur prophetie ⁊ ſic durabit illa captiuitas vſqȝ ad meſſiam quā expectāt: qui erit ſanctus ſanctoꝝ. ſȝ mendax iſte erit ſicut ⁊ pater eius. Et qui in lege gloriatur contra legem: deum inhonorat. Predicat ſm legem non furanduȝ ⁊ ipſe omni dolo ⁊ malicia plenus q̄ȝplurimum temporis furatur ſubtrahēdo de medio vt mendacium ſuū imperitis veritati apparenti fucatū oſtēdat Nam vbi tempus aſſerit fluxiſſe: preciſe. i. nec plus nec min⁹ ſeptuaginta hebdomadaꝝ ānorum. i. quadringentoꝝ nonaginta a captiuitate facta per nabuchodonoſor vſqȝ ad aliā captiuitatem fiēdam ſub ꝑncipe romanorum: omnes aliȷ̄ hiſtoriographi aſſignant ad minus tēpus ſexcentorū ſexaginta duoꝝ annoꝝ. Aliud mendaciū addet non minus. Nam ſeptem hebdomadas quas ponit ꝓpheta ab exitu ſermonis vt edificetur hierlm vſqȝ ad chriſtum ducē: dicit iſte fallax numerandas a tempore captiuitatis babylonice vſqȝ ad cirum regem pſaruȝ quē exponit eſſe chriſtum de q̄ loquitur daniel: quia vnctus in regem ⁊ ducem quia dedit licentiam reuertendi ⁊ reedificandi. Sed qd ſtultius dici poteſt: cum mittet iſte chriſtū verum meſſiam in cirum regeȝ? Sed etiam errat in computatione. Nam a captiuitate facta ſub ſedechia vſqȝ ad ꝑmū annū ciri qñ licentiam dedit reuertendi fluxerūt qnquaginta nouem anni. Septem autem hebdomade annoꝝ quas iſte mendax ponet: ſūt quadraginta nouem anni. Aliud quod ſubdit daniel: videlicet ꝙ poſt hebdo

madas.lxij.occidetur christus exponet de quodam rege alio qui occidetur tépore illius pn cipis qui vaſtabit hieruſalem. Et hoc falſiſſimuꝫ ꝛ defectuoſe computat ãnos. Et mutat ſe de christo in christum.i. de ciro i herodem cum ꝓpheta de vno ꝛ eodem loquatur. Sed nec in illa captiuitate vltima deſiſtẽt iudei ab iniquitatibus ſuis vt iſte neqꝫ ſomniabit: ſed quoti/ die magis atqꝫ magis effici/ entur deteriores vt videbitis Multa aũt falſa ꝯfingẽt: ſꝫ noli te audire eos quia ſermo eorũ vt cancer ſerpit. Et ſicut Jãnes ꝛ mambres reſtiterunt moyſi: ita hi reſiſtunt veritati: ſed vl/ tra non proficient quia inſipiẽ/ tia eorum nota omnibus erit.

Amaon.

Quia ad oſtendenduꝫ tẽ pus prefinitũ a deo ſm̃ reuelationem factã da/ nieli ꝛ punctaliter determina/ tum de aduẽtu meſſie reuoluẽ do pene oẽs hiſtorias ĩpletũ eſ ſe prudẽtiſſime diſeruiſti: ſcire optarem ſi curioſum non foret quare tali tpe venit xp̃s dei fi/ lius in mũdũ ꝛ paſſus eſt ꝛ nõ prius vel poſtea.

Peregrinus.

Alta pfunditas.ſ.diuino rum ſecretoꝝ: ꝛ qs inue/ ſtigabit? Quis enim no/ uit ſenſum dñi: aut qs ꝯſiliari⁹ eius fuit? Ratio itaqꝫ hoꝝ alia efficax aſſignari nõ põt niſi qꝛ oĩa quecũqꝫ voluit dñs fecit: in celo ꝛ ĩ terra. Et quia ſic voluit ita factum eſt. Uoluntas auteꝫ eius niſi rectiſſima eſſe nõ põt Ratio autem decentie hec fuit quia tũc magnus debuit de ce lo venire medicus qñ magnus per totum orbem iacebat egro tus. Miſit igitur deus filiũ ſuũ in mundum: natum ex muliere vbi venit plenitudo tpis. Tan/ ta temporalitas tunc regnabat ꝙ omnia tempora plena erant ꝛ omnia vanitas. Preputium deũ ignorabat: idolis ſeruiens Circũciſio dñm ꝯtẽnebat. Nec prius venire decuit ne medici na perutilis: min⁹ foret grata. Nec poſtea ne deſperatis eſſet infructuoſa. Magno itaqꝫ dei conſilio factum eſt vt poſt hoĩs caſum illico lex nõ daret: nec fi lius dei mitteretur. Niſi enim hominis ſuperbia prius vires ſuas experiretur: ſui libertatis arbitrij ſufficientiam arroga/ ret: ꝛ legem ſuperflue datam ꝛ dei filium fruſtra veniſſe iudi/ caret. Et niſi pus lex ſcripta da retur per quã qd poſſet proba/

ret: chriſti aduentuȝ ſuperfluū iudicaret. Ne igitur detrahendi vel murmurandi occaſionē haberet reliquit eum deus in lege naturali: vt ſe vires ſue nature cognoſceret. Ubi cum deficeret videns ſibi liberum arbitrium ⁊ legem minus ſufficē ꝑ adiutorio grato atqȝ oportuno vocitare cōpulſus eſt. Oportuit igit vt conuictus homuncio de ſui ignorantia atqȝ impotentia: langoreȝ ſuum apte ipſe videret. Et morbū grauiſſimuȝ intelligens ſi diu expectatus ⁊ flagitatus non ſuccurreret deſperata plaga ei⁹ curari renueret: Quod ſapiens innuit. Dū medium ſilentium tenerēt oīa inquiens: ⁊ nox ī ſuo curſu medium iter haberet oīpotēs ſermo tuus domine a regalibus ſedibus venit. Primum enim ſilentium fuit ante legem: ſcd̄m ſub lege: tertium erit in gloria. Primum fuit ignorantia langoris. Scd̄m deſperatio curationis. Tertium adeptio ſanitatis. Ante legē nāqȝ homo morbū non agnoſcebat ſuū. Ideoqȝ ſilebat nec querebat remediuȝ. Ut autem lex ſubintrauit ⁊ languidis oſtendit vulnera ſua: mox fractum eſt ipſum ſilentiū ⁊ ceperant egri poſcere remedium. Sed ꝑ opa legis vbi non eſt ſalus ſanari: volētes qđ querebant inuenire nequibant.

Tandem conſiderans homo ꝑ legem neminem poſſe iuſtificari: quaſi per diuturnos clamores fatigatus ⁊ deſperans: rurſus loqui ceſſauit. Et ſubſecutum eſt ſcd̄m ſilentium. Tūc autem omnipotens ſermo patris a regalib⁹ ſedibus forma ſerui indutus in mundum venit. Angelus magni conſilij: in piſcinā deſcendit. Heliſeus ad ſuſcitandum mortuum acceſſit. Summi regis filius de conſenſu patris ad tollerandam mortem paſſiōis: de equalitate maieſtatis ad patibulum crucis: de ſede regali ad officinā pcti de lumine celi ad tenebras mūdi vel inferni venit. Et veniēs locutus eſt paceȝ: dedit gratiā: propoſuit medicinam: promiſit veniam. Et ita rupto ſilētio incipient egri pura ac vera cōfeſſione quaſi magnis clamoribus flagitare remedium: et accelerare ad medicum ꝑ quē vulnera ſanentur. Recepta v° ſanitate ⁊ donata nature mortalitatis felicitate: nihil vltra reſtabit petendum. Et tunc tertium et beatum erit ſilentium.

Cleophas.

Stupeo nimis in interpretationibus tuis ⁊ nõminus in enodatione queſtiunculaꝝ noſtrarum patenti. non ſic noſtri rabbite:ſed ĩ gutture aut infra dentes ſibi loqui videntur. Tu autem ore aperto Et tunc ad mentem reduco ꝙ viginti vnus ſunt ãni elapſi vł circa:qñ hieroſolymis in tẽplo vnus inuentus eſt puer duodẽnis etate ſm ſtature ⁊ faciei iudicium:qui de aduentu meſſie diu ex ſcripturis pertractans omnes doctores in ſummã admirationem trahebat ſup prudentia interrogationũ ⁊ reſpõſis eiꝰ. Supueniẽtibꝰ parẽtibꝰ eiꝰ cũ illis deſcẽdit ⁊ incognitꝰ poſtea manſit. Unde conſiderans quã pretendis etateʒ me in dubium mittis ne forte ille tu ſis qui ad tantam profeceris ſapientiam.

Peregrinus.

Quis ego ſim non oportet nunc ſolicitari. Aliquãdo ſcietis. Proſeq̃mur cum itinere ſermoneʒ noſtrũ. Aliam ex ſacratiſſimis viſionem quã oblitam ad mentẽ reduxi. Et qꝺ interpretatus eſt daniel regi:volo referre vbi videbitis ad quãtã gl'iaʒ meſſias iſte prouehi debet. Uidit ĩ ſomnis nabuchodonoſor rex babylonis ſtatuam ſublimẽ ante ſe: cuius caput aureum erat: ex argento vͦ pectus et brachia:ex ere vẽter ⁊ femora:tibie ex ferro ac etiam pedes ſed terra comixti. Uidit exinde lapidem vnũ abſcidi a monte ſine manibus hominum:qui percutiens ſtatuam in pedibus eam cõminuit. Et tunc ferrum: terra: es: argentum ⁊ aurũ:ſunt quaſi in fauillam redacta. Creuit auteʒ lapis ille abſciſſus ⁊ factus eſt mons magnus ⁊ impleuit vniuerſam terr. Statua iſta monarchiam mundi tem poraleʒ deſignat quatripartitã diuerſis etatibus mundi. Nam caput aureũ monarchia fuit aſſiriorum que cepit a nino ⁊ permanſit vſqꝫ ad baltaſar filiũ nabuchodonoſor itẽrfectũ a ciro Scða monarchia mundi cepit in ciro rege perſarum ⁊ medorum ⁊ permanſit vſqꝫ ad dariũ quẽ ꝑcuſſit alexander. Et hoc ſignatur per pectus ⁊ brachia de argento illius ſtatue:qꝛ minus fuit nobilis iſta ꝙ̃ꝫ prima. Tertia fuit monarchia grecoꝝ que cepit in alexandro:ſed ipo mortuo diuiſa fuit in quatuor reges. Et notatur in ſtatua per

ventrem ꝛ femoꝛa ex ere: quia
minus nobilē q̄ꝫ ſcōm ſicut ar/
gentū ꝓualet eri. Quarta ē mo
narchia romanoꝝ q̄ cepit ſꝫ im
ꝑfecte i iulio ceſare. Perfecta ē
autēꝫ in octauiano auguſto: ſb
quo oꝛtus eſt iſte meſſias. Hic
figuratur per pedes ſtatue fer
reos ꝛ fictiles: quia ſicut ferrū
domat omnia metalla: ita iſtd
cuncta regna ſubiecit. Mixtu/
ra autem eoꝛum illa ſunt ciui/
lia bella. Lapis abſciſſus ſine
manibus a monte: ipſe eſt xp̄s
ieſus: qui conceptus eſt de vir/
gine ſine manib⁹.i.ſine huma/
no opere: quia d̄ ſpiritu ſancto
Mons aūt dicitur virgo mat
eius ꝓpter ſummā eius cōtem
plationem: perfectionem ꝛ no
bilem ex patribus generationē
Hic eſt lapis de quo pſ ait: La/
pidem quē repꝛobauerunt edi
ficantes hic factus eſt in caput
anguli. A dn̄o factum eſt iſtud
ꝛ eſt mirabile in oculis noſtris
Ad litteram cum templuꝫ edi/
ficaref pulcherrimus ꝛ foꝛtiſſi
mus lapis ad manus venit ar/
tificum: ꝛ cum vellent ꝛ pluri/
bus vicibus experirentur vt i/
ſra edificium diuerſis in locis
collocarent nunq̄ꝫ valuerūt vn̄
repꝛobauerunt dimittentes: ſꝫ
poſtea in ſūmitate templi poſi/
tum eſt in caput anguli optime
cōnectens duos parietes. Sic
ſpiritaliter pꝛincipes ſacerdo/
tū ꝛ ſcribe q̄ edificatoꝛes erant
templi ſpiritualis ſcꝫ ſynagoge
doctrina ꝛ regimine videntes
chꝛiſtum lapidem peroptimū
moꝛibus voluerunt ꝛ queſierūt
totis viribus collocare cū cete
ris ꝛ inter ceteros credentes
ꝛ docentes eum foꝛe hominēꝫ
purum vt ceteri: ſed nunq̄ꝫ hoc
potuerunt obtinere: quia mira
culis ꝛ doctrina ꝛ vita oſtende
bat ſe ſupꝛa hominem eſſe: ꝓpt
quod repꝛobauerunt illi ponti
fices ꝛ phariſei eum: ſtatuētes
vt ſiquis confiteretur eum eſſe
chꝛiſtum extra ſynagogam fie/
ret: ꝛ demum vt repꝛobū extra
ciuitatem cruci affixerunt. Sꝫ
ſuſcitatus poſitus eſt in ſūmita
te tēpli ſpiritualis eccl̄ie vt ca/
put eius faciens vtraq̄ꝫ vnum
coniunctos in vnum tēpus ec/
cleſie conuerſos ex iudeis ꝛ cō
uerſos ex gentibus. A domino
vtiq̄ꝫ factum eſt iſtud: qui exal
tauit eum ꝛ dedit illi nomē qd
eſt ſuper omne nomen. Lapis
igitur iſte percuſſur⁹ eſt ſtatuā
in pedibus: quia veniet tēpus
qn̄ imperiuꝫ romanoꝝ chꝛiſto
ſubdetur: imperatoꝛibus con/
uerſis ad fidem. Et ſic etiaꝫ oīa
regna ei ſubijcientur. Omnis
enim natio conuertenda ē ad

fidem huius meſſie chriſti ieſu
Et ſic lapis iſte mons fiet ꝛ ma
gnus replens fide ſua vniuer/
ſam terram. Nec aliud regnū
temporale ſuccedet:ſed regnuꝫ
glorie durans in eternum. Ec/
ce quomodo oportuit chriſtuꝫ
pati ꝛ reprobari per paſſioneꝫ
ꝛ ſic intrare in tantam gloriaꝫ
ꝛ nos introducere.

Amaon.

Magiſter bone quia i ſu/
periori ꝓphetia danie
lis dictum eſt chriſtum
occidendum vt deleatur iniq/
tas ꝛ finem accipiat peccatum
dicas obſecro:ſi peccatum non
fuiſſet ſi chriſtus paſſus fuiſſet
vel ſaltim deus incarnatus.

Peregrinus.

Auctoritas ipſa inducta
primam partem ſoluit
queſiti ꝛ q̄ꝫplures alie.
Ipſe ait iſaias. Uulneratus eſt
ꝓpter iniquitates noſtras:at/
tritus eſt ꝓpter ſcelera noſtra
Siquideꝫ remota cauſa remo
uebitur effectus: cum cauſa fi/
nalis paſſiōis chriſti fuerit ini
quitas humana.ſ.vt deleretur
Si non fuiſſet iniquitas vlla vt
quid perditio hec tante paſſio
nis:cum omne agens agat pro
pter finem qui intenditur? Sꝫ
ſcd̄a pars magis incerta rema
net. Nam cū in paginis ſacris
quaſi vt initium curationis hu
mane ponatur myſterium in/
carnationis:ſi p̄mus homo in
ſuo honore manſiſſet: creator
hominum creatura non fieret
Si enim tollitur morbus ꝛ vul
nera quid opus ē medico? Sꝫ
quid inconueniens ſequitur ſi
dicatur vel credatur ꝙ nō ꝓpt
curationem cum morbus non
eſſet:ſed propter maiorē exal/
tationem ꝛ dignificationē hu/
mane nature etiaꝫ nulla culpa
reperta glorioſus deus homo
fieret cum ſemper tn̄ eam di/
lexerit. Sed iam ad prophetā
illum eximium dirigamus ſer
monem qui ſuper ſenes intelle
xit:qui in breuibus verbis oīa
myſteria ꝛ opera chriſti breui/
ter pſallendo deſcripſit.

Cleophas.

Et hoc ſumme placet:vt
quia frequenter pſalmi
in ſynagogis cantātur
ablato velamine per tuā inter
pretatōeꝫ. Quia tropis ꝛ enig
matibus referti ſunt eorum in
telligentia clara ad chriſtū ipꝫ
dirigamus ꝛ figamus affectuꝫ.
Nam illorum ſenſum non ha/
bendo:frequentius ad alia di/
ſtrahimur.

Peregrinus.

DEuotiſſimus hic pphā dauid quē dñs inuenit ſm cor ſuū anteq̄ creatoꝛ aſſumeret diuinus ⁊ chriſti myſteria pſonaret quid egerit in figurā pꝛetermittendū oīno non eſt. In bethleem natus ſicͭ chꝛiſtus fuit dauid nūcupatur q̄ interpꝛetaṯ fortis roboꝛe vel decoꝛis aſpectu. Nō incōgrue ſignans eum qui decorem idutus eſt ſpecioſus iuuentus pꝛe filijs hominum foꝛtis quoq̄ ⁊ potens in pꝛelio grauiſſimo. Hic contēptus a fratrib⁹ tāq̄ minim⁹: ſed a dño inuent⁹ eſt p̄ conſoꝛtibus ſuis vt narrant regum hiſtoꝛie plene. Nec iſtud a myſterio vacat: qđ per ſe quilibet aduertere pōt. Miſſus ē a patre ad viſitandum fratres ſuos ⁊ deferendū panes vtiq̄ doctrine mirabiliter reficientis. Contra Goliath pncipem philiſtinoꝝ magnitudie ſūmū armis circūdatum aſpectu terribilem: caſtra iſrael diſcurrendo expꝛobꝛantem: ipſe inijt ſingulare certamen. Quinq̄ lapides de flumine ſecum tulit in peram abſcōdens. Uno autē percuſſit. Armis ſanctis vti noluit: ſed cum baculo eum agreſſus ⁊ funda. Contra eum pꝛeualuit totus inermis in nomine dominiui: exinde liberans populum ſuum illo perempto gladio ſuo. Poſtq̄ cū magna gloria reuerſus eſt in hieruſalem obuiantib⁹ puellis atq̄ laudes victoꝛie eius concinentib⁹. Et ex tunc anima Janathe ardēti amoꝛe conglutinata eſt cū aīa dauid: vnde ⁊ omnia veſtimēta ſua illi donauit. Sed ſaul nimis inuidit. Sic ſic meſſias q̄ dicitur chꝛiſtus ꝯtra pꝛincipē in feroꝛum armatum malicijs: ſuperbia altiſſimum: natura potentem: qui dei populum infeſtare non ceſſat agreſſus ē pugnam ſolum baculo crucis pꝛotect⁹: ⁊ funda humilitatis. His egit victoꝛiam. Ipſa enim v̄ga ⁊ baculus qui nos conſolantur Uirga quippe ad percutiendū inimicos crucis chꝛiſti. Baculus ad ſuſtentandum imbeciles. Hanc virgā diſcipulis ſuis in via poꝛtare mandauit. Non virgā vidicationis ⁊ inuaſionis: hanc enim pꝛohibuit: ſed virgam crucis pꝛedicādo crucifixum non ſeipſum. Uirgam defenſionis ad percutiendum domones ⁊ ſuſtentandum debilitatos. Quinq̄ lapides ſunt legales obſeruantie dure in quinq̄ libꝛis moyſi contente quas ipe in exemplū ſeruando poꝛtauit. Sed fidelib⁹ ſuis abſcōdit: nec illis cerimonijs vti

voluit. Uno tm̄ lapide dilectio
nis:que omnis precepti eſt fi/
nis:que etiam in ipa lege man
datur inimicum occidit. Non
armis legalium:quibus popu/
lus iudaicus vtebatur ſe accin
xit impugna gerenda. Gladio
autem ſuo decapitat⁹ eſt hoſtis
quia ea aſtutia qua inſtigauit
alios ad mortem ille inferen/
dus peremptus ⁊ confuſus eſt
Demū cum magna glia occur
rentibus angelis ⁊ iubilantib⁹
reuerſus eſt ad ſupernam hie/
ruſalem triumpho potitus. Cō
glutinabitur anima ionathe.i.
eorum qui in eum credent di/
ſcipuloꝝ cum ipſo intenſo amo
re affecti ad ipm perſpecta ei⁹
virtute ⁊ charitate imēſa:⁊ oia
ſua ſibi dimittent ꝑpter eum.
Sed ſaul.i. iudaicus populus
vidit gliam ⁊ ferre non valens
ſed zelo inuidie ductus querat
pro poſſe extinguere eū. Opor
tuit ergo chriſtū pati vt ab ini/
micis liberaremur ⁊ ipſe intra/
ret in gliam ſuā. Hic manu ſua
citharam pulſans refocillabat
obſeſſum ſaul vt ſpirit⁹ malus
fugaret ab eo. Cithara lignea
crux intelligatur. Corde in ea
extente que fiunt ex carnibus
animalis exſiccatis ⁊ intortis
mēbra ſunt chriſti in cruce extē
ta ⁊ ſanguine euacuata ⁊ exſic/
cata. Melos reſultās ex citha/
ra ſermo ē chriſti. Plectro cla/
uorum percuſſio:quia adeo ſua
uis eſt vt vexantem ſe ſpm̄ ma
lum vel lenius ferat ⁊ qñqȝ pro
pellat. Noui ego omnia q̄ dixit
in cruce quia ibi eram. Si eniȝ
aliquē abededon.i. extermina
tor iracundia torqueat que eſt
appetitus inordinatus vindi/
cte cōtra eos quos reputat ini/
nimicos cum audit ipm citha/
re ſonum:pater videlicet igno
ſce illis quia neſciunt quid faci
unt:ceſſat vexatio illa ire vbi i
dulgentia pro occiſoribus po/
ſtulatur. Si māmona auaricie
cruciet tenacitate: audita ſcd̄a
voce qua dicitur:hodie mecuȝ
eris in paradiſo eius exemplo
procul fugat̄ cupiditas que eſt
inordinatus amor habendi cū
non ſolum temporalia que ſunt
minima bona ſed paradiſuȝ q
eſt ſummū bonum:⁊ latronib⁹
chriſt⁹ ꝑmittat. Si aſmodeus
libidine ſtimulet cum tertius
crucifixi ſon⁹ percipit̄: mulier
ſcȝ ecce filius tu⁹ ⁊ ecce mater
tua frigeſcit luxuria audiēs vir
gines ⁊ iuuenes adinuicē ha/
bendas vt genitum ⁊ genitricē
Inter quos naturale fedus nil
turpe patitur ſuſpicari. Belze/
bub accidia languidū reddēs
animum ⁊ ita aggrauās:vt nil

boni agere libeat exilio relegatur. Dum ex eo qđ audit: deus meus deus meꝰ ne derelinq̃s me colligit quãtũcũqꜫ laborioſa dimittenda non fore: ſed diuinum auxiliũ poſtulandũ ne ſe deſerat vnde bonũ relinquat Behemot aium freq̃ter cũ corpore torquens mitigaẽ: ſonante cithara illud: Sitio. Docetur enim mens rugientez vẽtrem et ſitibundum tenere: et ad edomãdas illecebras gule amaris et aſperis veſci. Si aduerſarius noſter ſathan cuz inuidentia aduerſaẽ bonis: q2 triſtatur de aliena felicitate refellitur audito ſonitu ſexto Conſũmatũ ẽ: completũ ſcȝ myſteriũ reſtaurationis illius ruine qua inuidia diaboli mors ĩtroiuit in orbem terraꝝ: vt ãmodo nullus audeat inuidere: q2 actor bonoꝝ omnibꝰ fecit redẽptionem cõmunẽ. Leuithan de ſupbia crucians que eſt peruerſe celſitudinis appetitus audire non poteſt vltimã notam. Pater in manus tuas dñe cõmendo ſpiritũ meum: totaliter me ſubijciens regule ſꝫm tuaȝ prouidentiam infire: nil aliđ cupiens niſi tue ſubijci beneplacito voluntatis. Quid ſuauius cithara iſta audiri poteſt? Sȝ iã tempus eſt vt pſalterium accipiat ⁊ coram dominica archa chriſtum ſignante totis viribꝰ ſaltet ⁊ nudus pſalmos decantet intelligẽs q2 apud dñm miſericordia ⁊ copioſa apud eum redemptio.

Cleophas.

Hec ſummo deſiderio expectamꝰ audire. Si tñ placet prius edoce: q̃re potius meſſias dr̃ filius dauid q̃ꜫ aliorum precedentiũ patrũ cum ita ab illis ſicut ab eo deſcenderit.

Peregrinus.

In promptu ẽ ratio. Nã ⁊ illi regi ⁊ ꝓphete egregio: ſpecialis adeo facta ẽ repromiſſio cũ dictum fuit: De fructu vẽtris tui ponam ſuper ſedem tuã. Et ſignanter dictuȝ eſt de fructu ventris tui: nõ lũboꝝ tuoꝝ: cũ enim puerperiuȝ cum ꝑmo concipitur materia decidaẽ a lumbis viri ⁊ a ventre mulieris: q2 non ex virili ſemine chriſtus conceptus: ſȝ tñ ex muliere ⁊ virgine. Ideo dictum eſt: De fructu ventris tui ponam ſuper ſedem tuam. ſ. ad regnandũ. Tum etiam q2 ipſe dauid fuit multũ manſuetus et pius que ſumme ſunt i chriſto.

reperta. Sȝ iam ex pſalmis ip ſius videbitis. non ſolū paſſio nem ꝛ reſurrectionem: ſȝ oēm chriſti conuerſationē ab eo de ſcriptam: pauca tñ ex plurimis adducendo. Incarnationē ei⁹ ipſe deſcribit cum dicit: Per manebit cuȝ ſole ꝛ ante lunam in generatione ꝛ generationē. Deſcendet ſicut pluuia i vellus Ubi ꝛ diuinitateȝ exprimit in permanētia ꝛ in vellera ꝛ vtri uſqȝ inſimul vnitatem in deſcē ſione ꝛ modū i pluuia ſeu roꝛe. Celi ꝛ terra ait idem mutabun tur quantū qdem ad figuram ſeu qualitatem: pꝛeſenteȝ. Pꝛe terit enim figura huius mūdi non quantū ad ſubſtantiam ſm quā terra in eternū ſtat. Tu aūt deus ipe es ꝛ anni tui non defi cient: ſed permanebunt. Et cuȝ ſole qdeȝ qui finem habere nō poteſt etiam ſm gentiles ante lunam nil fuit niſi deus: qꝛ qui viuit i eternum creauit omnia ſimul ſaltem quantum ad mate riam ꝛ ſubſtantialem foꝛmam. Cum ſole igitur permanebit ꝛ ante lunā: quia fine ꝛ pꝛincipio caret. In generatiōe ꝛ genera tionem permanebit: pꝛeſentia: potentia: ꝛ eſſentia inhabitan do. In generatione celi. i. ange loꝛum creatiōe. In generatiōe terre. i. eoꝝ que ſunt ſup terrā.

In generatione bonoꝝ ꝛ malo rum. Sed in maloꝝ generatōe permanebit per iuſticiam. In generatione bonoꝝ per grām ꝛ gliam. Ipm igitur verbū qđ deus eſt in eternum permanet Deſcendet aliquando nō mu tando locum qꝛ incircūſcripti bile eſt: ſed aſſumet naturā hu manam in qua non erat vnitū Que natura apte ſignaſ in vel lere: qđ pellis eſt moꝛticina: ſȝ cuȝ lana. Quis eſt enim homo qui viuit ꝛ non videbit moꝛtē? Omnes enim moꝛimur. Sed vbi in aliis hominibus natura ipſa eſt pellis raſa ſiue tonſa: qꝛ aīa nr̄a naſcitur ſicut tabula raſa nulla ſcientia picta vel vir tute inducta: i chꝛiſto fuit lana calida plena omnis gratie ꝛ ve ritatis. Ipſum igiſ verbum de ſcendit in vellus: cum naturaȝ moꝛtalem aſſumpſit. Et ſic plu uia aut ros deſcēdit: que terrā non ſcindit ſed fecundat: quia matrē in qua deſcendit: virgi nitatem non violauit ſed fecun dauit. Et videtur pꝛopheta fi guram notaſſe eius qđ datum fuit in ſignū gedeōi ꝯ madiani tas obtinende victoꝛie. Hoc. n. petiit: vt extēſo vellere in area de nocte reperiretur in mane roꝛe pleno: ſed area ſicca ꝛ im madida: qđ ꝛ factum eſt: ita ꝙ

expreſſum vellus rore canchā
impleuit. Ros vtiqꝫ de celo de
ſcendens diuinitas eſt ad nos
veniens: quod eſtuanti deſide
rio Iſaias poſcebat: rorate in/
quiens celi deſuper: celi videlꝫ
diuinaꝝ perſonarum: quarum
opere factum eſt myſterium i/
carnationis ꝫſi ſola filij perſo
na fuerit carni vnita. Nubes
pluant iuſtum: nubes videlicet
prophetarum que obſcure iu/
ſtum per excellentiam in ſe cō/
tinebant: vt vēturum inſinuan
tes adimpleantur: ita videlꝫ ꝙ
aperiatur terra virginalis fe/
cundata ſpiritu permaneantqꝫ
clauſtra pudoris: ⁊ ſic germi/
net ſaluatorem vt terra inſciſſa
germinat fructum ſuū. Uellus
humana eſt aſſumpta mortali/
tas. Nocte igitur obſcure vite
preſentis deſcendente rore in
vellus in mane ꝓncipio.ſ.noui
teſtamēti: inuenitur vellus ro/
re repletum.i. humanitas dei/
tate repleta ⁊ ei vnita: area tū
vteri virginalis ſicca.i. impol/
luta remanente. Expreſſuꝫ aūt
fuit vellus et tortum in cruce:
indeqꝫ concha eccl'ie: rore gr̄e
extat refecta. Et hoc fuit ſignuꝫ
quaſi initium liberationis hu/
mane ab hoſtibus ſuis. Uultis
ſcire conditionem tēporis ſue
natiuitatis: audite quod ſequit
in eodem pſalmo: Orietur in
diebus eius iuſticia ⁊ abundā/
tia pacis. Et tāta ꝙ iuxta Iſaie
vaticinium conflabunt homi/
nes gladios ſuos in vomeres
⁊ lanceas ſuas in falces. Nuſqꝫ
in hiſtorijs reperitur munduꝫ
a bellis quieuiſſe niſi tempore
octauiani auguſti: ſub quo nat⁹
eſt chriſtus quādo ⁊ deſcript⁹
eſt orbis: quod ꝓculdubio non
humanis meritis q̄ nulla erāt
actum eſt: nec induſtria princi
pis ſed diſpenſatiōe diuina: ad
inſinuādum ꝙ naſcebatur ille
qui eſt pax noſtra electos ſuos
deſcripturus in eternitate. Si
reminiſci delectat illi⁹ magni/
fice viſitationis regum et ado
rationis per iudeam vulgate
temporibus retroactis et vni
uerſalis ipſius meſſie dominū
ſubſequimini. Et dominabitur
inquit a mari vſqꝫ ad mare: et
a flumine vſqꝫ ad terminos or
bis terrarum. Reges tharſis ⁊
inſule munera offerent. Reges
arabum ⁊ ſabba dona adducēt
Et adorabunt eum omnes re
ges omnes gentes ſeruiunt ei.
Loca ſatis remota ponit vnde
venerunt hieruſalem: quia de
tharſi arabia et ſabba plures
fuiſſe deſcribit. Nā ꝫſi tres cōit

populus opinetur: tamen quia pſalmiſta i plurali dicit: reges de ſingulis ꝑnominatis locis veniſſe plures: alios regulos cuꝫ illis tribus viſitaſſe: ſiquis ſuſpicaretur non eſſet abſurdū Que autem premia obtulerint ⁊ quo precio ducti: iſaias nō reticuit dicens: Auꝝ ⁊ thus offerentes: ⁊ laudem dn̄o annūciātes. Et ambulabūt reges i ſplēdore ortꝰ tui: ſtelle. ſ. que apparuit i ortu meſſie. Et qꝛ ꝑmitie fuerunt gentiliū: in hoc fuit ꝑſignatū qđ ſequif: Adorabūt eū omnes reges: oēs gentes ſeruient ei. Nec propheta ꝫ latuit ſeuiſſimam necem paruulis a calidiſſimo herode illatam: illumqꝫ punitum: ſed ſpiritu dei reuelante predixit: quia iudicabit pauperes populi parentes occiſoꝝ tribuens ei premia meritoꝝ de tanta iniuria recepta. Et ſaluos faciet filios pauperuꝫ paruulos illos aſſocians collegio martyꝝ. Et humiliabit calumniatorem herodem: qui calūnioſe exquiſiuit a magis locū inuentū pueri ſibi doceri: vt ab eo poſſet occidi nō latria venerari. Nam ad nihilū deductus ſeipſum interemit. Et ſic ex ore infantiū ⁊ lactentiū laude perfecta meſſie deſtructus ⁊ confuſus eſt inimicus. Sed ⁊ feſtiuū gaudiū illiꝰ antiqui ſymeonis tetigiſſe videf cum ait in alio pſalmo: Circuiui ⁊ imolaui in tabernaculo eius hoſtiam vociferationis: cantabo ⁊ pſalmum dicam dn̄o. Circuiuit nāqꝫ ſymeon templū in ſpiritu ingrediens vt obuiaret matri filium mundi ſaluatorem geſtanti et dn̄o ꝫm legem ſiſtenti. Immolauit hoſtiam oblatam ꝓ pue ro ſalteꝫ ſignatam. Et accipiēs euꝫ in vlnis cantauit ⁊ pſalmū dixit: Nūc dimittis dn̄e ſeruū tuum in pace.

Amaon.

MI dn̄e ⁊ venerande magiſter tu ita oīa huius chriſti myſteria tangis ac ſi ſemꝑ fuiſſes cū eo. Unde ⁊ in ſuſpicionem adducor: ne forte tu ſis angelus eius ſicut ⁊ raphael thobiam aſſociauit. Hoc āt noſce deſidero: Quia dixiſti ſolū filiuꝫ dei incarnatū: quare nō ita incarnatus eſt pater aut ſpūs ſanctus cū tres perſonas in diuinis eſſe fateris?

Peregrinus.

EGo chariſſime āgelus dei nō ſum nec ipe meſſias angeli cuſtodia indiget cum dn̄s angeloꝝ exiſtat Omnia tn̄ me ſcire geſta eius

deo operante veriſſimū ē. Tue autem inquiſitioni ſatiſfacere volens: noveris magno conſilio magnaqȝ dei ſapientia factū eſſe: vt dei filius homo efficeretur potius q̄ȝ pater vel ſpirit⁹ ſanctus. Primo qdem qz eadē arte ⁊ ſapiētia qua artifex op⁹ fecit: deſtructū reficit. Cuȝ igiť filius in divinis ſit quedā ars dei omnipotentis ⁊ ſapientia per quā facta ſunt omnia: quia omnia in ſapiētia feciſti ait p̄s. ⁊ mundū per lapſum hominis propter quē creata ſunt cuncta quodāmodo deſtructus fuerit ſeu diminutus: decuit vt p̄ eandem artē ⁊ ſapiam q̄ dei filius ē reſarciref ſeu deformatus reformaref: ipſaȝ naturā lapſam ſibi vniendo. Deinde cōfuſio q̄dam eſſet in humanis mētib⁹ duos filios in divinis: eūdēqȝ licet ſm diverſa patrem ⁊ filiuȝ eſſe reſpectu earūdem pſonaꝝ abſurde diceref. Nam ſi alius q̄ȝ filius carneȝ aſumpſiſſet: puta pater: tunc pater ipe eēt fili⁹ ſm aſſumptam humanitatem reſpectu filij ⁊ filius pater. Et ſm divinitatem filius eſſet qui erat alius pater ⁊ pater qui filius ſm humanitatē: vn⁹ ergo ⁊ idem pater et filius reſpectu eiuſdeȝ perſone. Congruenti⁹ ergo fuit vt vnus ⁊ idem qui filius erat ſm divinitatem: eſſet etiā filius ſm hūanitatē. Porro quia morbus genus invaſit humanū ex ſapientia per inordinatum eius appetitum: cum dictum fuit mulieri a tortuoſo ſerpente: eritis ſicut dij ſciētes bonum ⁊ malū ſi comederitis ex vetito ligno: ideo equū ⁊ iuſtum fuit: vt per ſapientiam hō liberaretur humiliatam q̄ non rapuit exſolventem.

Cleophas.

Sicut ſocij mei menteȝ obſcuraȝ feciſti ſerenā ita ⁊ nubē que radios tue locutionis mihi ſuſpendit declarando amplius oro diſſipes ⁊ diſperdas. Probaſti eń per pſalmigraphum chriſtum meſſiam regem fore ⁊ dominū vniverſoꝝ. Ego vo illud nō intelligo dominiū nec video regnum cū ſemper pauper vixit in mundo: pauperculos elegit diſcipulos: in fine nudus mundum exivit: alieno tumulatus ſepulchro.

Peregrinus.

Vere chariſſimi chriſt⁹ rex regum exiſtit ⁊ dn̄s dominantiū triplex poſſidens regnum: ſupernaturale videlicet quo regnat in celis:

quod omnibus bonis plenum
annunciant doctores ſm illud
pſalmi: Notam faciāt filiis ho
minum potentiam tuam ideſt
dei ⁊ gliam magnificentie re
gni tui. Regnum tuum regnuꝫ
omnium ſeculorum. ſ. excedēs
⁊ duratiōe ⁊ precioſitate. Spi
rituale vō in eccliā regnat eaꝫ
gubernans in electos ſuos gra
tiam ⁊ omnem virtutem influ
ens. quibꝰ ſe rationaliter regāt
qđ promiſit pater eternus filio
ſuo tunc in mundum venturo ī
pſalmo dicens: Dabo tibi gen
tes in hereditatem tuam ⁊ poſ
ſeſſioneꝫ tuam terminos terre
⁊ reges eos in virga ferrea. i.
in iuſticia inflexibili ⁊ tāqꝫ vas
figuli confringes eos: quicqd
videlꝫ i eis fuerit terrenum ⁊
vitioſum vt regnare valeas in
eis quietus. Terrenum quoqꝫ
regnum realiter poſſidebat cū
ſibi foret data poteſtas in celo
⁊ in terra: vt primogenito mor
tuorꝫ qui princeps eſt regum
terre etiam ſm humanitatem
aſſumptam. Uerum quia exem
plum venerat tradere conuer
ſationis humane non vt rex cu
riam tenuit diuitiis ⁊ militibꝰ
⁊ potentia plenam: ſed pauper
adeo vixit qꝫ vbi caput ſuū re/
clinaret non habuit. Nouerat
enim facilius eſſe camelum ꝑ
foramen acus tranſire qꝫ diui/
tem intrare in regnum celorū:
diuitem videlicet qui finem in
diuitiis ponit aut qui ꝑ phas ⁊
nephas colligit vt frequenter
accidit niſi forte onus deponat
ſicut camelus cuꝫ per talē hie/
ruſalem portam trāſibat. Nec
ignorabat quia difficile nimis
imo impoſſibile eſt vt de deli/
tiis quis tranſeat ad delitias ⁊
preſentibus ⁊ futuris fruaƚ bo/
nis ⁊ in vtroqꝫ ſclō appeat glo
rioſus: hic ventrem implere il
lic mentem. Inſuper mens po/
tentie auida: nec abſtinere no/
uit a vetitis: nec gaudere con/
ceſſis: nec pietati adhibere cō/
ſenſum. Et imo omnia terrena
contēpſit hō xp̄s ieſus diuitias
delitias ⁊ omnem temporalis
dignitatis ⁊ potentie vſum: vt
contēnenda eſſe monſtraret.
Ego ait ipſe per pſalmiſtā men
dicus ſum ⁊ pauper dominus
ſollicitus eſt mei.

Cleophas.

OMnino conformis eſt
tua doctrina verbis no
ſtri magiſtri. Nā ſicut
paup viuebat: ita multū ad ɔtē/
ptū diuitiarū efficacit ꝑſuade/
bat: ſemel hiſtoriā narrans cu/
iuſdam diuitis epulonis in in/
ferno ſepulti que res nimis an

ditores exterruit. Perſequere tamen de ipſo ꝓpheta chriſtū myſteria perſonantia.

Peregrinus.

De baptiſmo vbi clarificari cepit ipſe meſſias chriſtus vaticinatus eſt cum ait ī pſalmo. Uox domini ſuper aquas deus maieſtatis ītonuit: dominus ſuper aquas multas. Uox inquit domini. i. chriſti ſup aquas iordanis dicentis Jo. ſine modo. Sic eniꝫ decet nos implere omnē iuſticiam: ideſt ꝯſummatiſſimā humilitateꝫ vt maior ſubijciatur minori: dominus ſeruo chriſtꝰ ioanni baptizatus ab eo. Mōdo ergo: ideſt nūc ſiñ: dimitte hāc tuam humilem excuſationem: qua fateris ad hoc indignum. dominus maieſtatis intonuit ſcꝫ pater eternus dicens: Hic ē filius meus dilectus: vt ſciatur a cunctis per aquam baptiſmatis que nunc ſanctificatur huiꝰ contactu aſſumēdos homines fore in filios adoptionis. Dñs ſuper aquas multas ſcꝫ ſpiritꝰ ſanctus qui in ſpecie columbe apparuit ad gratiam infundēdam que perducit ad gloriam propter quod fluminis impetus baptiſmatis cum ſpiritu letificat ciuitatem dei ait alr ipſe.

Et quia baptiſmꝰ ianua eſt omnium ſacramentoꝝ que chriſtꝰ inſtituit contra ſpiritualē laborem ſeptemplicem a nobis ꝓpulſandū: ideo etiam in eodē pſalmo alia inſinuat ſacramēta ſub noīe vocis dominice. Cum ergo effectus aſſimiletur cauſe inquantum poteſt: ⁊ ſacramēta effectus ſint verbi incarnati: q ex verbo conſtat ⁊ carne: hinc eſt ꝙ ipſa ſacramenta conficiūtur ex verbis tanq̄ꝫ forma ⁊ elementis tanq̄ꝫ ex materia. Et qꝛ forma principale eſt: vnde effectus oīs actiōis ſequit̄ ideo ſb̄ noīe vocis ſb̄ q̄ eſt v̄bū vocale ſacr̄i: forma exprimit cūcta cū effectu addito: qui ſignatur in materia. Eſt enim vox domini ſuper aquas formalis. Ego te baptizo: Jn nomine patris ⁊ filij ⁊ ſpiritus ſancti. Effectꝰ aūt eſt purgatio ſordium peccati ⁊ precipue originalis morbi qđ agit materialiter aqua ſordes abluēs corporales. Exinde vox domini in virtute eſt forma cōfirmationis quam exprimere omitto: ꝙ chriſtus inſtituit cum paruulis manus impoſuit: ⁊ ad hunc effectum quē notat pſalmus ſcilicet in virtute. Cōtra morbum enim ſpiritualis debilitatis habet roborare ⁊ fortificare: ne qs timeat vel

erubeſcat fidem publice fateri
cuȝ expedit. Uox dñi ſequitur
in magnificentia. Jſta eſt vox
formalis conſecratiõis eucha/
riſtie quã chriſtus inſtituit in
vltima cena dicens: Accipite ⁊
mãducate hoc eſt corpus meũ
Jn magnificentia certe eſt iſta
vox: qꝛ magnifica operat᷑: vt pa
nis in chriſti corpꝰ ſubito trãſ/
ſubſtantietur. Multaqꝫ magni
fica ⁊ ſtupenda conſequunt᷑: ſed
⁊ magnifica nihilominus refe
ctio mentis per ipm vt nõ mu
tet aſſumens chriſtum in ſe ſic
cibum carnis ſue: ſed ipſe mu/
tetur in ipm dicẽs cũ apoſtolo
Uiuo ego iam nõ ego: viuit vo
in me ſpiritus. Uox dñi cõfrin
gẽtis cedros que vox eſt in ſa/
cramento penitentie cũ pecca
toreȝ abſoluit ſacerdos q̃ vtiqꝫ
vox dñi in perſona eſt eius qui
dicit p Jſa. Ego ſolus deleo ini
quitates tuas ꝓpter memetip
ſum. Confringet cedros altas
ſuperbie. Jn omni enim pecca
to actuali contra quẽ morbum
talis eſt medicina parata ẽ re/
perire aliquo modo ſuperbiaȝ
cuȝ ſuo recalcitret ſubijci dño.
Hanc ipſe ad confringenda et
deſtruẽda peccata inſtituit cũ
auctoritatem diſcipulis ſuis de
dit dicens: Quecũqꝫ ſolueritis
ſuper terram erunt ſoluta ⁊ in
celis: claue tñ non errante pre
cipue tñ petro vt ab eo omnes
recognoſcerẽt ⁊ iuriſditio oĩs
eccleſie ab ipſo in alijs deriua/
ret. Figurate aũt cum leproſos
ad ſacerdotes miſit ⁊ ꝓpter ip
ſa delenda peccata dilectus in
quit queadmodum filius vñi/
cornium ideſt peccatoꝝ ſupple
cõminuetur. Uox dñi interci/
dentis flãmam ignis. Ad ma/
trimonij ſacramentum ꝑtinet
Qd vt ſic eccleſie ſacramentuȝ
chriſtus inſtituit cum ipe dixit
Quos deus cõiunxit homo nõ
ſeparet: vinculi ſeparatiõe non
thori. Eſt autem eius affectus
contra concupiſcentiam: nõ q̃/
dem eam auferens: ſed flãmaȝ
ipſius intercidens: vt ſua qſqꝫ
contentus vxore appetitu non
vtatur alterius. Uox dñi ſequi
tur ſexta concucientis deſertũ
que ſpectat ad ordinem ſacruȝ
qui ſeptem diuiſus in partes a
chriſto inſtitutus in vltima ce/
na: ⁊ apoſtolis collatus. Prius
ipe figurate actus exercuit Ho
ſtiarij: videlicet cũ de tẽplo vẽ
dentes ⁊ ementes eiecit. Exor
ciſte cũ demonia expulit: lecto/
ris cum in ſynagoga nazarena
libro oblato Jſaie ꝓphetiam ꝑ
legit. Accoliti cũ lumen mũdi
ſe eſſe aſſeruit. Subdiaconi cũ
materiam panis ⁊ vini conſe/

crandi accepit ꝛ diſcipulis pe/
des lauit: lenite quoqꝫ cū euan
geliuꝫ predicauit ꝛ diſcipulos
ad orandum excitauit. Sacer/
dotis aūt cum panem ꝛ vinum
ꝯſecrauit: ꝛ ſeipſum in ara cru/
cis hoſtiam obtulit. Contra de
fectum aūt ignorantie eſt eius
effectus ad erudiendum. ſ. ple/
bem fidelem: ꝛ ſic ad concutiē
dum mundi deſertum: ꝛ excitā
dum ad diuina obſequia p̄ mo
nita ꝛ ſacramenta. Ultima vox
dñi eſt preparātis ceruos. Ad
quid niſi ad fontem aquaꝝ vi/
uentium dñm? Non ſolum im
peditur quis ad ſubitū glorie i
greſſum per venialia: ſed etiaꝫ
per reliquias peccatoꝝ: q̄ ſunt
quedam hebetudo ꝛ tardus affe
ctus ꝛ tepidus ad ſuperna: ꝛ in
clinatio ad iſta terrena. Ad quē
defectum tollendū inſtitutum
a chriſto fuit ſacramentum ex/
treme vnctionis in figuraꝫ tñ
cum apoſtolos miſit ad predi/
candum ꝛ infirmos ſananduꝫ
oleo perungendo. Scio iſta vo
bis eſſe ignota: ſed oīa vobis
manifeſta in proximo erūt. Cū
autem ipa ſacramenta medici
nalia virtuteꝫ non habent niſi
ex xp̄i paſſione cuius merito
portas aperiunt. Unde poſt vo
ces ſubdit p̄s. Dñs reuelabit cō
denſa. i. ſupna que erant clauſa

Ideo videre poteſtis q̄ꝛ opor/
tuit chriſtum pati ꝛ intrare in
gloriam ſuam?

Amaon.

Magnum magiſter bo/
ne ſaltum feciſti de xp̄i
operibus: a cunis eius
ad virilem tranſeundo etateꝫ
quaſi nil intermedio tanti tem
poris ſpacio memoria dignuꝫ
egerit opus: niſi forte in tem/
pore illo te latuerint geſta eiuſ/
dem: cum tamen videaris ex
verbis omnia ipſius opa noſce
Aſſerunt aliqui magnis mira
culis claruiſſe etiam i pueritia
ſua que ſi digna ſunt fidei: igno
ro. Unde tuipſe declara.

Peregrinus.

Cum deus ꝛ natura nil
egerit fruſtra: ipſe chri
ſtus qui deus eſt verus
abſqꝫ cauſa perutili iſta non e/
git. Et quamuis de nullo quis
ei dicere valeat: quare hoc feci
ſti. Chriſtuꝫ pie tñ non curioſe
querenti nō ſubtrahitur ratio
que copioſe edificet. Chriſtum
fuiſſe vllo vnq̄ꝫ tēpore ocioſuꝫ
nephas eſt credere cuꝫ ocium
ſit nouerca virtutū mater vitio
rum. Sicut ignis ardere nō de
ſinit: ita amor diuinus cum ſti/
mulus ſit ſuperacutus ad agen

dum continue vrget. Operat
eni magna ſi eſt. Et quia in ipo
perfectiſſime fuit omīa opera
eius ſingula ex charitate proce
debant ⁊ quaſi infinita. Unde
⁊ quaſi meriti infiniti erat qđ/
libet opus ⁊ verbum ⁊ cogita/
tus eiuſdem. Cum autem illis
meritis non egeret: quia iam
gloria plenus: nobis illa ſerua
uit: ⁊ in theſauro eccleſie habe
ri voluit: ſicut ⁊ penas ſatiſfacti
uas ab eo toleratas: fidelib⁹ in
indulgentijs erogādis ꝑ ſuos
vicarios dereliquit. Exiſtima/
re poteſtis propterea in pueri
tia ⁊ adoleſcentia voluiſſe mū/
do latere: nec operibus magni
ficis celebrem ſe facere: non vt
ipſe glorie aura pulſari timeret
qui impeccabilis erat: ſed in h̄
inſtrueret ante virilem etatē
arduis ⁊ famoſis actibus non
ſe debere exponere: nec de faci
li quēq̄ exponendum fore cū
in ſenibus non iuuenib⁹ ſit pru
dentia ⁊ in his qui multo ſunt
tempore ſapientia. Iuuētus q̄
ſanguine feruens et inexperta
malorum ⁊ glorie auida: mul/
tis ſe et alijs periculis tradit.
Uoluit inſuper ⁊ illum populū
nō perturbari ex ipſo quaſi cre
derent aliquod fantaſticum eē
quod viderent tam cito ſupra
naturam operari ⁊ diabolo oc
cultare myſterium ne impedi
ret intentum. Quod autem re/
peritur de miraculis pueritie
ſcriptum: apocriphum eſt et
potius fabuloſum q̄ veritate
ſubnixū. Niſi ꝙ erat ſupra mo/
dum facetus manſuetus ⁊ pius
mandatis parentum obtempe
rans ⁊ in laboribus iuuans.

Cleophas.

⁊ ſi querentib⁹ nobis
non tibi placuit decla/
re perſonam: vel ſaltē
nomen edicito: vt cum tu tanta
affabilitate nobis pauperculis
colloqueris quem indubie ma
gnum virum putamus: valea/
mus familiarius ⁊ nos loqui
tecū ⁊ ſuauitate nominis frui.

Peregrinus.

Ego emanuel vocor. Sz
iam ad certamē meſſie
quomodo cū dracone
pugnauit pſalmiſtam inquira/
mus. Acceſſit enim īmediate
poſt baptiſmum: in deſertum
vbi tentabat a ſathana peracto
ieiunio tanq̄ tentatiōibus ap/
to remedio. Quoddam enim
genus demoniorū non eijcit
niſi in oratione ⁊ ieiunio. Ipm
ſputum ieiuni hominis: ſerpen
tem occidit in quo exercendū
chriſtum pſalmiſta predixit.

Humiliabam in ieiunio inqui ens animam meam. Accedens ergo tentator ſiue viſibilis i hu mana ſpecie ſiue inuiſibilis fan taſie ſuggerens vt operaē quo/ tidie dixit: Si filius dei es dic vt lapides iſti panes fiant ne. ſ. debilitate deficias. Si ꝑ quia filius dei es remitte ieiuniorū rigorē. Sed ſcuto ait pſalmiſta circūdabit te vitas ei⁹ vitas ſcꝫ ſcripture inducte: vnde non ti mebis a timore nocturno ſcilꝫ afflictionis ⁊ defectionis cor/ poralis: qui timor ſuadet fran/ genda ieiunia ⁊ alia opera de/ bita ex accidia: ⁊ſi inconueni/ enter fiat. Ut ſcutum enim op/ poſuit veritatem ſcripture di/ centis. Non in ſolo pane viuit homo: ſed in omi verbo quod procedit de ore dei: quo ſcuto inimici iacula in eum retorſit quaſi ei diceret: Quia anime tāꝗ̄ ꝑncipaliori hoīs gti ſuus conueniens cibus non eſt ſub/ trahendus: nullus autē ei ſua/ uior cibus ꝗ̄ veritas precipue ſcripture: que dicit in omnibus deo parendum ieiunijs ⁊ labo ribus vſqꝫ ad mortem nullus incōueniens faciendū. Immo lapides in panes cōuertere nō debeo: quia irratiōabiliter eēt ⁊ vitium gule. Cuꝫ mihi aliter valeam prouidere vt ad caſtra vicina accedere: miraculum ex petere: indebitum foret. Non timeo a timore nocturno defe/ ctionis quā ſuades: quia in al/ tiſſimi adiutorio habito ſpans in eum. At hoſtis antiquus ꝑ/ pendens in pugna de carnali vitio ſuccubuiſſe: de ſpirituali/ bus nequitijs cū eo certare cu/ rauit inanis ſcilicet glīe ⁊ ela/ tionis: ſciēs quia nulla eſt tam excelſa virt⁹ que dulcedine glo rie nō tangatur. Et hec ſagitta prius eſt mēti infixa ꝗ̄ viſa: vo lans in die bonorum operum. Unde ei ſupra pinnam templi cōſtituto dixit: Si filius dei es mitte te deorſum: cum nō leda ris in aliquo ab angelis dei ſu/ ſtentatus. Uiſo miraculo ma/ niſeſtabiē mundo ſanctitas tua vnde deus glorificeē. Intende bat malignus ille: vt gliam ſuā inde quereret ex laude plebis ſequenda vel ſaltem ſi dei eſſet fili⁹: efficaciter agnoſceret. Sꝫ mentita eſt iniquitas ſibi. Nā illico veritatē dei loquentis in deuteronomio vt ſcutū appoſu it dicēs Scriptū eſt Nō tenta/ bis dn̄m deū tuum. quaſi dicat. Cū qs pōt in aliq̄ re ſibi huma nitus ꝓuidere ſectando cōia ex pectare diuina preſidia: pſum/ ptōis ħ eſt ⁊ dn̄m tentare. Agē quippiā vt qs ſingularis appa

reat ⁊ laudetur ab hominibus
non eſt dei gloriam ſed ꝓpriaȝ
querere. Et cum glīa ipa ꝓpria
ſit ipſius dei ſponſa quā nulli
cōmunicat. ego dn̄s inquit per
Iſa. glīam meam alteri non da
bo. Hoc agere ē deum tentare
⁊ contra ſe dei iracundiam ꝓ/
uocare qđ fiendum nō eſt. Nō
igitur timuit a ſagitta volante
in die ſuggeſtioni repugnans
ſerpentis. Demū tertiū aggreſ
ſus eſt prelium eum in monteȝ
excelſum ducens: Oſtēdit oīa
regna mundi ⁊ glīam eorūȝ ⁊
dixit: Hec om̄ia tibi dabo ſi ca/
dēs in terram adorauerís me.
Reminiſcens hoſtis ille anti/
quus ꝙ p̄mos parentes fortiſſi
mos ſpiritu deiecerat nō ſoluȝ
gulla dicens: In quacūqȝ die
comederitis: ⁊ elatiōe ſubdēs:
eritis ſicut dij: ſed etiā auaritia
concludens: ſcientes bonum ⁊
malum: ex quo ſuperatꝰ fuerat
in p̄mo ⁊ ſcđo cōgreſſus auda/
citer aliud inchoauit certamē
auaricie ⁊ ambitiōis. Promit
tit ei dignitates dare p̄ſidenti/
as ⁊ regimina: ſi tn̄ adorauerit
largientem adulationibꝰ plu/
rimis: ſi ei ſeruierit in muneri
bus ⁊ obſequijs īmuneris qđ
fieri non valet niſi cadendo: et
quidem hoc niſi negociū am/
bulans in tenebris ⁊ ita denſis

ꝙ a paucis aſpicitur dum ſub
ſpecie boni vt valeat prodeſſe
querat ⁊ cupiat preeſſe: ſed ve/
ritatis diuine ſcuto protectus
non timuit chriſtus a negocio
iſto ſȝ reſilijt dicens: Dn̄m deū
tuum adorabis: non hominēȝ
⁊ illi ſoli ſeruies. Promittit cu
pidis ſerpens ille qui comedit
terram glīaȝ regnoꝝ: diuitias
videlicet ſi tn̄ nūmum colat vt
deum īnumeris curis: ⁊ illi ſo/
li ſeruiat ſollicitudinibꝰ nimijs
⁊ laboribus exquiſitis: vt falteȝ
per diuitias honores ſibi ⁊ di
gnitates valeant vendicare: ex
quo peccunie obediunt omnia
niſi virtutes ⁊ gratia. Iſtđ aūt
eſt ruina ⁊ demoniū meridia/
num. Notum eſt enim omni/
bus auaricie vitium: ⁊ ſi a ma/
iori vſqȝ ad minoremȝ a ſacer/
dote vſqȝ ad leuitam oēs aua/
ricie ſtudeant ſm̄ Iere. que cū
aliquē arripuerit mox in oīuȝ
proſternit ima vitioꝝ dirutis
virtutibus. Non timuit paup
chriſtꝰ a ruina ⁊ demonio me/
ridiano: ſed repulit dicēs: Dn̄ȝ
deum tuum adorabis: non auꝝ
vel argentum ⁊ illi ſoli ſeruies
Et tūc diabolus diſceſſit ab eo
vſqȝ ad tempus. ſ. paſſiōis. Nā
tunc iteꝝ venit princeps mūdi
huius loquens per p̄ncipes ſa/
cerdotum ⁊ turbas dicens: Si

chriſtus rex iſrael eſt deſcēdat nunc de cruce ⁊ credimus ei. Alios ſaluos fecit ſeipſm nō poteſt ſaluum facere. Sperauit ī dño liberet eū. Qđ ⁊ pš tetigit dicēs: locuti ſunt labijs ⁊ mouerūt caput ſupple dicētes. Sperauit in dño eripiat eum: ſaluū faciat eum qm̄ vult eum. Sed ī eo non inuenit quicq̄ quo caperet eum. Fixus eſt manſit in cruce poſtponens illoꝝ cōuerſionē etiam ſi ſecuta fuiſſet: vt obedientiam patris impleret. Hec omnia operatur deus tribus vicibus per ſingulos in gt Job de tētato homine loquēs ⁊ per victoriam cōſolato. Prima qdem vice de vitijs carnalibus pulſans gule et accidie ī primordio cōuerſionis. Scđa vice in profectu cōuerſationis de ſpiritalibꝰ ſtimulās inanis glie ⁊ proprie reputatiōis. Tertia in prouectu ſtatus ꝑfectionis multa ſuggerēs ſub ſpecie deuotionis ⁊ dei honoris. Jn cauda tñ ſerpentis vt dicit̄ precipue latet venenū. Jn fine vite omnibus molitur fraudibꝰ animas expugnare: cum aliud non remaneat preliū. Sed nō deſerit chriſtus milites ſuos ꝑ eis dimicans victoriam obtinens ⁊ coronans. Cum eni beatus ſit qui ſuffert tentationem qm̄ probatus accipit coronam vite. Oportuit chriſtum pati tentatiōes ⁊ tentari per om̄ia abſq̄ peccato: vt inde exēplo eius roborati qui ſapientia pugnauit que vincit maliciam ⁊ merito victorie confortati: qa hoſtē proſtrauit antiquum et ex ipſo cauti facti ne homines quātūcūq̄ perfecti ſecuros ſe putent ſic intremus in gloriā ſuam.

Cleophas.

Verba pſalmiſte inducta o magiſter emanuel de iuſto viro vident̄ dicta nō de meſſia quē aſſeruiſti nō eſſe hominē purum: vnde non apta videtur īterpretatio tua.

Peregrinus.

Cum chriſtus vt caput: ⁊ viri iuſti vt membra ſint vnius myſtici corporis qđ eccl̄ia dicitur: ſicut q̄ propria dicuntur de xp̄o nō incongrue extendūtur ad membra: ſic ⁊ multa de membris ꝑprie dicta in ſcripturis extenduntur ad caput: vt illđ pš. Lōge a ſalute mea. ſ. corporali verba dilectoꝝ meoꝝ. ſ. faciunt eē. Ubi dicta ſua appellat q̄ membrorum ſuoꝝ. i. electoꝝ ſuorum erant. Unde etiam ⁊ ſi proprie

de viro iuſto ps loquatur pro eo quod ſubditur: Angelis ſuis deus mandauit de te vt cuſtodiant te &c. cum chriſtus vt dictum eſt nō egeat cuſtodia: tñ alia de eo in pſalmo ↄtenta nil obſtat itelligi: & precipue quod ſubditur: Super aſpidem & baſiliſcum ambulabis & conculcabis leonem & draconem: que ad eaſdem tentatões ſupradictas pertinere videntur: quod hoſtis verſutus reticuit ne ſeipſum ſuo iaculo vulneraret.

Amaon.

Ex interpretatione tua o emanuel cõtradictionem quandam ſentio i mente mea exortam dū ſcilicet dixiſti Sathanā meſſie ignoraſſe diuinitatē: cum enim ipſe magiſter noſter quā meſſiam eſſe aſſeris i domo ſimonis petri demonia ab obſeſſis corporibus effugaret: clamabant illa per eos tu es fili⁹ dei. Quomodo igitur ignorabat quod tam aperte fatebantur?

Peregrinus.

Ieſum chriſtum dei filiū eſſe principum inferorū nullus agnouit certitudine & ſi cõiecturis aliquādo moueretur. Nam ſi cognouiſſent nunq̄ dominum glorie crucifixiſſent inſtigando. Sed in paſſione poſitum cum agnoſcere i cipet reſilire voluit ab inceptis ſuggeſtionibus quibus inſtigauerat corda iudeorum ad crucifigendum & non valuit: ſed preualuit chriſtus morte ſua cum rapiens: quod inſinuauit ps dicens: Inſidiatur ſcilicet malignus vt rapiat pauperum xp̄m: pauperem ſpiritu pauperem rebus. Rapere pauperem dum attrahit eum: ideſt dum attrahit rapere eum pauperem: querēdo & procurando eius mortem vt attrahat eum in infernum vt ceteros p̄res. In laqueo ſuo ſcilicet crucis quē parauit inimicus ille: humiliabit eū paup expoliando & auferendo pauperes homines quibus dominabitur de manib⁹ eius: vnde & cadet a principatu ſuo tyrannico. Magnam diſputationem diu i mente ſua gerebat ille callidus ſerpens circa iſtam materiam aliquando ad partem affirmatiuam aliquādo ad negatiuam ſuſpicādo declinās: ſemper tamen dubius remanens. Cum enim ſciret ex prophetarum oraculis dei filium aliquando ad humani generis redēptionem venturum tempus ignorabat aduentus preciſum. Iuſt

diabatur ergo vt leo in ſpelun
ca malicie ſue attendens cū ve
niret vt īpediret. Uidēs itaqꝫ
in natiuitate chriſti ieſu: celos
nouo ſydere exultantes: ange/
los gloriam deo in excelſis cō
cinnentes reges ſapiētiſſimos
adorantes ſibiipſi dicebat: Iſte
erit ille dei filius in mundum
venturus cui ſydera obſecūdāt
angeli exultant. Sed ſibi reſpō
dēs ad hoc vt ſuperbus aiebat
Quomodo poteſt dei filius me
ſtis concrepare vagitibus: fe/
mineo lacte nutriri ſtabulo ſor
didiori iacere: pannis inuolui
cuꝫ feno? Ridiculum eſt iſta de
deo ſentire. Adeſt mat ꝗ̄ſi ſan/
tiſſima tamen ſponſum habēs.
Et ꝗ̄uis vetulum ſenem tamē
ex iuuencula generare innatu
rale non eſt. Sanctꝰ igitur iſte
puer erit ⁊ magnus ex ſanctiſſi
mis ortus parentibus: ſed non
deus. Ad baptiſmum ieſu acce
dente vidēs inſidiator ille ma
lignus columbam ſuper eū de
ſcendere vocem audiens de ce
lo intonare: tu es filius meꝰ di
lectus: iſte debet vtiqꝫ dei filiꝰ
eſſe ſibi dicebat. Teſtimonium
enim huius rei euidens eſt: ſed
repugnat nimis ſententie huic
ꝙ cum peccatoribꝰ ⁊ inter pec
catores accedit ad ioannem vt
baptiſmum recipiat remediū
peccatorū: Ergo in aliquo pec
cator eſt. Sed mundatum dei
filium eſſe proteſtatus eſt deus
non vnigenitum eius ſed ꝑ ſpi
ritualem adoptionem ⁊ ſancti
tateꝫ eximiam. Ingredit ieſus
deſertum ⁊ cum ieiunaret ſine
cibo ⁊ potu: ſupra hominē iſtū
eſſe dicebat ille malignus. Re
colo tn̄ quia moyſes et helyas
ſine cibo ⁊ potu tranſigerūt to
tidem dies qui puri homines
fuerunt. Si plus fecerit iſte ſu
pra illos plus ꝙ̄ homo eſt. Si
non amplius vt ceteri: ipſe pec
cator eſt: ieiunio indigens ad
carnem edomādam. Cū ergo
ieiunaſſet quadraginta diebus
⁊ quadraginta noctibꝰ ⁊ poſtea
eſuriret: ecce ait ſathanas ī cor
de ſuo: quia vere homo eſt: deꝰ
eni minime eſurit ſanctiſſimꝰ
tamen. Uidebo ſi aliquid lucra
ri cum eo valebo: vel ſaltim cer
tius eum agnoſcere. Sed ſapi/
entia vincit maliciam: ita cer/
tamen exercens vt neqꝫ in ali/
quo diabolus ſuparet nec ipm
agnoſcēt. Procedit exinde ad
publicū ieſus. Manifeſtat ſeip
ſum mūdo inumeris ꝓdigijs ⁊
inauditis doctrinis. Uidētes h
demoēs ⁊ ſe expelli ꝗdā infita
ta potētia clamabāt ex ꝗdā ꝯie
ctura coacti Tu es filiꝰ dei: ſꝫ re/
ſpicientes ipſꝫ ex itinē fatigatū do

lere turbari ad ficum eſuriens
accidere: potum ſitiens petere
perſequētes fugere homo hic
eſt non impaſſibilis deus con/
cludebāt. Sed qꝫ ſanctus eſt et
noſtris vijs nimis contrarius
laqueum ſibi crucis paremus:
vt eū ad inferos cū alijs attra/
bamus. Perſecerunt qđ cōce/
perūt. Immiſit enī in coꝛ iude
ſchariothſathanas vt traderet
eum ꝛ iudeis vt ad moꝛtem ca
perent. Qđ cum factum eſſet ꝛ
iam illi patres in lacu detenti
virtutem paſſionis ſentirent ꝑ
pendens pꝛinceps tenebꝛarū
in laqueum ſe incidere quē fe/
cerat: qꝛ redemptoꝛ hic erat q
venerat captos eripere: nō cū
captiuis manere: voluit nimis
ꝙ laqueū deſtruere voluit: īmit
tens in fantaſiam ꝓcule vxoꝛis
pilati doꝛmientis terribiles vi
ſiones: vt nuncium ad virum
mitteret qui diceret: Nihil ti/
bi ꝛ iuſto illi. Multa enī paſſa
ſum iſta nocte in viſu ꝓpter eū
ſcꝫ mala que ventura ſunt tibi
ex hoc oſtenſa. Et ideo nō des
ſententiam cōtra eū. Sed im/
pediri nō potuit. Et cū iaꝫ eſſet
in cruce leuatus ipſe ieſus: loq̄/
bantur per quoſdam ipſi mini/
ſtri ſathane. Deſcendat nūc de
cruce ꝛ credimus ei. Sed non
eſt potentia non eſt conſilium
contra deum. Nam poſtq̄ꝫ i la
queo ſuo crucis humiliauit euꝫ
inclinauit ſe cōfuſus in aſtucia
ſua: ꝛ cecidit a dñio generis hu
mani. Et hāc vtilem ſimulatio
nem ꝛ in tempoꝛe aſſumendā
pꝛefigurauit ipſe dauid: qñ cuꝫ
nūciatū fuiſſet achis regi geth
de foꝛtitudine eius et ꝓbitate
finxit ſe inſanum ꝛ debileꝫ: ꝛ ſic
euaſit ne caperetur. Opoꝛtuit
ergo chꝛiſtum pati iſta humi/
lia noſtra: vt diabolo celaretur
ne impediret noſtre gloꝛie in/
greſſum.

Cleophas.

Ita particularia narras
de magiſtro noſtro ieſu
ꝙ ſemper ei aſtaſſe vide
ris ꝛ nunq̄ꝫ receſſiſſe ab eo: cuꝫ
tū nunq̄ꝫ viderimus te cum eo
Sꝫ ꝛ verba pſalmiſte obſcura
ita interpꝛataris perlucide ꝙ
ex dei reuelatione iſta habere
nō poſſumus denegare. Vñ ꝛ de
doctrina eius ad quā mirabilr
afficiebamur aliquid etiā pla/
ceat enarrare.

Peregrinus.

Ex ſecreto ieſus iſte pro
cedens ad publicum vt
in hoc etiam inſtruere/
tur genus humanum pꝛius in
occulto per exercitiū penitētie

⁊ lectionis hauriendũ q̄ꝫ ppſo
doctrinam effundendum cepit
turbas docere. Qđ propheta ꝑ
cognoſcẽs deſcribit in pſalmo
in eius perſona ſic loquẽs: Ego
cõſtitutus ſum rex ab eo ſuper
ſyon montem ſanctum eius ꝑ
dicans preceptũ eius. Ubi ei⁹
conuerſationis ſanctitatem po
nit in eo ꝙ conſtitut⁹ rex a deo
ſuper ſyon monteꝫ ſanctum di
citur: ⁊ actionis nobilitateꝫ qa
predicans ⁊ inſtructionis ſubli
mitatem: quia preceptum eius
Conſtitutus a deo nõ ab homi
nibus fuit: qui errare poſſunt:
nec ſeipſe ingeſſit: ſed a deo po
ſitus ſuper montem ſcꝫ ex iſtẽs
eminentis ꝑfectionis ſcĩ con/
tinue firmitatis ⁊ ꝑſeueratõis
ſyon que interpretatur ſpecula
tio contemplatiõis ⁊ ſcriptura
rum ruminationis. Conſtitut⁹
rex ad preſidendũ: ſed propter
veritatem manſuetudinem et
iuſticiã regna: ait idem pſ. Ac/
tus vtiqꝫ nobiliſſimus eſt pre/
dicare quem chriſtus precipue
exercuit: ⁊ ſolus ſiñ defectu. Uñ
predicans inquit. Si enim de/
bite exercetur actiuã ⁊ contem
platiuam vitam ſimul cõplecti
tur: iuxta illud pſalmi. Memo
riam abũdantie ſuauitatis tue
eructabũt predicatores ſcilicet
ſuauitatem diuinoꝝ: quoꝝ con
templatione debriantur predi
catione nunciabunt. Js cuius
figuram et ipſe dauid prius in
heremo ſtetit: poſtea bellum
exercuit: ⁊ in regno ſuo ⁊ iudi/
cia exercebat: quod pertinet ad
actiuam: ⁊ pſalmos cõponebat
⁊ pſallebat ⁊ hoc ad contẽplati
uam. Et ipſe ieſus in mõte ſolus
orabat: ⁊ frequenter deſerta pe
netrabat: ⁊ ſepe in templo doce
bat: infirmos viſitabat. Subli/
mitas inſtructiõis ibi notatur
dum dicitur: preceptum eius ꝑ
ceptum dñi luciduꝫ. Quid niſi
charitas eſt. Omnem longitu
dinem ⁊ latitudinem diuinoꝝ
eloquiorum que lucida ſũt poſ/
ſidet charitas: Quod idem pſ
expreſſe dicens: Omnis conſu
matiõis: ideſt impletõis legis
vidi finem. Latum mandatum
tuum nimis. Jta enim latuꝫ eſt
ꝙ omnia amplectif creaturas
cum creatore: omnia diligens
propter eum. Unde ⁊ interro/
gatus idem ieſus qđ eſſet ma/
gnum mandatũ in lege: reſpon
dit. Diliges dñm deum tuũ ex
toto corde tuo ⁊c. Ad hoc tãqꝫ
ad ſummã ſue doctrine in vlti
mo ſermone inducens: hoc in
quit eſt ꝓceptum meum vt dili
gatis inuicem ſicut dilexi vos.
Cum enim regula ſcđa ſit pro
pter qđ vnũquodqꝫ ⁊ illđ ma/

gis qui vere diligit proximum qui propter deum diligendus eſt: ꝛ vtiq3 magis diliget deu3 Sed notate cariſſimi. Nō hoc fuit primū verbum eius in predicatione: ſed quid magis erat neceſſarium. Nam quia charitas per peccatum amittit: ꝛ cuilibet actui peccatu3 mortale cōtrariatur: nec niſi per penitentiam valet reparari: ideo cum populos ſciret vitijs infectos: vnde ꝛ charitate vacuos: a penitentia inchoauit dicēs: Penitentiam agite appropinquabit enim regnum celoru3. Hūc etiam penitentie fructum ps̄ intelligens ait: Qui ſeminat ī lachrymis in exultatione metet ſc3 regnum celorum. Et iſtud ēt preceptum p̄dicatum dn̄i adeo neceſſarium q̄ niſi cōuerſi fueritis inquit ps̄. ſ. ad penitentia3 gaudium ſuum vibrauit cōminationis gehēne: arcum ſuum tetendit ſue longanimitatis ēt patientie. In arcu enim lignu3 durum trahitur a molli corda ꝛ quāto magis trahitur tanto ſagitta emiſſa fortius vulnerat Sic in iſta expectatione hoīu3 ad penitentiam corda minime trahit lignum durum ſeuere iuſticie. Sed quāto plus expectatur quis tanto maiori iudicio condēnatur. Tarditatem enim ſupplicij dei ira que lento gradu procedit grauitate compenſat. Et parauit illum arcum in ſcriptura inſinuādo varias plagas contra impenitentes. Et ī eo parauit vaſa mortis pene ꝛ dānationis. Unde ꝛ ipſe ſaluator. Niſi penitentiam egeritis oēs ſimiliter peribitis. Et q̄a opera penitētie exteriora ſūt elemoſyna: oratio: ꝛ ieiuniū: d̄ quibus ps̄. diſperſit dedit pauperibus. ꝛ in alio pſalmo: dirigatur oratio mea ſicut incēſum in ꝯſpectu tuo. ꝛ ī alio: Genua mea infirmata ſunt a ieiunio. fructum autē horum tollit hypocriſis ꝛ inanis gloria. Et iō chriſtus poſt preceptum penitentie cautos reddit dicēs: Nolite ieiunare ſicut hypocrite. Et iterum: Cum facis elemoſynam noli tuba canere ante te. Et poſtea cum oraueritis non eris ſicut hypocrite. Predicās igitur preceptū domini ſcilicet charitatis: p̄mo quidē duo ei⁹ mandata que ſunt totius vite ſpiritualis ꝛ ſalutis fundamentum: cum ab eis eſſent diminuta ſupplenit. Decem precepta que ſunt fundamenti ſuperedificium dirupta refecit. Conſilia que ſunt ad edificij ornamen/

tum adiecit. In charitate radi
cati ꝛ fundati opoꝛtet ꝙ ſint q
compꝛehendere volunt cū om
nibus ſanctis in patria que ſit
longitudo diuine eternitatis:
latitudo ſumme bonitatis: alti
tudo ſapientie dei claritatis:
pꝛofundum ſue iuſte ſeuerita/
tis: quod fundamentum chari
tatis habet tria obiecta: ſcilicet
deum: pꝛoximum: ꝛ ſeipſuꝫ: cir
ca que populus iudaicus erra/
bat. Nam quantum ad pꝛimuꝫ
diligendus eſt deus pꝛopter ſe
ꝛ ei ſeruiendum. Illi autẽ ſer/
uiebant deo: ꝛ deum diligebāt
pꝛopter tempoꝛalia conſequen
da: que eis pꝛomittebant iuxta
illud: Si volueritis ꝛ audieri/
tis me: bona terre comedetis.
Uel conſequendā laudem hu
manam. Sꝫ declarauit chꝛiſtꝰ
opoꝛtere intentionem eſſe ad
deum directam non ad tempo
ralia: dum ait: Si oculus tuus
fuerit ſimplex: totū coꝛpus tuū
lucidum erit. Si autem neq̄ꝫ:
etiam coꝛpus tuum tenebꝛoſuꝫ
erit: ideſt ſi intentio fuerit dire
cta ſimpliciter ī deum: coꝛpus
operis inde ſecuti erit gratia
luminoſum ꝛ deo acceptum al'
ſecus: quod optime pſalmiſta
intelligens aiebat: Inclinaui
coꝛ meum ad faciendas iuſtifi/
cationes tuas pꝛopter retribu
tionem ſcilicet eternam que ē
ipſe deus. A te enim inquit ipē
quid volui ſuper terram: quaſi
dicat nihil: ſed pars mea deus
in eternum. Quo ad pꝛoximuꝫ
diligendus eſt omnis qui eter
ne ſalutis eſt capax: amicus in
deo: inimicus pꝛopter deum:
in quo non parum deficiebant
ex ſenioꝛum ſuoꝛum traditioni
bus diligentes amicum: ꝛ odio
habentes inimicum. Sed erro
res coꝛum chꝛiſtus eliminauit
dicens: Diligite inimicos ve/
ſtros. Si enim ſanctus pꝛophe
ta non nouiſſet ſic eſſe intelligē
dum: ſic viuendum: non dixiſſꝫ
Si reddidi retribuētibꝰ mihi
mala decidam merito ab ini/
micis meis inanis: nec pꝛo ini
mico moꝛtuo ieiunaſſet ꝛ fleuiſ
ſet moꝛte audita ꝛ ſibi viuenti
peperciſſet. Debet homo dili/
gere ſeipſum ꝛ pꝛius q̄ꝫ pꝛoxi/
mum: ꝛ magis ſm ſpiritum q̄ꝫ
ſm coꝛpus. Illi vo magis ſen/
ſualitatē ſequebantur q̄ꝫ ratio/
nem: in quo chꝛiſtus eos coꝛꝛe
xit dicens: Intrate per angu/
ſtā poꝛtam. Et iterum: Regnū
celoꝛum vim patitur ꝛ violēti
rapiunt illud. Et loquitur de
violentia: quaꝫ quiſqꝫ ſibi facit
in moꝛtificando appetitus ſen

ſitiuos. Ad qđ etiã pſalmiſta. Defecit caro mea ⁊ coꝛ meum deus coꝛdis mei. Docuit autē deum eſſe diligendum ex toto coꝛde: vt nil volūtas deſideret contra deum. Ex tota anima vt nil intellectus admittat in credendo vel intelligendo contra veritatē fidei. Ex tota mente vt non obliuiſcatur dei inter pꝛoſpera ⁊ aduerſa ſed firmus pſiſtat. Declarauit ⁊ pximū ſicut ſe diligendum: vt ſcʒ omnē hominem quē potuerit vel bñficientie conſolatione: vel infoꝛmatione doctrine: vel cohertione diſcipline inducat ad colendū deum. Seipſum quis vere diligit quādo ꝯditiones vere amicitie ad animā ſeruat. Uult enī amicus ſuum amicū eſſe ⁊ viuē ⁊ ꝙ habeat bona ⁊ ad hoc operatur ⁊ laboꝛat ⁊ delectabiliter conuerſatur cū eo. Sic diligēs ſeipſum ſm charitatem vult ꝙ anima que eſt pars pncipalis conſeruetur in eſſe ſpirituali a quo deficit per peccatum moꝛtale. Uult ꝙ viuat in deo nō in mūdo. Uult ꝙ habeat bona ſpiritualia que ſunt vera bona: et ad hec laboꝛat vt habeat bona virtutum. Delectabiliter conuerſatur ſecum in mente: quia reperit ibi bonas cogitationes ⁊ diſpoſitiones et huiuſmodi.

Sed qui diligit iniquitatē odit animam ſuam ait ṗs. Non ſe dilexit talis ſm animam: ſed ſm coꝛpus. Hoc autem fundamento reſtaurato decalogum quaſi eius ſupedificium dirutum reparauit in melius īterpꝛetādo. Irritum ſiquidē fecerant mandatum dei pmum ſine cauſa colentes eum docentes traditiones hominum. Dilatabāt philateria ſua per ſuperſcriptionē ⁊ incantatiōes ⁊ diuinationes quibus ſemp fuerunt dediti. Et frequēter lauabāt manus ⁊ parapſides. Sed docuit chꝛiſtus ꝙ intus eſt eſſe mundandum ⁊ deum pura mente colendum. Iurando autem per creaturas ⁊ leuiter quia honoꝛificentiam creatoꝛis transferebāt ad creaturam vel non potētes ſe ligari peierebant. Ipſe ieſus redarguit dicens: Nolite iurare per celum neqʒ per terraʒ: nec per quodcūqʒ aliud iuramētum: vt ſolum neceſſitas illō admittat non ſuauis voluptas. Tertium pꝛeceptum puertebant operibus maxime ſeruilibus peccatoꝛum diebus feſtiuis inſiſtendo ⁊ quod neceſſarium ⁊ ſpirituale erat pꝛohibendo. At edocuit ipſe: quia in ſabbatis licet bñfacere ⁊ curare infirmos et neceſſaria vite pꝛocurare. Un

ꝛ totum hominē ſanum fecit in
ſabbato animā videlꝫ ꝛ corpus
Tranſgrediebantur populi et
illud de veneratione parentuꝫ
edocti ab auaritia ſacerdotum
vt vota vouerent templo tēpo/
ralium rerum ꝛ redderēt etiaꝫ
ſi ex ipſoꝝ impletione parētes
fame parirēt: qđ ipe declarauit
magnum impietatis ſcelus exi
ſtere ita crudeliter ꝓpinquos
abijcere. Exiſtimabant illđ mā
datum impletum non occides
ſi actu non interficerēt de men
tis homicidio nullam ſibi con
ſcientiam facientes. Sed decla
rauit ieſus ipſe ꝙ etiā q iraſcit
fratri ſuo reus erit iudicio dā/
nationis eterne ſi ſol rationis
occidat ſup iracundiam ſuā ap
petendo vindictam. Dabant li
bellum repudij quādo vxores
diſplicebant. Qđ deus in lege
fuiſſe ꝑmiſſum oſtēdit propter
corum duritiam non ꝯceſſum
quia contra ſextum ꝑceptum.
Non mechaberis ait ꝛc. ſi qs
dimiſerit vxorē niſi propt for/
nicationē nec tunc aliam in cō
iugē ducē licet. In vſuris obſti
natiſſimi fuerunt ꝛ ſunt quas
omnes meſſias iſte aperte pro
hibuit dicens: Mutuum date
nihil inde ſperantes: nō ſolum
nec paciſcētes ſed nec ſperātes
non aurum non argentuꝫ non
obſequium non demū qđ ꝑcio
exiſtimari poſſit. Non mētiri
ipſe inſtruxit ne octauum vio/
letur mandatum cum inquit.
Sit ſermo veſter eſt eſt: nō nō.
Ut ſicut affirmatio eſt in corde
alicuius materie dicende ita ꝛ
in ore: ꝛ ſimiliter i negatiua lo
cutione. Perdet enim dn̄s oēs
qui loquuntur mendacium ſm
pſalmiſtam. Et ꝗuis cogitatio
nis penaꝫ ſm leges humanas
nemo mereat: moyſaica lege
autem manus puniebat tēpo/
raliter non animus: ꝓpter qđ
laxatis habenis ad tranſgreſ/
ſionem noni ꝛ decimi mādati
currebant ꝑcipites. Immacu/
lata lex dn̄i conuertēs animas
ad ciuitatem ſupernam: omnē
prohibet prauum affectū dicēs
Qui viderit mulierē ad cōcu/
piſcendum eam: iam mechatꝰ
eſt eam in corde ſuo. Et alibi at
tendite vobis ab omi auaricia
Omnia autem ſeruanda pre/
cepta idem pſalmiſta docuerat
dicens: Pſalterio decē cordaꝝ
pſallite illi. Debent enim ipſa
mandata ore ꝓnunciari de eis
loquendo ꝛ alios docendo. Et
ideo dic: Pſallite quod fit ore.
Debent omnes mente ea rumi
nare ꝛ non timore ſeruili nec
aliqua intentione terrena ſer/
uare: ſicut phariſei qui oīa opa

ſua faciunt vt videantur ab ho
minibus ſed pure propter deũ
Propterea ſubdit: illi ſciꝫ deo
non hominibus. Debẽt quoqꝫ
integraliter non ſolum in pro
poſito mentis vel in docendo
ſicut ſcribe veſtri qui dicunt ⁊
non faciunt ſed opere executio
ni mandare:⁊ hoc eſt in pſalte
rio decẽ cordarum. Pſalteriũ
enim eſt inſtrumentum: quod
tactu manus pulſatur. Et ꝑma
tria pertinent ad deum: qnqꝫ
ſequentia ad proximi dilectio
nem:duo vltima ad dilectionẽ
ſui. Et quia ipſe chriſtus legem
venerat non ſoluere ſed adim/
plere non ſolum adimpleuit fa
ciendo que ipſe facturus ꝑnun
ciauerat: ⁊ erroneas expoſitio
nes excludendo per veriſſimã
doctrinam: ſꝫ conſilia addidit
que perficiunt charitatem. Et
de conſilijs patientie taceo qui
bus dixit ſiniſtraꝫ maxillã offe
rendam:percutienti dextram:
⁊ huiuſmodi:que magis intelli
genda ſunt monita quo ad ꝑpa
ratõeꝫ animi qꝫ quo ad op⁹ qꝺ
in apto fit:vt in ſecreto teneaꝛ
patiẽtia cũ animi beniuolẽtia:
parat⁹ẽt ⁊ alia maiora ſufferre
patiẽter. In publico aũt id fiat
qꝺ ꝓdeſſe credẽdum ẽ quibus
bñ velle debemus. Inſuꝑ ⁊ ſini
ſtra tẽporalium offerenda ẽ pa
rato ꝑcutere dextrã ſpiritualiũ
cum preponenda ſint ſemꝑ vt
potiora tẽporalibus ſpiritualia
Uenio ad cõſilia quibus obſer
uatis quaſi remotis obſtaculis
ad ſummum attingitur apicem
charitatis. Quis enim trãſito
riaꝫ ſine affectu poſſidere viſus
eſt? Hoc autẽ vt quodam viſco
ita mentis ale implicantur: vt
ad alta volare non valeat. Qui
cum vxore eſt que mundi ſunt
cogitat quomodo vxori place/
at:non deo:⁊ diuiſus eſt. Non
parum obnubilat animũ volun
tatis vaga libertas. Hec autem
triplex radix maloꝝ oium que
verſantur in mundo concupi/
ſcentia carnis:⁊ cõcupiſcentia
oculoꝝ ⁊ ſupbia vite euellũtur
ꝑ adimpleta conſilia. Nã pau/
pertas cupiditatem euertit ſeu
concupiſcentiam oculoꝝ: caſti
tas carnis cõcupiſcentias edo
mat. Humilis obedientia ſuꝑ/
biam proprie voluntatis. Per
hec ſiqdem omnib⁹ abrenũcia
tis temporali ſubſtantia:corpo
ris volũtate:⁊ animi libertate
totũ ſe qs dedicat deo: diuinis
obſequijs mãcipatus vt ſanct⁹
ideſt deo dedit⁹ merito cenſea
tur:⁊ cum fructu centuplicato
qꝺ bñ ĩſinuaſſe videꝛ pſalmiſta
cũ ait: In terra deſerta. i. ꝯuer
ſatiõe pauptatis ex q̃ cũcta de

ſerunt tpalia. Inuia abdicatõe ꝓprie volũtatis ex qua nõ itur aliquo p opus ad placitũ volũ tatis ſue ſ3 aliene. In aquoſa ob ſeruatione caſtitatis ex q̃ terra corpis arida manet. Sic iu ſcõ apparui tibi. i. in ſtatu ſanctita tis ꝛ totalis dedicatõis diuine Et ſeqꝫ pmiũ. Ut viderẽ ṽtutez tuã. hic p ꝯtẽplationẽ ꝛ gloriã tuã: in futuro p premiationem Ad hec ꝯſilia xps hortabat cũ predicando dicebat: Si qs vult poſt me venire. ſ. vt verus diſci pulus: abneget ſemetipſum: ſue voluntati abrenũciãdo: ꝛ tollat crucẽ ſuã caſtitatẽ ſeruando: q̃ ſenſitiuã cruciat: ꝛ ſequat me: q paup ſum imitando. Qui non odit patrẽ ꝛ matrẽ: alioſq3 pro pinquos deteſtando. ſ. ꝛ odien do in eis non naturã ſ3 vitiũ: q̃ ꝯtrariant virtuoſe ꝯuerſatiõi: adhuc aũt ꝛ aĩam ſuã. i. ꝓpriaz volũtatẽ: nõ põt meus eẽ diſci pulus: dicebat ipſe ieſus. Si. n. voluntas ꝓpria eſt: mala ẽ. Nã ſi bona foret a deo nõ ꝓpa eſſet Ipſe enim opat in nobis velle ꝛ pficere. Crucifigere ṽo carnẽ ſuã a ꝯcupiſcentijs ꝛ ſeipſuz ca ſtigare ꝓpter regnũ celoꝝ: qa difficile eſt: nec vnicuiq3 dona/ tũ: ideo nõ pcipiendo ſed pſua dẽdo inquiebat. Qui põt cape capiat. Cuidã aũt iuueni ad p/ fectionẽ anhelanti ꝛ ſup h me/ dium inquirenti: rñdit. Si vis pfectus eẽ vende oĩa q̃ habes ꝛ da paupib⁹ ꝛ ſequẽ me. Nec enĩ credẽdũ eſt in pauptate eẽ pfectionẽ: ſ3 charitas ipa ẽ vin culũ pfectionis. Pauptas autẽ eſt inſtrumentũ diſponens ad charitatis pfectionez. Et iõ ad eã ſuos diſcipulos verbo ꝛ exẽ plo inuitabat ad culmen inten dens pfectionis adducere.

Amaon.

Antequã vltra pgrediaris qr materiã putilem ꝛ ne ceſſariã mãdatoꝝ pſtrin xiſti: qdã exorta dubia circa de clarationẽ ipſoꝝ oro ponas in lucẽ. Dixiſti. n. ꝯ pceptũ decalo gi eẽ vſuras accipe: ꝛ vxore re pudiata aliã ducere. Satis mi ror de hac ſnĩa cũ nr̃i pncipes ꝛ ſcribe aſſeruerẽt hec licita fo re: qr ĩ lege pmiſſa dũmodo ſe minis non exerceat cum circũ ciſione ſed cum prepucio.

Peregrinus.

Quod ĩ lege fuerit vſura pmiſſa erga aliẽigenas dupli̾ põt ĩtelligi. Aut de alienigenis finitimis pplo iſrl̾: aut ẽt qbuſcũq3 alijs extra pplm iudeoꝝ. Igit ſi intelligat de his gentilib⁹ q habitabant

circa confinia iudee:q ſibi vſur pauerant terras a dño eis con ceſſas:ſic vera pmiſſione z lici ta fuit contra eis pmiſſum vſu/ ras ab illis accipe:nō vt vſuras ſz vt recuperationē iuris ſui ſi cut z ipſis egredientib⁹ de egyp to pmiſit etiam ac iuſſit expor/ tare vaſa aurea z argētea acco modata ab egyptijs i ſatiſfactio nem multiplicis dāni z offenſe eorum. Sed ſi intelligatur de alijs vniuerſaliter vt interpre tantur veſtri rabbite z cōtinue operantur:ſic fuit compatiua p miſſio:ne videlicet crudeles fie rent erga fratres generis ſui auaritie pmaxime dediti. Un ſi lex non inferebat penam: nō tamen diuinam vitabant vltio nem. Nec ignorantia eos excu ſare valebat:cum pphete quoꝝ eſt legez exponere hoc illicitū fore nō ſilerent:nam pſalmiſta cum dicat dño deo requieſcet i mōte ſancto tuo ſuperne.ſ.pſie qui peccuniam ſuam nō dedit ad vſuram:cum alijs que i illo pſalmo cōtinent impletis? Nō ergo requieſcet qui dat ad vſu/ ram. Propheta etiaz ezechiel vel dñs potius per eum dicit: Qui ad vſuram nō accomoda/ uerit:nec amplius accepit zc. hic iuſtus eſt vita viuet et non morietur. Libellum repudij ēt ob duritiam cordis moyſes p/ miſit dari ad vitandum maius malum.ſ.vxoricidij. Et q̄uis ex ſacra pagina hoc non reperiat auctoritate arguituz vt malicia ſenebris tñ exemplis cōtrarijs retunditur:dum nullus ſancto rum hoc peregiſſe docet. Por ro z ſi varia circa predicta viri ſapiētes nuncuſqz fuerint opi/ nati āmodo ex doctrina ipſius meſſie luce clarius conſtat nil horum cuiqz licere.

Cleophas.

Uenerāde dñe emanuel: cum de magiſtri noſtri preclara doctrina tra/ ctares duplex animum meum pulſauit queſtio. Prima circa precepta. Quā quia monit con ſocius meus z tua ſapientia p/ maxia optime ſoluit ita vt ge/ nerit intellect⁹ ideo eā reticeo. Alterā vo obſecro vt elucides circa conſilia:exortam: ad que plurimū hortabatur ipſe mgr noſter tanq̄ȝ ad pfectionē indu centia. Et nos ex ore eius acce pimus idem qd retuliſti. Uidē tur tñ prima fronte ipſa ↄſilia obſeruata:magis perfectionez ſubruere q̄ȝ iuuare. Nam pau/ pertas hominē periculo expo/ nit corporis z ſpiritus. Quod intelligēs ſapientiſſimus ſalo/

mon dn̄m exorabat circa fineȝ
libri ꝓuerbiorꝫ:paupertatē ſibi
non dari ne neceſſitate ductus
furari cogeretur aut deierare.
Et ieſus ſyrach aſſerit propter
inopiam non paucos periſſe.
Qui autē amat periculum:inci
det in illud ſm Salomonem ꝛ
hec culpa non vacat. Si conti/
nentia virginalis aut vidualis
ſeruetur a cūctis:vt perfectius
dn̄o famulentur:nōne finietur
q̄ꝫcitius genus humanum:ꝛ q̄ꝫ
plurimi de libro vite radentur
Cum tñ pfectiſſimus ille abraā
cum ceteris patribꝰ coniugio
vacantes deo grati ꝛ valde fue
rūt ab eo dilecti ꝛ dn̄s iuſſerit:
creſcite ꝛ multiplicamini ꝛ re
plete terram. Quid de obediē/
tia dicam cum notum ſit:qꝫ ne/
mo inuitus benefacit: ꝛ ſi bonū
eſt qđ facit. Qđ ex obedientia
ſit quadam obligatiōe neceſſa/
ria duci videtur ad operandū
cum tñ deo non placeant coac
ta ſeruitia. Et q̄ꝫuis exiſtimem
magiſtrum noſtrum vt ſapien
tiſſimū vera docuiſſe:his tamē
obiectis reſpōſa dare nequirē
niſi tu ipſe edoceas.

Peregrinus.

Dubitare de ſingulis ca
riſſimi mei nō extat inu/
tile qn̄ nō ex īfidelitate
ꝛ pertinacia procedit: ſed acu/
mine ingenij ꝛ ſtudio intuēde
veritatis. Et tales ſicut non de
ſerit lux illa que illuminat oēm
hominē venientem in hūc mū
dum p̄cipue in neceſſarijs:ita
nec homo deſpicere debet ſed
inſtruere. Firmam itaqꝫ tene/
te ſententiam multū valere ad
perfectionis augmētum ſerua/
ta ꝯſilia. Nec ꝑ omnimodā ter
renorum abdicationē volunta
riam:quis ſe exponit periculo.
Contingeret iſtud ſi inuitꝰ ne/
ceſſitate cogente:inopiam ſuſti
neret. Tunc enim vt eā exoſam
fugaret furtis periurijs:ꝛ alijs
illicitis operam daret. At vbi
ſponte aſſumit:nō aliena appe
tit:qui propria contēpſit ꝑ ma/
ximis diuitijs mendicitatē ip/
ſam amplectens. Et cum lauda
biliter iactet cogitatum ſuum ī
dn̄o vt perfectiꝰ querat regnū
dei ꝛ iuſticiam eius:neceſſaria
ſibi adicere:diuinā prouidētiā
merito ſperare debebit. Conti
nentiam q̄ꝫplurimū valere ad
vacandū deo ratio dictat. Actꝰ
enim venereus ꝛ ſi inter cōiu
ges culpa careat ꝑpter debitū
finem:mentem tñ obnubilat et
intelligentiam deprimit ne to
taliter ferre poſſit in deū. Sol/
licitum quoqꝫ eſſe oportet con
iugeȝ quomodo alteri placeat

⁊ familie prouideat ⁊ diuiſus ē Cum autē paucíſſimi eſſent in orbe terrarum: vt multiplicare tur genus humanum a princi pio. ⁊ īmediate poſt diluuiū cō iugium nō ſolum exhortatiōe: ſed iuſſione tradi fuit neceſſe: adeo vt fratres germanis ſoro ribus copularētur. Abraam āt cum poſteris generis ſui: quia alijs nationibus ad idolatriaꝫ declinantibus: vera religio in eius remanſit domo: ⁊ debitus dei cultus. Oportuit tēpore il lo vacare coniugijs vt p ꝓpa/ gationē carnaleꝫ dei populus copioſe augeret. Nunc aūt qꝛ nuptie repleuerunt orbē terraꝝ ⁊ amodo non ſolus notus ī iu/ dea deus: ſed videbūt oēs fines terre ſalutare dei nr̄i: vt expe/ ditius vacetur orōni ⁊ ꝯtēpla/ tioni ꝯſultius ē caſtrare ſeipſū propter regnū celoꝝ cum non ſit digna ponderatio aīe conti nentis. Nemini tn̄ precipitur ſed ſuadetur. Qui pōt cape ca/ piat. Nec vnqꝫ deerunt: q va/ cent coniugio. Obedientia vo ipſa eſt que cūctas v̄tutes men ti inſerit: īſertaſqꝫ cuſtodit. Ip ſa ꝓtegit: ipſa dirigit: ipſa ꝑdu cit ſi bene ſeruetur. Neceſſitas auteꝫ coactionis illa eſt: que ī/ uoluntarium cauſat. Unde ⁊ ꝑ mium cū merito excludit. Ta/ lis v̄o non eſt neceſſitas obedi entie: quia nullus cogit ad ꝓ/ mittendum obedientiam: ſꝫ vo luntarius ad hoc quiſqꝫ acce/ dit. Et quia ſpōte ſe ꝓpter deū ad illam neceſſitatē poſuit: tan to deo efficitur gratior quanto plus deo offert, videlꝫ volunta tem cum opere: quēadmodum ex duob⁹ ſeruis plus ille offert domino ⁊ ei acceptior fieri dꝫ: qui fructus alicuius pulcherri mi arboris ſue largitur cum ea qꝫ alter q preciſe fructuū xenſe/ nia mittit arbore tamē ſibi re/ tenta. Et voluntate magis fixa in bonum operetur obediens ceteris paribus magis meret eo q ſua ſpōte ideꝫ ꝑficit opus

Cleophas.

Quia inqſita omnia ple/ niſſime enucleaſti: ⁊ adi tione non indiget pleni tudo: iam ꝓſequere ad votū de doctrina magiſtri noſtri egre gia ſiquid ſupereſt intimādū.

Peregrinus.

Nec dies nec mēſis ſuffi/ cerēt ſi oēs ipſius ſmo/ nes velleꝫ reuoluē: q̄ tn̄ oīa deo opante mihi nota vt aū dixi. Sed q̄dā tn̄ ſub cōpendio refero. Hoc tn̄ omittē nolo qđ initiū fuit ꝓmi ſermonis ad di

ſcipulos in mōte plati. Apiens
eni os ſuū dixit: Btī pauperes
ſpiritu cū ceteris que ſequūf. A
btitudine ergo inchoās ſepteʒ
enumerat btitudines. Ubi attē
dite ſapiam eximiā docentis.
Cū.n. omne agēs agat ꝑpter fi
nē quē intendit: ⁊ finis vltim⁹
hoīs ſit btitudo: imo apte a bti
tudine exordiū ſumpſit vt feli/
citate oſtenſa: quā vniuerſi na/
turalr appetūt ad operandum
virtuoſe efficacius mouerenf.
Oīs quippe mortalium cura:
quā multipliciū ſtudiorꝫ labor
exercet ⁊ſi diuerſo calle ꝑcedat
ad vnū tñ btitudinis finē nitif
ꝑuenire. Pauci tñ ad verā atti
gunt: q̄ oīuʒ bonorꝫ ſtatū pfectū
cōplectif: qꝛ nec eā ſciūt. Opi/
nati ſūt quippe aliq inſipiētes
btitudinē in vita voluptuoſa ⁊
ſenſitiua repiri. Alij in vita mo
rali actiua. Alij in cōtē platiua
Hec aūt ita ſe hñt vt vita volup
tuoſa ⁊ ſenſitiua: vere ſit btitu/
dinis īpeditiua de q̄ pſalmiſta
Btm̄ dixerūt pplm cui. ſ. tpalia
de qbus pmiſerat: ſed falſe eſti
mationis locutionē Iſa. decla/
rat dicēs: Populē me⁹ q beatū
te dicūt ipſi te decipiūt. Actiua
vo vita cū fide ad verā btitudi
nē ē diſpoſitiua. De hac p̄s. Bti
īmaculati ī via q ābulāt in lege
dñi ipſam ſeruando. Sʒ ꝯtēpla

tiua cū grā in via: eſt felicitatis
inchoatiua: quā ſignare videf
pſalmiſta dicēs: Bti q ſcrutāf
teſtimonia ei⁹. i. diuina eloqa
q̄ de eo teſtimonia reddūt vel
creaturaꝝ ɥtutes ⁊ pfectōes q̄
diuinā magnificentiā atteſtāf:
ſi tñ nō ex curioſitate vel vani/
tate: ſed pia veritate in toto cor
de exqrūt eū. Sʒ in ſupna pria
ꝯtēplatio eſt pfectiua btitudis
⁊ eſſentialiter ipſa btitudo. Et
de ea p̄s. Bti q hītant i domo
tua dñe. ſ. glie in ſcla ſclorꝫ lau/
dabūt te: ex eo qꝫ ꝯtēplanf facie
ad faciē maieſtatē tuā. Igif qa
ſenſualis ⁊ voluptuoſa btitudo
querif in diuitijs ⁊ honoribus
aut ī potētijs ⁊ vindicatiōibus
partim etiā ī carnalib⁹ delecta
tionib⁹ q̄ oīa q̄ʒplurimū īpedi/
mentū p̄ſtāt ad btitudinē cape
ſcēdā: qꝛ ad crimina īnumera
deducūt: iō in p̄mis trib⁹ btitu
dinib⁹ exp̄ſſit act⁹ ꝯrios in illis
Nā ꝯ cupidos ⁊ ambitioſos q
ſuā felicitatē ī diuinis appetūt
⁊ humanis fauorib⁹ inqt: Bti
ſcʒ ſpe paupes ſpū. i. volūtate ⁊
affectu: ⁊ paupes etiā ſpū. i. ven
to ambitōis ⁊ inanis glie. Pau
peres aūt dixit ſignāter nō va/
cuos: qꝛ nulla ē tā excelſa ɥtus
q̄ aliqū dulcedine glie ñ tāgaf.
Iſtorꝫ. n. demū eſt regnū celorꝫ
vbi glia ⁊ diuitie indeficientes

quia tranſitoria contēpſerunt. Et ad hoc valet illud pſalmi aptari. Beatus vir qui timet dn̄z Qui enim dn̄m timet ei ſubijci tur: gliam ſuam querit non pro priam: in mandatis cupit con/ temnens terrena. Contra regimina ꝛ vindictas affectantes i quibus felicitari arbitrant᷑ ait: Beati mites qui.ſ. manſuetudinem ſectantes querunt ſubijci non potentari aduerſa ꝛ illata opprobria equanimiter portāt non vlciſcunt᷑: ꝛ terram viuen/ tiuꝫ poſſidebūt ſecuri ſine vlla perturbatione vel timore: qua/ lia patiūtur diuina terrena habentes, ſemper ſuſpecti: cui alludit qḋ dicit ps̄. Beata gens cu/ ius dn̄s deus ei⁹ populus quē elegit in hereditatē ſibi. Manſueti enim hereditabunt terrā precipue viuentium. Qui vo finem in voluptatibus cōſtituūt ſicut equus ꝛ mulus quib⁹ non eſt intellectus contra eos inuehit dicens: Beati qui lugēt: nō qui ſequuntur gaudia mundi q̄ dolore miſcentur: ꝛ eoꝝ extre/ ma luctum occupant nunc ꝛ in ſempiternum: ſed qui contriſtā tur pro ſuis ꝛ alienis delictis ꝛ in colatu preſentis exilij: ac pa/ trie dilatione. Conſolabuntur hi non momentanee ſicut in h̄ ſeculo neqꝫ pdigijs ꝛ triſticijs ingruentibus ſed leticia ſempi terna: fugietqꝫ dolor ꝛ gemit⁹: qḋ inſinuaſſe videt᷑ pſalmiſta. Beatus qui tenebit inquit ꝛ allidet paruulos ſuos ad petram ideſt non ſolum actus exterio/ res: ſed etiaꝫ paruulas ꝛ leues cogitatiōes lubricas retinebit ne vltra progrediantur ad ali/ quā delectationem: ad petram dure penitentie confringēdo. Submota exinde vita ſenſuali tanq̄ꝫ brutali: ſignatur vita quedam a ſapientibus que actiua nuncupatur. Hac quis bene et virtuoſe ſe habet in humana ciuilitate: cuius pars vna eſt non ledere proximū in quoq̄ꝫ ſꝫ reddere vnicuiqꝫ qḋ ſuum eſt. Altera ſubleuare eum in ſuis neceſſitatibus. Unde quartā poſuit beatitudinem dicens: Beati qui eſuriunt ꝛ ſitiunt iuſticiam ideſt valde cupiūt: ꝛ in arduis ꝛ in paruis eum exercere: quia deſiderium vehemens ad op⁹ trahit. Saturabunt᷑ iſti nec ali/ quid deficiet propter iuſticiaꝫ exhibitam: cui ſententie cōcor/ dat ps̄ dicens: Beati qui cuſto/ diunt iudicium ꝛ faciunt iuſticiam omni tempore. Nec eniꝫ bene poteſt iuſticia exerceri niſi precedat iudicium diſcutiēs diligenter ſeriem rei. pro alia parte iuſticie: q̄ntam exprimit

videlicet. Beati miſericordes qm̄ ipſi miſericordiam conſe/quentur. Non vtiqꝫ ſubijcienſ miſerijs quarū timore plerīqꝫ ſe ſubtrahunt a miſerationib⁹ ne eis deficiat cum pauperib⁹ largiuntur: ſed conſequenſ miſericordiam liberantē ab omī miſeria. Nec hanc pſalmiſta reticuit. Beatus inquiens qui intelligit ſuper egenum: quo ad ſpiritualia ⁊ pauperem quo ad tēporalia. In die mala .ſ. extre/mi iudicij liberabit euꝫ dn̄s ab illa ſeua ſentētia. Ite maledicti in ignem eternum ⁊c̄. Demum contemplatio veritatis in qua quidam poſuerunt vltimā felicitatem cōſiſtere ſi ſit perfecta ⁊ prime veritatis .ſ. dn̄i dei hec eſt eſſentialiter beatitudo ⁊ ꝑ/fectiue: ſed in hac vita nō poſſi detur niſi imꝑfecto modo. Co/gnoſcimus eniꝫ de deo tm̄ niſi quia eſt: ſed non quid eſt. Po/ſuit igiſ magiſter noſter ieſus duas vltimas beatitudines ad contemplatiuā pertinētes: nō quidem pertinentes ad actus ipſius cōtemplatiue: ſed diſpo/nentes efficaciter ad eaꝫ. Que autem poſuit pro premio earū: illa ſunt opera contemplatiōis Unde ī ſexto loco dixit: Beati mundo corde. Munditia qdē cordis maxime ē neceſſaria ad contemplationis actum: quia ī maliuolam animā non itroibit ſapiētia: qꝺ tn̄ exercitiū actiue vite eſt. Iſti autē dn̄m videbūt ex quo oculos ſiniſtrum intel/lectus ⁊ dextrum affectus hn̄t mūdos. Dicat ⁊ pſalmiſta. Beatus cui nō imputabit domin⁹ peccatum: nec eſt in ſpiritu ei⁹ dolus. Quia enim ſpirit⁹ ⁊ cor mundum eſt ⁊ ſine dolo: ideo ſi quid defectuoſūꝫ ſit ab extra nō imputabitur ei. Ultimam hāc eſſe voluit. Beati pacifici qui ſcꝫ habent cor ſedatum a paſſionibus: pacatum a ꝑturbationi/bus proximoꝝ: qm̄ filij dei vo/cabunſ intuētes regē in decore ſuo ⁊ euellata facie glīaꝫ dei cō/templātes equales angelis: q filij dei vocātur. Pſalmiſta vō Beatus vir cuius eſt auxilium abs te aſcenſiones in corde ſuo diſponit. Nec eniꝫ ſine ſpeciali dei auxilio ⁊ gratia dei eſſe pōt vt aſcendat quis per ꝯtempla/tionem ad ſtatum filiorum dei Qꝺ poſtmodum addidit ipſe ieſus. Beati qui perſecutioneꝫ patiunſ: propter iuſticiaꝫ poti⁹ hoc qꝺ additum eſt quedā manifeſtatio precedentium beatitudinum qꝫ alia de per ſe beatitudo. Et hoc enim manifeſtaſ: ſi quis eſt vere pauper ſpiritu mitis: lugens ⁊ iuſt⁹ cū ceteris

ſi perſecutionem paſſus pro
pter iuſticiam non deficit ab
ea. Sunt autem ipſe beatitu/
dines ſcilicet paupertas: mi/
titas: luctus: et huiuſmodi: qui
dam actus virtuoſi proceden/
tes a donis ſeptem ſpiritus al
mi. Et licet virtutes morales
inducant homines ad ſimi/
les actus virtuoſos: vt patet
de iuſticia: mīa tēpantia ⁊ aliȷs
tamen pfectiori modo ipſa do/
na ſpiritus ad illa opera indu/
cunt. Ut verbi gratia: Fortitu/
dinis virtus facit hominem eē
patientem in aduerſis: ſed for/
titudinis donum etiam libent
⁊ appetenter facit aduerſa pati
propter chriſtum. Sed ⁊ iſtam
triplicem beatitudinem ſimul
videtur ps. fuiſſe complexus in
principio ſui libri pſalmorum
dicens: Beat⁹ vir qui nō abijt
in conſilio impiorum ⁊ in via
peccatorum non ſtetit: ⁊ in ca/
thedra peſtilentie non ſedit: ſʒ
in lege domini voluntas eius
⁊ in lege eius meditabitur die
ac nocte. Nā a vere beata ſpe
⁊ tādē re pſalmiſtia excludit vi/
tam brutalem que conſiſtit in
concupiſcentijs ſequendis: dū
dicit: Beatus vir qui abijt ⁊c.
vbi notat triplex gradus pec/
cati. ſ. in corde ⁊ ibi eſt conſiliū
impiorum: in opere ⁊ illa ē via
peccatorum: in conſuetudine ⁊
illa eſt cathedra peſtilentie ex
qua ſicut ex cathedra docetur
malum: ⁊ vt peſtis alios inficit
Secundo notauit vitam actiuā
ibi: In lege domini voluntas
eius ſcilicet erit ad eam ſeruan
dam: que vitia prohibet paſſio
nes cohercet: ſubuenitur neceſ
ſitatibus aliorūʒ docet: nullūqʒ
ledere: ſed vnicuiqʒ qđ debitū
eſt tribuere. Contemplatiuam
ſignauit quando ſubdidit: In
lege eius meditabitur die ac
nocte. Permaxime enim me/
ditatio ad contemplationē per
tinet. Et cum potiſſima contē/
platio ſit circa primam verita/
tem ſcilicet deum eiuſqʒ perfe/
ctiones: ⁊ in lege domini: que
ſacra pagina eſt: maxime iſta
habeantur pluſqʒ i quibuſcūqʒ
doctrinis: imo in lege domini
meditatur contemplatiu⁹ die
ac nocte: que quidem contem/
platio non in flat: vt ethicorūʒ
methaphyſicorum ſed edificat
ad regna celorum. Predixit qʒ
Iſa. hanc ſuauem doctrinam p
meſſiam chriſtum propinandā
dicēs: Uenite aſcendamus ad
montem domini: ideſt chriſtuʒ
qui eſt mons omnis perfectio
nis. Hic in monte docuit tha/
bor ſermonem primū: ⁊ i mon/
te ſyon ſermonem vltimum. Et

ad domum dei iacob que eſt ec
cleſia:que quaſi tunc erat in di/
ſcipulis. Et docebit nos vias ſu
as mādatorum recte in ipo ſer
mone expoſitorum. Et ambula
bimus in ſemitis eius:ideſt ab
eo edoctis. Semita que eſt ar/
tior quaſi ſtrata que dicitur via
ſignat conſilia ⁊ ipſas beatitu/
dines que de perfectioribus ac
tibus ſunt per chriſtum in eo/
dem monte explicata: quia de
ſyon exibit lex ſcilicet euāgeli
ca per vniuerſum mundum di
uulganda. Sed attendite dile/
ctiſſimi quia volens Jſa. nota/
re perfectionem ipſius meſſie
⁊ doctrine eius: et quomodo
ſit a gentilibus auide ſuſcipien
da:ſic imediate ante dicta ver/
ba inquit: Erit i nouiſſimis die
bus preparatus mons domus
domini in vertice montium et
eleuabitur ſuper colles ⁊ fluēt
ad eum omnes gentes ⁊ ibunt
populi multi dicentes: Uenite
aſcendamus ad montez domi/
ni cum his que predicta ſunt ⁊
breuiter expoſita. Ubi debetis
ſcire ꝙ dies nouiſſimꝰ dicitur
dupliciter: vno modo ſimplici
ter ⁊ abſolute:ideſt vltimus vel
circa finem: vltra quem non eſt
alius dies ſeu tempus. Et ſic in
telligitur illud Job in nouiſſi/
mo die de terra ſurrecturus ſū.

Alio modo dicitur nouiſſimus
dies reſpectiue:ideſt per reſpe
ctum ad aliquē ſtatum vel tem
pus: Et ſic dixit Jacob patriar/
cha filijs ſuis benedicens. Au/
dite que ventura ſunt vobis no/
uiſſimis diebus:ideſt tempori
bus meſſie. Jſto modo ſumitur
hic in Jſaie auctoritate. Dicun
tur autem dies meſſie nouiſſi/
mi per reſpectum ad alium ſta
tum qui non ſuccedit. Statuſ
quidem legis moyſaice: ſucce/
dit ſtatus legis euangelice da/
te per meſſiam. Huic autem nō
ſuccedit alius ſtatus in via: ſed
ſtatus glorie obſeruantibus eā
Mons domus domini: eſt ipſe
meſſias ſuper quo domus do/
mini:ideſt eccleſia fundata eſt.
Hic erit ſicut in re ita in mani/
feſtatione per orbem eleuatus
ſuper omnes colles ⁊ in verti/
ce montium:ideſt excedēs vir
tute omnes iuſtos homines: ⁊
in vertice montium ſcilicet ſu/
perans ſine comparatione om
nem perfectionem propheta/
rum et patriarcharum et flu/
ent ad eum omnes gentens cō
uertende per fidem ⁊ deuoti/
onem doctrine eius curren/
tes: ideſt de omni genere gen
tilium. Quidam autem de ve
ſtris non ſapientibus ſed inſi/
pientibꝰ dicēt hoc implēdū in

aduētu meſſie ſm corticem iſti/
tere: videlȝ q̄ tres mõtes altiſſi
mi .ſ. thabor ⁊ mons carmeli ⁊
mons ſynai debent vniri ⁊ ſup
ipſos deponi mons ſyon: q̄ di-
citur mons domus dñi: q̄a ibi
edificatum eſt templum quod
dicitur domus dñi: ⁊ ibi docen
te meſſia fluent ad eum gētes
⁊ ibunt populi. Sȝ quid abſur/
dius dici poteſt? Certe ſi ſibiu
gale balaam arioli reſurgeret
cum loquela ſibi ad horam cõ/
ceſſa argueret vexaniam horũ
Quod tāq̄ȝ erroneũ alius rab/
bi virans dicet intelligendum
de eleuatione ſpirituali nõ ma
teriali: tēpore meſſie videlȝ q̄
quia meſſias in monte ſyon do
cturus eſt ⁊ facturus multa mi
racula valde magis q̄ȝ ſint fcā
aliqua mira ĩ monte ſynai: tha
bor ⁊ carmeli. Ideo dicit mõs
ſyon qui eſt mons domus dñi:
eleuari ſuper illos ſeu vertice
illorum. In monte q̄dem ſynai
facta ſunt mirabilia: quia ibi da
ta a dño lex moyſaica: ⁊ apparu
it mons fumans ⁊ ardens. In
monte thabor tranſfiguratio ⁊
alia etiam mira. In monte car
meli helyas fecit ignem deſcē
dere de celo ad conſumandum
holocauſtũ. Sed in mõte ſyon
vbi erat templum: chriſtus de/
dit legem euangelicam que po
tior eſt moyſaica. Ibi frequēter
predicauit: ibi miracula multa
fecit de quibus adhuc erit dicē
dum. Ibi ſacramentũ ſui corpo
ris inſtituit ⁊ q̄ȝplura alia. Et
diſcurrentibus diſcipulis ſuis
per orbem fluent ad eum oēs
gentes p̄ fidem. Iſte verum di
cet: ſed vt balaam obturatũ ocu
lum habebit: vt neget hūc xp̄m
quē videre potuiſtis oīa hec
feciſſe in monte ſyon eſſe meſ/
ſiam aliumq̄ȝ expectet cum ſue
ſalutis interitu. Expectat⁹ igit
dei filius a patribus iam venit
Ueniens mira docuit docens
praua tollerauit: vt impleretur
illud Iſa. In tribulatione mur
muris doctrina tua eis. Nõ. n.
parua tribulatio eē poterat ipi
chriſto: cum murmur multus
erat de eo in populo dicentib⁹
quibuſdam. Nequaq̄ȝ bonus ē
ſed ſeducit turbas aliis aſſeren
tibus. Non eſt hic homo a deo
qui ſabbatum non cuſtodit ce/
teris conclamantibus. Demõ
nium habet: potator vini: am ī
cus publicanoꝝ ⁊ peccatorum.
Sic ñ oportebat xp̄m pati ī do
cendo vt ſcriptura impleretur
⁊ figura omnium pene prophe
tarum: qui populum docentes
multa ⁊ ĩmania p̄peſſi ſunt ab
eis: ⁊ vt oſtenderetur veritas
ipſius doctrine ⁊ docentis eā:

quia veritas invaleſcit ⁊ oīa vincit ⁊ obtinet in ſecula ſeculorum. Doctrina quoqꝫ viri p patientiam cognoſcitur: inquit ſolamon. Inſuper vt doctoribus in poſterum detur exemplum veritatem doctrine cum expedit propter timorē aduerſorum nullo modo deſerendaꝫ nec mirentur ſi perſecutionem patiuntur propter veritateꝫ ⁊ iuſticiam: ⁊ deridetur iuſti ſimplicitas quaſi lampas cōtēpta cum ipſum datum doctorem iuſticie mundo ꝓm prophetā pn cipes perſequuti fuerint gratis ⁊ beelzebub nuncupauerit.

Cleophas.

Quam ſuauis fuerit doctrina huius noſtri magiſtri nos teſtes ſumus ⁊ turbe que pre dulcedine eius aliquando triduo ſuſtinebant eum in deſerto non habentes quid manducarēt quēꝗ rationabilis docens vtilia tu īſinuaſti. Tria tamē ſunt que ſtuporeꝫ inducunt circa doctrinaꝫ ipſaꝫ Primum eſt quare gentilibus non potius elegerit predicandum vtpote magis paratis ad eam ſuſcipiendam: vt patuit in quibuſdam a nobis ⁊ conſociis viſis Centurione Cananitide ⁊ Samaritana cum ſiccittimis ⁊ plurimis. Finis eniꝫ mores inſtruentis eſt vt flectat. Aliud eſt non minus admiratiōe dignum. Nam cum doceret ſcandalum proximorum euitandū adeo vt diceret: ve illi per quē ſcandalum venit: expedit eniꝫ ei, vt ſuſpēdatur mola aſinaria in collum eius ⁊ demergatur ī profundum. vnde ⁊ ipſe cū nō teneretur didragma a tranſeūtibus debitum ſoluit per quendam ex ſuis diſcipulis ſtatereꝫ ſcilꝫ quē miraculoſe inuenit in ore piſcis hamo eiꝰ iuſſu de mari educti ne exigētes illud ſcandalizaret. Non viſus eſt curare ſcandalum ſcribarum ⁊ phariſeorum: quod ſciebat eos habē de doctrina eius. Poſtremum eſt quare non ſcripſit tam magnificam neceſſariam ⁊ ſalutiferam doctrinam cum ꝓphete qui ei equari non poſſunt: ſcripto mandauerint ſuas ꝓphetias ⁊ moy. legem vt taceamus de his ethnicis qui libros impleuerunt ſuis ſcientiis. Sicut ariſtoteles ⁊ plato cum ceteris

Peregrinus.

Inquiſitiones tue o cleopha humane ſunt ⁊ ideo rationē exigunt vt menti ſatiſfiat ne ſuſpenſa remaneat ⁊ in promptu occurrit. Nā quan

ſum ad p̄mam cum meſſias q̄ dicitur chriſtus fuerit datus a deo miniſter circūciſionis.i.p̄dicator iudeorū propter veritatem dei ad confirmandas p̄miſſiones patrū: decuit vt p̄us ipſe ⁊ diſcipuli eius iudeis predicaret. Sic enim oſtenſum eſt per predicationem ſuam eis factam impleri promiſſiones fa/ctas antiquitus iudeis nō gentilibus. Dicit enim p̄s in pſona eius: Ego conſtitutus ſum rex ab eo ſuper ſyon mōtem ſanctū eius vbi.ſ.cōmuniter docebat: quia ibi erat templū predicās preceptum eius. Exinde que a deo ſunt: ordinata ſunt. Hic aūt eſt debitus ordo diuine ꝓuidētie: vt diuina ⁊ ſpiritualia tra/dātur per viciniores deo alijs magis remotis ſicut īferiores angeli illūminantur p̄ ſuperiores: et per inferiores angelos: homines. Ut ergo aduent⁹ xp̄i oſtenderetur eſſe a deo exigebat hoc debitus ordo vt iudeis qui erāt deo propinquiores p̄ fidem ⁊ cultum vnius dei p̄us doctrina chriſti preponeretur: ⁊ per eos quo ad apoſtolos et alios conuerſos ex eis ad gentes tranſmitteretur. Demū cōueniens fuit ſic fieri vt iudeis auferreretur calūniandi materia. Oportuit ergo p̄us chriſti

aduentum nunciari iudeis: ne iuſtam haberent excuſationem dicentes: ſe ideo non recepiſſe eum: quia iuiſſet vel miſiſſet diſcipulos ſuos ad predicandū gentilib⁹ ⁊ ſamaritanis. Uerū ⁊ſi decuit prius chriſtum ⁊ diſcipulos predicare iudeis: non tamen debuit omnino gētiles repellere: ne ſpes ſalutis eis p̄cluderetur. Et proter hoc aliq̄ gentiliū particulariter ſunt admiſſi propter excellentiā fidei ⁊ deuotionis eorū: quos nominaſti ⁊ figurādūm gentilitatis conuerſationem cum maiori fide ⁊ deuotione q̄ȝ habuerit populus iudeorum. Unde Iſa. loquens in perſona patris ad filium.ſ. dn̄m chriſtum ieſum inquit: Parum eſt vt ſis mihi ſeruus ad ſuſcitandas tribus iſrl̄ ⁊ ſedes iacob cōuercendas. Dedi te in lucem gentium vt ſis ſalus mea vſqȝ ad extremū terre quod fiet per diſcipulos ſuos.

Quantum ad ſecundam inquiſitionē de ſcandalo.ſ.in doctri/na xp̄i. Scitote q̄ bonū q̄nto cōmuni⁹ tanto diuinius. Cum ergo ſalus multitudinis ſit preferenda pauci quorūcūqȝ ſingularium hominum: quando aliqui ſua peruerſitate ſalutē multitudinis impediunt: non eſt timēda eorum offenſio ⁊ ſcanda

lum a predicatore ⁊ doctore ad hoc ꝙ multitudinis ſaluti prouideatur. Scribe autem ⁊ phariſei ⁊ principes iudeorum ſua malicia ſalutē populi plurimū impediebant: tū qnia repugnabāt doctrine chriſti per quam ſolam poterat eſſe ſalus: tū qa prauis ſuis moribꝰ eam corrūpebant: mala exempla vite ſue eis dando: tum quia et ſcripturas pertinentes ad mores male exponebant. Et imo dominꝰ non obſtante offenſione eorū: publice veritatem docebat quā illi odiebant ⁊ eorum vitia arguebat. Quāuis enim ipſi ſcribe ⁊ phariſei non proficerent ex hoc: hoc tamē bonum ſequebatur: quia cum illorū vitia populo innoteſcebāt minus auertebātur a doctrina chriſti ſalutifera propter verba ſcribarū ⁊ phariſeorum qui ſemper obſiſtebant doctrine eius. Qđ aūt dominꝰ dixit ſcandalum cauendum fore: ſic intelligendum eſt vt nullum dictum vel factū fiat ab homine minus rectū ꝙ det alteri occaſionē ruine ſpiritualis: quod chriſtꝰ optime ſeruauit. Unde ipſe non ſcandalizauit aliquem: ſed ipſi ex malicia ſua ſcandalizati ſunt ex bono: vnde debuerant edificari. Qđ ſcandalum ſimile phariſeorū: quia ex malicia procedit nō eſt curandum: ſed ſcandalum puſillorum cum procedat ex ignorantia vel paſſione ſedandum eſt vel auferendum: non tamē vt veritas vite deſeratur. Porro de ſcriptura doctrine eius ſcire debetis ꝙ non fuit conueniens chriſtum ſuam doctrinā ſcribere. Primo quidem propter dignitatem ipſius. Excellentiori enim doctori excellentior modus docendi debetur. Et ideo chriſto tanꝗ̄ excellentiſſimo doctori hic modus cōpetit doctrinam ſuam auditorum cordibus imprimeret: qđ efficacius fit verbo ꝗ̄ ſcripto. Habet enim quid latētis energie viue vocis actus: et de ore magiſtri in aure diſcipuli trāſfuſa fortius ſonat. Unde ⁊ apđ gentiles excellentiſſimi qdam doctores vt pitagoras ⁊ ſocrates nihil ſcribere voluerunt. Secundo fuit hoc magis conueniens propter excellentiam ipſius doctrine chriſti: que tanta eſt vt litteris comprehendi non poſſit. Nec enim mundus capere poſſet eos: qui forent libros ſcribendi propter hominum incapacitatem ad tantam doctrine profunditatem. Si

autez christus scripto suam do
ctrinam mandasset nihil alti/
us de eius doctrina homines
estimarent eo quod cōtineret
eius scriptura. Tertio fuit expe
diens vt quodā ordine doctri/
na eius ad omnes pueniret: dū
ipse ĩmediate discipulos per se
verbo docuit: qui postea alios
verbo ⁊ scripto docerent. Si āt
ipsemet scripsisset ĩmediate ei⁹
doctrina ad omnes peruenissꝫ
Unde ⁊ de sapiētia dicit̃ puer.
Qui misit ācillas suas: idest di/
scipulos predicatores humiles
corde: fecundos opere: vocare
ad arcem. s. patrie supne alios
predicatiōe ⁊ scriptura. Et lex
quidem vetus quia in sensibili
bus figuris dabatur cōuenient̃
sensibilibus signis scripta fuit.
Sed doctrina christi est lex spi
ritus ⁊ vite. Et ideo non atra/
mento sed spiritu dei viui scri/
bi debuit in cordibus hominū.
Siqui autem exurgent asserē/
tes christū libros scripsisse fal/
sissimum esse noueritis. Et q̄a
doctrina quide, fallax: vt here
ticorum: aut impudica vt ĩmun
dorum: aut cum inuidentia ha
bita: que conditiones quia ma
le sunt odiunt lucem vt non ar
guantur opera eius. Ideo talis
traditur doctrina cōmuniter ĩ
occulto. Sed doctrina christi
veritate fidelior: honestate mū
dior: charitate feruentior fuit.
Hinc est ꝙ palā locutus ē mun
do ⁊ ĩ occulto locutus est nihil
vt merito dicere posset illud sa
piētis: Sine fictiōe didici hāc
scꝫ sapiētiam ⁊ sine inuidia cō/
munico ⁊ honestatē illius nō
abscondo. Didicit autem xp̄s
inquantum homo accipiens sa
pientiam a deo ab initio sue cō
ceptionis. Et hanc sine fictione
mixture alicuius falsitatis: vi/
sus est autem loqui in occulto:
inquantum loquebatur turbe ĩ
parabol̃ vt de seminātē ⁊ aliis
que cuꝫ essent sub metaphoris:
populis earum sensus erat oc/
cultus sed hoc propter incapa/
citatem eorum ⁊ indignitatē:
quibus etiam melius erat vel
sic sub tegumento similitudinū
doctrinam audire spiritualiuꝫ
q̄ꝫ omnino ea priuari. Illarum
tamen parabolarum nudam ⁊
apertam veritatem discipulis
ipe magister tradebat: vt remi
nisci deberis per quos ad alios
tempore suo deueniret. Unde
nec in occulto dici potest illa
edocta: que coram pluribus di
scipulis disserebat ⁊ per eos in
alios deriuāda Sed nec latere
vos volo quales esse debeant
rectores qui populos habēt in
struere. Hoc enim ipse exp̄ssit

In ſermone in monte formato dum eos aſſeruit ſal terre ciuitatem ſupra montem poſitam ⁊ lucem mūdi per hec innuēs in eis eſſe debere ſal ſapientie ⁊ diſcretionis: ciuitatem beniuolentie ⁊ perfectionis lucem modeſte conuerſationis. Cecus enim ſi ceco ducatum preſtat qd inde expectari valet: niſi vt ambo in foueam cadant? Qui diſcipulus veritatis fieri non vult ſapientie vacādo oportet ꝙ docendo magiſter inueniat erroris. Inter ornamēta primi ſacerdotis aaron iuſſit dn̄s fore ⁊ precipuum rationale ante pectus ipſius in quo textura erat inſcriptum: que ꝑmaxime de omnibus traditur in ſacris oraculis: Nam contra ignorantez inuehit dn̄s per Oſee dicens. Quia tu ſcientiam repuliſti et ego te repellam ne ſacerdotio fungaris mihi. Et quia diſcretio eſt mater virtutum ſignata per ſal maxime ea vti oportet i traditione doctrine. Sine ſale enim diſcretionis: nunꝙ̄ deo ſacrificium extitit gratum humane actōis. Propterea ⁊ ipſe magiſter diſcipulis dixit mittens ad predicandum. Habete ſal in vobis ⁊ pacem habete inter vos. Uerum ſi liguis hominū loquatur quis ⁊ angelorū charitatez autem non habeat: erit velut es ſonans aut cimbalum tinnens ſe ꝯſumēs: alijs cōiter ſonum faciens auribus ad demulcendum non cordi ad flectendum. Debet ergo mens ꝓſidētis eſſe ciuitas que dicitur ciuium vnitas. In anima enim rationali tanꝙ̄ multi ciues ſūt plures eius potentie: per quas operatur que debent vniri in vnum ⁊ dirigi. Unum ſimpliciter ſolus eſt deus. Nam om̄is creatura etiam celeſtis multiplex reperitur ſaltem veritate cogitationum ſibi inuicem ſuccedentium ⁊ affectionū. Om̄is igitur potentia actum ſuum in deum dirigat vt in finem: ⁊ tūc erunt vnite in vnum ꝑ charitatis beniuolentiam. Hoc impletur. Nec ſufficit cōmunis dilectio: ſed ſita ſit ſuper montem eminentis perfectiōis: vt tāꝙ̄ bonus paſtor ponat aīaz ſuam cum expedit pro ouibus ſuis. Maiorem autem charitatem nemo habet vt aīam ſuam ponat quis pro amicis ſuis. Perfecta enim charitas foras mittit timorem qui mercenarium fugare cogit: ideſt tacere cū lupum vidit: ideſt diabolum vel tyrannum: vel perniciosūz eius gregem inuadentem. Sicut ergo ſaul electus a dn̄o ad regen

dum populum ſuũ cunctis emi-
nebat ab humero ſurſũ:ita cũ-
ctam plebem precellere debet
rector in ſanctitate ⁊ perfectio
ne virtutum. Nempe quia cha
ritas etiam perfecta principali
ter in voluntate locatur que vi
deri ab hominibus non poteſt
imo ⁊ lucem ſe debet alijs exhi
bere per conuerſationem exte
rius deuotam pariter ⁊ mode
ſtam:vt omnia ad edificationẽ
fiant cuncta honeſte ⁊ ẜm ordi
nem ab omni ſpecie mali abſti
nendo. Scire etiam debent p-
lati ſi vnq̃ delinquunt quoniã
tot morib⁹ digni ſunt q̃t exẽpla
pditiõis ad poſteros tranſmit
tunt. Lucebit nõ parum ſi lum-
bos pcingat caſtitatis baltheo
ſi colliget de ſpinis perſecutio
num vuas beneficentie:⁊ de tri
bulis aduerſitatũ ⁊ tribulatio
num ficus dulces patientie et
equanimitatis:ſi cum ſamarita
na idriam cupiditatis dimit-
tat penes puteum altum mun
dane vanitatis:ſi cum baptiſta
ioanne predicatore non molli
bus veſtiatur:ſed habeat victũ
⁊ veſtitum. his contentus per-
maneat. Hec docuit ⁊ fecit ipſe
meſſias chriſtus ⁊ imo ipe ma
ximus in regno celorum. Qui
autẽ docuerit quantũcũq; emi
nenter ⁊ ea nõ fecerit minim⁹
vocabitur in regno celorũ mi-
litantis eccleſie. Quia ⁊ſi in ali
quo nomine ⁊ opinione: tamẽ
paruus propter defectum vir-
tutum. In regno celorum pagi
ne ſacre minimus propter de
fectum ſapidi guſtus:⁊ſi multũ
acutus. Sed in regno triũphã
tis eccleſie minimus: ideſt nul
lus quia erit ab eo excluſus. Sz
hec tria videtur notaſſe ſimul
pſalmiſta cum ait: Nunc reges
qui .ſ. vos ⁊ alios habetis virtu
tibus regere:intelligite ⁊ eru-
dimini qui iudicatis terram .i.
eccleſiam ſeu homines. Intelli
gite .ſ. ſcripturas ⁊ erudimini:
vt diſcerete doceatis quo ad pri
mum. Seruite domino i timo-
re .ſ. filiali qui procedit ex dile-
ctione:deo mentem ſubijciente
non timore ſeruili qui non eſt i
charitate. Unde ſubdit: Exulta
te ei cum tremore. Timor ſerui
lis non facit exultare ſed triſta
ri quia penam habet:quantum
ad ſcdm. Nam p tertio addit:
Apprehendite diſciplinam ne
quãdo iraſcatur dominus: hec
ſcz non faciendo. Diſciplina ãt
eſt quedam debita compoſitio
morum exteriorum:qua qs lu-
cet alijs. Sed quia doctrina et
maxime miraculis cõfirmatur
imo vobis intendo ãmodo de
miraculis huius meſſie diſſerẽ
quorum plurima voſipſi potui
ſtis videre oculata fide. Nullũ

autem eorum me latet deo operante.

Amaon.

Hec auidiſſime optam⁹ audire vt cũ ſtupore reminiſcat ⁊ gaudium perceptum in operatione eoꝝ: qđ tantũ extitit vt clamare vrgeremur cuꝫ turbis: Hic eſt vere propheta qui venturus eſt in mundum: ⁊ quia deus viſitauit pplebem ſuam Sed quia in paſſione ſubtracta ſunt: ꝓpterea fides ad eius deitatem ſatis dormitauit: ſed aliqua[illegible]tulum tuis magnificis eloquijs euigilaſſe ſentimus.

Peregrinus.

De ſequentib⁹ ſignis deo cooperante ad ſermonẽ eius vaticinatus eſt pſalmiſta cum ait: Miſit ſagittas ſuas et diſſipauit eos: fulgura multiplicauit ⁊ cõturbauit eos Ubi notat primo propheta doctrine chriſti conditionem cuꝫ dicit: miſit ſagittas ſuas: ſecũdo eius doctrine operationem cũ ſubdit: diſſipauit eos: tertio ipſius per miracula confirmationem: quia fulgura multiplicauit ⁊ ꝯturbauit eos. Et quantũ ad pmum verba chriſti fuerũt vt ſagitte miſſe ex arcu oris diuini: vbi eſt cõſiderare ⁊ lignũ durum ſeueritatis ⁊ cordã mollem benignitatis. Erant illa verba ſacratiſſima: vt ſagitte alte volãtes qꝛ velocit currit ſmo ei⁹ inqt ꝓpha Et q̃les fuerit ipe ſagitte idẽ ps. oñdit alibi dicẽs Sagitte potẽtis acute cum carbonib⁹ deſolatorijs. Dicunt aũt potẽtis iſte ſagitte: qꝛ a potẽte emiſſe. Quis. n. ei reſiſtẽ valet? Ab oĩpotẽte fuerũt miſſe iſte ſagitte qꝛ a deo miſſus fuit ad ꝑdicãdũ: vt pdixit Iſa. ꝓpha dicẽs in pſona ei⁹: Spũs dñi ſup me: eo ꝙ vnxerit me. ſ. vnctiõe gr̃e ⁊ ĩmo ad euãgelizãdũ pauperib⁹ miſit me. Erat docẽs cum magna auctẽ q̃ſi ptãtẽ hñs ⁊ ñ ſicẽ ſcribe ⁊ phariſei. Uñ ⁊ legẽ aliqñ i cerimonialib⁹ ſoluebat tãgẽdo leproſũ tãq̃ ptãtẽ hñs ſup eã ⁊ eã i obſcuris ĩterptãs. Acute erãt qꝛ efficacit cordib⁹ iñgebãt penetrabili⁹ oĩ gladio ancipiti vſqꝫ ad diuiſionẽ aĩe ⁊ ſpũs ptingẽtes. Ex maximo. n. amore ꝓcedebãt. Eſt aũt amor ſtimulus ſupacut⁹. Acute. i. feruent ꝓferebat: ita vt ĩ tẽplo aliqñ clamãtẽ audire potueritis. Siqs ſitit veniat ad me ⁊ bibat Corda vulnerabãt dolorẽ ⁊ amore. Nõne mẽte retinetĩ mariã illam peccatricẽ ſꝫ penitẽtem. Matthcũ publicanũ theloneũ

differentem. Samaritanam lu
bricam illum predicantem? Et
vnde niſi quia miſit in illis ſa/
gittas ſuas verborum. Seque/
bantur ſagittas carbones deſo
latores: ideſt vaſtatores ideſt
exempla vite ipſius chriſti per
fectiſſima propter que dicebat
Ego ſum lux mundi: qui ſequit
me non ambulat in tenebris: ſꝫ
habebit lumen vite ſpiritualis
omnium ex me exempla virtu
tum. Quantum ad ſcdm notaſ
effect⁹ doctrine chriſti ibi: Diſ
ſipauit eos. ſ. inimicos chriſti:
de quibus locutus fuerat ſupra
Et ad idem alibi dicit: Sagitte
tue acute in corda inimicorum
regis ad ſcꝫ perforanda. Et ex
hoc populi ſub te cadent: ideſt
tibi ſubycientur fidei tue ⁊ dile
ctioni. Inimici chriſti ſunt infi
deles iudei ⁊ heretici ⁊ genti/
les ⁊ peccatores. Sed diſſipa/
uit iudeos quantum ad errorē
eoꝝ: q̄ credūt xp̄m puꝝ hoiem
non deum cū interrogauit eos
Quid vobis videtur de chriſto
cuius filius eſt? Et cum reſpon/
diſſent dauid: tanq̄ puꝝ hoieꝫ
diſſipauit reprobando eorum
errorem per ſagittaꝫ ſcripture
ipſius dauid dicētis: Dixit dn̄s
dn̄o meo: ideſt dn̄s pater dn̄o
meo xp̄o: ſede a dextris meis:
ideſt coequalis eſto i gloria re
ſpectu diuinitatis. Diſſipauit
errorem gentilium dicēs: Dili
ges dn̄m deum tuum nō deos:
quos plures fore falſo ethnici
opinantur. Diſſipauit hereti/
cos ſaduceos reſurrectionē ne
gantes: ſoluens eis queſtioneꝫ
ſeptem uirorū cuius futura eēt
vxor in vltima reſurrectiōe q̄a
videlꝫ tunc neq̄ nubent neq̄
nubentur: ſed erunt ſicut ange
li dei in celo. Surgēt etiā q̄nq̄
qui dicant patrem eſſe alteri⁹
eſſentie q̄ꝫ filius non eiuſdem:
⁊ qui dicant patrem ⁊ filium ⁊
ſpiritum ſanctum vnam eſſe ꝑ
ſonam. Sed diſſipauit eos cuꝫ
dixit iudeis: Ego ⁊ pater vnuꝫ
ſumus. Et ſic de alijs multis
Diſſipauit peccatores deſtruē/
do in eis regnum peccati oſtē/
dens per parabolam nuptiarū
eccleſie: quia ſicut qui noluerūt
venire ad nuptias inuitati ſcꝫ
infideles fuerunt occiſi. i. dāna
ti ſuccenſis eoꝝ ciuitatibus ita
⁊ qui in ipſis repertus fuit fide
lis non habens veſtem nuptia
lem. ſ. charitatis cooperienteꝫ
omnem criminis turpitudinē
poſt ſeuam increpatione mittit
eū in exteriores tenebras ſem
piternas. Sic ergo diſſipauit
eos ſagittis predicationuꝫ p ſe
⁊ poſtea per diſcipulos ideꝫ fa
ciet iuxta illud yſaie: Demū ad

confirmādum ipſam doctrinam
miracula addidit. vnde dicit:
Fulgura multiplicauit ⁊ cōtur
bauit eos. Ubi notate ⁊ radioſi
tatem eorū: fulgura ⁊ pluralita/
tem multiplicauit ⁊ vtilitatem
⁊ cōturbauit eos. Fulgura imo
apte ſignāt miracula: quia ſicut
fulgur emittit magnum radiū
ſeu lumen: vnde incutit ſtupo/
rem ⁊ terrorem: quia ſubito ap
paret ⁊ neſcitur quomodo ac i
ſolita nature operaꝫ ſic opera
miraculoſa emittunt magnum
radium ad certificationem ve/
ritatis doctrine: que predicaꝫ
admirationem piam inducūt
⁊ timorem reuerentie ad faci/
entem. Et quia opus ſunt dei: q
non ſucceſſiue ⁊ paulatī vt na
tura ſed ſtatim operatur: imo
ipſa ſubita fiunt ⁊ preter cōſue/
ta nature. Ex miraculis q̄ fecit
ieſus chriſtus magiſter veſter
triplex lumen exortum eſt. Pri
mum eſt veritas ſue inſtructio
nis. Scōm ſanctitas ſue cōuer/
ſationis. Tertium vnitas i ipo
dei ⁊ hominis. Et quo ad pmū
ea que ſunt fidei humanam ra
tionem excedunt ⁊ hinc meri/
tum habent: quia his aſſentit li
berum arbitrium cum non co/
gatur demonſtratione: ſʒ capti
uatur intellectus ſponte in ob/
ſequium chriſti. Et imo cuʒ hu/
mana ratione probari ſufficiē/
ter non valeant decens eſt vt p
bentur argumento diuine vir/
tutis: vt dum quis facit opera
que ſolus deus facere poteſt vt
miracula geſta: credaꝫ illa do/
ctrina facientis eſſe a deo imoqʒ
veriſſima: ſicut cū aliqs deferr
litteras anulo regis ſigillatas
creditur ex voluntate regis p/
ceſſiſſe qđ in eis cōtineꝫ. Ex mi
raculis igitur chriſti oſtendiꝫ
ꝙ doctrina eius de fide ⁊ mori
bus veriſſima fuit. Unde dixit
principibus ſacerdotum ⁊ ſcri
bis: Si mihi non vultis credē
ideſt doctrine mee in ſe vere ⁊
credibili: operibus credite. i.
miraculis que oſtendunt veri/
tatem eius. Scōm eſt qꝛ oſten/
ditur ſanctitas eius. Cum enī
quis facit vera miracula oſten
ditur ex hoc penitentia dei eē
in illo per copioſam gratiam. ſ.
vt dum quis facit opera deo re
ſeruata: quia ſupra virtutē oīs
nature create vt ſunt miracula
credatur deus eſſe in eo ꝑ grāʒ
⁊ per conſequens vita eius vt
ſanctiſſima ⁊ a deo approbata
ſit imitanda ſine dubitatiōe ali
qua. Qđ conſiderantes aliqui
rationabiliter moti dicebāt cō
tra emulos ⁊ detractores vite
chriſti. Qūo poteſt homo pec/
cator hec ſigna facē? Et nicho/

dem⁹. Nemo poteſt hec ſigna facere q̄ tu facis niſi fuerit de⁹ cum eo. Cui ſententie cócordat pſalmiſta dicens: Fidelis dñs ſcꝫ ieſus in omnib⁹ verbis ſuis ideſt verax in ſua doctrina et ſanctus ſcꝫ oſtenditur in omni bus operibus ſuis ſcꝫ miracu/loſis. Tertium precipuum eſt quod declarat eſſe ex ipſis mi/raculis verus meſſias deus et homo in lege promiſſus. Pre/dixerūt enim prophete meſſiā in mundo ſigna facturum: ⁊ ali qua etiam determinate expreſ ſerunt que nō legitur feciſſe ali quis niſi iſte veſter magiſter ie ſus: ⁊ hunc dixerunt eſſe deum Unde pſalmiſta: Miſit verbuꝫ ſuum ⁊ ſanauit eos: ideſt hoíes ⁊ eripuit eos de internitioni/bus eorum. Miſit ſcꝫ deus paṫ verbum ſuum ideſt filiuꝫ ſuum qui miſſus dicitur inquantum incarnatus ⁊ ſanauit infirmos plīmos anima ſimul ⁊ corpo/re. Eripuit de internitionibus ideſt mortibus multos reſuſci/tans: Non vnum tm̄: vt helyas ⁊ helyſeus lꝫ ſecundus alteruꝫ ſuſcitauerit ſepultus: ſed q̄ꝫplu/rimos chriſtus ieſus ſuſcitauit a mortuis. Iſa. quoqꝫ ſic ait de meſſia: Dominus ipſe veniet ⁊ ſaluabit nos. Tunc aperientur oculi cecorum ⁊ aures ſurdoꝝ patebunt. Tunc ſalliet ſicut cer nus claudus ⁊ aperta erit lin/gua mutorum. Uenit aūt deus inquantum humanitati noſtre vnitus eſt: vt vna eademqꝫ per ſona de⁹ ⁊ homo eſſet iſte ieſus Et ipſe illuminauit cecos: ſur/dis reſtituit auditum: claudis greſſum: loquelam mutis vt vi diſtis. Nullus auteꝫ propheta legitur miracula hec feciſſe: qꝛ null⁹ eoꝝ fuit meſſias niſi iſte. Unde quando iudei in portícu ſalomonis i ſolēnitate encenio rum interrogauerunt eum di/centes: ſi tu es chriſtus dic nob̄ palam: reſpondit opera q̄ ego facio. ſ. miracula in nomine pa tris mei: ipſa teſtimonia perhi bent de me. ſ. qꝫ ſum chriſtus. Et poſt pauca: Ego ⁊ pater vnū ſu mus. ſ. in ſubſtantia: vn⁹ deus: vna eſſentia. Cum igiṫ miracu la fieri non poſſunt niſi virtute dei: eſt aūt deus verax ⁊ verita tis confirmator non falſitatis: ſi dicendo ſe eſſe chriſtū ⁊ verū deum: ⁊ mentitus fuiſſet: īpoſſi bile erat eum miracula illa fa/cere: alioqn deus approbator eſſet fallacie qđ hereticum eſt dicere. Quinimo ſi non fuiſſet verus meſſias: ⁊ dei filius: cum fuiſſet maxime ſuperbie hoc de ſe aſſerendo ad nihilum dedu ctus fuiſſet: ⁊ maxime confuſus ſicut nabuchodonoſor q voluit in orbe vt deus venerari: ſꝫ vna

mulier fecit ei confuſionē: ſctā videlʒ iudith caput abſcinden do holoferni pncipi militie ei⁹ Et ſi in paſſiōe fuerit valde hu/ miliatus in hoc: imo oblat⁹ eſt quia ipſe voluit pro redēptiōe humani generis. Nec tñ tunc tēporis defuere miracula plu/ ra: que cum multis alijs cōuer ſando ſecū voſipſi vidiſtis. Vñ ꝛ de incredulis dixit: Si non feciſſem in eis ſigna que nemo alius fecit: peccatum nō habe/ rent. Nūc aūt excuſationē non hñt de peccato ſuo. ſ. increduli/ tatis: cum tanta viderint ſigna Qđ bene figurauit cecutiens il le patriarcha iacob qui filium benedicens. ſ. xp̄m in ꝓphetijs populus iudaicus ex eo deſcen dens: eū pñtem habens ꝛ paſcē tem ſua doctrina ꝛ miraculis ñ agnouit. Si ergo videritis ali quē tot facientem prodigia vir tute propria: tunc dubitare po/ teritis ꝙ eorum ſit verus meſſi as diuinus. Sed quia nullum talem audiſtis nec videre pote ritis: hunc ieſum fore verꝫ deuʒ ꝛ meſſiam lege promiſſum nō ambigatis. Quantū ad ſcđm di cit pſalmiſta ꝙ ipſa fulgura mi raculorum multiplicauit ꝛ tam copioſe ꝙ ſint ipſa ei⁹ ſigna qđ dam pelagus imenſum. Cū aūt ſit ois creatura ſub triplici dr̄ia vt ex hoc illuceat veſtigiū deiſi ce trinitatis in omni eius genē ſcʒ intellectualis ꝛ rationalis ꝛ materie corporalis: nature por tēta xp̄s multiplicauit. Nā cir/ ca intelligētias ſeu angelos bo nos ꝛ malos mira operatus eſt Ipſo enim ſole iuſticie oriente cum angelo qui paſtoribus ei⁹ ſacratiſſimā natiuitatē nuncia uit facta ē multitudo militie ce/ leſtis laudantium deū ꝛ dicen/ tium. Glia in altiſſimis deo. Qr mixꝫ fuit: ſpūs in voces erūpē i corpib⁹ tñ aſſumptis. Poſt ei⁹ tentationē acceſſerūt angeli et miniſtrabāt ei corpi. ſ. necia de ferēdo. In paſſiōe apparuit an gelus de celo ei orāti ꝯfortans cū ſenſitiuā videlʒ memoriam paſſiōis exterritā. Et vos ēt iā recitaſtis mulieres q̄daʒ ex ve ſtris ꝟ mane euntes ad monu mentū ei⁹ viderūt angelos qui dicerēt eū viuere. Quid dicā đ angelis malis cū ſemel ab vno eiecerit legionē eorꝫ? Legionē aūt ſcli ſapiētes aſſerunt eſſe ſex milia ſexcēta ſexaginta ſex. Ta/ ceo đ filia cananee demoniaca ꝛ lunatico puero ꝓiecto q̄nq̄ʒ a demone in aquā ꝛ ignem ꝛ illo in ſynagoga pre vexatione cla/ mante: liberatis cum alijs infi nitis. Sed nō minus fuit a de/ monijs aīas liberare. Nō ſoluʒ eni a maria magdalena ſepteʒ demonia eiecit animā ei⁹ per

vitia capitalia deuitantia sȝ a tur
bis plurimis. De hominibus
item illud pſalmiſte implet.
Sanat oēs infirmitates tuas:
⁊ redimit de interitu vitā tuā.
Nam cecos illuminauit vt bar
timeum filium timei clamantē
secus viam hierico ⁊ celidoniū
Leproſos mundauit decem ſi/
mul ſolo verbo. Alterū manus
eius cum tactu. Puerum cen/
turionis paralyſi diſſolutū con
ſolidauit. Et in lecto iacentem
oblatum alium paralyticuȝ: et
per tegulas ſubmiſſum ſanatuȝ
in domum ire iuſſit. Cōtractū
membris triginta octo annis i
porticu piſcine morantem libe
ratum lectum ſuum ferre man
dauit. Hydropiſi laborantem
ſopitati reſtituit. Mutum ſur/
dum ⁊ demonio obſeſſum ſal/
uum fecit. Claudis i tēplo greſ/
ſum rectum conceſſit. Sed ⁊ ſo
crum petri magnis febrib⁹ de
tentā ita validā fecit: vt ſubito
ſurgens miniſtraret ſibi ⁊ diſci
pulis. Emorroiſſam ſiue martā
ſeu aliam a pfluuu ſanguinis p
duodecim ānos ꝯtinuato pur/
g. in fimbrias eius contingen
tem. Curuatā deorſuȝ decem ⁊
octo annis mulierem vt ſurſuȝ
non valeret aſpicere plene ere
xit. Ambulanteȝ petrum ſuper
aquas ne influctibus mergere
tur apprehendit. Sicqȝ virtus
de illo exibat ⁊ ſanabat omnes
Mortuos ſuſcitauit non ſolum
puellam archiſynagogi filiam
in domo iacentem: ⁊ adoleſcen
tem vidue vnicum extra portā
delatū ⁊ lazarum quatriduanū
ſȝ ⁊ alios plures: Cogitationes
hominum occultas et inſidias
eorum detexit pluries: que ſit⁹
de ſoluendo cenſum ceſari: de
mandato magno legis: de iudi
cio deprehēſe in adulterio. Ab
ſentia occulta manifeſtauit vt
mortem lazari. Manū arridā
cuiuſdam viuidam fecit. Auri/
culam abſciſſam a ſimone mal/
cho reparauit. Uenientes ad ſe
capiendum iudam cum cōpli/
cibus ſuis retrorſum in terraȝ
proſtrauit ⁊ ſurſum leuauit. De
manibus volentium de monte
nazareth precipitare ⁊ alias in
templo capere vel lapidare il/
leſus: ⁊ intactus euaſit. Diſcipu
los idiotas ad predicandū mi/
ſit dans eis poteſtatem ſup oīa
demonia ⁊ vt langores curarēt
Sed in futurum per totū orbē
diffundetur ſapientia ⁊ virtus
eorum vt impleatur illud Iſa.
Egredientur impetu ab Jacob
qui replebunt faciem orbis fre
ſemine. ſ. doctrine. Mirabilia
quoqȝ fecit circa creaturas pu/
re corporales in elementis: plā

tis:animalibus:⁊ corporib⁹ ce/
leſtibus. Aquas eni mutauit in
vinum ĩ nuptijs galilee ĩ cana
celebratis. Terra mota eſt ⁊ pe
tre ſciſſe ſunt ⁊ monumenta ap
ta in eius paſſione ſciſſumq; tẽ
pli velum a ſummo vſq; deor/
ſum. Uenti in aere cõcitati ma
re conturbantes ad iuſſum ei⁹
ſedati ſũt. Super aquas ambu/
lauit imadidus. Panem mul/
tiplicauit ſemel ex qnq; ordea/
ceis qnq; millia hominũ vſq;
ad ſacietatem paſcens. Atq; ite
rum ex ſeptem panibus q̃tuor
millia in deſerto. Ficulneã ſo
lia tm̃ habentem ⁊ non fructus
verbo aridam fecit. Laxatis re
tibus ad iuſſum eius vno iactu
tantã multitudinem piſcium ĩ
eis congregauit: vt implerent
due nauicule pene vſq; ad ſub/
merſionem. Gregem porcoruʒ
a demonibus obſeſſum in pre/
ceps maris ire pmiſit. Stellaʒ
de nouo creauit ſuam tempora
lem natiuitatem magis oſten/
dentem. Solem in ſua morte
eclipſauit: vt plene videatis il/
lud p̃s impletum de ipſo meſſia
dei filio: quẽ paulo minus ange
lis pater minorauit ,ppter mor
talitatis aſſumptionẽ ⁊ paſſio/
nem. Sed iam gloria reſurre/
ctionis coronauit eum ⁊ hono
re venerationis per maniſeſta
tionem: ⁊ conſtituit eum ſuper
opera manuum eius: ita vt oĩa
ſubiecerit ſub pedibus eius vt
ad nutum in eis miracula face
ret: vt vidiſtis ⁊ audiſtis. Sic
ergo oportuit chriſtum pati ⁊ ĩ
trare in gloriam ſuam. Sed vti
litatem horum prodigiorũ vo
bis nolo fore ignoram cum ibi
copioſus ſit anime fructus ad
mores. Et hoc innuit ,ppheta
dicens: Conturbauit eos.i.ini/
micos eius. Sane conturbauit
emulos ſuos permiſſiue. Tur/
bati enim ex miraculis eius q̃/
dam dicebant: Non eſt hic hõ
a deo qui ſabbatum non cuſto/
dit. Alij võ murmurabant di/
centes: In beelzebub principe
demoniorum eijcit demonia.
Alij ſigna querebãt de celo ad
calũniandum. Non autem di/
miſit quia nec debuit miracula
facere: ſed illorum turbationeʒ
permiſit. Conturbauit ⁊ demo
nes cauſatiue. Nã eijciebat eos
de obſeſſis cum multa eoꝝ di/
plicentia ⁊ pena. Et propterea
clamabant. Quid nobis ⁊ tibi
ieſu fili dei: Uenisti ante tẽpus
torquere nos. Uidete quantaʒ
dementiam ⁊ obſtinatam ma/
litiam veſtroꝝ ſcribaꝝ ⁊ phari
ſeorum: q̃ demones tanta vir/
tute ⁊ multitudine prodigiorũ
fateri aperte coacti ſunt ieſum

videlʒ dei filium eſſe: qnimo ꝛ
ſaxa ꝛ mſta elemēta ſuis ſciſſio/
nibus ꝛ mutationibus ad eius
imperium vt oſtenſum eſt ꝑte
ſtata ſunt. Hi duriores lapidi/
bus: ꝛ calidiores demonibꝰ cuʒ
incredula plebe ſua diffitentur
Sed non fuit abſconſa eoꝝ ceci
tas ꝛ durities prophetis. Sed
prenoſcens Jſa. ait. Exceca cor
populi huius ꝛ aures eiꝰ aggra
ua vt videntes non videant: et
audientes non intelligāt neqñ
conuertantur ꝛ ſanem eos. Ex
ceca dicit prenunciando nō op
rādo: ideſt excecabis ꝑmiſſiue
non cauſatiue vt ñon videant:
ideſt intelligāt qđ demones vi
dent ꝛ elementa ꝛ corpora cele
ſtia modo ſuo. Et dñs per Eze.
Dura ingt ceruice ſunt ꝛ indo/
mabili corde. Jpſi nolūt audi/
re te: quia nolūt audire me. Jn
creduli ꝛ ſubuerſores ſunt. Et
animaduertite ꝙ ipſe ieſus in/
crepabat demonia vt tacerent
etiam cum illam neceſſariā ve
nerandam ac fideliſſimā veri/
tatem proferebant. Et primo
quideʒ vt nos inſtrueret: ne cu
remus de verbis diaboli quan
tūcūqꝫ vere loqui videretur.
Nephas eſt enim vt cum adſit
nobis diuina ſcriptura in qua
loquitur deus: iſtruamur a dia
bolo ꝛ a diuinis queramus re/
rum noticiam. Exinde cum ipſe
inimicus ſit humani generis ſi
quando dicit veritatem ad fi/
nem decipiendi facit: vt ſic ho/
mo aſſuetus talia credere: quia
vera expertus aliquādo eſt: cū
tandem in aliquod falſum vel
inconueniens inducat. Sʒ nec
decet officij apoſtolici gloriam
ſubripere: demonem et chriſti
myſterium lingua fetida predi
care cum ꝛ frequenter menda
cia īmiſceat. Poſtremo nole/
bat chriſtus inuidiam accendē
iudeorum quod fiebat ex tanta
laude. Et quia venit principali
ter dei filius vt diſſoluat opera
diaboli: īmo frequenter ħ age/
bat ſcilicet expellendo demōes
ab obſceſſis. Cōturbauit tertio
homīes quos curauit ſpiritua/
liter ꝛ effectiue: videlicet cōtur
bando mentes eorum ſalutari
turbatione penitentie de qua
pſalmiſta: Anima mea turbata
eſt valde. Nullum ſiquidē cor/
pore ſanauit quem ꝛ anima nō
curauerit. Sic totum hominēʒ
ſanum fecit in ſabbato. Uenia
autem non datur niſi correpto
ſcilicet per penitentiam: ꝑ quā
anima conturbatur dolore. Si
cut enim medicina corporalis
non ſanat niſi alterādo: ita me/
dicina penitētie ſeu gratie mē
tem conturbando contritione

ſanat animam. Et in ipſis bene
ficijs ſanitatum collatis oſten/
dit figuratiue ⁊ multiplex pec
cati nocumentum: ⁊ gratie xpi
copioſus effectus vniuerſos de
fectus excludens. Miracula
enim ab ipſo meſſia chriſto ita
debetis intelligere in veritate
hiſtorialiter facta: vt credatis
aliquid etiam fiendum morale
deſignare. Sicut igit̃ ſunt mor
bi corporum q̃ꝫplures varij: ita
⁊ morbi animarum per pecca/
tum inducti qui curantur quo/
tidie per chriſtum gratia ſua.
Quod intelligẽs pſalmiſta ora
bat dicens: Sana animam me
am quia peccaui tibi. Et quas
infirmitates ſeu mala occurre
rat per peccatum ipſe exprimit
ſub metaphoris i ſuo tertio pe/
nitentiali ⁊ ipſa ſignentur per
infirmitates ⁊ defectus a chri/
ſto ſublatos. Et primo quidem
incurritur mors anime eterna
ſeu infernalis: vnde dominus
per Eze. Anima que peccaue/
rit ſcilicet mortaliter ipſa mo/
rietur ſcilicet morte eterna. Et
iſte defectus ſignatur per mor
tuos a chriſto ſuſcitatos ſcilicet
puellam in domo iacẽtem ado
leſcẽtem extra portam iam de/
latum ⁊ lazarum ſepultū. Sūt
enim tres differentie mortalis
peccati tãq̃ꝫ tres mortui. Una
cum in corde cõſentitur crimi/
ni tanq̃ꝫ in domo conſcientie.
Altera cū in opus exterius ꝑce
dit aſſenſus q̃ſi extra delata ꝑ
ianuā ſenſuū Tertia cū male cõ
ſuetudis molle ꝑmit̃ anim⁹ vt
iā ſepultus. Cuilibet hoꝝ mors
debet̃ gehẽne in ꝑticulari iudi
cio trãſit⁹ corporalis clam. De/
mū i vniuerſali iudicio palam
corã vniuerſo. Qd̃ itelligẽs pſ.
tãq̃ꝫ vltimū oiū terribiliū pe/
tit ab ħ erui dicẽs: Dñe ne infu
rore tuo arguas me. ſ. in finali
iudicio: vbi arguūtur a iudice
pctõres ita acrit̃ ꝙ dicūt mõti
b⁹ cadite ſuꝑ nos: ⁊ collib⁹ coo
ꝑite nos a facie agni iudicãtis
xpi ieſu. Et imo i furore dic̃: q̄a
ſic̃ furor eſt ſubit⁹ ⁊ vehemens
mot⁹ ad puniẽdū: ita iudicium
fiet velocit̃ ⁊ cū maxia ſeuerita
te. Neq̃ꝫ i ira tua. i. ſeuera puni
tione gehẽne corripias me in
morte: qd̃ agit dū qs ꝑmanet i
pctõ: ⁊ nõ reſuſcitatur ꝑ grãm.
Multa alia mala ꝯſequūtur ex
pctõ i pñti: vñ ſbdit: Qm̃ ſagit
te tue iſixe ſūt mihi. Primo qdẽ
pene oẽs ex originali pctõ q̃ ita
ſūt iſixe vt educi ex toto ñ valeãt
vt fames: ſitis: frig⁹: calor: ⁊ h⁹i
ignorãtia: ꝯcupiſcẽtia: malitia:
frigiditas: q̃ ẽt augẽt̃ ex actua/
lib⁹ pctĩs. Et q2 nūq̃ꝫ q̃ꝫtūcūq̃ꝫ
ſcõ iſta auferunt̃ q̃ ad corpus ⁊
quo ad animaꝫ a nullo duobus
exceptis xpo cum matre eius:

ideo ſubdit: Confirmaſti ſuper
me manū tuam: ideſt totaliter
firmaſti manum tue punitiōis
vt non euadam iſta. Ponit de/
inde alia mala dicens: Non eſt
ſanitas in carne mea a facie ire
tue: ideſt ex preſentia tue puni/
tionis. Et poteſt intelligi de ſa/
nitate corporali ad litterā. Nā
multe infirmitates accidunt ex
vitijs: tum ꝓpter inordinatio/
nem: tum ex punitione diuina:
ſicut egrotauit ezechias vſqꝫ ad
mortē non niſi ꝓpter peccatū
ingratitudinis vel elatōis. Hoc
ſignatur per paralyticū ſanatū
cui prius dixerat: dimittuntur
tibi peccata tua: ⁊ hoc inſinuās
cauſam illi⁹ paralytici fuiſſe pec
catū. Tertium eſt inordinatio
paſſionum. vnde dicitur: Non
eſt pax oſſibus meis a facie pec
catorum meorum. Oſſa anime
quibus habet robur ad operan
dum ſunt potentie eius in qui/
bus non eſt pax propter impul
ſum paſſionū quibus ſubijcitur
vñ Iſaias: Cor impij q̄ſi mare
feruens quod qeſcere nō pōt.
Et hoc ſignatur per febricitātē
ſocrum ſimonis. Sicut enim fe
bris tollit quietem corporis ⁊
oſſa confringit que procedit ex
inordinatione humoꝝ ad inui
cem pugnantium: ita peccatum
quietem mentis. Quartum ē
amiſſio quaſi liberi arbitrij. vñ
dicit: Qm̄ iniquitates mee ſup
greſſe ſunt caput meum. Caput
quod eſt membrum ꝑncipale ſi
gnat liberū arbitrium ꝑ qḋ do
minus eſt homo ſuoꝝ actuum:
quo ſe dirigit in actibus ſuis et
principalis eſt dignitas eius.
Peccata cooperiūt iſtud vt nō
videat peccator ipm habē. Nā
vt dicebat ipſe chriſtus: q facit
peccatū ſeruus eſt peccati. Ser
uus enim vt ſcitis non facit id
quod ſibi videtur: ſed qḋ placet
dño: ſic impius non agit quod
vult ſm rationem ſed ſm q̄ in
ſtigat peccatum dñs ſuus. Qḋ
ſignatur per claudos a chriſto
ſanatos. Claudus enim videt
viam rectam per quā incedat
ſed non valet propter claudica
tionem rectus incedere. Quin
tum eſt ſubtractio operis meri
torij. Unde dicit: Sicut onus
graue grauate ſunt ſup me. Sic
enim qui habet onus graue ſu
per ſe: non poteſt operari ꝓpt
pondus impediens ita anima
grauata pondere iniqtatis: nō
poteſt meritorie operari. Vñ
dicit dñs per aggeū prophetā
Cōgregauerūt mercedes iniq
ſcꝫ facientes opa de genere bo
norum ⁊ miſerunt eam in ſacu
lum pertuſum. i. perforatum ex
quo egredit̄ qḋ ponit̄: q̄ſi dicat

Amiſerūt meritum ſuoꝝ opeꝝ
Et hoc ſignatur per habentem
manum arridam ſanatū. Ma/
nus enim ſignat opus: ſed ari/
ditas eiꝰ inutilitas ipſius: quo
ad meritum ⁊ pꝛemiū eternū.
Sextū ē macula anime ſeu tur/
pitudo eius. Putruerunt ait et
coꝛꝛupte ſunt cicatrices mee a
facie inſipientie mee: ideſt pec
cati mei. Clarum eſt ꝙ vlcera
reddūt coꝛpus turpe: ita culpa
animā defoꝛmē facit. Pulchꝛi/
tudo enim anime reſultat ex de
bita pꝛopoꝛtione ſeu oꝛdinatōe
actionum cum reſulgentia gr̃e
⁊ nitoꝛe: ex qua ſimilitudinem
dei dicit̃ habere. Et de tali dici
tur illud canticū: Tota pulchꝛa
es amica mea. ſ. per gr̃am ⁊ di/
lectionem: ⁊ macula non eſt in
te. Et illud: facies tua decoꝛa: ſꝫ
per culpā amittit hanc pulchꝛi
tudinem gr̃e ⁊ efficitur turpis
adeo vt dicatur de peccatoꝛibꝰ
per Hieremiā i tre. Denigrata
eſt ſuper carbones facies eoꝝ
ideſt conſcientia. Sunt ſimiles
hi decem lepꝛoſis: quos chꝛiſtꝰ
mundauit. Omne enim pctm̄
eſt contra aliquod decem pꝛe/
ceptoꝛum. Septimum eſt ſub/
tractio ſuffragioꝝ. Et ideo dici
tur: Miſer factꝰ ſum. Nā talis
⁊ merita acquiſita pꝛodit ⁊ ſuf/
fragioꝛum: ideſt oꝛationum et
alioꝛum bonoꝝ que fiunt in ec/
cleſia partem non habet: pꝛo q
bus idem pſalmiſta oꝛabat di/
cens. Participem me fac dn̄e
omniū timentiū te: ⁊ cuſtodiē
tiū legē tuā. Et dn̄s p Ezechi.
inquit: Si auerterit ſe iuſtus a
iuſticia ſua ⁊ fecerit iniquitatē
omnes iuſticie eius non recoꝛ
dabuntur: ideſt merita perdet
bonoꝝ que fecit dū permanet ī
malo. Nam reuertens ad peni
tentiam recuperat quo ad ea q̄
fecerat in ſtatu gratie. Unde fi
guratur per languidum in poꝛ
ticu piſcine iacentem: qui ⁊ ſub
ſtantiam cōſumpſerat: ⁊ ita de/
ſtitutus alioꝝ auxilio: vt nō ha
beret hoīem qui mitteret in pi
ſcinam. Sic ipſius ſubſtantiam
meritoꝛum cōſumit ⁊ ſuffragiū
ad exeundū de infirmitate pec
cati non habet. Octauum ē to
talis inclinatio ⁊ affectio terre
noꝛum cum dicit: Curuatꝰ ſum
vſqꝫ in finem: ideſt vſqꝫ ad pe/
dem vſqꝫ ad terram: vt faciem
habeam in terram. Neſcit eniꝫ
cogitare ⁊ deſiderare niſi ter/
rena: nec in alijs delectat̃ adeo
vt ibi conſtituant vltimū fineꝫ.
Unde manaſſes rex impius re
cognoſcens miſeriam ſuoꝝ ſce/
lerum dicebat: Incuruatꝰ ſum
multo vinculo ferri ⁊ peccati: ⁊
non eſt reſpiratio mihi. Talis

de celeſtibus cogitare neſcit:q̄ ⁊ male credit. Et hoc ſignatur per mulierem que erat inclina ta adeo vt non poſſet reſpicere ſurſum. Nonum eſt multiplica tio peccatorum. Propterea di/ cit: Tota die contriſtatus:ideſt cum remorſu conſcientie igre/ diebar.ſ.noua peccata. vñ Iſa. Occurrēt demonia onecentau ris ⁊ clamabunt piloſi alter ad alterū:Demonia ſunt manifeſta peccata. Onecentauri q dicun tur eſſe hoīes ex parte ſupiori vt in facie:ſed beſtie ex pte infe riori ſunt peccata occulta q̄ hñt ſpeciem boni in exteriori actio ne. Piloſi ſunt actus vitioſi et beſtiales. Et eſt ſenſus: Q2 pctā occulta ⁊ que videnť bona opa ſequunť peccata manifeſte ma la ⁊ exinde etiam actus femina les ⁊ beſtiales: tales quales nō facerent beſtie:⁊ vnus act⁹ ma lus trahit imediate ad alium. Peccatum enī qđ per peniten tiam nō diluiť mox ſuo ponđe ad aliđ trahit. Nec pōt diu ſta re qs in peccato: qn labatur in alia plura: quia in repentinis operatur qs ſm habitū precon ceptum et finem preſtitutum Qui cū ſit malus in peccatore ⁊ frequenter occurrant repen tini caſus male eligit ⁊ opera/ tur. Unde figuratur per ſangui

nem fluentem mulierem ſana/ tam. Ad quod facit quod dicit zacharias: Sanguis ſanguinē tetigit:ideſt vnum peccatū ſe/ quitur aliud. Decimum eſt au/ gmentatio carnalis concupi/ piſcētie. Quoniam lumbi mei impleti ſunt illuſionibus. In lumbis dicitur eſſe ſedes luxu/ rie ī viris:quia inde deciditur ſemen. Unde Job poteſtas ei⁹ ſcilicet diaboli in lumbis quo ad viros:⁊ in vmbilico vētris quo ad mulieres. Quā plures eniȝ capit ſub dominio ſuo per vitia carnis. Implentur autem lumbi illuſionibus: dum inde⸗ bite illis reſoluit ⁊ in cōtume/ liam corporis ſui:⁊ etiā in ſom nis imaginarijs turpibus dor miendo. Exemplum patet in magdalena:q̄ ⁊ſi nobilis erat diues ⁊ innupta poſtq̄ȝ acquie ſcere cepit peccato: ita inconti nentie dedita erat:vt nomē p/ prium amiſiſſet ⁊ peccatrix di/ ceretur:curata tamen a chriſto in anima quod non minus fuit miraculum q̄ȝ ſi mortuā ſuſci/ taſſet. Sic ⁊ ſamaritana q̄ poſt qnq; viros concubina inuenta a chriſto:caſta facta eſt. Unde/ cimum eſt ſenſuum inordina/ tio quod notat dum dicit. Non eſt ſanitas ī carne mea. In cer/ ne.i. corpore ſunt qnq; ſenſus

quātum ad organa eorum ſine quibus non poteſt eſſe vſus eorum. In iſtis ſenſibus nō eſt ſanitas: ideſt debita cōmenſuratio ⁊ ordinatio vſus eoꝝ ſꝫ magna inordinatio: quia nō regūtur ſm rationem ſed ſm inſtinctum ſenſualitatis. Et illud pꝫ ad ſenſum. Nam mali habent ſenſus valde īmodeſtos vt aſpiciant qcqd placet eis ⁊ cum oī laſciuia. Sic ⁊ audiunt omnia vba turpia ⁊ maledica loquūt ſine freno. Et ſic de guſtu: odoratu: ⁊ tactu. Nec mirum quia vt dicit ſalomon. Non ſaciatur oculus viſu: nec auris auditu ⁊ ſic de alijs. Et talis figurat per ſeruū centurionis paralyticuꝫ male vexatuꝫ. Sic paralyticus habet carnē totā infirmā diſſolutā in compagibꝰ neruoꝝ: ita hic in ſenſibus eſt totus relaxatus. Quia quēadmodū ille qui recogitat vel recitat dāna multa que incurrit ex aliquo infortunio in ꝓſecutione narratōis etiam anteq̄ cōpleuerit enarrare ſuſpirat ⁊ dolet circa ipſa ⁊ poſtea alia que reſtāt narrat ita pſalmiſta: in medio ipſoruꝫ detrimētoꝝ prouenientiū ſibi ex pſalmo plorat ⁊ dicit: Afflictus ſum ⁊ humiliatꝰ ſuꝫ nimis ideſt valde rugiebam: a gemitu cordis mei: ideſt celare nō poteram dolorem qn̄ ⁊ extra oſtēderem. Dn̄e ante te omne deſiderium meū: ideſt tu ſcis quantum deſidero exire d̄ peccato. Et gemitus meus a te non eſt abſconditus: ideſt tu ſcis quātū doleam. Cor meum cōturbatū eſt in me: ſalutari turbatiōe deteſtationis peccati. Et ꝓſequit ipſa nocumenta peccati narrare dicēs: Dereliquit me virtus mea qd̄ eſt duodecimū ad lraꝫ omnis virtus infuſa per pctm̄ deſerit hoiem. Cū eni oēs ſint cōnexe ad inuicē q hꝫ vnā hēt oēs: cui vna deficit deficiūt oēs Qd̄libet āt vitiū hꝫ ſibi vnā virtutē directe ꝯtrariā. Hec vo eſt natura ꝯrioꝝ vt mutuo ſe expellant. nec eni aliqd ſimul eē pōt bonū ⁊ malū: ſanū ⁊ infirmū: album ⁊ nigrū: ſꝫ alteꝝ eoꝝ: In quē igit intrat aliqd̄ vitium p ipm expellit virtus ꝯria ſicut p auaritiam liberalitas: per gulam abſtinentia ⁊ huiuſmodi. Et p conſequens illam expulſaꝫ oēs alie comitant derelinquentes illum. In cuius figura habetur in Gen̄. q pmi parentes cōmiſſo peccato ſe cognouert nudos q2. ſ. expoliati erant oī virtute. Et hoc ſignatur in filio reguli a quo pene receſſerat virtus vitalis: quia incipiebat mori ſed ſanatꝰ fuit. Tertiumdecimum

eſt obtenebratio intellectus. vñ dicit: Lumen ocu. ⁊ ipſum non eſt mecum. Oculus dexter intellectus ſpeculatiuꝰ nõ videt ita vt. ſ. guſtet. Oculus ſiniſter practicus non videt: ita vt ſcilꝫ eligat bonum qđ debet. Et ideo Sophonias dicebat: Ambulabunt vt ceci quia dño peccauerunt. Et ſapiẽs malicia excecauit eos vt. ſ. non videant detrimẽta peccati pericula ſua fineꝫ vltimũ: id quod debent eligere cum ſunt in operando. Vñ diċ ſapiens quidam ⁊ bene: Qꝛ oĩs malus eſt ignorãs. Qđ ſignaꝶ per cecum illuminatum filium bartimei. Sꝫ ⁊ cecitas illa quã adducimus ab vtero matris: qꝛ anima noſtra naſcitur vt tabula raſa tollitur quantũ ad neceſſaria ſalutis per gratiam ſignatam p cecũ a natiuitate. Quartumdecimũ eſt amicoꝝ ſupplãtatio. Unde diciꝶ: Amici mei ⁊ proximi mei aduerſum me appropinquauerunt ⁊ ſteterũt ſcꝫ contra ſalutem meã pugnãtes ⁊ preliantes. Querunt eñi amici ⁊ propinqui ſibi ſeruiri ĩ oĩbus etiam illicitis querũt exaltationem temporalem de ſuis non ſpiritualiter. Et ideo dixit dñs per Oſee: Inimici hominis domeſtici eꝰ. Peccator aũt vt non diſpliceat eis: non curat agere multa contra deum ⁊ cõſcientiam de quibus regritur: quia plus diligit tales ꝙ̃ deũ. Et ꝓpterea chriſtus dixit: Qui non odit patrem ⁊ matrem et fratres ⁊ ſorores non eſt me dignus. Uult dicere ꝙ debeẽt odiri inquantũ contrarij ſunt ſaluti hominis. i. deteſtari illũ affectum inordinatum eoꝝ et non acquieſcere eis. In cuius ſignũ iacobum ⁊ ioannẽ vocans vno verbo qđ miuum fuit: fecit eos deſerere parẽtes ⁊ cũcta. Quītumdecimũ eſt angeloꝝ auxilij minoratio. vñ dicit: Qui iuxta me erãt de longe ſteterũt. Sũt homines non ſolum angeli eorum cuſtodes deputati ſꝫ ⁊ alij Quia omnes adminiſtratorij ſpiritus ſunt miſſi ĩ miniſteriũ eorum. i. ſeruitium qui heredi tatem capiunt ſalutis. Iſti cum hominibus ſunt incitantes ad bona ſed cuꝫ peccator nõ aſſentit bonis incitamentis ſꝫ diabolo ⁊ peccatis: nec vult exire de eis ⁊ſi non recedat a cuſtodia eius: tamẽ minus operatur. Et ſic dicitur elongare ſe ab eo deteſtando maluꝫ eius ⁊ inde ita iuuando. vnde dicũt per Iſaiã: Curauimus babylonẽ. i. voluimus curare ⁊ non eſt curata derelinquamus eam. Et ſeqꝶ propheta loquens: Angeli pacis

amare flebūt dolentes.ſ.modo ſuo de pditiōe illius. Quod fi guratur per apoſtolos q angli dicunt inquantū predicatores qui elongauerūt ſe a christo tē pore paſſionis:ſed per ipſuz re ducti ſunt. Decimūſextum ē de monum roboratio imo dicitur Uim faciebant qui querebant animā meaz. Aduerſarius dia bolus tanq̄z leo rugiens circuit querēs quē deuoret: ſed reſiſtē tibus ei timet ⁊ fugit: ſumit ma gnam audaciam in peccatores ⁊ facit magnā vim in animā et corpus inq̄ātuz pōt nocet. vñ Iſai. Seruietis dijs alienis.i. demonib⁹ per peccatū alienis ab omni miſericordia q nō da bunt vobis requiē die ac nocte affligendo:mō vno modo:mō alio ⁊ aīaz ⁊ corpus: ſicut patet de illis ſeptem viris ſarai vxo ris filij tobie quos diabolus ha bens poteſtatē ꝓpter peccatuz eorū ſuffocauit. Et qui inquire bāt mala mihi locuti ſunt vani tates et dolos tota die medita bantur.ſ.ipſi demones loquūt in corde ſuggerēdo vanitates temporaliū reꝝ dolos:mala ſb ſpecie boni ꝓponendo vt deci piāt. Et ſic vo triplicem modū nocēdi vel per violentiam ho minum vel per affectum mun danaꝝ delectationū:vel ſub ſpē boni. Et ideo christus frequen ter liberauit obſeſſos a demo/ nibus q̄ vexabant multiplicit vt illū quē proijciebant i aquā ⁊ ignez:alium quē nudabat ve ſtibus ⁊ nocebat hominibus ⁊ ali⁹. Decimūſeptimū eſt auriū obturatio que eſt duplex. vnde dicit:Ego aūt tanq̄z ſurdus nō Et paulopoſt: Et factus ſum ſic homo non audiens. Prima eſt ſurditas mentis que non audit diuinas ſpirationes ꝯtra quos dicit ipſe deus per Salomonē in prouer. Uocaui vos inſpirā do.ſ.⁊ renuiſtis. Et cauſam aſſi gnat pſalmiſta alibi dicens: Si cut aſpidis ſurde obturātis au res ſuas: que non exaudiet vo cem incantantis. Sic enī aſpis vnam aurem ponit in terram in alia caudaz mittit ne audiat incantatorez ⁊ capiat:ita miſer peccator ex vna parte totā men tis intentionez figit in terrena ex alia parte caudam lōge vite ſibi vane promittit:vt penitere adhuc poſſit. Et non cōſiderat miſer qd dicit ſapiens: Nō tar des cōuerti ad dñm neq̄z diffe res de die i diē: ſubito eueniet tibi ira illius. Nunc figurat ſur dus quē christus ſanauit mittē do digitos in auriculas eius.i. grām ſuā. Eſt alia ſurditas cor poralis que ponit̄ .p.xviij. ma

lo de qua dicit: Et factus ſum ſi cut homo non audiens: ſcilicet verba dei exhortantis ꝛ corre/ ptiones contra vitia per predi catores ꝛ prelatos ꝛ alios con ſocios. Unde Jere. Terra ter/ ra terra audi verbum domini q. d. quia non vis audire ver/ bum domini: ideo terra nõ ſis quantum ad corpus per crea/ tionem: terra quantum ad ani mam per affectum terrenorū ad terram vadis infernorum: q̃nimo tales odiunt aliquãdo ꝛ pſequunt̃ iuxta illud: Odio habuerunt corripientem ꝛ lo/ quentem perfecte abbominati ſunt. Et hi ſignantur per alium ſurdum ſimul ꝛ mutum ſanatũ Eſt. xix. ſubtractio debitarũ lo cutionum que eſt duplex. Pri/ ma quo ad ſe. Unde dicit: Si/ cut mutus non aperiens os ſu/ um. ſ. factus ſum in laudando deum ꝛ in confuſione peccati. Sed nemo poterit iuſtificari: niſi fuerit peccatum ante con/ feſſus. Confeſſio enim a morte liberat: aperit paradiſuꝫ: ſpem ſaluandi tribuit. Unde ſalomõ ait in puer. Qui abſcondit ſce/ lera ſua non dirigetur. ſ. in vi/ am ſalutis. Qui autem ꝯfeſſus fuerit ꝛ reliquerit ea inueniet gratiaꝫ. Quia igitur nouit ma lignus q̃ꝫ maximam vtilitateꝫ conſequatur homo ex confeſſi/ one: ideo immittit maximam difficultatem in corde homi/ nis: vt non videatur poſſe vllo modo facere: Sicut lupus cum rapit ouem: vt poſſit deuorare capit per guttur: vt muta fiat. Uoluit dominus in terra pro/ miſſionis q̃ dux exercitus in bellis eſſet iuda qđ interpreta tur confeſſio ad ſignandum q̃ ĩ bello ſpirituali in eccleſia mi litanti non poteſt aliter bene preliari ꝛ haberi victoria: niſi premittatur confeſſio. Secun/ da ſubtractio debite locutiõis eſt quo ad alios que eſt vigeſi/ mum nocumentum. Unde di/ cit: Et non habẽs in ore ſuo re/ dargutiones ſcilicet factus ſuꝫ. Nam peccator videns ſe male facere perdit audaciam repre hendendi timens ne ſibi dica tur: Medice cura teipſum. Un de ꝛ ieſus chriſtus duobus mu tis reſtituit loquelam inter ce teros ſcilicet demoniacoſ Et al teri cum ſputo tetigit linguam eius.

Finis.

Epiſtola dñi Franciſci caſtilio
nenſis preſbyteri ſecularis ⁊ ec
cleſie ſancti laurentij de floren
tia canonici ſacre theologie ꝓ
feſſoris eximij ⁊ grecis ac lati/
nis litteris viri eruditiſſimi ad
fratres ſancti dñici de bononia
ordinis predicatoꝝ ſuꝑ vita bti
Antonij de florentia eiuſdẽ or
dinis archiepiſcopi florentini
q ad dominũ migrauit die .ij.
maij. M.cccc.lix.

Franciſcus caſti/
lionenſis preſbyter priori fra/
tribuſq; beati dñici conuentus
bononienſis ſalutẽ. Cũ vitam
reuerendiſſimi prĩs fris Anto
nij archiepiſcopi florẽtini nuꝑ
conſcripſiſſem: que ꝓpter geſta
illius viri preclara admodum
atq; vite hoĩuz co ꝙ in ſe mul/
tarũ virtutũ exempla cõtineat
nõ paꝝ vtilis eſſe videt: nullus
mihi cõuenientior viſus eſt q̃
tu frẽſq; tui cui h̃ eſſet opuſculũ
dirigẽdũ. Nam cũ locus ve
ſter ſit ĩter alios cõuentus iſti⁹
ordinis tũ vite atq; obſeruãtie
ĩtegritate tũ ciuitatis ac ſtudij
ſacraꝝ litteraꝝ nobilitate: non
minus ob ſanctoꝝ fratrũ eorũ/
demq; doctiſſimoꝝ magnã co
piam maxime vo ꝓpter pñtiaz
ſacrati corporis bti dñici prĩs
vrĩ toto corde illuſtris ac nobi
liſſimus ad vos ſane ptinẽ po/
tiſſimũ videt tantaꝝ virtutum
laudẽ celebrare. Ipſe eni Anto
nius tantũ decoris tantũq; or/
namẽti addidit ordini vr̃o tm̃
religioni vr̃e q̃ tũ pene extincta
erat incremẽti adiecit: tãtũ de/
niq; tũ alijs hoib⁹: tũ vl maxie
ordini vr̃o ſua doctrina ſuoq;
exẽplo ꝓſuit: vt nũq̃ poſſit ei⁹
memoria a quocũq; veſtrũ ſa/
tis pro dignitate celebrari. Ha
buiſtis eni in ordine ex q̃ ꝓdit⁹
eſt ſanctiſſimoꝝ virorum ma/
ximaz copiam: habuiſtis pon/
tifices plurimos etiã romanos
habuiſtis doctores egregios q
multa ſcripſere ad communez
hominum vtilitatem. Sed ſin
guli pene ſingulis virtutibus
ornati. In hoc vno viro certe

ſanctitas immenſa: pontifica-
tus excellentia: celibatus ſiue
vt ita dixerim virginitatis glo
ria: doctrina ſingularis ꝛ nr̃is
tempoꝛib⁹ accomodata peculia
ri quodã ac diuino ꝑuilegio cõ
uenerũt. Nihil ſane huic viro
niſi martyrij palma: quã tamẽ
ex tolerantia multoꝝ laboꝝ ac
coꝛpoꝛis paſſionũ merito ſibi
vendicare põt defuiſſe videtur
Sed qd ad hec explicanda me
extendo: cum iam ipſius vitam
oẽs audituri ſimus? In qua nõ
omnia que dici de eo poterant
neqꝫ ea qua decebat tantã rem
narratione cõſcripſi: ſed breui
ne moleſtus fierẽ eaqꝫ inepta
ſat ſcio: oꝛatione eius geſta cõ
plexus ſum. Unum te id pater
optime ꝛ fratres tuos rogatos
volo: vt hoc breue opuſculuꝫ ꝑ
mum vos legere non pigeat:
deinde alijs ſimul fratrib⁹ vr̃is
qui per ceteras italie ciuitates
conſtituti ſunt cognoſcendum:
poſtremo võ i veſtra bibliothe
ca conſeruãdũ cuſtodiendũqꝫ
recondatis: vt tanti viri exem
pla poſteris quoqꝫ ſint ĩcitamẽ
ta virtutuꝫ. Siquid võ minus
apte minuſqꝫ pro dignitate rei
ſcriptum eſt in hoc veniã mihi
dari poſtulo qui nũqꝫ hacten⁹
ad ſcribẽdum acceſſi: idqꝫ par
tim ex meaꝝ reꝝ ac totius vite
perturbatione: partim ex inſti
tuto foꝛtaſſe non improbando
faciundũ putaui. Sin aũt qcqꝫ
in tãtaꝝ virtutũ laudẽ cuippiã
veſtrum gratum iocũdũqꝫ ſcri
pſi: id mihi ad oꝛationes ſuffra
giaqꝫ ſanctoꝝ fratrũqꝫ ĩpetran
da patrocinari poſtulo. Uale.

Explicit epiſtola.

¶ Pꝛologus in vitã beati An-
tonij de Floꝛentia oꝛdinis pꝛe
dicatoꝛũ archiepiſcopi floꝛen
ni incipit.

NOnnullis reb⁹ ſepe nu
mero annexa eſt quedã
vt ita dixerim vis offi
cij atqꝫ honeſti neceſſitas vt ad
certas res peragendas nõ ma
nu violenta cõpulſi ſed ipſa vir
tutis decoꝛiqꝫ neceſſitudine ita
pꝛotrahamur: vt a nobis omit
ti ſine nephario ſcelere nõ poſ
ſint. Huiuſmodi eſt ſiquis parẽ
tem etate confectum ac paupe
rem ſuis opibus cum id poſſit
enutrire contẽnat. Siqs item
filiam iam nubilem potius do
mi impudicam retinere qꝫ ho
neſto viro nuptui tradere per
tinaciter contendat. Aliaqꝫ hu
iuſmodi tam multa ſunt: vt vix
narratione longiſſima compꝛe
hendi poſſint. Hac ego decoꝛi
honeſtiqꝫ neceſſitate adduct⁹
vitam ſanctiſſimi viri Antonij
floꝛẽtini pꝛeſulis qui hoc ãno

ex hac vita migrauit: lr̃is me
morieq̃ʒ mandare conſtitui.
Quãq̃ʒ eniʒ plures ſint alij do
cti viri in noſtra ciuitate q̃bus
⁊ doctrina ⁊ igenio facile cedã
qui rem hanc poſſent ſentẽtijs
⁊ amplitudine oratõis illuſtra
re: tñ quia apud viꝝ ipſum fui
⁊ domi eius vltra octauũ annũ
geſtaq̃ʒ eius ſingula aut bonaʒ
partem proprijs oculis vidi au
ribuſq̃ʒ hauſi: ad me poti⁹ hoc
onus officij q̃ʒ ad quẽuis aliuʒ
merito deferri ac pertinere ſũ
arbitratus. Eſt enim res digna
memoratu tum alijs decauſis:
tum vel maxime vt qualem no
ſtra etas produxerit viꝝ intelli
gam⁹. Incredibileq̃ʒ eſt vt his
noſtris temporibus q̃bus oĩs
beneviuendi ac religionis nor
ma labeſactata ac pene deſtitu
ta eſt: tot tãq̃ʒ excellẽtes v̾tutes
in vno homine cõuenire potu
iſſe. In eo nãq̃ʒ oĩs religionis
norma oĩs pietas diuini cult⁹:
oĩs ſacraꝝ ſcripturaruʒ certiſſi
ma doctrina: oĩs deniq̃ʒ ſanctiſ
ſime vite lucidiſſimũ exemplar
ſitum erat. Hinc oẽs religioſi
viri ſiue monachi ſiue preſby
teri fuerint ſiue etiam epiſcopi
poterunt optimam vite ſue mo
rumq̃ʒ diſciplinam ac pie viuẽ
di certam regulã adipiſci. Hic
enim vir nõ tam poſtq̃ʒ e vita
migrauit vir etiaʒ ⁊ antea dũ
viueret ab oĩb⁹ italie populis
omniq̃ʒ romana curia de prela
tis loquor ſummiſq̃ʒ põtificib⁹
ſanct⁹ appellabatur. De h̃ igiẗ
viro ea que ipſe vidi et que ab
alijs veriſſimis teſtimonijs ac
cepi breuiter atq̃ʒ conciſe dilu
cideq̃ʒ narrabo: alijs qui maio
ri dicendi vi maioriq̃ʒ eloquẽ
tie: artificio preſtant exornatio
nem tãtaꝝ laudum amplitudi
nemq̃ʒ relinquam.

Explicit prologus.

¶ Incipit vita bti Antonij ar
chiepiſcopi florentini ordinis
predicatorum.

Antonius florentina vrbe ori-undus ho neſtiſſimis parẽtibus patre Ni-colao: ma-tre thoma
ſia natus eſt. Is multa ſolertia
plus memoria valuit: ingenio
grauis mitiſq̃ʒ admodũ ac taci
turnus. Statura corporis non
magnus: oſſibus ac neruis ma
gis q̃ʒ carne ſuffultus. In ipſa
puericia religionis ſtudioſus
eccliam ⁊ auditionẽ diuini ver
bi frequentabat: cepitq̃ʒ iam tũ
oratiõi aſſidue contẽplatiõiq̃ʒ

vacare. Ferturq; adhuc puer
ad figuram crucifixi que in ec/
cleſia ſancti michaelis in horto:
ſic enim appellat̃: ſita eſt longo
tpe ſingulis dieb⁹ accedere cō
ſueuiſſe: ibiq; ſupplex ac geni/
bus flexis diutius orare: adeo
vt plurimi id cernentes admi
rarent̃ tantā eē in puero tole/
rantiā ī orādo: ꝛ in pſeuerādo
ꝯſtantiā. Cū vo letanie ac pceſ/
ſiōes publice fierēt frēs pdica/
tores qb⁹iam tū afficiebat̃ mul
ta cū grauitate ac modeſtia ſeq̄
bat̃. Nūq; in ludo lrāꝝ in quo
ſupra coetaneos ſuos miꝝ ī mo
duz pficiebat qcq; puerile a ſo
ciis qui adhuc ſupſtites ſunt in
nr̄a ciuitate feciſſe memoratur
Erat enī iam tum in eius mori
bus ſermoneq; ac geſtu corpis
prematura ſenectus grauitaſq;
īmenſa. Cū aūt ad pubertatis
ānos perueniſſet aīuz ad religio
ſam vitā capeſcendā cōuertit:
motus vt ſepius nobis narra/
bat predicationib⁹ pſtātiſſimi
viri fris ioannis dñici: qui ex
ordine predicatoꝝ poſtea eius
virtutib⁹ ita poſtulātib⁹ ſancte
romane eccleſie cardinalis ef/
fectus eſt. Cuius viri ſingula/
res virtutes atq; doctrinā in p
miſq; ſolertiā ꝛ acumē ingenij
ſummis in celū laudib⁹ extolle
bat antonius. Erat enī ī eo ma
gna diuinaꝝ ſcripturaꝝ cogni
tio in interpretando ſolertia: ī
proloquendo facūdia: in rebus
agendis experientia: ꝛ in cōſu
lendo prudētia ſingularis. Ad
hūc cū ſuſcipiendi habit⁹ cā ac
ceſſiſſet antonius: ille enī tunc
feſulis eccliaꝫ beati dñici ac eū
cōuentū q nunc extat a funda/
mentis condebat: viſus eſt hōi
prudentiſſimo puer acutus q
dem ingenio ac bone indolis:
ſed etate tenellus. Jubet illum
adhuc aliquot ānos expectare
donec ad pferendā religionis
auſteritatē ſufficiat. Et qm̄ iter
rogatus ab eo cui nam ſcientie
aut facultati opam daret reſpō
dit ſe decreti lectione plurimū
delectari: vade inqt cū totum
decretū memorie mādaueris:
tunc in ordinē admittere. Nō
auſim affirmare qd̄ loquar: nā
ipſe antonius nunq; de ſe talia
nobis narraſſet ſed in ſignum
ſingularis memorie vulgo hec
de illo fama ferebat̃. Dicit̃ eniz
adoleſcēs tūc ab hoīe diſceſſiſ/
ſe: tranſactoq; āno ad eūdez ita
decreto familiarē effectum re
diiſſe: vt in quacūq; ei⁹ libri pte
illū īterrogaſſet miꝝ immodū
hōi ſatiſfaceret. Tū vo nō iā re
pulſus ſed auidiſſime ſuſcept⁹
ſextodecimo etatis āno aſſum/
pto hti dñici ac pdicatoꝝ hitu

nouū induit hoiez q ſm deum
creat⁹ ē. Narrauit nob̄ poſtea
ſanct⁹ pſul mihi ſcꝫ marcoqꝫ p̄
ſbytero cui ſūma dilectōe eo q̄
bonus ac fidelis magnoqꝫ ſibi
vſui eēt afficiebatᷣ:i cui⁹ ēt mor
te defecit inqt baculus ſenectu
tis mee:ſe anteq̄ꝫ ad religionē
accederet voluiſſe de v̄tute ſua
periculū facē. Cūqꝫ ab eſu car/
niū abſtineret:vt id parētes la
teret:fingebat ſe ſuptas ꝯ mēſa
carnes ꝯſumē: q̄s poſtea clam
ſub diſcū pijciebat. In ea v̄o re
ligione q̄ꝫ mitis ī frēs cunctiſqꝫ
oib⁹ q̄ꝫ dicto maioꝝ obediens
q̄ꝫ oꝛoni lectōiqꝫ aſſiduus q̄ꝫ de
niqꝫ eaꝝ obſeruationū q̄s ꝯſti/
tutōes appellāt obſeruātiſſim⁹
fuerit:nō longa ēt narratiōe ex
plicari poſſe ꝯfidā. Multa reſe
canda cenſeo:ne oꝛonis longi/
tudine legētib⁹ moleſtiā afferā
Cognita igitᷣ hoīs v̄tute:ſtatim
a pꝛib⁹ oꝛdis ad gubernatiōez
alioꝝ fratrū aſſumpt⁹ ē:mltiſqꝫ
in locis italie p̄oꝛ effect⁹ rome:
neapoli:caiete:coꝛtonij: ſenis:
floꝛētie:feſulis: poſtremo ēt ge
neralis hui⁹ tuſce p̄uincie vica
rius ac neapolitane fact⁹ ē. In
q̊ munē mltos italie ꝯuent⁹ ad
v̄e religiōis atqꝫ obſeruātie re
gulā refoꝛmauit:mltoſqꝫ ānos
magna cū diligētia ac ſeuerita/
te p̄uinciā gubernauit:circūeū
do ciuitates pedes ſepenūero
īcedēs:poſtremo v̄o etate atqꝫ
coꝛpis infirmitate ꝯfect⁹ aſellū
imitat⁹ pſonam ſaluatoꝛis p iu
mēto hēbat. Ubi v̄o aſellus aut
itineris lōgitudine aut viaruꝫ
hyemiſue aſpitate nō ſufficeret
maioꝛi robuſtioꝛiqꝫ iumēto vte
batur. Tot v̄o tāqꝫ graues moꝛ
bos ī eo oꝛdine ppeſſus ē:vt ſe/
pi⁹ ad moꝛtis piculū acceſſiſſe
videretᷣ. Hermā q̄ꝫ īgentē ma
gna cū moleſtia ptulit q̄ꝫ plureſ
ānos:q̄ ēt poſtremo maximam
moꝛti ei⁹ occaſionē p̄buit. Nar
rabat ipe pr̄ nōnūq̄ꝫ q̄ꝫ multas
variaſqꝫ egritudines ppeſſus
eēt:q̄t febꝛiū gn̄a:q̄rtanāqꝫ in p̄
mis lōgiſſimā ī ptiſim ēt flecti
ab oib⁹ ī ipſa iuuētute putabatᷣ
Sꝫ ex his oib⁹ aiebat liberauit
me dn̄s:qppe q ad maioꝛa ſua
batᷣ. Trāſeo q̄ꝫ fuerit charitatis
amatoꝛ:ꝛ fraterne ſalutis zela/
toꝛ ardētiſſim⁹ recēſere: n̄ ſolū
ſuoꝛum fratrum veꝝ ēt reliq̄ꝝ
oiuꝫ. Omitto dicē quanto vſui
hoīuꝫ ei⁹ admonitiōes:ꝯfeſſio/
nes:p̄dicatōeſqꝫ fuerint:ad pꝛe
claꝝ eni ei⁹ facin⁹ qualē ſe.ſ.in
ſua ad pōtificatū aſſūptōe oñde
rit feſtinat oꝛo. Cum.n.vacāte
floꝛētina eccl'ia poſt moꝛtē bar
tholomei de zabarellis archi/
epi eugenius quart⁹ inde moꝛ
tui locū ſuffectur⁹ eēt q̄ꝫ plures

partim de noſtris ciuibus:par
tim de his qui erãt apud euge
nium qui oẽs maximis opibus
maximiſq3 fauoribus gliaban/
tur ad eam dignitatẽ cõſequen
dam maxima ambitiõe ferebãt
Diuq3 vexatus romanus ponti
fex pulſatuſq3 vndiq3 precibus
ac multaꝝ pecuniaꝝ pollicita
tione vt fertur in ambiguo fuit
ad quẽnam tale mun9 merito
deferri poſſe videret. Poſtulã
bant florẽtini viꝝ grauem ſciẽ
tia:virtutibuſq3 ornatum in p/
miſq3 ciuem ſuum. Ad quẽ iret
nõ facile reperiebat. Ita nouẽ
menſib9 ambiguus ſuſpenſuſq3
animo romanus pontifex ꝑſe/
uerat. Cui tandẽ ſubijcientib9
viris religioſis pſonã Antonij
cum iam antea virtutem hoĩs
cognouiſſet ſtatim eoꝝ conſci/
lijs acquieuit ⁊ nos multo poſt
in conſiſtorio publico fratrem
Antoniũ admirantibus cũctis
ac ſtupefactis in exaltatõe inco
gniti viri archiepiſcopũ florẽ/
tinum pronunciauit: vt in illo
id veriſſime prophete dictum
ꝯueniret: Nõ eſt inuentus ſilis
illi qui conſeruaret legẽ excel/
ſi. Erat tum forte Antonius in
peregrinatione: ⁊ neapolim vi
ſitandorum cenobioꝝ grã ꝑge
bat. Cũq3 in ipſo itinere ad eũ
hec eſſet fama perlata: cepit vir
ſanct9 ſtatim de fuga cogitare.
A conſueta via diuertere ꝓpo/
ſuit: ad mare tuſcũ iter dirigẽ
in ſaridiniam properabat: quõ
ibi vt poſtea intelleximus inco
gnitus latere poſſet. Hec enim
poſtea accepi a nepote eius pe
tro: qui hoĩem ſtudioſe queri/
tans talia moliẽtem inuenerat
Cũq3 nepoti id nũcianti cona/
tiq3 eum ad patriam reuocare
ille ſe talem dignitatem vnq3
ſubiturũ negaret velletq3 a ſe
nepotẽ dimittere: ille vo nuſq3
ab eo ſe diſceſſurum aſſereret:
neceſſitate coactus ſenas a ne/
pote ſuoq3 comite conuerſo or/
dinis deductus cepit qd fuga
nõ poterat voluntate firmoq3
ꝓpoſito huic de ſe facte electõi
ꝯtraire. Aſſerebat ſe tanto onẽ
ri minus aptum minuſq3 ido/
neum eſſe. Sed ſtatim ad eum
apoſtolice littere perferuntur
Significat ei voluntas pontifi
cis: mandatũq3 vt q3 primũ fe/
ſulas ad cõuentum ſancti dñici
ſe conferat. His enim locus nõ
longe a menib9 florentie vrbis
ſitus eſt. Cũq3 illuc vir ſanctus
apoſtolico dicto parens deue/
niſſet: cepit pro hac euitãda di
gnitate ſollicitus eſſe. Ciues q
ad eũ frequentes viſitandi pa/
ſtoris ſui congratulandiq3 grã
veniebant: vt ſe tali onere libe

rum eſſe paterent orabat. Scri
bebat eugenio litteras aliaſq
itidem ciuiū imprimiſq coſmi
medicis qui tum ī nr̄a ciuitate
auctoritate atq opibꝰ ceteros
anteibat: ad eundem ſummum
pōtificem de hoc ſuo firmo ob
nixoq propoſito conſcribi lit/
teras ſummis precibus īpetra
uit. Sic omni qua poterat arte
huiuſmodi aufugere dignitatē
nitebat. At romanus pontifex
cum ſciret ſe optimā de eo ele/
ctionē feciſſe: cūq nullis pſua/
ſorijs litteris quas plures ad
antonium dederat videret ho
minē a ſuo ꝓpoſito flecti poſſe
tandem per litteras nōnullorū
prelatoꝝ imprimiſq grauiſſi/
me maximeq auctoritatis viri
dn̄ici cardinalis firmani hanc
ſuam oīno voluntatem irreuo/
cabilemq ſententiā eē declara
ri fecit. Miſſiſq ad euz oībus
ſuper pontificatu capiendo lit/
teris apoſtolicis: qcqd ſibi pro
illis offerri exoluiq ꝯſueuit nō
modicā ꝑfecto pecuniā libere
ꝯdonauit. Tum demū antoniꝰ
nullum iam cernens ſibi ſb̄ter
fugium relictum: cū hanc ſūmi
pontificis videret obnixam fir
māq ſententiam: hoc omniuz
ſuoꝝ ciuium deſiderium: veri/
tus ne voluntati dei ꝯtrairet q̄
in his ſignis tam māifeſtis ap
parere videbat: decreuit ad ſe
non nullos venerabiles ſacer/
dotes abbateſq ac prelatos fe/
re oēs ciuitatis cōuocare: inter
quos etiam nō nulli grauiſſimi
ciuium affuerunt. Qui cum ad
eum ſeſulas in vnū cōueniſſent
declarata primū ſummi ponti/
ficis voluntate cū ſinguli ſuper
ea re ab eo ſententiā dicere re/
quiſiti ad id oneris ſuſcipiēdū
hortarēt: tum demū omnes vt
ſimul cuz eo preces deo oratio
nemq facerent exorauit. Qua
peracta deum hoīeſq teſtatus
id contra voluntatē ſuam fieri
proſtratus in terrā totus impo
ſitum a ſede apoſtolica onus ſu
ſcepit. Uideres tū lachrymas ī
maxillis oīum ſingultuſq fre/
quentes ac gemitus cū pre dul/
cedine tāti facinoris virtutiſq
ſuauitate omnes cōmoti eſſent
In hoc imitatus eſt vir ſanctiſ/
ſimus antiquos nr̄e fidei pr̄es.
Nōne ambroſium: nicolaum:
martinū alioſq maiores nr̄os
in quibus erat ſanctitas īmēſa
hoc itidem feciſſe memorie ꝓ/
ditum eſt: A qbus hic nr̄ pon/
tifex cum in ceteris mihi non
impar illis fuiſſe videat vite. ſ.
ſanctimonia: doctrina: ⁊ exem/
plis: in huius etiam dignitatis
contēptu q̄z illoꝝ virtuti haud
diſpar fuerit facile demonſtra

rit. Ingreſſum vo ciuitatis nō
in equo vt mos eſſe ferebat ſed
pedes non pretermiſſa tamen
ſolēni pceſſione reliquoqꝫ ap/
paratu qui ad religionē ptine/
bat:faciundū inſtituit. Cūqꝫ pri
mo diluculo miſſam celebraſſꝫ
extra ciuitatē in eccl'ia ſcti galli
tū magna cum ſolēnitate atqꝫ
oīuꝫ expectatōe ciuitatē igreſ/
ſus pmū eccliam ſcti petri ma/
ioris: mox inde nudis pedib⁹
vt mos eſt eccliam cathedralē
acceſſit. Poſtremo obſeruatis
ꝯſuetis cerimoniȷs ſatis fatiga
tus āteqꝫ cibū ſumeret ſe domū
recepit. Ibi plures plati cū nō
nullis ciuib⁹ q archiepatus cu/
ſtodes appellant pro dignitate
excepit. Hic iam maiori inge/
nio maioriqꝫ qꝫ in me ſit facun
dia opus eēt ad id ſcꝫ explican
dum quāta cum ſapientia: quo
ſtudio:qua vigilantia:q iuſticia
qua manſuetudine:qua deniqꝫ
oīuꝫ hoīuꝫ admiratoe treſdeci
annis pontificatū geſſerit. Pri
mū oīuꝫ domi familiam mode
ſtiſſimā habere voluit eāqꝫ nō
magnā:ſed vix officȷs neceſſa
rȷs ſatiſfaceret:oēmqꝫ pompā
oēmqꝫ luxum a victu veſtituqꝫ
ſuo ac ſuoꝝ elimināſ. Nullam
habuit ſuppellectilem nullum
apparatum nō aureā non vaſa
argentea:non canes:nō equos
vt pleriqꝫ prelatoꝝ faciūt. Unū
tm̄ paruulū mulum qui etiam
dono ei datus fuerat domi pro
extrema neceſſitate retinebat.
Aiebat nō decere prelatū bona
paupeꝝ in nutriendas beſtias
aut in quēuis alium ſupfluum
luxum conſumere. Duob⁹ pmo
vicarȷs qui ius dicerent:dein
de cū duo cōtrouerſiā ſibi inui
cem afferre viderent: vno tm̄
vtebat. Eligebatqꝫ viꝝ quē pro
bum peritūqꝫ potiſſimuꝫ arbi/
trabatur:cui pro labore annuo
centum aureos mercedis noīe
d ſuis bonis dari iubebat. Pro
curatori.xxx.alȷſqꝫ domeſticis
miniſtris de quo cōuenerant p
mio ſatiſfieri integerrime cura
bat. Nemo fuit apud illū q non
ſibi ſatis ſuperqꝫ factū eſſe corā
omnibus profiteretur. Procu/
ratori ſoli omniū colligendorū
fructuum prouentuumqꝫ ac to
tius rei familiaris adminiſtra
tionem relinquebat: reliquam
paſtoralis cure ſolicitudinem
ſibi reſeruabat. Uniuerſam eq̄
familiaꝫ quā ſepenumero in ti
more dei viuere hortabatur op
timo victu ſecluſo tamen ſemꝑ
luxu ſupfluo paſci iubebat. Ipe
cibis cōmunibus veſcebatur:
ī hiſqꝫ minime curioſus. Sem
per enim quid quaqꝫ die come
ſturus eſſet:penitus ignorabat

Quod ei parabatur apponeba turq; ſumebat. Omni ſexta fe- ria quadrageſimalibus cibis ꝓ ſe omniq; familia vti ieiuniūq; ſeruari mandabat. Jeiunium quoq; aduentus domini ſingu lis annis velut in religione fa- ciebat ſeruare ↄſueuerat. Quo etiam tempore nonnūq; ouis in graueſcente etate pro corpo ris imbecillitate vtebatur. Je- iunia v̄o eccleſie nulla penitus niſi morbi grauiſſimi cauſa re- liquiſſet. Lectioni diuine quā ī menſa ſemper habebat ita erat intentus: vt nullū poſſet lector verbū minus recte ꝓferre: quod non ſtatim eius correctio ne emendaretur. Diceres ho- minem non ad cibum ſed ad le ctionē acceſſiſſe. Cena eius aut nulla aut breuiſſima erat. Sur gebat noctu ſemper adeoq; ſo- licite vt ſignum matutini offi- cij cathedralis eccleſie preueni ret. Cumq; diuinum officium cum ſuis clericis magna cum attentione et mentis eleuatiōe perſoluiſſet reliquū quod erat temporis vſq; ad horam diei tertiam: lectioni ſacre aut com- ponendis libris de quibus pau lopoſt verba faciam tribuebat. Hora tertia miſſam celebrabat quā nūq; niſi magna vrgente neceſſitate reliquiſſet. Celebra ta miſſa quod reliquū erat diei totum in cure paſtoralis ſolici- tudine in audiendiſq; his qui multi diuerſis de cauſis ad eū ibant vſq; ad ſerā noctem pre- ter id temporis quod neceſſita ti corporis condonabatur con- ſūmabat. Neminem inauditū nec viliſſimū quēq; a ſe dimit- tebat. Satiſfaciebat omnibus quantum in ſe erat: quippe qui audiendo patientiſſimus ac re ſpondendo mitiſſimus eſſet. Tāta enim eius ingenio inſita erat humanitas: vt neminem etiam domeſticum miniſtrum vnq; quauis de cauſa ī quouis errato acerbe reprehenderet: vt ne paululum quidem iraſci aut excandeſcere poſſe videre- tur. Dixerat olim cum eſſet in ordine cuidam ex fratribus ad modum cariſſimo ſe ſiquando quēpiam in aliquo errato aſpe rius caſtigaſſet: non id ex ani- mi perturbatione ſed ex vio- lentia quam ſibi inferebat effi- cere. Nullis deniq; vexabatur iniurijs nullis cōtumelijs nul- lis iacturis mouebatur: omni- bus humanus: affabilis omni- bus vt de illo id veriſſime dici poſſet: quod de moyſe in libro numeroꝝ ſcriptum eſt: erat enī moyſes vir mitiſſim⁹ ſuꝑ oēs hoīes q morabanť in terra. Cō

fluebant ad eum oēs cauſe ciui
tatis nedum clericoꝝ ſed ⁊ lai/
coꝝ plurime: qui de cōi ꝯſenſu
eas in illum tanq̄ȝ in optimum
ac iuſtiſſimuȝ cognitorē reijci/
ebant. Singulis vero diebus
religioſis viris q̄ȝplurimis do
mus eius referta erat: qui par
tim elemoſynas: oīa eniȝ bona
ſua in pauperes diſtribuebat:
partim de rebus dubijs certiſ/
ſima veriſſimaq̄ȝ ab eo iudicia
reportabant. Tanta enim erat
in eo ſacraꝝ litteraꝝ cognitio:
tanta ꝯſuetudo tanta deniq̄ȝ in
conſulendo experientia: vt nō
ſolum ciues veꝝ ⁊ aduene plu/
rimi principes ac prelati de re
bus grauiſſimis eius ſententiā
plurimi facerent. Ob quā rem
etiā antea frater antoninus cō/
ſiliorū appellari ceperat. Sic
enim vtplurimum diminutiue
anteq̄ȝ pontifex fieret vocari cō
ſueuerat. Qꝫ ſiqs libros eiꝰ q̄s
de omī doctrina ſacra magnis
voluminibus ꝯſcripſit perlege
rit dicet tantā in eo hoie fuiſſe
ſapientiā: vt merito totiꝰ italie
quinpotius iuxta euangelicum
dictū tanq̄ȝ ſal ⁊ condimentum
quoddā totius terre dici poſſe
videretur. Si qn̄ vero ex illo ne/
gocioruȝ tumultu dabatur aliqua
vel parua requies ſtatiȝ ad ſtu
dium diuinamq̄ȝ lectioneȝ vel
orationem reuertebatur. Multa
enim alia preter officiū viſitatū
dicere ꝯſueuerat: Nā pſalmos
penitētie dicatos cū letanijs offi
ciumq̄ȝ beate virginis q̄uis in
feſto duplici nullo die dicere p̄
termiſiſſet. Bis ſaltem in heb
domada officiū mortuoꝝ cum
nouē lectōibꝰ ⁊ in feſtiuitatibꝰ
ſolēnibus integrum pſalteriuȝ
dicere viſitauerat. Quodq̄ȝ multa
admiratione dignum eſt nihil
vnq̄ȝ legendo ſed omes penitꝰ
pſalmos memoriter recitabat.
Hoc enim hi qui cum eo pſal/
modiam dicebāt experimento
didicerunt. Aſſeruit etiā mihi
vnus ex ſuis veteribus familia
ribus ſe potuiſſe aīaduertere il
lum ſe nonunq̄ȝ flagris verbe
rare conſueuiſſe: ⁊ hoc ex q̄ ad
archiepiſcopatus dignitatē aſ/
ſumptꝰ eſt. Illud ſane in eo ma
gne grauitatis magneq̄ȝ pru/
dentie ſignū erat: q̄ nulla erat
tam magna negocioꝝ perturba/
tio que ei ad diuinaꝝ rerū ſpe
culationē reditum remoraret
adeo nulla moleſtia perturbatus
ſumma pace ac quiete interna
aīus fruebatur. Dederat mihi
ſanctiſſimꝰ pater egregiā quā/
daȝ monitiōeȝ litteriſq̄ȝ aureis
ſententiā ꝯſcribendam. Cū eni
moleſtiā paſtoralis cure ac tan
tā diuerſoꝝ negocioꝝ perturba/

tionem ſolus apud illum dete/
ſtaret: non eſt inquit poſſibile
pleriſqꝫ mortalium ac fere om
nibus ob eã que ex rebus huiꝰ
ſeculi conſurgit ſolicitudinem
aliqua pace ac quiete ſedati ani
mi perfrui: niſi ipſe ſibi aliquez
ſecretum occultumqꝫ mẽtis ſe
ceſſum reſeruauerit: ad quem
nec negociorum moleſtia: nec
curarum ſolicitudo: nec omni
um rerum agendarũque foris
ſunt pturbatio penetret: quo
cum negociorũ exercitatio ceſ
ſauerit ſtatim omni paſſiõe nu
datus animus tanq̃ ad arcem
quandam: & ad hominem quẽ
paulus interiorem appellat cõ
fugiat. Ad qđ conſequendum
magna aiebat arte opus ẽ. Cũ/
qꝫ ipſe hac ſedati animi pace ac
quiete frueretur: nullum tamẽ
paſtoralis dignitatis officium
omittebat: nullam ſacrorum lo
corum ac ſanctimonialium mu
lierum viſitationem: nulla miſ
ſarum ſolẽnia: nullas altarium
conſecrationes: aut calicuz: ſeu
ſacrarum veſtium benedictio/
nes ꝑtermittebat. Quibus i re
bus omnes conſuetas cerimo/
nias diligenter accuratiſſime/
qꝫ obſeruabat. In ordinationi/
bus vꝰo ſacrorum ordinum: iti/
demqꝫ in eccleſiarum collatio
nibus ſeu cõfirmationibus: ni/
hil muneris penitꝰ accipi: aut
a ſe: aut a ſuorum quoq̃ patie/
batur. Aiebat id genus cõmer
cij: haud quaq̃ ab eo auaricie
crimine que ſimonia nuncupa
tur alienum eſſe. Sic etiam re/
liquis in rebus ab omni mune
re imaculatas inoxiaſqꝫ manꝰ
conſeruabat. Non amicitia: nõ
odio: neqꝫ prece: neqꝫ precario
vt poetico vtar verbo: a recti
iudicij quã nouiſſet ſemita di/
uertebat. Erat tamen cum illa
ſeueritate ſumma humanitas
miſericordiaqꝫ cõiuncta: eaqꝫ
in delictis ſacerdotum potiſſi/
mum vtebatur. Idqꝫ agebat vt
nec impunitum crimen relin/
queret: nec etiaz ad viuum pu
tridum vulnus penitus reſeca
ret. Tantũqꝫ ſua induſtria ſua/
qꝫ ſolicitudine factuz eſt: vt cle
rum quem ſatis inboneſtum:
ſatiſqꝫ deperditum omni gene
re flagitiorum acceperat: ſatis
modeſtum ſatiſqꝫ emendatum
reliqueret. A multis quoqꝫ er
ratis ciues ſuos maximeqꝫ a
cõmercijs vſurarijs reuocãs:
melios ad rectã viuẽdi normã
ꝑduxit. Ceperat primo in ipſis
primordijs ſui potificatus ſin/
gulis dominicis diebus ad ſin
gulas ciuitatis eccleſie accede
re: ibiqꝫ populo qui affuiſſet ſa/
lutis monita ac diuinum pro/

ferre ſermonem conſueuerat.
At poſtea cernens id iam vile
ſcere cum ſimul huc alij plures
egregijqꝫ diuini vbi oratores
accederēt: decreuit in alium re
ctius operandi vſum id tempꝰ
conſumere. Sic vir ſanctus oīa
ſui muneris officia magna cuꝫ
diligentia maioriqꝫ charitate
proſequebatur. nullum vitans
laborem: nullum periculum: nō
frigora: non eſtus: non pluuias
obſeruabat. Omnes etiam ro-
buſtiſſimos iuuenes in tolerā-
dis laboribus anteire videba-
tur. Accepi ego ab vno ex eius
domeſticis miniſtris: illum cū
per agros ad eccleſiarum viſi-
tationem accederet cum ſub ar
denti ſepius ſole ad opus in-
ceptum exire conſueſceret: nō
nūqꝫ compreſſos remoratoſqꝫ
gemitus dum equum aſcende-
ret edere conſueuiſſe: quos ex
latenti vt ille exiſtimabat mala
valitudine vehementiqꝫ cor-
poris dolore inflictos compri-
mere ac diſſimulare non pote-
terat. Cumqꝫ ille vellet ſanctuꝫ
virum in ipſo itinere remora-
ri: ⁊ ad modicam vel parui mo
mēti requiem hortaretur: p̄ge
modo aiebat noſtrum iter pro
ſequamur. Illud ſane intactuꝫ
non pretereā: quod egomet in
eo viro ſingularis patientie ſi-
gnum conſpexi. Cum enim tri
bus fere annis ante obitū eius
relatum fuiſſet ei clericos ī ma
iori eccleſia minus attente mi
nuſqꝫ religioſe officia matuti-
na celebrare: cepit ipſe ſingulis
noctibus ad eccleſiam cathe-
dralem imponende modeſtie
cauſa accedere. Cumqꝫ quadaꝫ
nocte magna vis ventorum ac
pluuie: ex hyemis aſperitate
omnia perturbaret: acceſſimꝰ
duo preſbyteri: ego et marcus
de quo prius verba feci ad an-
tiquum patrem vt illum ab in-
cepto itinere illa tm̄ nocte re-
traheremus. Cumqꝫ in ſenten
tia permaneret: cepi ego auda
cius aduerſari: aſſerēs ſenectu
ti eius illud incommodum al-
goris ac pluuie: non enim eſt
vnita cathedrali eccleſie domꝰ
epiſcopalis: maximum detri-
mentum afferre poſſe. Cumqꝫ
itidem renittenti decerem nō
ne heri ac nudiuſtertius hoc
egiſti pater: hanc tantū cepto
operi noctem interpone: quo
te a tanti rigoris ventorumqꝫ
flantium tempeſtate cōſerues
tum ille teſtimonium apoſtoli
tanqꝫ pro contrario ſumens ar

gumento: In fame inquiēs et
ſiti: in frigore et nuditate: cum
me tanq̄ꝫ imbecilliorem ad re/
manendum hortatus eſſet: ip/
ſe ad ſuſceptū iam munus pro/
ſequendum properauit. His
tantis tanq̄ꝫ egregijs virtuti/
bus effectum eſt vt magnum ſi
bi ſapientie nomē magnamqꝫ
ſanctitatis auctoritatem non ſo
lum apud ciues ſuos: verum
etiam apud omnes Italie po/
pulos apud nobiliſſimos prin/
cipes ac romane curie prela/
tos compararet. Summa erat
populi erga eum reuerentia:
ſumma pietas: magna de eius
ſanctitate opinio. Quacunqꝫ
illum tranſeuntem intellige/
bant accurrebant omnes: ſi/
mulqꝫ genibus flexis proniqꝫ
in terrā: maiores pariter atqꝫ
minores ⁊ nobiliſſimi ciuium
atqꝫ optimates pro benedictio
ne ab eo ſuſcipienda flecteban
tur. A ſummis vo pontifici/
bus non ſolum amabatur ve/
rum ſumma reuerentia ſum/
maqꝫ veneratione dignus eſſe
ducebatur. Eugenius quartus
qui cognita hominis virtute il
lum ad eum dignitatis graduꝫ
vocauerat paulopoſt: vt eo co/
pioſius frui poſſet: florentia il
lum ad ſe romam accerſiuit.
Erat enim pontificis ſummi vt
fertur intentio maiori eum ho
neſtare dignitate. Feciſſetqꝫ
voto ſatis niſi paulopoſt mor/
bo preuentus dieꝫ obijſſet. In
qua egritudine antonium ſem
per egrotanti aſſiſtere: et per
manus eius ſacroſancte eccle/
ſie ſacramēta extremamqꝫ vn/
ctionem ſuſcipere voluit. Non
minori eum dilectione aut re
uerentia nicolaus quintus qui
in pontificatu ſucceſſit eugenio
proſecutus eſt. Integritatem
atqꝫ hominis ſanctitatem non
ſolum admirabatur: verum et
alijs p̄dicabat. Diciturqꝫ hoc
fuiſſe ex Nicolai ſummi ponti
ficis ore prolatum. Non mi/
nus ait: ego archiepiſcopum
florentinum ſanctorum catha/
logo adhuc viuus aſcriben/
dum putarem quam Ber/
nardinum mortuum: quē ego
multis veriſſimiſqꝫ teſtimo/
nijs omni approbante eccle/
ſia canonica celebratione de/
corauī. ¶ Magnum profecto
verbum atqꝫ immenſe ſancti/
tatis teſtimonium: idqꝫ non in
bernardini detractionem ſed

in laudem antonij prolatum fu iſſe iudicamus. Cõſtituerat eti am idem ſummus pontifex vt appellationes cauſarum: et iu diciorum que a ſententia ipſius archiepiſcopi fierent ad ſedem apoſtolicam in romana curia non admitterentur. Exiſtima bat enim qđ iudicaſſet vir ſan ctus nullius cuiuſq̃ iudicio in fringendum eſſe. Nil tum ab apoſtolica ſede petiſſet antoni us: qđ non: ſiue pro ſe: ſiue pro quouis alio facillime impetraſ ſet. Quinetiam cum in quadam penuria ciuitatis noſtre poſtu lata primo a ſummo magiſtra tu: acceptaq̃ pecunia publica famelicam plebem ac pauperes ieſu chriſti pauiſſet antonius: cum perdurante charitate an none ſuis ſumptibus prouenti buſq̃ epiſcopatus qui exiles ad modum ſunt ſupplere non poſ ſet: a nicolao papa pro paſcẽda plebe magne pecunie ſubſidiũ impetrauit. Neq̃ id ſemel tan tum: ſed et ſepius a ſummo ma giſtratu cõſecutus eſt. Comple ctebantur illum pari charitate pariq̃ beniuolentia: plati om nes ac reuerendiſſimi roma ne eccleſie cardinales. In pri miſq̃ vir magne auctoritatis ac virtutis dominicus ſub titu lo ſancte crucis eccleſie roma ne cardinalis firmanus: qui de ſe poſt obitum magnum inte gritatis ac ſanctitatis nomen poſteris dereliquit. Quid di cam de petro ſub titulo ſancti marci qui eugenij põtificis ne pos fuerat? Quid de iohanne ſub titulo ſancti ſixti? Quid de eo qui nuper ſub titulo ſãcte: ſa bine cardinalis effectus eſt tũc vero temporis epiſcopus ſpole tanus erat: quo amore ac mu tua inter ſe charitate maxime ob ſimilia ſtudia amplectebãn tur: conſulebatq̃ ſepe alter alte rum in rebus dubijs. Quid de reliquis cardinalibus loquar: quibus ita charus erat in beni uolentia deuictus: vt omnes ſan cto viro rem gratam facere ſũ mo geſtirent deſiderio. Neq̃ hoc ex officioſa antonij ambiti one prouenerat. Nemo enim hominum erat: qui minus eo ad gloriam et ad excellentiam dignitatum accenderetur. Nõ pecunia: non laude hominum: non vituperatione: non volu ptatibus vllis mouebatur anto ninus. Non habitum ordinis ſui non animum: non faciem aut vultum in dignitate mutarat. Cupiebatq̃ potius vt ſepius ex eius ore audiuimus ſi licuiſſet ad ſuam reuerti monaſticã cel lulam: quam ad altiora traſcende

re. Memini ego cum quidam
ei ſatis impudenter breui eum
cardinalem futurum adulandi
gratia dixiſſet: tum ille de ſtro
be inquit ac propinqua morte
nobis de maiori gradu ac exal
tatiõe meditandum. Cũqʒ alio
item tempore alius eum ſancti
tatis nomine appellaſſet: San
cti inquit antonius in paradi-
ſo habitãt: nos autem peccato
res in terra. Poſt obitum vo
nicolai ad calixtum tertium q
i apoſtolica ſede ei ſucceſſerat
a ſummo magiſtratu noſtre ci
uitatis legati romam miſſi ſũt
inter quos vt legationi adde-
retur auctoritas antonius pri
mo loco electus. College autẽ
eiꝰ giannotꝰ pandolfinus eque
ſtris ordinis: otto nicolinus iu
riſcõſultus: antonius ridulfus
⁊ iohannes medices. Qui cũ
peruſio iter facientes romam
magno apparatu perueniſſent
ſtatuta die in conſiſtorio publi
co ad preſentiam pontificis ad
miſſi ſunt. Quo in loco qui ⁊ ꝑ
ſonarum auctoritate: ⁊ magna
hominum etiam doctiſſimorũ
frequentia celeberrimus erat:
talis fuit ad ſummũ pontificẽ
oratio antonij: tanta verborũ
ac ſententiarum venuſtate: tan
taqʒ geſtus ac vultus grauita-
te vociſqʒ ſonoritate prolata:

vt ſtupentibus omnibus nõ iã
theologus aut orator: ſed miſ-
ſus e celo angelus prolocutus
eſſe videretur. Tangebat in ea
oratione abſtruſa myſteria: ſen
tentiaſqʒ grauiſſimas adiece-
rat. Que omnia nunc enume-
rare cum adhuc ipſa extet ora-
tio ſuperfluum iudico. Qua ex
re id factum eſt: vt cum antoni
us magnum antea ciuitatis no
ſtre nomen maiori tum gloria
maioriqʒ auctoritate illuſtraſſẽ
ad ſucceſſorem calixti pium ſe
cundum romanum pontificẽ
eodẽ legationis officio fungi
ſummo itidem eligenti magi-
ſtratu cogeretur. Nec fuit ea le
gatio priore deterior: aut appa
ratus: aut perſonarũ dignita
te: in qua etiam elegans ac glo
rioſa fuit oratio antonij. Fue-
runt autem college antonij in
hac ſecũda legatione angelus
acciaiolus equeſtris ordinis:
loiſius guicciardinus: petrus
pazius: gulielmus rucellarius
petrus franciſcꝰ medices. Qua
vero beniuolentia ac dilectione
pius papa ex ea parua quã in il-
la legatione cum eo habuerat
conſuetudine antonium com-
plexus fuerit: quãqʒ de eius ſan
ctitate opinionem conceperit:
indicauit poſtea in obitu eius
decretum eiuſdem ſummi pon

tificis : quam rem paulopoſt ſe
rioſiꝰ enarrabo. Illud ſane ad
maximam antonij laudem ceſ/
ſiſſe videtur ꝙ cum pius papa
in ipſa pꝛima aſſumptione ſu/
am vellet curiam romanam in
quibuſdam minus decenter:
minuſqꝫ honeſte vſitatis re/
formari:⁊ ad id curandum ali
quos ex grauioꝛibus cardina
libus conſtituiſſet quos refoꝛ/
matoꝛes curie appellauit. An/
tonium quoqꝫ illis ſocium tan/
quã optimum ac pꝛudentiſſi/
mum virum adiecit. Sed ea
refoꝛmatio maioꝛi vꝛgente ne
ceſſitate:tũc intermiſſa ⁊ in ali
ud maioꝛis quietis tempus di
lata eſt. Cum etiam federicus
imperatoꝛ qui romam ad coꝛo
nam imperij capiendam pꝛo/
fectus eſt ad italiam aduenta/
re diceretur:elegit ſũmus ma/
giſtratus noſtre ciuitatis anto
nium legatum:qui imperatoꝛi
obuiam fieret. Sed antonius
iam ſenio atqꝫ imbecillitate cõ
fractus id honoꝛis ad aliũ de
ferri maluit. Hec dico vt intel
ligamus qualis erat de pꝛudẽ/
tia antonij deqꝫ eius facundia
opinio:neqꝫ pꝛofecto falſa. Nã
vt cetera omittam in quibꝰ elo
quentia Antonij demõſtrata
eſt:illud ſane ſilentio pꝛetereũ
dum eſſe non cenſeo ꝙ cum ex
legatione quam ad calixtũ ha/
buit: in patriam cum collegis
reuerſus eſſet antonius. Cũqꝫ
ad ſummum magiſtratum: vt
de moꝛe eſt functe legatiõis ra
tionem redditurus acceſſiſſet:
totum enim legationis põdus
ei incubuerat talis tam longa:
tam dilucida: tãqꝫ recenti me/
moꝛia fuit eoꝛum que geſſerãt
in legatione copioſa enarratio
vt a diuino potius quodam ꝙ̃
ab humano ingenio oꝛatio illa
habita eſſe videretur. Eoqꝫ id
magis animaduerti: quo om/
nes qui tum aderant plurima
admiratione:maximoqꝫ ſtupo
re perculſos eſſe conſpexi. In
vtraqꝫ enim legatiõe ſancto vi
ro comes fui: ⁊ ſecretarij offi/
cio ſũctus. Neqꝫ vero vſqꝫ eti/
am in rebus magnis deerat an
tonio animi magnitudo. Qđ
tum maxime patuit cũ etiã ma
giſtratum ſummum nonnullis
in rebus coꝛam redarguere au
ſus eſt. Idqꝫ potiſſimum fecit
eo tempoꝛe quo franciſcus pa/
tauinus:qui nunc eſt ferrarien
ſis epiſcopus : tum vero euge/
nij theſaurariꝰ: huc miſſus ab
ipſo ſũmo magiſtratu pꝛo vin/
dicandis redimendiſqꝫ nõnul
lis noſtroꝛũ ciuium:qui rome

detenti erāt: velut obſes capt⁹ eſt. Erat tum forte extra ciuitatem viſitationis cauſa Antonius. Qui cum hanc rem accepiſſet magna ad vrbem feſtinatione properauit: ſummumqꝫ ſtatim magiſtratuꝫ adijt: magnaqꝫ deteſtatione quod per illos factum erat redarguit. Clamabat tum ſūmo magiſtratui Antoni⁹ non licere quauis de cauſa viro eccleſiaſtico violentiaꝫ afferri. Qđ niſi ab incepto deſtitiſſent grauiſſimā in eos excōmunicatōis ſentētiā publicaſſet. In principio quoqꝫ ſui pontificatus: non minore laude dignum operatus eſt facinus. Cum enim quadam die viſitandarum eccleſiarum gratia ciuitatem perambularet: vētum eſt ad quendam locum: vbi ciues multi publice ad talorum alearumqꝫ ludum conuenerant. Quod cum vidiſſet vir ſanctus illuc accedens precedente cruce ſumma cum deteſtatione omnia ludi inſtrumenta ſubuertit. Cum vͦo ſubſequentibus annis ſubito in ciuitate noſtra ludus nouus qui per ſortes fiebat exortus eſſet in quo non tantū noſtra: veruꝫ ꝛ romana ciuitas infecta erat adeoqꝫ deperdita: vt omnis pene populus relicto artiuꝫ exercitio illuc ad perdendam pecuniam priuatamqꝫ ſubſtantiā ſe quiſqꝫ conuerteret. tanta fuit paſtoris induſtria: vt ſicut repente aduenerat ludus deteſtabilis: ita repente penitus extinctus eſſe videretur. Quod etiā rome poſtea ſummus pontifex ad imitationem Antonij tolli iuſſit. Ex qua ieiunum id bonum conſecutū eſt: ꝙ cum quidam ī noſtra ciuitate ſacerdos ex illis ſortibus aureos mille lucratus eſſet: intercepit eam peccuniam Antoninus ac pauperibus errogauit. Erat enim tunc quoqꝫ plebs famelica in noſtra ciuitate. Nō defuit etiā tum Antonio magnitudo animi cum ſordidiſſimum hominem ac deteſtabile caput ioannis canini quem heretica prauitate infectum deprehenderat nō approbantibus id multis ciuibus flāmis concremandum eſſe adiudicauit. Quod vͦo in hac extrema poſit⁹ egritudine in qua etiam deceſſit: q̄bus verbis: quo animo eccleſiaſticam īmunitatem tutabatur. Cū enim per publicos magiſtratus lata lex eēt in qua cōtra canones clericorum patrimonia tangebantur: audebat

dicere ſe etiā in ſummum ma
giſtratum niſi ea lex abrogata
fuiſſet ex communis ſententia:
quin etiam ſi opus eſſet in vni
uerſam ciuitatem ſe interdictū
eccleſiaſticum imiſſurum. Sic
merito eum vt ſumme virtutis
virum verebantur omnes: co
lebāt vt patrem: vt ſanctiſſimū
virum adorabant. Neq; id im
merito. Erat enim vniuerſorū
ciuium patron⁹ quidam ac paſ
patrie qui omnibus prodeſſet:
neminem lederet: omnēq; ſub
ſtantiam ſuam pauperibus ero
garet: neq; id parce aut minu
tim. Centum enim aureos in fe
ſtis paſchalibus in pios vſus ⁊
neceſſitates pauperum diſtri/
buere conſueuerat: preter quo
tidianas elemoſynas. Nihil ſi
bi reſuabat: nihil poſt ſe i mor
te niſi necaſſariam eamq; par
uam ac tenuem ſuppellectilem
deliquerit. Edificandi quoq;
curam aut ſolicitudinem nūq̄
habuit. Hoc ſucceſſorib⁹ aiebat
meis faciendum reliquamus.
Uerūtamen cū non paruis ter
remotibus vniuerſa eſſet florē
tina ciuitas conquaſſata: in re
ſtaurationē domorum itidēq;
in aliȷs condendis nouis edifi
cȷs ita poſtulāte neceſſitate cō
ſumpſit. Et quoniam terremo/
tuum mentionē fecimus adȷ
ciendum eſt illud portentū qd
apud caſtellum ſancti caſſiani
quod a noſtra ciuitate octo mil
libus paſſuū diſtat biēnio poſt
terremotus illos contigiſſe cō
ſperimus. Nam in vigilia ſctī
bartholomei apoſtoli ſūmo
mane in ipſo crepuſculo talis
tanq; vehemens fuit aeris per
turbatio: tanta ventorum pro/
cella: vt nulle nedum arbores
aut vergulta: ſ; nec edificia qui
dem ſtare poſſent. Euulſe ſunt
radicitus quercus ingētiſſime
alie trūcate: pinnus quoq; groſ
ſiſſime per mediū fracte ac di
ſtracte ſunt: vaſtatiq; ſunt agri
arboribus. Sed neq; domus
vlle tantam tempeſtatem per/
ferre potuerunt. Omniū tecta
euerſa ac diſperſa non nulla ēt
integra ſublata ⁊ longo ſpatio
de loco ad locum tranſlata ſūt.
Pleraq; edificia penit⁹ ad ter
ram poſtrata. Occiſi etiā mul
ti promiſcui ſexus viri ac mulie
res a ruinis oppreſſi. De peco/
ribus nihil loquor cum in ea ꝑ
cella illud ſane poeticum dici
poſſet: cum ſtabulis armēta tra
hit. Facta eſt igitur tū magna
arborum domorum atq; homi
num ſtrages. Illud quoq; pro
fecto multa admiratione in ea
ventorum perturbatiōe dignū
eſt: ꝙ cum quedam eccleſia ma

gnam ex ea procella ruinam fe
ciſſet corruentibus aliis vndi/
q; muris ac parietibus: ſolum
tabernaculum corporis domi/
ni intactum ibidem illeſumq;
permanſit: magnum ſane no/
ſtre fidei argumentum. Fuit
autem ea rerum perturbatio
ex ventorum commotione ſine
aqua primo: mox ſubſecuta eſt
ingens pluuia. Nihilq; in eo
turbine ſalubrius fuit q̄ bre/
uitas temporis: nam octauo fe
re hore ſpatio perdurauit.
Breue etiam terrarum ſpati/
um per latitudinem occupauit
Non enim integros mille paſ
ſus complexa eſt: per longitu/
dinem vō magis magiſq; ad
quinquaginta millia paſſuum
pluſue protracta eſt: et a tyre/
no vt fertur mari eleuata per
vulteranum agrum ac floren/
tinum ad feſulanum vſq; per/
uenit. Res ſane magni porten
ti: ac noſtris temporibus inau
dita. Erat vō antonius vt iam
ad illum redeamus vt in aliis
accuratus: ita ſui commodi aut
cultus corporis negligentiſſi/
mus: adeo vt poſt menſes mul
tos ad commutandas plenas
ſordibus ac pediculis tunicel/
las & calligas vix compelli poſ
ſet. Quin etiã id quod ab vno
ex eius fratribus admodum il
li familiariſſimo accepi non ta
cebo. Sunt enim que nunc a
me ſcribuntur de Antonio vi/
ris grauibus: et his qui iam
ſolido vt ait apoſtolus vtuntur
cibo maxime edificationis cau
ſa ac magne ſanctitatis exem/
plar. Quod vō filii huius ſe/
culi de hiſce rebus ſentiūt par
ui facimus. Aiebat autem fra
ter ille Antonium quadam vi/
ce cum cibum ſumeret petiiſſet
vt ſit vinum ſibi miſceri: cumq;
frater ille cyatum in quo paulo
āte vrina fuerat abluere ac mū
dum reddere feſtinaret: ſic mi
ſceto inquit Antonius: nam lo
tum illotumq; eſſe nil refert.
In quo beato Franciſco ſimile
quid feciſſe apparet qui cinerē
ferculo immiſcuiſſe dicitur ne
vitio gule tangeretur. Ut vō
ſui aut voluptatis negligentiſ/
ſimus: ita erat equi iuſtiq; di/
ligentiſſimus obſeruator. Ab
eo quod ſemel bonum rectum
q; eſſe nouerat nullis multo/
rum magnorumq; ciuium pre
cibus flectebatur. Sic tandem
ciues omnes illum admodū
verebantur & amabant pluri/
mum. Quin hec fuerūt coſimi
multa cum ſapientia verba pro
lata: qui vt opibus ita & pruden

tia ceteros ciuium anteire du/
cebatur. Magne aiebat fue/
runt hac tempeſtate noſtre ci/
uitatis calamitates: maiora pe
ricula bellorum: peſtis: inedie
terremotuū. impzimiſqȝ occul
tarum ſeditionum: que omnia
meo iudicio noſtram euertiſ/
ſent ciuitatem: niſi pontificis
noſtri merita orationeſqȝ re/
ſtituiſſent. O preclara ac ſapi/
enti viro digna ſententia. Is
etiam vt nuper in ſucceſſore
antonij ſic prius in ipſa anto
nij promotione ſua ſuorumqȝ
poſtponens cōmoda: vtilitati
publice ꝯſulendū putauit. Il/
lud ſane non eſt pretermitten
dum: quod ad perfectam An/
tonij gloriam pertinere videa
tur. Nihil enim deeſt vt pro
pheta ait timentibus deum.
Si enim Antonio tabulis te/
ſtamentoqȝ dignitatem ſuam
cuippiam legare licuiſſet: ne/
minem ei qui ſibi in pontifi/
catu ſucceſſit preponendum iu
dicaſſet. Eum enim rectum do
ctumqȝ virum exiſtimabat: cu
ius etiam iudicio in dubijs va
rijſqȝ ſententijs ſepius vteba/
tur. Sed de hoc alias. Nunc
ad Antonium redeamus. Qui
cum iam ſeptuageſimum eta/
tis annum attigiſſet: tredecim
enim vt diximus annis ponti
ficatum geſſit ad quē cum qn/
quageſimum ſeptimum ageret
annum aſſumptꝰ eſt: febri qua
dam lenta correptus quā fleg/
maticam phyſici appellant:
non vehementi ſed longa egri
tudine laborauit. Cumqȝ ce/
piſſet morbus ingraueſcere ve
hementiorqȝ eum febris vexa
ret acceſſi ego ad lectum ī quo
iacebat conabarqȝ: vt fit egro/
tis: ipſum amantiſſimum pa/
trem conſolari ſimulqȝ bonam
ſpem ⁊ conualeſcentiam polli
cebar. Ad quod vir ſanctus
fiat inquit voluntas dei. Et pau
lopoſt ſubiunxit prophete ver
ba que ſcribuntur in pſalmo.
Dies inquit annorum noſtro
rum in ipſis ſeptuaginta an/
nis quaſi preuidiſſet vite ſue
terminum: cuȝ ad eam iam eta
tem vt paulo ſuperius diximꝰ
perueniſſet. Impoſuerat etiaȝ
non multo antea extremā ma
num ingenti libro magnoqȝ vo
lumini quam ſummam appel
lauit. Quam longo tēpore ma
gno labore multoqȝ artificio cō
ſcriptam: vt paulopoſt docebo
non ad meatus ſyderum na/
tureqȝ occultas vires demon
ſtrandas: ſed ad dandam edo
cendamqȝ eam ſalutis ſcien/

tiam ediderat que in edocen
do timore domini cum per/
ceptione mandatorum eius ac
operis conſumatione poſita ē.
In quo libro quicquid ad con
ſiderationem ſpeculationemqꝫ
ſacratiſſime theorie: quicquid
ad nobiliſſimaruꝫ virtutum ac
quiſitionem: quicquid deniqꝫ
ad bene beateqꝫ viuendi vſum
pertinere videatur dilucide ſa
pienterqꝫ conſcriptum eſt. Ni
hil pretermiſſum: nil obſcure
nil conciſe mutilateqꝫ dictum.
Eaqꝫ de cauſa magno eum vo
lumine neceſſario concluſit.
Non enim de vniuerſalibus
tm̄ rebus ſcripſit: verum etiā
ad particularia queqꝫ deſcen
dens ad hunc noſtrum viuen
di vſum ⁊ ad ſingulareꝫ quan
dam humane vite operatio/
nem doctrinam accomodauit.
Quam etiam quinqueparti/
tam eſſe voluit. Et in prima
parte de anima in genere deqꝫ
eius nobilitate ac de immor/
talitate anime diſputauerit.
De infuſione eius in corpore:
de eius potentijs que extrin/
ſecus ſunt: de intellectu ac vo
luntate de paſſionibus anime.
Item de cauſis peccati. De pec
cato ac nocumento eius. Iteꝫ
de ſeptemplici genere legum
Cuius principium eſt. Quam
magnificata ſunt opera tua do
mine. Et vade ad formicam
o piger. In ſecunda parte de
ſeptem vitijs in ſpecie ⁊ de eo/
rum ramis. In primiſqꝫ de ſu
perbia eorum capite: et in pri
mo titulo tractauit de ſimonia
⁊ vſuris diffuſe: in ſecundo de
reſtitutionibus: item de iura/
mento ac periurio: item de vo
to ac tranſgreſſione voti: po/
ſtremo de infidelitate eiuſqꝫ ge
neribus. Que incipit. Tu con
tribulaſti capita draconum in
aqs: tu ꝯfregiſti capita dracōis.
In tertia de officijs cuiuſqꝫ ho/
minis cuiuſcunqꝫ conditionis:
de omni arte atqꝫ vſu viuendi
vtiliſſimū ſane opus: quod etiā
de ſtatibus hominum appel/
lauit. In quo etiam de cenſu/
ris: de excommunicatione ſeꝫ
ſuſpenſione et interdicto atqꝫ
irregularitate copioſe pertra/
ctauit. Item de ſeptem eccle/
ſie ſacramentis. Que incipit:
Aſtitit regina a dextris tuis in
veſtitu deaurato circūdata va/
rietate. In quarta vō parte de
ſeptem virtutibus quatuor car
dinalibus tribus theologicis.
De gratia ſpūs ſcti in genere:
de ſeptem donis. Et i dono pie
tatis adiecit quadraginta ſex

ſermones de beata virgine ma
ria. Incipit: Benedictionem
dabit legiſlator ibunt de virtu
te in virtutem: videbitur deus
deorum in ſyon. In quinta vͦ
hyſtoriam a principio orbis cō
diti vſq; ad tempora ſua com/
plexus ē. Que incipit. Loquar
propoſitiones ab initio. Alios
itidem breues libellos quoſ/
dam latino: nonnullos etruſco
ſermone conſcripſit: vt ſacer/
dotibus minus doctis alijſq;
idiotis perſonis conſuleret. In
quibus omiſſis argumentorū
diſceptationibus nudas con/
cluſiones breuitatis cauſa con/
ſcripſit. In illo vͦ magnoope
re quam quinq; partitam ſum/
mam eſſe diximus nihil om/
nino dixit quod non multis ra
tionibus maximiſq; argumen
tis: omniumq; etiam approba
tiſſimorum doctorum auguſti
ni hieronymi grerorū ambro/
ſij thome: aliorumq; teſtimo/
nijs atq; auctoritate ꝯfirmatū
protulerit: adeo vt nemo vnq̄
in tāto ope quicq̄ minꝰ recte
minus elimate aut iprudenter
prolatum redarguere potuerit
In qua re illud ſane multa ad
miratiōe dignū ē eū hoīez q̄ p
us i ordine ſuo in ꝯtinua ac ma
xima ſuoꝝ fratꝝ admiſtratiōe:

deinde i pōtificatu i maximis
negociorum ac rerum agenda
rum perturbationibus conſti
tutus fuerit potuiſſe tot libro/
rum volumina tam varijs ma
terijs conſcripta tot doctorum
ac ſacrorum canunum teſtimo
nijs ꝛ auctoritate firmata con
ſcribere. Cum igitur antoni/
us vt paulo ſuperius diximus
iam libros ſuos pro ſuo deſide
rio ad cōmunem hominum vti
litatem exactos reddidiſſet: cū
iam clerum ciueſq; ſuos ex ma
la vitiorum conſuetudine ad re
cte viuendi normam maxima
ex parte reuocaſſet: cū deniq;
de ſe omnibus mortalibus op/
timum ſanctiſſime vite exem/
plum prebuiſſet: placuit altiſſi/
mo corona debita tantorum la
borum hominē non fruſtrari.
In ea igitur de qua nunc dixi/
mus poſitus egritudine: cura
uit pmo omnia ecclie qd oībus
mādat fidelibꝰ ſacramēta ſuſci
pe. Cūq; in die aplōꝝ philippi
ꝛ iacobi ante crepuſculū extre
mā vnctionē ſimulq; plenariā
indulgētiā aſtātibꝰ frībꝰ ſuis q
ſcm̄ viꝝ i ea egritudine aſſidue
ac frequentes magna cū chari
tate obſeruarūt ſuſcepiſſet: cūq;
illi circūfuſi lecto matutinum
offm̄ decātarēt ꝯueniſſētq; ad

laudes:tum vir ſanctus in ipſa
iam mortis anxietate poſitus
magno conatu in feruore ſpiri
tus initium alijs faciens dixit:
Deus in adiutorium meum in
tende. Quod imenſe pietatis
ſignum:magna fuit gemituum
omnib⁹ aſtātibus ac lachryma
rum reintegratio. Cū vo quaſi
ad ipſum vite terminum deue
niſſet: nec iam vlla niſi pauca
admoduꝫ atqꝫ ea ſemi integra
verba proferret: hoc ſepius ex
ore eius verbum auſcultantib⁹
audiebatur:ſeruire deo regna/
re eſt:quaſi iam laboris ſui pre
mium paratamqꝫ ante oculos
mercedem intueretur. Aliud
hoc item verbum ſepius profe
rebat. Sancta ⁊ imaculata vir/
ginitas:quibus te laudibus ef/
feram neſcio. Cūqꝫ fratres qui
totum iam pſalterium legerāt
eoſdem pſalmos reiterarent p
ueniſſentqꝫ ad eū verſum pſal/
mi vigeſimi quarti qui dicit:
Oculi mei ſemp ad dominuꝫ:
ipſe eleuatis tunc oculis erectiſ
qꝫ ad celum manibus eundem
verſum replicauit: Oculi mei
ſemper ad dominum: quoniā
ipſe euellet de laqueo pedes me
os. Simulqꝫ ex continuo labio
rum motu ⁊ ex nonnullis per/
ceptis ex ore eius verbis intel
ligebatur illum in continua ta
citaqꝫ pſalmodia detineri. Ma
ximeqꝫ eum pſalmū ſepius ite/
rare videbatur qui in vltimis
matutinis laudibus decantat:
Laudate dominum de celis et
reliqua:quo etiam invita vt ſui
fratres aſſerunt delectari plu/
rimum conſueuerat. Nō nūqꝫ
etiam porrectā a fratribus bre/
uem domini crucifixi imaginē
cōplexus tāto dilectiōis deoſcu
labatur affectu:vt aſtantes oēs
nullo pacto lachrymas conti/
nere valeremus. Sequenti igi
tur die poſt feſtum apoſtolorū
hoc eſt ſecunda maij: ⁊ in vigi/
lia aſcenſionis domini poſt lō/
gam anxietatem ſpiritus ille
ſanctiſſim⁹ ſolutis corporis vin
culis ad ethereas ſedes euola/
uit. Quod magnis ſignis veriſ
ſimiſqꝫ argumētis ita fuiſſe cō
probatur:ex quibus nō omnia
nunc recenſenda ſed quedam
in laudem tantarum virtutum
pretermittēda nō ſunt. Illudqꝫ
in primis quod veriſſima ipſo
rum fratrum narratione perce
pimus. Fertur enim quidam
eiuſdem ordinis frater conſtā/
tius nomine vir magne ſancti
tatis:cum eſſet in ciuitate eſcu/
lana ⁊ vigilans oraret in eccle
ſia vidiſſe manifeſte antonium
eadem ipſa hora qua ex hac vi
ta migrauit glorioſum ad cele/

ſtem patriam euolaſſe. Utq3 il/
lud ita eſſe maiori confirmaret
argumento vidit eadem hora
alium fratrem qui etiam i alia
ciuitate tunc obierat non iam
ad celum ſed ad purgatorias ſe
des deſcendere. Quod cu3 ille
aliquãdiu reticens ⁊ leticia in
ſueta vultuſq3 hylaritate diſſi/
mulare nõ poſſet: pulſatus pre/
cibus diu a fratribus tande3 id
quod vidiſſet magno cum gau
dio enarrauit: ⁊ de morte vtro
runq3 poſt aliquod dies id ita
eſſe certa rei experientia com
pertum eſt. In ipſo quoq3 exe/
quiarum die dum corpus in ec
cleſia ſancti marci poſitum eẽt:
acceſſit mulier q̃ altero latere
debilitato ac ſtupido diu man/
cha fuerat tactoq3 ſancto corpo
re anteq̃3 de eccleſia recederet
integritatẽ virium in toto cor
pore ſe recepiſſe percepit. Sed
anteq̃3 ad reliqua que volum⁹
ſigna narrare accedamus dicẽ
dum eſt quali eum honore i ip
ſo funere pius romanus ponti
fex honeſtare ac glorioſum red
dere voluerit: qui tum forte in
ciuitate florentina aderat ⁊ ad
celebrandum id concilium qđ
dictum appellauit mantuam ꝑ
perabat. Primum igitur om/
nium ſtatim poſt obitum An/
tonij funus ipſu3 diligenter ac
magnifice curari pro viri ac ci
uitatis dignitate mandauit: q̃3
pluresq3 epiſcopos alioſq3 pre
latos ad funus deducendũ ac/
cedere: omnem archiepiſcopi
defuncti familiam longis pul/
liſq3 veſtibus indui: ad quod ẽt
bona pars ciuium magneq3 au
ctoritatis viri honeſtãdum ac
ceſſerũt. Reuerendiſſimus q̃3
cardinalis ſancti marci de quo
ſuperius mentionem fecimus
tum amicitia tum pietate com
motus in ipſa cathedrali eccle
ſia officio exequiarũ adeſſe vo
luit. Primum igitur ad eccleſi
am maiorem deductum vnde
rite officio celebrato ad eccleſi
am ſancti marci et conuentum
predicatorum veſperi magna
populi ſubſequente multitudi/
ne corpus tranſlatum. Sic eni3
ipſe teſtamento legauerat: vt
iuxta fratres ſuos humi conde
retur. Videres tum vniuerſam
cõmotam ciuitatem a maiori
bus vſq3 ag minores: ⁊ tam ma
res q̃3 feminas ad ſancti viri
manus pedeſq3 deoſculandos
accedere. Hinc gemitus: inde
ſuſpiria: a m̃ltis lachrymę: a nõ
nullis querule voces edebant.
Neq3 hoc tantum ipſa ciuitas
fecit viciq3 in ſuburbijs poſiti:
verum ex montibus vndiq3 de
ſcendẽtes ac de remotis regio

nib⁹ innumerabilis populus ac cedebat. Addiderat etiam ſum mus pontifex maximum eius viri ſanctitati teſtimonium: vt quicũq̨ ad ſanctum corpus be nedictaſq̨ manus deoſculan/das acceſſiſſet: ſeptem annos ſeptemq̨ quadragenas indul gentie ac culparum remiſſio/nis conſequeretur. Factumq̨ eſt ex noua ſemper ſuperueni/entis populi atq̨ aduenarum multitudine vt ſanctum corp⁹ in ipſa eccleſia aliquot dies vi/dendum omnibus deoſculan/dumq̨ neceſſario poneretur: nec niſi octaua die poſt ei⁹ obi/tum ſepulchro condi poſſet. Il ludq̨ ſane multa admiratione dignum eſt tanto tempore re/ſeruatum corpus exanime nul lum tetrum odorem edidiſſe: quin potius mirabili ſemper fragrantia redolebat. Uideba/turq̨ omniũ indicio venuſtior letiorq̨ in mortuo facies q̨̃ fue rat in viuo. Inſuper manus pe deſq̨ nullo rigore cõtracti nul loq̨ maculati liuore cerneban tur. Quod certe oĩbus id cer nentibus magnum ſanctitatis ſignũ eſſe ducebatur. Ad ſigna vͦ que hactenus poſt eius obi tum viſa ſunt non omnia tamẽ enarranda accedamus. Sed vt paulo ante dixeramus nõ ſunt etiam omnia pretermittenda: ne eam partẽ que multis fortaſ ſe in eo nobiliſſima eſſe vidca/tur intactam relinquam⁹: vtq̨ etiam pijs mentibus aliqua ex parte ſatiſfactum eſſe videatur Pauca igit̃ ex illis certiſſima perſtringemus. Simulq̨ cum ſingulis diebus noua ſemp̃ ad/di videantur: alijs hoc munus copioſius abſoluendum relin/quem⁹. Narrauit mihi nuper vir quidam leonardus antonij ciuis reatinus non ex infima plebe ſe huius ſancti viri meri tis non tantũ bonam valitudi/nem verum etiam incolumita tem ac vitam conſecutum. Nã cum ad balneas porrecte profe ctus in grauiſſimam febrem in cidiſſet: adeo vt iam de ſua ſalu te diffideret: recordatus ſancti tatis antonij põtificis: facto vo to ſtatim conualuit. Filiolũ q̨̃ ſuum qui de alto loco ad terrã ceciderat cum medici iam de eius morte patri meditandum preciperẽt magna cum fiducia pater ſancto viro antonio natũ vnicum toto mentis affectu cõ mendauit: ⁊ paulo poſt filium ſe habere incolumẽ intellexit Hec mihi leonardus ipſe lon giore narratione cum lachry/mis recenſebat. In cuius rei te ſtimonium ad ſepulchrum An

tonij magnam ſui ac filioli par
uulam imaginem appoſuerat.
Accepim⁹ etiam a fide dignis
mulierem quēdaꝫ hinc ciuem
ac nobilem cū in pariendo diu
tius laboraſſet nec difficultati
partus ullum remedium in/
uenire poſſet: ſuperpoſitis alli
gatiſqꝫ eius ventri paucis ad.
modum pilis qui ex barba An
tonij iam mortui abraſi conſer
uatiqꝫ fuerant illico partus fa/
cilitatem ac pfectionē ꝯſecutā.
Reuerendiſſimus do cardina
lis ſancti ſixti vir magne ſcien/
tie atqꝫ auctoritatis cum etate
ſimul ac morbo confectus ſenis
ad ciuitatem florentinam acce
deret: nunciatuſqꝫ ei eſſet obit⁹
antonij oculis ſimul ac mente
ad celum erectis a ſancto viro
magnum ſenſibiliter egritudi/
nis ſue ac corporis paſſionum
leuamen impetrauit. Cumqꝫ
poſtea ciuitatem intraſſet: ad ſe
pulchrum antonij ſupplex cum
lachrymis in teſtimonium tan
te ſanctitatis acceſſit: ibiqꝫ lam
padem glorioſam accendi vo/
luit. Quid luiſius q fuerat An/
tonij domeſticus nonne patrē
ſuum iacobum qui ob infirmi/
tatem ex amentia noctu domū
exire ꝛ ſolus in tenebris ciuita
tem circuire cōſueuerat: nec ab
hoc morbo ulla medicorum cu
ra biennio ſanari poterat: cum
pro eo filius ſancto viro votuꝫ
feciſſet incolumē ac ſanum pa/
rentē recepit? Quod mihi po/
ſtea ipſe luiſius proprio ore re/
cenſuit. Alius item adoleſcens
nicolaus ſacchetus nomine ci/
uis noſter cuꝫ grauiſſimo apo/
plexie morbo correptus eſſet ꝛ
cūqꝫ de eius vita penitus me/
dici diffiderent eo ꝙ ultra vi/
ginti ꝛ quatuor horas inſenſibi
lis perduraret: contigit vt duo
ex fratribus predicatorum qui
ad viſitandum infirmum acceſ
ſerant cum illum pene mortuū
eſſe cōſpexiſſent reuerſi domū
poſitis genibus ad ſepulchruꝫ
antonij orauerūt pro illo. Qui
ſtatim ſequenti die ſtupentib⁹
oībus conualeſcere cepit: ſicqꝫ
nō multo poſt incolumitati re/
ſtitutus. Poſſem alia multa ſi/
gna huiuſmodi enarrare que
pretermittēda cenſeo. Pluris
enim facienda indicamus que
in eius vita ac moribus vidim⁹
queqꝫ ex eius doctrina ac ſapi/
entia bona naſcuntur que ſupe
ri⁹ enarrauim⁹ qꝫ ipa miracl'a.
Quin etiam anteqꝫ ex hac vita
decederet antonius non caruit
eius vita miraculis. Cum enim
aliquot annis ante obitum pro
officio paſtorali ſuffraganei ſui
epiſcopi piſtorienſis diocesim

viſitaret: eſt enim florētina ciuitas vrbis piſtorij feſularūqꝫ metropolis: cumqꝫ ipſas quoqꝫ alpes viſitando circuiret peruenit ad officinā quandaꝫ ferri fundendi. Cumqꝫ ipſe vna cum ſuis comitibꝰ vidende none fabrice deſiderio officinam intraſſet: fertur quidam ex his qui fabrili operi intenti erant calore ignis ac labore fatigatꝰ cum eos intrantes officinā cōſpiceret idqꝫ moleſte ferret: cepiſſe pturbati animi verba ac blaſſemias proferre. Mirum eſt profecto quod fertur. Cepit ſtatim ferrum congellari: adeo vt nullo igne nullo labore nullaqꝫ arte fundi poſſet ſicqꝫ tota illa nocte perdurauit. Sequenti mane officine magiſter ſctō vt videtur ſpiritu afflatus ad antonium accedit eumqꝫ ſummis precibus exorat vt ad officinam accedens ſuper illam ſignum crucis eiuſqꝫ benedictionem infunderet. Quod cum feciſſet antonius motus viri precibꝰ: ferrum quod prius duriſſimum fuerat ſtatim fundi cepit. Hoc mihi hi qui cum ipſo preſule preſentes fuerant mox vt in patriam reuerſus eſt magna cum gratulatione retulerunt. In alia item viſitatione ſue dioceſis: eius ſcilicet partis que eſt bononiam verſus: que mugellus nūcupatur cum perueniſſet ad quandam plebem nunciatumqꝫ eſſet ei plebanuꝫ loci grauiter egrotare: acceſſit vir ſanctus ad lectum egroti. Cumqꝫ ſuper eo quoddam euāgelium certaſqꝫ orationes perlegiſſꝫ: paulopoſt ſacerdos qui prius de ſalute ſua parum ſperabat cepit integerime valitudinis vires aſſumere. In qua re non dubitabant omnes qui aſtiterant id antonij orationibus impetratum fuiſſe. Illud ſane profiteri licet: quod in noſtra familia experimento didici. Cum enim alio item tempore ecclīas rurales viſitaret antonius: ⁊ me alioqꝫ propinquo meo impetrante ad villam noſtram caſtilionenſem diuertiſſet ibiqꝫ pernoctaſſet: cuꝫ ſequēti luce diſceſſum pararet cepi apud illum calamitatem nr̄aꝫ deplorare ex eo ꝙ cū tres eſſemus in familia noſtra ex qbus vnus ſolummodo danthes nomine vxorem eamqꝫ multis annis ſterilem haberet breui de extinctione antique familie dubitari facile poterat: ſimulqꝫ benedictionem domui noſtre in auxilium ſuſcipiende prolis ab eo dari petij atqꝫ ipetraui. Factumqꝫ eſt nō multo poſt vt ea

que multos annos apud viruꝫ ſuum ſterilis fuerat:ipſo adhuc viuente archipiſcopo pꝛimo fe minam reliquos mares omẽs eoſqꝫ venuſtos ceperit filios ꝓ creare:continueqꝫ in ſuſcipen/ da noua pꝛole hactenus perſe uerat. Jn qua re ego bñdictio/ nem ſancti viri tãtum valuiſſe non dubito:vt deſiderij noſtri compotes efficeremur. Hec de ſignis que partim in vita par/ tim poſt obitum eius viſa ſunt: cum multa alia ac pene infini/ ta recenſeri poſſint pꝛo tempo re dicta ſufficiant.

¶ Concluſio operis dulciſqꝫ lamentatio de tranſitu antonij eiuſqꝫ digna laus.

Non poſſum autem hu/ ius tãti viri moꝛtẽ atqꝫ abſentiam non ſummo meroꝛe ſummoqꝫ deſiderio ꝓ ſequi. Dicitur beatus ambꝛoſi⁹ cum ei obitus cuiuſdam opti/ mi ac pꝛeſtantiſſimi viri nun/ ciatus eſſet multis lachꝛymis faciēꝫ irrigare cepiſſe. Cumqꝫ ille qui id nunciauerat admira retur hominem grauiſſimum in tantam: vt ita dixerim:ani/ mi mollitiem flecti ac cauſam tanti fletus perquireret. Non eſt inquit ambꝛoſius deflenda tanti viri carentia:qualem vix multa tempoꝛa pꝛoducere con ſueuerunt? Merito igitur eius obituꝫ defleuerunt omnes bo/ ni omneſqꝫ viri religioſi: qui frequentes ad eum accedentes conſulebant homineꝫ in rebus dubijs:quibus tanq̃ oꝛaculum quoddam totius italie certiſſi/ mas irreparabileſqꝫ veritatis ſententias pꝛoferebat. Defleue runt euꝫ non immerito paupe/ res ieſu chꝛiſti: quibus patro/ nus altoꝛ ac tãq̃ pius pater ex titerat. Tota deniqꝫ ciuitas ve lut publico luctu ſanctum virũ pioqꝫ deſiderio pꝛoſecuta eſt ĩ pꝛimiſqꝫ optimi ciues atqꝫ op/ timates. qui illum tanq̃ ſanctũ virum non ſolum venerabãn/ tur atqꝫ colebant:verum etiam verebantur maximam ſe in ei⁹ moꝛte feciſſe iacturam pꝛofiten tur:tanta erat apud illos aucto ritas ſancti viri. Jlludqꝫ ſane inauditũ ac multa admiratõe dignum eſt:ꝙ dum eius funus ad eccleſiaꝫ ſancti marci defer/ retur animaduertentibus cer/ nebatur. Ut enim dum viueret concurrebant vniuerſi viri ac mulieres ad locum qua illũ trã ſeuntẽ intelligebãt:ſummiſſiqꝫ in terram ac pꝛoni ſanctuꝫ pꝛe ſulem adoꝛare cõſueuerant ſic exanimi tũ coꝛpoꝛi ac feretro inclinati poſitiſqꝫ in terram ge nibus non curantes etiam plu

niam que tunc forte ingruebat omnes non tm̄ ciues verum et aduene qui tum multi in nr̄am ciuitatem propter preſentiam ſummi pontificis aduenerant tanq̄ȝ coſuetam ab eo benedi/ctionem accepturi: conſuetam ad orationem licet mortuo hu/militer ac deuote preſtabant: magnum de ſua erga eum fide ac reuerētia teſtimonium red/dentes: maioreȝ de tali iactura luctum oſtendentes. Quis tan tam calamitateȝ chriſtiano po pulo inflictam non deploret? Quis tam preclaruȝ iuſticie ac veritatis lumen extinctum nō defleat? Vereor ego pfecto ne poſt hac ſblato e medio tāto lu mine in obſcuram tenebraruȝ caliginem atqȝ in grauiſſimas temporum rerumqȝ omnium perturbationes protrahamur. Cui rei iam quedam magnaꝝ calamitatum ſigna ſuboriri vi/dentur. Totus fluctuat orbis vndiqȝ: eccleſie vires labefacta te iam pluribus annis magno conatu contra impios hoſtes atqȝ atrociſſimos infideles in caſſum hactenus laborarunt. Galli etiā iam non nullas italie partes occuparunt: ⁊ ad maio ra accinguntur. Suſpenſi ſunt omnium populorum ac princi pum animi: magna quedam lu ne ſoliſqȝ eclypſis breui future ſignificare: maiora his tempo ribus prophetie quedaȝ mina ri videntur. Quē ſit res exitū habitura incertuȝ eſt. Utinam bene vertat. Amen.

¶ Explicit vita beati Antonij de florentia ordinis fratrū pre dicatorum archiepiſcopi florē tini edita per Reuerendum ſa cre theologie doctorem domi num Franciſcum de caſtelione

¶ Epithaphion euiſdem.

Hic eſt ille tuus paſtor floren/tia: pro quo
Nō ceſſas meſto ſpagere rore genas
Patribus haud priſcis pietate antonius impar
Qui ſcp̄ſit qcq̄d lr̄a ſacra docet

Finis.

Reuerēdo patri fratri Tho
me de Leuco generali vicario
ciſalpino regularis obſeruātie
ordinis predicato℞ frater Ba
ptiſta finarieſis ſalutem dicit:

Scio quoſdaꝫ re
uerēde pater mihi ꝑ iocum: vt
ego accipio ſucceſſere ſolitos ꝙ
amare videar oratorias facul/
tates que ſeculari potius ſapiē
tie: ꝙꝫ religioſe cōuerſationi cō
uenire videanꝫ. Qđ ſi ſerio id
faciāt mihi eque nō eſt cure ꝙꝫ
ſi ioco. Nō enim ſingulo℞ opi/
niones curare debeo: nec oīuꝫ
votis facere ſatis poſſum. Cū/
ꝙꝫ extāt maio℞ exempla copio
ſiſſima: ⁊ quidem viro℞ admo
dū illuſtriū: quibus ſi vellē eo/
rū accuſationē facile refellereꝫ
⁊ me etiam ſi illas amarē: non
iniuria id facere aptiſſime cō/
probarem. Sed quo iſta loquā
tur zelo ipſi viderint. Mihi
vº ſat erit qcqd egero quātu/
lūcūqꝫ fuerit totū ad animarū
ſalutē ⁊ cōmodū ꝓximorūqꝫ re
ferre. Iſtiuſmodi auteꝫ homi/
nes valere ſinaꝫ: quos ſcio etiā
ipſe nō ꝓbas. Me ſiquidē iam
diu ita inſtitui: vt qcqd ſupeſt
tpis a religionis exercitijs: q/
bus me ab ineūte adoleſcentia
dedicaui id ī ſacre ſcripture ri
mādis queſtionibus ⁊ grauio/
ribus ſtudijs libēter imparti/
ar. Sed aliqñ tñ iuuat in mino
ribus philoſophari: et ab illis
theologice: atqꝫ phyſice diſci/
pline ſubtiliſſimis rationibus
feſſum: vt ita dicā: ingeniuꝫ ad
hec ſtudia humaniora conuer
tere: quibus ſatis ego fateor a
puero delectatus fui: licꝫ haud
multum ꝓfecerim: ⁊ illa ꝓpter
maiora impedimēta dudū pe/
nitus videar reliquiſſe. Habet
enim etiam ipſa ſuos fructus ſa
tis vberes ⁊ nō iniocūdos atqꝫ
vt ego arbitror deo etiā nō in/
gratos. Nā ꝑ ſe quidē optima
ſunt mō bene illis vtare. Cū er
go me nuꝑ ad hec ſtudia pau/
lulū cōuertiſſem eſtiuo tpe ani
mi laxandi cauſa: libellum hūc
edidi quē tuo nomine dedica/

ni quo tua ꝯfirmatꝰ auctoritate alioꝝ iudicia nó ptimeſcat. Il/luꝫ igit reuerédiſſime pr̃ ad te mitto: vt iter ceteras moleſtias ac labores itineris q̃s ꝓpt mu/nus regiminis tibi demádatū: illuſtrādo pagrādoq; regiões ac monaſteria viſitādo ſuſtinē ſoles aliqd ſolatiū atq; volupta tis, tibi ac luce frī integerrimo religioſo ac itineri tui ſocio cō ferre poſſit: erit itaq; vt opinor tibi viro doctiſſimo atq; huma niſſimo nó ingratꝰ: ceteris vo marie adoleſcétioribꝰ nó inutil. Cōtinet. n. exhortatioē ad ꝯtē ptū mūdi ꝛ religiōis amorē: lꝫ ſine ſucco ꝛ cōpoſitiōe verboꝝ Tu ergo illum benigna ſuſcipe manu: meq; tuis apd īmortalē deū ſp oronibꝰ iuua. Uale.

Serapion de ꝯtéptu mundi reuerēdiſſimi pr̄is frīs Bapti ſte ſacre theologie ꝓfeſſoris et epi vintimilienſis ordinis p̄di catoꝝ feliciter incipit.

Argumentū.

Adoleſcentes trīs nobiliſſimos eruditiſſimosq; ſapiētiſſimū quē/dā religioſum viꝝ de mūdi cō tēptu: iferniq; penis egregie p̄ dicātē forte ꝯtigit audiuiſſe: q poſtq̃ ex illa auditiōe diſceſſe/rāt ſecū ꝯferre incipiūt ſueq; tā dē ꝯſulūt ſaluti. Parētes patri am mūdū relinquūt. Ad religi onis ꝯuerſationē emigrāt. Hi ꝑmūlta cōfabulari adorſi ſunt: Thomas: Serapion: Ciprianꝰ

Thomas. Q̃ p̄clare o ſerapion hodie locutus ē vir ille: quē tu quidē xp̄ianum phi loſophuꝫ: vulgus vo appellare ſolet predicatorē. Ego aūt diui nū quendā hominē arbitror q̄ ſi ceteris hoībus e celo miſſuꝫ.

Serapion. Ipſe affuiſti o thoma: an ab alio quodam audiuiſti

Tho. Ipſe o ſera/pion affui. Naꝫ ego ꝛ ciprianus ꝛ paulus noſti hoīes ſūmo mane ad lo/cū acceſſimus: maturiusq; con/uenimus q̃ꝫ ſolebamus: atq; ſe/dētes expectauimus donec ille ad populū ſermonem haberet Te quoq; medio ferme ſ̄mone vidimus tardiuſcule venientē

Sera. Uera narras o thoma: nā tardi or fui atq; ob hoc ipm vehemē ter iraſcor mihimet. Cuꝫ enim multis ſermonibus affuerim:

neſcio ſi vnq̄ꝫ eque ac tunc fue/
riꝫ dele ctatus. **Tho.** Quid ti/ bi accide
rit neſcio: mihi certe ipſi h̄ ac/
cidit: vt pene obliuiſcerer mei
ita ſuadenter viſus eſt dicere.

Sera. Mihi q̄ꝫ pene ſuaſit: vt e mun
do aufugerē: patrēq̄ꝫ relinque/
rē ſenē ac ſepulchro iā ꝓximū.
Dixit enim ab his qui vellent
beate viuere mundū pri⁹ opor/
tere relinquere. Que ſententia
haud multū: tamē meo inheſit
animo: cū ſcirē cōplures mun/
danos hoīes pie ac btē vixiſſe.

Tho. Plus ergo apud noſtrū ciprianū
ea ratio valuit: qui hūc penit⁹
viuendi modum mutare diſpo
ſuit: nec parētes mō ſed patriā
⁊ amicos relinq̄re cogitauit.

Serapi. Quid nar/ ras?

Tho. Uelim id non ex me: ſed ex ipo co/
gnoſcas potius. **Sera.** Ubi nā eſt.

Tho. Sequet̄ nos actutum niſi me fallat
Ediximus enim adinuicē nos
ad meū ortulum ſuburbanum
itu/ros. **Sera.** Ego vō ſi videtur operi
ri eum hic malo. Cupio enim
ab ipo percontari: que nam ei
ſit mens: quodq̄ꝫ ſecum ipe ſta/
tuerit. **Tho.** Uſq̄ꝫ ad fluuium qui ſubter
muros labitur: pedetentim ꝓ/
cedamus: nā ⁊ hoc ipm condi/
ximus: vt qui noſtrū prior illic
adeſſꝫ: ſociū expectaret. **Sera.** Ut tibi
videtur o thoma. Sed p deum
dic mihi quid eius adeo mouit
animū: mentē: rationē: conſili/
um: vt ita deliberarit tā repēte

Tho. Iſta q̄dē o ſerapion d̄ mūdanarꝫ
rerꝫ ꝯtēptu ⁊ p̄clare dicta me
miniſti: q̄ queuis hominē etiaꝫ
locupletiſſimū ad terrenarꝫ re
rū deſpectū allicē poſſent eaq̄ꝫ
ꝑſertim: que vltimo loco de ſup
plicijs inferni memorauit: que
q̄ꝫ tā metuēda etiā mihi viden
tur: vt toto corpore ac viſceri/
b⁹ ꝯtremiſcā: cū i mēte veniūt.

Sera. Haud multū mi hi ridere cupiē/
ti: riſū expſiſti thoma. **Tho.** Quā obrē?

Sera. Quā abſurda di cere inceptas.

Tho. Abſurda o ſerapiō. **Sera.** Immo ⁊ d̄/ liramenta. **Tho.**
An tibi deliramēta videt̄ iſta?

Se. Prorſus ita. **Tho.**

Male ꝑfecto narras. ego nõ ſolũ
iſta credo: ſꝫ viſſima eẽ ꝯfiteoꝛ
nihilqꝫ certiꝰ mihi videri põt.

Sera. Proh dei homi
nũqꝫ fidem q̃ꝫ te
nũc ſubito factum vecoꝛdẽ vi/
deo? Nã anicularꝫ nugas ſequi
mihi videris que apud iferos
ea pictoꝝ poꝛtenta manere in/
ter textrina vel apud focũ poſt
coenas narrare ſolẽt. Nã illis
hic mos eſt cuꝫ cenate largiter
fuerint his de rebꝰ philoſopha
ri atqꝫ quãto ampliꝰ biberint:
tãto apud inferos maioꝛa refe
rũt eſſe ꝓdigia.

Tho. Hic vir
nũq̃ꝫ de
ſiſtet in nugis verſari. Ego qd
anus garrula loquat̃ neſcio: ta/
lia tamẽ exiſtimo apud inferoſ
demonũ poꝛtẽta ꝛ penaꝝ gene
ra: qualia nec cuiuſuis moꝛta/
lis animus excogitare poſſit.

Sera. Nunqd etiam
putas illic eſſe
que a poetis fingunt̃ vt eſt hy/
pocẽtaurus: chimera: tricepſ:
cerbarus: cocyti: fremicꝰ: tranſ
nectio acherõtis: ſitiẽs tanta/
lus mento ſummã aquam attin
gẽs: ſiſiphus ſaxum verſans et
ſudãs nihilqꝫ ꝑficiẽs: inexoꝛa-
biles iudices: minos et rada/
mãthus: eacus ꝛ triptolemus:
quoꝝ radamãthus quidẽ aſia/
ticos: eacus aũt eos q venerint
ab europa iudicare ꝓhibentur
Minos autẽ cõmiſſum ferunt
vt iudicet ſi occultuꝫ qcq̃ꝫ alijs
exiſtat: ꝛ alios ad beatoꝝ inſu/
las alios ad tartaꝝ tranſmittat
Hec ꝛ his ſimilia narrãt fabu/
le. Multaqꝫ ꝑterea variarum
monſtra feraꝝ: vti nos olim in
ſcholis audiuimꝰ. Hec foꝛtaſſe
metuit cyprianꝰ: qui ꝛ chariſſi
mos parẽtes ꝛ pulcherrimam
domũ ꝛ ampliſſimuꝫ poſterga
re patrimoniuꝫ cogitauit. Hec
et ipſe metuens totis artubus
cõtremiſcis. Sed mihi crede
bono animo eſto. Nam vt ad
martiã cathonis filiã ſcribit ſe
neca illa que inferos faciũt ter
ribiles fabule ſunt. Luſerũt igt
iſta poete ꝛ vanis nos agitaue
re terroribus.

Tho. Hui hui
o ſerapi
on: q̃ꝫ aſtutus es ꝛ me tanq̃ꝫ pu
eruꝫ ludis. Putas me nũc tuis
verbis cõuictũ: ꝛ iã non audeã
ꝯfiteri maximas apud inferos
eſſe penas: o q̃ꝫ ineptꝰ ẽ hõ iſte.

Sera. Mitius me do
ceas: ne ab ſcho
lis tuis aufugiã.

Tho. Mitioꝛ
o ſerapi
on tecũ ſum q̃ꝫ opoꝛtet. Nã oꝛa
toꝛie me ꝯuincere ꝑgis neſcio
quas adducens ſimilitudines
nõ ſibi inuicẽ cõueniẽtes: vt ſi/
cut iſta: que fabuloſa eſſe dixiſti

non puto apud inferos eſſe: ita nec alia. Uerum hic ꝓbādi modus nullius eſtimari debet momēti ad veritatē. Adeo ne me delirare cenſes: vt poetis ⁊ pictoribus credēdū oīno putem. Nā ꝯtradicens neſcio que poetaꝝ ſomnia ī mediū adduxiſti: que ab illis ficta fuiſſe maniſeſtū ē. Quis enim ē tam excors quē iſta moueāt? Sed alia ſunt apud inferos his multo terribiliora: que matutinus ille predicator elegāter explicauit: vt ignis inextinguibilis atroce tenebre: demonū ac malignorū ſpirituum ꝯſpectus terribiliſſimus: qui mlto fit terrior q̄ȝ mōſtra que poete ſomniātes viderunt. Atqȝ multo etiā plura memorata ſunt que ille ſic ꝓbauit: vt omnia ex diuinis libris teſtimonia certiſſima veriſſimaqȝ ꝓferret. Uſus eni ſemꝑ fuit ad huiuſce veritatis ꝯfirmationē tū ꝓphetijs tum euāgelijs. Ex diuinis libris ſentētiās ad oīa que dixit accomodatas habuit q̄ꝺ ꝓbatiōis genus in oībꝰ cauſis ⁊ debet ⁊ ſolet valere plurimū. Illa o ſerapion ⁊ ego ⁊ cyprianus extimeſcimus: ⁊ q̄dē vehemēter nulluſqȝ vt opinor erit tā firmo ⁊ ꝯſtāti animo: niſi forte is inſaniat: qui poſſit cū ea ſecū cogitauerit nō timere. Quis enim ſe ꝑpetuo cruciandū igne inextinguibili ſempiternoqȝ ꝯſiderās: cui non ſunt ethnei ignes cōparandi: vide quātum ardeat: ſine metu ſine ſolicitudine eē queat? Sed hec nūc relinquamus. Nō enim a nobis ꝓbari debent que ab illo viro doctiſſimo hodie fuerunt abunde ſatis ſupqȝ ꝓbata. Scio ꝓterea te magis: vt ſoles: diſputādi ſtudio q̄ȝ ex animi ſententia loqui.

Sera. Recte ſentis o thoma ſed vellē iam cyprianus adeſſet: vt poſſez ea que dixeras ꝓcontari.

Tho. Tace ne forte te exaudiat. Adeſt enim cogitabundus neſcio quid ſecum murmurās. An non vides.

Sera. Uideo equidē multūqȝ demiror. Eſt nāqȝ ſolito triſtior: alio vultu: alio īceſſu veſtitu obſoletiore: corpe inculto ⁊ horrido capillatior: q̄ȝ ante ⁊ oculis atqȝ aſpectu denunciare videt̄ mutationes animi ſui. Recte tñ feceris ſi ad eum ſermonem ꝯuerteris.

Tho. Ita faciaȝ o ſerapiō. Per opportune heus o cypane veniſti.

Cipria. Cur q̄ſo?

Tho. Quia res in queſtione vertebať tibi facile cōpta. **Cipri.** Uideo videre qd ſi tu tñ o thoma mihi narra

Tho. Narro iā tibi ſed aliud prius abſte ſcire ſerapiō cupit. **Cipri.** Quid iſtuc ē.

Tho. Que nam ſit huiuſce mutationis tue cā. **Cipri.** Quid tua refert. Nihil h quidez ad rē ptinet. **Sera.** Intermitte nunc iſtū ſermonem: nā poſtea nobis dicet. Aliud qđuis roga

Tho. Quid rogo? **Se.** An vera ſint que audiuimus.

Tho. Quēadmodum dicis.

Sera. Si apud īferos anime poſt ſeparationē a corpore excruciātur in penis. An non intelligis?

Tho. Intelligo ꝛ iā rogabo. Dic nobis o cipriane reminiſceris que de inferni ſupplicijs ab illo viro doctiſſimo ac pene diuino quē hodie predicantē audiuimus dicta ſunt. **Cipri.** Optime reminiſcor o thoma. Quid tandem?

Tho. His in rebus vlſus ē dubitare ſerapion ſint ne apud inferos ea penaꝝ genera: que ab illo ſunt recitata: vt ignis inextinguibilis: ſempiterna nox: loca obſcuriſſima: chimerijs vt aiunt tenebris atriora demonum inaudita portēta ꝛ cetera huiuſmodi plurima: q̄ pſequi longū eēt

Cipri. Utinam vt anus illa optat: ne i nemore pelio ſecuribus ceſe cecidiſſent ab igne ad terram trabes: ſic iſta apud inferos non eſſent tormenta. Omni enim liberati eſſemus metu quo die noctuq; pmimur atq; vexamur

Sera. Quis ea queſtio ab illo ſatis explicata ſit: tamen ſententiam tuam quaſi nihil vnq̄ audierim aut cogitauerim noſſe velim. Cedo igitur mihi: niſi quid negocij te impediat narraq; nobis. Eſt enim rerum earum noticia ad bene viuendum: nō modo vtilis: verum etiam neceſſaria: vt quoniam multi ad beatam vitam amore minime abduci poſſunt: territi ſaltem quodā ſuborto timore trahanť

Cipri. Uera predicas o ſerapion. Ego enim vt de meipſo interiz dicā

nihil vnq̃ȝ vidi: nihil audiui: nihil ipſe legendo querendo/ ne cognoui: quod me magis ab voluptatum illecebris reuo cauerit animumqȝ ad virtutes induxerit. Tãtũqȝ apud me va luit illa ſententia vt iam me ve hementer peniteat anteacte vi te: q̃nquidem intelligam ob eã maxias mihi penas eẽ luẽdas.

Sera. Sacris litteris iſta dicentibus ſatis aſſentio: ſed meminiſti ab eximio oratore dictum eſſe diſ ficile in his reb⁹ mentis aciem a conſuetudine oculoꝝ abducẽ Illam ego nullum vnq̃ȝ penit⁹ vidi hominem qui apud infe- ros illa vidiſſet: vt nobis anun cia ret.

Cipria. Miror o ſerapion: cum ea ſolum velis credere: q̃ oculis tm̃ ſũt perſpicua: his vo que animo debent ⁊ cogitatõe comprehẽdi: aſſentiri recuſas quin potius ãdmiraris: cum ti bi dicuntur quaſi noua ſint ⁊ in audita ⁊ non apud omnes ma nifeſtiſſima. Qua in re ſimilis mihi eſſe videris paſtori apđ actium qui cum nauem nunq̃ȝ vidiſſet vt procul diuinum ve hiculum argonautarũ e mon/ te cõſpexit admirans ⁊ perter ritus hoc modo loquitur. Tan ta moles labitur fremebunda ex alto ingenti ſonitu ⁊ ſtrepi/ tu pre ſe vndas euoluit vertices enim ſuſcitat: ruit prolapſa pe lagus reſpergit profluit ita vt interruptum credas nimbum: Quid rides o ſerapion? Una quidem refellendi ſpecies eſt: cum quis aliquid dicat: ridere non autem arguere.

Serapi. Riſum mihi o cipriane ciconci taſti quoniã me opilion mirã/ ti nauem ſimilem feciſti. Sed age concedo penas apud infe/ ros eſſe quod etiam propter ſa cras litteras ante conceſſi. At percõtari cupio: videris ne ip ſe hominem qui reuerſus ab i/ feris vel ex acheronte: vt dici ſolet: ea tibi denunciarit. Hoc enim mihi videtur mirabile: q̧ e tanta hominum multitu/ dine: qui ad ea loca migraue/ runt adhuc videris neminem qui ea que illic agerentur tibi narrare potuerit: niſi forte poe te teſtimonio te defenderis: fa cilis deſcenſus auerni: ſed re/ uocare gradum ſuperaſqȝ eua/ dere ad auras hoc opus hic la bor eſt.

Ciprianus. Poſſem tibi demonſtrare: ſi temporis conditio pateretur tum ex diuinis libris: tum ex antiquis annalium monũmen

tis que ⁊ q̃ terribilia penarũ ac ſuppliciorum genera in inferno ſint etiã ſi abs te viſus ſic nemo qui ea ambabus vt dici ſolet manibus attrectauerit. Multa eni o ſerapion eſſe fateamur neceſſe ẽ: que null⁹ oino hoium vidit. Et extra nos ipos requiramus exẽpla. Abs te peto: vtrum ne animus tibi ſit alius a corpore an non.

Serapi. Prorſus ita.

Cipria. An illũ ocul' vnq̃ vidiſti?

Sera. Nunq̃ o cypriane

Cipria. An alio quodam ſenſu corporis cõprehẽdiſti: cũ ſenſu pcipi nihil queat niſi corporeũ et ipm ſit qd ſentitur.

Sera. Minime.

Cipria. Nõne id totũ qd an'mũ dicimus potius mẽte ⁊ ratiõe comprehendim⁹.

Serapi. Videt.

Cipria. Quid ergo recuſas credere in inferno poſt mortẽ maloꝝ animos cruciari ⁊ pati penas etiã ſi ex illis nunq̃ tibi alias viſus eſt: qui reuerſus ab inferis ea tibi dixerit: An arbitraris nullã eos aliã habere curã: niſi te ad viridarios mittere q̃q̃ reperiamus multos in diuinis libris ipmq; ducẽ noſtꝝ xp̃m excitatos a mortuis ſurrexiſſe: plurimaq; narraniſſe. Sʒ nũc iſta relinquamus: nam ſeries ẽ lõgiſſima rerũ.

Sera. Iam mihi o cipriane ferme ſuaſum eſt: ſed opto nil moleſtũ ſit: aliquam his de rebus audire rationem ſi modo vllam potes afferre.

Cipri. Quia ſemp rationes quaſdã pſcrutaris: nec facilẽ diſſerẽtib⁹ preſtas aſſenſum breui nũc tibi cõcludã ratiõe: oportere. ſ. credere penas ⁊ ſupplicia apud inferos eẽ atq; ita cõcludã: Putas ne aliquẽ deũ eẽ vel nõ? Uide vt diligẽter rñdeas ⁊ mature.

Sera. Puto equidem eiuſq; notio videt mihi in animis hominũ a natura indita. Nã vt quidã ſapiẽs ait: Nemo ẽ qui deũ eẽ nõ putet: ⁊ ſi qualis ſit habendus ignoret.

Cipri. Credis et ipm iuſtũ.

Sera. Maxime vo et iuſtũ ⁊ ſapientem arbitror

Cipri. Et omnipotentem ⁊ humana curantem.

Sera. Prorſus ita.

Cipri. Animos vo qd? Nõne arbitraris

eē ppetuos ꝛ manere poſt diſ/
ſolutionē tanq̄ ex vinculis q/
buſdā a corpe exemptos. Aut
certe illoꝝ faues opinioni qui
rētur animos ſimul cū corpori
bus in terire. **Sera.** Minime is aſſertio
o cipriane: q̄n tum animos opi
noꝝ maxime viuere cū ex iſto
corpe fuerint ſepati. Neq̄ vn/
q̄ aliť mihi pſuadē qs potuit.

Cipri. Age ad hāc mihi reſpōde queſtio/
nē. Putas ne aliquā eē maloꝝ
bonorūue differentiā: an paria
ꝯtingere vtriſq̄ poſt mortem.

Sera. Nimium puto a malis bonos et
mortuos plurimū differre: nec
aliť decet viꝝ ſane mētis aſſerē

Cipria. Uides quid ſe quitur?

Serap. Quid tādē?

Cipri. At poſt mortē ꝛ bonis in celo bona: ꝛ in infer
no malis mala pueniant. Alio/
q̄n vel nō manerēt animi: vľ ſi
oēs eque in celo beati viuerēt:
neq̄ ſcelerati: q pctōꝝ labibus
ingnati vitam in flagitijs fini/
uiſſent ſuoꝝ ſceleꝝ apud inſe/
ros penas darēt: deus ipē iniu
ſtus aut impotēs pbaret̄ qđ ne
phas eſt cogitare

Sera. Mari me vī.

Tho. Belliſſime o ci/priane cōcludit
ratio ꝛ pulchre ad capiendū ſe
rapionē ſylogiſmo vſus es quē
greci cornutū appellāt. Ac vti
de me pfitear: abunde mihi p/
ſuaſum videt̄.

Cipri. Quid aūt ſerapiōi?

Tho. Illi ſatis etiā arbitror pſuaſū eē
lꝫ repugnatiſſim⁹ ſit omniū ho
minū ꝛ ad credēdū tradiſſim⁹

Cipri. Poſſem ꝛ alia mľta ad hui⁹ rei con
firmationē adducere: ſed puto
melius in aliud differre opor/
tunum tēpus.

Sera. Quid videt̄ o ci/
priane. Iſta enim etiā te nō di
cēte ſatis credo: q̄uis thomas
noſter iocari videat̄ ac me tar/
diſſimū appellet ad credendū
Neq̄ vt veꝝ fatear mľtū vnq̄
dubitaui.

Cipri. At cur me ita argute rogare vi debaris?

Sera. Alio no/ſtra tende bat oratio

Cipri Quo tādem?

Sera. Aperte iā tecū loquar vti cū eo
quo cū veluti mecū loqui putē
Dis de rebus te cipriane roga
ui nō quo illas nō crederē qui
ab ipſis vnguiculis in ea fide
fui ſemper enutritus: ſed vt in/

elligerem quid in animo tuo valuiſſet illa predicātis oratio quidue tecum accipies cōſilij. Maximā enim ac ſubitam i te vidi a priori ꝯſuetudine muta tionē. Color ſiqdem gene ocu li ſupcilia frons vultus deniqꝫ totus ſermo qdē tacitus men tis eſt. Sermones etiam longe diſſimiles nunc habes ꝗ͂ habē ſolebas. Nam de rebꝰ iocūdiſſi mis loqui ſemꝑ ꝯſueuiſti deqꝫ his que vel in foro vel in thea tro vel apud curiam pre oculis haberemus. nunc vͦo oīa flocce pendere videris nihilqꝫ vel lo qui vel audire cōtendis niſi de his que ſunt futura poſt mortē Aueo tante mutationis cauſā cognoſcere ſi forte mihi perſua deri poſſit vt tuā ſequar cipria ne ſen tentiā

Cipri.

Ad id qꝺ omiſſuꝫ ē reuolueris o ſerapion?

Sera.

Ego nō id omitto ſed intermit ti debere dixi. Uidebam enim cū te ꝑus thomas ipſe rogaret te nondū ſatis diſpoſituꝫ ad re ſpondenduꝫ nec ꝑmo cōgreſſu abs te iſta requirēda iudicaui.

Cipria.

Quia ſic lepi dus es: geraꝫ tibi morē: reſpondeboqꝫ: ſi duo te obſeruatuꝝ polliciare.

Sera.

Que tan dē duo.

Ciprian.

Prius vt ea ſerues in pectore: lateat res: nemini indicet. De hinc vͦo meū ſi fieri pōt conſi liū imi teris.

Sera.

Me co gis o pido. Primū qdem facili pro mitto reliquū durius. Eſt eniꝫ arduum: ſed tn̄ ſi thomas iſte mecū eandem velit ſubire ſen tentiā ad id promitto me datu rū ope ram.

Tho.

Ego ſine vlla dubi tatione polliceor. Me paratuꝫ habebitis nec a vobis vnq̄ꝫ vl la īfortuna ſeiungar.

Cipria.

Qm̄ o amici vos ſpero huiuſce rei ſocios perpetuo fieri mihi velle veſtris deſiderijs faciam ſatis neceſſe eſt. Uerꝫ attentiōē mihi opus ē. Nec tn̄ a me nūc ornatā dictionē: vt ī curia facē conabamur: ſꝫ ꝯtingētibꝰ vͦbis paſſim coacervataꝫ: vt cōmoti animi paſſio dictauerit audie tis. Debetis eni vt mihi videt dicēdi modū nō mltī exiſtiare: ſꝫ qd dicaſ attendē. Cū igiſ de miſerijs huiuſce occidue vite ac de iſtius modi ꝯditiōe falla ci a mltis ꝗ magnis viris ſepiꝰ audiuiſſem intellexiſſemqꝫ ſup plicia male viuentibꝰ poſt mor tem eē parata: viderē etiā eos

qui preſentis vite illecebris in/
hiarent ac voluptati proprie
libidiniq; ſeruirent lʒ multis
diuitijs ac magnis rerum co/
pijs prediti eſſent infeliciter
nonnūq̄ʒ vitam euomere nec
q̄cq̄ʒ tam lubricuʒ eſſe tā fallax
q̄ʒ vitā ſeculi iactari et cūcta in
incertū iubente fortuna: illiſq;
tandē optime ꝯtingere: qui pie
innocenterq; vixiſſent: illis āt
peſſime q̄ ſceleratā vitā habuiſ
ſent: cōſcius preterite vite mee
modū ſecūdis reb⁹ ponere co/
gitaui ac me e tanta fluctuatio/
ne ſeparare ⁊ ex tempeſtate au
fugere in animū duxi. Sed mi
rum eſt q̄ʒ ſepe id me facere co
nantem: fortuna turbauerit et
īpediuerit cupiditates. Adeo
ſiquidē me illecebre mortifere
voluptatū inuolutum in diuer
ſa trahebant: vt nec vix paterē/
tur animū ad cogitādū de vi
ta futura beataq; patria vel ad
punctū temporis reſpirare. At
ſi quādo predicantes de hiſce
rebus religioſos viros audire
contigiſſet mouebar q̄dem ac
deſiderio beneviuendi inflam
mari nimium videbar: cum vo
diſceſſiſſeʒ ⁊ diuertiſſeʒ ad alia
om̄is illa cogitatio elabebatur
ex animo. Nihil enim mente
cogitare poteram: ſed ad ſenſū
omnia referebam. Scitis eniʒ
eſſe dictum magni eſſe ingenij
reuocare mentem a ſenſibus ⁊
cogitationem a cōſuetudine ab
ducere. Itaq; cum intra tot ſco
pulos fluctuarem ⁊ cecis ocu/
lis pericula ipſa non cernere ⁊
que me ex omni parte circūde
derāt inoppinate intonuit au/
ribus meis caſus lugubris An
tonij college mei ⁊ omniū ami
corum optimi cuius morti illa
chrymari ſoleo reminiſcens il
lius ſuauiſſimaʒ conuerſationē
atq; familiaritatem que mihi
cum illo a puero fuit: nam per
omne tempus me viſebat di/
ſputabatq; nōnūq̄ʒ quiſnā mo/
dus viuēdi nobis deligendus
videretur fuitq; ſemper viro/
rum ſuauiſſimus. Is: vt noſti:
diem nuper clauſit extremum
ac me tanto mortis dolore con
tudit tantoq; merore confecit
quanto me nunq̄ʒ affectum me
mini. Obijt enim eximia ſua/
uitate dicendi: miro virtutum
ornatu et mihi non minus ob
alia charus q̄ʒ omniū amicoꝝ
perfectiſſim⁹ erat. Nā in amā/
do colēdoq; amicitiā nō ceſſiſ
ſem⁹ ſcipioni vel Lelio: non pi
ladi ⁊ horeſti non theſeo atq;
peritoo: nō patroclo et achilli
non poſtremo dauid ⁊ ionate

ceteriſq3 viris quoꝝ veras pro
bataſq3 amicitias decantat an/
tiquitas. Tanta preterea in illo
erat induſtrie ꝓbitatis ingenij
eruditiõis ꝛ ſtudij memorie q3
deniq3 tantũ quãtũ in vllo alio
viderim vnq3. Sed eum ꝓhdo
lor ſubſtulit immatura mors:
mors inq3 crudelis et aſpera q̃
tam cariſſimos fratres ꝛ hone
ſtiſſimo amore coniunctos imi
tis ac dura diſſotiat. Eſt enim
nimiũ odioſum genus mortis:
cum qs in etate florenti ac ve/
luti in expeditione magnaru3
reꝝ: quaſi ex optimo vite curſu
in extrema fata concedit. Sed
eius mors haud ſcio an amplius
mihi ꝓfuerit q3 ſi nunc viueret
Poſtq3 ille migrauit e vita: ce/
pi pfecte intelligere apteq3 co/
gnoſcẽ q3 caduca q3 labilis q3
breuis eſſet vita hominis om/
nibuſq3 fortune telis expoſita:
didiciq3 me ea quoq3 lege natũ
vt breui forte ſi deus iuſſerit mi/
hi ſit ſimiliter moriendu3: nec
vllo modo reſeruari poſſe: quo
tardius id fiat. Conſideraui er
go ea nos cõditione naſci ea q3
eſſe viuendũ vt tandẽ feliciter
moriamur. Cum itaq3 fuiſſem
diebus plurimis in haꝝ reru3
conſideratione verſatus ꝛ falla
cias vite preſentis ex illius gra
uiſſimo ꝛ repentino caſu mani
feſte comprehendiſſem: nec tñ
qm̃ mõ huic malo mederi poſ/
ſem ſatis intelligerẽ: peropor/
tune acceſſit hodierna predica
tio que mihi oculos mẽtis ape
ruit cecitate depulſa: monſtra/
uitq3 viam qua poſſim ex flucti
bus tante tẽpeſtatis ſaluis mer
cibus euadere. Audiui eñ ho/
minem his de rebus quas ma
xime optabam vberius peroran/
tem. Nihil pretermiſit oĩo eo/
rum que ad beate viuendum p
tinere videbant. Meminiſtis
vt opinor: que ab eo ꝛ q3 elegant
ſunt dicta ꝛ q3 grauiter. Ac co/
pioſe primum de paradiſi gau
dijs: dehinc vero de inferni ſup
plicijs declamatũ ſit voſmet vo
biſcum recordamini. Itaq3 di/
xit eos ſolum illas ꝑpetuas pe/
nas poſſe effugere ꝛ ad paradi
ſi amenitatem ꝑuenire q egre
gia pietate vixiſſe inuenirent:
taleſq3 cum inuenirent recte fa
ctoꝝ digna premia reportare
atq3 q̃ſi ex hoc terreno corpore
tanq3 e carcere liberatos ad al
ta contendere puraq3 ſupra ce/
lum inhabitare loca et felices
btõꝝ ſedes adeptos cũ ſanctis
omnibus in eternum victuros
Addiditq3 arduum nimis eẽ:
vt quis in magna peccandi li/

centia conſtitutus iuſte recteqȝ
vitam tranſigat:vt ad eam feli
citatē poſſit attingere paucoſqȝ
eſſe omnino tales. Igitur non
noſtram beatā vitā arbitrabaꝛ
qui diuites eſſemus nec eoꝝ:
vt indoctū ſepe vulgus opinaꝛ
qui hauriendis voluptatibꝰ in
cumberēt:aut qui cultui corpo
ris inſeruirent:vel qui venatio
nibus dies totos indulgerent
nihilqȝ recuſarent qđ poſſet in
cutere voluptatē que omnia vt
videmus:pene oēs amare que
runt ꝛ habere deſiderant. At il
los mlto feliciores eſſe aſſeruit
qui ſe ſcirent hoꝝ ſocietate diſ/
ſoluere per quā difficile foꝛe cō
teſtans:e tanto multitudine im
proboꝝ hominū:qbus redun/
dant omnia in frugem vite me
lioris euadere. Cupiditates vo
corporis ꝛ ſuauitatū illecebras
docuit oportere relinqui ab eo
qui beate viuere ſtudent quiqȝ
promiſſa premia conſequi vel/
let nec vbi cupiditates locū ha
beant facile virtuti locum eſſe.
Quobrem qui beatā inquit vitā
deſiderat ꝛ eam vitam: que in
hoc ſeculo dū mortales adhuc
viuimus tranquilla et felix hri
pōt que tandem ad meliorē cō
ducit:putare debet ſibiqȝ ſuadē
ſe haud comode poſſe id quod
cupit conſeq:donec intra iſtiuſ
modi hominū turbas diuerſaſ
qui ſe totos aurium ꝛ oculoꝝ
illecebris ac coeteroꝝ ſenſuū
ſuauitatibꝰ dediderunt:nec ani
mū vllo pacto libeꝝ ad capeſcē
das virtutes reddi donec hiſce
terrenis cupiditatibus vt pec/
cunie:honoris:fame: ac reliqs
id genus fuerit amictus. Mil
lia enim impedimētoꝝ nobis
prebent he cupiditates ad btē
viuendū:vtpote ꝑturbātes ani
mū nec ꝑmittentes illū aſſequi
virtutes impediūtqȝ ſtudia no
ſtra ad agendum recte: ac diui
nis legibus ſeruiendum: vt ve
riſſime a ſapientibus dicantur
nihil vnqȝ penſi aut boni nobꝫ
afferre. Nam ad iurgia: ad ſe/
ditiones:ad pugnas nihil nos
aliud impellit qȝ cupiditas:vñ
omnia bella peccuniaꝝ grā fie
ri arbitraꝛ plato. Vincunt enī
quodāmodo animū vt iam libꝫ
ad reliqua eſſe nō poſſit. Ita fit
vt ꝑſentibꝰ intēti abſtrahamur
a conſideratiōe futuroꝝ. Acce
dit aliud qđ extremū maloꝝ ē
qꝛ ſiqs aliqñ cōſcientia ductus
boni agere aliqd pergat ſeſeqȝ
ad deum cōuertat:i ipſa ſua cō
uerſione inſurgunt amici ac ſe/
pe domeſtici q carnaliter nos
diligere videnꝛ impediuntqȝ
atqȝ ꝑturbant animū animiqȝ
propoſitū.nec vllo mō ſinūt re

cte operandi iter ꝓſequi. Eam
igitur ob rem ſi volumus bene
viuendi modū tenere receden
dum ē ab illis: vt remoti ab eo
rum multitudine cōpotes eius
beate vite fieri poſſimus cuius
cupidi ⁊ amatores eſſe debem⁹
Hec o ſocij ſi me non fallit me
moria ſic ferme ab eo narrata
ſunt: licet ea: vt eſt acer in dicen
do: multo inflāmatius atqꝫ ele
gantius ꝓſecutus ſit. Plurima
quoqꝫ alia ab eo ſunt dicta: que
conſulto pretereo qm̄ vobis eq̄
nota ac mihi ſunt. His itaqꝫ ſic
ſum mot⁹ vt iam pati nullo mō
velim ꝙ me amplius hic mun
dus eludat Intelligo enim cū
memoria repeto rationē vite
preterite: ꝙ deus tandē me ma
le perdet: niſi vitā moreſqꝫ mu
tando mihi ꝯſulam. Volebā do
mi bene viuere: ſi bene poſſem
At id qdem q̄ꝫ difficile ſit nō fa
cile dixerim. Nullos adhuc ſū
exptus ad beate viuendū fortio
res ne dicā crudeliores hoſtes/
q̄ꝫ domeſticos: q eādē mecum
domum colunt. Unde domeſti
ci nuncupant: vt veriſſime a ꝓ
pheta dicat: Inimici hois do
meſtici ei⁹. Dum enim a nobis
temporalia expectant cōmoda
ita noſtra magni pendunt obſe
quia: vt nihil penitus de perpe
tua ſalute noſtra intenti pūtib⁹
curare videant. Impedit rei fa
miliaris gubernatio: familia ꝑ
ſtrepēs obturbat: amici diſtra
hūt ſocietates male a quib⁹ dif
ficile cauere poſſumus: qbuſqꝫ
a deo ſepe coniungimur vt ab
eis diuelli nullo modo poſſe vi
deamur. Horū familiaritas q̄ꝫ
peſtifera ſit vel hinc intelligi
m⁹ ꝙ prauos eoꝝ deteſtādoſqꝫ
mores aliquādo ſuſtinere ſepe
etiā laudare cogamur. Obeſt
preterea euagandi libertas an
tiqua: peccandi conſuetudo: re
rum copia diſtrahit: affluentia
diuitiaꝝ extollit: inflat honorū
ambitio: occaſio fallendi deci
pit: plurimaqꝫ alia me ab eo bn̄
viuendi munere abducunt. Ta
ceo quāto nobis impedimēto
ſint liberi: ſi eos habeamus pro
quibus fouendis: nutriendis:
exaltādis: dies ⁊ noctes ī ama
ritudine pducuntur. Quāobrē
quia tot picula: tot laquei nos
domi circundant: eſtqꝫ in dies
continua cadendi: ac moriēdi
ſollicitudo: parentes: patriam:
mundum deniqꝫ ipſum ac prio
rem viuendi conſuetudinē re
linquē ac mutare diſpoſui: atqꝫ
vt et vos ita faciatis exhortor.
Cur enim hāc terrenā patriam
non relinquā que nobis exiliū
potius q̄ꝫ patria exiſtimanda ē
vt celum tanq̄ꝫ perpetuam do

mū acquiram. Cur amicis pa/
rentibus ⁊ fratribus non liben
ter orbabor: vt ad indulgentiſſi
mum patrem deum omniūqꝫ
cetum beatorum melius proſi
ciſcar? Cur terrenis comodis
non carebo vt ſempiterna bo/
na non perdā? Cur deniqꝫ hāc
caducam ⁊ vmbraticam nō ne
gligam vitā: vt beatiſſima poſ
ſim imortalitate veſtiri? Habe
tis optimi adoleſcentes longio
rem a me dictionem q̄ ſtatutū
erat. Conſiderate ergo an idē
vobis quod mihi videatur.

Thom. Maxime vi
def o cipriane

Sera. Me nimium
iſta delectant.
Itaqꝫ mihi gratū eſſet ita me
deus amet: ſi diem totam his d̄
rebus loqui velles. Sed percō
tari abs te volo q̄uis m̄lta ſint
in mūdo pericula multaqꝫ im
pedientia cū nemo niſi volēs
peccare dicatur: vt etiā ariſto
teli in ethicis placuit: nec vllus
omnino hominum repugnan
tem te atqꝫ obluctantem ad fla
gitia poſſe impellere: niſi p̄us
animo ⁊ mente conſentias: cur
e mūdo aufugere ⁊ neſcio quo
migrare diſponis? Nōne mul
tos ipſi vidimus in paterna do
mo: ⁊ in iſtiuſmodi hominum
turbas quas accuſas diuerſan/
tes innocentiſſime vixiſſe?

Cipria. Sic: eſto: mul
ti o ſerapion
intra ſtrepentes familias ⁊ mū
dana picula recte vixerint vis
tibi non mea: ſed alterius voce
reſpondeam? Nulla inquit elo
quentiſſimus atqꝫ ſanctiſſim⁹
hieronymus ſecuritas eſt vici
no ſerpente dormire nec q̄q̄
ſapiēs tutos iuxta viperas ſom
nos capit. At poteſt fieri: vt nō
mordeat: ſed verum fieri poteſt
vt mordeat. Qꝫ ſi etiam nō per
cutiat certe ſollicitat. Nunc igi
tur ſecurius eſt a periculo pro/
cul eſſe: q̄ iuxta periculum non
perire: non ſapientior is nau/
ta cenſetur qui tempeſtatē cer/
nens nauem conducit in portu:
q̄ qui ventis ſeuientibus in al
to mauult pelago nauigare, ēt
ſi nullum in fluctib⁹ naufragiū
patiatur: In altero tranquilli/
tas: in altero āxia cura ⁊ ſollici
tudo eſt. Multi quidem euaſe
runt e naufragio: ſed multi ite/
rum pe
rierunt

Sera. Si ad
eſſent
nunc o cipriane romani duces
fabij: ſcipiones: camilli ceſares
⁊ reliqui principes q̄ in bellis
clariſſimi extiterūt: te vti igna
uum ⁊ panidū militem ab ſuo
exercitu deturbarent: cum que
tas non in prelio pugnare ſed

ſugere dicerentq; te in acie potius ſtare debere ⁊ aduerſarijs armatus obſiſtere. Nunc autē que tibi palma dabitur q̃ corona: ſi hoſtes declines fugiendo ⁊ non vincas potius fortiter dimicando? Sed facis vt noui et inexperti milites ſolent. Nam vt ait ſeneca ad ſuſpitionē vulneris palleſcit tiro: audacius veteranus cruorem ſuū ſpectat q2 ſcit ſe ſepe viciſſe pꝰ ſanguinē

Cipri. Fateor nouꝰ miles ſuȝ in acie adhuc firmus ſtare non didici: ſȝ video malo meo eſſe diſcendū periculūq; non mediocre eſſe ne vincar anteq̃ȝ diſcam: ne pꝰ ſuccumbā q̃ȝ habē poſſim cōſuetudinē preliandi. Nolo igit̄ ſpe dubie pugnare victorie. Quid enim neceſſe eſt certa dimittere ⁊ incerta ſectari. Malo pedibus mortem vitare q̃ȝ ſcuto. Ceterū mihi crede o ſerapion lōge a corporali pugna ſpiritualis iſta diſſimilis ē. Aliter corpus ferro contectū hoſtibus armatis obijcitur: alit̄ animus fallentium turmis opponitur vitiorū. Aliter illi corpus aliter iſti mentem vulnerant. Illi vi[illegible] voluptate: illi dū viribus [illegible]neruis ⁊ induſtria preualent: i[illegible] dum delectāt viciſſe dicuntur. Deniq; illi ſuperant fortitudine: iſti ſuauitate. Quā obrē fuga in h gñe bellandi pcipua: vt mihi videt̄: victoria ē

Sera. Prepoſite queſtiuncule: mea ſententia: feciſti ſatis. At mihi apertius dicas opto quo pficiſci ſtatueris vt e mundo poſſis aufugere? Nunqd extra mūdū euolare cupis aut certe teipſuȝ interficere vt in celum migres queadmodū theobrotbum vel Catonē feciſſe tradūt hiſtorie? At id maximū ſcelus ē. Quid iſtud eſt dicere mundum relinquere non ſatis intelligo.

Cipria. Rumoribus me oppugnāſ o ſerapion ita iocaris: quaſi dicam me velle vltra ſauromatas ⁊ glacialeȝ oceanum fugere: vt ſatirus ait: aut extra iſtum mūdum ad alios mūdos pergere quos epicurus et democritus delirantes poſuerunt vel certe vt dedalus aſſumptis pennis i celum euolare ſublime: q̃ ineptie ſunt anicularum. Non ſum ita hebes: vt iſtud dicam.

Serap. Quid dicis igitur.

Cipria. Non difficile dictuȝ eſt o ſerapion. Mundū iſtum nō vniuerſam rerū molē voco: ſȝ mundanam vitam appello: eam ſcȝ

que ſuaȝ originē ⁊ finem oblita
his rebus mundi fruitᷣ: his ter
renis comodis delectatᷣ: mūdi
varietates diligit: nihilqȝ me/
ditatᷣ: niſi que corā videt ⁊ i cō
ſpectu ſunt: mūdanos itē hoīes
q ſuā beatitudinē pn̄tib⁹ cōmo
dis metiunᷣ. Mūdū deniqȝ p
mūdi corruptione poſui. Qd̄ ⁊
ip̄e ſaluator noſter in euāgelio
fecit: cū dixit apoſtolis: Vos de
mūdo nō eſtis: ſȝ ego elegi vos
de mūdo. Satiſfeci tibi an nō?

Sera. Mihi quidem
egregie ꝓbata ē
ratio tua. Sed p deū oro mihi
dicas apti⁹ quo tādē i portu iu
xta comicū nauigare decernas

Cipria. Sepe mihi
multūqȝ co/
gitāti optimi adoleſcētes quis
intra tot turbinū ꝓcellas viuē/
di modus tutior atqȝ beatior
haberetᷣ p quē tādē ad beatorū
gloriā cūctis ſeculi tēpeſtatib⁹
ꝑuenire poſſemus optima atqȝ
tutiſſima religiōis ꝯuerſatio vi
ſa eſt in qua veluti ſup cimbam
quadam periclitātes vectari ⁊
hui⁹ vite fluct⁹ trāſire poſſim⁹
cū non valeam⁹ ſup firmiori ve
hiculo hoc mare magnū ⁊ ſpa
cioſum mūdi hui⁹ tutius ac mi
nori cū ꝑiculo tranare. Cū eni
hec mūdana habitatio nimiȝ
vt cernitis ꝑiculoſa ſit nullum
cōueniētius videtᷣ eē refugiuȝ
atqȝ tutamen q̄ȝ vt religioſe vi
uēdo deo cui⁹ iudiciū nec viui
effugere poſſum⁹ nec mortui: ſȝ
dū viuim⁹ ſeruiam⁹. Igitᷣ ānitē
dū ē vt hunc teneam⁹ optatiſſi
mū viuēdi modū: cui ⁊ premiū
ꝑclari⁹ q̄ȝ ceteris ꝓpoſitū eſt ⁊
ſpes potiūdi ingēs. Hec ē eniȝ
via illa rectiſſima: q̄ libere ad
celū fert nō in eliſeos cāpos: vt
poete loquunᷣ. At leuā malorū
exercet penas ⁊ ad impia tar/
thara mittit Hec eſt mūdi via:
vide quo ferat. Itaqȝ ſtatui ꝯtē
ptis caducis reb⁹ ⁊ ornatu cor
poris atqȝ ceteris voluptatib⁹
ſpretis me in hūc religiōis por
tum collocare ⁊ quaſi ad piſtri
nū dedere: vt ibi poti⁹ ꝑterito
rū ſcelerū penas dem: q̄ȝ ꝑpetu
as apud īferos penas luā. Nā
vt ait ſocrates in gorgia mltis
peccatis refertū animū ad infe
ros deſcēdere malorū oiuȝ vlti
mū ē. Video ꝑterea hāc vitam
eē breuiſſimā curſum glie ſem
piternū. Nec hic patriā nr̄am
eē iudico. Quaſi in alienis ca/
ſtris detenti manem⁹. Alio no
bis cū deus iuſſerit cedendum
erit. Et ſiqdē vixerim⁹ bene eo
feremur: vbi beati euo ſempi/
terno fruunᷣ. Si aūt ſec⁹ malaᷣ
poſtea pēdem⁹ penas eoqȝ mit
temur: vbi luct⁹ et vltrices po

fuere cubilia cure pallētesqꝫ ha
bitāt morbi triſtisqꝫ ſenectꝰ: q̄
oīa ſi effugere potero: ſatis id
mihi abū **Hera.** Qꝛ p̄
deqꝫ erit clare
narras o cipriane. Sꝫ ſi adeſſꝫ
nūc laurētiꝰ nr̄ argūtiolā face/
ret: vt multi etiā facē ſolēt: dice
retqꝫ vt nup̄ mihi dixit: ſi oēs
religioſi aut monachi facti fue
rint: qs ſuſtētabit mūdū: qs ſe/
ret agros: qs vrbes iplebit: qs
nauigabit mare Ubi artes inu
merabiles ſine qbꝰ vix ſtaret
hominū genꝰ? Nā ſi oēs tecū
religioſaꝫ vitā p̄feſſi fuerint et
illeſaꝫ: caſtitatēqꝫ icorruptibilē
ſeruauerit breui tp̄e ſil' interibūt
hoīes: ceſſabuntqꝫ nuptie ſciſſi
ma m̄rimonia obſtetrices abſ/
qꝫ mercedibꝰ mēdicabūt: infan
tes in cunis nō vagiēt: patris ⁊
m̄ris noīa morient̄ ⁊ nobis in
terris deficientibꝰ vna deficiat
vniuerſa poſteritas neceſſe eſt

Cipria. Utinā h̄ eſſent
oēs qd̄ pauci
ſunt. Nā vt v̄bis v̄ba retūdā ſi
oēs religioſi fierēt nō eſſent ty
rāni: nō eēnt arma: nō hoſtium
terror: nō p̄dones: nō fures: nō
opp̄ſſores paupeꝝ: nō virginū
corruptores: tutus eēt orbis: nō
eēnt iurgia: nō adulteria: non
ſtupra: nō ſacrilegia: nō maiora
flagitia: vacui eſſent carceres:
nullus penderet ad furcas: nul
lus ad ſuppliciū traheret̄. Re/
gnaret inocētia: coleret̄ pietas
pax vbiqꝫ optatiſſima videret̄
O felix humanarū reꝝ ſtatꝰ: o
aurea ſcl'a. Qd̄ v̄o nō ſatis pru
argumētant̄ hoīes defecturū
genꝰ humanū ſi oēs deo in reli
giōe ſeruirēt id mihi inſipiētiſſi
me facē vident̄ q̄ſi deꝰ ip̄e cuiꝰ
arbitrio celū: terra mariaqꝫ re
gunt̄ mūdū ſine illis ꝯſeruare:
aut nō poſſit aut neſciat. Grauē
p̄fecto p̄uinciā ſibipſi ſuſceꝑūt
q tāta ſunt cura ſoliciti: ne mū/
dus vacuꝰ relinquat̄. O digni
reꝝ p̄uiſores: imo potiꝰ hoīes
demētiſſimi: qui arbitrent̄ hu
manū genꝰ poſſe meliꝰ ſua op̄a
atqꝫ libidine q̄ꝫ diuina p̄uiden
tia ꝯſeruari. Quis. n. ē tā amēs
q cū videat idulgētiſſimū deū
tāta clemētia humano generi
p̄uidere q q̄ꝫ p̄mlti ſunt hoīes
flagioſiſſimi ⁊ omniū vitioꝝ
labibꝰ inq̄nati: q eū ad iracun/
diā ſepiꝰ p̄uocēt: q eiꝰ p̄ceptis
obedire ꝯtēnāt q acceptis abu
tunt̄ beneficijs: vt ſemp̄ gene/
ratio hominū perſeueret aude
at poſtmodū aſſerere eū nobis
defutuꝝ: ſi oēs in ſcā religione
ſibi dignum exhiberemus obſe
quiū ⁊ p̄ ipſius amore celibes ī
p̄petua carnis ꝯtinētia viuere
mus? Profecto ſi fauet ingra/

tijs:ſceleſtis:ſacrilegis: melius faueret bonis:caſtis:ↄtinētib⁹. Si maximis facinorib⁹ irritatus tāta adhuc eoſipos: a qbus ad vindictā ꝓuocat̃:pſeqt̃ idulgētia vt deficere ſtirpē eoꝝ: poſteritatēqꝫ nō ſinat: qd faceret ſi ei oēs tota cū deuotiōe ſeruirēt: nec vllus iam eēt a quo vel offenderet̃ vel ad vltionē ꝓuocaret̃. Si multiplicat gen⁹ hominū impioꝝ quāto magis bñ beateqꝫ viuētiū germē augeretur. Si ↄſeruat peccātiū ſtirpē quāto poſteritatē ſeruiētiū ſibi ĩ cenobica vita ſuaret. Qḋ ſi q̃ris modū q̄ id fieri pōt rñdebo tibi queādmodū hocipꝫ rogatus qdā rñdiſſe fert̃. Si oēs in qt ↄtinētiam corpis deo deuouiſſent:eiqꝫ recta mēte ĩ ſcā religiōe ſeruirēt ſi ali⁹ nō eēt ꝑpagatiōis modus poti⁹ e celo homines plueret:q̄ꝫ ꝑpt̃ exhibitū obſequiū gen⁹ hoīum depiret. Scio ꝓinde eū q e luto ꝑmū fecit hoīem poſſe mille modis ſine nr̃a opa humanū gen⁹ ↄſuare:nec ſapiāz:nec ptātē illi deeſſe. Deniqꝫ ↄcedam⁹ hoīes defecturos q terras ⁊ orbem colerēt:mūdūqꝫ vacuū relinquēdū nōne adhuc multo meli⁹ eēt celū ĩplē q̄ꝫ terrā. Immo vō num beati⁹ eēt ꝑadiſum ĩplere q̄ꝫ infernū. Nā carnis ꝓpagatio generatioqꝫ terrena: ſicut homines in mūdo multiplicat:ita innumerabiles trāſmittit ad tarthaꝝ:ſicqꝫ terrā implet ꝑiter ⁊ abyſſum. Poſtremo pone hāc ſolicitudinē o ſerapion:difficilis res ē oīa relinquere:odioſa pauptas:ardua res: continētia dura:religiōis conuerſatio. Qꝛ obrē ꝑiculū nō ē: etiā ſi nos ad religioſe viuēdū accedam⁹:vt oēs id faciant. Bono aīo eſto pauci ſequent̃. Remanebūt plurimi q huic ꝑiculo ſbueniāt ne orbis vacu⁹ relinquat̃. Tu mō audi qḋ ſuadeo teipꝫ reſpice ac tibi ſalutiqꝫ tue diligent̃ ītēde. Amplectē religioſā vitā: q̄ tibi dux ĩ celū eē poſſit ⁊ ſi mihi credis ꝑdicatoꝝ fratꝝ ſil' habituꝫ regulāqꝫ ſubeam⁹. Ea religio btiſſimū dñicū ſortita ducē: mł toſqꝫ ac mirabiles viros habuit q eouſqꝫ ſcitati ⁊ ſapie ꝓceſſerūt: vt ⁊ ĩ orbe toto noīatiſſimi habeant̃ ⁊ ĩter celicolas nō ĩferiores eē credant̃. Ei⁹ religiōis ꝓbatiſſimos ſectatores ⁊ optimos atqꝫ lr̃atiſſimos viros: et tu o ſerapion et thomas nr̃ oī genere laudis et cōmēdatiōis laudare ſoletis: quoꝝ iocūda q̄ dē cōuerſatio:animi trāqllitas mētis delectatio:⁊ ſacroꝝ exercitatio ſtudioꝝ: nec facit̃ dictu eēt:nec pn̄s tp̄s ad dicēdū ſuffi

ceret. Solẽt ꝑterea nõ ſe ꝓſter nere voluptatibus: ſed maxie deſpectu eas habere. Quod q̄ fecerit vt a platone dictum eſt: ingens premium conſequetur.

Sera. Iaȝ mihi pene ẽ ꝑſuaſuȝ o cipane tanta dicendi copia vſus es: vt adeã religionis conuerſationẽ quã tantope comendaſti ⁊ iam mea ſponte fugata ꝓſpera fortuna te ſequar. At mihi velim dicas: niſi moleſtũ ſit: ſi alius ꝑ ter eum quẽ dixiſti bene viuendi modus iueniri queat an nõ.

Cipria. Arbitror o ſerapion nullus hoc tpe reperiat eẽ preſtantior Nã ſi aliquã tutiorẽ ⁊ quietiorem vitam reperire potuiſſem fortaſſe non ad hanc potiſſimũ confugiſſem. Hac vo nulla rõe inueniri potui meliorez.

Serapi. Ego ſi quid o cipriane nõ recte ago apte ſcias me nõ mea ſponte ſed p ignorantiã relinquere Nec mihi velim ſucceſeas: ſi ardentior eẽ videar i rogãdo.

Cipria. Uereris vltra q̄ȝ oportet. Facultas o ſerapion tibi ſemp eſt apud me preſertim libere rogãdi quod velis atq̄ȝ loquendi.

Sera. Hac ſpe tecum agam: ſcio igit̃ o cipriane: q̄ multa calles ꝓuidentia: excellenſq̄ȝ ingenium a natura tibi datum ẽ: vereor tm̄ ne in hac ipſa re nimio quodã ducaris animi feruore nec ſatis cõſiderant̃ id tecũ delibera ris. Nã ſi ꝯſuetudinez tuã atq̄ȝ naturã cũ laborib⁹ noui tirocinij qȯ tantope expetis cõferre volueris: intelliges hoc onus longe fortaſſis tuis impar eſſe viribus: teq̄ȝ impotẽ atq̄ȝ imbecillem ad id pondus ferenduȝ Quo enim pacto religionis auſteritatẽ atq̄ȝ moleſtiam tolerare te poſſe arbitraris: q̄ hactenus exq̄ſitiſſimis cibis ſemp es vſus: preciofis veſtib⁹: ſtratis mollioꝛib⁹: q̄ deniq̄ȝ domi tue: atq̄ȝ intra tuos ſumma licentia oiumq̄ȝ reruȝ copia in delitijs ſemp vixiſti: nullũ vnq̄ȝ laborẽ ſuſtinuiſti: non famẽ: non frig⁹ non noctes inſomnes: non qȯ oibus grauiſſimũ eẽ videt̃ ſubiectionẽ aliquã expt⁹ es? Magna mihi crede eſt vis ꝯſuetudinis: religionis magna difficultas. Ceteꝝ nõne ridendum eũ hoiem putaremus: qui cum ioco ſemp ⁊ in vmbra vixiſſet: nec vllũ vnq̄ȝ gladiũ: nõ galeã: non clipeũ attigiſſet: nõ puluerem: nõ ſolẽ: non inediam: non horrorem frigoris: non imbrẽ: non grandinẽ perpeſſus eſſet:

non ſup nudā humū vel ſup ſe/
mur dormiſſet:ad ſecularē mi/
litiam ſe ꝯferret in qua eſſet ne
ceſſe aut paucis diebus infelix
vitam euomere aut domū ad ꝓ
ſtinas delitias turpiter redire
Uex putare debes o cipriane
religionē ipſam vt etiā ſanctiſſi
mo bernardo viſuꝫ eſt egregiā
quandā ⁊ inſignē eſſe militiaꝫ
que non molles ⁊ delicatos:nō
imbecilles et longo torpentes
ocio:ſed robuſtos ⁊ varijs diſ/
ficultatibꝰ exercitatos milites
deſideret. Uis tibi de multis
pauca ꝓſtringā. Non habebis
in cenobica vita eſculentes da/
pes:non phaſides aues:non vi
num creticū:non diuerſitates
ciboꝝ afferrenť pranſuro:vt de
licatoꝝ more dicere poſſis:hoc
comedo:id non comedo. Non
erit tibi cibus quarūuis carniū
nec varijs nidoribꝰ fumabūt pa
tine. Sed cibꝰ groſſior atqꝫ par
tior:potus auſterior:longa ieiu
nia:ſtratꝰ durior:noctes inſom
nes. Quid facies itaqꝫ iuuenis
delicatus:ſi qđ in vita paupere
facile ꝯtingere pōt:eſurienti ⁊
longo iam ieiunio laborāti ſto
maco appoſitꝰ fuerit panis fur/
fureus ac perexiguus et potus
aque. Recordabē: mihi crede:
delitiaꝝ quas in ſeculo reliqui
ſti ⁊ appoſitas dapes oculo tor/
uiore reſpiciens cū nauſes po
tius propter neceſſitatē ſumes
q̄ꝫ cū delectatione ſaporis. Fri
goris vo iniurias q̄s magnope
perhorreſcis: quonā pacto in
religioſa vita ꝑferre valebis?
Quid de ſomni quiete dicā: cū
medijs noctibꝰ iuxta ꝓphetaꝫ
etiam hyemali frigore ſeuiēte
ad diuinā laudē ſurgere cogat
illa ſancta ꝓfeſſio. Deniqꝫ non
erunt in monaſterio qui tua fa
ceſſant imperitia:nec ꝑ domuꝫ
diſcurrentes famuli/qui ad nu/
tum tuā impleant voluntatem
imo ꝓ maioꝝ arbitrio alijs ob
temperandū erit: ⁊ qcqd iuſſū
fuerit ſine vlla cūctatione com
plendū. Omitto rumorē quem
de te cōcitabis in vulgo: ⁊ quas
de te fabulas vicinia cantabit
tota. Omniū enī tue ciuitatis
oculos in te ſuſcitabis ſi hoc fa/
cias: ⁊ qđ tibi maximo eſt dede
cori ac pudori ſi queſtus gratia
vt illi ſolent nōnunq̄ꝫ: ꝑ vrbem
te vagari cōtigerit cunctorum
digito et ſermone notaberis.
Hec o cipriane nō in eam pteꝫ
dicta velim accipias: quo vel te
accedentē ad religionem ſequi
velle recuſeꝫ vel coner ab eo vi
uēdi munere reuocare. Nihil
hoꝝ me monuit o cipriane: vt ea
dicerem: nam abs te niſi morte
non diuidar: ſiue in heremum

fine in religionem excedas. At
excitare te volui vt conſideres
diligentiſſime ac moderate de
cernas quid tibi conuenienti-
us ⁊ accomodatius eſſe vide-
atur. Pauca quidem comple-
xus ſum breuiter: nam multa
ſunt alia de quibus immēſa eēt
oratio: que tamen prius tecum
debes metiri: ⁊ cum tuis viri-
bus cōparare. Didicimus eniꝫ
a ſeneca prius eſſe eſtimanda
que aggredi volumus: ⁊ vires
noſtras cum rebus quas porta
turi ſumus comparandas. De
bere enim dicit plus eſſe viri-
um in actore ꝙ̄ in pondere ne
ceſſeqꝫ fore opprimere portan
tē onera q̄ eēnt maiora ferēte.

Cipri. Ego q̄dē o ſerapi
on q̄cūqꝫ abſte di
cunt ī ptē interpretor meliorē
ſed breuiter tñ cōſtanterqꝫ re-
ſpondenduꝫ eſſe iudico: ne diſ
ſimulādo videar deterrit⁹ hac
tua iactatione verboruꝫ. Obij
cis primum meam viuendi cō
ſuetudineꝫ: deinde religionis
difficultatem: ac poſtremo vul
gi: ac meorum ciuium deuota-
tionem. Clamo iniuriam o ſe-
rapion: nam me nimium mol-
lem ac delicatum virum facis
ꝙ̄ꝙ̄ tibi in fortitudine ac iulio
fratri tuo qui ſatis preſentans
in armis habetur: ceſſi nunꝙ̄.
Sepe nāqꝫ vt meminiſti luſi-
mus: luctatiqꝫ ſumus: nec a vo
bis aliquando in terram pſtra
tus vnumquēqꝫ veſtrum ſem-
per deieci quod et frater tuus
cum vehemēter mirabatur: ꝙ p
pe: qui ⁊ meipſo exercitatior:
vtpote verſatus in caſtris ⁊ eta
te ⁊ corpore grandior videre-
tur. Quid igitur mihi nūc ad
religioſam vitam accedere in
ſtituenti imbecillitatem corpo
ris opponis quaſi veliꝫ pugna
re cū hercule? Alia pugna me
manet. Aliud certamen inꝙ̄ o
ſerapion cum ſpiritualibus ini
micis paratum eſt: in quo ma-
gis eſt mihi animi ꝙ̄ corpo-
ris fortitudo neceſſaria. Iſtā
vero neruorum ac virium ma
ximam fortitudinem quaꝫ mi
hi videris detrahere non reli
gioſi requirunt: ſed milites ath-
lete: naute metallorumqꝫ foſſo
res ac ceteri duro operi man-
cipati: quibus corporis robur
neceſſarium eſt qui portant ar
ma qui pugnis et calcibus ſua
inuicem membra debilitāt qui
remos trahunt qui ſubuertant
montes: ⁊ ſub ſudore ⁊ imbri-
bus dormiūt. Ceterum religio
ipa nō athletas: nō milites: nō
nautas: nō foſſores: ſed ꝯtēpto-
rē mundi deſiderat: qui poſſit
mente pugnare non corpore: q

vitia ſuperet non tyrānos: qui
coerceat cupiditates non leo/
nes. Hanc animi foꝛtitudinem
religio in ſuis militibus requi
rit que nō amittitur per aduer
ſam coꝛpoꝛis valitudinem ſed
augetur. Unde ⁊ apoſtolus lo/
quitur: Quando infirmoꝛ tunc
foꝛtioꝛ ſum: ⁊ ſi exterioꝛ homo
noſter coꝛrūpitur interioꝛ re/
nouatur de die in diē. Qḋ vo
aſſeris de ciuibus me notatum
iri: nihil mihi penitus cure eſt
nec ciuium nec populi iudicia
pertimeſco: quibus ſatius eſt di
ſplicere vt deo placeam. Teſtē
habeo conſcientiam. Multitu
dinem autem valere ſinā. Me
ſi placet cum ꝓphetis: cum apo
ſtolis: cum xp̄o: queſtuariū vo
citent: nam ⁊ ipſi mendicātes
erant: ⁊ ſtipem vnde vitam du
cerent hoſtiatim q̄rebant. Ego
nihil pendo vulgi eſtimationē
nec vllus omnino ſapiens ſtā/
dum iudicio multitudinis ar/
bitratur. Quinpotius vt veruꝫ
fatear: hec ſatis me res mouit:
vt ad eam religionem accedē/
dum putarem: quo vel in hoc
imitari poſſim veſtigia ſalua/
toꝛis: qui cum in celo ditiſſi/
mus eſſet: quippe qui omnium
gentium omnium ſeculoꝛuꝫ ha
bet imperium: noſtra pꝛo redē
ptione pauper adeo fieri volu
it: vt etiam alimentis neceſſa/
rijs indigeret. Ad quā ob cau/
ſam. Pꝛofecto vt intelligamus
eius exemplo contēnendas eē
diuitias: ſpernendam caducaꝫ
gloꝛiam: populares rumoꝛes
non curandos. Deinde vero
vt terrenis opibus expediti:
ab ipſo veram diſcamus ſapien
tiam: vt lactātius ait: Que qui/
dem duo ſcilicet paupertatem
ac diuine ſapientie ſtudium in
ipſa religione pꝛedicatoꝛuꝫ fra
trū me nāciſci poſſe haud q̄ꝫq̄ꝫ
diffido. Sed dicis: vt es homo
facetus ad perſuadendum con
cinn⁹: politus: pꝛofectus e ſcho
la: non habebis in cenobica vi
ta eſculentas dapes: non pha/
ſidas aues: non delicatos ci/
bos: non vinum mulſum: at ſe/
pe tibi ieiunandum erit: car/
nibus nunq̄ꝫ veſcēdum: ſed ho
leribus et leguminibus: cibiſ/
qꝫ groſſioꝛibus: doꝛmiendum
durius frigoꝛis iniurias pꝛo/
ferendum. In his queſtionis
tue totum pondus: hic totius
negotij tui cardo verſatur. Re
ſpondebo itaqꝫ tibi o ſerapi/
on: doceboqꝫ multis exemplis
nos ſine his q̄s meminiſti: ci/
boꝛum delitijs facile poſſe vi/
uere. Pꝛimum tamen ſatis ad
miroꝛ: quid mihi quaſi me mul
tum coquoꝛum iura delectent:

totam pene coquinariã artem opponis. Ego aũt non mihi ſũ conſcius:adeo vnq̃ꝫ boꝛum ci/boꝛuꝫ fuiſſe cupidũ:vt mihi debeas ventris ingluuiem obie/ctare. Uerũ ſic eſto feceris vt li/bet. Conaboꝛ iam tibi ſatiſſacẽ oſtendamq̃ꝫ victus tenuitatem abſtinentiãq̃ꝫ ciboꝝ nõ modo ſanitati nõ eſſe ꝯtrariam:ſꝫ maxime ꝯferre:nec iminuere vitã noſtram:ſed facere longioꝛem Nõne qui egrotant aũ ad me/lioꝛem non ꝑueniũt valitudinẽ q̃ꝫ tenui cibo et caſtigato victu vẽtris onera depoſuerint. Quibus igitur cibis ⁊ remedijs recipitur ſanitas:his etiam vt arbitroꝛ cõſeruari põt. Nõne pr̃ tuus o ſerapion: qui multo tp̃e podagre humoꝛibus laboꝛauit ante liberari non potuit q̃ꝫ vi/num ⁊ delicatos reliquerit ci/bos ⁊ ad menſam ſimplicem ſe contulerit:que certe non reli/quiſſet niſi fuiſſent contraria ſanitati. Irridet oꝛatius noſter appetituꝫ ciboꝝ: qui ſumpti relinquat penitẽtiaꝫ. Sperne voluptates: nocet empta doloꝛe voluptas. Et cum in ameniſſi/mo agro in monte voluptuoſorum hominum ſe craſſum pin/guẽq̃ꝫ deſcriberet luſit his verſibus: Me pinguem ⁊ nitiduꝫ bene curata cute viſes cũ ridẽ

voles epicuri de grege poꝛcũ. Sed age o ſerapion agredia/mur:ſi placet:exẽpla maioꝛum ⁊ videamus non eſſe difficilem carnibus abſtinere. Xenephon ciri vitam octo voluminibꝰ explicauit. Eos libꝛos cũ nuper poggius noſter latinos feciſſet legi diligenter atq̃ꝫ: vt verum fatear: vehementer erubui:cuꝫ pſaꝝ abſtinẽtiã cũ noſtra:ideſt chꝛiſtianoꝝ volui comparare Dicit eniꝫ apud eos legẽ fuiſſe ne qs vnq̃ꝫ niſi ſemel in die ci/bum ſumeret eũq̃ꝫ cibuꝫ refert polentam ⁊ cardamũ ⁊ panem cũ ſale. Lex item erat ne qs ex/pueret:ne naſuꝫ tergeret. Has enim ſuꝑfluitates que generãt ex cibi quotidiana coꝛpis exercitatione ⁊ nimia victus tenuitate ſiccabant:quos tñ conſtat ĩ longiſſimã ire ſolitos ſenectutẽ Dicerarcus refert ſub ſaturno ideſt in aureo ſeculo:cũ oĩa hu/mus funderet nullum comediſſe carnes:ſed vniuerſos vixiſſe frugibus ⁊ pomis ⁊ que ſponte terra gignebat. Eratq̃ꝫ apđ eos egritudo tã rara: niſi foꝛte im/becillitas ſenectutiſ:vt neq̃ꝫ medicus multo tp̃e inueniret. Uideo mihi patere campũ latiſſimum ſi per multoꝝ velim exẽpla diſcurrere. Poſſẽ eni mlta narrare. Scripſit beatus hiero

nymus duos cōtra Jouinianū libros pulcherrimos: in quorū secundo hanc elegantiſſime ꝑsequitur queſtionē: ex quo etiā ⁊ ſuperiora nōnulla ſunt ⁊ multa que ſubijciā. Dicit ergo morbos ſaturitate nimia cōcitari: ⁊ delitias epularūq; varietates fomenta eſſe vitioꝝ. Diogenes quoq; tyrannos ⁊ ſubuerſiōes vrbium bellaq; vel hoſtilia vel ciuilia non ꝓ ſimplici victu holeruȝ pomorūq; ſed ꝓ carnib⁹ ⁊ epulaꝝ delitijs aſſerit excitari. Unde et triptolemus inter ceteras leges quas cōdidit precepit carnibus nō eē veſcendū Et orpheus vetuſtiſſimus poetarū in carmine ſuo eſum carnium penit⁹ deteſtaƚ. Quodq; mirandū eſt epicurus voluptatis aſſertor omnes libros ſuos repleuit holeribus ⁊ pomis: vilibus cibis dicens eē viuenduȝ quia carnes ⁊ exquiſite epule ingenti cura ꝑparanƚ maiorēq; penam hn̄t in querendo q̄ȝ voluptatē in abutendo. Corpa aūt noſtra cibo tm̄ ⁊ potu indigere dicit ⁊ vbicūq; aqua ⁊ panis ſit ⁊ coetera his ſimilia ibi nature ſatiſfactū q̄cq̄d ſupfuerit n̄ ad vite neceſſitatem: ſed ad voluptatē expectare. Un̄ ⁊ ei⁹ apd̄ ſenecam fertur eē ſententia panem ⁊ aquā natura deſiderat. Nemo ad hec paup eſt. Intra que ſiq̄s deſideria clauſerit cuȝ ipſo ioue de felicitate cōtendat Euripides quoq; iouis ꝓphās in creta non ſolum carnib⁹: ſed ⁊ coctis cibis abſtinuiſſe deſcribit. Ab eublo v̄o q̄ mittre ſcpſit hiſtorias: narranƚ tria eē apud pſas magoꝝ genera quoꝝ p̄mi qui habenƚ doctiſſimi preƚ holus ⁊ farinā aliud in cibo ſumēdum oīno non putant. A Berdaſane viro babylonio fertur gymnoſophiſtas quoſdā quos ſammaricos appellar: tāte eſſe ꝯtinentie: vt pomis arboꝝ: que iuxta gangen naſcunƚ fluuium ⁊ ſolo farine cibo paſcunƚ: atq; cū ad eos rex eoruȝ aduenerit adorare illos ſolitus eſt pacē ꝓuincie in eoꝝ precib⁹ ſitam arbitrans. Legimus ⁊ eſſeos: qui olim tertiā apd̄ iudeos fecerāt ſectam vxorib⁹ ⁊ vino ⁊ carnib⁹ ſemp abſtinuiſſe ⁊ quotidianum ieiuniū ferme in naturaȝ cōuertiſſe. Ab aſclepiade v̄o et eante ſcribiƚ: tp̄e quo pigmaliō in oriēte repugnauit eſum carnium penitus nō fuiſſe. Poſſeȝ pictagore ſocratis ⁊ antiſtens frugalitatē referre in ꝯfuſionē noſtram: niſi nimis in longum noſtra oratio protraherenƚ. Hic antiſtenes: cū glioſe rethoricaȝ docuiſſȝ audiuiſſetq; ſocratem

de paupertate ⁊ ɔtēptu delicia
rum diſputantē dixiſſe ferꝛ ad
diſcipulos: Ite ⁊ magiſtrū vob
querite. Ego enim iam inueni.
Statimqꝫ venditis que hēbat
ac publice diſtributis nihil ſibi
plus qꝫ paliolū rſeruauit paup
tatiſqꝫ ꝑpetuus amatoꝛ ⁊ imita
toꝛ factꝰ eſt. Huius diſcipulus
diogenes fuit quē cum antiſte/
nes a ſuo latere dimouere non
poſſet: nouiſſime claua minatꝰ
eſt: niſi abiret. Cui ille ſubieciſ/
ſe dicit caput atqꝫ dixiſſe: Nul/
lus tam durus baculus erit qui
me poſſit a tuo obſequio ſepa/
rare. Iſqꝫ in omni vita paupta
tis adeo ſectatoꝛ factus eſt: vt
nihil poſſideret oīno. Sꝫ ī ho/
ram poſcebat a quolibet ⁊ acci
piebat cibū. Unde apd grecos
imeroiuos appellatus eſt: ideſt
homo vnius diei victum hñs
His addam exemplū mirabile
qd tibi ⁊ ceteris ſi uere chꝛiſtia
ni ſunt: ruboꝛem inducet cum ī
tellexerint ſe ab ethnicis ſupe/
rari Chereinō ſtoicus vir elo/
quentiſſimus narrat de vita an
tiquoꝝ egypti ſacerdotū quod
omnibus mundi negocijs cu/
riſqꝫ poſtpoſitis ſemper ī tem/
plo fuerint ⁊ rerū naturas cau/
ſaſqꝫ ac rationes ſiderum con/
templati ſint: nunqꝫ ſe mulieri/
bus comiſcuerint nunqꝫ cogna
tos ⁊ pꝛopinquos ne liberos q
dem viderint ex eo tēpoꝛe quo
cepiſſent diuino cultui deſerui
re. Carnibꝰ ⁊ vino ſe abſtinue/
runt ſemper maxime ꝓpter ap
petitus libidinis: q ex cibis et
ex hac potione naſcunꝛ. Pane
raro veſcebanꝛ ne onerarēt ſto
macum. Et ſi qñ comedebāt tu/
ſum pariter iſopum ſumebant
in cibo vt eſcam grauioꝛeꝫ illiꝰ
caloꝛe decoquerēt. Oleum tñ
in oleribus nouerant veꝝ ⁊ ip/
ſum parum pꝛopter nauſeam ⁊
aſperitatem guſtus liniendam
Quid loquar inquit de volati/
libus cum ouum quoqꝫ pꝛo car
nibus vitauerint ⁊ lac: quoꝛum
alteꝝ carnes liquidas alterum
ſanguinem eē dicebant coloꝛe
mutato? Cubile eis d folijs pal/
maꝝ contextum erat ſcabelluꝫ
accliue ⁊ ex vna parte obliquū
in terrā pꝛo puluillo capiti ſup
ponebant. Bidui triduiqꝫ ſu/
ſtinentes inediam ⁊ humoꝛes
coꝛpoꝛis: qui naſcunꝛ ex ocio ⁊
ex manſione vnius loci nimia
victus caſtigatione ſiccabant.
Sentio iam me o ſerapion plu
ra dixiſſe: qꝫ exemploꝝ patitur
conſuetudo ⁊ a te non iniuria
poſſe repꝛehendi. Uerum hec
diſſerui de philoſophoꝝ exem
plis: vt qui paupertatem ⁊ la/
boꝛes religionis tam duros ar

bitraris:intelligas non eſſe dif
ficille ſine delicijs ciborum poſ
ſe viuere:cum tot gentiles ho/
mines in dura victus abſtinen
tia vltro etiam vixiſſe cogno/
ſcas. Et illi quidem pro caduca
gloria nos pro eterna. Profer
rem etiã de ſanctis ſcripturis
exẽpla ſi in illis hactenus exer
citatus fuiſſem. Narrabo tamẽ
tibi que nuper audiui a quodã
religioſo viro ſapientiſſimo cũ
me preſente quiſpiam cum de
ciborum abſtinẽtia rogauiſſet.
Dicebat ergo primis genera/
tionis humane parentibus in
paradiſo non fuiſſe preceptum
vt carnes comederent ſed po/
ma ⁊ arborum fructus. Quod
certe deus non precepiſſet:qui
vite hominũ conſulebat niſi ex
illis humana vita ſuſtentari co
mode potuiſſet. Eſau autẽ aſ/
ſerebat perdidiſſe primogeni/
ta propter cibum ⁊ impatiẽtiã
gule. Et filios iſrael egreſſos ð
egypto angelorum contẽpnen
tes cibũ:ſuſpiraſſe carnes atq;
ob id multos e celo fuiſſe pcuſ/
ſos penaſq; dediſſe. Unde ca/
nitur in pſalmo:Adhuc eſce eo
rum erant in ore ipſorum ⁊ ira
dei aſcendit ſup eos occiditq;
pingues eorũ. Dicebat quoq;
helyam prophetam cum dieb⁹
quadraginta ieiunaſſet tranſla
tum in paradiſum eoq; redijſſe
per ieiunium:vnde adam fue/
rat eiectus per cibum. Danielẽ
do ⁊ tris pueros in babylone
paſtos leguminibus: pulcrio/
res ac ſapientiores factos: q̃
omnes qui de menſa regis car
nibus veſcebantur. Quid ergo
mihi obijcis religioſis abſtinẽ/
tiam:quaſi ſine carnibus ⁊ ſine
fumantibus patinis viuere nõ
poſſim? Cito expletur nature
neceſſitas:frigus ⁊ fames ſim/
plici veſtitu ⁊ cibo expelli põt.
Ideo dicit apoſtolus: Habẽtes
victum et veſtitum his contẽti
ſimus. Tales igitur ac tantas:
in religioſa vita ſumunt eſcas
quantas qualeſq; humane vite
vel neceſſitate ſatis eſſe iudica
uerint:quibus nõ oneretur cor
pus nec libertas animi pregra
uetur:nam ſapientie conueni/
enter operam dare non poſſu/
mus ſi de menſe copia cogite/
mus. Non tales proinde acci/
piunt cibos:quos aut difficul/
ter digerere aut comeſtos ma
gno partos labore quaſi perdi/
tos doleant. Holerum vero et
leguminum ⁊ pomorum ⁊ faci
lior apparatus ⁊ arte multa nõ
indiget:impẽdijſq; quo quorũ
ac etiam ſine cura ſuſtentat hu
manũ gen⁹ moderatec ſumptuo
q; nec auide deuorat qui irrita

menta gule nõ habet: ⁊ leniori
digeſtione coquitur. Si autem
herculeas vires holera nõ mi
niſtrant qd neceſſe eſt viro re-
ligioſo tantã hr̃e fortitudinem
quã qui habuerit nõnũq̃ȝ etiã
ad vitia ꝓuocent. Illi arbitrant
carnes ſanitati ↄgruas q volũt
abuti libidine: qui in ceno di-
merſi voluptatũ: nõ pñt niſi de
ventris ingluuie cogitare. Re-
ligioſo viro ſanitas abſq; viri-
bus nimijs ſatis abundeq; eſt.
Putat eniȝ eſſe melius animã
ſaginare q̃ȝ corpus. Nõ igit̃ te
terreat o ſerapion ieiuniũ aut
carnium vel delicatoꝝ ciboruȝ
abſtinentia. Multos eniȝ ipſe
vidiſti: qui cũ in maximis deli
tijs domi intra tot ſeruoꝝ obſe
quia vixiſſent: ac infirmi pene
ſemꝑ fuiſſent tranſlati ad reli-
gioſam vitam breui tp̃e conua
luiſſe: ex qbus neminẽ mihi ne
ceſſe eſt nominare: tu tecum re
cordaris. Nec turbare nos de-
bet ſi rari ſint huius ꝓpoſiti ſe-
ctatores: qȝ rari ſunt caſti: con-
tinentes ⁊ ſancti: ſempq; virt⁹
rara eſt. Sȝ fac etiã o ſerapion
nobis ſit in religione vita bre-
uior: nõne adhuc melius ẽ citi⁹
optime mori q̃ȝ male viuẽ diu.
Refert inqt ſeneca: q̃ȝ bene vi-
uam⁹ non q̃ȝdiu. Et ſatis vixit
qui bene vixit. Deniq; cum ad
ꝑpetuam felicitatem oĩa ſemꝑ
retuliſſeȝ nec qcq̃ȝ ſine ea expe
tendũ eſſe homini in vitã putaſ
ſem non ſolum religionis labo
res ac moleſtias: ſed nec ipſam
mortẽ: quã etiã virgines athe-
nis regis oppinor herethei fi-
lie pro patria contẽpſiſſe dicũt
ego pro celeſti patria ⁊ pro btã
glia timenduȝ iudicaui. Quid
eni habet iſta vita cõmodi. Nõ
ne vides q̃ȝ miſera his mũda-
nis reb⁹ eſt anexa ↄditio? Oẽs
primo pauperes naſcunt̃: ⁊ nu-
di ⁊ in hãc lucem flentes egre-
dimur imbecilles ⁊ debiles et
aliene opis idigẽtes. Hoc oẽs
edimur ꝑncipio: cui totus ãno
rum ſequentiũ ordo conſentit.
Cum v̾o adoleuimus nõ modo
non liberamur moleſtijs ſȝ ma
iores incurrimus. Aliũ ad quo
tidianũ opus vocat inopia: aliũ
honoꝝ ambitio nunq̃ȝ qeta ſol
licitat. Qui aũt diuitias q̃s op-
tauerat: nõ ſine mille periculis
nactus fuerit ſuo tandẽ labore
voto: ⁊ ſemꝑ metuit: ne illas ãt
predo violenter eripiat aut au
ferat publica ⁊ repentina pro-
ſcriptio aut fur nocturnus ina
dat. Alium ſollicitudo aliuȝ la-
bor excruciat. Hic habere ſe do
let liberos: q̃m aut eos nutrire
non põt: aut qȝ ꝓdigi ac factioſi
ſunt: rei domeſtice plus damni

affertur q̄ʒ cōmodi: plus paren tibus dedecori ſunt q̄ʒ honori. Alius non habet ꝙ incredibili deſiderio ſuſpirat habendi. Quo bonos habuit: ſed illos per/ didiſſe deplorat. Deniqʒ pona mus cuncta noſtris faueant vo tis et nobis abunde ſuppetant bona fortune proſperiſqʒ ſucceſ ſibus gaudeamus: certe tn̄ oīa iſta tpalia bona que nos fallaci voluptate delectat honores: pec cunie: faſces: potentia: pulchra cōiunx obſequētes libri aliaqʒ cōplura: ad que ſemp ardet hu mani generis ceca cupiditas: ſummo cū labore poſſident: cuʒ inuidia ɔſpiciunt ⁊ qm̄ lubrica ⁊ incerta ſunt hntes ne amittā tur metu ɔtinuo ɔficiunt ⁊ in credibili cura illiſqʒ plus minā tur q̄ʒ proſint. Sicqʒ ſi recte cō ſpicimus: oīs hec mundana vi ta ſuppliciū eſt. Nūq̄ʒ ſtabili cō ſiſtimus loco pendemus ⁊ flu ctuamus ſempqʒ timemus. Et ī hoc tam proceloſo mari mūdi huius ⁊ oībus tempeſtatibꝰ ex poſito nauigātibꝰ: nullus quie/ tis portus: niſi religionis eſt. Mihi credite is beatior iudi/ cabit: qui contēpta deſpectaqʒ fortuna rebuſqʒ caducis ſe ī eo tranquillitatis portu receperit. Cum igit hec ita ſint qd ampli us o ſocij cum hac mutabili va riabiliqʒ fortuna mutamur? Quid in his cecis tenebris q̄ſi compedibus illigati manemꝰ. An non adhuc videtis q̄ʒ ſit la bilis vita noſtra: q̄ʒ fallax: q̄ʒ in ſidioſa? Quotidie enim mori/ mur: vt qdā ſapiens ait: quoti/ die latenter demitur aliq̄ pars vite. Et tunc quoqʒ cū creſcimꝰ vita decreſcit. Infantiā amiſi/ mus: deinde pueritiaʒ: deinde adoleſcentiam agimus vſqʒ ad extremū: qcqd tranſijt tēporis perijt. Nūc ipm̄ quē agimꝰ diē cum morte diuidimꝰ vnde ca/ nitur a naſone: Labitur occulte fallitqʒ volatilis etas. Et nihil eſt annis velocius. An forte cō fiditis: ꝙ in preſentiaꝝ arride/ at ipſa fortuna? Sʒ mihi credi/ te breui nos ɔferet. Fortunatiſ ſimus fuit metellus fortunatus marcus craſſus: ſʒ oēs fortunas ſimul tandē dimiſerūt cū vita. Deſeramus ergo illa ſa quibus certe velimus nolimꝰ breui tpe deſeremur. In mentē quoqʒ ve niant aduerſa que nup in illa tē peſtate paſſi ſumus. Oēs pene naufragium fecimꝰ omnes ad mortē coacti: vix ex illa tandeʒ euadere potuimꝰ. Scitis q̄ʒ ca rum tunc ſodalem amiſimus. Ualerium dico noſtrum: cuius nunc etiam angor abſentia: de/ ſiderio torqueor priuatiōe con

triſtoꝛ. Jo cum floꝛeret etas fa
ueret foꝛtuna arrideret ꝓſpa:
in fluctibus naufragus eſt ex
tinctus: vix tandem nactus in
extremo littoꝛe ſepulturā. Ma
leq3 etiam ipſi: arbitroꝛ: perdi
ti fuiſſemus: niſi ad hoc pꝛoui
dētia diuina ſeruaſſet: vt in ſan
ctiſſima religione fructum ali
quē faceremus. An igitur tan
tis iam tēpeſtatibꝰ quaſſati ve
xatiq3: hinc fugere dubitabimꝰ
An tot periculis: que in mūdo
ſunt: queq3 ⁊ ipſi experiri cepi
mus nos iteꝝ exponemus. Re
uocate queſo ad mentem quod
a noſtro comico dicit. Impꝛo
be inquit neptunum accuſat q
iteꝝ naufragiū facit. In regno
foꝛtune ⁊ quid duro ſi ꝑmane
bimus indigna ⁊ aduerſa mul
ta paſſuri ſumus nobis crude
liter ⁊ cōtumelioſe abuteretur.
Itaq3 eo nobis ſi ſapimꝰ demi
grandū eſt: vbi dubios foꝛtune
caſus flocciſacē poſſimꝰ. Quid
ſi voſipſi negligitis nec volue
ritis ſm ea que vobis a me dcā
ſunt viuere: nihilo tn̄ minus ip
ſe non deſiſtā nec ab hoc diui
no: vt ego arbitroꝛ: munere ēt
vobis diuertentibꝰ reuocaboꝛ.

Sera. Dici non poteſt q3 ſim hac ratōe
tua delectatus vel potius adiu
tus. Et ſi mihi vt verum fatear
non ſim conſcius me multum
huius mundane vite vnq3 cu
pidum fuiſſe: tamen obijciebat
animo de religione cogitanti
metus quidam ⁊ veluti quadā
diffidentia propter difficulta
tem religionis atq3 laboꝛes: tū
etiam parentu3 neſcio qs mol
lis affectus ⁊ dulcis veteꝝ ami
coꝛum cōuerſatio durumq3 ni
mis videbatur his aliquando
carere: cum quibus ſemper fa
miliariter vixiſſem. Hoc genꝰ
tentationis ſic: mihi crede: ſum
liberatus: vt nihil de his peni
tus curandum putem. Si eni3
hec vera ſunt que narraſti ma
gna mihi ſpes eſt: cum illuc ꝑ
uenero: quo nunc pꝛoficiſci vo
lumus: eius animi quietatiōis
atq3 voluptatis compotem fie
ri cuiꝰ gratia cetera oīa flocci
pendere debemus.

Cipria. Mini
me mirum eſt: ſi ſeſe per multa
opponant ſimilia ad religionē
pergere volenti. Hoc enim nō
humane virtutis eſt ſed diuine
pietatis maximumq3 dei minꝰ
quod non omnibus paſſim ſed
electis quibuſdā quos deꝰ am
pliori dilectione pꝛoſequit con
cedi ſolet. Sed iam thomā au
diamus. Uidetur enim iam du
dū: neſcio qd: ſi
gnificare velle.

Tho.

Et quid putas aliud o cipriane q̄ʒ vt tuam confirmem ratōeʒ.

Ciprianus. Ita q̄dem et ipſe rebar o thoma te factu/rum: nā certius aliquid q̄ʒ ego de religioſa vita potes afferre quippe qui cum religioſis vi/ris ſepe diuerſatus fuiſti.

Tho. Pergo iam vobis explicare o amici: que mihi de beata reli/gioſorū vita ſunt cōperta q̄ʒ nis per multa abs te o cipriane ve/riſſime ac illepide dicta eſſe vi/deantur. At primum ni mole/ſte feratis referam vobis hiſto/riam infelicitatis mee. Neqʒ erit vt ego coniecto vobis inuti/lis. Itaqʒ ſi ſcire curatis. nec me cum faſtidio audituri eſtis eam vobis breuiter narrabo.

Ciprianus. Cura/mus maxime o thoma: nec modo cū faſtidio ſed potius ſumma cuʒ attentione atqʒ cum volupta/te referentem audiemus.

Thom. Cogitauerā igitur mecū ipſe iamdudū propter varios incertoſqʒ caſus quibus in hoc mūdano ſtatu ſubiecti ſumus: ac tam multa tormenta fortune me aliquādo huius vite ſolici/tudinibus liberare ⁊ ad aliquē quietiorē viuendi modum bea/tioremqʒ transferre vbi ⁊ dubios fortune caſus ſi accederēt cōtē/nere poſſem: ⁊ futura poſt mor/tem ſupplicia nō timerē. Uerū cū ad religionis ſtatum me cō/uertiſſem: approbabā quidem eā vitam omnibuſqʒ mūdanis rebus anteponēda videbatur. Sed permulta me reuocabāt ab eo munere: nam ſi eius labo/res plurimos: vigilias: ieiunia dormiendi aſperitatē: abſtinen/tiāqʒ veſcendi: ⁊ q̄ omniuʒ du/riſſimū eſt perpetuā ſubiectio/nē: ceteraqʒ id genus in mentē reduxiſſem: incipiebā mei cor/poris imbecillitatem ⁊ fragilita/témqʒ extimeſcere: nec fieri poſ/ſe rebar: vt humanum corpus eas carnis moleſtias atqʒ affli/ctiones ſuſtinē poſſet: cuʒ natu/ra corpora hominib⁹ infirma dediſſet: eaqʒ morbis ⁊ egritu/dinibus doloribuſqʒ ſubiecta. Uerebar preterea multorū ho/minu'n vaniſſimam opinionē qui eos qui ad religionis pau/pertatem cōtēptis terrenis opi/bus emigrant: ignauos: abie/ctos: humiles: et parui animi eſtimare ſolent: audentqʒ vitu/perare vitaʒ quā ſi ſaperēt imi/tari cōplectiqʒ deberēt. Sʒ hic error vt opinor: ⁊ hec indocto/rum animis eſt obfuſa caligo:

qui nihil dignū: nihil ſanctum
nihil ſupra ſe reſpicere poſſūt:
ſed pecudū more in humuʒ de/
preſſi: ſola terrena p̄ſtiaqʒ me
ditantur. Hic igit̃ timor me mul/
tis dieb⁹ ꝯtinuit: ne aliū viuēdi
modū p̄ter eū quē domi habe/
bā deſiderarem. Cruciabar tñ
aio ⁊ me cogitatiões varie qui
eſcere nō ſinebāt. Interiʒ pau/
lus collega me⁹ adoleſcēs nobi
liſſimus atqʒ ditiſſim⁹ cuʒ quo
a puero nutrit⁹ fui: ꝯtēptis om
nibus que habebat religioſus
ē factus: cuius mutationem nō
ſolū homines: ſed ipa vrbis te/
cta mirari viſa ſunt. Ego q̄ʒ vt
verū fatear: tūc vehemēter ido/
lui mecū cogitans: q; tali eſſem
orbat⁹ amico: q̄ mihi nemo vn
q̄ʒ familiarior in oī vita fuiſſet
Illū enim amabā plurimuʒ: ab
illoqʒ pariter amabar. Itaqʒ cōti
nue deplorabā: nō illū qdē: ſed
me ac fortunā meā qui nō me/
ruiſſem eius p̄ticeps ꝯuerſatio
nis atqʒ p̄poſiti fieri. Miſi er/
go ad eū pluſculis poſt diebus
franciſcū adoleſcentē ꝯſobrinū
meū q poſtea vt ſcitis illū ſecu/
tus ē: quo ab eo percunctaret̃: qd
facturus eſſem his de reb⁹ q̄s
apud me dimiſerat: iuberetqʒ
quid fieri vellet: nam forte tūc
aberā cū ipe ad religionem ac
ceſſit. Cūqʒ abiiſſet ille ac loquē

di facultas cū viro ſibi data eēt
mittit inquit o paule ad te tho
mas: vt poſtq̄ʒ icōſulto eo te ad
hāc vitā trāſferēdū eē putaſti:
ſignifices qd de pecuniis tuis
rebuſqʒ aliis que apud ipʒ ſunt
diſponi iubeas. Tum ſubridēs
ille vt erat vir iocūd⁹ ⁊ q̄ſobrē
igt amic⁹ ipe nō venit vt me ſal
tē viſeret. Qua tādē cauā? Nihil
inqt frāciſcus mea ſcire re/
fert tm̄ qd officii mei ē feci. Cō
pleui qd iuſſum erat. Uelim tm̄
ſcias poſt in hūc locum veniſti
nunq̄ʒ illū potuiſſe qeſcere: ma
gnāqʒ cōmotioneʒ animi atqʒ
merorē ore atqʒ vultu veſtiūqʒ
mutatiōe oib⁹ oſtēdiſſe. Sed ſi
tibi cure ē habere me quid re/
ſpōdeā thome: qñ ex me queſie
rit: cedo mihi qd oporteat di/
cere. Dices inqt illi o franciſce
vt oia p fideles portatores mit
tat in celū: qm̄ ⁊ illuc ipe p̄pero
vt eo mea ſarcina me p̄ueniat
mea que ſupellex: quo ego quo
qʒ feſtino quantū valeo. Nōne
ita hoies ceteri faciūt: quando
volūt mutare domiciliū. Sʒ pu
to adhuc te nō intelligere. Nō
equidē inqt o paule nō multū.
Dicito inquit o frāciſce dicito
thome: vt paupib⁹ vniuerſa di
ſtribuat. Habes ne? Habeo in/
quit o paule. Hec igit̃ frāciſce
thome noſtro reſponde ⁊ vale

re iube: ⁊ ſi ſapit vt me ſequat. Migraui enim vt mihi videt ex maxima tẽpeſtate ad pacatiſſimũ portum ex inimicorum caſtris ad firmiſſimum munitũqz preſidiũ ex improborũ multitudine ad bonorum ſocietatẽ ex mũdi deniqz colluuione ad paradiſum. Qualia inqt frãciſcus o paule mandas amico: ex his q̄ ab eo intellexi arbitror facile illi pſuadebis. Uale ⁊ ego ita faciã referãqz thome. Et tu inqt paulus o franciſce vale ⁊ anite re etiam ipẽ: vt te quoqz ex his mũdanis periculis liberes: ac me ſequare. Hec igitur o ſocij cũ audiuiſſem vitã prius mutare in animũ duxi: nã timor ille quẽ prius habueraz penit⁹ me reliquerat: q̃nqdez vanũ illum fuiſſe ex pauli cõuerſione didiciſſem: q cũ me multo delicatior eẽt ⁊ in hac vrbe cuiq̄ȝ ſecundus nõ habeiet: rumorẽ populi non curauit: nec labores religiõis extimuit: qn poti⁹ ſanior i religioſa vita viuere videt q̄ȝ ante. Intelligo igit iã religionẽ ipaz diuinã quãdaz habere vim. Itaqz q̄ȝ ſecreto poteram me domeſticis curis liberare conabar. Accidit interiz vt pri me⁹ migrauit e vita: cui⁹ mors ⁊ mihi orbitatẽ ⁊ mr̄i viduitatẽ relıqt. Qua ex re multis diẽbus detentus fui ne pſequerer ppoſitũ meũ. At cũ tandẽ non deſtitiſſem: qn me his laqueis anniterer liberare ac de mundo aufugere: ſenſit me mr̄ talia moliẽtez: ac pus p ppinquos ⁊ amicos me diuertere conabat: dehinc v̊o nihil pficiẽtib⁹ illis ipa me comprehẽdẽs duxit in cubiculũ ⁊ laxatis fontibus lachrymarum addebat verba cũ gemitu: que magis eẽnt miſerenda q̄ȝ lachryme. Sed cũ illã vociferantẽ atqz plãgentẽ ꝯſolari cepiſſem: vix a ſingultib⁹ paululũ ſe cõtinuit. Uerũtñ illã violabãt lachryme ac largiter fluebãt. Itaqz puoluta genib⁹ rogabat: ne ſe deſererẽ: ne ſe ſecũda viduitate circũdarẽ. Ego inqt fili nup priuata ſum ſolatio patris tui. Ita qppe deo placuit. Defuncti fuerãt pauloante duo fratres tui pulcherrimi adhuc paruuli ⁊ in etate admodũ immatura: quorum educatio ſi viuerẽt preſtaret ſolatiuz ſolicitudini mee. Nunc v̊o te pter ſupeſt nemo: q huic mee poſſit eẽ ſubſidio ſenectuti: nec aliud i ſolamẽ relictũ ẽ. Neqz enim mihi modicã ꝯfert ꝯſolationẽ i erũnis meis tuã iugiter faciẽ intueri: in qua mihi viuens imago cuſtodit defũcti certiſſima vultus illi⁹ ipreſſiõe figurata. Hãc

igitur vnam peto gratiam: ne calente adhuc corpuſculo p̄ris tui miſeram matrem perpetuo tradas merori: nec luctum ve/lnti ſoporatum rurſum excites ĩmo ne mihi mortem inferas ĩmaturam: ⁊ ante tempus ad ſepulchrum me ire cōpellas. Suſtine finē vite mee qui poſt modicū fortaſſe tempus eueniet. Iuuenibus eūdi in longiſſimā ſenectutē: vt ait grecus ille chriſoſtomus: ſenibus vo nil aliud licet expectare q̃ȝ mortem. Cuȝ ergo me terre dederis: oſſibuſqȝ p̄ris tui miſcueris: ito q̃ȝ longe voles: nauiga quod libuerit mare. Non erit tunc qui poſſit obſiſtere. Hec ⁊ his ſimilia mł̃ta mat ingeſſit vociferans atqȝ ſeipſaȝ excrucians. Ego quoqȝ cum nequirem lachrymas continere ſurrexi. Neqȝ eniȝ mihi ferreum pectus erat: nec ſaxeū cor: nec adamantina precordia Sed illa vtraqȝ manu me comprehendens atqȝ multo magis ingemiſcens ac vociferans: teſtor inquit deuȝ ſanctoſqȝ oēs: q̄ vel hic ante pedes tuos animam expirabo: vel mihi certā manendi ſpem dabis. Itaqȝ conteſtatus ſum atqȝ pollicitus me illam quoad viueret nunq̃ȝ relicturum nec ab eius vnq̃ȝ latere diſceſſurus. Hec igitur cā meum diu impediuit propoſitum vel potius retardauit. Uerum cum mihi eſſet aut medio cris familiaritas cum quodaȝ religioſo viro ſene ꝓbatiſſimo atqȝ doctiſſimo ex ordine p̄dicatoꝝ fratrum ad illū ſepe ventitabam referebāqȝ omnia: qui me optime hortari ⁊ inflāmare ad mūdi cōtēptū deſpectūqȝ reꝝ ſollicitus erat. Cū vo domi me dieb9 plurimis cōtinuiſſeȝ: nec verecundia ductus poſtq̄ȝ matri me deuinxerā: vt ſolebā prius veniſſem ad hoiem: ille vt erat prudentiſſim9: ſuſpicat9 eſt dolū accerſitūqȝ me dextera manu me cōprehēdēs iuxtaqȝ aſſidēs rogauit quenā eēt hui9 mee abſentatiōis cā. Narraui tandē nō ſine multo rubore: q̄ppe q̄ male pollicitatiōis mihi eram conſcius: quid a matre paſſus fueram quidqȝ ipſa non tam impetraſſet q̃ȝ extorſiſſet ⁊ quas in animo fluctuatiōes ſuſtinereȝ expoſui. Ille autem nō turbata facie: ſed vultu ſereniſſimo quaſi ſubridens: videbat enim me rubore ſuffuſum: non te inquit fili frangat res iſta. Et nos maiora vidimus: ac ſimilr per iſta tranſiuimus. Sine matrem valere vel ſi mauult plangere. Tu modo tibi cōſule ſempiterneqȝ ſaluti tue. Habet mater plurima ſolatia ſenectutis: obſequentes famulos ancilla/

rumq3: greges ampliſſimu3 pa
trimoniū. Sed hec ſunt fili ca/
riſſime machinamēta diaboli
q̄ tū[tibi] añ p̄dixerā: nā p hunc
modum aduerſarius in pecto/
re tuo xp̄m conatur occidere:
atq3 vt hieronymus ait: Dona
tiuū3 quod militaturus accepe
ras hoſtilia caſtra ſuſpirāt. At/
tolle queſo attolle multū: ⁊ ocu
los ad celū eleua: videq3 diligē
ter a quibus te muneribus co/
netur diabolus his matris la/
chrymis reuocare: ⁊ q̄3 calide
palmā victorie e manibus tuis
nitatur auferre. Jā fili cū ꝓpin
quis ⁊ amicis fortiter dimica/
ſti: iā in primo belli ꝯgreſſu cō
ſtātiſſime ꝑſtitiſti: iā hoſtiū cu
neos nouus tyro viciſti inimi/
cos plurimos ſupaſti: vltimuſ/
q3 nunc expectatur de hoſte tri
umphus. Jn paleſtra cōſtitu/
tus magnā ſpem cōſequēde vi
ctorie omnib9 attuliſti: magnu3
deo gaudiū ⁊ angelis prebuiſti
omneſq3 celites ⁊ beati ſpirit9
nūc expectāt: vt coronā accipi/
as. Per pugnam enim ad pal/
mā: p palmā ad victoriā pueni
tur. Nec te debet mouere qđ
matri ꝓmiſiſſe videris: cū ma/
ior ſit impietas male promiſſa
ſeruare: q̄3 ſcelus ante fuerat ꝓ
miſiſſe. Quod ſi qs forte arbi/
tratur fuiſſe illud pietatis vehe
mēter errat ⁊ maxime fallitur
Que enim pietas eſt celeſtē pa
trē relinquere a quo q̄cq̄d hēs
accepis: vt ſequaris carnalem
matrē: a qua niſi caducū corp9
habueris ⁊ peccati ſordib9 inuo
lutū. Ha ſcelus indignū deū vo
cātē ꝯtēnere: ⁊ ad mortalē attē
dere creaturā. Cōtradicē crea/
tori ⁊ iperijs femineiſ obedire
Quid putas fili chariſſime ti/
bi dicet iudex inexorabilis in
die illa: qua oēs aſtabim9 ante
tribunal xp̄i: vt referat vnuſq̄ſ/
q3 ꝓut geſſit i corpe: ſiue bonu3
ſiue malu3: ſi nūc volueris mr̄i
tā ipia ꝓmiſſa ſuare. Te enim
tūc aſtātē cū ceteris rogabit iu
dex. Thoma q̄d petis? padiſu3
inquies dn̄e. At ille te turbata
facie: toruis oculis: ac minaci
frōte reſpiciēs voce turbida re
ſpōdebit. Ab illa debes p̄miū
retributiōis expetē: cui9 ſp ipio
paruiſti. Ecce ego te vocaui: vt
mihi i religioſa vita ſpūale ſer
uiciū exhibēs: vocauit ⁊ mr vt
illi9 cōmodis deſuires Me cō
tēpſiſti: illā ſecut9 es. Ego vna3
ſalutis via3: vt p eā gradereris
oſtendi: illa te vt per aliam que
eſt perditionis ⁊ fraudis: ince/
deres incitauit. Sed illi obſecu
tus es: me vo ſpreuiſti. Et mihi
quidem te inſpiranti ad tutiſſi
mū religionis portū diu ⁊ mul

to tpe reſtitiſti. Illi autez breui ceſſiſti te ad tempeſtatez ſeculi reuocanti. Extra te etiã nolen/tem ꝛ quodãmodo repugnãtē ad ſinũ quietis adduxerã illi te ſponte obtuliſti ad mundi naufragia reducere cupienti Non enim te ligauit ſed rogauit: nõ vim intulit ſed precata eſt: non elata minata eſt: ſed q̃relas muliebres expoſuit: non te verberibus ſed verbis mollioribꝰ pellexit ad ſeculuz. Et illa pro te lachrymas fudit: ego ſanguinem Illa terras peragrauit ꝛ maria ego de celoꝝ ſublimitate deſcēdi. Multos pro te illa ptulit labores ac moleſtias: ſed non vincula: non fragella: non ludibria nõ deniq3 acerbiſſime mortis obprobria. Et illa multas pro te peccunias ꝛ facultates expoſuit: ego vitam: ꝛ tñ apud te plus valuit mortalis illa q̃3 ego: plus dilexiſti feminaz q̃3 deum. Ab illa ergo poſce mercedē cui tãto ſemp ſtudio parere curaſti. Hec o thoma ꝛ huiuſmodi ſilia tecũ in mente verſare: cogitaq3 diligenter qd ſis iudici reſponſurus. Que oĩa ꝛ alia multa cuz ſanctꝰ ſenex ille retuliſſet: feciſſetq3 dicendi finez: ego ſuffuſus lachrymis nil amplius tunc reſpõdi: q̃3 demiſſo capite: ora ĩquã pater pro me. Et ſimul his dictis lachrymãs abibam. Ille aũt me intuens vade inquit fili ꝛ cras ſummo mane me viſere non graueris. Ueniam inq̃3 o pater. Igitur cũ per matris lachrymas a pma ſpe decidiſſem ſecundã nauigationē agreſſus ſum. Cenſui deniq3 cũ iam exptus eſſem amicoꝝ ac propinq̃ꝝ maximeq3 matris tentationes cauendũ fore: ne mihi idem iterato accideret qd prius: nec eē vnq̃3 huiuſmodi cõſilia cuiuis homini manifeſtanda: ſed ſine ſtrepitu perficiēda. Ita ego ex eo die putaui ac facere ꝯſtitui. Ueꝝ qr vos opinor: quãtũ ego coniecto: eiuſdem mecũ eſſe ppoſiti ſtatuiſtiſq3: vt mihi videtur: beatam vitã religioſorum ſequi: philoſophiamq3 verã: neceſſe eſt vobis: totum deſideriũ qd olim parturiebã effundam.

Cipria. Maxime maxime ſtatuimꝰ o thoma.

Hera. Ita mihi deũ velim propitiũ ſic iam religioſus fieri deſidero nec vlla res ē quam magis optandam putem.

Tho. Igitur cũ poſtri die veniſſem ad ſenē plurima mihi de religioſoꝝ cõuerſatione narrauit: plurima ipſe meis oculis vidi: ex q bus pauca breuiter ſtrictimq3

deſcribam. Prima iter eos:vt coniectari potui: cõcertatio eſt obedire maiorib⁹. Nec ſuo põt arbitratu:ac dictione viuere:ſʒ qcqd fuerit a maiorib⁹ impatū ſine cũctatione ſumma cum ala critate conãt explere. Hñt ſem per alimenta cõia:veſteſqꝫ ⁊ re liqua neceſſaria:prout cuiqꝫ ſat eſt iuxta traditionẽ aplicaʒ ſin gulis diſtribuunt ab eo: cui id officiũ eſt cõmiſſum. Ita cuius itereſt vniuerſa moderat vt ne mo:qd poſtulet:nemo ſit pſeip ſo ſollicit⁹ ⁊ tñ nemo dehabeat. Nec cuiqꝫ oĩo licet dicere meã tunicã meũ codicẽ:meã cellam Nulla intra eos ſunt iurgia:ne mo querit:nemo muſat ſed ac/ ceptis rebus eſt quiſqꝫ cõtent⁹ Sũma in illis pax:ſumma cha/ ritas ⁊ oĩbus preponenda vo/ luptatibus animi deſiderata ⁊ beata tranquillitas. Ceterūʒ qꝫ letanter e vita diſcedant neqꝫ cicero ſi adeſſet:neqꝫ demoſte/ nes poſſet explicare. Affui nup ipſe o ſocij cum ex illis quidam moreret:aderãtqꝫ fratres oẽs canentes pſalmos. Uidi cũ ibi adeſſem admirabile quoddam nam tanta inerat hilaritas mo rienti:tanta ex illa ſua migra/ tione iocunditas: vt lachrymã tes multos quodam vt fieri ſo/ let pietatis ⁊ charitatis affectu fletum continere iuberet:dice/ retqꝫ vicem ſuam ab eis deplo randam vllo pacto nõ eſſe: qñ quidẽ ad meliorẽ vitã emigra ret. Rogatus vo an timeret ſe nunqꝫ a deo ſecuꝝ fuiſſe rñdit. Arbitrari enim inqt oportet ſi vere ſum⁹ religioſi:nos ad deũ poſt mortẽ ire ⁊ ad angelorum choros cetumqꝫ ſanctoꝝ oĩum proficiſci. Nonne huius felici/ tatis grã laboramus in religio ne ⁊ affligimur:⁊ vltro etiã pe nas damus. Nõne in tota vita bene agere atqꝫ niti cõſueuim⁹ vt ad eos tandem beatos per/ uenire poſſimus? Igit valde ri diculum foret ita ſe in vita com paraſſe ſempqꝫ ita vixiſſe: poſt ea a morte adueniente turbari Si laboram⁹ ĩ vita ⁊ a volupta tibus corpis ſeparamur vt poſt mortẽ pmio ⁊ corona donari valeam⁹:cur terreamur ⁊ mo leſte feremus cum id fiet? Non ne ſumma eſſʒ abſurditas ſi nõ libenti animo illuc tendamus: vbi cum peruenerimus ſpes ẽ eo qdem quod in vita tantope deſiderabam⁹ potiri eo vo qd moleſte ferebamus penitus li/ berari? Nonne vt ait ſocrates in phedone:ex humanis qdeʒ rebus parẽtibus vxoribus aut filijs decedentibus: multi iam ſua ſpõte voluerũt iferna adire

putātes illic vidēdi ꝛ cōuenie̅di eos:quos amabāt in vita ſibi fieri poteſtatē? Q̄ð ſi ita faciunt illi:q̄d religioſius:q̄d verꝰ amatoꝛ dei ac ſanctoꝛu꞉? An in hāc ipa꞉ ſpem adductꝰſe ad deum ꝑfectu꞉:ſi moꝛiaꝛ aduentātē moꝛte꞉ moleſte ferret:ꝛ nō libēti aīo migrabit e vita. Jtaq꞉ fratres id vobis dicā: qð q̄da꞉ ð ſe ſapiēs dixit: Nemo lachꝛymis me decoꝛet nec funera fletu faxit. Js igiꝛ o ſocij mihi eiꝰ facta verbaq꞉ ꝯſiderāti: cu꞉ decederet e vita ꝑbeatꝰ maxime viſus ē:ſiq̄s vnq̄꞉ alter ita ſecure generoſeq꞉ moꝛiebaꝛ: vt videreꝛ nō ſine diuina ſoꝛte ꝑficiſci:nec ad moꝛtē ire: ſed in celū ꝑgere:vbi eſſet multis bonis ꝛ maximis fruiturus. Hoꝛu꞉ ergo gr̄a que memoꝛata ſunt: ia꞉ ego nō curās rumoꝛes populi: ꝛ iperite multitudinis voces: ſed finē vite ꝯſiderās conaboꝛ reuera q̄꞉ maxime potero bonꝰ religioſus viuē atq꞉ moꝛi. Hoꝛtoꝛ aūt atq꞉ inuito vos quantū poſſu꞉ ꝛ reuoco ad huiuſmodi vitā. Ea eſt.n.ad celos tuta breuis ac facilis via cuiꝰin ſinū: vt vos ocius ꝯferatis:ac in eūde꞉ trāquillitatis poꝛtū: ex his grauiſſimis caſibꝰ magna ia꞉ tēpeſtate iactati ꝯfugiatis exhoꝛtoꝛ Si eni꞉ pleriq꞉ philoſophi tm̄ humane ſapientie ſtudiū contulerūt:vt,omnibꝰ rebꝰ poſthabitis totos ſe ad exquirēda nature ſecreta collocarent:et patria parentibꝰ:diuitijs deſpectis totā in eo ſtudio curam operāq꞉ poſuerūt: cur vos nō pꝛo inani philoſophia: ſed ꝑ diuina nanciſcēda ſapiētia que vobis fit imoꝛtalē gloꝛiā pitura nō iſta libētiſſime facietī. Nec vlla vos debet religiōis terrere difficultas. Jpſa q̄ppe ꝑ ſe ſatis facilis ē:cū multos nobiles viros ꝛ in paterna domo: pꝛius in maximis delitijs enutritos in ea et diu viuere: ꝛ ſanos ac letos durare videamꝰ. Que etiā ſi eſſet durioꝛ aſpioꝛq꞉ q̄꞉ ſit certe granē illā eſtimare mīme deberetis ꝑpter ſpem imoꝛtalitatis q̄ ſequiꝛ:ꝑpter quā ꝯtēnēde res humane ſunt patibiles ꝛ labores ꝛ doloꝛes putādi:ꝛ ſi deus iuſſerit:moꝛs ipa ꝛ ſuſcipienda ē ꝛ ferrenda. Nōne aīaduertis quātos laboꝛes hoīes patianꝛ: vt ea ſibi poſſint cōpare q̄bus hec vita breuiſſima cōmode valeat ſuſtentari. Jmpiger extremos currit mercatoꝛ ad indos ꝑ mare pauperiē fugiēs ꝑ ſaxa ꝑ ignes. Quid vero vos facere debetis vt acquiratis regna celoꝝ. Nō enim putādū ē ſummā felicitatem ſine laboꝛe vllo

poſſe conſtare. Sed cur longi
us noſtra vagat oratio? Quid
adhuc differo meũ vobis conſi
liũ reſerare. Ego enim pedem
vnũ vt dici ſolet in ipſa religiõe
teneo atq3 vti ſpero cras veſpe
ri totuz me religioſa vita tene
bit q̃q̃ id ſciat nemo ꝑter pri
orẽ ac monaſterij patres: nam
q̃3 ſecreto potui mea cõſilia cuz
illis habui reſq3 ad hoc vſq3 de
ducta eſt: vt craſtina die me in
cetu recipiant ſuo. Nec vos ve
lim vlla teneat admiratio ſi h̃
vobis ante nõ aperui cuz mihi
huiuſce rei manifeſtatio iã pri
mo piculũ feciſſet. Vos tamen
inuito ad hoc ipm ac ꝓuoco et
ſi ſapitis: vt non amplius diffe
rendũ putetis. Multa eni3 eẽ
ſolẽt in dilatione picula: vt ego
q̃3 nup experiẽtia doctus per
bibui teſtimoniũ. Tolle moras
inq̃t ingenioſus poeta ſemper
nocuit differre paratis. Perfi
ciatis igit id qđ tantope nunc
optare videmini: mecũq3 ſum
mo mane ad monaſteriũ veni
atis: vt vna illã beatã vitã viue
re incipiamus: in qua mortem
ipam minime formidabimus.
Mortẽ enim q pie recteq3 vi
xerint confiſi conſcientie bono
nõ metuunt quin ſperant illa3
ad celum ſibi ducem futuram.
Sinamus opiniones hominũ
nec penitus curemus eoru3 iu
dicia: qui vitiorum ſordibus i
buti volunt de virtutibꝰ iudica
re. Sicut enim flocci penden
da ſunt iudicia febricitantiu3
qui palatum atq3 lingua3 ama
ris refertam habent humori
bus ſi velint vina mulſa vel ce
tera dulciora pocula iudicare:
ſic minimi eſtimandi ſunt ho
mines: quinpotius contemnẽ
di qui ſcelerate viuentes obuo
luti ſordibus peccatorum au
dent de his ferre ſententiam:
qui ad frugem vite melioris
emigrant. Contemnant l3 nos
atq3 irrideant ⁊ ſi libet ſtultos
vocitent ac per viciniam fabu
las cantent modo ipſi pie reli
gioſeq3 viuamus. Veniet enim
veniet inq̃3 illa dies: in qua et
noſtram maximam ſapientia3
⁊ illorum extremam dementi
am deus ipe: non dicam vnius
vrbis populo: ſed orbi vniuer
ſo faciet manifeſtam. Ea enim
religio: ad quam nos aſpira
re videmur q̃q̃ cetere omnes
diuino quodam ſpiritu a viris
ſanctiſſimis conſtitute ſint no
ſtris accomodatior inſtitutis
eſſe videtur. Omnes etatem
noſtram vſq3 in hanc diem cõ
ſumpſimus in ſtudijs littera
rum: in quibus omnem ope
ram curã diligẽtiãq3 poſuimꝰ

Quaobrem videt ꝯgruum ma
ximeqꝫ conueniens: vt ad eam
pergamus vtiam in qua pretе-
ritus labor noſter ocioſus non
ſit futurus: nec nos peniteat co
natꝰ noſtri: nec ea que mlto cū
labore didicimus: dediſcamus
qđ ꝑfecto fiet vt. ſ. illa que hacte
nus ex ſtudio veluti flores no-
bis legimus fructū aliquē ſua-
uitatis ꝛ dulcedinis pariant ſi
nos ad beatā vitam predicato-
rum fratrum liberati de ſeculo
transferamus vbi ꝛ nobis ꝓmo
ꝛ multis alijs ꝓdeſſe valebimꝰ
quo nihil acceptius ſummo im
peratori deo fieri poſſe videt.
Quid eni melius efficere poſ-
ſumus aūt etiaꝫ cogitare ꝗ nō
mō nos ſolutos vinculis pecca
torꝫ diuino cultui dedicare ſed
alios etiam erroribꝰ liberatos
ad iter celeſte dirigere. Hmōi
vitam ego maioris virtutis ac
meriti eē arbitror ꝗ eam que
in heremo ꝛ vaſta ſolitudine i
multo labore ꝛ caſtigatione vi
ctu: ſine alia ſcripturaꝝ medita
tione transigit. Nūne melius
eſt poſt noctium orationes lau
deſqꝫ diuinas: poſt cōpleta ſan
ctaꝝ virtutū exercitia: ſtudijs i
ſudare lraꝝ: que a ſūmis ſem-
per ꝛ ſapientiſſimis viris pla-
ta fuere ꝗ in deſerto ſine litte-
ris vitam ducere? Que omnia
cum ita ſint: non eſt tn̄ mirādū
ſi pauci ſunt ſempqꝫ fuerint q i
vita religioſa verſent. Ardua
quippe eis eſſe vident iſta qui
delicati ꝛ molles ſenſuum oble
ctamenta ſequunt nā in religio
ne obterende oēs corporis vo
luptates: relinquende delecta-
tiones ludus: iocus: cōuiuium:
ſermo etiam fere oīum ꝓpinqꝫ
ac familiarium deſerendus: q̄
res in hoc genere hoīes a labo
re religionis ſtudioqꝫ deterrēt
Mihi aūt non modo videntur
hoīes ad religionis cognitōeꝫ
ceci: veꝝ etiam adeo hebetes ꝛ
obtuſi: vt neqꝫ quā vim habeat
ſcire velle deſiderent quā ſi no
ſce poſſent non eſt apud me du
bium qn multo plures ad illaꝫ
ſe conferrent ꝗ nunc faciant.
Sꝫ neſcio qui eos teneat error
ꝛ miſerabilis ignoratio veri vt
illam verā vitam ſequi neſciāt
quā conſtat oīum magiſtrā eē
virtutū. Qđ ſi oblectatio queri
tur animi requieſqꝫ curaꝝ que
conferri cuꝫ illa pōt que omīs
expers mundialis ſollicitudīs
preſentibꝰ ſpretis atqꝫ calcatis
ſola futura diuinaqꝫ meditat.
Hec profecto eſt illa vera phīa
quā regulam cōuenientiſſime
dicere poſſumus bene beateqꝫ
viuendi. Confugiamus igitur
ad eius gremium: de hoc imē-

ſo pelago mundi huius vbi tē/
peſtates ⁊ turbines: ⁊ procelle
imaniū fluctuū: vbi ruine ſine
gubernatore: ſine nautis: ſiñ ve
lo ſine remis plurime ſūt. Hec
quidem omnia his qui ſalutis
ſue curam gerunt euidētiſſime
patent. Apud eos aūt qui vin/
culis voluptatis alligati ſunt ⁊
obtinet libido captiuos: qbuſqꝫ
omnis vita in luxurijs teritur
fabule videnť ⁊ inepta: qm̄ ſum
ma quidē auiditate amplectun
tur vmbras ſtringunt ventos.
Hec enim que eis videnť bona
carnis ⁊ ſeculi: tanq̄ꝫ vmbra et
ventus ab eis aufugiunt ac la/
bunť. Et ideo ab hac meretrice
fugiendū eſt que ſic turpiť ho/
mines eludit. Meretricē nāqꝫ
vt ait beatiſſimꝰ chriſoſtomus
ego appello hāc vitam ſeculi q̄
in delitijs ⁊ affluentia delitiaꝝ
ac huiꝰ ſeculi potētia ⁊ volupta
te tranſigiť? Et non ſolum me/
retricem inquit eam nomino:
ſed turpiſſimā atqꝫ obſceniſſi/
mam meretricem: cuius facies
feda: ⁊ horrida aſpera amara ⁊
crudelis. Et hoc maxime eſt in
quo ſine venia hñdi ſunt: cūcti
quos decipit: ꝙ cuꝫ tam turpis
ſit vultus eius ⁊ ferus: tam bar
barus et truculentus: multi tñ
ab ea rapiunť. Et cum videant
apud eam cruenta omnia peri

culis montibus precipitijs ple
na: cūqꝫ ſtipari eam cernant ſo
dalibus ꝑ peſſimis contumelijs
dico: obprobrijs dico: liuore in
uidia inſidijs criminationibꝰ
⁊ pernitioſiſſimis curis: metu
iugi: tremore frequenti: ⁊ mille
alijs huiuſmodi in ſanctis con/
ſortibus velut agminuꝫ corona
circūdari fructum vero in his
nullum alium niſi vite interitū
eſſe ⁊ pernitiem: penāqꝫ perpe
tuam: expetitur tñ a plurimis
⁊ amabilis habetur atqꝫ opta/
bilis. Tāta nāqꝫ eſt eoꝝ qui de/
cipiuntur ſtoliditas: vt eos ra/
tio nulla: ab hoc intentu reuo/
cet: nec euidentia qdem indeſi
nenter pereūtiū exēpla deter/
reant. Nū ne ergo inquit ſtol/
lidiores iſtos multo q̄ꝫ paruu/
los iudicem quos puerilis lu/
ſus: vbi aut circulus voluiť: aut
turbo verberibus agitur: ac lon
gis porticibus pro curua ſpatia
rotatur: ita intentos ⁊ inhian/
tes puerilibus animis tenet: vt
auelli inde nullatenus queant
ignorantes penitus per etatis
fragilitateꝫ: nihil vtilitatis ī eo
ludo nihil perfecti operis ha/
beri? Sꝫ pro illis ſatiſfacit etas
imatura. Iſti vo quid habebūt
excuſationis: qui in etate perfe
cta puerilem imo ⁊ puerili im
becilliorē ſententiam tenent?

An videtur vobis o ſocij hunc
virum eloquentiſſimū huiuſce
mundane vite imaginem pin/
xiſſe atq₃ imūdiſſime ac impu/
riſſime meretricis facie₃ reue/
laſſe? Feſtinemus igitur ab ea
diffugere: ⁊ ad ſinum religiōis
ſanctiſſime ꝓperemus. Nec ſi
mihi creditis differendum pu
tetis: qn ſi ſapitis vna mecum i
trare qđ non dubito vos eſſe fa
cturos: ſi que vobis nunc a me
dicta ſunt cū animis veſtris di
ligentiſſime
cogitabitis. **Cipri.** Pa
rat⁹
vt dici ſolet: veniſti optime tho
ma atq₃ vt ego iudico: ſpiritu q̄
dam diuino locutus eſſe vide/
ris: nam ea que abs te nunc et
ab vno pectore ſunt expreſſa ita
me inflammatu₃ reddiderunt
ad huius vite cōtēptū vt inflā/
matior eē nō poſſim vſq₃ adeo
vt non ſolum religionis duri/
tiam: que volentibus quidem
leniſſima eſt: veꝝ etiam parat⁹
ſim ſi opus eſſet: carceres: vin/
cula: flagella: ſupplicia. nudita/
tem: famem: calūnias: irriſiōes
⁊ obprobria ſuſtinere: mō poſ/
ſim: tandem fallacias vite pre/
ſentis effugere: q̄ quidē vita q̄/
tidie foueas ⁊ precipitia parat
hominib⁹ ſcopuliſq₃ eos ⁊ mil/
le naufragijs illidit. Me igit
ſine oro atq₃ obſecro: ne ad reli
gioſa₃ vitā
accedas. **Serap.**
Amo ⁊ ego maxime: que dixi/
ſti o thoma. Preclare quidem
⁊ beate narraſti neq₃ vnq̄₃: vt
verum fatear: quēpiam acrius
atq₃ grauius dicentem in hanc
fallacem vita₃ audiui. Itaq₃ ſic
ſum his tuis verbis incenſus
⁊ hac oratione tua prouocatus
ad mundi rerumq₃ deſpectum
vt feliciſſimum me ſperem fu/
turum q̄₃primum de eius ceni
fetore ac indignitate ſtercoris
potuero liberari. Uerum quia
iam ſera ſatis hora eſt: ⁊ ſol ce/
pit e montibus decedere ac ꝓ
pinquat occaſus: ſurgendū eſt
vt intremus in vrbe₃: inibi vo
ſi vobis videtur: ad monaſteri
um prope
remus. **Cipri.** Mihi
maxie
videt ſi ⁊ thome itide₃ videat.
Tho. Cur ego differen
du₃ putem q vos
ne differretis ſum hortat⁹. Igi
tur ipſe precedam nunciaboq₃
monaſterij prib⁹. Uos ſeq̄mini
pedetētim ⁊ mūdū cū ſuis ille/
cebris: ꝑpetuo iā valere ſinatis
vt hēam⁹ gliam i vitā eternā cū
pře ⁊ filio ⁊ ſpū ſcō. Amen
¶ Explicit ſerapion de ꝯtēptu
mūdi fris baptiſte ſinarieñ. ad
frēm thomā vicariū gñalē Ci
ſalpinum ordinis predicatoꝝ

¶ Incipit epl'a btī Bernardi abbatis ad parentes cuiuſdam novicij dolentes quaſi pditū.

SI filium veſtrū deus facit ſuum qd vos pditis: aut ipſe qd pdit ſit de divite di tior: ꝯ nobili ge neroſior: clarior de illuſtri: ꝛ qꝯ his oīb⁹ mai⁹ ē ſanct⁹ de pecca tore. Oportet eum pparari re gno qꝯ ſibi paratū ē ab origine mūdi atqꝫ hmōi grā: modicū qꝯ vivere hꝫ nobiſcū manere donec abraſa ſpurcitia vite ſecu laris: ac terreno deterſo pulvē: celeſti manſioni fiat idoneus. Si diligitis eū gaudebit[vtiqꝫ quia vadit ad patrē. Ipſe qdē vadit ad deum ꝛ vos non pdi tis eum: qnpotius multos p eū vobis acquiritis filios. Quot quot ſumus in claravalle ꝛ de claravalle ipſum in fratrē: vos in parentes ſuſcipimus. At for taſſe metuitis corpori eius vite auſteritatē: qꝯ nimiꝝ noſtis te nerum eſſe ac delicatū. Ceteꝝ de huiuſmodi timore dicitur: Ibi trepidauerunt timore vbi non fuit timor. Confidite ꝛ con ſolamini. Ego ero illi in patrē ꝛ ipſe erit mihi in filium quo uſqꝫ de manibus meis eripiat eum pater miſericordiarum ꝛ dñs totius conſolationis. No lite ergo lugere neqꝫ flere qa gaufredus veſter feſtinat ad gaudium non ad luctum. Ego ero illi pater: ego mater frater ꝛ ſoror. Ego faciam ei prava in directa ꝛ aſpera invias planas Ego ei omnia ſic temperabo et ſic diſpenſabo: vt ꝛ ſpiritus pro ficiat ꝛ caro non deficiat. De niqꝫ ſeruiet domino in leticia ꝛ exultatione ꝛ cantabit in vijs dñi quoniā magna eſt glia dñi in ſecula ſeculorum. Amen.

Eiuſdem Bernardi ad eoſdē in perſona dicti novitij.

SOla cauſa qua nō licet obedire parentib⁹ ſuis deus eſt. Ipſe enim di cit: Qui amat patrem aut ma trem pluſqꝫ me non eſt me di gnus. Si me vere: vt boni vt pij parentes diligitis: ſi veram ſi fidelem pietatem erga filium habetis quid me patri omniū deo placere ſatagentem inquie tatis: ꝛ ab eius ſeruitio cui ſer vire regnare eſt retrahere at tentatis? Vere nunc cognoſco: qr inimici hois domeſtici eius In h vobis obedire nō debeo In h vos nō agnoſco parentes ſed hoſtes. Si diligeretis me gauderetis vtiqꝫ quia vado ad

patrē meū atq̃ veſtrū: imo vniuerſoꝝ patrē. Alioquin qd mihi ⁊ vobis? Quid a vobis habeo niſi peccatū ⁊ miſeriā. Hoc ſoluꝫ qđ geſto corruptibile corpus de veſtro me habere fateor ⁊ agnoſco. Nō ſufficit vobis ꝙ in hāc ſeculi miſeriaꝫ miſeri miſeꝝ induxiſtis: qđ in peccato veſtro peccatores peccatorē genuiſtis: qđ et ī peccato natū de peccato nutriſtis: niſi etiam inuidēdo mihi miſericordiam quā ꝯſecutus ſum ab eo qui nō vult mortē peccatoris: filiū inſup gehēne faciatis. O durum patrē: o ſceuā matrē: o parētes crudeles ⁊ impios: imo nō parētes ſed pemptores: quoꝝ dolor ſalus pignoris: quoꝝ ꝯſolatio mors filij ē: qui me malunt ꝑire cū eis ꝙ̄ regnare cuꝫ ſcīs: qui me rurſus ad naufragium vnde tandem nudus euaſi: rurſus ad ignē vnde vix ſemiuſtus exiui: rurſus ad latrones a qbꝰ ſemiuiuus relictus ſum: ſed miſerāte ſamaritano iā aliquantulū conualui reuocare conanť ⁊ militē xp̄i ꝓpe iā rapto celo triumphātē quod nō in me glorior: ſed in eo qui vicit mūdum ⁊ ab ipſo introitu glorie tanꝙ̄ canē ad vomitū: tanꝙ̄ ſuem ad lutū ad ſeculū reducere moliunť. Mira abuſio domus ardet: et ignis inſtat a tergo ⁊ fugiēti ꝓhibeť egredi: euadēti ſuadetur regredi: ⁊ hoc ab his qui in incēdio poſiti ſunt ⁊ obſtinatiſſima demētia ⁊ demētiſſima obſtinatiōe fugere ꝑiculū nolunt. Prohdolor ſi vos cōtemnitis mortē veſtrā: cur meaꝫ etiā appetitis. Si itaq̃ negligitis ſalutē veſtrā: quid iuuat etiā ꝑſe qui meaꝫ? Quare vos nō potiꝰ ſequimini me fugientem vt nō ardeatis? An hoc potius ē leuamē veſtri cruciatus ſi me etiaꝫ ꝑmittatis ⁊ ſolū timetis ne ſoli pereatis. Ardēs ardētibus qđ ſolatium ꝓſtare poterit. Quod itaq̃ ſolatiū dānatis: ſocios habere ſue damnatiōis? Quid vero remediū morientibus alios videre moriētes? Non hoc mihi ꝑſuadet diues ille q in tormentis deſperatus de ſui liberatione rogabat nunciari fratribus ſuis: ne ⁊ ipſi venirēt in eundeꝫ locū tormētoꝝ timens ꝑculdubio ex ſuoꝝ cruciatu augeri ſuum. Quid ergo: ibo ⁊ ꝯſolabor matrē meā lugentē mei ad tēpus viſitatione: vt in eternū lugeam ⁊ ipſe ſine ꝯſolatiōe. Ibo itaq̃ ⁊ ſatiſfaciā patri meo iraſcēti ꝓ mei ad tēpus abſentia vt poſtmodū quiſq̃ ⁊ vterq̃ ꝓ alterutro incōſolabili deſolemur triſtitia: an potius exēplo apli

non acquieſcēs carni ⁊ ſangui/
ni audiam vocem dñi iubētis:
dimitte mortuos ſepelire mor
tuos ſuos: ⁊ cantabo cuz dauid:
renuit conſolari anima mea: et
cum hieremia: Diem hominis
non cōcupiui tu ſcis dñe. Fu
nes ceciderūt mihi in p̄claris:
⁊ celeſtis hereditas p̄clara eſt
mihi ⁊ terrena adulatꝰ ꝓmiſſio:
blanditꝰ conſolatio carnis: gu/
ſtato ſpiritu neceſſe ē deſipere
carnez. Affectati celeſtia terre/
na nō ſapiunt: eternis inhianti
faſtidio ſunt tranſitoria. Deſini
te ergo parētes mei ⁊ vos fru/
ſtra rurſus deſinite plorādo af
fligere: ⁊ me gratis inqetare:
ne ſi adieceritis nuncios vltra
mittere ꝓ me: plus me elōgare
cogatis. Si aūt dimittatis cla/
rauallē in ꝑpetuū nō dimittam
Hec requies mea in ſeculuz ſe/
culi: hic habitabo qm̄ elegi eaz.
Ibiqz ꝓ meis ac veſtris pecca/
tis iugiter orans: ibi precibus
aſſiduis quod ⁊ vos cupitis i/
petrobo ſi potero: vt q de mei
amore hoc modico tp̄e ab inui
cem ſeparamur in alio ſeculo ſi
mul felici ⁊ inſeparabili ſocieta
te in eius amore viuamus: q vi
uit ⁊ regnat ꝑ omnia ſecula ſe/
culorum.

Pulchrum opuſcum
explicit feliciter.

¶ Beatus Bernardus ſuper
illud verbū petri: Bonū ē nos
hic eſſe ⁊c. Qđ habetꝰ Mathei
xvij. capitulo.

Bonū eſt nos hic
eſſe: videlicet in
clauſtro religio/
nis. Quare? quia
homo viuit puri
us: cadit rarius: reſurgit veloci
us: incedit cautius: qeſcit ſecu/
rius: irroratur frequētius: pur
gatur citius: moritur confiden
tius ⁊ premiatur copioſius.

¶ Idem comparans ſeculum
religioni ſic ait:

¶ In monaſterio ē vita ꝯtem
platiua: i ſc̄lo eſt vita laborioſa
In monaſterio ē vita ſcā: in ſe/
culo ē vita criminoſa: In mona
ſterio ē vita ſpūalis: in ſeculo ē
vita carnalis. In monaſterio ē
vita celeſtis: in ſeculo ē vita ter
reſtris. In monaſterio eſt vita
quieta: in ſeculo ē vita turbulē
ta. In monaſterio ē vita trāql/
la: in ſeculo ē vita ꝯtentioſa. In
monaſterio eſt vita pacifica: in
ſeculo ē vita iurgijs plena. In
monaſterio ē vita caſta: in ſecu
lo ē vita luxurioſa. In monaſte
rio ē vita ꝑfecta: in ſeculo eſt vi
ta vitioſa. In monaſterio eſt vi
ta plena virtutibus: in ſeculo ē
vita plena vitijs. In monaſte/
rio ē vita ſanctitatis: in ſeculo ē

via iniquitatis. Audiſti frater chariſſime bona que ſunt i monaſterio: audiſti mala que ſunt in ſeculo. Audiſti virtutes monaſterij: audiſti vitia ſeculi. Audiſti ſalutem monaſterij: audiſti perditionem ſeculi. Audiſti vitam: audiſti mortem. Nunc ecce in conſpectu tuo bonum ⁊ malum. Ecce ante oculos tuos perditionem ⁊ ſalutez. Ecce ante te vitam ⁊ morté. Ecce ignis ⁊ aqua: extende manum tuam ⁊ elige quod vis. Ecce via paradiſi: ecce via iſerni. Ecce via que ducit ad vitam: et ecce via que ducit ad mortem. Ergo ambula per quam volueris. Hoc ſolum rogo: vt eligas meliorem.

Jtem beatus Bernardus.

Si cecus claudus datus eſt languere. Quid inde?
Si deformis inops deſpectus haberis. Quid inde?
Si leuis es genere deiectus honore. Quid inde?
Si labor infeſtat dolor anguſtatue. Quid inde?
Jurgia ſi pateris quis te premit ecce. Quid inde.
Mors eſt in medio que te cito liberat. Jnde.
Si patiens fueris ſemper letaberis. Jnde.
Si tibi pulchra domus ſi ſplendida menſa. Quid inde?
Auri ſi ſpecies argenti vaſa. Quid inde?
Si tibi ſponſa decens ſi ſit generoſa. Quid inde?
Si tibi ſunt liberi ſi predia multa. Quid inde?
Si fueris fortis ſi pulcher diueſue. Quid inde?
Si longus ſeruorum ſeruiat ordo. Quid inde?
Si doceas alios in qualibet arte. Quid inde.
Si plaudat mundus ſi proſpera cuncta. Quid inde?
Si prior aut abbas ſi rex ſi papa. Quid inde?
Si rota fortune te tollat ad aſtra. Quid inde.
Que ſunt ſub celo ſi ſunt tua cuncta. Quid inde?
Annis ſi felix regnaueris mille. Quid inde?
Tam cito preterennt hec omnia ꝙ nihil Jnde.
Sola manet virtus qua glorificamur. Jnde.
Ergo deo ſerui quia ſat tibi veniet Jnde.

Grata domus genitoꝛ fratres natiqꝫ ſodales.
Et quondam pꝛecioſa mihi terrena valete.
Sat me peſtifera mundus dulcedine luſit.
Sat tenuit me falſus amoꝛ diſcedo ſolutus.
His laqueis ſecura iuuat iam clauſtra ſubire.
Nudus ab hoc pelago fugiens ad littus amenum.
Te bone chꝛiſte ſequoꝛ ſolus mihi ſufficis vnus.

Finis.

¶ Incipit epiſtola fr̄is huber
ti gn̄ti magiſtri ordinis fratrū
predicatorꝝ quā ſcripſit de tri/
bus votis ſubſtantialibus reli/
gioſorꝝ ⁊ quibuſdam virtutibꝰ
⁊ per totum ordinem ad puin
cias ſingulas eam miſit.

Salus ⁊ exordiū epl̄e. Cap̄.j.

Filijs gratie co/
heredibus glorie fratribus ca/
riſſimis religioſis vniuerſis vi
tam ducere deo grataꝫ ſibi fru
ctuoſam:angelis iocundam:de
monibus terribileꝫ:hominibꝰ
exemplarem. Nulla ſunt oīno
reputanda dil. ctiſſimi que di/
uine laudi non militāt ⁊ hono/
ri. Inde eſt ꝙ officij neceſſitate
ac fraterna charitate compelli
mur veſtris auribus nunc ſcri/
bendo nunc monēdo ſepius in
culcare que vos bona facere et
mala doceant declinare. Sꝫ cū
pateat ꝙ b̄m affectiuā ⁊ intelle
ctiuam vires geminas ſit ⁊ aie
pfectio bipartita:virtus videlꝫ
⁊ ſcientia: decet his nimirꝫ virꝫ
euangelium adornari:vt p pri/
mum in bonum ⁊ per reliquū
dirigatur in verum:p primum
ardeat:per ſcōm luceat. Per p
mū potens ſit in opere:per reli
quum in ſermone illius exēplo
qui cepit facere ⁊ docē Deniqꝫ
pn̄tem eplām dignum duximꝰ
charitati veſtre tranſmittere q̄
vos moueat ⁊ doceat ad regu/
laris obſeruantiam diſcipline.
Igitur ab obedientia q̄ vnū de
ſubſtātialibus religioſorū nr̄m
principium inchoamus ad lau
dem ⁊ gliaꝫ illius qui origo eſt
omnium bonorum atqꝫ finis.

Exhortatio ad obediētiā. Ca.ij.

Diligenti ſtudio fratres
cariſſimi ſatagamus vir
tutū officijs inſiſtere:q/
bus chriſto conformemur ⁊ ad
pfectionis ſemitā informemur
atqꝫ per gliam reformemur. Et
quis ambigat obedientiam ta/
lem eſſe? Hanc etenim ſaluator
noſter intātū amplectit:ꝙ vſqꝫ
ad mortem patri obediens fuit
crucis ſupplicio cōdēnat. Per
hanc multarꝫ gentium pr̄ abraā

terram ꝛ cognationē ſuā egre
ditur ꝛ vſqꝫ ad imolationem fi
lij: quem habuit cariſſimum in
clinatur. Per hanc ioſue terrā
promiſſionis inuaſit et hoſtes
gladio ſtrauit. Monemus igit
ꝛ hortamur in domino vt obe/
diētie bonum eo ſeruemus ſol/
licitius quanto ſine illo regula
ribus non ē ſalus. Sciētes cer/
tiſſime ꝙ eſt accepta mltū apd
omnipotentem deum obedien
tia qua pro chriſto nobiliſſimū
qđ eſt in anima captiuat: liber/
tas videlicet voluntatis. Qua/
re dignum eſt ꝛ iuſtū vt quāto
quis artius per obediētiā nūc
aſtringitur tanto poſtmodum
in celeſtibus glorioſius eleuet.
Hoc ipſum certe exemplū no/
bis innuit vbi frater cui quatu/
or ordines oſtenſi ſunt: eū qui
ſeruauit obediētiā ſūmū vidit.

Deteſtatio obediētie. Ca. iij.

Sed in contrarium valde
deteſtabilis agnoſcit eē
inobedientia. Nam ido
latrie ſceleri comparat p hanc
vel ſpirituale furtum cōmittit
vel rapina. Nam ſi occulte con
trariamur obedientie: furtū eſt
ſi manifeſte rapina: qꝛ i vtraqꝫ
rem alienam inuito dño con/
tractamus. Voluntatem enim
quā pro chriſto relinquimus:
cōtra iuſticiam vſurpam9. Nō
igitur imerito pater nr adam
imortalitate ꝛ innocentia ſpo/
liatur ppter inobedientiam: ac
de paradiſi amenitate eiectus
in vallem miſerie relegatur p
quod criminis huius enormi/
tas declaratur.

De his qui vitiant obedientiam. Capitulum quartū.

Sicut ſunt multa que red
dunt obedientiā comē
dabilē ſic ſunt plurima
q ipſam faciūt vitioſam. Sūt .n.
nōnulli qui vt citius abſoluant
male exequunt iniuncta ſibi of
ficia. In alijs vo inuenit extor/
ta licentia. Alij licentiā accipe
non curant. Alij ꝯtra negatam
licentiam ſibi id qđ placet facē
non formidant. Alij iubenti p
lato ꝯtradicunt ꝛ tamen faciūt
Alij deuotā qdem obedientiā
ſuſcipiunt ſed executionē negli
gunt. Alij ne mandatū ad eos
veniat ſe abſcondūt. Alij quod
peius eſt tales ſe exhibent vt p
latus nil eis audeat iniungere
aut mādare. Alij dicūt ſe neſci/
re vel nō poſſe qđ mandat men
dacium quodāmodo ꝯiungen/
tes inobeditie cū eos ignoran/
tia vel impotētia nō impediat
ſed voluntas. Quidam vo no/
lunt ea que iniungunt facere ti
mentes ne ab ipſis talia ex con
ſuetudine requirāt. Alij pficiūt

ſed cum murmure vel nō volū
tarie ſed coacte. Alij pficiunt q
dem obedientiam ſed triſte vt
etiam minus tarde. Sunt ⁊ q/
dam qui qđ volunt obtinēt mi/
nis vel precibꝰ importunis. Et
ſi quandoqꝫ negaꝫ eis licentia
domum cōmouent ⁊ ſeipſos cō
turbāt: hi omnes ſi bene aduer
terent vere in ſuis conſcientijs
de predictis ſe grauiter accuſa
rent. Sed heu ſunt nōnulli qui
culicem colāt ⁊ camelū deglu/
tiunt: quia ſtatum hūc piculoſū
minime recognoſcunt. Tales ſi
amatores puri cordis eēnt nō
tam malū actum: q̃ꝫ malū ſtatuꝫ
corrigere laborarent.

¶ Qualr̄ dꝫ eē obediētia. Ca. v.

Ut aūt obediētia nr̄a oī
potenti deo ſit accepta
bilis ſtudete hr̄e ꝓmptā
ſine dilatiōe deuotā ſine dedi/
gnatiōe. Uoluntariā ſine cōtra
dictiōe ſimplicē ſine diſcuſſiōe
ordinatā ſine deuotiōe iocūdā
ſine turbatiōe ſternuā ſine pu/
ſillanimitate: vniuerſalē ſine ex
ceptiōe pſeuerātē ſiñ ceſſatione

¶ Qꝛ obediētia debet eſſe ꝓm
pta. Capitulum ſextum.

Bonus itaqꝫ frater adeo
ſit paratus ⁊ nō turbatꝰ
vt inueniaꝫ ad obediētiā
ſemp ꝓmptus. Quapropter di
lectiſſimi ſitis ſicut aurꝫ ductile
⁊ quaſi virga flexibilis que re/
ctificaꝫ ad libitum artificis vel
curuatur. Sitis vt rote volubi
les que ſm̄ impetū ſpiritꝰ mo/
uentur. Sitis vt iumentū apđ
deum cuius dorſo oīa indiffe/
renter ponūtur. Certe ſillaba ī
differens multū eſt grata verſi
ficatoribus: qꝛ poni poterit ī oī
loco. Sic ⁊ promptus frater ad
obedientiā deo gratus eſt ⁊ ho
minibus: quia nihil reſpuit in/
iūctoꝝ. Legiſtis chariſſimi ga
ſtelle vocate dixerūt aſſumus.
Per qđ apte daꝫ intelligi q̃ꝫ cō
iuncta debeāt eſſe vox iubentis
⁊ opatio obſequētis. Talis ille
bonus monachus extitit q vo/
catus imꝑfecta littera dimiſſa
quā ceperat. ſtatim venit. Sed
qdā econtrario velut quadrati
lapides ad obedientiā vix mo/
uentur: de quibus ait ſapiens:
Qui tranſfert lapides affligeꝫ
in eis. Cum enim prelatus po/
nere quoſdam ad obediētie bo
num nititur: per contradictio/
nem rebelliū fatigatur. Ad obe
dientie autē promptitudinem
animemini per exemplū. Nā
cū imperamus manui: nulla di
latione differꝫ executio. Iniun
gitur nobis aliquid ⁊ inobedi/
entes erimus ꝑlatis nr̄is? Pu
dor eſt q̄ iterdū ſerui nr̄i cōdu
cti pro paruo ꝓcio ꝓmptiores

ſunt ad peragendum grauia q̄ꝫ nos ſimus prelatis noſtris pro gloria ſempiterna.

¶ Qꝛ obedientia debet eſſe deuota. Capitulū ſeptimum.

Sit poſt hec deuota obedientia noſtra fratres. Ea nā꜖ deuotiōe ſuſcipiendum eſt qđ iniungit ac ſi dominus precepiſſet. Non enim homini ſed in hoīe deo certiſſime obedimus. Dubiū nā꜖ nō eſt qn deo acceptū offeratis ſacrificium: dū ꝓpter ipſum aliene vos ſubycitis voluntati. Uti nam fratres ſimus cū chriſto ꝑ obediētiā crucifixi: vt ſicut ille clauis mēbra habuit ligata: ſic mandatis ſuperioꝝ noſtrorū mēbra noſtra omnia ſint captiuata ſcientes certiſſime q̄ tāto liberiores apud deum erimus quāto nūc pro illo deuoti⁹ nos artam⁹. Deni꜖ virtus hec nō ſine cauſa victimis antefertur quia hic mactatur in holocauſtum voluntas ꝓpria: ſed ibi tm̄ modo caro aliena. In ieiunijs ⁊ vigilijs ⁊ orationibus poſſūt equari nobis ſeculares: quos ī abdicatiōe proprie voluntatis ⁊ obedientia precedim⁹: eoſdē iudicaturi cum chriſto in extremo examine precedemus. Uñ ſummope cauendū eſt ne ī his duob⁹ et ī minimo claudicem⁹.

¶ Qꝛ obedientia debet eſſe voluntaria. Caplm̄ octauum.

Uolūtaria quo꜖ ſit obedientia que non virga vel calcari indigeat: ſꝫ moueat ſibillo dulciori. Multū eſt laudabilis obediētia que preceptum ſeruat: laudabilior que cōſilijs ⁊ amonitionibus obtēperat: ſed omni laude digniſſima que precipientis animo ſe conformat. Sed ſunt nōnulli q potius a maiorib⁹ ſuis audire volunt placita q̄ꝫ vt placeant ſaцere audita: qui prelatuꝫ ſibi nō ſe illi capiunt obedire vel audire. Iſti non magiſtrum gentiū dicentem: dñe quid me vis facere: ſꝫ cecum cui dixit domin⁹ quid vis vt faciam tibi: ſatagūt imitari. Patet ergo eē fratres noſtri duplicem obedientiam: vnam qdem charitatis ⁊ aliaꝫ neceſſitatis. Illa preceptum reſpicit: iſta conſilijs ⁊ amonitionibus acquieſcit. Illa neceſſitate quadam artatur: hec charitatis amplitudine dilatatur. Illa per coactionem eſt ſeruorum: hec per libertatem ſpiritus eſt filioꝝ. Et iſtam vti꜖ tanto magis acceptam quāto minus debitam eſſe conſtat.

¶ Qꝛ obediētia debet eſſe ſimplex. Capitulum nonum.

Tam ſimplex obedien/tia veſtra ſit fratres vt iniuncta ſine diſcuſſione facietes: iudicetis de veſtro nec in minimo hře vos. Nā q̄ ſ q̄s itentōez p̄cipientis iudicat bellū intriſecus ſibi parat Per hoc enim q̄ cauſas mādatorū q̄s ignorat diſcutit: in laberintū erroneū ſe ponit. Certe per hoc obediētie bonū minus purū reddit: cū q̄s p̄latū irrationabilia iubere p̄ſumptiōis oculo intuet. Uerūm ⁊ſi p̄latus interdū minus vtilia noſtro iudicio videt iubere: vos id ad inobediētiam nō debet monere. Nā ⁊ſi ille errauerit in iubendo: nequaq̄ȝ vos deuiabitis ſeniorꝫ mādatū: nihil cōtra deuȝ q̄d p̄cipiat exequēdo. Si enim ea que p̄ obedientiā facitis nō ſunt interdum vtilia monaſterijs: ſemp̄ tñ vtilia erunt vobis Quid enim p̄ſuit q̄ quidaȝ patrū virgā aridā lōgo tp̄e iuſſus rigauit: niſi q̄ in terra conualeſcēs virtutē obediētie: ⁊ obedientis meritum demonſtrauit. Obediētie faſtigiū in hoc ē: vt quaſi ſtultū ſe quis faciat i hoc mūdo: nihil. ſ. diſcernēs: nihil iudicās ex his que fuerint imperata: ſed omni ſimplicitate ⁊ fide illud vtile: illud ſapiēs eſt iudicās q̄ð ſibi lex dei vel exa/mine ſup̄ioris indixerit. Et vere ſi p̄ hūc moduȝ euacuati fuerimus ſpū p̄p̄rio: replebimur nō īmerito: tūc diuino. Attēdite q̄ in tantuȝ oīs creatura ſuo obedit ſine diſcuſſiōe creatori: vt de illa faciat q̄cq̄d ſue placuerit maieſtati. Per q̄ð maniſeſte īſtruimur vt ſimpliciſ iuſſa faciētes nequaq̄ȝ ſup̄iorib⁹ noſtris p̄ iobediētiā reluctemur.

¶ Q̄ȝ obedientia debet eē ordinata. Capitulū. x.

Oportet nihilomin⁹ obediētiā eē ordinatā: ne ſi ordo ei⁹ p̄uertit obediētie quoq̄ȝ opus p̄ conſequēs deprauet. Unde ↄſiderādū ē q̄ ſicut ratio noſtra debet eē ſubdita creatori: ſic volūtas obediat ratiōi: atq̄ȝ ſenſualitas volūtati Nā qñ recalcitrat volūtati ſenſualitas vel ratiōi volūtas: vel creatori ratio: debite ſubiectionis in aīa perijt ordo. Et tunc dei iudicio nobis ab inferiori noſtro reſiſtitur cū a nobis noſtris ſuperioribus nō paretur. Ordo quippe obedientie: conſiderata prelatorꝫ differentia tenendus eſt: vt maiores minoribus in huiuſmodi p̄feramur Duobus enim prelatis contraria precipientibus acquieſcendum modis omnib⁹ eſt maiori Unde cum deus prelatis ſupre

mus ſit contēnenda ſunt pꝛoꝛ/
ſus mādata hominum: q̄ncūq̄
precipiūt cōtra deum. Opoꝛtet
enim ait petrus deo magis q̄
hominibus obedire. Patet igi
tur q̄ nunq̄ ſunt mala propter
obedientiā ꝑpetrāda: lȝ ꝑpter
eandē interdū bona ſint ratio/
nabiliter omittenda. Scimus
etenim contemplatiuā vitam
actiuam in multis ꝓcellere. Et
tamen cum ab illa ſubditus ad
iſtam trahitur: quod propter
mandatuȝ negligit virtute obe
dientie in meritoꝛum cumulo
compenſatur.

¶ Qꝫ obedientia debet eſſe
iocunda. Capitulum.xj.

Poſt hec ſciēduȝ ē q̄ ne
quaq̄ ex triſticia: aut
neceſſitate ſit: qd̄ iniun
gitur faciendū. Jocūda etenim
obedientia ꝓlatū ipm̄ iubenteȝ
letificat: obedientie onus alle/
uiat: ſecuritatē quoq̄ ꝯſcientie
ꝓſtat. Sis qs aūt meſtꝰ obtēpat
cum ſimone cyrineo i angaria
crucē poꝛtat. Currꝰ nō vnctꝰ ſꝫ
onere murmurat. Et ſic is qui
cū triſticia obedientiā exequit̄
carere vnctione ſpūs ſācti ſe de
clarat. At v̄o gaudens cum an
drea crucē ſuſcipit: q̄ſqs onus
qd̄ imponitur: nec coꝛde renu/
it: nec ſigno quolibet cōtradi/
cit. Sunt aūt quidam qui ex de
ſiderio faciunt etiam laboꝛioſa
dūmodo ſint placita. Alij cum
grauitate ſuſcipiunt leuia: quia
iuſſa. Jſtud fieri perſuaſione di
aboli certum eſt: vt hoc nobis
graue faciat: in quo maius me
ritum eſſe cōſtat: ⁊ aliud nobis
offerre ſatagit gaudioſum: qd̄
ſaluti noſtre minus ꝓſpicit fru
ctuoſum.

¶ Qꝫ obedientia debet eſſe
ſtrenua. Capitulum.xij.

Non tn̄ leuia ſed ardua
propter obediētiā ſunt
agenda. Eſt enim obedi
entia precioſa cum obtempera
tur in placidis: non quia placi
ta: ſed quia iniuncta. Precioſi/
oꝛ v̄o ſuper aurum ⁊ topazion
cum obeditur in contrarijs: in
quibus ſenſualitas interduȝ re
murmuret: erit tamē ratio ſem
per prompta exemplo chꝛiſti:
qui q̄uis caliceȝ paſſionis a ſe
transferri peteret: voluntatem
tamen ſuā patris ſubiecerat vo
luntati. Jn obedientia multuȝ
valet fratres mei ad merendi
efficaciam: difficultas operis
cū promptitudine voluntatis.
Quando per clauſtralem vitaȝ
religioni iungimur: mūdo mo
rimur: ⁊ actibus quodāmodo
ſepelimur. Quare nr̄as ꝑ obe/
dientiam voluntates continue
mortificemus: vt illi qui ꝑ obe/

dientiam ſanguinem ſuum fu/
dit ſemꝑ viuere valeam⁹. Nō
igitur ad iuſſum ſenioris reſpō
dere preſumanus: nō poſſum⁹
aut neſcimus: cum patres no/
ſtros aggreſſos propter obedi
entie bonum etiam importa/
bilia ſm humanū iudicium co
gnoſcamus. Uires enim deus
omnipotēs adminiſtrabit cor/
pori: vbi voluntas ſeruiens ad
id quod iniungitur adeſt men
ti. Unde quidam ſanctorum pa/
trum mandato ſenioris obtem
perans ſupra ſpem: virtute di/
uina non propria ſaxum mouit
Ex his colligē poteritis ꝙ obe
dientie diſcretio ē vt ſit aliqua
liter indiſcreta: vt ea pro bono
quis aggrediatur obedientie:
que aliquando videnť ſm mū
di ſapientiam carere ratione.
Hinc eſt ꝙ vir obediens loque
tur victorias: quia voluntas q̄
ſe inclinat naturaliter ad ꝓſpe
ra per coactionem obedientie
curruat etiam in aduerſis ne/
ceſſe eſt.

Qꝛ obedientia debet eſſe
vniuerſalis. Capitu. xiij.

Nec ſemel tm̄ debet quiſ/
qꝫ qd̕ iubetur facere: ſꝫ
ſemper in omnib⁹ obe/
dire. Sed dicunt in corde ſuo
deſides, ⁊ rebelles: videmus ꝙ
hij qui ad obediētiam ſunt dif
ficiles ab omnibus ſunt liberi:
et ab officijs ſunt ſecuri. Ipſis
enim vbiqꝫ defertur ⁊ parcitur
cum alij qui ſe ad omnia para/
tos exhibent: nunc officijs: nūc
laboribus inceſſabiliter onerā
tur. Quis igitur poſſet inqui/
unt omnia que iubentur cuſto/
dire? Sane ſi oculū cordis ape
rimus: aperte conſiderare poſ
ſumus ꝙ illis pro eo ꝙ par/
citur condolendum eſt: ⁊ iſtis
ꝙ eis non parcitur congauden
dum eſt. Qd̕ enim interdum
parcitur rebellib⁹: ſuo vitio de
putent non virtuti. Fit namqꝫ
iſtud ne peior ſciſſura fiat: ne
concutiatur calamus conquaſ/
ſatus. Sic deus nō precipit da
re libellum repudij: ſed permi
ſit. Exultent autē iuſti qui one
ribus pregrauantur: quia dum
multiplicantur ſuper eos one/
ra: multiplicatur ⁊ materia me
ritorum: ⁊ per conſequens gau
dium premiorum. Otium in
ſuper eis tollitur: peccatorum
pena minuitur: tentationis oc
caſio remouetur. Sciendum
autem ꝙ licꝫ omnes homines
obedientia ſtringantur aliqua
li: hic tamen propter votum re
gulares ſunt amplius obligati.
Nā prifamilias obediēdū ē in
bona ſue dom⁹ ordinatōe: regi
bus in rei publice gubernatio/

ne plebanis diuinoꝝ ꝓceptorū
expoſitiõe: ⁊ ſacramẽtoꝝ admi
niſtratiõe: ꝑlatis ordinū in di/
ſcipline obſeruatiõe: ſummo ꝑ/
lato deo in declinatiõe vitiorū
⁊ cuſtodia mãdatoꝝ. Uos igit̃
fratres ad obedientiã ſpãliter
vos ligaſtis: nec quicꝙ̃ excepi
ſtis. Exemplū pſalmiſte ſeq̄mi/
ni dicẽtis: Ad oĩa mãdata tua
dirigebar. A memoria quoqꝫ
veſtra nõ decidat: ꝙ qui in vno
ꝓcepto ſenioꝝ offendit ꝓcedẽ/
tes obſeruãtias oẽs ꝑdit.

¶ Qꝫ obediẽtia debet eẽ
perſeuerans. Capitulū. xiiij.

VEſtra deniqꝫ obediẽtia
ꝑſeuerãs. Cū enim ꝓ
feſſionẽ facitis vſqꝫ ad
mortem vos obedituros in po
ſteꝝ obligatis. Quia igit̃ exit⁹
⁊ nõ principiū acta ꝓbat felici
iocũditate ꝑpetuo coronãdus
vſqꝫ in finẽ obedientiam nõ re
linquẽs. Cui igit̃ placet: vt ſibi
veritas ꝓmiſſa ſoluat: ipſe quo/
qꝫ qđ ꝓmiſit finaliter non omit
tat. Qui enim ſm xp̄i ſententiã
pſeuerauerit vſqꝫ in finem hic
ſaluus erit certiſſime.

¶ De abdicatione pro/
prietatis. Capitulū. xv.

AD aliã obſeruationẽ re
gularẽ manū mittam⁹:
vt qualiter ſine ꝓprio
viuere debeamus doceamur.
Igitur ex primitiue eccleſie ꝑ/
fectiõe diſcere poteritis: ꝙ ha/
bere cũcta cõmunia debeatis.
Creature id nobis indicant in
cõmunicãdo bonū qđ habẽt: et
inuicẽ ſeſe donãt. Mutuo quo
qꝫ ſibi ſeruiūt mẽbra corpis: cõ
munitatẽ reꝝ indicantia ꝑ hoc
nobis.

¶ Quedã mouẽtia ad abdica
tionẽ ꝓprietatis. Capitulū. xvj.

ABdicationẽ reꝝ xp̄us
nos de ſuo exemplo do
cuit. Beatus dñic⁹ no/
bis moriens hoc legauit. Scri
ptura quoqꝫ ſacra idē figuris
multiplicib⁹ demõſtrauit. Naꝫ
crucifigendus xp̄s: veſtib⁹ ſuis
ſpoliat̃: ꝑ qđ nobis ꝙ̃ nudi reꝝ
omniū ꝓprietate nos eſſe cõue
niat declarat̃. Ipſe quoqꝫ nõ ha
buit ſicut aſſerunt vbi caput re
clinaret. Sanctus etiã dñicus
legauit nobis migrãs ad deū
humilitatẽ: charitatẽ: ⁊ volũta/
riã paupratẽ. Idipſū exẽplo ſuo
tradidit idẽ pr̃ q paup erat pe
cunia: ſꝫ diues vita pura. Deni
qꝫ legit̃ ꝙ mulieris amicte ſole
pedib⁹ luna ſupponit̃ per qđ eẽ
calcanda nobis oĩa mutabilia
demõſtrat̃.

¶ Qꝫ ipſa mul
tipliciter vitiat̃. Ca. xvij.

SEd heu ſūt aliqua que
bonū paupratis viciãt
nunc poſſidẽdi deſide

rijs:nūc verbis inordinate pla tis:nūc etiam factis in virtutis huius ꝑiudiciū demonſtratis. Nōnulli ſunt etiā qui ad ea q̄ ꝓ fitēdo ꝯtēpſerāt appetitib⁹ ac/ cenſi anhelāt:obliti ꝙ apud pō deratorē ſpirituum ipa ꝯuerſa volūtas:priuſq̄ʒ ad actum ꝑce/ dat ꝯdēnet. Ecōtra quidam pa trū:qr rape cucumerē concupi uit:in ſole acriter ſe afflixit: vt veratio talis intellectū ſibi tri/ bueret: ac ſi malū in ſe deſideri um puniret. Hi vō q̄ diuitias quas foris habere nō poterant nūc affectant:ſi vō xp̄i diſcipuli eēnt ꝑ anguſtā portā que ducit ad vitā exonerati ab omni ipe dimēto intrare ſolicite labora/ rēt. Inuenimus etiā interdum quoſdā i quibuſdā rebus adeo delectari:vt nec ad cōcedendū ea fratri petēti velint aliquate/ nus iclinari. Alij quaternos vł res alias initūtur a fratruʒ cō ſpectu abſcōdere: ne poſſint pe tētibus nō negare:qb⁹ ꝯtēnen/ da eēnt illa tranſitoria:ꝛ frater ne charitati oīa poſtponenda. Pudet aūt dicere ꝙ nō nunq̄ʒ viliſſimis rebus ſic accendunt: vt ſiqs vel digito: ex his q̄cq̄ʒ attrectare ꝑſumpſerit taʒ indi/ gnatiōe cordis ꝯtra ipʒ q̄ʒ ver boꝝ inſolentia moneant. Inue niunt ꝛ alij qui ſic dicunt: Niſi mihi detur. hoc vel illud habē di vel recipiēdi licētia:nequa/ q̄ʒ domū de cetero in talibus ꝑ mouebo. Sūt ꝛ alij qui tales ſe exhibēt vt prelatus ex his que habēt auferre nō audeat:vel vt ad tēpus ꝯcedāt iniūgere nō ꝓ ſumat. Et ſi abſtulerit q̄cq̄ʒ tali/ um turbatiōes in domo conci/ tāt ꝛ tumultus. Sed qr ꝑ talem indignationē in ꝑdictis rebus aliquale vis ſibi vēdicāt: ꝓprie tarios quodāmodo ſe demon/ ſtrāt. Pro his nequaq̄ʒ turbati onem ſibi aſſumerēt: niſi res il las ꝑ quibus mouent ad ſe ꝑti/ nere aliqualiter indicarēt. Sūt ꝛ nōnulli qui denarios ſine li/ cētia:nec accipiūt:nec expēdūt ꝛ tñ qr licētiā ſibi denegari nul la rōne volūt: apud deū excuſa biles nō exiſtūt. Alij dum dare vel accipe quoq̄ʒ deſiderant in ſidioſe ꝑlati ſui abſentiaʒ expe/ ctāt:vt a minore ꝑlato licentiā obtinere valeāt quā negādaʒ a maiore credunt ꝓbabiliter aut formidāt. Iſti qdē apud hoīes forinſecus ſe excuſare poterunt ſed apud deuʒ cui omne cor pa tet ꝛ omnis voluntas loquitur perſectionis ſemitam derelin/ quunt. Quidam etiam cōmeſti bilia vł potabilia ſibi miſſa:vel ſoli contentantur habere:vel il lis quibus placet tātūmodo di

ſtribuerenec fratres alios ſm diſpenſationem eorum quorū intereſt participes volunt eſſe. Sunt ⁊ alij quibus auctoritas eſt tradita: qui monaſterij res indignis conferunt, aut incaute perire ſinunt: aut ſuperflue res expendunt: qui nonnunꝙ circa curam propriam reperiuntur ſatis prodigi: ſed quo ad alios ſatis auari: hi ſi certe aduererēt ꝙ elemoſyne ſunt pauperum quibus viuunt eas cum magna timoris reuerentia et prouidentia equaliter diſpenſarent.

Qualiter debent eſſe amatores paupertatis. Capitulum. xviij.

Veri autē amatores paupertatis ſine licētia nil accipiāt nec dent vel habeant neꝗ mutuent neꝗ furentur: Quis eni nobis neceſſaria hababere liceat in cōmuni: nullus tamē quicꝗ habeat in ſpeciali. Ecce pater noſter auguſtinus tante paupratis extitit ꝙ teſtamentū nec moriēs fecit vllum. Et ſicut propriū non licet habere clauſtrali: ſic ⁊ operari ſtudeat in cōmuni. Sciēdū eſt autē ꝙ religioſis poſtponenda ſunt quedā actu pariter ⁊ affectu vt proprietas rerum qua ſe priuauerunt quedā affectu ſed non actu vt interdū eſt per actiuam vitā diſpenſatio temporaliū quedā actu ſed non affectu ſicut pro bono obedientie qnꝙ intermittitur ꝯtemplatio ſupernorū. Sed heu videmus multos bonū ꝓprietatis appetere: nolunt tamē ipſam cum defectu ſeu penuria ſuſtinere Apud oipotentē vo deum tunc pauptas precioſa redditur: cum eam voluntas deuota cum difficultatis moleſtia comitat. Sane ad retinendū nuditatis virtutem ita voſmetipſos ab omni proprietate reddatis extraneos: vt tanꝙ peregrinos ⁊ nihil habētes pijs monaſterij largitionibus vos noueritis veſtiendos deinceps ⁊ alendos. Ex premiſſis igitur colligite vt poſſidendoꝝ in vita preſenti nec quicꝙ inordinate concupiſcatis nec inhoneſte acquiratis nec ſine licentiā quicꝙ recipiatis vel detis nec preter voluntatem prelati aliquid teneatis nec licentiam extorqueatis nec contra fraternam charitatē quicꝙ teneatis nec in vtiliter expendatis.

De multiplici nocumēto proprietatis. Caplm. xix

Oſtendunt proprietarij ſe vacuos dei gratia eſſe qui contra profeſſionē ſuam poſſidere ſatagunt aliena

Mala eſt cōpenſatio que burſam ditat: animam deo priuat. Inquantum ei religioſus archam onerat rerum proprietate: tantum grauat conſcientiam puritatis egeſtate. In dialogorum libro legimus quendā religioſum paucos denarios abſcondiſſe cuius ſepultura extra cymiterium quidem facta maledictionē pro benedictiōe meruit ſic habere. Peccunia tua tecum ſit in pditione poſitis denarijs apud ipſum. Tales ſi decedunt impenitentes peiores ſunt in iferno: qui moriēte chriſto reſtituit aliena. Iſti pro re tranſitoria precioſum obligant quia pro talibus animā ſuam damnant ⁊ ſe gaudijs celi priuant. Unde frater qui ſe et ſua chriſtum ſecuturus reliquit de his ſe vitioſe poſtmodū intromittit. Iſte talis inſipientem ſe oſtendit: qui molam aſinariam de collo amotam reſumit: ⁊ in ſpinas quas euaſerat ſe pariter ac luto quo ſic trabtus fuerat ſe ſubmergit. Iſte velut canis ad vomitum reuertitur ⁊ retro aſpiciens mittendo manū ad aratrum perficit curuum ſaltū. Talis namq̄ ſi vxorem loth in ſtatuam ſalis conuerſam attenderet: ad ea reſpicere que reliquit minime feſtinaret. Aſinus eſt ſapiens qui diuitias aſino congregat: ſ; de ꝓpria iopia nihil curat: Huic ſimilis eſt qui contro profeſſionem ſuam res ſibi colligit: ſed per defectum ſpiritualium fame perijt. Per hoc quoq̄ q̄ ſua precioſiora ſeipſo eſtimat gradum ⁊ ordinem diligendoꝝ aut negligit aut ignorat. Cum iſte ſit mundo mortuus: ſame mori formidat. Cum de cōpedib⁹ ſit ſolutus iterato ſe illaq̄at. Cū ſit i naui aquā haurit vt ſe mergat. cū ſic in orto ſal ſpargit ne fruct⁹ ſibi gratie creſcat. Bene talis dici poteſt ydolatra quia fiduciam habet in peccunia: que in illo ſolum qui iuuare poteſt eſt habenda. O q̄ iniuſte res hic ponderat: qui poſtponendo pro paucis denarijs chriſtu; putat. Immo talis interdum flagitium iude ſuperat: quia his non nunq̄ vno ſolido ſe damnat. Ille autem vendi turus dominū triginta argēteos cū eſtimabat. Nature hic ordinem peruertit quia terrā ſuper omnia diligit: quā inter elementa rerum creator infimam ordinauit. Tu itaq̄ frater ſi currere ad celum vis expedite: ſatage vt nequaq̄ prementes ſarcinas amplectaris.

¶ De vtilitate paupertatis. Capitulū vigeſimu3.

S Ufficiat aūt vobis fratres cariſſimi paupertas: ⁊ abhōīnef aīa noſtra tranſitorias ſubſtantias: q2 chriſto vobiſcum manente diuites nimis eritis: nihil tēporalium hñtes. Et ſine illo pauperes eritis ⁊ egeni: cunctas ēt diuitias mūdi obtinentes. Ille autem ſit veſter theſaurus: qui ſolus anime deſideria replere poteſt: ⁊ ſine illo eſt oīs creatura vacua. Quare ſi ꝓpter paupertatē eſuritis ⁊ ſititis: ſi nudi eſtis: ſi ſuſtinetis incōmoda: ille ſolus vobis ſufficiat: cuiꝰ dulcedinis magnificentiā: oīa mūdi cōmoda propter ſe dimiſſa īcomparabiliter recompenſat. Attendite fratres mei q2 ſicut ſecuꝝ iter: pauper tranſit per latrones: ſic ⁊ mōachus nihil habens cu3 decedit: diaboli ſecurus trāſit laqueos ⁊ euadit. Elementa leuia ſurſum vadūt: ſic ⁊ fratres qui ſe ꝑfecte omnibus nudant: libere celos petunt. Exemplum enim eſt hoꝝ pauper lazarus: qui fuit tande3 ab angelo in ſinū abrae deportatus.

¶ De caſtitate. Caplm. xxi.

A Mplectēda ē poſt hec velut vnū bonū de religionis ꝑncipalibꝰ ipſa caſtitas: que diuine viſioni nos aptat: que naturā ſuperat ⁊ angelicis ſpiritibus nos ꝯformat. Hec eſt enim inquā que fidelē animā chriſti ſponſam chriſti efficit: que ſequentes agnū canticum nouum inſtruit: ⁊ deo ꝓximum eſſe facit. Talibus inhereatis nuptijs: vbi thalamus ē cordis mūdicia. O q̄3 regales ſunt ille nuptie vbi anima xp̄o per amorem iungif capiti nr̄o corona ponif ⁊ dextra illiꝰ nos in primo amplexatur.

¶ Similitudines quedam de caſtitate. Capitulum. xxij.

C Aſtitas veſtimentū eſt nuptiale: quo decorabimur diſcumbentes ī cōuiuio ſūmi regis. Hoc byſſino veſtimēto q careuerit đ nuptijs eternis confuſibiliter expellef. Videte quomodo ꝯfuſi ſunt valde ſerui dauid: quoꝝ videlicet veſtes vſq3 ad nates tondebantur: q2 confuſi nimis erunt apd̄ altiſſimū: qui tegumento nobilis continentie nūc ſpoliantur. Omni laude dignū eſt in carne preter carnē viuere: ⁊ inter ſpinas eſſe3 ſed ſpinaꝝ aculeos non ſentire. Salamādre tales ſunt ſimiles: que in igne nō cōburitur: ⁊ piſci qui circūdatus aqua nō ſubmergitur: atq3 grano quod nō inter zizania ſuffo

catur. Iſti mira faciunt in hoc mundo. Maius enim miraculum eſt de carne ꝓpria fomitē extirpare libidis q̄ eijcere demonia vel febres de corporib⁹ alienis.

De tribus malis incontinē tie. Capitulum. xxiij.

TRibus modis incontinentes errant: dum vel delectatione vel cogitatione vel cōſenſu circa idem vitium elaborant: huius figuram nobis ſacra ſcriptura euidēter innuit: cū in p̄moꝝ parentum peccatum ſerpentē ⁊ mulierē atq̄ viꝝ litteraliter introducit Sit itaq̄ cor veſtrū ꝑ caſtimoniā thronus eburneus: ſit lect⁹ floridus: ſit fons clar⁹: ſit vtiq̄ hortus cōcluſus amena paradiſus: ſit archa extrinſec⁹ ⁊ intrinſecus deaurata: ⁊ virtutum delectabilis apotheca.

De cogitatiōe mala. Cap. vigeſimūquartū.

PRimo ergo ſuꝑ corda vr̄a frēs mei cariſſimi xp̄m ſic ſignaclm ponere ſatagite: ⁊ ne vaganť ad inania ꝓhibete. Cor eteni cere ſiſe dicitur que per impreſſionem ſigillo quolibet figurať. Quare pulchris imaginib⁹ mentes veſtras imp̄mite ac ſic eas i eterna gloria decorate. Studeam⁹ etiam pigmenta bonaꝝ cogitationum in ignem deſiderioꝝ mittere: quo valeamus ſummi amoris incenſo in ꝯſpectu altiſſimi redolere. Deſideriū enim noſtrū ignis eſt: ⁊ ſm materiā quā imponim⁹ vel fetoris vel boni odoris fragrantiā excitat Cor quoq̄ noſtrū mole ꝯtinue currenti comparať: qua vel lolium vł triticū cōminuiť ſm arbitrium imponentis. Faciam⁹ igitur vt ſalomon qui auream vrnam ſupra templū poſuit: ad innuēdū ꝙ q̄ſq̄ talis eſſe debet qui ad reſiſtendū volatilib⁹ cogitationib⁹ ſe premunit. Sciat veſtra fraternitas ꝙ cogitādo quis peruerſa raptorem in theſaurum ſuum intromittit ſemē iactando diabolū emittit: ſagittas diaboli abſq̄ clypei ↄ̄poſitione recipit incuruando ſe ſathane: chriſtum de ſolio deijcit porcos in hortū ſuū deuaſtandum introducit: lutum in fontem cōſciētie ſue mittit: flores reliquēs ad ſtereora ſe ꝯuertit.

De delectatione. Cap. xxv.

QUaſi proles matrem: ſic delectatio malum ſequitur cogitatum. Quiſq̄s ergo voluerit vitare conſequēs malum precaueat antecedens: ſciens ꝙ qui cogitationib⁹ carnalibus mentem dederit a ſu-

pernis ſe conſolationibus elon gabit. Abſit enim vt diuina cõ/ ſolatio infundi debeat vaſe inq nato. Nam cor imundū ſedes eſt ſathane: cui non decet xp̃m per gratiam conſedere. O q̃z i digna cõmutatio incõmutabile bonum ſpernere: ⁊ reb⁹ mutabi libus adherere: fontē dulcedi/ nis relinquere ⁊ turbato riuu/ lo ſe replere. Igitur ſi de pecca/ tis interdum vos cogitare con tingat: non hoc ex delectatione ſed amara cõpunctiōe fiat: ſicut pater multa℞ gentium abraam ciuitates a longe conſpexit ſub uerſas: et hieremias ciuitatis ſue incendium dolēs planxit.

¶ De conſenſu. Capl̃m. xxvj.

Ceterum ſi ꝯtingat vt il/ licita cogitatio vos in/ terdū mordeat ſūmope cauendum eſt q̃vſq̃z ad conſen ſum delectatio nõ decurrat. Cū enī diabolus inclinare vos ni/ titur ad peccatum ad ſuū incur uari tranſitum vos hortaẗ. Sz mendax eſt ⁊ pater eius. Ideo minime peruerſus trãſibit: qn potius ſi in conſenſu veſtro ad uenerit: pedem figit. Cõſiderã/ dum tamen eſt duplicem eē cõ ſenſum qui nos maculat: dū vel malum facere decernimus: vel cum nos in opus ſed in delecta tionem motuum conſentimus. Quãdo enim delectatio cogita tionis vſq̃z ad voluntatem dele ctandi protrahitur: tūc moroſa ⁊ rea criminis: etiam abſq̃z per petratione operis iudicaẗ. Et ſi taliter delectantes apud omni potentez rei ſunt: videant quo reatu conſtringentur qui cogi tationes preuenientes ad illici ta ſe compellunt.

¶ Quales debent eſſē veri cõ/ tinentes. Capitulum. xxvij.

Studeam⁹ igiẗ fratres corporis habere cõtinē tiam atq̃z mētis que no bis percinctionem lumborum atq̃z mamillarum cum zona au rea declaratur. Si vō tentatio carnis vel demonis ad illicita vos incitat: mentem tamē ſtan tem fortiter hec nõ frangat. Sz multum intereſt habere virtu/ tes polliticas vel purgatorias aut purgati animi: quia tm̃ ſunt extreme priorib⁹ meliores quã to iam poſt triumphum quie/ tem ſyncere poſſidēt puritatis. Quis enim omni laude plenū ſit carnalibus deſiderijs reſiſtē multo tamen laudabilius ē ten tationum incitamenta, non ſen tire. Nam dum obtinet in bel/ lorum conflictibus quis trium phum: tamen vulnerū interdū ictus recipit ac plaga℞. Motū

etiam quem cum labore pugne quis interimit: quando ſe pacem habere ſperauerit: tunc inſurgit. Nequaqꝫ enim ab hoſte dimicans ſecurus eſſe poterit: qꝫdiu contra eum dimicans victus non fuerit. Securior dauid erat poſtqꝫ a prelijs ſubiectis hoſtibus quieuerat: qꝫ cuꝫ bellorum diſcriminibus ſubiacebat. Status ille tranquillus in archa noe deſignatur: i qua cūcta quietant animalia ⁊ pacantur. Ad pacem hanc laudabilem tunc venimus: quando contra vitia inſurgentia: non qꝫſi ex neceſſitate pugnare compellimur: ſed ea potius cum ſe prius oculo ratiōis obtulerint: velut colubrum horrore nimio deteſtamur.

De circunſtantijs luxurie Capitulum. xxviij.

Non ſoluꝫ opus luxurie nepharium: ſed ad illō incitantes circunſtātie ſunt vitande: quales ſunt incautus viſus: tactus oſculum ⁊ amplexus: frequens eloquimum: riſus.

¶ De viſu incauto. Capitulum. xxix.

Etenim quia mors ꝑ feneſtras ingreditur neceſſe eſt vt viſus ipe cū magna diligentia obſeruet ne dum aſpectus incaute exteriora inclinantes aſpicimꝰ: diuitias intrinſecas amittamꝰ. Certe ſi dauid viſum ab incauto intuitu reſtrinxiſſet: in tante tentationis mala minime incidiſſet. Pudicitiam quoqꝫ dina ꝑdidit: quia ad videndum mulieres regionis occurrēs viſus: in ſui ſe cuſtodiam non concluſit. Ad tegendum viſum noſtꝝ exemplum nobis ſaluator tradidit: qui nec proprios velari in irriſione oculos recuſauit. Quo iccirco ſcandalizantē oculum ſm dei conſilium eruamꝰ: vt viſum videlicet ne vanitates hauriat auertere ſtudeamꝰ.

¶ De tactu incauto Capitulum. xxx.

Cauendi ſunt preterea contactus non ſolum laſciniarum: ſed bonaruꝫ etiam feminarum. Quis eniꝫ bona ſit terra: bona quoqꝫ ſit pluuia: tamen ex earum commixtione lutum efficitur. Eodem modo: licet bona ſit manus viri: et bona manus femine: ex contactu tamen illarum nonnunqꝫ lutoſa cogitatio: vel affectio generatur. Si picē etenim quis tetigerit: manum vtiqꝫ ſordidabit. Quis autem ſtultus credit ſe manuꝫ in ignem mittere ⁊ incendium

non ſentire. Unde quidam ſanctus qñ ꝑ aquã matrẽ ꝓpriam trãſportauit manũ pallio ne illã tãgeret inuoluebat.

¶ De amplexib⁹ ⁊ oſculis. Capitulum.xxxi.

SI ergo ſm apłi dictuꝫ bonuꝫ eſt mulierẽ non tãgere: nequaq̃ꝫ illam expedit oſculari. Cõcupiſcẽtia enĩ quoſdã ꝫ tales ſic falſe decipit ⁊ excecat: vt dicãt talia licere cũ eũdẽ apoſtolũ ꝯſtet oſculũ mũdus intuliſſe. O q̃ꝫ miſerabiliter periȷ̃t iudiciũ ratiõis: cũ affectus ad aliqđ faciẽdũ incipit dñari. Firmat enim ſibi mẽs captiua ꝯſcientiã qualẽcũq̃ꝫ: dũ tñ pficiat qđ affectat. Jpa vo ꝯſcientia poſt facti ꝑpetrationeꝫ amaris ſtimulis mẽtẽ pũgit: q̃ ad malã ptem deuiãs veritatis ſemitas derelinq̃t. Amplex⁹ q̃ꝫ mortales nõ deſiderãt: q̄ ad eternas nuptias ſe parãt. Ornatos nãq̃ꝫ lãpadib⁹ mundicie ⁊ oleo leticie decet eẽ: q̄ ſupni ſpõſi amplexibus cupiunt intereſſe.

¶ De remediȷ̃s luxurie. Capitulum.xxxij.

REmedia ſane luxurie ſũt familiaritates ſuſpectas deuitare: ſibi non nimis ꝯfidere: occaſiones tẽtationuꝫ fugere: ſenſus exteriores claudere: cogitatiões malas reſtrĩgere: carnẽ domare: motibus inſurgẽtib⁹ reſiſtere: bonis ſe ſemper exercitȷ̃s occupare. Queꝫ enim antiquus hoſtis vacantẽ viderit: hũc ſuis negocȷ̃s occupabit. Sciẽdũ deniq̃ꝫ ꝙ eſt nobis ꝯtra alia vitia pugnãdũ: ſꝫ incõtinentie malũ potiſſime fugiendũ. Qm̃ ſicut infirm⁹ ꝑ potũ frigide aque ardorẽ febriuꝫ nõ minuit ſed accẽdit: ſic remedia ꝯcupiſcẽtie querens in his miſerȷ̃s: deſiderium nec ſatiat nec extinguit.

¶ De reſiſtentibus cõtra luxuriã. Capitulũ.xxxiij.

OMni cuſtodia neceſſarium eſt cor cuſtodiri: quia ꝯſtat illđ multipliciter impugnari. Jn reſiſtẽdo quoq̃ꝫ neceſſe nobis eſt vt ibi ſimus in noſtra cuſtodia cautiores: vbi pugnas experimur hoſtium fortiores. Nam ⁊ diabolus ibi ponit frequentius tentationũ laqueos: vbi magis ſentit nos incautos. Et ibi ſtudet fortius nos debellare vbi nouit nos amplius egrotare. Pax ⁊ concordia cunctis eſt laudabilis niſi contra vitia pugnaturo. Qđ optime innuit vbi turris dauid edificata cum ꝓpugnaculis decorata fuiſſe mille clipeis omniq̃ꝫ armatura fortium memoratur. Unde ⁊ antiquo pplo

propter exercitium preliandi iebuſeus dimittit̄ ⁊ machabeiſ in ſabbato pugnandi licētia tribuitur: vt ꝗ̄ gratum deo ſit bellum contra vitia declaret̄. Frēꝫ illum diligēter recogitate: quē vidit ſenex coram ſe ꝑ diuerſaꝝ ſpecieꝝ formatas imagines im pugnari quas quis ꝑ negligentiam nō repulit: cordis ſui pulchritudinem in conſpectu dei omnia cernētis: maculauit. Sꝫ econtrario bene ſibi frater ille tentatus cōſuluit qui vt magis obliuiſceret̄ talium: mulierem ſibi luteam figurauit. Ad innuendū cuſtodiam cordis noſtri cherubī flāmeo gladio ad viā ponit̄ paradiſi. Studeam⁹ aūt maxime caput ſerpentis cōterere hoc ē tentationū ꝓncipijs inſiſtere: vt ſic hoſtem dum eſt debilis oppꝛimamus: vt nequitiam in ſemine deſtruam⁹ atqꝫ ad petraꝫ: id eſt chꝛiſtū noſtros paruulos allidamus. Ut ſi aduerſarius noſter ſepius tentationibus examinet: ipſa frequētia tedio non afficiat ne ſimus ſicut lapides quos ſtille cadentes non violentia ſed frequentia tandem cauant. Liquet hoc in patre quodam qui annis viginti tentat⁹ fortis athleta xp̄i perſiſtit: ſed poſtmodum vnius noctis ſpatio victus ceſſit.

¶ De hūilitate. Capl'm. xxxiiij.

Matrem virtutum humilitatem frēs cariſſimi libenter āplectamur quā ⁊ chꝛiſt⁹ verbis docuit ⁊ exemplo. Nihilominus demonſtrauit qui ſe mitem ⁊ humileꝫ corde dixit. Scitis de quodā apud antiquos patres recipiēdo: ad oſſa mortuoꝝ miſſo vt illis exhiberet ignominiā ⁊ honorem quatenus ſicut hec ad vtrūqꝫ inſenſibilia cerneret: ſic ⁊ ipe laudes vel vituperia nō curaret.

¶ De his ꝑ que humilitas habetur. Capitulum. xxxv.

Ad ꝑfectam humilitatē iſtis gradib⁹ venietis ſi videlicet defect⁹ veſtros cum dolore ac emēdationis propoſito recolitis: ſi ꝓpꝛiā excellentiaꝫ ex corde fugitis: ſi contēpti non contēnitis: ſi vos vere mortuos mundo eſtimatis: ſi nulli niſi ſoli deo placere appetatis: nec vlli diſplicere niſi ſoli dn̄o deo timeatis: ſi humana vob̄ p̄ntia nihil adijciat honeſtatis aut minuat ſolitudo: ſi vos inutiles non ſuperficie verboꝝ ꝓnuncietis: ſed veraciter reputetis: ſi deſideratis viles videri: ſi omne quod eſt cōtra cōmunē curſuꝫ ordinis quod vos poteſt reddere notabiles declinatis: ſi ſingularem ſenſum re-

linquitis: ſi voſipſos in veſtris ꝯſcientijs accuſatis ⁊ alios excuſatis.

¶ De ſignis humilitatis. Caplm. xxxvj.

Signa ſunt hūilitatis gratiā hoīnꝫ negligē: ſententijs alioꝝ acqeſcē: correctiones libent̄ audire: caput inclinare: veſtes notabiles ñ ferre: tortuoſum inceſſum vitare: maioꝝ ꝑcepta ſine diſcuſſione ꝑficere: equalib⁹ ad obſeqa paratū eē: minores nō ꝯtemnere: ſimplici gradientes via nunq̄ꝫ duplicatū aut fictiōis veſtigiū pretendē: in litib⁹ nolle victoriam obtinere.

¶ De vtilitate humilitatis. Cap. xxxvij.

Ut humilitatis fructum noueritis agnoſcite qꝛ cinis eſt ꝟtutū: carbonē in feruore ꝯſeruās: fundamētū ſpūale: edificiū ne cadat: ſuſtentans: ⁊ ſcala ad celeſtia nos ſubleuās. Ipſa enī humilitas ꝟtutes ceteras cōſeruat: capiti nr̄o nos aſſimilat: actōes pulchritudine ſua ornat. Hec eſt q̄ deo ē amabilis: ī ſeipſa laudabilis: ꝓximis exemplaris. Humilitas certe ē ꝟt⁹ q̄ obtinet abūtia: ſtabilit pūtia: recupat iā amiſſa.

¶ Quomodo quis humilis dꝫ apparere. Capitulum. xxxviij.

Si quis igitur humilis eē ꝑfecte nitit̄: velut ſurdūꝫ mutū: cecū: imo quaſi ſtultum exhibē ex intimis ſeſe conetur: vt videlicet nihil audire nihil loq vel videre cupiat: qḋ ipm a ꝓpoſito ſuo ꝯtrahat ⁊ a bono ꝓpter deriſionē aliq̄ten⁹ nō recedat. Humilitatē q̄ꝫ perfecte q̄ſq̄ꝫ teneat ſine fictiōe: vt ſic vel illam exhibet forinſecus in ope: ſic non deſerat eā in corde. Non igit̄ ſitis ſicut illi: qui humilitatē diligunt ſed ꝯtēni nolunt: qꝛ tales ſi humilitatem noſcerent: nequaq̄ꝫ illam in cōtēptu ꝓprie excellentie ꝯſiſtere dubitarent. In veſtimentis ſeruetis tale mediū vt nec ꝑcioſitate ſint notabilia: nec vilitate nimis deturpata. Superbia non nūq̄ꝫ de ſuo interitu cōualeſcit. Dum enī qs abijcere ſeſe nitit̄ de hoc ipſe multotiens inanit̄ gliat̄. Eodem modo cū pro xp̄o quis ieiunauerit: ſepe vana glīa per hoc ſurgit. Uñ cum qdam frater quereret: cur magis ī cōgregatione q̄ꝫ in ſolitudine ieiunare poſſet: reſponſum eſt ei qꝛ digitus eū in monaſterio pſ ſceret: ſed in ſollitudine nullus ieiunij teſtis eſſet.

¶ De nocumentis ſuperbie. Cap. xxxix.

Documentū ſupbie in h ppendat q duo ſunt in opib⁹bonis:glia vtiqȝ ⁊ vtilitas q̄z pmū ſibi de⁹ ſuauit ſȝ reliquū nob dedit. Uñ ſi dei ptez nobis retinē ꝯtenderim⁹: abſqȝ dubio ptē aliā amittem⁹. Sicut enī vent⁹ puluerē pijcit: ſic vanitas virtutes diſſipat et diſpergit. Hoc eniȝ certiſſime ſciendū eſt q nunq̄ȝ obedientie bonū nec patiētie virtus: nec pfectōis puritas obtinebit:ſi humilitatis ſynceritas amittatur.

¶ De conuerſatione humilitatis. Caplm.xl.

Si igit humilitatez diligitis p hec que ꝯſcripſimus illā ꝯſeruetis ſi vȝ in nobis penſaueritis facilitatē cadendi: difficultatē reſurgēdi ſi cognitionē hrē ſtudueritis ppzie fragilitatis. ⁊ ꝯſideratiōeȝ frīs alteri⁹ melioris:ſi ſepe cogitaueritis mortē iminentez:ſi nihilomin⁹ dñm q̄ agitis attenditis intuentē. Si nihilomin⁹ ipm dñm vſqȝ ad mortē turpiſſimā humiliatū penſaueritis ſi gliam ⁊ honorē q̄ ſequūt ignominiam ponderaueritis.

¶ De patientia. Caplm.xlj.

Deniqȝ frēs mei vtutum clypeū:patientiā apphēdite:q̄ in ſctis dei mirabilia opat. Facit.n.ipa patiētia vincere puellā fragilē:totū mūdū imo ſiñ pugna vincit aduerſariū:⁊ amaritudinib⁹ mūdi paſcit ⁊ ꝯtrijs delectat. Diſcipuli certe ſe dignos habitos indicabant qz p xpi noīe cōtumelias ſuſtinebāt. Si bñ ꝯſideram⁹ nō ſunt ꝯdigne paſſiōes hui⁹ tpis quas ſuſtinem⁹ ad magnitudinē xpi paſſionū noſtrozūqȝ delictoꝝ:⁊ infernaliū tozmentoꝝ atqȝ celeſtiū pmioꝝ. Proinde letati ſunt pr̄es nr̄i p dieb⁹ qb⁹ humiliauit eos deus:⁊ ānis qbus viderunt mala:ſicut aperte nobis pater noſter dñicus oſtēdit:q loca inſidiaꝝ trāſiens inceſſit alacriter ⁊ cantauit. Ideȝ q̄ȝ pater fuit in carcaſſione libētius q̄ȝ tholoſe:qz cepit ibi moleſtias hic honozes. Exemplūȝ patientie nobis exhibuit:q dicebat nōne diſſimulaui: nonne ſilui nōne quieui: Diſſimulauit quidē foris p opa:ne in patientie ſignū oſtenderet. Tacuit aūt verbis inoꝛdinatis: ne vel ore dura vba pferret. Quieuit i coꝛde vel ne ſeipm itrīſec⁹ turbaret

¶ De vtilitate patientie. Capitulum.xlij.

Patientia ē adamas quo mens incomodis non frāgitur: medicina per quam ab omni leſione curatur ⁊ clypeus quo ne ledi valeant:

cōmunitur. Ab alio certe ledi nō poterimus: niſi prius cōtra noſmetipos intrinſecus dimi/cemus. Tribulatiōis fructū ille nouit: q̄ pciū iniuriātibus erro gauit: hunc fructū ſacra ſcriptura ſatis innuit: vbi tribus pueris ignis in nullo nocuit: ſʒ vinculatos ſoluit. Idē oſtēdit artificiuʒ. Nā lapis ad hoc tundit aut ſculpit: vt i ſolēni loco poſt modū collocet. Sic ⁊ nos i mūdo pmimur: vt in templo celeſtis patrie: vbi null⁹ ſonat malleus collocemur. Nā gaudium triſticia pcidit: qua vel p purgatiōe culpe vel pfectiōe gr̄e: vel augmēto glorie nunc ferimur: o labor: o dolor: o beate lachrymé quas ab afflictioꝝ oculis manus omnipotētis abſterget. Celoꝝ regnū eoꝝ dicit q̄ ppter iuſticiā pſecutionē patiunt. Cum ergo in pſecutione duo ſint: culpa videlicet ⁊ pena: meliorem ptē hʒ patiēs cū ſit culpa ledentis: ⁊ tantūmodo pena ſuſtinētis. Puritatē ſue dilectiōis in nobis ope deus ex hoc pbat q̄ eos quos amat arguit et caſtigat. Hinc ē q̄ in ſignum clemētie ab aſſuero rege ↄtra heſter aurea virga oſtēditur: qua nos eē ↄſolādos virga dñice correctōis figurat. Si ſuis dilectoribus tpaliter benefaceret: plures ſibi nō p ſe ſed p donis poti⁹ adhererēt. Fuerunt q̄ dextera vtebant: ſimiliter ⁊ ſiniſtra: quibus quid aliud dixerim: niſi q̄ ſicut ad meritū vite cōuertebant p pſpera ſic ⁊ p aduerſa: imo vt verius talibus dicā nihil aduerſum eē poterit: p q̄b⁹ aduerſitas ipa militās: ſemper cumulat meritū ⁊ tandē ducit in gaudium. Patet ergo q̄ homo patiēs de felle fauū mellis elicit: malū in bonum cōuertit: amare quaſi lac ſugit: merorē i felicitatis eterne gaudiū mutabit: vſqʒ ad tēpus enim expectabit patiēs: vt poſtea iocunditatis redditio ſubſequat. Certe peccātes ad refrigeriūʒ venire nō poterimus: niſi hic p aquaʒ tribulatiōis: vel tandē p ignem purgatorij trāſeamus. Facilis ē aūt aque trāſitus q̄ʒ ignis. Si aduerſitatū vtilitatē ſciremus cōſiderare: vix in centū annis dño poſſemus p infirmitatis vni⁹ beneficio reſpondere. Unde ſapiēter ille bon⁹ frater doluit plorās: q̄ eū dñs q̄nto ānno per infirmitatis moleſtiam nō viſitauit.

¶ Qualis eē debet vera patientia. Capitulū. xliij.

Elim⁹ igitur bona agere ⁊ mala pati. Et ſi cordis trāq̄litatē cupimus

habere:debemus non ꝙ nobis fit:ſed ꝙ alijs irrogamus pōderare: ferre libēti⁹ iniurias ꝙ̄ʒ iferre:flagella dei ſine murmuratiōe:ſuſtinere:ac iniurias ꝓximi ſine rancoris odio tolerare. Exemplū nobis ſumimus a dauid:q qñ cytharā tāgēdo tetigit in ſaule malū ſpm̄ mitigauit. Si pen̄a ex culpa meremur doleam⁹. Si aūt innocēter patimur:gaudeamus:qꝛ iocūdūʒ ē cū xp̄o ſuſtinere moleſtias innocēter ꝙ̄ʒ cū latrone pati iuſte multoqʒ maioris glorie ꝓ laude diuina ꝙ̄ʒ pro meritis mala ferre. Sūt igiť agende gr̄e deo ꝑ ꝓſperis ꝛ ꝑ aduerſis:ſicut nō ſolū cātat diebus ſed ꝛ noctib⁹ philomena. Sine querela tam actiue: ꝙ̄ʒ paſſiue vos ſeruetis fratres chariſſimi: vt nec querelas moueatis de alijs:nec de vobis cuiꝙ̄ʒ tribuatis materiā ꝗrulādi. De nullo niſi ꝙ ꝓ xp̄o militatis:gaudeatis: nec de aliquo doleatis:niſi ꝙ a cōditoris gr̄a elōgatis. Nam impatiētia ꝯtra peccatū tm̄ūmodo ē indulta. Hec enim dilectiſſimi thronū xp̄i ꝛ victoria ē vt cedant ledēti ꝛ indulgeāt ꝑſequenti. Sitis igiť fr̄es velut aromata que trite magis fragrāt:ſicut aurūʒ qđ fornax nō ꝯſumit ſed examinat ſicut granūʒ qđ a palea ſigellū ſepatꝛ:ſicut nauis quā ventus nō īpedit:ſed ad litt⁹ agitat ſicut gēma quā ſculptura nō deſtruit ſed decorat. Ad ꝑfectam igiť patiētiā venire cupientes his gradib⁹ vtamur:vt videlicet malū ꝓ malo nunꝙ̄ʒ reddamus:bono non reſiſtamus:mala toleremus: iniuriantē placemus:bonū ꝓ malo repēdamus Gaudēter iniurias ſuſcipiam⁹ ad plus ſuſtinēdū parati ſim⁹ī tribulatiōe:deo gr̄as referam⁹ aduerſitates ꝓ dn̄o affectemus Maxime v̄o valet ad ſuſtinendū cōuitia ſi ad reſponſionē talionis ſitis : nō faciles:ſʒ immobiles velut muti:ꝛ quaſi q hoc nō audierint vł aduerterint ſicut ſurdi.

¶ De maliciis impatientie Capitulum.xliiij.

Multa mala impatiētia opať. Rōnis eteni oculū cecat ſci ſpūs donum ꝯturbat:ac pacis dulcedine mētē ꝑuat. Hec diabolo cōpať: qꝛ ſic ille ignē vomit:ſic ipoꝛtun⁹ hō īpatiētie v̄ba fūdit. Ira eni febꝛib⁹ ſilis ē:qꝛ nō ſolū anim⁹ ſʒ ꝛ coꝛp⁹ ꝑ eā ioꝛdinatis motib⁹ cōmoueť. Immo dico irā febꝛib⁹ peioꝛē: qꝛ cūʒ ꝑ febꝛes hō vexeť ſemel vel bis ꝑ irā mltotiēs vno die agitať. Cū aūt tribulatio ſit ꝗdā raſura: talis ꝗſ

ꝙ qñ p hũc mndũ radiſ quiet⁹ ſedeat: ne ſi ſub raſorio iſolēter ſe moueat peius malũ p ipatiē tiā icurrat. Cũ detrahēti ſe qs vidicauerit plus amittit: q2 tri buit veſtē inocētie tollēti palli um bone fame. Siqs igitur a deo vindictā poſcit: xp̄m deũ quodāmodo vltorē ⁊ iudicem ſeſe facit. Quid de ira dicam? Per irā co2 accendiſ ſiue palpi tat: os in clamo2em fo2mat: ſen ſus qd loquaſ ignorat: cecanſ oculi nō cognoſcunſ moti: faci es igneſcit: ligua impediſ: co2 tremit.

¶ Q2 in quibuſdam patiēti de fo2maſ. Capitulum. xlv.

Sunt aũt qdā q patiēti am: nō ex pp2ijs: ſed ex virtutib⁹ ɔcipiunt alie nis: q volũt tũc ſolũmodo eē pa tiētes: cũ nō fuerint ab alijs ir ritati. Sũt ⁊ alij q fo2is iniuri as diſſimulāt q rāco2ē interi⁹ tñ ſeruāt. Ho2ũ patientia ē ſicut ſotularis nō vnct⁹ q ab exteri o2i qdē leſiōe pedē defendit: ſʒ intrinſec⁹ pedē rũpit. Iſti ſunt lupis ſiles q plagas in pelle ſo ris bñ ſuſtinēt ⁊ vulnera: ſʒ co2 ruptiōis ɔcipiũt faciliter in in terio2ib⁹ detrimēta. Sũt item alij q pp2ias iniurias ſtudioſe vindicāt: ſed iniurias dei pſeq min⁹ curāt nō aduertētes aliaʒ p zelũ: aliā p vitiũ irā eē: p2ima ɔtra iniuriā dei: ſcđa ɔtra iniu riam pp2iā cōmoueſ. Et illa eſt grē: iſta culpe: illa pmiũ: iſta im po2tat penā. Sʒ cauēdũ eſt val de: ne tñ anim⁹ p irā turbeſ: vt qđ vitio furo2is agiſ fieri p ze lũ rectitudinis eſtimeſ. Inter dũ. n. vitia v̄tutib⁹ ſe palliant ⁊ act⁹ q pñt fieri merito2ie: red dũt noxios ac dep2auāt. Sic fit nōnunꝗ̄ vt i co22ectiōe frater na: ira charitatē excecat: cũ po ti⁹ e cōtrario charitas irā debe at excecare. Sũt ⁊ alij q pſonis ⁊ nō vitijs iraſcunſ. Nos aũt ſi charitatis o2dinē iſpicim⁹ hoc videm⁹ ꝙ ē diligēda nā q̃am de⁹ ɔdidit: ⁊ deteſtāda ſunt cri mina q̄ qs ex iſtinctu pp2io vł certe diaboli ppetrauit. Poſſu m⁹ iterdũ hoi: nō ex rāco2e ira ſci: ⁊ p bono ſuo co2pe cupe ma lũ pene. Cũ qs ex ſanitate co2 po2is vel affluētia diuitia2 vel alijs ex gratijs extolliſ: aut pec catis alijs iplicaſ: vt ſibi bona ſbtrahanſ hui⁹ bñ poſſum⁹ ⁊ rō nabiliť exoptare: vt deficiēte cā deficiat ⁊ effect⁹ ſiue deſinat.

¶ Qualiter patientia acqui ratur. Capitulum. xlvj.

Ut aũt iocũdi⁹ nobis ad uerſantia ſuſtinere poſ ſum⁹: ſtudeam⁹ hoc ſoli cite poſſidere; videlicet memo

riā paſſionis dñice: ꝯſideratio nē retributionis diuine: ac dul cedinē dñice charitatis. Pēſe/ mus ⁊ nr̄a mala merita deniqꝫ bñficia: penam purgatorij q̄ no bis ꝑ tribulationē diminuit: et pctm̄ qḋ dimittiť: ⁊ grãꝫ q̄ ꝑfici tur: ⁊ dei gloriā ad quā ordina mur: ꝑmium qḋ augeť atqꝫ cau telā q̄ ꝑ hāc nō modicū erudi mur. Sꝫ laborādū nobis ē ne ꝑ ip̄aꝫ nobis ꝯtingat qñqꝫ penaꝫ incurrere vñ poſſem⁹ ⁊ gloriaꝫ expectare. Uidem⁹. n. ꝙ ꝑ eq̄/ lē motū pigmētū videlicet fra grat ⁊ lutuꝫ fetet: ⁊ ꝙ in eodem igne auꝝ rutilat ⁊ fenū fumat. Certe tribulatio calcar ē ad bo ni opis feruorē: pigritiā vo ex/ citās noſtrā: ⁊ vēt⁹ ad portum glorie nos īpellēs. Cetcꝝ cum iniurioſe moleſtamur: citius in nobis rācorē extinguim⁹ ſi per diſſimulationeꝫ ꝑmos mot⁹ re primamus. Eſt. n. ire natura ꝙ ſignis exteriorib⁹ ꝓlata creſcit ſed occulta minuiť ⁊ lāgueſcit.

¶ De ordinatiōe hominis quo ad deū. Caplm. xlvij.

Omni niſu vos exhibe/ te laudabiles frēs mei: corā deo ſynceros men tis puritate: ⁊ coram hoib⁹ de/ center diſcipline. Exhibete vos ſemꝑ in tali ſeruitio timoratos ſolicitos et deuotos. Solicite deo placita inueſtigate ⁊ ardē/ ter ea cōcupiſcite ac īplete. In charitate ⁊ ex charitate cuncta facere ſatagite: vt ⁊ deo largiē te habeatis charitatis habituꝫ ⁊ ꝑ veſtrū ſtudiū eius motum. Si enim vnuꝫ iſtoꝝ in veſtris actiōib⁹ defuerit: nequaq̄ꝫ apḋ deū meritoriū opus erit. Id er go qḋ in vſum venerit: deuote ad deū referte: ⁊ ei ꝓpter ſeip̄ꝫ ꝑ amorē infatigabiliter inhere te. Uia vobis ſit ad deū tam ꝓ/ ſpera q̄ꝫ aduerſa: vt in ſuceſſi/ bus cum gratiarum actione ſi/ tis humiles: ⁊ in contrarijs pa tientes. De nullo gaudeatis ni ſi ꝙ xp̄o militetis: nec de aliq̄ doleatis: niſi ꝙ ab eius gratia vos elongatis. Soli deo place re appetatis ſibimet ſolūmodo diſplicere timeatis. Sola vo/ bis ea que deo iungunt dulce/ ſcant: ſola que ſibi ꝯtraria ama reſcant. Totam vitam veſtram ad dei gloriam ordinate: ſemꝑ illi de bñficijs ſuis gratias agi/ te: ⁊ quicquid ad laudem eius non pertinet quaſi amiſſum pe nitus reputate: vileſcant vobis omnia preter deum: nec quera tis aliquid in tranſitorijs qḋ ē ꝯtra deū. Affectetis oē triſtabi le qḋ ordinat vos ad deuꝫ. Sit vobis de⁹ honor ⁊ gaudiū ī me rore ſolatiuꝫ: ⁊ in tribulatione

defenſio:ſit vobis cibus in ieiu nio in paupertate abundantia in infirmitate ſaluberrima me dicina. Quapropter ſi eſuritis ille vobis ſit conuiuium: ſi ſiti/ tis ille vobis ſit vinum ↄditū ſi nudi:ſit ipſe veſtitutus:ſi infir mi ſit ipſe medicus:ſi vigilatis ſit ille lectus: ſi fatigati ex itinē ſit quies: ⁊ vmbraculum vobis ipſe. Sit inquā deus cordis vr̄i ſpeculū q̄ vos ornetis:ſit fons q vos lauet:ſit panis qui vos con fortet:electuariū qd vos ſanet ſit clauis que corda veſtra ſibi aperiat mūdo claudat. Et ſi vi/ res corporis deficiant ſemꝑ tn̄ in obſequio cōditoris:bone vo luntatis deſideria inardeſcāt. Diligite qd diligit deꝰ: ⁊ odite tm̄mod quod odit. Quātum eſt in vobis ſemꝑ ſtudeatis ha bere intellectum deum cogno/ ſcentem:affectum deum diligē tem:diligentiam ipſum querē/ tem:ſapientiam ipſum inueni/ entem:cōuerſationē ſibi placen tem:perſeuerantiā ipm fiducia liter expectantem Quid plura fratres. Adoremus dei poten/ tiam:miremur ſapientiaꝫ: ame mus clementiaꝫ: deſideremus pulchritudineꝫ:alliciamur per dulcedinem veneremur eterni tatem:imitemur humilitatem: magnitudinem inquiramus ꝑ fectionem laudemus miſericor diam ſperemus:iuſticiam eius timeamus.

¶ De ordinatiōe hoīs quoad ſeipſum. Caplm.xlviij.

Corpus vobis ſolūmō ſit in mūdo: ſed animꝰ ſit in celo. Intantū men tes veſtre ſint intente ſuperius vt preſentia velut trāſacta q̄dā modo reputetis. Mundus ſit vobis exiliū ⁊ patria veſtra ce/ lum. Frequenter ad deum cor dirigite propter familiaritatis eius amicitiam ſubintrandam licet hoc ipſum fiat breuiter: et propter accidiam remouendā Studijs ſpiritualibus vos pau latim aſſuefacite. Oratōis vſuꝫ vobis facite ⁊ imꝑmite: nec tn̄ tāq̄ ex ↄſuetudine ſed ex deuo tionis dulcedine adimplete. Oratiōes furtiuas querite. Il lis quoqꝫ orationibus libentiꝰ inſiſtite que affectum veſtrū ad feruorem magis videant exci/ tare. Uidete nedū corpus ſit in choro:animꝰ ſit in foro. Exn̄tes in itinere ſic vos exhibeatis bo no mō ſocijs affabiles:ne ipa ſo cietas ab orationū ↄſuetaꝝ ſtu/ ctu faciat inanes. Quotidie ma ne ſurgentes cūcta que facturi eſtis deo offeratis. Finito die de cōmiſſis illa die vobiſipſis caplm teneatis: ↄuocatis cogi

tationibus locutionibus ⁊ opa
tionib⁹. In lectiōe ſtudeatis in
tellectu ꝓficere ⁊ effectu. Sic il
la bona q̄ ex affectu qn̄qꝫ facien
da cōcipitis facite: ne ꝑpt illam
bonū obediētie vel id ad quod
tenemini negligatis. Et breuit
vt ſupremo bono coniugivalea
tis ſitis ab omniū negocioꝝ ſe
cularium ſtrepitu exuti a vanita
tibus ſpeculatoꝝ pn̄tium auulſi
a cūctis infructuoſis cogitatio
nibus extranei: ⁊ mūdi blandi
mentis ac illecebris crucifixi.

¶ De ordinatiōe hoīs quo ad
proximum. Capl'm. xlix.

In omni actu frēs cariſſi
mi ſtudete vobis ꝓficere
ad meritū: ⁊ ꝓximis ad
exēplū. Circa ſeruitia fraterna
ſitis iocūdi: ſpontanei ⁊ parati
nec vlli ſitis ꝓpt vſum ꝓprij cor
poris oneroſi. Grām quā acce
piſtis alijs libēter impendatis
Id qđ deeſt ab bn̄tib⁹ humilit
regratis. Delictū fraternū non
indignatio: ſꝫ cōpaſſio ꝓſequat
Accuſate ꝓprios defectus ⁊ ſup
portate humiliter alienos ſem
per cogitātes vos ꝑpetrare po
tuiſſe ſilia ⁊ maiora niſi diuina
vos mīa cuſtodiſſe. Et certe lꝫ
nō aduertatis ideo forſitā i ma
ioribus defectib⁹ laboratis in q
bus ⁊ vos idigetis ab alijs ſup
portari. Hēt enī fructus qlibet
vermē ſuū. Monete delinquē
tes humiliter ⁊ arguite patien
ter. Pacem cū oīb⁹ ⁊ bellū cum
vitijs habete. In oī bono ſerua
te ꝯcordiā ⁊ non in malo. Frīs
iracūdiā ſine ratiōe etiā ꝯ̄ vos
cōceptā: ꝯſideretis compeſcere
ſicut veſtrā. Quelibet tranſito
ria: fraterne poſtponite chari
tati. Sic hoīes diligatis vt eoꝝ
vitia nō ametis. Et dilectio de
betur hoībus ſm meritū ſed ve
neratio ſm offīm ⁊ etatē. Debe
tis igitur plus honorare ſupio
res: ſed plus diligere meliores
prelatis obedientiā: equalibus
cōcordiam: meliorib⁹ bn̄ficium
exhibete. Contendite maiorib⁹
ꝑ timorē ſubijci: equalib⁹ ꝑ cha
ritatē obſeq: ſed ꝑ humilitatem
minorib⁹ coequari. Sitis ꝑcipiē
tib⁹ parati: obediētib⁹ modeſti
maledicentibus taciti: laudan
tibus verecundi. Negligentes
⁊ reprehenſiōe dignos ita cau
te declinate vt ipſos ꝑ̄ſumptuo
ſe nō iudicetis: ⁊ tn̄ ea que faci
unt fugiatis. Quoſcūqꝫ feruen
tiores in bono cernitis eoꝝ fa
miliaritatē auidius appetatis
Quālibet virtutem velut apis
ſemꝑ a meliorib⁹ deflorate nec
q̄d min⁹: qs hēat: ſed qđ v̄tutis
poſſideat cogitate. Uniuerſa
v̄o q̄ videritis min⁹ edificatōis
hn̄tia: velut ceci ⁊ q̄ penit⁹ ſi nō

viderint tranſeatis. Nunq̄ȝ eni eoꝝ q male agūt auctoritate vl' cōſuetudine aīmati vel exēplo id q̄ō deterius ēſt faciatis.

¶ Qr̄ p̄lati debēt eſſe ſpeculum ſubditoꝝ. Caplm.l.

Ad vos aūt ſpectat o p̄re lati ſpeculū ſubditoꝝ eē dominiū nō amare: nū q̄ȝ imperare: ſine ꝯtumelia corrigere: ſine ſupbia gubnare: ſine crudelitate caſtigare: cū charitate fouere: Ueneratiōeȝ nō exigere: equalitatē ſeruare: culpas ꝑpter timorē vel amorē nō diſſimlare: ex rancore vel odio nō punire: ī penis mīam cū iuſticia tēpare: cōi alioꝝ victu ⁊ veſtitu ꝯtenti eſſe. Ad bonū monere nec morib⁹ ꝯtradicere: v̄bo exēplo p̄eſſe p̄ro diuerſitate culparū ⁊ pſonarū nunc vinū nūc oleū exhibere: ſic ptāte: ſic v̄tute ceteros p̄cellere nō ſolū p̄reeſſe ſȝ p̄deſſe. Circa interiora ⁊ exteriora ſolicitudineȝ habere ſpūalia ⁊ tpalia p̄inde diſpenſare. Que ſunt ꝯtra ordinē nō diſpenſare rationabiles licentias nō negare. Curis ſupfluis ſe ſb trahere ſed neceſſarijs non deeſſe. Cuȝ his qui in lenitate ambulat nolle miſceri: maturitatē honeſtā apprehēdere: prelaturam pro libertate vel cōmodo non tenere: amare cōmunia: ſuꝑflua non appetere: contra honeſtatē nō acqrere: de reddenda rōne cōtinue cogitare. Ad vos inq̄ȝ ſpectat o p̄lati eſſe in actione p̄uidos: in ꝯtēplatione ſuſpēſos: ī ꝯuerſatiōe hūiles: in dictis veraces in factis ſtabiles in regimie fideles: vobis eſſe p̄cos: ſȝ alijs liberales in capitul' ſtrennuos extra pios rebellibus eſſe p̄res: hūilib⁹ eſſe m̄res. Sic igit' vos habeatis ad ſubditos vt parati ſitis ſemp infirmis ſb uenire: ſanos ad bonū ſtimulare: tēptatos ꝯfortare: peccātes corripere: deuotos diligere pigros excitare indiſcrete feruētes retrahere: religioſos ad exteriora mittere: diſſolutos in domo tenere: ſeniores ī dubijs ꝯſulē: mīores ꝰȝ regulā nutrire ſimplices non contēnere: preſumptuoſos īclinare: turbatos conſolari omneſq̄ȝ vobis comiſſos dn̄o cōmendare.

¶ De diſpenſatione hominis in ſe quo ad diſpoſitioneȝ cordis. Capitulū.lj.

Ut p̄fectius poſſitis frēs chariſſimi finē attigere quē intēditis: ad q̄d mūdū reliquētes veneritis. cogitate ſollicite. Uolūtates v̄ras frāgite ⁊ mūdo vos mortuos eſtūmate. De cordib⁹ v̄ris abijcite curioſas cogitatiōes indignas

affectiões: ſiniſtras intẽtiones violẽtas occupatiões: triſticiã inutilẽ ꝓuatũ amorẽ ⁊ ſenſum vtiqꝫ ſingularẽ. Illud corã ocul' dei cogitare. ꝑtimeſcite: qđ in ꝑ ſentia hoĩuꝫ erubeſcitis opib⁹ exercẽ. Conet igit qſqꝫ cor ha/ bere: qđ ſit q̃ſi ortus arboribus ṽtutũ virẽs vt apotecha ſcãꝝ af fectionũ aromatibus redolẽs: vt celũ diuinaꝝ illuminationũ ſyderib⁹ fulgẽs vt flos ſupnum rorẽ ſuſcipiẽs. vt archa theſauꝝ mirificũ in ſe claudens vt fons deuotiõis riuulos ſemꝑ manãs vt ſpeculũ dñicã imaginẽ repñ tans. O btm̃ cor qđ exhibet ſe ſoliũ in q̊ deus ſedeat: thalamũ in quo qeſcat: ſigillũ cui ſilitudi nẽ ſuã iprimat: cellariũ qđ vino ſuo ipleat: librũ in quo memori am ſuã ſcribat: auꝝ qđ ꝓ bñpla/ cito ſuo flectat. Conet iteꝝ atqꝫ iteꝝ qſqꝫ cor habere deo deuo/ tũ: cogitationib⁹ diſcretũ: in ten tationib⁹ cautũ: a rancore extra neũ: a iudicijs alienũ: deſiderio eternoꝝ lãguidũ: amore vulne/ ratũ cogitatiõe fulgidũ: in opi/ bus timoratũ: ꝯtemplatione ele uatum in bono ſollicitum: con/ tritione ſciſſum: mundicia ſan/ ctũ rıore cuſtoditũ ⁊ grã đcora tum. Deniqꝫ diligentiſſime ſtu deamus fratres vt toto corde recedamus a peccato deteſtã/ do culpam: toto corde conuer/ tamur ad deum agendo peni/ tentiã ⁊ toto corde queramus dñm ſupplicando veniam: toto corde adhereamus dño ipſum ſuper omnia diligẽtes: toto cor de ſeruiamus domino ipſum laudãtes toto corde ſequamur ipſius ſemitas imitantes. Iſta dño merito debemus qui be/ neficia preſtat innumera cordi noſtro. Ipſe nãqꝫ deus corda noſtra illuſtrat ſapientia guber nat: bonitate ditat: dulcedine ci bat: pulchritudine imutat: potẽ tia iuuat ⁊ charitate vnit: pro/ miſſis allicit: flagellis erudit: cõminatione concutit: ac bene/ ficijs emollit. Ipſe deus dulciſ/ ſimus corda noſtra ĩtuetur pro bando: alloquitur informando tangit excitando viſitat conſu/ lando viuificat iuſtificando et aperit irradiando. de quibus omnibus gratiarum actiones nobis ſibi referre conuenit in/ defeſſe.

¶ De diſpoſitione homi/ nis in ſe: quo ad ordinati onem orõis. Capitulũ. lij.

NUnq̃ʒ ſuperſileat loquẽ/ da vel proferat tacen/ da. Quando vero lo/ qui proponit quis: ipſa verba prius in animo tẽpet quatenus modeſte: veraciter. et dulciter

quod voluerit id ꝓponat. Lin/
gua eni mendax dupliciter ela
ta vl' inflāmata deo eſt ⁊ hoib⁹
odioſa. Diligenter igitur cha/
riſſimi reſpicite quid vel qbus
qñ vel vbi qualiter vel quantū
vel certe qua de cauſa loquami
mi: ne ſmonib⁹ veſtris ſi debi/
te circūſtātie defuerit generet
mala ꝯſciētia in cordib⁹ ꝓprijs
vel certe ſcandalū in aīo audito
rum. Hec aūt tria vȝ geſtū vocē
ſignificationē in vr̄is loquutio
nib⁹ attēdatis ita vt geſtus ſint
diſciplinati: vox lenis: ſignifica
tio ſemꝑ vera. Uerbis nolite cō
tēdere: ſȝ nec in litibus victoriā
curetis obtinere. Uitanda ſunt
ſemꝑ v̄ba que vel loquētib⁹ vel
audiētib⁹ ſunt nociua. Ab illis
loquutionib⁹ eſt abſtinēdū que
vel illius q loqnř vel eius cui
loquitur vel illius de quo loqui
tur nō ꝯueniūt honeſtati. Tem
pus loquēdi ꝯſiderandū eſt qꝛ
qñqȝ nihil qñqȝ aliqd dicendū
eſt. Sed nullū tēpus inuenitur
qñ mala vel etiā bona oīa ſint ꝓ
ferenda. Aliqñ eni tacere debe
mus ꝓpterea qꝛ alter loq cepit
ne ſmonē eius interrūpere vi/
deamur. Aliqñ tacendū eſt ꝓpř
auditoꝝ aīos: qñ ad id qđ dice
re ꝓponimus aduertimus īpa
tos. Aliqñ tacendum eſt ꝓpter
multiloquiū deuitandum: vel
etiam ꝓpterea quia ipſi qui ſu/
mus loquuturi nōdū formā cō/
gruā ꝯcepimus ꝓponēdi. Se/
nes loquanř de diſcretione cō/
ſulēdi: Juuenes de inſtātia ope
rādi: ſapiētes de myſterio ſcri/
pturaꝝ: ſimplices de exēplis bo
noꝝ opeꝝ: hi qui exteriora tra
ctant de ſollitudine vite actiue:
Qui quietā vitā ducunt de dul/
cedine vite cōtēplatiue: ꝑlati de
diſpenſatione tpaliū ⁊ ſpūaliū:
ſubditi de obediētia ꝑceptoꝝ.
Cum igiř ad edificationē nr̄aȝ
loqui volum⁹ ad hoc illos quo
rum doctrina poſſumus ad vir
tutē ꝑuehi: eligamus. Cum v̄o
ꝓpter alioꝝ edificationē loqui
mur ad illos quos ſperam⁹ no
ſtra exhortatione corrigi: ꝯuer
tamur. Ad hoc aūt doctrina nr̄a
intēdat vt hortemur ad ꝯſtan/
tiā timidos: ad timorē ſupbos
ad qetem īportunos: ad ſeruo/
rem tepidos: ad ſilentiū verbo/
ſos: ad verbū exhortationis ta/
citos: ad manſuetudinē īpatiē/
tes: ad vigilātiā negligētes: ad
indulgentiam crudeles: ad ve/
recūdiā ꝑcipites ⁊ ꝓcaces. Hoc
eſt ſollicite ꝯſiderandū qđ fra/
ter habeat ꝯuerſationē ſibi pla
centē: ꝑſeuerantiā ipm̄ fiducia/
liter expectantem. Quid plura
frēs? Admiremur dei potentiā
miremur pulchritudinē alicia

mur per dulcedinē: veneremur eternitatē. Cauendū est inſup ne frater in loquendo membra inordinate moueat neq̧ oculorū nutib⁹ nec vultus trāſformatione vel trāſmutatione ſermōis ſui grām decoloret. Deuitetis itaq̧ verbū amarū ſupbum: detractoriū: adulatoriū: iuratoriū: ſupfluū: ocioſum. Sicut aūt abſenti nō debetis detrahere: ſic nec pñtem aliquatenus deridere. Inſipiētibus non debetis illudere: nec ſapiētibus inuidere. Sicut muti in ocioſis: ſʒ loquaces infructuoſis: in ſmōib⁹ vr̄is non cor in lingua ſʒ linguam in corde potius teneatis. Sane cū ad loquendū veneritis pauca verba rōnabilia pferatis. Taciturnitatē ametis ⁊ tumultū hominū fugiatis: per ſilentiū nāq̧ ↄſcientia ſuatur. ⁊ mens p ↄtēplationē expeditius euellatur. Quāto enim plus a negotiorū ſtrepitu vos ſubtrahitis: tanto deus vicinior erit vobis.

¶ De exercitio bonorū operum. Capitulum .lij.

His virtutibus frēs chariſſimi pollē ſatagite: q̄ ſpecialiter ptinēt ad regularis obſeruantiā diſcipline q̄les ſunt abdicatio pprietatis cū obedientie bono ad mundiciā caſtitatis. Et qm̄ p votū religionis ad magna vos ligaſtis magna q̄q̧ in op̄ib⁹ demōſtretis. Multo nāq̧ melius eſt in minoribus pmiſſionibus eſſe deuotū: q̄ʒ in maioribus negligentē. Ueſtrū ordinē ſeruetis opere: ſed oēs alios charitate. Quottidie in aliquo virtutis exercitio pficite: ⁊ in bonū conemini ſollicite laborare. Nauis eni q̄ cōtra ictū fluuij ducit retrocedit niſi ſurſum cū magno labore ↄtinuo moueat. Scōm ſtatū in quo de⁹ vos poſuit: meliora ſemp que ad illū ptinent adiplere. Habeatis i pēnitētia vitā in deſiderio vo mortē. Diſciplinā extra ſuate: ↄſcientiam interius expurgate. Subtiliter inueſtigate mala ppria: ⁊ digne corrigere idagata. Cōmunē repbenſionē audiētes nō illā ad alios ſed ad vosipos humiliter retorquete. Quia certi eſtis de ppetrata culpa doleatiſ ſʒ q̄ incerti eſtis de venia timeatis. In oīb⁹ actiōib⁹ vr̄is extrema fugite ⁊ ſemp i medio vos tenete. Uñ tali moderamīe carnē ſtrigite: q̄ſi centū anni victuri: ſed vitia ſic fugite quaſi craſtio morituri. Circa ſeruitia fraterna ſitis prōpti: nec vlli circa vſuʒ pprij corporis oneroſi. Eſtote frēs humiles ſine fictione: maturi ſine pōderoſitate: agiles ſine leuitate:

timẽtes ſine deſpatiõe:ſpantes ſine pſumptiõe:obediẽtes ſine ꝯtradictione:hylares ſine diſſolutiõe:patiẽtes ſine murmure. Eſtote inqꝫ cõpoſiti ad moꝝ diſciplinam:pij a miaꝫ:imobiles ad ꝯſtãtiã:in oꝛone deuoti:ꝛ in veſtra cuſtodia circũſpecti. Curate mala pterita plãgere:pſentia mala ſpernite:futura cauete in bono finalit pdurate. Quis nihil honeſtatiſ humana pſtia vobis debeat adijcere vel ſoli/tudo diminuere: tñ ibi magis ſuate diſciplinã vbi vel pluribꝰ gñat ſcandalũ neglecta: vel foꝛmã imitatiõis tribuit cuſtodi/ta. Noctem oꝛdinetis ſilẽtio ꝛ oꝛoni:diẽ vo bonis exercitijs ꝛ laboꝛi. Diẽ detis pꝛio: noctem deo:laboꝛis cãꝫ:nã laboꝛẽ in laboꝛe cogitate: In bonis foꝛtes eſtote:ſꝫ i malis vos debiles exhibete. In agẽdis vo talẽ oꝛdinationẽ q̃ ad oẽs ꝛ ſinglos obſuetis:vt videlicet ſit i plãtis diligẽtia:i ſbditiſ obediẽtia:i oibꝰ ſiſ pax ꝛ ꝯcoꝛdia:i choꝛo deuo/tio ꝛ diſciplia:iux altare matu/ritas ꝛ reuerẽtia. Deuoti ſint ſenes:laborioſi ſint iuuenes. Sit hũilitas i hitu:pcitas i victu:ſobꝛietas i potu. Sit i clauſtro ñ rumoꝛ:ſꝫ lectio:i caplo nõ lis:ſꝫ ꝯfeſſio. Et itẽtio fratꝝ nõ vſet i cautſꝫ i pſalmis. In ꝯuentu q̃ꝫ ſint aſſidui: ad curias vo rari.

¶ De exercitijs vtutũ. Ca. liiij.

Sicut ſpectat ad iuſticiã opatio boni:ſic declinatio q̃ꝫ mali. Quapꝛopt laudabilr viuatis: nec tñ laudẽ hoiuꝫ appetatis. Nõ gliemini d mltis diebꝰ qbꝰ i religiõe diu vixiſtis:ſed de paucis:qbꝰ oꝛdinẽ obſuaſtis:hypocriſim fugiatis: ꝛ i veritate coꝛã deo ambuletis:ſic ꝛ i veſtimẽtis ouiũ fo/rinſecus apparetis. Nimis.n. paꝝ ẽ i igreſſu religiõis tm̃ habitũ mutare: ſꝫ moꝛes ꝛ vitam laudabile ẽ. Igit ſimplici gdiẽtes via nunq̃ꝫ duplicatis:aut ſictiõis veſtigiũ pꝛedatis. Quicqd ꝯ cõeꝫ vſũ eſt vl qd vos põt reddẽ notabiles id fugite qua/ſi peſtẽ. Iuſticiã nũq̃ꝫ deſeratis pp verecũdiã vel timoꝛẽ. Diſſolutões ñ faciatis:nec vos cũ eis q i leuitate ãbulãt cõmiſceatis. ſtudete viſuꝫ a vanitate:aures a rumoꝛibꝰ: coꝛ a mal cogitatiõibꝰ claudẽ:ꝛ liguã a ſmõibꝰ ocioſis:manꝰ a ꝯtactibꝰ ipudicis pedes ab euagatiõibꝰ cohibẽ. Ab oi deniqꝫ vos ſbtrahite:qd i cõditoꝛis poſſꝫ vos obſequijs ipedire Otia ꝺclinetis:ne cellas iutilr occupet. crebꝛa munuſcula:freq̃nteqꝫ miſſionẽ ciguloꝝ ꝛ cultelloꝝ ꝛ hmõi ꝺuitetl. Nolite nõ fienda ſapienter appetẽ

aut facienda ꝑ accidiam faſti/
dire. Diligētiſſime caueatis ne
qñ in labore minus patientes:
vel inobedientia ꝑceptoꝝ mi/
nus alacres: vel in opib⁹ chari/
tatis inueniamini negligentes
In certo ſtatu ⁊ certa ꝯſcientia
vos ponatis nunq̄ʒ etiā in illo
ſtatu viuere ꝑſumatis: in q̊ mo
riendo diſcedere non velletis.
Exceſſuʒ in habitu caueatis: ne
veſtimenta veſtra ſint in genē
precioſa: vel in qualitate min⁹
mollia: vel in colore ſplēdentia
vel in formatiōe ſignum hñtia
vanitatis. Geſtum q̊ʒ corporis
vbiq̄ʒ cum diſtinctione diſcipli
ne exerceatis: ſic vbiq̄ʒ vt ſingu
la membra ſuū teneant officiuʒ
nec vſurpent in ſuis actib⁹ alie/
nū. Unde nec loquat̄ man⁹ nec
os audiet nec oculus offm̄ lin/
gue ſibi ſumat: ſed vnūquodq̄ʒ
membrū tam decenter op⁹ ſuū
impleat quatenus aſpectus in/
tuentiū nō offendat. Facies hu
mana cuʒ ſit ſpeculū diſcipline
intantū maiori cuſtodia eſt ha
benda: quāto minus pōt abſcō/
di ſi qđ pctm̄ in ea fuerit vel ce
lari. Diſcurſus inutiles ſemper
caueatis diligenter. Nam ſicut
de inconſtātia mentis naſcit̄ i/
ordinata motio corpis: ſic econ
trario mens paulatim regem i
ponit qñ motus corporis inor
dinate fluere nō ſinit̄: corp⁹ nō
colatis: nec ſolatijs tranſitorijs
hereatis. Terrene nāq̄ʒ delecta
tiones iocūdant falſe dū ſunt: ⁊
ꝯtriſtant veracit̄ poſtq̄ʒ nō ſūt.
Hoc q̊ʒ ſpecialr̄ attendendū ꝙ
ſicut malū opus qñq̄ʒ eſt lauda
bile: ſic ⁊ bonū opus reprehēdi
tur quodāmodo ſi non fit tēpo
re oportuno. Juſticia.n. ⁊ veri/
tas nō ſemꝑ deficiūt: qñ tp̄s de/
bitū i his expectat̄. Fruct⁹ nāq̄ʒ
nō ꝑuenit cū ſemen iacit̄: ſʒ tūc
demū qñ ſuo tpe ſeminatur.

¶ De temperantia ſeruanda ī cibo ⁊ potu. Capl'm .lv.

Corp⁹ vt ſeruiat nutria
tur et ne laſciuiet ordi/
net̄. Sic abſtinētiā exer
ceatis ne poſtea comedētes ip
ſū ieiuniū ſupfluitate nimia cō
penſetis. Nō ſapor ciboꝝ: ſʒ fa/
mes comedendi vob̄ excitet ap
petitū. In menſa ſtudeatis ne/
ceſſitati ꝑuidē: nō appetitui. Ca
ro eteni ē paſcēda: ſʒ vitia extin
guēda. Un̄ corpi nō ſūt dāda ſu
pflua neq̄ʒ nečia ſubtrahenda.
Cū igit̄ ſufficientē cibū ſūpſiſtiſ
ſi poſtmodū delicatiora vel me
liora ſupueniūt: nō ꝑpt̄ illa ſto/
machū oneretis. Et qđ de cibo
dixim⁹ de potu q̊ʒ ac ſomno ⁊ i
dumēto: alijs q̊ʒ corpis neceſſa
rijs intelligat̄: vt nunq̄ʒ in illis
curetis voluptati ſatiſfacē ſʒ ne

ceſſitati nature. Illud etiã pre/
tereũdũ nõ eſt q̃ ante ſumptuz
cibũ magis hylares eẽ cõuenit
ne videamur ꝓpter abſtinẽtiã
turbati: poſtea vo tacitos ⁊ mo
deſtos ne putemur in crapula
inflãmati. Ante prãdiuz tẽpus
ẽ doctrine ⁊ oꝛonis: poſtmodũ
aũt opis ⁊ laboꝛis. Tũc eniz ex
ercẽdus ẽ animus qñ ad ſtudi
um ſpũale lenis ẽ. Et tunc repri
mẽda ẽ caro: qñ caloꝛes inçẽti
ui ꝑ cibũ ſolẽt amplius excitari.

¶ De venialibus vitandis. Capitulum lvj.

SIcut libẽter vitatis pctã
grauia: ſic cauete fratres
ne multa vos moleſtent
venialia vel leuia. Sepe eteniz
de peccatis minimis venit ad
maioꝛa: ſicut ignis calidus nõ/
nunq̃z ſurgit modica de ſcintil
la. Uitanda ſunt igitur peccata
venialia: qꝛ nos nos in malis
aſſueſcunt ⁊ feruoꝛẽ charitatis
diminuũt: animã maculãt: ad
penã obligãt: aĩe poteſtatez in
operibus ſuis laſſant: ⁊ a gloꝛia
nos retardant. Nunq̃z enim a
quocũq̃z facies dei videbit: do
nec ꝑ venialiũ penitẽtiam vlti
mus quadrans ꝑſoluatur. Hec
ſunt quoq̃z que gaudiuz celeſte
nobis indirecte minuunt: quia
opa bona noſtra ꝑ que creſcere
nobis poſſet eternoꝝ cumulus
ꝑmioꝝ cõuertere nos opoꝛtet
ad ſolutionẽ huiuſmodi debito
rum. Curemus ergo ꝑ oẽs de/
clinatiões eẽ potius inocentes
q̃z cõmittẽtes: etiam culpas le/
uiſſimas penitẽtes.

¶ Exhoꝛtatio bona ⁊ finis epiſtole. Capitulũ lvij.

ECce frẽs chariſſimi q̃li
ter ĩ multis vos ĩſtruxi
qꝛ ⁊ ipẽ indigeo erudi
ri. In loco ꝑegrinatiõis noſtre
q̃zdiu prauũ ẽ coꝛ hoĩs ꝓcliuuz
ad vitia: languidũ ad virtutẽ:
mutuis exhoꝛtationibus indige
mus. Hinc eſt q̃ omni virtute
vos precoꝛ ꝯteſtãs: vt ꝑ eũ qui
ſuo reuerendo ſanguine nos re
demit: ⁊ ad vitam pia moꝛte re
reparauit: veſtre ꝓfeſſionis ve
ſtriq̃z ꝓpoſiti nõ ĩmemoꝛes:
ſemitaꝝ memineritis antiqua
rũ ꝑ quas anteceſſoꝛes nr̃i cur
rere feſtinarũt in ſpũ vehemẽ/
ti: ⁊ iã regnat cũ xp̃o ꝑpetua re
quie ꝯſolãdi. Ad quã ⁊ nos cuz
diuina ſuffragãte grã ꝑueneri
mus erit animabus noſtris co
gnitio pure veritatis: dilectio
ſũme bonitatis: ac diuine frui/
tio maieſtatis. Erit ⁊ coꝛpori/
bus noſtris claritatis pulchri/
tudo: agilitatis promptitudo:
ſubtilitatis aptitudo: ⁊ ĩpaſſibi
litatis inuictiſſima foꝛtitudo.
Ibi erit affluentia diuitiaꝝ: in

fluentia bonoꝝ omnium ⁊ ho/noꝝ. Ibi: gaudebimus ſupͣ noſ de diuina intuitiõe: infra nos de loci amenitate: intra nos de corporis ⁊ anime gloꝛificatiõe iuxta nos de ſocietate angeloꝝ ⁊ hominum vnitate. Quid plura? Ibi euaſio periculorum: di/ſtinctio manſionũ: ꝯcordia vo/lũtatũ. Ibi amenitas vernalis candor lucis eſtiualis: vbertas autũnalis: ⁊ requies hyemalis Ibi inq̄ʒ vita ſine morte: certuʒ ſine ſorte: dies ſine nocte: libertas ſine timore: gaudium ſine merore: requies ſine labore: regalis dñatio ſine fine. Hec vo/bis p̄ſtare digneť q̄ eſt princi/piũ ſine principio ⁊ finis omnium ſine fine. Amen.

¶ Incipiunt predicte epiſtole. Capitula.

Salutem ⁊ exordium epiſtole.	Capitulo. j.
Exhortatio ad obedientiam ſeruandam.	Capitulo. ij.
Deteſtatio inobedientie.	Capitulo. iij.
De his qui vitiant obedientiam.	Capitulo. iiij
Qualis debet eſſe obedientia.	Capitulo. v.
Qꝛ obedientia debet eſſe prompta.	capitulo. vj.
Qꝛ obedientia debet eſſe deuota.	capitulo. vij.
Qꝛ obedientia debet eſſe voluntaria.	capitulo. viij.
Qꝛ obedientia debet eſſe ſimplex.	capitulo. ix.
Qꝛ obedientia debet eſſe ordinata.	capitulo. x.
Qꝛ obedientia debet eſſe iocunda.	capitulo. xj.
Qꝛ obedientia debet eſſe ſtrenua.	capitulo. xij.
Qꝛ obedientia debet eſſe vniuerſalis	capitulo. xiij.
Qꝛ obedientia debet eſſe perſeuerans.	capitulo. xiiij.
De abdicatione proprietatis.	capitulo. xv.
Quedam monentia ad abdicationẽ ꝓprietatis.	capitulo. xvj.
Qꝛ ipſa multipliciter vitiatur.	capitulo. xvij.
Quales debent eſſe amatores paupertatis.	capitulo. xviij.
De multiplici nocumento proprietatis.	capitulo. xix.
De vtilitate paupertatis.	capitulo. xx.
De caſtitate.	capitulo. xxj.
Similitudines quedam de caſtitate.	capitulo. xxij.
De tribus malis incontinentie.	capitulo. xxiij.
De cogitatione mala.	capitulo. xxiiij
De delectatione.	capitulo. xxv.

de conſenſu. capitulo.xxvj.
Quales debent eſſe viri continentes. capitulo.xxvij
de circunſtantijs luxurie. capitulo.xxviij
de viſu incauto. capitulo. xxix.
de contactu. capitulo.xxx.
de amplexibus ⁊ oſculis. capitulo. xxxj.
de remedijs luxurie. capitulo. xxxij
de reſiſtentibus contra luxuriam. capitulo.xxxiij
de humilitate. capitu. xxxiiij.
de his per que humilitas habetur. capitu.xxxv.
de ſignis humilitatis. capitu. xxxvj.
Quomodo quis humilis debet apparere. capitu. xxxvij
de nocumentis ſuperbie. capitu.xxxviij.
de conuerſatione humilitatis. capitu.xxxix.
de patientia. capitulo.xl.
de vtilitate patientie. capitulo.xlj.
Qualis debet eſſe vera patientia. capitulo.xlij.
de malis impatientie. capitulo. xliij.
Qꝛ in quibuſdam patientia deformatur. capitulo. xliiij.
Qualiter patientia acquiritur. capitulo.xlv.
de ordinatione hominis quo ad deum. capitulo. xlvj.
de ordinatione hominis quo ad ſeipſum. capitulo.xlvij
de ordinatione hominis quo ad proximum capitulo.xlviij
Qꝛ prelati debent eſſe ſpeculum ſubditorum. capitulo. xlix.
de ordinatiõe hois i ſe q̃ad diſpoſitionē cordis. capitulo.l.
de ordinatiõe hois i ſe q̃ ad diſpoſitionē oris. capitulo.lj.
de exercitio bonorum operum. capitulo.lij.
de exercitijs virtutum. capitulo.liij.
de temperantia ſeruanda in cibo ⁊ potu. capitulo. liiij.
de venialibus vitandis. capitulo.lv.
Exhortatio bona ⁊ finis epiſtole Amen. capitulo.lvj.

❡Incipit tractat⁹ de veris ⁊ falſis virtutibus reuerẽdi patris fratris Umberti magiſtri ordinis. Prologus.

Sunt quedã vitia que frequenter virtutẽ ptendũt: vt cum vere ſint vitia: credimur eẽ virtutes ſicut ſeneritas putaꝛ eſſe iuſticia: amaritudo mẽtis maturitas: ⁊ loq̃citas di affabilitas: diſſolatio mẽtis leticia: ⁊ pigritia ſiue iordinata triſticia indicaꝛ mox grauitas: tepor diſcretio: ornat⁹ ſuperfluus mũdicia: ſupabundãtia in victu ⁊ familia dicíꝛ honeſtas ⁊ pdigalitas dicíꝛ libertas: auaricia puidẽtia: ptinatia ꝯſtãtia. Et ſic de ſimilib⁹ vt doloſitas prudẽtia: hypocriſis ſãctitas: incuratus in agẽdis dicíꝛ mãſuetus: ⁊ curioſus circũſpectus: vanagloꝛioſus honeſtus: pſumptio ſpes: accuſatoꝛ vł coꝛꝛectoꝛ zelatoꝛ iuſticie: diſſimilãs dicíꝛ patiens: puſillanimus ad coꝛꝛigẽdum benignus vel pacificus. Sicut autẽ falſis denarijs nihil emitur boni: ſic nec regnũ celoꝝ falſis cõparaꝛ virtutibus. Sũt etiã quedã virtutes quaſi naturaliter hoĩbus inherentes ſicut naturalis humilitas: benignitas: modeſtia: largitas mĩa: patiẽtia. His ſiliter nemo mereꝛ regnũ dei: ſed ſole gratuite virtutes remunerantur eternaliter apud deum Sunt etiam virtutes gratuite: quas inſpicientes iudicãt eſſe vitia: ſicut iuſticia iudicaꝛ eẽ ſeueritas: maturitas mẽtis: amaritudo: prouidentia auaritia: conſtantia pertinatia: et ſic de oĩbus ſupꝛadictis. Sicut etiam quod fit ꝓpter humilitatẽ fieri dicũt ꝓpter hypocriſim. Qđ fit zelo iuſticie fieri dicunt zelo vindicte. Qđ fit charitate fieri dicunt rancoꝛe vel odio. Qđ propter ſpiritualẽ dilectionẽ fieri dicũt ꝓpter carnalẽ amoꝛem. Qđ fit pura intentione fieri dicunt ꝑ tꝑali ꝯſolatione: ⁊ ſic de alijs. Cuꝫ aũt ſit difficile diſcernere inter vitiuꝫ ⁊ virtutẽ: cũqꝫ gradus ſint in qualibet virtute q̃ primo ex mera dei liberalitate aĩe iſundunꝛ iſuſe radicanꝛ ⁊ augenꝛ aucte pficiunꝛ: pſpicaciſſime intuendũ eſt q̃ ſint virtutes vere ⁊ pfecte q̃bus ſolus gratus hõ efficíꝛ apud deũ. Et primo de charitate que eſt mater ⁊ oꝛnamentũ oĩum virtutũ

❡De charitate. Capłm primũ

Charitas apud deũ vera ⁊ pfecta q̃n aĩa cũ oĩbus viribus ſuis ardẽter ſe

infundit deo nullũ cõmodũ trã sitoriũ vel eternũ querẽs in eo ſʒ ſolũmõ ꝑpter bonitatẽ nobilitatem ſcitatẽ ꝑfectionẽ ⁊ btitudinẽ ſibi innatã afficiť circa deum. Delicata enĩ aĩa q̃ſi abhoĩatur ꝑ modũ cõmodi ⁊ p̃mij diligere deũ: Sicut deus cũ oĩ virtute ſua aĩe ſe infundit nihil vnq̃ʒ vtilitatis ab ea ſperãs ſʒ ſibi naturalẽ btitudinem ſuã cõmunicare deſiderãs. Qui aũt diligit deũ: q2 ſibi bonus eſt ⁊ propter hoc pĩcipaliter vt ſibi cõmunicet btitudinẽ naturalem ĩꝑfectã ꝯuinciť habere charitatem. Inductiuũ ṽe charitatis eſt agnitio dei vera. Nã in ipa materia toti⁹ dilectiõĩſ ꝯſiſtit. ſ. nobilitas ſcitaſ: potẽtia ſapia ⁊c̃ Item dilectio dei eterna ⁊ imẽſa ⁊ nõ iterpellata ⁊ fideliſſima inductiua eſt ṽe charitatis. Argumentũ vere charitatis ponit dñs in Jo. dicẽs: Qui hẽt mandata mea ⁊ ſuat ea ille eſt q diligit me: cuius teſtis eſt auguſtinus. d. In tm̃ deũ diligimus in quantũ ei⁹ mãdata ſuamus: nõ plus nec min⁹. Idẽ intelligẽdũ eſt de votis ſpontaneis: q̃ obligãt equaliter cũ p̃ceptis. Teſtimoniũ ꝑhibet de his btũs gre. dicẽs: Ad vos chariſſimi itrorſus redite ⁊ ſi deũ vere diligitis ingrite. Nec quiſq̃ʒ ſibi credat qcq̃d ſibi rñderit aĩmus de dilectiõe ꝯditoris: ſine atteſtatiõe opis. Sʒ ſi vere deus diligitur: lingua: mens ⁊ vita req̃ratur. Amor enĩ dei nõ eſt ocioſus. Opatur enĩ magna ſi eſt. Si vo opari renuit: amor non eſt. Hec aũt operum executio ⁊ mãdatoꝝ obſeruatio purificari debẽt ex intẽtione ne vel timore alicuius pene fiant vel amore p̃mij cõpleanť: teſte auguſtino: deũ diligit q2 impata: ideo nõ cuſtodit vel q2 magnitudĩe pene vel auiditate p̃mij cõpelli tur ſed quia quod iubetur optimũ eſt ⁊ honeſtũ. Debent ⁊ alia duo eſſe ſigna veriſſima charitatis: ad deũ. ſ. cũ hõ ꝯgratulať deo in oĩbus: que ſibi placent a quocũq̃ʒ quacũq̃ʒ hora quocũq̃ʒ loco fiant: ⁊ cum ꝯtriſtať in oĩbus que ſibi diſplicẽt a quocũq̃ʒ quacũq̃ʒ hora quocũq̃ʒ loco fiãt Naturalis amor aũt nihil laudis a deo mereť q2 ſemꝑ ſuper ſe reflectiť: ſed ſolũmodo gratuitus q ſemꝑ tendit in alteꝝ. Uera charitas ad ꝓximũ: eſt diligere ꝓximũ ſicut ſeipm̃: amicuʒ ⁊ inimicum queadmodũ auguſtinus dicit: Proximũ quilibet diligere teneť ſicut ſeipm̃: hoc eſt in deo ad deum ⁊ propter deũ Sic enim quiſq̃ʒ debet dilgere proximũ ſuum ſicut ſeipſum: vt

ſicut deſiderat ſibi omne bonū
ꝛ fugit omne malum : ſic faciat
pximo. Uel aliter: Sicut vnuſ/
quiſq̧ bonū propꝛiū in anima
ꝛ corpoꝛe ꝛ rebus ac honoꝛe di
ligit quia ſic quilibet in his qua
tuoꝛ fugit ꝛ odit omne dānum
propꝛiū ſic qlibet in eis omne
bonū non tam inimici q̄ȝ ami
ci debet diligere ꝛ omne dānū
odire: licet ex ꝑcepto non tantū
nec tam ardenter moueri tene
atur ad pꝛoximū quantū ad ſe/
ipſum. Ex amoꝛe amici non pōt
vera charitas perpendi. Nam
ethnici eos diligunt q ſe amāt
ſed in amoꝛe inimici perpendi
tur. Amantē enim diligere na/
ture eſt que non eſt meritoꝛia:
non amantē vero diligere eſt
gratie. Sed adhuc excellētius
ꝑpenditur veritas charitatis
ad pꝛoximū in gloſa ſuper ma/
theum q dicit: Amantem dili/
gere eſt nature: non amantem
vero beneficijs attrahere: ꝑfe/
ctionis eſt. Et licet nemo tenea
tur ex pꝛecepto tm̄ ꝛ tam feruē/
ter diligere inimicū q̄ȝ amicū
felix tm̄ eſſet ꝛ ſumme ꝑfectiōis
qui tm̄ ꝛ plus poſſet diligere ꝛ
charitatis opa exhibere tam in
imico q̄ȝ amico: tam coꝛrigenti
ꝛ coꝛripienti q̄ȝ blandiēti: vitu
peranti q̄ȝ laudanti: quia teſte
chꝛiſoſtimo nihil facit deo ſic ſi
milem quēadmodū malignis
et ledentibus eſſe placabilem.
Pꝛo certo enim maioꝛē gratiā
ꝛ gloꝛiam cōſequeretur ex per
ſecutione q̄ȝ ex fauoꝛe ſi modo
debito ſciret ea frui ſicut marty
ribus multo magis pꝛofuerunt
inimici ad eternam gloꝛiam q̄ȝ
amici. Ad amoꝛeȝ chꝛiſti debet
nos inducere natura qꝛ omne
animal diligit ſibi ſimile: ꝛ ima
go dei in ipo ꝛ preceptū in ſcri/
ptura. Argumenta vere chari/
tatis imo veriſſime ad pximū
ſunt vere cōdolēdo: tam inimi/
co q̄ȝ amico in qualibet aduerſi
tate vere ꝛ ex coꝛde cōgaudere
de omni pꝛoſperitate que duo
chariſſima ſunt. Argumēta ve
riſſimi odij ſunt qn̄ aliquis cū
grauitate coꝛdis de pximo co/
gitat qn̄ cuȝ triſticia eum videt
qn̄ cum amaritudine de ipſo lo
quuturi inde etiā audit loq cuȝ
omne bonū illius ꝛ qđ ſibi vti/
le eſt quantū pōt impedit qn̄ bo
nū qđ in ipo eſt diminuit ꝛ per
uertit. Sic nō fecit chꝛiſtus tra
ditoꝛi ſuo inde ſed ipm̄ tēpoꝛe
traditionis ſue cum alijs dile/
ctis ſuis aplis coꝛpoꝛe ꝛ ſangui
ne ſuo refecit in loco traditiōis
nō negans oſculū: ſed benigniſ/
ſime ſalutauit: plus dolēs de ma
lo ſuo q̄ȝ de ꝑpꝛio vt dicit Hie/
ronimus. Sed mirabile eſt ꝙ

vnq̄ aliqs ſibi de fraterna charitate applaudit: qui hec ſigna odij in corde gerit. Multis aūt videtur ſufficere ſi cupiant proximis ſalutē eternam: quā dare nec auferre poſſunt quā bene optarent iudeis et paganis. Nec memores eſſe volunt ꝙ cum dominus animam ſuam poſuit pro inimicis ſuis quod nos tenemur ⁊ non tantū res ſed etiā animas ponere tēpore neceſſitatis pro fratribus chriſtianis maxime cum prelati ad hec tenent. Ex duobus fouetur charitas ad deū: mandatoꝝ executione ſm illud: Si precepta mea ſuaueritis manebitis in dilectiōe mea Jo.xv. Si proximū ex cōpaſſione ſm illud eccleſiaſtici.vij. Non deſis plorātibus in ꝯſolatione cū lugētibus ambula. Non te pigeat viſitare infirmum. Ex his enim charitate firmaberis.

De humilitate. Capitulum.ij.

Humilitas vera ⁊ pfecta eſt cum gloria ꝯtēnitur exhibita: nec appetitur exhibenda: vere hūilis ſemp timet ne ſibi gloria aliqua exhibeatur ⁊ cū ſibi exhibita fuerit expaueſcēs medullitus cōtriſtatur: ſciens ꝙ ſoli deo honor et gloria debetur. Uere humilis nunq̄ de aliqua gloria gloriatur niſi ex hoc audientibus confidentiam deo preſtare intendat. Sed ſi de ipſo aliquid glorioſi vel aliqua gratia recitatur hoc cum dolore cordis ⁊ deiectione ſui audit: ſciēs ſolius dei eſſe quod ſibi aſcribitur cui ſoli danda eſt gloria. Uere humilis nec maiori nec minori nec pari ſe prefert nullum inferiorem ſe credit nullūq̄ omnino ſpernit ſed ſe ſolū ex corde deſpicit ⁊ ab omnibus feruenter deſpici appetit gaudetq̄ vehementer cum deſpectus fuerit. Talis nullam timet contumeliam: quia nullam amat gloriam. Eſt qui nequiter ſe humiliat. ſed vere teſte beato bernardo: Non vult humilis predicari: ſed vilis reputari. Amans humilitatē debet radicem humilitatis ponere ſeu plātare in corde hoc eſt propriam fragilitatem agnoſcere: vt ſe reputet non ſolum q̄ȝ vilis eſt: ſed etiā q̄ȝ vilis eſſe poteſt: immo etiam q̄ȝ vilis eſſet ⁊ q̄ȝ vilis fieret niſi ipſe deus violenter eū a peccatis retraxiſſet: ⁊ niſi ei tentationes ſubtraheret. Ibi quilibet ſe cognoſceret fragilitate ſua ſe

eſſe poſitum ad abyſſum ꝛ vo-
raginē vicioꝝ iuxta illud Mi
chee ſexto. Humiliatio tua in
medio tui. Ueram humiliatio
nem inducit frequens in deſpe
ctis operibus exercitium: di-
cente ſcriptura: Nunꝙ̄ ad vir-
tuteꝫ humilitatis pͥuenit q opa
humilitatis refugit: ſouet vera
humilitas ex eo ꝙ homo vere
cognoſcit nullā carnalē aut ſpi
ritualē tētationē p ſe poſſe vin
cere. Minimū opus bonū deo
gratuꝫ ſine ſpeciali auxilio ieſu
chriſti poſſe perficere Argumē
tum vere humilitatis eſt cum
homo in tantuꝫ ſe deicit ꝙ om
ni gratia ſe indignuꝫ ſentit nec
audet etiam aliquam appetere
ꝛ ſi ſuper hoc a deo ſuper ipſuꝫ
abſqꝫ ſuo deſiderio aliquid af-
fluxerit cum tremore percipit
immo laudabilius iudicat eſſe
deo carē gratia ꝙ̄ habere illaꝫ
quam totiens diuerſis modis
demeruit: ꝙ̄ totiens diuerſi-
mode deturpauit qua nunquā
ſm ordinationem dei frueba-
tur. Item argumentuꝫ vere hu
militatis eſt ꝙ ſemper querit
infimum locum: infimos ſocios
infimum officium infima veſti-
menta. Superbia mentis dupli
citer cognoſci poteſt. Argumē-
to extrinſeco ſm id eccleſiaſti-
ci primo. Amictus corporis ꝛ
riſus dentium ꝛ ingreſſus an-
nunciant de illo: ſicut arbor bo-
na vel mala ex fructu ſuo bono
vel malo perpenditur: quia om
nia facta ex corde procedūt. Di
cit auguſtinus: ſicut odor bonuſ
ꝛ malus ex ſtomacho corrupto
vel īcorrupto pgreditur: vel ex
ſpeciebꝰ bonis vel malis in ſto
macho repoſitis ſicut impudi-
cus oculus impudici cordis eſt
nuncius. Argumēto etiam in
trinſeco cognoſci poteſt ſuper-
bia cuꝫ aliquis in corde ſibi pla
cet ꝛ alijs ſe prefert: etiam pre-
ferri deſiderat: ꝛ cum in factis
ſuis hominibus deſiderat ſeu
affectat placere. Talis cum hu-
mili magiſtro domino noſtro
ieſu chriſto non concordat nec
ſibi placuit teſte apoſtolo pau-
lo. Sed improperium homi-
num expectauit ꝛ miſeriam: ne
venit preeſſe ſed ſubeſſe ipſo te
ſte matthei. xx. Non veni mi-
niſtrari ſed miniſtrare. Ideo-
ꝙ talis magiſter diſcipulorum
qui nō deo ſed hominibus pla
cere ſtuduit et voluit: diſſipat
oſſa virtutum quoniam teſte
pſalmo: Confundantur quoni
am deus ſpreuit eos.

¶ De obedientia.
Capitulum. iij.

Obedietia vera ⁊ pfecta apud deū eſt cū homo diligēter ⁊ ſepe cogitat qd maxime quolibet tpe ⁊ loco deo placeat ⁊ ad qd pcipue eū ordinauerit ⁊ h toto nixu ſemper complere intēdit. Sꝫ vera obedientia ad vicarios chriſti ſcꝫ prelatos eſt: cum ſubdit⁹ qđ ſibi maxime ꝯtrariū eſt: fideliſ ⁊ libenter exequiſ: nunqꝫ manifeſtans ſigno vel verbo aut fcō qđ ſibi ꝯtrarium ſit mandatuꝫ Sed vera obediētia ibi nō pōt perpendi: vbi ſubditus pceptū excogitat ⁊ opus qđ ſibi placuerit ipſe dicat. Dicit auguſtinus Optim⁹ ille tuus eſt miniſter dñe qui non hoc a te audire deſiderat qđ ipe voluerit: ſed hoc velle qđ a te audierit. Uer⁹ obediens nunqꝫ pceptuꝫ expectat: ſed ſolam voluntatē plati ſciēs vel credēs: frequēter ⁊ feruēt exequiſ pro pcepto: exēplo dñi ieſu: cui voluntas ⁊ cōplacentia patris ſummū pceptū fuit. Uerus obediēs nūqꝫ de factis ſuis ordinat nec ſenſum ſuū iudicat cū nec velle habeat nec nolle ſꝫ oēm ordinationē circa ſe factā ſimpliciter ⁊ ſecure deo cōmittit ⁊ plato. Uerus obediēs non diſcernit inter bonū ⁊ malū ſic abraam non diſcernit vtrū bonum vel malū eſſet occidē filiū deo iubēte: nec diſcernit inter bonum ⁊ melius. Nam ppriū etiā iudicat in dubio quod iubetur niſi māifeſte appareat iniquum eſſe mandatū: tūc ſm ꝯſilium gregorij nūqꝫ propter obedientiam debet maluꝫ fieri licet ꝑpter obedientiā bonum qñqꝫ debeat ⁊ poſſit intermitti greg. Sciendum ꝙ obedientia aliqñ ſi aliqd de ſuo habeat nulla eſt: aliqñ ſi de ſuo aliqd ñ habeat minima eſt. Nā cū ſucceſſus huius mūdi pcipiſ locus ſuperior imperaſ. Is qui ad pcipienda hec obedit: obedientie ſibi virtutē euacuat: ſi ad hec ex ꝓpo deſiderio hanelat. Rurſus cū deſcenſus huius mundi precipiſ ſiue deſpect⁹ cū obprobria ⁊ cōtumelie adipiſci iubentur: niſi hec animus ex ſemetipſo appetat obedientie merituꝫ minuit qui ad ea que in hac vita deſpecta ſunt inuit⁹ nollēſqꝫ deſcendit. Debet ergo obedientia ⁊ in aduerſis de ſuo aliquid habere: ⁊ rurſum in ꝓſperis de ſuo oīno aliqd non hře: quatenus in aduerſis tāto ſit glioſior quāto diuino ordini etiā ex deſiderio iūgitur ⁊ in ꝓſperis tanto ſit verior quanto in preſenti ipſa quā percipit gloria funditus ex mente ſeparatur. Inductiuū vere obediētie eſt ſumma

obedientia ieſu chriſti:qui non ſolum deo per oia obediuit. d. non mea ſed tua voluntas fiat. Luce.xx. ſed etiam hominibus bonis ⁊ malis ſubdit⁹ fuit ⁊ demonibus. Item oia ſenſibilia ⁊ inſenſibilia obediunt ⁊ illa ſubiecit homini vt ſe cognoſceret ſubijciendū eē deo. Sol ⁊ luna obedierūt gedeoni:terra moyſi cū abſorbuit dathan ⁊ abyron mare petro ad calcādū ⁊ moyſi cum ſubmergeret pharaonem ⁊ exercitu3 eius ſerpentes maghis in egypto:beſtie heremitis vt in vitas patrū dicit̃ Aer ⁊ grando ſamueli: aues franciſco:pluuia dominico: ⁊ demones aplis ⁊c̃. Et quia oia obediunt deo ſub celo ⁊ i celo ⁊ i purgatorio ⁊ in inferno:ideo merito homo debet obedire deo p̄i precepta eius ⁊ voluntatē eius in omnibus exequendo. Argumentum vere obedientie dicit auguſtinus: Uerus obediens mandatum eius nō ꝑcraſtinat ſed parat aures auditui manus operi:linguā voci:pedes itineri:⁊ ſe totum intra recoligit vt mandatum peragat imperātis ⁊ bene. Bonus obediens dat ſuum velle ⁊ ſuum nolle,in manus imperantis prelati:vt poſſit dicere. Paratum cor meum deus. Quodcūq3 precipis facē paratus ſum:tibi vacare ⁊ miniſtris ⁊ proximis miniſtrare: meipſum cuſtodire: in celeſtiū contemplatōe requieſcere. Argumentum inobedientie eſt cū ſubditus mandatum prelati iniuſtum reputat ⁊ ex hoc in corde remurmurat. Deinde mandatū implere non poſſe nec debere ſe excuſat Preterea diuerſas vias ſubtiliter euadendi excogitat:ad vltimū aliquos adducens qui conſilijs vel precibus mandatum impediant vel retractent. Sic non fecit abraā qui nocte abijt vt ſubito mandatum domini compleret ⁊ relinquens ſeruos in pede montis ne ipſum in occaſione filij cariſſimi impedirent. Ideo largam benedictionem meruit ſibi ⁊ ſemini ſuo.

¶ De patientia. Capl'm.iiij.

Patientia vera ⁊ pfecta ē cum quis ſuſtinet patiēter iniurias: non ſolum cum reus eſt:ſed ⁊ cum inocēs eſt exēplo beati iob.d.xvij. Nō peccaui ⁊ in amaritudinib⁹ moratur oculus meus. Et licet intolerabilior ſit iniuria inocēti: q̄3 culpabili:tamē multo ſuaui⁹ ferri poteſt ⁊ debet iniuria cu3 nihil conſcientiam remordeat de culpa q̄3 ſi moleſtiam meruiſſ3 culpa aliq̄ precedente teſte

beato petro prime quarto. Ne
mo veſtrū patiaꝛ vt fur aut ho
micida aut maledicus. Meli⁹
ē enim vt ſi ſit volūtas dei bene
facientes patiamini iniuſte: q̄ꝫ
maleſaciētes. Que enim grā ſi
peccātes collaphizati fueritis?
Sʒ ſi bn̄faciētes ſuffertis patiē
ter hec ē grā apud deū. j. pe. ij.
Laudabilis ē illa patiētia q̄ nō
tm̄ a malis ſed etiā ab eis q̄ vi/
denꝛ eē boni ⁊ amici: non tm̄ ꝓ
malis opib⁹: veꝝ etiam ꝓ bene
actis illatas patiēter ſuffert in
iurias. Tūc enim amica dei eſt
inter filias ſicut liliuʒ inter ſpi
nas. Liliū q̄ꝫuis pūgaꝛ a ſpinis
cādorē tn̄ retinet: fortiorē emit
tēs odorē q̄ꝫ ſi nō pungaꝛ. Sic
aīa ſpōſa dei ſi ab eis q videnꝛ
eſſe de numero filioꝝ ⁊ ꝯſortio
pūgaꝛ: nō tn̄ ad īpatientiā ꝓuo
caꝛ ſed cādorē bone cōſciētie ⁊
bone fame: odorē bone etiā cō/
uerſatiōis diligentiſſime ſerua
re conaꝛ. Ille vere patiēs ē qui
nō ſolū moleſtias illatas patiē/
ter tollerat: ſed inferēdas etiaʒ
deſiderat: exemplo xp̄i dicētis:
Improperium expectauit cor
meū. Uere patiēs inter flagel/
la non murmurat: exēplo iob: q
inter tot pſſuras: nec ſtultuʒ qd
ꝯtra deū locutus eſt: ſed mente
gaudet de illatis moleſtijs ⁊ ex
corde grās agit. Uerus patiēs
de illata iniuria nunq̄ꝫ ſe excu
ſat etiaʒ requiſitus: fideliſſimo
deo in omnibus ſe cōmittens:
q vtiqꝫ tpe ſuo omniū inocētiā
excuſabit. Sic dn̄s ieſus a pila/
to interrogat⁹ nihil rn̄dit. Ue/
re patiēs iniuriā ſuā nulli con/
queriꝛ: qꝛ ex querela ⁊ excuſa/
tiōe qn̄qꝫ mens alleuiaꝛ: quam
alleuiationē minime curat: ſed
ſolus cū deo ſolo moleſtiā ſuam
portat donec pius ⁊ fidelis per
internā conſolationē repellat.
Tria ſunt q̄ merito inducūt ve
rā patientiā. Unū eſt cognoſce
re qꝛ peccatis noſtris eternam
⁊ amariſſimā meruimus penā
gehēne: ꝓ cui⁹ recōpenſatione
moleſtia affligimur tꝑali. Ali/
ud ē ꝙ dn̄s ieſus lōgo tpe mul/
tis ⁊ magnis iniurijs ꝓmeruit
vt vicē rependentes breui tpe:
modicū moleſtemur. Tertiū ē
ꝙ ſm̄ lōgitudinē ⁊ magnitudi
nē ⁊ aſperitatē moleſtiaꝝ repō
derabit magnitudinem ⁊ diu
turnitatē ⁊ dulcedinē gaudioꝝ
teſte paulo. ij. cor. iiij. Id enim
ꝙ in pn̄ti eſt momentaneum ⁊
leue tribulatōis noſtre. Supra
moduʒ in ſublimi pondus glo
rie operaꝛ in nobis. Argumen
tum vere patientie eſt ſe nō vin
dicare cū poſſit: ſed etiā ꝓhibe/
re vindictam ab alijs exemplo
dauid qui ꝓhibuit occidere ſe/

mei qui lapides ꝛ lutum cōtra ipſum pꝛoÿciens virum ſangui num appellauit: ſed poti⁹ vere patiens ſupplicat deuote pꝛo i iuriantib⁹: quod fecit domin⁹ ieſus efficaciter pꝛo crucifixoꝛi bus: ꝛ beatus ſtephanus pꝛo la pidātib⁹: imo etiā cogit domi/ nū miſereri ſicut fecit moyſes. Aut dimitte eis hanc noxā aut dele me de libꝛo quē ſcripſiſti. Tales oꝛationes libēter audit dominus ꝛ exaudit. Unde oēs iſti tres fuerūt pꝛo aduerſarijs exauditi. Argumentum impa/ tientie eſt cum aliquis pꝛopter illam moleſtiam ex motu inte/ rioꝛi ſponte dimittit bona opa que comode facere poſſet ꝛ de/ beret: tunc īmerito luet de⁹ mo leſtiam ab homine irrigatam. Idemqꝫ motus interioꝛ vix ſe abſcōdere poteſt niſi erumpat vel in vultu vel in geſtibus vel in verbis. Hec eſt periculoſiſſi ma impatiētia: cuius vindicta vergit in deum innocentem.

¶ De paupertate. Caplm. v.

Paupertas vera ꝛ perfe/ cta eſt omnia pꝛopť deū ſponte ꝛ letanter relin/ quere: nihil pꝛeter ſolam neceſ ſitatem poſſidere: eademqꝫ ne/ ceſſitate ſe indignum ſentire: ꝛ ipſa neceſſitate quandoqꝫ pꝛo/ pter deum ſepe gaudēter qꝫ ca/ rere. Ubi enim plene eſt neceſ/ ſitas: ibi non poteſt perpendi paupertas vera. Sic dominus ieſus neceſſitate cibi caruit: nec diſcipulis ſpicas confricanti/ bus panem habere potuit: qui ſimiliter veſtium neceſſitate ca ruit quando ante crucem teſte bernardo penitus nudatus fu/ it: qui etiam hauſtum aque in cruce ſitiens habere non potu/ it nec lapidem nec aſſerem in quo moꝛiens crucifixum caput inclinaret. Heu q̄ꝫ ſepe eſt ibi ſuperfluitas vbi creditur eſſe vera neceſſitas. Uerus pauper nulla tranſitoꝛia concupiſcit: immo oblata reſpuit exemplo helyſei qui munera naamā nō accepit: ꝛ exēplo danielis qui dona balthaſar regis contēpſit Ille paupertatem vere amat q potius mereri vellet paruam gloꝛiam pꝛopter paupertatem q̄ꝫ magnam gloꝛiam per diui/ tias: pꝛopter ieſu chꝛiſti confoꝛ mitatem. Ad amoꝛeꝫ vere pau pertatis inducere nos debent tria vt dicit bernardus. Nihil deo carius: nihil angelis ama/ bilius: nihil hominib⁹ fructuo/ ſius: q̄ꝫ in pauptate obediendo vitā finire. Qꝛ aūt pauptas deo placeat teſtať idem bernardus

dicens: In celo omniū bonorū
ſuppetebat:ſed pauptas nō inue
niebaẗ. Porro hec ſpecies abū
dauit in terris: ſed neſciuit hō
ꝑciuȝ eius. Venit ergo fili⁹ dei
hāc cōpare in terris:⁊ ſua eſti
matiōe eā faceret nobis precio
ſam. Eſt ⁊ aliud inductiuū vere
pauptatis:gloria.ſ. ſeſſiōis dñi
veniētis ex eo ꝙ paupes igno
biles ad latus xp̄i ſedebūt in iu
dicio:nobiles ⁊ diuites iudicā
tes. Eya q̄ȝ laudabile deo oīa
pure ꝓpter ipm relinqre: pau
perē fieri ꝓpter amoreȝ dei: in
deū ↄfidere ſup oīa ꝙ tā potēs
ſit ſemel vel bis in die miniſtra
re corpori neceſſaria: que mini
ma cōputanẗ corā deo. Naȝ ea
tribuit inimicis abūdātius q̄ȝ
amicis:ſicut potēs ē die ac no
cte ſingulis momētis miniſtra
re ſpūi abūdātiā ſpūaliū dono
rū: que maxima ſunt coraȝ deo
nec ea cōmunicat inimicis. Ar
gumētū vō pauptatis ē nullam
habere ſolicitudinē de trāſito
riis:ſimpliciter ⁊ ſecure ſe com
mittere deo. q auibus ſemp lar
ge miniſtrat neceſſaria:⁊ pre
cipue pullis coruorū in nido q̄
fame vagiētib⁹:quos antiquus
coruus ꝓpter albedinē quaſi fi
lii ſui nō ſint:famelicos derelin
quit:qui ex largitate dei vel ro
re aeris paſcunẗ donec ipſis ni
greſcētib⁹:coruus ſuccurrit vel
cinifex ⁊ muſcas deglutiūt que
ſpume roſtroꝝ inherent:tū ſa
melici tā fortiter clamare non
ceſſant. Argumentū falſe paup
tatis vel auaritie ē libēter mu
nera dare ꝓter neceſſaria: vel
ea libēter accipe. Talis liberta
tē ſuā vēdit:iuxta verbū philo
ſophi: Munuſcula accipe eſt li
bertatē vendere. Quō paupta
tis ē amator:qui defectum ſuſti
nere nō vult: ⁊ munera non ne
ceſſaria frequēter accipit: imo
petit ⁊ cum quadā ſolicitudine
ſeu ſubtilitate extorquet: ⁊ ꝓter
neceſſitatem ↄſeruat.

¶ De caſtitate. Capi. vj.

Caſtitas virginalis ve
ra ⁊ pfecta ē: cū nō ſolū
corpus a pollutiōe car
nalis ↄcupiſcētie cuſtodiẗ: veꝝ
etiā aīa a carnali ↄcupiſcentia
mūda ſeruaẗ:exemplo ſare di
cētis thobie. iij. Dñe tu ſcis qꝛ
nunq̄ȝ viꝝ ↄcupiui: ſed mūdaȝ
ſeruaui aīaȝ ab oī ↄcupiſcētia: i
mo ab eis que pſtāt occaſioneȝ
ↄcupiſcentie. Et hoc eſt qđ ſeq
tur: Nunq̄ȝ cum ludētibus me
miſcui: neqȝ cū his qui in leui
tate ambulāt ꝑticipē me ꝓbui.
Ille vō caſtitatē amat qui po
tius propter caſtitatē virgina
lē ſi poſſibile eſſet:modicā dili
geret grāȝ i pñti: ⁊ gloriā in fu

turo ꝓpter ꝯformitatē ieſu xp̄i: q̄ȝ ſi mereri poſſet grām ⁊ gloriā maiorē ꝓpter debitū coniugale. Ad amorē ȝ caſtitatis nos inducere debet exemplū caſtitatis dn̄i ieſu ⁊ matris eiꝰ ⁊ ſanctaꝝ virginū: que olim ꝓ cōſeruatiōe caſtitatis regna mundi ꝯtēpſerūt: ⁊ vitam ſpōte ꝑdiderunt: ſicut beata catherina ⁊ ſimiles: ⁊ ꝑcipue caſtitas mulierū paganoꝝ ⁊ virginū: de qbꝰ ſcribit gregorius q̄ morte elegerūt ⁊ pudicitiā ſuauerūt. Itē mūdicia ⁊ libertas ꝯſequentia caſtitatē inuitare debent ad caſtitatē ⁊ gloria caſtitatis a dn̄o ieſu ꝓmiſſa iuxta illud: Qui vicerit .ſ. cōcupiſcentiā carnis: dabo ei ſedere in throno meo: ſicut ⁊ ego vici: ⁊ ſedeo cū patre meo in throno eius. Nā incorruptio primū facit deo. Conſeruāt aūt caſtitatē inductā: victꝰ parcitas: cultus vilitas: carnalis icōmoditas ⁊ fugere locum ⁊ tēpus ipudicitie oportunum Nā ſi dina filia iacob feciſſet rapta nō fuiſſet: qn̄ venit regiōis illius mulieres videre. Itē vitare oēs hoīes ſuſpitioſos. Debet aūt cuilibet femine oīs maſculus eſſe ſuſpectus. Ex hoc eni thamar filia dauid a ꝓprio fratre corrupta fuit: q2 eū ſuſpectū nō habuit qn̄ ei ſoli tanq̄ȝ infirmo miniſtrauit. Similiter vnicuiq̄ȝ viro dȝ eſſe ſuſpecta vnaqueq̄ȝ femina etiā ſancta: ſȝ cōſiliū hieronymi: ſic dicētis: Si caſtitatē ſeruare volueris feminā q̄ȝuis bene ꝯuerſantē: mēte dilige: nō p̄ñtia corꝑali. Precipuū aūt ꝯſeruatiuum caſtitatis eſt dilectio in deo: q2 tūc oīa talia vileſcūt. Guſtato etenim ſpū deſipit oīs caro. Unde grego. eſſe quidē ſine delectatiōe aīa nō pōt. Aut enim delectaꝛ in infimis aut in ſūmis. Et quāto altiori ſtudio exerceꝛ ad ſūma: tāto maiori faſtidio torpeſcit ad infima: quātacūq̄ȝ acriori cura inardeſcit ad infima: tanto torpere dānabili frigeſcit a ſūmis Argumētū vere caſtitatis ē refrenatio q̄nq̄ȝ ſenſuū ab illecebris carnis: ⁊ ſubtractio cordis a vanitatibꝰ ⁊ cogitatiōibꝰ delectabilibus. Nā ex delectatione viſus in vidēdo: guſtꝰ in guſtādo: naſci ſolēt deſideria carnalia q̄ animā ad ipudicitiā aut emolliūt aut inclināt. Argumētū ſiue inductiuū ipudicitie eſt intempantia potus. Ex hoc .n. noe ipudice nudatꝰ fuit: ⁊ loth cū ꝓprijs filiabus inceſtum cōmiſit. Ideoq̄ȝ ꝑcepit apoſtolus Nolite inebriari vino in quo ē luxuria ad epheſios .v. ꝓpꝛ occaſionē. Item ipudicus oculus

teſte auguſtino ipudici cordis eſt nuncius. Similiter ipudica verba: ipudicus inceſſus ꝛ colloquiū mulierū teſte eccleſiaſtico. Quaſi ignis inardeſcūt. Similiter colloquiū viri feminaꝫ inflāmat. Item diligēs ꝯſideratio inceſſus ꝛ forme alteriꝰ impudicitiā ꝓuocat ſeu ꝓcurat qḋ diſſuadetur eccleſiaſtici nono. Ne reſpicias virginē ne ſcādalizeris in decore eius. Ideo eſt cauendū colloquiū femine ad virum. Hoc ſalubre conſiliū ſequebatur iob cuꝫ pepigit fedus cum oculis vt non ſolum caue/ret a conſpectu virginis ſed nec cogitaret de virgine iob. xxxj.

¶ De abſtinētia Capitm. vij.

Abſtinentia eſt vſus ne/ceſſarioꝝ tm̄ victus ꝛ veſtitus ꝛ oīno ſubtractio delectabilium ꝛ ſupfluoꝝ ꝛ eo/rum que multa diligentia fiūt ꝛ magnis ſumptibus cōparant̄ exemplo ioannis baptiſte q locuſtas comedit ꝛ folia arborꝫ lactea ſaporem mellis hñtia ꝛ aquā bibit: ꝛ veſtem de pilis camelloꝝ habuit. Unde aplūs ꝑ ad thimotheū: Hñtes victum ꝛ qbus tegamur. i. non qbꝰ orne/mur his ꝯtenti ſimus: qꝛ ſeruꝰ dei non debet habere veſtimē/tum ad decorem: ſed ad tegen/dum nuditatem ſuam ſicut dic gloſa ſup lucā de veſte ioannis Ille veram abſtinentiā ſeruat ꝛ amat: qui non ſolum abſtinet libenter a delectabilibꝰ: que nō habet ꝛ que ipſi ſunt illicita: ſed etiam vitat ſponte ꝛ pure ꝓpt deum delectabilia: que habet ꝛ que habere poſſꝫ: qbus licite ꝛ meritorie vti poſſet: ſiue cara ſint ſiue vilia. Nam ſi aliquis plus pultibus delectaret̄ qꝫ in perdicibꝰ: in aqua plus qꝫ in vino: acceptius eſſet deo abſtinē a pultibꝰ qꝫ a pdicibꝰ: ab aqua qꝫ a vino. Dicit eniꝫ auguſtinꝰ Delitie quelibet ſi abſqꝫ deſiderio ſumant̄ non afficiunt: ꝛ cibi viles appetent̄ accepti ꝓfectuꝫ impediunt abſtinentie. Dauid enim aquā male ꝯcupitam effudit: ꝛ helyas carnem non cōcu/pitam comedit a deo miſſam ꝑ ceruos. Hec teſtatur eſau q nō propter galinam: ſed ꝓpt lenti/culam irrecuperabiliter bene/dictionem amiſit. Nec ſoluꝫ abſtinendū eſt a delectabilibꝰ corporis ſed ab eis que delectant animam. ſ. a vanitatibus: collo/quijs: a gaudio tēporali: a pec/cato mortali ab amicitia carnali. Hec abſtinentia eſt laudabi/lior qꝫ pma ꝛ eſt habenda pure propter deum nō ꝓpter aliquā mercedem tēporalem vel graꝫ Inductiua vere abſtinentie ſūt

duo. Unum q̄ nunq̄ debita cū
gratitudine dona dei perci-
pimus: ꝛ nunq̄ ad debitū finē
eis neq̄ ſm̄ diuinā ordinatio-
nē fruimur: ꝛ ex hoc iram dei
grauem incurrimus. Aliud eſt
q̄ de omnibus donis pceptis
ſtrictam rationem exiget quo
fine ipſa ſumpſimus vel ꝓ nr̄a
voluptate vel pro noſtra neceſ
ſitate corporis vel vtilitate. A
qbus enī qſq̄ abſtinet: de illis
rationē reddere non oportet.
Duplex autem vtilitas ſequitur
abſtinentiam: diuinorum ſecre
torum cognitio ꝛ deſideriorū
exauditio: que duo patent ī da-
niele: qui cū vti nollet cibo po-
tuq̄ regio ſed aqua cum legu-
minibus: cūctos magos ꝛ ario
los tranſcendit in agnitiōe vi-
ſionum ꝛ ſomniorū. Secundo q̄
ad preces eius. Septē anni na
buchodonoſor: qbus viuere de
buit vt beſtia: mutati ſunt ī. vij.
menſes. Ideoq̄ cū impetraſſet
a deo ſpem licentiandi populo
vt rediret in hieruſalem impe
trauit: ꝛ populo voluntatem re
deundi cum redire tardaret: q̄
in multis deſiderijs ſuis ꝛ my-
ſterijs fuit exauditus per abſti
nentiam quod ipſe teſtatur. d.
daniel. x. In dieb9 illis ego da-
niel lugebam triū hebdomada
rum diebus ꝛ panē deſiderabi
lem non comedi: caro ꝛ vinum
non introierūt in os meū: neq̄
vnguento vnctus ſum: ꝛ iō an-
gelus dixit mihi: Ex die primo
quo poſuiſti cor tuum vt affige
res te in conſpectu dei tui: exau
dita ſunt verba tua. Tertiū pōt
addi quod ē miſericordie dei
impetratio: vt patet ī niniuitis
qui per abſtinentiā miām dei
impetrauerūt Jone. 3. Mirari
poſſumus ſed non imitari ab-
ſtinentiam ſacerdotū antiquo-
rum de quibus ſcribit hierony
mus q̄ a carnib9 ꝛ vino abſti-
nuerūt ſemꝑ ꝓpt̄ tenuitatē ſen-
ſus ꝛ vertiginē capit̄ quā ex par-
uo cibo patiebant̄ ꝛ maxime ꝓ
pter appetitū libidīs q̄ ex his
cibis ꝛ ex hac potatiōe naſci ſo
let. Pane raro vtebant̄ ne one
rarēt ſtomachū. Oleū tn̄ ī ole
ribus nouerant: ꝛ hoc parū ꝓpt̄
nauſeā leuiandā. Quid loquar
de volatilibus cū ouū ꝓ carni-
bus vitauerunt: ꝛ lac quorū al-
terum carnes liquidas alterū
ſanguinē eſſe dicebant colore
mutato. Argumentū de abſtinē
tie cū non ſolum precioſis ꝛ de
licatis q̄s in ſanitate vti reſpuit
ſed etiā cū infirmitas cogit cū
dolore mentis percipit. Item
cum non ſolum delicatis ꝛ pre
cioſis ꝛ ſuꝑfluis abſtinet; imo
etiam nec̄ia qn̄q̄ ſibi ſubtrahit

vt alijs indigentibus impertiri poſſit iuxta illud Hieronymi. Qđ manducaturus eras ſi nō ieiunares: da pauperibus vt ieiunium ſit ſaturitas anime nō marſupij lucrum. Argumentū falſe abſtinentie est vitare precioſa delicata eo tēpore quo nō habentur et propter vanam gloriam vt homo laudetur vel propter parcitatem ne depauperetur: vel propter avariciam vt ditetur: vel ad cavendum corporis infirmitatem: vel ad vitandam detractionem: vel ad ſequendā dignitatem vel tranſitoriā vtilitatē vel promerendam gratiā in pñti et gloriam in futuro.

De prudentia. Capitulum viij.

Prudentia vera et perfecta est niti ad cognitionem divine nature et profunditatē humane miserie: quā prudentiam optavit auguſtinus dicens: Noverim te noverim me. Ille veram prudentiam habet qui ſollicite cognoſcere laborat qđ ſit optimum et hoc toto nixu amplectitur: qđ ſit peſſimum et hoc toto corde deteſtatur. Ille vere prudens eſt: qui frequenter penſat qđ bonis qđ malis futurum ſit: quāta delectatio bonis vni ſummo bono iungi eternaliter: quāta amaritudo malis ſeparari eternaliter a ſummo bono. Ille vera prudentia fruitur qui ſummopere fugit id qđ elongat ad tempus a familiaritate dei. ſ. peccatum veniale et quod ſemper ſeparat a fruitione dei ſcilicet peccatum mortale. Similiter ille vera prudentia fruitur: qui diligit omnia que approximant deo. ſ. opera bona: et que eternaliter vniunt deo. ſ. virtutes. et ſ. ſ. dona. Inductivum amoris prudentie eſt exemplum philoſophorum: qui cum pro ſcientia laboraverunt: vt ſcribit hieronymus: qui fugerunt frequētias vrbium: et hortulos ſuburbanos vbi ager irriguus et arborum come: et ſuſurratio avium: fontis ſpeculum: rivus murmurans et mlte aurium oculorumque illecebre ne luxu vel abūdantia copiarū: animi fortitudo vileſceret. Similiter et pigtagorici in deſerto habitare cōſueverūt et quoſdā ſibi legimus effodiſſe oculos ibi ne per corporis viſus a cōtemplatione philoſophie avocarentur. Quod ſi quis eſtimat abundantiam ciborum et potionum perfrui: et poſſe vacare ſapientie: hoc eſt verſari in delitijs etiam deliciarum vitijs non teneri: ſeipſum decipit. Senſus enim noſter videtur quod illud cogitat: qđ vidit et audivit vel qđ videt et audit: odorat et guſtat et attractat et ad eius trahit appetitum cuius ca

pitur voluptate. Quāto magis nos q diuine ſapientie ſtudere debem⁹: Ad hoc nos inducere dʒ multoꝝ dānatio ꝛ īprudētia iuxta illud iſaie. v. dicētis: Propterea captiuus ductus ē ppl's meus: qꝛ nō habuit ſciaʒ. Et baruch. iiij. Quia non habuerunt prudētiā: pierūt ꝑpter ſuā iſipientiā. Officiū prudentie ē ordinare cogitationes cordis ne extra deū vagenť: affectōes mentis ne circa creaturas nimium occupentur: volūtates ne a deo auertanť: intētōes ne miſceanť ſed purificenť: iudicia ꝛ ſuſpitiones vt ad meli⁹ ꝯuertanť. Similiter oīa verba ꝛ facta ꝛ inceſſus ordinare dʒ: vt ad debitū finē oīa fiāt: ꝓ cōi vtilitate ꝛ omniū emēdatiōe. Nā ſapientia hoīs teſte ſalomone: lucet ī vultu ipſius hoc ē in ꝯuerſatione. Qui ſic ordinat⁹ ē: hʒ argumētū vere ſapie. Itē. b. Ber. ꝺ hoc: Quottidiana diſcuſſione examina vitā tuā. Attende diligēter quātuʒ ꝓficias: q̄lis ſis in morib⁹: q̄lis in affectiōib⁹: q̄ʒ ſimilis q̄ʒ diſſimilis deo. Stude diligētiſſime teip̄ʒ cognoſcere: qꝛ multo melior es ſi teip̄m cognoueris q̄ʒ te neglecto cognoſcas curſus ſydeꝝ: ꝛ vires herbaꝝ: virtutes gēmaꝝ ꝑpter lucrū ꝛc. Talis vō nō edificat ſed inflat. Itē aſtutum eſſe in negocijs ſecularib⁹ falſaʒ idicat prudētiā īmo ſtulticiā teſte aplo. j. ad cor. iij. Prudētia hui⁹ mūdi ſtulticia ē apud deū. Tales heu multi ſunt: qđ cōqueriť dñs. d. Filij hui⁹ ſcli prudētiores ſunt filijs lucis ī gñatiōe ſua. Itē alij ſubtiles ſunt ad excogitādū negtias ꝛ nouas adinuētiōes: ſed ceci ſunt ad ꝯſiderandū volūtatē dei. De talib⁹ dī Jer. iiij. Sapiētes ſunt vt faciāt mala: bene aūt facere neſciūt. Tales dicentes ꝛ credentes ſe eē ſapientes ſtulti facti ſunt dicit apl's.

¶ De fortitudine. Cap. ix.

Fortitudo vera ꝛ perfecta ē dñari aīo ſuo cum tentať anim⁹ ſupbia: iuidia: ira: auaritia: luxuria: vana gloria: placētia vel delectatiōe carnali: ꝛ ratio ītelligēs nequa q̄ʒ aſſentit ſed ſtatī repmit. Uñ illud: Qui dñať aīo ſuo fortior ē expugnatore vrbiū. puer. xvj Hāc fortitudinē ſanſon fortiſſim⁹ nō habuit: lʒ leoneʒ dilaniauerit ꝛ cū mādibula aſini mille viros ſtrauerit. Poſt ꝯcupiſcētiā mulieris oī fortitudine ꝑuatus ē. Ille verā fortitudineʒ hʒ q ab illicitis mēbra ꝛ ſenſus retrahit. Illā dauid nō habuit: q vrſuʒ ꝛ leonē occidit ꝛ goliā interfecit: ꝛ tñ oclos ſuos ab illi

cito viſu nõ cohibuit. Eya quã/te fortitudinis ſunt qdaʒ ſemꝑ ad ieiunãdũ: vigilandũ: ⁊ caſtigãdũ corpa ſua ciliciis ⁊ flagellis: nec tñ refrenare poſſunt pedes ſuos a viis noxiis: manus ab ope ⁊ tactu illicito: aures ab auditu nociuo: ⁊ pcipue linguã a verbis dãnoſis dicẽte beato Jacobo. iii. cap. Oĩs natura beſtiaꝝ ⁊ volucrũ domari poteſt a nã humana: linguam nullus hominũ domare põt. Eſt enim malũ inquietum plena veneno mortifero: tñ ſine hac refrenatione nõ eſt vera religio: ſicut dixit ideʒ: Si qs putat ſe religioſum eẽ nõ refrenãs linguã ſuã: huic vana ẽ religio. Inductiuũ vere fortitudinis ẽ deguſtatio ſpũalis ſuauitatis: hec enim roborat mentẽ ad faciendũ bona ad tolerãdũ aduerſa: ad vincẽdũ vitia oĩa nociua hoc figurat ionathas j. Reg. xiiij. Qui guſtãs paꝝ mellꝭ illũinat⁹ ẽ ⁊ ɔfortat⁹ ẽ ad pſeqndũ inimicos ⁊ itãtũ roborat⁹: vt p qdragita dies corpali alimonia nõ indigeret. Officiũ fortitudinis eſt formare intellectuʒ in cognitione dei ⁊ affectuʒ in dilectione dei. Item roborare mentem inter aduerſa ne terreaꝶ ſolidare inter pſpera ne mulceatur. Item amare mentem: vt ſemꝑ exerceatur in bonis: ɔfirmare ipaʒ ne vnq̃ʒ vincatur a malis. Primã fortitudinem paulus ⁊ ſtephanus habuerũt. Secundam mathathias ⁊ eleaʒarus iob et dauid. Tertiam thobias. Qui ergo hoc in ſeipſo ſentit de argumento vere fortitudinis ſecurus ſit. Argumentũ falſe fortitudinis: imo peſſime ẽ multa ⁊ magna poſſe contra deum cõmittere. De hoc dicit anſelm⁹: Peccare non eſt libertas: neqʒ pars libertatis. Peccare ẽ potius non poſſe q̃ʒ poſſe. Quicũqʒ enim non poſſe poteſt quod ſibi non expedit: quanto magis hoc poteſt tanto magis aduerſitas: ⁊ peruerſitas poſſunt in illuʒ. Hanc fortitudinem habuerunt olim perſecutores eccleſie reges ⁊ prinncipes ⁊ hodie habent ⁊ habebunt in poſteꝝ antixp̃s ⁊ ſui.

¶ De iuſticia. Capitulum. x.

Iuſticia vera ⁊ pfecta ad deum eſt redditio debite laudis p oĩ diuina natura ſua: debite grãꝝ actiões p oĩbus donis collatis ⁊ malis perpẽſis debiti ſeruitii debiti doloris p oĩbus gratiis neglectis debite ſatiſfactionis p oĩbus cõmiſſis in verã iuſticiã. Ille verã iuſticiã hʒ ad deum: q deo ſi

delis eſt ſemp ꝛ vbiq3 in oīb⁹ ꝓ
ceptis ꝛ votis ſeruādis: q tātā
diligentiā3 ſuis ſingulis opib⁹
apponit q̄ſi ſalus talis ſua ſpāli
ter i vnoquoq3 depēdeat: ꝛ q ꝓ
pter deum pure oīa bona facit:
nō ꝓpter aliquē fauorē vel vtili
tatem p̄ntis vite etiā future vel
eterne: q cū debita gratitudine
ſingula dona percipit ꝛ eis ſm
ordinationē3 dei fruit̄ ſemper
ꝛ vbiq3. Uera iuſticia ad proxi
mū eſt in duob⁹. Nunq̄3 facere
qđ nō vult ſibi fieri: hoc ē nūq̄3
offendere ꝓximū verbo vel fa
cto vel ſigno vel ꝯſilio in reb⁹:
corpe ꝛ honore: nunq̄3 de ipo
malum ſuſpicari: nunq̄3 ipſi de
trahere: nunq̄3 bonū ſuū ꝑuer
tere vel minuere: nunq̄3 ip3 in
bono ipedire. Hec.n. nemo ſm
iuſticiā vult ſibi fieri. Itē ꝓxio
facere qđ ſibi vult fieri iuſte: Iđ
ē ꝓximū honorare: bonū de ipo
ſentire: oīa facta ſua etiā3 mala
ad bonū cōuertere: ſemp in bo
no memoriā ſui hr̄e: ſemp ipm
in bono ꝓmouere: ſemp bono
ſuo gaudere ꝛ malo cōdolere:
innocentiā ſuā ſemp excuſare ꝛ
ipm abſentē ꝓpugnare. Hec.n.
ſm iuſticiā3 qſq3 vult ſibi fieri:
ideo dī ſm iuſticiā3: qꝛ iudex ꝑ
furto nollet ſuſpendi: ꝛ tñ deb3
fure3 ſuſpendere: qꝛ illud nolle
non habet ſm iuſticiā: ꝛ predo
vellet bene ſpoliare ꝛ qđ ſibi li
ceret ſpoliare: ꝛ tñ nollet ſpoli
ari qđ tamen facere non debet
quia illud velle non habet ſm
iuſticiā. Item iuſticiam veram
ad mortuos ſeruat qui teſtamē
ta ſm ordinationem eorum ex
pedire non tardat: qui ieiunijs
ꝛ orationibus ꝛ elemoſynis ſ3
eorum confidentiam penas eo
rum pro poſſe ſuo alleuiat ꝛ ab
breuiat. Item iuſticiam ad an
gelos ſeruat qui ſalutaribus eo
rum conſilijs acquieſcens: glo
riam ipſis ex hoc debitam non
retardat: quā ꝑ impenſo nobis
obſequio promerentur. Item
inductiuū vere iuſticie eſt qđ
dicit dauid pſal. x. Juſtus domi
nus ꝛ iuſticias dilexit. Item qꝛ
iuſto promittitur in p̄nti ſpes
ꝛ leticia ſm illud: Letabitur iu
ſtus in domino ꝛc̄. pſ. lxiij. vel
quia iuſtis indicitur exultatio
ꝛ laudatio ſm illud pſal. xxxij.
Exultate iuſti in domino. vel
quia iuſtis predicitur ſecuri
tas in iudicio. Juſti autē3 in ꝑ
petuū viuent ꝛc̄. Et quicqd bo
ni deus pollicetur ꝑ ſcripturā:
hoc maxime per iuſticiā acqui
rit. Officium vere iuſticie ē re
ctificare cogitatiōes ꝛ affectio
nes vt ſemper in deo ſint: volū
tatem: vt conformis ſit diuine
voluntati: intellectum vt ſemp

ad deum vel deo intentus ⁊ ad laudem eius cũcta bona referamus: ⁊ in his eſt argumentũ vere iuſticie. Argumẽtum iniuſticie eſt vſurpare ſibi que ꝓprie dei ſunt. ſ. laudẽ: honorẽ: amorẽ vindictã vel que ꝓximi ſunt: vl' que ꝓximo debentur.

¶ De tẽꝑantia. Cap. xj.

Temꝑantia vera ⁊ perfecta eſt iuſta moderatio motuũ interioꝝ ⁊ exterioꝝ opeꝝ. Ille verã tẽꝑantiaʒ habet qui nõ ſolũ moderaṫ cor ſuũ a prauis cogitatiõibus ⁊ inutilib⁹: ſed etiã modũ ſeruat in bonis: ne ſepius ⁊ diutius cogitatiões bone inhereãt q̃ȝ iuſtuʒ tẽpus reqrit: q2 officiales cogitatiões lȝ vtiles ſint: nõ tñ ſunt tractãde infra diuinũ officium qđ dicit B. Similiter vere tẽꝑatus moderaṫ affectiões ſuas qñ aliqđ vel nihil ſpare debeat vel timẽ: ⁊ quantũ ⁊ q̃ȝdiu de alio aliqđ vel nihil gaudere debeat vel dolere: ⁊ quantuʒ q̃ȝdiu de quo amorẽ vel odiũ vl' pudorẽ hr̃e vel nõ hr̃e debeat: ⁊ quãtum ⁊ q̃ȝdiu. Similiter moderaṫ intellectum ne ampliori tpe q̃ȝ oportet ſe occupet circa aliqđ intelligẽduȝ. Silr̃ moderaṫ volũtatem qualis vel quãta eẽ debeat ⁊ intentiõȝ vl' q̃lis vl' q̃ȝta eẽ nõ debeat ⁊ ad quẽ finẽ Similiter liberꝝ arbitriũ põderat quãtũ eligere debeat bonuȝ ⁊ qualiter reprobare malũ. Similiter vera tẽꝑantia moderatur linguã qñ loquendi ⁊ qñ tacẽdi ⁊ q̃ȝdiu: hoc ẽ tpe opportuno cui loquẽdũ bonis. ſ. non ſuſpectis: qñ loquẽdũ ⁊ vbi ⁊ tpe nõ ſuſpecto qualiter ⁊ quantuȝ loquẽdũ. ſ. mature cum põdere numero ⁊ menſura: ꝓpt̃ qđ. ſ. ꝓpter neceſſitatẽ vel vtilitatẽ ⁊ ꝓ negocijs aĩe ⁊ corporis. Similiter menſuraṫ facta ⁊ mores et motũ omniũ mẽbrorum: vt ſm aplm oĩa ordinate fiãt iuſta intentiõe ⁊ ad debituȝ fiãt finem. Ad verã tẽꝑantiã ĩducere nos debet ſapientiſſima ordinatio diuina q̃ oĩa diſpoſuit in põdere numero ⁊ mẽſura. Scđm ordinationem hãc oĩs nr̃a actio: mores ⁊ vita noſtra debent eſſe moderata: menſurata: numerata ⁊ põderata: hoc eſt in virtute patris cui menſura: in virtute filij cui numerus: in virtute ſp̃us ſancti cui põdus aſſcribiṫ. Ad idem nos inducere dȝ exẽpluȝ tẽꝑantie apl̃i dicentis. j. cor. x. Sine offenſiõe eſtote iudeis ⁊ gentilib⁹ ⁊ eccleſie dei ſicut ⁊ ego ꝑ oĩa oĩb⁹ placeo. Uere fuit tẽꝑat⁹ q nullum offendit ⁊ ꝑ oĩa oĩb⁹ placuit. Argumentũ vere tẽꝑatie habet q

ſe moderatur in victu: veſtitu:
ſomno: ⁊ in oi cōmodo carnali
⁊ in leticia tpali nullā ſupfluita
tem neqꝫ iordinatāz delectatio
nem: ſed purā neceſſitatem i oi
bus his admittens. Uere tem/
patꝰ in oibꝰ nitiť ſeruare modū
pterqꝫ i amore laude dei ⁊ grā
rū actiōe. Nā magnꝰ dñs ⁊ lau
dabilis nimis ⁊c. Ideoqꝫ ſine
mō: ⁊ ſine menſura: ⁊ ſine fine
amādus eſt ⁊ laudādus. Argu
mentū diſtempantie eſt qñ ali
qs diſcordes habens mores:
oēs ſecū cōmorātes turbat oēs
inqetat: in nullo cuiqꝫ ꝯformat:
ſꝫ qđ ſibi ſoli placet hoc appro-
bat ⁊ hoc pficere ꝯtendit: oibꝰ i
portabilis ſibipſi intolerabilis.
Uñ augu. Iuſſiſti dñe et ita fa/
ctū eſt: vt ſibipſi ſit pena ois ani
mus iordinatus quāto magis
alijs. Talis fuit cedar de q̄ ſcri/
ptū ē: Manꝰ eiꝰ ꝯtra omnes ⁊
manꝰ omniū ꝯtra eū. Gen. xvj.

¶ De cōpaſſiōe. Cap. xij.

COmpaſſio vera ⁊ per-
fecta ad deū eſt iceſſan/
ter i corde triſticia vul
nerari: p oibꝰ iniurijs deo illa
tis ⁊ adhuc inferendis in ſe et
amicis ſuis: quos q tāgit quaſi
q tangit pupillā oculi ſui. Oia
eni elemēta compaſſa ſunt xpo
morienti. Ad primū vera com
paſſio ē ꝯdolere medullitꝰ affli
ctiōibꝰ primoꝝ tā corpalibꝰ qꝫ
ſpūalibus exēplo apli. d. ij. cor.
ij. Quis infirmať ⁊ ego non in
firmor? Dicit glo. Quis īfirma
tur in fide ⁊ ego non infirmor
vel in aliq̄ virtute idē nō doleo
de eo ſicut de meipo? Quis ſcā
dalizať in aliq̄ moleſtia: ⁊ ego
nō vror igne cōpaſſiōis? Ad p
ximos in purgatorio vera ē cō
paſſio vehementer affligi a cer
bitate penaꝝ q̄s ſuſtinent ⁊ pci
pue qꝛ a viſiōe dei ⁊ fruitiōe in
terim ſepanť: ⁊ deus ab ipſis in
terim plenarie nō laudať: ⁊ in
illa afflictiōe ⁊ cōpaſſiōe inceſ/
ſanter deo ſupplicare ⁊ ardenť
vt eos a tāta aſperitate digneť
eripe. Ad verā cōpaſſionē in/
ducere nos dꝫ abūdātiſſima cō
paſſio xpi ad nos q teſte augu.
ſic feſtinat peccatorem abſolue
re a tormento conſcie ſue: quaſi
plus cōpaſſus miſeri pctōris qꝫ
ſui nec ſolū cōpaſſus: imo vere
lāguores nr̄os ipē tulit ⁊ dolo/
res ipſe portauit. Iſa. liij. Hoc
idem nā mēbrorū ſuadet teſte
aplo. j. cor. xij. Si patiť vnū mē
broꝝ oia compatiunť. Item du
plex eſt vtilitas cōpaſſiōis: que
nos allicere dꝫ ad cōpaſſionem
ſ. charitatis cōfirmatio dicitur
enim in eccle. vij. Nō deſis plo
rātibus in ꝯſolatiōe: nō te pige
at viſitare infirmos ex his i di

lectiōe dei firmaberis. Itē xp̄i cōgregatio ſicut apl's.ij.ad thymo.ij. Si cōpatimur ⁊ conregnabimus. Una ē virtus compaſſiōis conquerente dn̄o ieſu. Suſtinui q ſimul cōtriſtaret ⁊ nō fuit. Argumētū vere cōpaſſionis ē nō ſolū cōdolere amicis vez etiaȝ inimicis: ſicut ioſeph ſuper fratres ſuos ſingulos flebat: q eū p.xxx. denarijs vendiderāt. Sicut dauid planxit plāctu magno ſup mortē ſaul q eū ſepe occidere diſpoſuerat: imo fecit filijs iſrael carmē planct⁹ ſup eundē. Sic mortuo abſalon q eū extirpare voluit de regno coopto capite lugebat eum. d. Quis mihi det vt ego moriar p te fili mi abſalon. Et ſimiliter iob: Flebā inqt quōdam ſuper afflictos: ⁊ cōpatiebať aīa mea paupi. Argumētū falſe cōpaſſionis ē cū aliqs v̄ba cōpaſſiōis pfert ⁊ vultum cōpaſſiōis exhibet: ⁊ tn̄ de afflictionis dolore gaudet in corde ſuo: ⁊ afflictionē pximi cum poſſet nō alleuiauit vel cū affligētes qn̄ pōt non cōpeſcit: ſed potius aliquos ad affligendū ſigno vel verbo vel facto puocat.

¶ De pace. Cap.xiij.

Pax vera ⁊ pfecta ad deum ē cū quinqȝ ſenſus ⁊ vſus omniuȝ mēbroꝝ ⁊ oīa exteriora ⁊ interiora ad nutū rōnis diſponunť: cunqȝ oēs cogitatiōes: affectiōes: volūtates: ⁊ intētiōes: ⁊ oīa interiora ꝯm ordineȝ rōnis fiūt: ⁊ illa rō pmo ꝯm volūtateȝ dei penitus ordinatur. Quotienſcūqȝ v̄o ſine aſſenſu rationis bene diſpoſite quicqȝ agiť: ſtatim pax pectoris conturbať. Ille verā pacē cū deo habet: vt dicit glo. ſuper illo verbo ad Ro.v. Iuſtificati p fidē pacem habeamus: q aduerſus mandatū eius cōtraria volūtate nō litigat: qui ſeqť iuſſa dei ⁊ ad oē p̄ceptū diuinū ſuū flectit arbitrium. Pax eniȝ vera eſt ꝯcordare cū morib⁹ pbis ⁊ litigare cū vitijs. Ille verā pacē cuȝ pxio hȝ: q toto niſu cauet nequaqȝ ex pposito q̄cūqȝ occaſiōe pturbet. Qui n. ex deliberatiōe quēq̄ȝ pturbat: nulla ten⁹ ſine turbatiōe aliq̄ hora eē pōt. Aut .n. turbat⁹ ſi pōt vindicat ſe: aut ſi vindicare diſſimulat: ex turbatōe tn̄ ſcā ſtimulū ⁊ remorſum conſciētie ſemp ſecū portat. Ille veram pacem q̄rit qui continue ſeipm conſiderat ⁊ vnumquēqȝ pprio iudicio relinquēs oīb⁹ poſtpoſit ꝯ curis trāſitorijs i ſola dei ꝯtēplatione qeſcit. Ibi .n. ſolūmō pax vera inuenit teſte beato augu. Feciſti nos dn̄e ad te: ⁊ non eſt quietū

coꝛ noſtrum donec requieſcat ī te. Ad amoꝛem vere pacis idu cere nos debet duplex vtilitas pacis. i. ſuauitas ⁊ quies mētis que pacem ſequitur: que ſuaui/tas eſt quaſi pars ⁊ initiū eter/ne ſuauitatis ⁊ quietis: vl' quia eternam ⁊ ꝯtinuam habitatōez deo ꝑparat in anima: q ꝓpter nimiam manſuetudinem ſuam tm̄ ī coꝛde quieto locum habet ⁊ quieſcit ipſo teſte qui ait: In pace in idipſum doꝛmiam ⁊ re quieſcam. Et iterum: In pace fa ctus eſt locus eius qð teſtatur apoſtolus. ij. coꝛ. xiij. Pacē ha/bete ⁊ deus pacis erit vobiſcū. Ueram pacem conſeruat hꝫ qð dicit hieronymus ſuper epl'az ad ephe. Bona nr̄a iuicē diligi mus ſi peccata que ſine damno tritici aut cum ſpe ſalutis coꝛri/gendoꝛum eradicari non pn̄t: vſqꝫ ad meſſem vltimam tole/remus: ſi etiam perfectōis opa que fieri ⁊ non fieri licet: ne in firmi ſcandalizentur facere nō diſponamus. Argumentū vere pacis habet qui omnē locum ⁊ omnes homines ac omnes ac/tiones vitat: ex quibus turbatio pꝛobabiliter ſequi poteſt. Item argumentum certiſſimuz vere pacis habet: qui pꝛecepta dei ⁊ vota ſemper ⁊ vbiqꝫ tenet teſte ps̄. Pax multa diligentibꝰ legē tuam: ⁊ non eſt illis ſcandalum Argumentum vere pacis ē qn̄ caro ſpiritui in omnibus ſubiu gatur. Argumentuz falſe pacis habet qui non euellit oēs radi/ces turbationis que ſemꝑ pul/lulare ſolent. Hec ſunt pꝛopꝛie voluptates: animi libertas: mo rum ſingularitas: appetitꝰ pla/centie: de quibus alibi ſcriptuz eſt. Item non eſt vera pax q̄ ex pꝛopꝛia virtute non habeť: ſed ex gratia alioꝛuz. Uerbi gratia Sunt qdam qui firmam pacez interim ꝙ nihil contrarietatis ſentiūt: ſed quicqd eis placet hꝫ in omnibꝰ iueniūt. cum vero aliquid fit qð ipſi non exoptāt vel qð eis minus placet ſtatim pacem coꝛdis amittūr. Tūc nō eſt virtus pacis in ipſis ſed po tius in extraneis. ideo illā pacē auferunt extranei qn̄ volūt. Si qui veram pacem deſiderāt: nō debent aduertere quid alij faci ant: vel loquantur: ſiue adulenť ſiue detrahant ſed ſemper que pacis ſūt cogitēt: ⁊ ſic vtꝰ pacis in ipſis veraciter permanebit.

De miſericoꝛdia. Capitulum. xiiij.

Miſericoꝛdia vera ⁊ pſe cta conſiſtit in tribus: ī dando: in cōdonādo: ⁊ in ſuperogādo. Uere mihi coꝛs q̄ſdiu aliqd hēt indigētibꝰ ne/

ceſſaria ſubminiſtrat:qđ ſi non faceret: veram miſericordiam non compleret dicente chryſo. Medii aliquid habẽs omnibus non ſuffeceris nondum omne compleſti. Quincꝫ enim fatue virgines oleum habuerũt: ſed non copioſum vſcꝫ in finẽ. Hãc miſericordiam habuit Job cuꝫ dicit: Job.xxxj. Foris non manſit peregrinus: ⁊ oſtium meum viatori patuit. Sed ſi negaui ꝙ nollebãt pauperibus: ⁊ oculos vidue expectare feci: ſi comedi bucellam meam ſolus ⁊ non comedit pupillus ex ea quia mecum creuit miſeratio: ⁊ de vtero matris mee egreſſa ẽ mecũ. Sed qui dat ſubſtantiam ⁊ iniurias non condonat: nullã miſericordiã facit vt dicit grego. Ideo vere miſericors ſponte ⁊ anteꝙꝫ regeſ omnẽ iniuriaꝫ ex corde remittit: nunꝙꝫ vindicaturus nec per ſe nec per alios: imo vere miſericors potior eſt ad remittendum ꝙꝫ ſit ad iniurias appetendum. Nam vere miſericors plus dolet de peccato iniurantis: ꝙꝫ pro afflictione propria: quã iniurioſe ſuffert. Sic dauid ſemei maledicenti ⁊ lapides contra eum mittenti ex corde dimiſit etiã nõ petẽti. Et ne ab inimicis ſuis occideretur prohibuit dicens: Forte dñs dabit mihi bñdictioneꝫ ꝓ hac maledictiõe: ſcđi regũ.xvj. Sic ioſeph pepercit fratribus ſuis anteꝙꝫ peterent flendo ſuper ſingulos. Nec in hoc ſufficit eſſe vere miſericors: niſi etiam iniuriantibus precibus ſuis veniam obtineat: ſicut moyſes iudeis ipſum lapidare volentibus grãm impetrauit dicẽs: Aut dimitte eis noxiam hanc: aut dele me đ libro quẽ ſcripſiſti. Sic ſtephanus lapidantibus. Sic dñs ieſus crucifigentibus grãꝫ obtinuit cum vtercꝫ dixit: Dimitte eis quia neſciunt quid faciunt. vbi valde iniuriantes excuſantur: Quaſi dicat. Non habent ſenſum: nõ enim ſciunt qđ faciunt. Ideocꝫ ipſis nõ eſt merito imputandum ſed parcendum. Ad amorem vere miſericordie ĩducere nos debet ꝙ deus in ſui natura ſumme miſericors eſt ⁊ in alijs miſericordiam diligit ſupra modum: ſicut ipſe dixit matthei.ix. Eũtes diſcite quid eſt: miſericordiã volo ⁊ non ſacrificium. Aliud inductiuũ miſericordie eſt ꝙ miſericordes deus: in miſericordes homines: ĩ iudicio ſine miſericordia iudicabit: teſte Jacobo apoſtolo: Judicium ſine miſericordia fiet ei: qui non fecit miſericordiaꝫ: ⁊ miſericordes

a deo miſericordiam copioſe
coſequentur. Feneratur enim
dño qui miſeret pauperi.i. cuʒ
magna vſura ⁊ lucro recipiet:
quicqd pauperibus: quis largi
tꝰ fuerit. Officiū miſericordie
eſt collocare ſingulos pro me/
ritis apud deum iuxta illud ec
cleſiaſtici.xvj. Omnis miſeri/
cordia: locū faciet vnicuiqʒ ſm
opera eius. Argumentuʒ vere
miſericordie eſt: cū aliquis ſibi
ſubtrahit quicqd ſalua vita ſibi
ſubtrahere poteſt. Inſuper con
tinue laborat etiaʒ ſuper vires
vt poſſit amplius indigentibꝰ
ſubuenire. Argumentum falſe
miſericordie eſt cum neceſſita
tem cuiuſlibet pro poſſe nō ſub
leuat: ſed dicit indigentibꝰ illō
iacobi.ij. Ite in pace ⁊ calefaci/
mini ⁊c̄. negans eis neceſſaria
Unde criſoſtomus: Oportet ſi
ex tuis tribueres non ita parcū
eſſe. Nunc autem que ſunt do/
minatoris das quare ⁊c̄.

¶ De concordia. Capl'm.xv.

Concordia vera ⁊ per/
fecta ad deum eſt vniri
voluntati diuine in pro
ſperis ⁊ in aduerſis: et ꝑ poſſe
diuinis moribus ⁊ exēplis ieſu
chriſti conformari. Dicit enim
ioannes quia nihil dignius eſt
q̄ʒ vt homo ſui cōditoris ſit imi
tator: ⁊ ſm modum ꝓprie facul
tatis diuini opis executor. Hāc
vnionem petiuit nobis dñs in
penultimo inſtanti vite ſue.d.
Sicut tu pater in me ⁊ ego ī te
vt ſint vnum in nobis. Itē vera
concordia ad primos eſt cū oī/
bus in omībꝰ: idem ſapere ideʒ
ſentire: que ſunt ad deum: ſic in
ꝑmitiua eccleſia multitudinis
credentiū erat cor vnum ⁊ aīa
vna in deo.i. ad omnia que ad
deum ſpectabant. Item alijs cō
formari ī cibo: potu: ſomno: mo
ribus ⁊ operibus: que non ſunt
contra deum nec contra ꝓfeſſio
nem ſuam: nec contra ꝓfectōeʒ
vt plures lucrifaciamus: ſicut
apoſtolus factus eſt infirmus:
imo omnia omnibꝰ factus eſt
vt oēs lucrifacerent. Ad amo/
rem vere concordie inducere
nos debet q̄ valde laudabilis ē
eſt deo ⁊ valde placita concor/
dia fratrum: ſicut ipſe dicit ec/
cleſiaſtici.xxv. In tribus bene
placitum eſt ſpiritui meo q̄ ſūt
probata coram deo ⁊ homini/
bus. Cōcordia fratrum ⁊c̄. Nā
miſeri homines hoc ſeruāt in
terris qd angeli ſeruare nolue
rūt in celis. Ad idem inuitare
debet diligentia ieſus chriſti q
fecit concordiam inter deum ⁊
hominem ⁊ inter apoſtolos cū
eſſet ꝯtentio inter eos qs eorū
videret eſſe maior: ⁊ cum indi/

gnarētur.x.apoſtoli de iacobo ⁊ ioanne eo ꝙ volebant ſedere ad dexteram ⁊ ſiniſtram eius. In his omnibus chriſtus concordat eos. Argumentū vere concordie ad deum eſt teſtimonium conſcientie.ſ. non eē peccatis inuolutū ſicut apoſtolus habuit.j.cor.iiij.d. Nihil mihi conſcius ſum. Et iob. Neqꝫ enī reprehendit me cor meum in omi vita mea.xxvij. Uel feruēs deſiderium proficiendi: in oībus bonis ſm dei ordinatiōeȝ. Argumentum vere concordie ad proximuȝ habet: qui ad oēs tam ſancte ſe habet vt de ipſo q̄relam non moueat:nec etiā verbum malum loqui de ipſo valeat. Utrūqꝫ argumētum hoc habuerunt parentes ioannis baptiſte. Erant eni ambo iuſti apō deum:incedentes in omnibus mandatis ⁊ iuſtificationibꝰ domini quantum ad primuȝ: ſine querela quo ad ſcōm luce p̄. Similiter argumentuȝ de vtroqꝫ habuit iudith de qua ſcriptum eſt: Erat in omnibus ſamoſiſſima:qm̄ timebat deū valde:nec erat qui vllum verbum loqueretur de ea. Argumentum falſe concordię inter deum ⁊ hoīeȝ eſt qn̄ aliquis non ſollicite inueſtigat conſcientiam ſuam: ⁊ ſic per erroneam ꝯſcientiā ſuam credit ſe placere deo cum in oībus vere diſpliceat. Argumentum falſe concordie ad primuȝ habet cui bona opera ⁊ ſcī mores aliorum in corde diſplicēt: que tn̄ qn̄qꝫ cōmendat. Argumentum autē diſcordie inter deum ⁊ hominem: eſt cum hōi diſplicet diuina ordinatio circa creaturas ⁊ diuini mores:⁊ econtra exempla ⁊ ſanctiſſima opa ieſu chriſti. Unde ſcriptuȝ ē diſplicet deo:cui diſplicet dominus. Argumentuȝ diſcordie ad primuȝ habet qui ſenſū ſuū alijs ꝑponit:⁊ ſemꝑ ſenſuȝ aliorum poſt ſe trahere nititur ſeu diſponit ac nunq̄ȝ alioꝝ ſenſuȝ ſuo ſenſui coadunare ꝓponit.

¶ De conſtantia. Caplm.xvj.

Conſtantia vera ⁊ perfecta eſt:cum homo nec in ꝓſperis nec in aduerſis a perfectione ſubtrahi pōt: ſicut iob.xxvij. donec deficiam inquit non recedam ab innocētia mea. Juſticiam enim ī quā tenere cepi non deſeram. Nec minis nec blādicijs induci pōt ad tranſgreſſionem votorum ⁊ diuinorum preceptorum: ſicut ſeptem fratres:vt habetur lib. machabeoꝝ:q precīſis linguis ⁊ abſtracta cute capitis ⁊ ceſis peduȝ ſūmitatibus ⁊ manuum in ollis eneis viui coquebanf.

Et eleazarus ſub ſimulatiõe no
luit illicitas comedere carnes
ſed dixit ſe velle premitti in in
fernum. Illam veram conſtan/
tiam habet qui nunq̃ȝ a laude
diuina ceſſat: iuxta illud pſalmi
xxxiij. Benedicam dominum
in omni tempore. ⁊ non ceſſat
a feruenti deſiderio ꝓficiendi.
Nam teſte leone papa: nemo ē
qui in hac vita perfectior ſan/
ctiorq̃ȝ eſſe non poſſit: vt ibi q
libet incidit in deficiendi peri
culum: vbi proficiendi non po/
ſuerit appetitum. Ad veram cō
ſtantiam inducere nos dȝ mar
tyrum conſtantia ⁊ ꝑcipue vir
ginum: que in ſexu fragili eter/
nam gloriam per conſtantiam
meruerunt. Sed amplius vos
mouere debet ad conſtantiam
iudeorum pertinacia ⁊ hereti
corum: ⁊ temeritas peruerſorū
hominum in ſuis malicijs: qui
perfidia atq̃ȝ pertinacia iniqui
tatum ſuarum graue tormen/
tū habent in conſcientia in pre
ſenti: grauiſſimam penam cor
poris ⁊ anime expectantes. Ar
gumentum vere conſtantie eſt
cum quis nec per amiſſionem
rerum: neq̃ȝ per vite corporis
amiſſionem ceſſat ab omnibus
que deo placent ſicut thobias a
ſepultura mortuorum non ceſ/
ſauit ꝓ qua rex ſenacherib oīa
ſibi abſtulit: ⁊ inſuper occidi ꝑ/
cepit. Sic daniel ab oratione ñ
ceſſauit. Sic apoſtoli poſt reſur
rectionem chriſti nec ꝓpter fla
gellationem: nec ꝓpter mortis
timorem a manifeſtatiõe nois
chriſti ceſſauerunt dicentes ad
uerſarijs: An deo magis obedi
re oportet an hoibus voſipſi iu
dicate. Argumentum inconſtā
tie eſt cum quis ꝓter fauorē ho/
minū: vel ꝓpter lucruȝ aliquod
obtinendum recedit a vie iuſti
cie: ſicut balaam ꝓpter amicitiā
⁊ munera balaach: preceptum
dn̄i dicere nolebat populo iſrł
ſed ⁊c̄. vel propter timorē rex
temporalium ſicut ille diues re
ceſſit triſtis a domino ieſu: cuȝ
ſuaderet ei perfectionem. Erat
enim multas habens poſſeſſio
nes quas diligebat. Uel ꝓpter
timorem corporis ſicut omnes
apoſtoli a dilecto domino ieſu
fugerunt tēpore paſſionis eius
Mathathias vero contēnens
omnes homines ⁊ honores a
nuncijs regis exhibitos ⁊ mu/
nera promiſſa relinquens oīa
ſua: fugit i montes vt legem do
mini cōſeruaret. Iſtum nec ap
petitus regalis amicitie: nec ti/
mor rerum temporalium amiſ
ſionis retraxit a via iuſticie. Si
milit̄ nec timor corꝑis retraxit
btm̄ ſtephanū a vita iuſta: ſȝ in/

tuens in celum inter lapidum preſſuras in chriſto fixus pmã ſit. Similiter etiam nec paulus retrahi potuit a veritatis ſemita: qui dixit non ſolũ alligari ſʒ etiã mori paratus ſuʒ pro nõie dñi noſtri ieſu chriſti in hirlm.

¶ De largitate. Caplm. xvij.

Largitas vera et pfecta eſt cum aliquis oĩbus indigenibus res tẽporales p poſſe ſuo hilariter adminiſtrat imo etiã oĩbus ſpũalia dona requiſitus libenter cõmicat: vʒ in confeſſionib⁹: pdicationib⁹: ꝯſilijs et doctrinis. Nec ſolũ deſiderantibus et nõ curãtib⁹ doctrinã predicationũ ſm ꝯſiliũ apli oportune iportune pticipat imo etiã inuitis et ignorãtibus orones gemitus et fletus cõmẽdat dño. Nec in hoc ſufficit de largo niſi etiã ſe totũ euiſceret in ſtudio: in meditationibus inſcis opibus ꝯtinue p ſalute omniũ pximoꝝ. Ad hanc largitatẽ inducere nos debet appetitus ꝯformitatis dei: qui tam ꝯtinue dat oĩbus dona ſua tẽporalia et ſpiritualia etiã non petẽtibus et ſup oĩa carnẽ ſuam et ſanguinem ſuũ. Nec ſufficit ei ſua dona dare ſimpliciter: niſi etiã ſe ipm in imenſum det: In ſingulis donis cõmẽdat largitatẽ ſuã q nulli negat dona ſua quantũcũqʒ aduerſet ſibi: imo pluries in nocte et die dona ſua turbis elargitur oĩbus: licet ab eis offẽdatur. Approbat in hoc largitatem ſuã qñcũqʒ eni aliquã oportunitatẽ inuenit in recipiẽte ſtatim ab affluitiõe ſpũaliũ donorum nequaqʒ ſe poterit ꝯtinere licet ex ſapia diuina cognoſcat qd recipiẽs illa dona in pximo debeat amittere vel ea ꝯtinuo deturpare et ipm p eandẽ ipugnare. Ad ipm nos inducere debet q aliena ſunt: que damus Et puerbiũ eſt q late corrigie inciduntur de pellibus alienis Unde Chriſoſtomus: Oporteret ſi ex tuis tribueres nõ tam parcũ eſſe nunc aũt q̃ dñatoris ſunt das: cui⁹ grã puſillanimis es? Argumentũ vere largitatis eſt cum aliqs dat ſua indigentibus ſine merito alicuius et ſine ſpe cõpenſatiõis: ſicut dedit ſe dñs ieſus et aiam ſuã: et hoc eſt magne pfectionis. Nec ſufficit vere largo ſua dare etiã p ſalute pximorũ tpe neceſſitatis ſed vſqʒ ad mortẽ exhibet ſemetipʒ ſicut btũs iohãnes docet. j. Jo. iij. Si xps aiam pro nobis poſuit ſuã et nos debemus etc. Ad hoc tñ magis obligant plati. Hanc largitatẽ habuit apls paulus. ij. cor. xij. Ego ipe libẽter impẽdar pro oĩbus vrĩs Et idem. j.

cor.xv. Quottidie morior pro/pter gloriā vrām .i. mortis ſuſti neo picula. Uere larg⁹ ſine ſpe recōpenſationis dat dño totū qd̄ eſt ⁊ qd̄ hʒ ⁊ pōt ad eternaʒ laudis augmētationē ſingulis angel' ⁊ ſcis ad ꝑpetuā exultationē ſingulis pctōrib⁹ ad ꝯuerſionē: iuſtis ⁊ pfectis ad ꝯformationē ⁊ ꝯſeruationē ſingul' purgandis ad penaꝝ mitigationē ⁊ abreuiationē. Argumentū falſe largitatis eſt cuʒ aliquis dat ſua vt laudet' ne alijs vilior reputet' vel vt a clamore paupis liberet'. Et tunc rem ⁊ meritū ꝑdit. Item falſus largus eſt: qui dat ſua ꝓpter coactionē vel propter aliquē fauorem: vel ꝓpter ſpem grē in pñti ⁊ glorie in futuro vel timorem iudicis: qui ꝑcipit dare cuius ꝑcepti transgreſſionē ipune non tranſiret.

¶ De veritate. Caplm. xviij.

Veritas iuſta eſt qñ ꝯcordant vere mens ⁊ lingua ⁊ opa vt quod ſentit in corde profert in ore: pficit in opere exemplo apl̄i inuitantis phyl. iij. Eſtote imitatores mei ⁊ obſeruate .i. imitamini eos q ambulāt ſm formā noſtrā .i. ſicut ego credo doceo ⁊ viuo. Ille verax eſt q deo ⁊ hominibus imutabiliter omnia vota ſua ſinat ⁊ oia verba ſua ſemel dicta ope cōplet niſi ea ſalubriori conſilio qñqꝫ mutet ſicut dñs qñqꝫ ſniāꝫ ꝓpriam mutauit vt in ezechia ⁊ in niniuitis. Ad amoreʒ veritatis nos inducere debet: quia chriſtus eſt veritas ⁊ quia veritas ſemꝑ in ſe eſt amabilis Et licet aliquibus qñqꝫ grauis ſit veritas ⁊ intolerabilis: non eſt hoc ex parte veritatis ſed ex mala voluntate eoꝝ: quā liben' implerēt ſi veritatē contrariaʒ non haberēt. Caſtis ⁊ humilibus amabilis eſt veritas: que comendat caſtitatē ⁊ humilitatem ⁊ deteſtatur ipudicitiā ⁊ ſuperbiā: quia minus ꝯtraria eſt ipudicis ⁊ ſuperbis: qui conſcientiā ſuam in oppoſitis firmauerunt. Item quia veritas vincit oīa ſicut probatū eſt in eſdra in libro eius ⁊ quia veritas immutabilis eſt ſicut dicit dñs ieſus: Facilius eſt celum ⁊ terraꝫ tranſire: qꝫ verba ꝑterite mea. Argumentū veritatis eſt cum quis nec pro fauore alicui⁹ nec pro vtilitate ꝓpria nec ꝑ amiſſione rerū vel corporis veritatē in ſe relīqt: nec diſſimulat nec paliat ī alijs: nec vnqꝫ ex ꝓpoſito aliqd̄ falſū dicit: nec dicere ꝓponit: nec verba ſua ſemel niſi propter cauſaꝫ neceſſariā dicta ꝑmutat: exemplo balaam. n. Si dederit mihi balaach domum

plenam argenti: nõ poſſum di/
cere niſi qd dixerit mi dñs. Et
ſimiliter exemplo michee danie
lis ⁊ oium aliorũ pphetaꝝ: qui
nulla cauſa vinci poterant vt a
veritate verbis vl' factis aliqua
tenus deuiarent. Argumentũ
falſitatis eſt vnũ habere in cor
de ⁊ aliud in ore ⁊ verba ſua ex
facili ſine cauſa vtili ⁊ neceſſa/
ria pmutare. Ille vero nõ ſolũ
fallax ē vt dicit Chryſoſtomus
imo etiã pditor eſt veritatis q
traſgrediēs veritatē palam p
veritate loquitur mendacium
ſed qui etiam non libere pnun/
ciat veritatē: quã libere conue/
nit defendere.

De mãſuetudine. Caplm. xix

Manſuetudo vera ſiue be
nignitas eſt cum pp̄ter
illatas iniurias mens
nequaꝗ̄ exacerbat nec cordis
amaritudo exterius indicatur
ſed eſt quaſi homo non andiēs
⁊ non habens in ore ſuo redar
gutiones: exemplo ieſu chriſti
dicentis: Ego quaſi agnus mã
ſuetus qui portatur ad victimã
qui coraꝫ tōdente ſe obmuteſcit
⁊ non aperit os ſuum hiere. xj.
Unde dicit gloſa ſuper Mat/
theũ. xj. Mitis eſt quoniã mē/
tis aſperitas ſeu amaritudo nõ
afficit: ſed omnia equanimiter
ſuſtinet. Huius virtutis magni
tudine quaſi magiſtrum ſe fecit
dñs ꝙ non faceret niſi vna ſum
me pfectionis hec virtus eſſet
Diſcite inquit a me: qꝛ mitis ſuꝫ
⁊ humilis corde. Manſuetus
nec irritat nec irritaf nec nocet
nec nocere cogitat. Mitis eſt
qui malis dñatur moribus. hec
ideo dicit gloſa. Ad amorē mã/
ſuetudinis nos inducere debet
britudo pmiſſa: ex pſona xp̄i d.
Beati mites ⁊c. Manſueti aũt
hereditabunt terram ⁊c. Argu
mentum vere mãſuetudinis eſt
cuꝫ mens in afflictione nõ mur
murat: nec v̄bis mordētes non
mordet: ſiue remordet ſꝫ nec in
facie aliquã aſpitatē demõſtrat
ſed quietum animũ ad inhabi/
tandum deo ſemper reſeruat.
Argumentũ falſe manſuetudi/
nis eſt cuꝫ homo verba mollia
⁊ manſueta profert: faciem man
ſuetudinis aut manſuetam ex/
hibet: ⁊ tamen grauē amaritu/
dinem in mente portat.

De fide. Capitulũ. xx.

Fides vera eſt credere
patrem ⁊ filium ⁊ ſpiri/
tum ſanctũ eſſe vnũ ve
rum deum: ⁊ ꝙ in his tribus p
ſonis eſt vna ⁊ inuiſibilis dei/
tas: equalis gloria: coeterna ma
ieſtas. Quilibet eorum eſt in
creatus: imenſus: eternus: ſum
me bonus ſapiens omnipotēs

deus ⁊ dominus nec tamē ſunt
tres increati imenſi boni eter/
ni ſapientes aut tres dij aut do
mini: ſed vnus increatus ⁊c.
Et in his tribus perſonis nul/
lus eſt prior aut poſterior: quia
coeterni ſunt nec aliquis maior
aut minor: quia per omnia ⁊ in
omnibus ſunt equales. Diffe/
runt tamē proprietatibus: quia
pater eſt īgenit⁹ a nullo habēs
originem. Filius vero a patre
eſt genitus lumen de lumine
de⁹ verus de deo vō. Spūs ſan
ctus nec eſt creatus nec genitus
ſed equaliter procedit ab vtro/
q3. Item vera fides iubet cre/
dere ꝙ dominus noſter ieſus
chriſtus eſt verus de⁹ ⁊ verus
homo eternaliter natus de pa/
tre ſm deitatem: temporaliter
natus de matre ſm humanita/
tem ⁊ per omnia equalis patri
ſm deitatem paſſibilis ⁊ morta
lis ſm humanitatē. Item verā
fidem habens credit omnes ar
ticulos vij ptinentes ad deita/
tem ⁊ vij ad humanitatem ieſu
chriſti. Ad veram fidem nos
inducere debet fides antiquo/
rum fidelium ſcilicet abraam
iſaac ⁊ iacob moyſi ⁊ ſimiliū ⁊
infideliū vt iob ⁊ raab meretri
cis ⁊ ſimiliū. Per hnac placu/
erunt omnes antiqui deo. Ad
hanc nos inducere debet du/
plex fidei vtilitas. Nam vera fi
des omnia poteſt: oīa īpetrat
teſte dn̄o ieſu. Omnia poſſibi/
lia ſunt credenti ⁊ quicqd oran
tes petitis ⁊c. Etiam ſi dicere/
tis monti huic tollere ⁊c. ſicut
montes caſpij petente alexan/
dro adunati ſunt. Argumentū
vere fidei eſt frequēs exercitiū
in bonis operibus. Nam ſicut
corpus mortuū eſt ſine ſpiritu
ita fides ſine opib⁹ mortua eſt
vt dicit Jacobus. Argumentū
falſe fidei eſt nō credere ſcriptu
re per oīa ſed putare ꝙ omnia
fiant ex fato vel curſu nature ⁊
non ex dei ꝓuidentia. Item di/
cit auguſtin⁹ ꝙ ille deū eſſe nō
credit: qui ea preſenti deo facit
que publice pn̄tibus hoībus fa/
cere pertimeſcit. Ite3 hierony
mus: Non eſt vere chriſtianus
qui non audiet in eo ſtatu mori
in quo audet viuere. Heu mul/
te fuerūt olim hereſes de q̄bus
ſubdit hieronym⁹: Liberū cōfi
temur arbitriūm: vt dicamus
nos ſemper dei auxilio indige
re ⁊ tam illos errare qui cum
manicheo dicūt hominē pecca
tū vitare non poſſe q̄3 illos qui
cū iouiniano aſſerūt hoīe3 pec
care nō poſſe: q2 vterq3 tollit aī
libtatē. Nos aūt dicim⁹ hoīem
⁊ poſſe peccare ⁊ non peccare.

¶ De ſpe. Capitulū. xij.

Spes vera eſt certa expe
ctatio future beatitudis
proueniens ex dei grã ⁊
meritis precedẽtib⁹. Hec duo
neceſſaria ſunt ad veram ſpem
Gratia enim dei non niſi p̱ me
rita conſeruat. Meritis autẽ
ſine gratia nemo ſaluat. Spes
ergo ſine meritis non eſt ſpes:
ſed preſumptio dici põt. Ille ve
ram ſpem habet: q̄ licet frequẽ
ter ſe in bonis operibus exerce
at: nunq̄ tñ in ſuis meritis ſed
ſolum in ſuperabundanti boni
tate ⁊ largitate dei confidit: ne
ſciens vtrum deo bona ſua pla
ceant: cũ oẽs iuſticie noſtre ſint
ſicut pannus menſtruate. Ille
ſpem veram habet: qui deo ſa
crificium iuſtum offert: iuxta il
lud pſalmi. iiij. Sacrificate ſa
crificium iuſticie ⁊ ſperate i do
mino. Illud ſacrificium eſt vni
genit⁹ dei filius chriſtus ieſus:
qui ſe p̱ peccatis totius mundi
obtulit deo patri in grã crucis
ampliorem emendam offerẽs
q̄ totus mundus debebat. Suf
feciſſet vt dicit ambroſius vna
gutta tam p̄cioſi ſanguinis ad
redimendum totum genus hu
manum: ſed abũdanter effudit
vt abundantiam dilectõis oſtẽ
deret. In hoc ſacrificio eſt tota
ſalus et ſpes noſtra iuxta illud
Bernardi: Peccanti mihi pec
catum grande conſcientia tur
babitur ſed non perturbabitur
quia vulnerum dñi recordabor
Ego vero qđ mihi deeſt ex me
fidenter mihi vſurpo in vulne
rib⁹ ieſu chriſti: que miſericor
dia affluunt nec deſunt forami
na p̱ que defluat miſericordia.
Ipſe enim ieiunauit: vigilauit
⁊ orauit: ſudauit: laſſatus eſt: la
chrymatus eſt: flagellatus eſt:
crucifixus eſt vt in ipſo ſupple
mentum omnium defectuũ ha
beamus. Ad veram ſpem beati
tudinis inducere nos debet ex
cellentiſſim⁹ ieſu chriſti amor:
quo cogente cum tanta amari
tudine ſalutem nobis p̄meruit
vt ne obtenta nobis ſalus depe
riret: diligentiam tantã adhi
buit: vt cõferret nobis angelos
ad p̄tectionem: ſcripturã i eru
ditionem: exempla ſua ⁊ ſancto
rum ſuoꝝ ad demonſtrationẽ:
corpus ſuum ⁊ ſanguinẽ ad cõ
firmationẽ. Argumentũ vere
ſpei habet: qui viriliter reſiſtit
malis ⁊ conformatur in bonis
qui vtilis eſt in agreſſu arduoꝝ
⁊ fortis in perſeuerantia ipſoꝝ
iuxta illđ pſalmi: Viriliter agi
te ⁊ cõfortetur cor veſtrum ⁊c̃.
Argumẽtũ falſe ſpei habet qui
precepta ⁊ vota tranſgreditur
non curãs vitam ſuam corrigẽ
preſumens nimis ſine meritis

de bonitate dei. Talis ſpes va/
na eſt: ſic dicit in libro ſapie. v.
Spes impij tanq̄ lanugo que
a vento tollitur ⁊ tanq̄ ſpuma
gracilis que a ꝓcella diſpergit
⁊ tanq̄ fumus qui a vento dif/
funditur: ⁊ tanq̄ memoria hoſpi
tis vnius diei pretermittis.

De timore Caplm. xxij.

Timor iuſtus eſt fide et
moribus diuinorū dili/
gēs cuſtodia preceptoꝝ
Juſtus timor eſt anxietas: cor
da trahens hominū ab illicito
vſu mēbroꝝ ſenſuūq̄ exterioꝝ
⁊ affectionū interioꝝ: ne aīa vl'
a deo ſeparetur vel a familiarita
te ipſius aliquantulū elongetur
cauens etiā ne mens vel in ci/
bo vel in potu vel ſomno vl' ali
qua creatura minimā dilectio
nem querat: ⁊ ſic a feruore tor/
peſcat. Hanc anxietatem habet
ſponſa ad ſponſum chariſſimū
ne in aliquo motu inceſſu v̄bo
vel facto ipm̄ offendat: q̄ igrati
tudinē eiꝰ icurrat Jſte timor co
git nō ſolū a pctīs grauibꝰ imo
etiā a venialibꝰ abſtinere. Naȝ
ex ꝯſuetudine venialiū ſecuri/
tas mentis ⁊ familiaritas dei
amittit ⁊ gr̄a mltiformis cōica
ri negligit. Ad iuſtum timorē
nos iducere dȝ multiplex eius
vtilitas. Eſt eni initiū ſapie ps
teſte. c ix. Et iuxta illō q ſine ti/
more eſt non poterit iuſtificari
Jtē eſt ſignaculū ⁊ ꝯcluſio oīum
v̄tutū ⁊ gr̄aꝝ: iuxta illud ecl'iaſti
ci. xxv. Timor dei oībꝰ ſe ſuppo
nit. Ubi nō eſt timor dn̄i: ſubito
oīs gr̄a diſpgit ⁊ ꝯſcia ꝑuertit
ſm illud ecl'iaſtici. xxvij. Niſi te
nueris te inſtāter in tīore dn̄i
cito ſubuertet domus tua. Aliā
vtilitatē timoris dn̄i dicit Ber
nar. Jn v̄itate didici nihil adō
efficax eſſe ad ꝓmerendā gr̄aȝ
retinēdā ⁊ recupādā: q̄ȝ ſi ſp in
ueniaris corā deo nō altū ſape
ſȝ timē. Tūc cū arriſerit gr̄a ne
idigne operis ex ea tīe cū receſ
ſerit q̄i mox caſurꝰ: tīe deū ſi de
nuo ruerſa fuerit ne reciduū pa
tiaris. Ad idē nos iducē debet
miſerabilis caſus angeloꝝ de q̄
iob ait. iiij. Ecce q ſuiūt ei non
ſunt ſtabiles ⁊ in anglis ſuis re/
pit ꝑuitatē: q̄nto magis q inhi/
tāt domos luteas ⁊ terrenū hn̄t
fundamētū: ꝯſument velut a ti/
nea. Et caſus ſcōꝝ viroꝝ ab ini/
tio mūdi ſicut fuit adam ſanſon
dauid ⁊ ſalomon: ⁊ oēs apl'i. Et
heu hodie viri ſciſſimi ꝓſternū
tur iuxta illud ps. Cadēt a late/
re tuo mille. i. q deberēt ſedere
ad latus iudicis in iudicio: ⁊ de
cem millia a dxtris tuis. i. q de
berēt locari ad dextrā ieſu xpi
Un̄ dicit glo. Sūt mlti q ſe pu/
tant cū xpo iudicaturos ⁊ ſunt

multo plures q̄ ſe putant collo
cādos a dextris inter ſaluādos
ſʒ q2 de ſe p̄ſumūt nō hn̄tes ī al
to radicē charitatis defixā dci
dūt a cogitatiōib⁹ ſuis. Ad idē
nos īducē debēt exēpla ſctōꝝ ti
mentiū deū ſicut iob q̄.xxxj. de
ſe dicit: Quaſi tumētes fluctus
ſup me: ſemp timui deū. Et ſilr
illud iob.xvij. In pfūduʒ īferni
dſcēdet aia mea. Dicit glo. Pē
ſate qs vīm de rege ſecurus ſit
cū d ea trepidat ipe quē iudex
laudat. Itē hiero. de ſeipo dic:
Quotiēs diez iudicij cogito to
to corpe ꝯtremiſco Quid ergo
nos miſeri acturi ſum⁹ vbi tāti
viri trepidāt? Argumētū iuſti
timoris hʒ: q tā ſolicit⁹ ē oīuʒ q̄
dei ſūt vt nullo tpe vel loco qc/
qd eoꝝ negligat q̄ ſibi poſſibi/
lia ſunt: imo p poſſe oīa ſernēt
opaē. De hoc dr̄ ī eccl. vij. Qui
timet deū nihil negligit. Et ite
rū.xv. Qui timet deū faciet bo
na ꝛc. Argumētuʒ iniuſti timo
ris hʒ q̄ p amiſſione rerum vel
corpis: nō pter deū bonū fac:
vel maluʒ dimittit. Hūc timorē
phibet dn̄s. d. Nolite timē eos
qui occidūt corp⁹. Et iſa.lj. Tu
quis es vt timeas ab hoīe mor
tali? Talibus dicit dn̄s: vbi ſunt
dij eoꝝ in quibus habebāt fidu
ciā ꝛc. ſiue gaudiū.

¶ De leticia. Cap.xxiij.

Leticia vera ē de his q̄ in
deo ſunt. Mā enim oīs
gaudij ē ī deo. ſ. potētia:
ſapientia: bonitas: largitas: pul
chritudo: beatitudo: mīa: iuſti/
cia: veritas: nobilitas: ſanctitas
māſuetudo: fidelitas: charitas:
humilitas: ꝛ ſiqua ſunt ſilia: et
ꝙ oīa īmēſa ꝛ eterna ſunt ī deo
Ille verā leticiā hʒ q̄ ſynceram
hʒ ꝯſciētiā: videlicet oīb⁹ factis
ſuis: nec vnq̄ traſgredit ſcien/
ter p̄cepta dei vel vota: ſʒ ſemp
intēdit pficere ꝛ exemplis ieſu
xpi ꝛ diuinis morib⁹ ꝯformari
De hac ꝯſcia gaudebat ꝛ glia/
bat apl's dicēs: Glia nr̄a hec eſt
teſtimoniū ꝯſcientie nr̄e: qd̄ in
ſimplicitate ꝛ ī ſynceritate dei
nō ī ſapīa carnali: ſʒ in grā dei
ꝯuerſati ſum⁹ ī hoc mūdo. Ad
verā leticiā inducere nos dʒ ꝙ
ſup oīa bon⁹ de⁹ ꝛ iter oēs crea
turas ſolā creaturā humanā in
tātū ſibi vniuit: vt vere dicatur
deū eē hominē: ꝛ hominem eē
deū. Et qcq̄d hʒ deus p nāʒ: hō
hʒ p grāʒ. Nuſq̄.n. angelos ap
phēdit ſed ſemē abrae: vt dicit
apl's ad hebreos.ij. glo. chryſo
ſto. Reuera magnū ꝛ mirabile
ē carnē noſtrā ſurſum ſedere: ꝛ
ab angelis ꝛ archāgelis adora
ri. Aliud iductiuū ē ꝙ nos cer/
tificauit de eterna btitudine p/
miſſis legis pphetaꝝ iuramen

ro. Iuſiurandum qd iurauit ad abrahã patrẽ noſtrũ daturũ ſe nobis: p priuilegia euãgeliſtarũ: p teſtimoniũ aploꝝ: p pignus ſpũs ſci i baptiſmo p arã.i. pguſtationẽ i deuotiõe ⁊ dulcedie dei p obſidẽ q ẽ xp̃s vnigenit⁹ dei. Ad hĩ duplex gaudiũ hortatur nos aplꝰ phil.iiij.d. Gaudete in dño ſp: videlicet ppt diuinã vnionem: itẽ p dico gaudete ppt eterne btitudinis certitudinẽ. Argumentũ ⁊ mã vere leticie hꝫ q iternã iſpirationem certificat⁹ ẽ de remiſſiõe oium pctõꝝ: qb⁹ tã grauit deũ omnẽqꝫ creaturã offenderat: omnẽqꝫ grãꝫ collatã amiſit ⁊ pferendã demeruit. Hãc certitudineꝫ habuit maria magdalena cui dñs dixit Luce.v. Remittunt tibi pctã tua. Aliud argumẽtuꝫ ⁊ mã leticie ẽ ſecuritas i mẽte ꝙ ſit fili⁹ dei heres celeſtis regni. Hãc ſecuritatẽ dat.ſ.ſ. vt.d. aplꝰ rr. vi. Spũs dat teſtimoniũ ſpũi nr̃o ꝙ filij dei ſumus: ꝙ ſi filij ⁊ heredes. Hãc certitudinem habuit aplꝰ cũ dixit ibideꝫ: Cert⁹ ſum ꝙ neqꝫ mors: neqꝫ vita: neqꝫ aliq̃ creatura poterit nos ſeparare a charitate dei. Argumentũ vane leticie eſt delectari i trãſitorijs: ſiue ſint res tpales: ſiue ſint amicitie carnales: ſiue ſit cõmoditas vl leticia tpalis. Hec leticia eſt laque⁹ triſticie. Cũ.n. trãſeũt illa: trãſit ⁊ leticia: ⁊ niſi de corde pcedat talis leticia nunq̃ꝫ intrabit veraꝫ leticiã: qꝛ ſimul eſſe nõ poſſunt ſicut ignis ⁊ aqua que mutuo ſe expellũt. Habet et aliqñ leticia naturalis: qñ homo cogitat vel loquitur: vel audit loqui: vel legit de perfectione dei: vel etiaꝫ habetur de appetitu regni celeſtis naturaliter. Omnes enim naturaliter appetunt beatitudinem. Hec leticia ſimiliter vana eſt ⁊ difficulter cognoſcitur quando eſt gratuita ⁊ a deo: et quando naturalis. Felix eſſet q dicere poſſet cum iſa.lxj. Semper gaudens gaudebo in domino creatore ⁊ exultauit anima mea in deo meo redemptore.

¶ De triſticia. Capitulum.xxiiij.

Triſticia vera eſt dolor cordis p oibus iniurijs q̃s patiens de⁹ innocenter ſuſtinuit a creaturis ſuis a principio mundi ⁊ in finem ſuſtinebit tam a ſpũalib⁹ q̃ꝫ a ſclarib⁹ hoib⁹. Iſte dolor innumerabiles lachrymas ſanguineas elicẽ dꝫ ab oculis ſinguloꝝ deũ amãtiũ. Alia pevere triſticie ẽ ꝙ hõ frequẽter i tẽtatiõib⁹ ſiue repugnãtia ſupat. Qñ.n. aliqd

videt vel audit in volatilibꝰ q̄z
reptilibꝰ qđ spectat ad ĩpudici/
ciá:statim mēs ĩpudicis cogita
tióibꝰ:vel affectióibꝰ: vel volū/
tatibꝰ sordidaꝭ. Qn̄ vo percipit
aliqđ aīa ex qnqz sensibus qđ
mouē pōt ad vanā gloriā:inui
diā:irā:rācorē:detractiōē:aua/
riciā:vel carnalez amicitiā: vel
aliquod pctm̄ statiz sine pugna
deijcit ĩ aliqđ p̄dictorū dubiꝰ si
vnq̄z a tali casu resurgat:ꝛ si au
xilio dei resurgit ĩcertꝰ ē si vn/
q̄z recupat grāz quā habebat ꝛ
tantā sicut ante habuit. Hō p se
cadere pōt: certe p se vo resur
gere nunq̄z pōt:quia ē vadēs ꝛ
non rediens. Alia ps vere tri/
sticie ē ꝙ multiplex grā affluēs
a fonte pietatis diuinū ad nihi
lū redigiꝭ: eo ꝙ nō reuertiꝭ ad
suū p̄ncipiū: vn̄ fluxit cuz multi
plici fenore ſm ordinationem
dei: hoc oēs creature digne de
flere nō possent. Ad verā tristi
ciā nos ĩducere dz sanctissimū
exēplū vite iesu xpi:cuiꝰ aīa tri
stis fuit vsqz ad mortem a p̄nci
pio vite sue: qr etiā tristes btōs
eē ꝯfitenꝭ. v. Beati q lugēt ꝛc.
Math. v. Quia nō nisi p tristi
ciā gaudia ĩueniri valēt: dicēte
q̄dā glo. sup canonicam iacobi.
Ad idē nos ĩducere dz vtilitas
ex ea pueniēs. Utilior est vera
tristitia q̄z vera leticia iuxta il/
lud eccle. vij. Melius ē ire ad
domū luctꝰ q̄z ad domū cōuiuij
Frequēter. n. ex tristicia qlibet
depmiꝭ: q q̄nqz ex vera leticia
eleuaꝭ. Et qđ miserabiliꝰ ē q̄nqz
fit hō spūalis post leticiā ꝛ men
tis deuotionez liberior illa die
ꝛ ĩcautior ĩ factis suis q̄z si nul/
lā leticiā habuisset. Alia ē vtili/
tas tristicie. Cū orō ꝛ cetera bo
na vngāt deū ꝛ mulceāt:lacbry
ma q̄ ē effectꝰ tristicie deum co
git siue pūgit:sicut dicit scriptu
ra. Argumētū vere tristicie hz
cuiꝰ mens ex dolore nō affligiꝭ
sed alleuiaꝭ:nec vult tristicia li/
berari:sed semp desiderat am/
pliorē. Tristicia vo a q̄ mēs af/
fligiꝭ: ꝛ a q̄ subito aliqs verbe/
rari conaꝭ iniusta ē:de qua scri
ptū ē puer. xvij. Spūs tristis ex
siccat ossa. Et iacobi. j. Ira viri
veniēs ex tristicia:iusticiaz dei
nō opaꝭ. Aliud argumētū tristi
cie vere hz q a delectamētis co
hibet sensus suos: nō videt:nec
audit:nec gustat:nec adorat ali
qd:neqz tangit aliqd p qđ post
tristiciā mitigaꝭ. Fugit etiā oēz
locū:oēs hoies: p quoꝝ ꝯsortiū
pōt minui dolor cordis. Certꝰ ē
enī securissimā viā esse in vera
tristicia finire vitam: iuxta illđ
eccle. vij. Cor sapiētū vbi tristi/
cia ē:cor stultoꝝ vbi leticia. Ar
gumētū false tristicie hz: q non

ꝯſiderās ſapiētiſſimā ordinati
onē dei torquetur ꝑ amiſſione
rerū tpaliū: vel ꝑ afflictione: vel
morte amicoꝝ: vel ꝑ ſui corpis
īfirmitate: vel ꝑ ſua correctione
triſtatᷣ. Talis nullā grāʒ ꝯfert ſʒ
mētē dilaniat: iuxta illud puer.
xxv. Sicut tinea veſtimento: ſic
triſticia nocet cordi. ⁊ alibi: In
merore animi deijcitᷣ ſpūs.

¶ De gratitudine. Cap. xxv.

Gratitudo vera ⁊ pfecta
ē extollētia donoꝝ dei i
aīa cuʒ anihilatiōe ſui ⁊
cordis debita reuerentia: Sic
magnificauit dauid dona man
datoꝝ dei dicētis: Dilexi māda
ta tua ſup aurū ⁊ thapozion. Et
ſalomō extollebat dñm in ſapie
dona: puer. viij. Precioſior eſt
ſapia cūctis opib⁹: ⁊ oē delecta
bile ei nō valet cōpari. Ille ve
rā gratitudinē hʒ: q omniū do
noꝝ dei idignū ſe ſentit: ⁊ quan
tū idigniorē ſe ſentit itātuʒ gra
titudo mētis excreſcit. Chryſo
ſtom⁹: Pro oībus q̄ retribuiſti
nobis o xpe nihil a nobis petiſ:
q̄ʒ ſaluari: hoc ipʒ retribuens ⁊
accipiētib⁹ grās agis. Ad verā
gratitudinē induere nos dʒ dā
tis actio: q ē de⁹ ops: mitiſſim⁹
pfectiſſim⁹: nobiliſſim⁹: beatiſ
ſim⁹: fideliſſim⁹: optim⁹. Item
donorū magnitudo: Nō ē tam
puū donum corpale vel ſpūale
qd adeo iflūit: i quo nō ſit īclu
ſus imēſus de⁹ cū diuina virtu
te. Itē pēſandus ē affect⁹ dātis.
Nō. n. ex ſe dimidio dat: vel cū
idignatiōe aliq̄: vel vt abſoluatᷣ
a nobis: ſʒ ex oī deſiderio diui
no ex tota dilectiōe ⁊ bonitate
ſua. Item pēſanda ē vtilitas do
noꝝ dei ſingula ad ſeipʒ cogno
ſcēdū. Dat. n. ad amādū: fruen
dū: ⁊ nos ad beatificādū. Item
pēſandū qd cogit ad dādū non
timor alicui⁹ mali: vel ſpes ali
cui⁹ boni: nec aliq̄ virt⁹ nr̄a: ſed
eterna ⁊ imēſa bonitas ſua. Itē
ꝯſiderādū ē idignitas nr̄a: qui
nec ipa vita digni ſum⁹: nec me
ruim⁹ eē vermes intᷣ alias crea
turas. Iteʒ alia vtilitas gratitu
dinis ad idē nos iducē dʒ. Nā
ipa agit fonteʒ diuine pietatis
⁊ mouet deū ad affluēdū: ſicut i
gratitudo exſiccāt fontē diuine
pietatis rorem mie: fluēta grē.
Quāto. n. maior ē gratitudo in
aīa: tāto habilior ē ad grām re
cipiēdā: ⁊ tāto amplius largiſſi
m⁹ de⁹ cogitᷣ ad largiēdum. Ar
gumentū vere gratitudinis hʒ
q pēſatis ſingulis pdictis q̄ va
lēt ad ḡtitudinē ꝑ ſingul' donis
paruis ⁊ magnis ex toto corde
grās agit: cū ea reuerētᷣ ſuſcipit
⁊ toto nixu ab amātiſſimo deo
accepta ipolluta ſuare ꝯtēdit.
Quō. n. donū amici gratū fuit:

qd gratãter ſuſcipit: ⁊ tã ſubito deturpat vel amittit? Nec ſolũ ĝtitudie idigem⁹i his q̄ ſũt ad nr̄az ↄſolatiōẽ:ſʒ etiã i his q̄ ſũt ad nr̄az aſſlictionẽ. Ex eadẽ.n. charitate ⁊ bonitate dat vtrũqꝫ Hinc ẽ q̄ thobias ait: Bñdico te dn̄e q꞉ caſtigaſti me ⁊ ſanaſti Ad eq̄lẽ.n. gr̄az i p̄nti ⁊ gl̄iam i futuro:de⁹ dat deuotionem ⁊ p mittit euenire tribulationẽ: vl̄ ad maiorẽ vtilitatez: ſic pmiſit iob.iõ dixit:Si bona ⁊c. Job.j. Quaſi dicẽt:Utrũqꝫ gratãr re cipe debem⁹⁊c. Argumentũ i gratitudinis eſt qñ re⁹obſtruit cor ſuũ aliq̄ mala voluntate:vel rãcore:vl̄ leuitate:vl̄ delectatio ne tpali:vel amicitia carnali:p qb⁹nõ põt ſpũalia dona recipe aut cũ pceptas gr̄as ↄſeruare nõ curat:⁊ collatis multiplica re ⁊ eis frui ẽm ordinationẽ di uinã p vtilitate cõi nõ laborat: aut cũ munerib⁹ a deo p̄ceptis in aĩa ⁊ corpe ⁊ virib⁹ aĩe ipm deum ipugnare nõ ceſſat: ſicut heu frequent ↄtingit. Tũc eniʒ ominia meret amittere: cũ eis vtitur ↄtra largitorem.

¶ De zelo. Cap.xxvj.

Zelus aĩaꝝ ver⁹⁊ pſect⁹ẽ qñ aliqs ſcis meditatiõi b⁹feruẽtib⁹deſiderijs la chrymis:vigilijs:ieiunijs:orõ nib⁹:p̄dicatõib⁹:ↄfeſſiõib⁹:ↄſi lijs:doctrinis alijſqꝫ bonis opi b⁹inſiſtẽs p aĩaꝝ ſalute laborat Quãta gr̄a hoc ſic deſcribit be da: Que gr̄a ſublimior et deo gratior cõuerſatio eẽ põt:q̄ꝫ eo rũ q quotidiano exercitio ali os ad auctoris ſui gr̄az ſtudent ↄuertẽ: ⁊ crebra aĩaꝝ acq̄ſitiõe fideliũ gaudiũ ſp patrie celeſti augẽ. Jtẽ greg. dicit: Nullũ oĩ poteñti deo tale ſacrificiuʒ ẽ: q̄le ẽ zelus aĩaꝝ. Et ſic ppt imaginẽ trinitatis ipreſſaʒ aĩab⁹. Ad ze lũ aĩaꝝ iducẽ nos dꝫ exemplũ ieſu xp̄i:q i oĩ vita ſua toto fer uore pctõꝝ ⁊ pſectoꝝ bonoꝝ cõ uerſionẽ ſitiuit:vt p redẽptiõe aĩaꝝ pditaꝝ ſingula mẽbra ſua ad ſingularem penã: ⁊ tandem aĩaʒ ſuã ad turpiſſimã mortem ↄferret teſte Bernardo: Tãtũ recõciliatiõis humane ſtudiuʒ ſibi fuit: vt ſua ſtipendia non at tenderet dum erroneum lucra retur. O quanta animarum di gnitas ⁊ quantus zelus dei ad animas pro quarum redempti one precioſum ſanguinem ſuũ totum obtulit dei filius deo pa tri cum tñ ſuffeciſſet vna gutta tam precioſi ſanguinis ad redi mẽdũ totũ gen⁹humanũ:ſicut dicit ambro. ⁊ maxime cũ nil ſi bi btitudinis decreſceret vel ac creſceret. Hãc nobilitatez aĩaꝝ nouit ſapiã dei:q̄ vobis eſt i co

gnita: qđ cõquerit bernardus dicẽs: Heu ꝙ tam parꝫ attendimus sic nobilitatẽ: q̃ pñte corpus viuit: cui⁹ abñtia ꝓbat quid eius pñtia ꝯtulerit: quã de⁹ tãti eſtimauit: vt vnigenitũ ſuũ pro ea daret: quã diabolus tanti reputauit: vt ꝑ ea totũ mundũ offerret. Argumentũ veri ſeruoris hꝫ: q nec ꝓpriã vitã ſine corpus curat vt plures aĩas xp̃o lucrifaciat. Hũc zelũ hñit dauid: cũ dixit: Quis mihi det vt moriar ꝑ te fili mi abſalon. ⁊ apoſtolus: Ego ipſe impendar pro pro aĩabus veſtris ſcđe cor. xij. Et iterꝫ. j. cor. iij. Quotidie morior ꝓpter gliaꝫ veſtrã: id eſt pericula mortis ſuſtineo. Et beat⁹ dñicus cuꝫ ſe vendere voluit ꝑ quodã captiuo: quẽ detinebant ſaraceni. Et iterꝫ ꝑ alio q̃ mãſit apud hereticos ꝓpter victum: quẽ tñ ſapiens deus pro ſalute plurimorum inuenditum conſeruauit. Argumentũ falſi feruoris habet: qui de ſpiritualib⁹ operibus magis ſollicitus eſt ꝑ muneribus: q̃ꝫ ꝙ animab⁹. Talis vͦ eſt diabolus qui figurat in rege ſodomorũ: qui dixit ad abraam: Da mihi animas cetera tolle tibi. Et qui amplius laborat pro amicitia hominũ vel fauore q̃ꝫ pro eorum ſanctitate ⁊ perfectione. Talis non poteſt dicere cum apoſtolo. ij. cor. xiij. Non quero veſtra ſed vos. Notandum aut quod vbicũqꝫ mouent duo ad aliquod opus ſcilꝫ deus ⁊ aliquid aliud: difficilit cognoſcitur quid plus moueti. Uerbi gratia: Aliquem mouet ad audiendum cõfeſſiones vel ad aliud opus ſpirituale: ſalus animarum: ⁊ ſpes lucri: vel fauor: vel placentia: vel libertas: vel aliqua alia delectatio: hoc difficulter cognoſcitur: quod iſtorum plus afficiat animum opantis. Attamen euidens argumentum eſt: ꝙ aliquid illorum plus moueat q̃ꝫ deus vel animarum ſalus: cum audit aliquis diuites: nobiles: iuuenes ⁊ famoſos: libentius q̃ꝫ pauperes: ignobiles: ſenes et deformes: ⁊ cum ſepius ⁊ diutius delectatur eſſe cum iſtis q̃ꝫ cum illis etiã forte cũ minori fructu cũ tñ plus illi đo placeãt q̃ꝫ iſti teſte beato iacobo: Nõne pauperes elegit deus: diuites in fide coheredes regni: ⁊ vos inhonoraſtis pauperẽ ip̃m non curantes. iacobi. ij In qb⁹ tñ maxime chriſtus honorat: ſicut dr̃ in omelia ſuper illud. j. petri. ij. Oẽs honorate. item ſatis ẽ euidens argumentũ qñ in opibus nr̃is plus querim⁹ ꝓpter deũ: q̃ꝫ ꝓptem nr̃aꝫ veri zeli. Nã ad illa

opa que laborē hñt:⁊ aliquā cō ſolationē vt ſūt pdicatio:ꝯfeſſio prelatura ⁊ ſilia:licet magnū in eis ſit periculū: tñ ad ea qlibet eſt paratus. Ab eis vo laborib⁹ ſine opibus que tm̄ laborē cōti nent:vt ieiunia:vigilie:diſcipli ne ⁊ ſilla:licet in eis nullū ſit pe riculū tamē ab eis ſe ſubtrahit quantum poteſt.

¶ De libertate. Caplm.xxvij.

Libertas vera eſt non eē ligatū vinculis peccatoꝝ que vere ligant animam iuxta illō pver.v. Iniqtates ſue capiunt impiū ⁊ funibus pecca toꝝ quilibet aſtringitur ⁊ vere ſeruū faciunt iuxta verbū dñi ioānis.viij. Qui facit pctm̄ ſu⁹ eſt peccati. Peccare enī nō eſt libertas neqꝫ pars libertatis: dicit anſelmus: ſed eſt peſſima ſpecies ſeruitutis. Ab hac ſerui tute nemo liberabit: niſi ſolius filij dei auxilio ipo teſte ioānis viij. Si filius vos liberauerit: vere liberi eritis. Ueram liber tatem hꝫ q non eſt captus ap/ petitu reꝝ temporaliū:nec lau/ de nec fauore hoīum: nec ppa placentia vel diſplicentia alie/ na:nec amicitia carnali: nec ti/ more ſuili:nec delectatiōe gau dij tranſitorij. Ad amorē vere libertatis inducere nos debet diuina ordinatio: q vult hoīe eſſe liberꝫ:in cuius ſignum de/ dit homini liberꝫ arbitriū:in ꝙ ipm ſibi maxime aſſimilās ꝙ a nemine cogi pōt:ſicut nec de⁹ ab aliquo cogi pōt. Iſtud liberꝫ arbitriū ꝯfert homini.d.in ec/ cleſiaſti.xv. Appoſui tibi igneꝫ ⁊ aquā:ad qͦ vis mitte manum tuā. Ante hoīeꝫ vita ⁊ mors bo nū ⁊ malum:quodcūqꝫ voluerit dabit ei. Ad verā libertatē idu bitanter inducit qui pceptoꝝ diuinoꝝ ⁊ ꝯſilioꝝ ⁊ votoꝝ ſuoꝝ inuiolabili obſeruantia ſe ligat qui mentē ſuam ⁊ ſenſus ſuos a voluptatibus refernat: q mem bra ſua nullis illicitis occupat: qui obedientie iugū amat: q to to nixu qualiter deo placeat la/ borat. Quāto amplius qſqꝫ pre dictis nitit:tanto citius liberta tem inſequit ⁊ in ea fortius ra/ dicat. Qui vo in hoc mūdo li/ bere voluntatē ſuā in oībus in quantū pōt exequit: varijs dia boli laqueis irretit. Et cū libe/ rior eſſe videt:tunc in ſeruitute diaboli fortius ⁊ certius detine tur. Argumētū vere libertatis habet:qui nihil eorū deſiderat que a familiaritate dei menteꝫ alienant vel elongant ſic circa exteriora frequens occupatio: de cōmodo carnis nimia ſolli/ citudo:mentis diſſolutio ad di uerſa negocia:diſtractio alienē

vite vel ꝯſcientie:temeraria di ſcuſſio:ꝓprioꝝ defectuū excuſatio.ſiue minoratio:defectuū pꝛimoꝝ māifeſtatio ⁊ aggrauatio Aliud argumentū vere libertatis eſt ſecuritas mentis: de remiſſione totius culpe ⁊ pene q̄ ex feruoꝛe ꝓuenit: qui qn̄qꝫ circuit in coꝛde ſicut ignis in foꝛnace: ⁊ hoīem frigidum ⁊ palidū facit:ī oꝛone calidū ⁊ rufuꝫ: qui feruoꝛ oēm maculā ⁊ penā conſumit:ſicut rubiginem ferri exurit. Argumentū ſeruitutis ⁊ captiuitatis hꝫ: qui iugū obedientie deteſtaꝛ:qui charitateꝫ fraternā ⁊ coꝛrectionē abhominaꝛ:q vindictā iniuriaꝝ ſuarū ꝯtinue meditaꝛ:qui laude ⁊ fauoꝛe hominū afficiꝛ: q ſcienter ⁊ ꝯtinaciter in aliquo ꝙ eſt cōtra deū:vel ꝯtra ꝯſcientiā:vl'cōtra voluntatē ꝑlatoꝝ occupaꝛ: qui in receptiōe ⁊ collatiōe litteraꝝ munuſculoꝝ amicabiliuꝫ delectaꝛ. Unde qdā ſapiēs dic̄ Munuſcula recipere eſt libertatē vendere. Et iob.xv. Ignis deuoꝛabit tabernacula eoꝝ:qui libenter munera accipiūt:ideſt ignis falſi amoꝛis:⁊ p ꝯn̄s illuꝫ amoꝛē ſequiꝛ vinculū ſeruitutis De dando vo vniuerſa dicit ſalomon ꝓuerb.xxij. Qui dat munera honoꝛē acqrit: aīam autē aufert accipientiū. Singula boꝛum auferūt homini libertateꝫ ⁊ redigunt in miſerabilē ſeruitutē. Non eni pōt deo vacare ī libertate ſpūs q hmōi occupaꝛ

De religione. Caplm̄.xxviij.

Religio vera ſiue ſpūalis vita eſt ſicut dicit beatus iacob⁹ viſitare pupillos ⁊ viduas in tribulatiōe eoꝛuꝫ ⁊ īmaculatū ſe cuſtodire ab h̄ ſeculo. Ab hoc ſeculo ille īmaculatū ſe cuſtodit:q moꝛib⁹ ſecularibus oīno renunciat: ⁊ tā carnalia q̄ꝫ ſpūalia peccata: quātū pōt deuitat. Ad verā vitam ſpiritualē inducere nos debet vtilitas:de qua ſcriptura dic̄: Spiritus eſt q viuificat caro nō ꝓdeſt quicq̄ꝫ ioānis.vj. Et illud apl'i ad Ro.viij.di. Qui in carne ſunt:deo placere nō pn̄t. Itē qui vult vere ſpūalis fieri debet fugē ⁊ odire carnale cōmoduꝫ. Hec fugant deſideria carnalia que militant aduerſus aīam ſic̄ dicit petrus ꝑme petri.ij. Et appetere aſperitatē ſiue carnale īcōmodū. Hoc ſeruāt gr̄aꝫ ſicut ſpine herbas ī hoꝛto cuſtodiūt. Nam gr̄a effluit ꝑ oculos ⁊ aures. Et ſicut ignis ⁊ aqua n̄ pn̄t ſimul eſſe:ita nec carnalis ⁊ ſpiritualis voluptas:dicente bernardo. Item cognoſcere ꝙ hō nihil boni pōt ex ſe ſic̄ dic̄ apl's ij.coꝛ.iij. Nō ꝙ ſum⁹ ſufficiētes

cogitare aliqd a nobis quaſi ex nobis. Hoc aufert pſumptionē Et ꝙ oīa pōt ꝑ ipm̄ amplius ⁊ pfectius ꝗ̃ ꝑ ſeipſum teſte apł̄o philip.iiij. Oīa poſſum in eo q me cōfortat. Hoc aufert deſpa-tionē q̃ e duo valde nociua ſpiritualib⁹ ⁊ ſepe impugnāt. Itē ſe hr̄e corā deo ſemꝑ nō ſolū ꝗ̃ vil'ꝰ eſt: ſ ꝫ etiā ꝗ̃ eē pōt ⁊ potuiſſet niſi deus cauiſſet. Hoc aufert tumorē. Et ꝙ deus exigit rōnē de oīb⁹ malis cōmiſſis et gratijs ſibi ⁊ vniuerſitati neglectis. Hoc infert iuſtū timorem. Itē. o bonū accipe tāꝗ̃ a deo dante: hoc excludit falſū amorem ⁊ infert gratitudinē ⁊ omē malū tanꝗ̃ a deo ꝑ nr̄a vtilitate benigne ꝑmittente: h̄ infert patientiā. Quāto ī his qſqꝫ pficit tanto magis in ſpūalē vitā inducit ⁊ in ea creſcit ⁊ ꝯfirmat. Argumentū vere vite ſpūalis hēt cuius ſpūs penit⁹ carni dn̄atur q tā cito ⁊ tantū ſentit incōmodū ſpūale ſicut corporale: q tātū fugit incōmodū ſpūs ſicut corporis: ⁊ tantū vitā locum tp̄s ⁊ hoīes vbi et ꝑ quos ledi in ſpū pōt: ſicut vbi offendi pōt in corpore ⁊ qui tam cito ſtudet mederi ſpūi ſicut carni ⁊ tn̄ magiſ cauet ſpūi ꝗ̃ carni vel corpori: q2 dignior ē ſpūs ꝗ̃ corp⁹. Itē argumentū vere ſpūalis vite hꝫ qui tm̄ delectaſ in cibis ſpūalibus ꝗ̃tū ī corpalib⁹: ⁊ tā inuite negligeret vna hora cibū ſpūalem ſicut corporalē: ⁊ tātū ſe cogit ad cibos ſpūales cū non appetit ſicut infirm⁹ cogiſ ad corporales cū eos faſtidit. Itē eſt aliud argumentū vite ſpūalis ſi homo eſt t.i diligens circa ſpm̄ ſicut circa carnē: ſi tā parat⁹ eſt in oīb⁹ obedire ſpūali medico pro ſanitate ſpūs ſic corpali medico ꝑ corporali ſanitate. Si tā ſollicitus eſt acqrere gr̄aꝫ qua indiget in aduerſitate ꝗ̃ ī pſpitate: q̃ ad amicos ꝗ̃ ad inimicos: tā cū laudaſ ꝗ̃ cū vituperatur: ⁊ breuiter ſi ita ſollicitus ē circa oīa ſpūi neceſſaria ī victu ⁊ veſtitu ſpūalibus ſicuti ſunt ſeculares in corporalib⁹. De his oībus dicit apł̄s ad Ro. viij. Qui ſm̄ carnē ſunt que carnis ſunt ſapiunt: q v̄o ſm̄ ſpm̄ ſunt que ſpūs ſunt ſapiūt ⁊c̄. Argumentū carnalis vite eſt ſm̄ carnis regulā viuere. Auguſtinus Ille ſm̄ carnem viuit qui ꝑgit quo vult dormit qn̄ vult ⁊ bibit qn̄ vult ꝗ̃diu vult ridet ⁊ iocūdatur ſiue iocatur turpiter: iter quos vult ⁊ qn̄ vult: poſtremo quicqd ſenſibus eſt ſuaue: qualiter ⁊ qn̄ vult exercet. Aliō argumentū carnalis vite eſt libertas lingue: quā ſequiſ cordis di

ſtractio iuxta illud iacobi p̄. Si quis putat ſe religioſum eē ⁊c. Ideo ſcriptū eſt puer. xxj. Qui cuſtodit os ſuum cuſtodit aiaꝫ ſuam. In manibus eniꝫ lingue mors ⁊ vita.

¶ De maturitate. Cap. xxix.

Maturitas vera eſt cum omnes affectiões ⁊ vires vnanimiter colligūtur in deū. Ex hoc vere reſtringit mens a vanitate: deinde qnqꝫ ſenſus ab illecebris compeſcimur. Sed qñqꝫ anima ab illa beata vnione recedit diuerſis moxꝫ vanitatibus irretitur. Nā oia que ſub celo ſunt vana ſunt dicente eccliaſtico. j. Ad verام maturitatē nos inducere debet exemplū ſanctiſſimi ieſu xpi: de quo in ſermone ſcribit beat⁹ auguſtinus: Legim⁹ dñm ieſum xpm fleuiſſe: doluiſſe: flagella ſuſtinuiſſe: crucē ſuſcepiſſe: nunqꝫ riſiſſe: nec ipm pſperatum fuiſſe. Itēqꝫ ſcriptura multū vituperat diſſolutionē ⁊ riſū iuxta illud eccliaſtici. ij. Riſum reputaui errorē: ⁊ gaudio dixi qd fruſtra deciperis. Et puer. x. Riſus dolore miſcebitur: ⁊ extrema gaudij luctus occupat. Etiā ps. xxx. loquiſ ad dñm propheta dicens: Odiſti obſeruantes vanitates ⁊c. Et cōminatio pcipue ieſu chriſti dicens: Veh vobis qui ridetis qa lugebitis. luce. vj. Item quia multum abſtrahit vnūquēqꝫ a dei familiaritate: ⁊ obſtruit mentem a perceptione gratiaꝝ dei. Argumētum vere maturitatis habet q nec vbis iocoſis: nec factis: nec ſignis: nec inceſſu diſſoluto: nec aliqua occaſione quēqꝫ ad leuitatem prouocat: ſed ſemp in ſe ⁊ in alijs diſſolutionē deteſtaſ. Omnia loca fugit in qbus diſſolui pōt: fugitqꝫ omnes hoies diſſolutos vt maturitatem conſeruet. Sciens q qui tetigerit picem inquinabiſ ab ea: et qui cōmunicat diſſolutis diſſolutionem nō effugiet. Talis fuit beatus iob qui tam matur⁹ fuit: q etiam diſſoluti eius fugerent pſentiam ſicut ipſe dixit. xxix. Videbant me iuuenes ⁊ abſcondebantur. Et tantam habuit maturitatis cōſuetudinem q ſi appoſitum in eo viſum fuiſſet: nemo ei crediſiſſet. Unde ipſe ibidem dicit: Si quando ridebam ad eos non credebāt mihi ⁊ lux vultus mei non cadebat ī terram. Argumentum leuitatis eſt et habet qui pronus eſt ad riſum: iocoſus in verbis: diſſolutus in moribus: diſſoluta loca frequentans: cum diſſolutis habitans et ambulans: qui fugit maturos homines:

grauiſq3 eſt ſibi maturitas ad videndũ:credẽs ex maturitate īfirmitatẽ corpis euenire. Tal' deſcribiť Eclico.xj. Letare iuuenis ĩ adoleſcẽtia tua ⁊ in bono ſit cor tuũ:in dieb⁹ iuuẽtutis tue Ambula in via cordis tui ⁊ in intuitu oculoꝝ tuoꝝ ⁊ ſcito ꝙ p oib⁹ his aducet te de⁹ ĩ iudiciũ.

¶ De ſimplicitate. Caplm.xxx.

SImplicitas vera eſt neminẽ ledere ſed oibus pficere ſicut dicit glo. ſup pabolas. Hec eſt pma vtus de q̃ comẽdabať iob Et erat iob vir ſimplex q̃i excellẽs ſic pceteris vtutib⁹. Hanc pcepit dñs ieſus cũ mitteret apſos in vniuerſuz mundũ ad vnitatẽ catholice fidei ĩcredulos ꝯuocare. d. Matthe.x. Eſtote prudẽtes ſic̃ ſpẽtes ⁊ ſimplices ſicut colũbe Ubi prudentiã ſimplicitati ꝯiũgit. Nã prudẽtia ſine ſimplicitate calliditas eſt:⁊ ſimplicitas ſine prudẽtia ſtultitia eſt. Colũba nec roſtro nec vngue ledit. Jta vere ſimplex nec ope nec vbo nocet. Uere ſimplicitatẽ diligit q nec occupat ſe circa multa: ſic̃ Martha q2 tm̃ vnũ q̃rit dñs. d Luce.x. Porro vnũ eſt neceſſariũ:de q̃ laudať maria: q̃ optimã partẽ elegit:hoc eſt vnũ bonũ in q̃ ſunt oĩa bõa etna ⁊ ĩmẽſa. Ad ſimplicitatis amorẽ idu cere nos d3 vtilitas ex ea pueniens Scriptũ eſt enĩ ꝙ cũ ſimplicib⁹ ſmoncinatio eſt dñi. Familiaris eſt eni dñs ſimplicib⁹:q/bus nõ timet archana ſua reuelare. Unde apls phibẽtibus pueros venire ad pñtiã ieſu:rñdit mathi.xix. Sinite puulos venire ad me:taliũ eſt enĩ regnũ celoꝝ. Hec ẽ vtus ſine q̃ nõ ẽ ſaluſ Dicit enĩ dñs ieſus ibidẽ.xviij. Niſi efficiamĩ ſicut puuli.i.ſimplices ⁊ ĩnocẽtes. Alia eſt vtilitas de q̃ d2 Qui ambulat ſimpliciter ambulat ꝯfidẽter. Nã ad regnũ celoꝝ via ſecuriſſima eſt via ſimplicitatis. Nã ſcriptũ eſt puer.xx.ꝙ ipe deus ptegit ambulãtes ſimpliciť. Argumentũ vere ſimplicitatis hẽt:q nullius facta puertit ſ3 bonũ de oibus pſumit q nulli⁹ bonũ minuit omniũ ſalutẽ deſiderat:nulli malũ optat ⁊ q bona facit ⁊ bene ⁊ q bona ſentiũt de dño ⁊ in ſimplicitate cordis q̃rũt illũ.i.q volũtati eius ſe ſubijciũt ⁊ mandata eius cuſtodiũt. Argumentũ duplicitatis hẽt:q vnũ gerit ĩ ore ⁊ aliud in corde vel aliud ĩ ope ſicut ioab tenuit mentũ amaſe ⁊ dixit:ſalue mi frať ⁊ occulte educens gladiũ occidit eũ. Cõtra lš dicit dñs ieſus ſit ſmo v2 eſt eſt nõ nõ.i.q̃ habetis in corde pferte in ore ⁊ exhibere ope. Et iaco

bi p̄mo. Uir duplex aīo incon/
ſtās eſt in oīb⁹ vijs ſuis: ꝛ dupli
cibus deus maledicit. Itē q̄ ſiſ
intēdit ſuire deo ꝛ diabolo in
peccatis ꝛ ī bonis exerceri opi/
bus. Contra hoc dicit dn̄s Ma
thei. vj. Non poteſtis duob⁹ do
minis ſuire ꝯtrarijs. ſ. Nā vt⁹
ꝛ vitium: bonū ꝛ malū: penitus
aduerſant. Itez q̄ intendit deo
placē ꝛ mūdo. Cōtra h̄ dicitur
iacob. iiij. Qui voluerit eē ami
cus huius ſeculi inimic⁹ dei cō
ſtituet. Argumentū ſimplicita
tis falſe hꝫ q̄ ſimplicitatē exhi/
bet in exteriori cōuerſatōe ꝛ tū
dolū geſtat in corde. De hoc di
cit dn̄s Hiere. ix. Unuſqſq3 a p
ximo ſuo ſe cuſtodiat ꝛ in oī fra
tre ſuo non habeat fiduciam: qꝛ
oīs frat ſupplātās ſupplātabit.

¶ De taciturnitate. Cap. xxxj.

TAciturnitas vera ē mo
derari linguā ſuā nō ſo/
lum a verbis illicitis vt
ſunt detractiōes: mendacia: p/
iuria: impudica: leuia: iracun/
dia: nociua: maledicta: iocoſa et
ſilſa: ſed etiā ab vtilib⁹ ꝛ licitis
iuxta illō pſalmi. xxxvj. Obmu
tui ꝛ ſilui a bonis. ſ. annūciādis
dicit glo. Ille enī ſolus ad illici
ta nō cadit: qui ſe a licitis caute
reſtringit. Non aūt ſolū p v̄ba
inutilia ꝛ nociua: ſed etiā p v̄ba
vtilia grā effundit: cū in loquē/
do modus non ſeruat. Rara ē
hec virtus moderatio lingue:
teſte ſcriptura iacobi. j. Oīs na
tura beſtiarū: volucrū ꝛ ſerpen/
tum: dn̄at a natura humana: lin
guā aūt nemo domare pōt. Eſt
eni inqetū malū: veneno morti
fero plenū. Et glo. Lingua pra/
uorum beſtijs ferocitate: volu/
cribus leuitate: ſerpentib⁹ viru
lentia precellit. Sunt beſtiales
qui vt gladium exacuerunt lin
guas ſuas ꝛc. Sūt volucres qui
poſuerūt in celo os ſuū. ſ. quoꝝ
os locutū eſt vanitatē. Sūt ſer/
pentes de qbus dicit: Uenenū
aſpidū ſub labijs eoꝝ. Ad amo/
rem taciturnitatis nos inducē
debet exemplū ieſu chriſti: qui
taciturnitatē cōmendās de im
poſitione criminū etiā interro
gatus ſe noluit excuſare: nec p
reſponſionē ſuā mortē nollebat
differre. Ad idem nos inducē
debet exēplū cuiuſdā heremite
de quo legit q̄ trib⁹ annis lapi
dem geſtabat in ore vt adiſcēt
ſilentiū ſeruare. Citius eni adi/
ſceret aliqs loq̄ q̄3 tacere: iuxta
illō ſapie. Qui ſcit loqui diſcat
tacere. Ad idem nos inducere
debet vtilitas ex ea proueniēs.
Nam cor diſtractū cōponit: cō
ſcientie ſerenitatez inducit: ad
recipiendā grām diuinā mētē
habilez facit. Ubi aūt non eſt ta

citurnitas ibi homo ex facili ab
aduerſario ſupaẗ iuxta illud ꝓ
uerb.xxv. Sicut vrbs patens ⁊
abſq3 muroꝝ ambitu: ſic vir q
in loquēdo nō pōt cohibē ſpm
ſuū. Ubi etiā nō eſt moderatio
lingue ibi nūq3 erit ꝑfectio: iuxta
illud iacobi: Qui nō offendit in
vbo: hic ꝑfectus eſt vir ⁊ nō ali⁹
dicit gloſa. Ubi aūt eſt cuſtodia
lingue: ibi ē btitudo: ſm illō ꝓuer
xiiij. Btūs q nō eſt lapſus i ver
bo. Qui eni cuſtodit os ſuū: cu
ſtodit aiā ſuā. Argumentū ve
taciturnitatis hēt: q cū libe ⁊ li
cite loq ⁊ ſine obſeruatione pōt
⁊ ei⁹ vba excipiunẗ cū magno
deſiderio: tn̄ vix vẗ nullo mō vl'
raro iducitẗ ad loquendū. Gre.
Recogitati eni illud qd ſcūs ꝓ
pheta ezechiel miſſus ad ꝑdicā
dū fuerat ⁊ tn̄ ſeptē dieb⁹ ſedēs
merēſq3 tacebat. Penſandū no
bis eſt q̄nta culpa ſit nō tacere
q̄ nr̄a neceſſitas cogit loq. Et il
lud mathi.xij. De oi vbo ocioſo
qd loquuti fuerit hoies: reddēt
rationē in die iudicij. Argumē
tū loquacitatis eſt ꝓterue ⁊ cla
moſe loq vel tpe iportuno. Con
tra h eſt illud ꝓuer.vj. Sapiēs
tacebit vſq3 ad tps. Stultus ⁊ in
ſipiēs nō ſuabit tps: vel loq vbi
audire nemo curat vel aſcultat.
Cōtra h dr̄ ecc.xxxij. Ubi nō eſt
audit⁹ nō effūdas ſmonē. Uel
ſtultus rn̄det anq3 audiat: ſicut
dr̄ ꝓuerb.xviij. Qui ꝑus rn̄det
q̄3 audiat ſtultū ſe eē demōſtrat
⁊ ꝯfuſiōe dignū. Uel cū rn̄det ꝓ
altero nō rogatus: contra illud
ecli.xxxij. Adoleſcēs i cauſa tua
vix loquere. Argumentū falſe
taciturnitatis eſt tacere nō ꝓpẗ
vtutē ne ab audiētibus ꝯfundaẗ
ſ3 vt ꝓpter taciturnitatē laudeẗ
vel cū neſciēs loq vtiliẗ loq ve
recundaẗ: vel vt per ſilentiū ſua
ſtultitia pallieẗ ſm illud ꝓuerb.
xvij. Stultus ſi tacuerit ſapiens
reputabitur.

¶ De ſolitudine. Capl'm.xxxij.

Solitudo vera eſt abſtra
here mentē a ſolicitudie
⁊ occupatione actionum
exterioꝝ ⁊ ab oi dlectatiōe crea
turaꝝ: oēs aūt affectiones volū
tates intentiones vnanimiẗ in
quantū pōt dirigē in deū vt fiat
vnus ſpūs cū deo. Ad h hortaẗ
iſa.ij. Ingredē in petrā.i.in di
uinitatē xp̄i: abſcōdere in foſſa
humo.i.i.vulnerib⁹ xp̄i. Qui in
hac petra eſt ſol⁹ eſt: q extra hāc
petrā eſt: in multitudine eſt. In
hac ſolitudie grā tāta ⁊ illumia
tio mentis ꝑcipiẗ: vt ꝑcipiēs ſit
alijs grauis ad videndū: ſicut
moyſes manēs ſolus in monte
cū deo q̄dragita dieb⁹ ⁊ q̄dra
gita noctibus tn̄ illumiatus fu
it vt lux in vultu erumperet ⁊

de claritate vultus eius radij ſo
lis procederent: quos filij iſrael
intueri non potuerūt donec fa/
ciem ſuā euellaret. Ad ſolitudi/
nis amorē nos inducere debet
ſciſſimū xpi exemplū: q̄ licet ex
nullius cōſortio vnq̄ȝ impedire
poſſet a ſpūali negotio: ſepe tñ
declinauit a turba ꝑpter amo/
rem ſolitudinis ꝛ a chariſſimis
ſuis aplis ad orandū receſſit quā
tum iactus eſt lapidis: vt ſcribi
tur luce.xxij. ꝑ hoc innuens vt
viri ſancti qui in multitudine
familiaritatis deo vacare non
poſſunt ꝛ modicam vel nullam
gratiam efficacem inter homi/
nes conſequuntur ꝛ ſolitudini
ſe conferant. Hinc eſt q̄ zache/
us in turba dominū ieſum vide
re non potuit ſed poſtmodum
vidit ipſum in arbore exiſtens
ꝛ vocem ſaluatoris audiuit cū
ſolus arborem aſcendit luce.xix
Ad idem nos inducere debet
vtilitas ſolitudīs de qua domi
nus de ſponſa dicit oſee.ij. Du/
cam eam in ſolitudinem ꝛ lo/
quar ad cor eius. O q̄ȝ felix eſt
qui vel ſemel audit dn̄m loquē/
tem. Loquutio domini in cor/
de eſt de arduis gratijs ſecuri/
tatem mentis preſtare. Ad idē
nos inducere debet q̄ ſancti he
remite olim cucurrerunt ꝛ erra/
uerunt in ſolitudine: in monti
bus ꝛ in ſpeluncis et in cauer/
nis terre: hebre.xj. vt deo conti
nue vacare poſſent ꝛ aliquādo
in triginta vel quadraginta an
nis hominē non viderunt. Ar
gumentū vere ſolitudinis ha/
bet: cui grauis pena eſt eſſe cum
hominib⁹ ꝛ ab eis ſe abſtrahit
quacunq̄ occaſione poteſt ſm̄
illud p̄s.liiij. Ecce elongaui fu/
giens ꝛ manſi in ſolitudine. Sic
beate marie magdalene pena
fuit videre homines: poſtq̄ȝ do
minū ieſū amplius videre nō
potuit: immo etiam videre an/
gelos ſibi penale fuit. Unde an
gelis volentibus eam conſolari
de receſſu dn̄i de ſepulchro ait:
Quero creatorē: ideo grauis eſt
mihi oīs creatura ad videndū
Ideoq̄ fugit in heremū ꝑ amo
re ieſu xpi.xxx. ānis carēs cibo
ꝛ potu corporali: quā angeli le/
uabāt in aere ſingulis horis ad
orandū deputatis in qua orōne
ſumpſit corꝑis ꝛ aīe nutrimen/
tū. Argumentū falſe ſolitudinis
habet q̄ licet ſolus ſit corporaliter
aīa tñ eius corā deo nō eſt in di
uerſis mūdi finib⁹ varijs nego
cijs occupata. Hec duo tacitur/
nitas ꝛ ſolitudo efficacit eleuāt
ad cōtemplationē: iuxta illō tre/
nor. iij. Sedebit ſolitari⁹ ꝛ tace
bit ꝛ eleuabit ſe ſupra ſe.

¶ De cōtemplatiōe Cap.xxxiij.

Contēplatio vera ē collatio affectionū ⁊ oīum viriū aīe ad cognoſcendū cū delectatōe ⁊ admiratiōe mētis aliqd de diuina natura. ſ.potētia: ſapīa ⁊ bonitate: charitate ⁊ nobilitate: largitate ⁊c. ſiue occulta dei iudicia: ſiue ſanctiſſimaꝫ ei⁹ volūtatem: ſiue aliquā pfectionē q̄ tēdit ad deum In hac ꝯtēplatōe fuerūt patriarche: pphete ⁊ ſancti apl̄i. Nā patriarchis ⁊ pphetis occulta ſua per ſpm̄ ſuum reuelauit: vt noe in diluuio: abrahe de ſubuerſiōe ſodomoꝝ: ioſeph de fame egypti: ieremie de tranſmigratiōe ⁊ captiuitate iudeoꝝ: danieli ⁊ nabuchodonoſor ⁊c. Et ſic de aliis patriarchis ⁊ pphetis: alia occulta reſeruauit: vt ezechieli diuerſas viſiones. Uñ amos: Nō faciet dñs vbꝫ niſi reuelet ſecretū ſuū ſuis ſuiſ pphetiſ. Aplis v̄o p vnigenitūꝫ ſuū filiū omnē volūtatem ſuā: ⁊ omnē pfectioneꝫ ſuā indicauit: ſicut ipe dicit Jo.xv. Oīa q̄ audiui a pr̄e meo nota feci vobis: vt ⁊ ipſi poſteris ſuis eadem reuelarēt: qḋ ⁊ fideliter fecerunt. Nā in omnē terrā exiuit ſonus eoꝝ ps.xviij. Sꝫ iter aplos aliquos: videlicet beato iohāni et btō paulo occultiſſima idicauit Inter alia pateſecit eis octo beatitudines.d. Beati pauperes ſpū ⁊c. q̄ magnā in ſe pfectionē ꝯtinēt: pfectāqꝫ indicāt volūtatē dei. Differūt aūt ꝯtemplatio meditatio ⁊ cogitatio. Nā i cogitatione ē mentis euagatio: in meditatiōe inueſtigatio: in ꝯtēplatiōe admiratio. Cogitatio ē ſine labore ⁊ ſine fructu. Meditatio ē cū labore ⁊ fructu. Cōtēplatio eſt ſine labore ⁊ cū fructu. Ad ꝯtēplationē dei nos inducere debēt tres aīe gradus: de qb⁹ dicit greg. Ad viſioneꝫ neceſſarij ſunt tres gradus aīe Prim⁹ vt ſe ad ſe colligat. Secūdus ē vt videat qualis ſit collectio. Terti⁹ vt ſupra ſeipm̄ ſurgat: ac ſē ꝯtēplatiōi auctoris inuiſibilis ſubijciat. Sed ſe ad ſe nullo mō colligit: niſi prius didicerit terrenaꝝ atqꝫ celeſtiuꝫ imaginuꝫ fantaſmata ab oculo mentis reijcere: qcqd de viſu: auditu: adoratu: tactu: guſtu corporeo: cogitationi ei⁹ occurrerit reſpuere dꝫ atqꝫ calcare: q̄tenus ſe talem querat intus qualis eſt ſine his. Naꝫ hoc qñ cogitat quaſi quaſdā vmbras corpoꝝ introrſus verſat. Abigēda ſunt oīa manu diſcretionis ab oculis mentis: quatenus ſe talē aīa cōſideret qualis ſub deo ſupra corpus creata eſt. Ad idem nos inducere debet ineffabilis

ſuauitas: q̄ ibi pcipiť: admirabi lis pfectio q̄ ibi addiſciť: pncipi um oīs btitudinis: qđ ibi repiť Fons eni oīs beatitudinis ſum mus de⁹ ibi cognoſciť: ꝛ qđ ve cognoſciť hoc amať: ꝛ qđ vere amať: hoc vere deſiderať: ꝛ pro eo obtinendo laborať: ꝛ ꝑ q̄ ſtu dioſe laborať hoc tandē acqui riť: cūqꝫ acqſitū fuerit delecta tione mirabili poſſideť. de hoc dicit Ber. Que aīa ſemel acci pit ꝛc̄. In hac ꝯtemplatiōe fuit auguſtin⁹ cū dixit: Diſplicebat mihi ꝛc̄. Argumentū vere ꝯtē plationis habet quē in miſeria huius mūdi viuere tedet cum btō Job dicente: Tedet animā meā vite mee. eiuſdē. x. Et cum btō paulo dicente Ro. vij. Infe lix ego homo qs me liberabit de corpore mortis hui⁹? Et btō thobia dicēte. Melius ē mihi mori q̄ꝫ viuere eidē. iij. Et q ad fontē vite ſitit. d. cū dauid ps. xlj Quēadmoduꝫ deſiderat ceru⁹ ad fontes aquaꝝ ꝛc̄. Un̄ greg. Contemplatiua vita eſt charita tem dei ꝛ ꝓximi tota mente re tinere: ab exteriori actiōe quie ſcere ſolo deſiderio conditoris inherere: vt nihil iam agere li beat: ſꝫ calcatis oībus curis ad videndū creatoris ſui faciem: animus in ardeſcit: ita vt iā no uerit corruptibilis carnis pon dus cuꝫ merore portare totiſqꝫ deſiderijs appetere illis hym nidicis angelorū intereſſe ad miſceri celeſtib⁹ ciuib⁹: de eter na in cōſpectu dei incorruptōe gaudere. Argumentū falſe con templationis habet: q aliqd de deo vel aliqua pfectione cogno ſcit: cui ſacre ſcripture veritas ꝯtradicit: ꝛ hoc tn̄ tenere p ra tiōes defendit. Ex hoc alibi he reſes ꝓceſſerūt videlꝫ arrij: qui filiū coeternū ꝛ conſubſtantialē p̄ri negat: ꝛ ſabellij: q pſonas in trinitate ꝯfundit ponens noīa lem tm̄ differentiā cū nature ꝓ prietatibus. Pater enim ꝓprie hꝫ inaſcibilem: filius ꝓprie na ſcibilem: ſpūs ſanct⁹ ꝓceſſionē.

¶ De diſcretione. Cap. xxxiiij.

Diſcretio vera eſt prudē ter diiudicare qd ſit bo num: qd melius: qd op timū: malum: peius: peſſimum. Quātuꝫ bonū ſit appetere deū quātū malū deteſtare. Itē ſcire diiudicare īter creatorē ꝛ crea turam ꝛ qd ſit creatōr qd crea tura. Item quantā reuerentiaꝫ debeat homo ſuperiori: quātaꝫ clementiā inferiori ꝛ compara tionem: qualem ſocietatē equa li: qualiť ſe debeat hr̄e ad mor tuos qualiter ad viuos qualiť ad predeceſſores q̄liter ad ſuc ceſſores qualiter ad amicos vt

in deo diligant: qualiter ad ini micos vt ꝓpter deum diligant qualiter coram deo occulte: q̃lr corã hominibus manifeste: que reſtitutio ſpiritui que carni im pendenda eſt: qbus veſtibꝰ in/ duendum: qñ comedenduꝫ: qñ bibendũ: qñ abſtinendũ ⁊ quã/ tum ⁊ qbus cibis: qñ vigiladuꝫ qñ dormiendũ ⁊ quãtũ ⁊ q̃diu qñ orandũ: qñ flendũ: qñ aliqđ opus faciẽdũ. Quomodo ſe ha bendũ ad laudem: qñ ad repre hendendũ: qñ loquendũ: qñ ta/ cendũ ⁊ quãtum ⁊ de qbus cau ſis cum qbus quo loco quo tpe qñ largiendũ ⁊ quãtuꝫ ⁊ qbus quo tpe: qñ accipiendum: qñ re tribuendũ. De omnibus hmõi ordinate ⁊ prudenter diiudica re eſt vera diſcretio. Hec virtꝰ eſt magiſtra oĩum virtutũ: ſta/ tuens omnibꝰ modũ ⁊ ordineꝫ Ubi ergo diſcretio non eſt: ibi charitas non ſeruat ordinẽ: qd primo qd poſtremo diligendũ ſit nec modũ: qd minus: qd am plius diligendum. Ibi humili tas nimis ſe deiicit. Et ſic ſm auguſtinum vbi nimiũ ſuatur humilitas regendi frangit au/ ctoritas. Ibi obedientia ceca ⁊ ſtulta fit: credens etiam i malis obediendũ. Ibi etiam largitas ſe nimis effundit etiã hiſtriõi/ bus ſine neceſſitate. Ibi timor i deſperationẽ deiicit: ſpes i pre ſumptionẽ ↄuertit. Ibi iuſticia nimiã ſecuritateꝫ demonſtrat. Patientiã: miſericordia: man/ ſuetudo: benignitas: iniuſta diſ ſimulat. Ibi religio diſſoluitur veritas falſificat: caſtitas violat maturitas leuis e[illegible]cit: cõſtãtia ꝑmutat: hec virtus ex defectu aliaꝝ virtutũ creſcit. Cũ eni hõ ſepe cadit de humilitate ad ſup biam vel vanã gl̃iam: de chari tate ad inuidiã: de patiẽtia ad irã: de manſuetudine ad ranco rem: de feruore i torporẽ: de ca ſtitate in carnalẽ cõcupiſcentiã de amore pauptatis i auariciã de pace i turbationẽ: de vnione in diſcordiã: de obedientia i re bellionẽ: de maturitate in leni/ tatem: de religione i diſſolutio nem: de taciturnitate in loqua/ citatem vel detractionẽ: de ſpi/ rituali amore in carnalem: de ſpe in preſumptionẽ de iuſto ti more in humanũ vel ſeruilem timorem: de iuſticia in ſecurita tem: de miſericordia in molli/ tiem: de ↄſtantia in mutabilita tem: de veritate in falſitatẽ: tũc primo fit cautior ⁊ ad cauendũ ſollicitior ⁊ in oĩbus diſcretior. Ad verã diſcretionem nos in/ ducere debet ⁊ põt aſſiduat le/ ctio ⁊ meditatio in ſcripturis: ↄtinua inueſtigatio de ſanctoꝝ

exemplis:frequens ꝯſiliū a vi/
ris diſcretis:iuxta illud thobie
iiij. A ſapiente ꝯſilium ꝑquire.
Unde dn̄s ad paulū actuū.ix.
Ingredere inqt ciuitatē ⁊ ibi
dicet̄ tibi qd te oportea facere
Similit̄ miſit leproſos. d. luc.
xvij. Ite oſtendite vos ſacerdo
tibus:non tm̄ vni ſed pluribus
vt ſi vnus minus diſcretus ſit:
alter diſcretior ꝑquirat̄. Argu/
mentū vere diſcretiōis habet:
q oīa facta ſua de ꝯſilio diſcre/
toꝝ ptractat:quos ſi ſemp habē
non pōt ſingula opa ſua ⁊ nego
cia in ꝯſcientia ſua coram deo
cum matura deliberatiōe diſcu
tit:iuxta illud eccliaſtici. xxxij.
Nihil ſine ꝯſilio facias ⁊ poſt
factū non penitebis. Nec tn̄ in
hoc ſemp ſue cōſcientie credat
niſi ſcripture manifeſtum teſti
moniū habeat: nec ſcripturam
aliquatenus ad ſenſum ſuū re/
torqueat ſed ſenſum ſuū ſcriptu
re ꝯformet. Argumentū indi/
ſcretionis habet:q ieiunijs: vi/
gilijs:orōnibꝰ:diſciplinis:⁊ la/
chrymis laborat ſup vires bre/
ui tpe ſe deſtruens:vt pluribus
annis i ſeruitio dei inutilis fiat
Sꝫ heu pauci ſunt hoīes qui in
hmōi excedūt. Argumētū falſe
diſcretiōis hꝫ q volens cauere
deſtructionē corporis:nihil eo
rū negligit q̄ cōmoda ſunt cor/
pori dicēte dauid: Fortitudinē
meā ad te cuſtodiā:⁊ ſpūs inte/
rim ſine ſpūali cibo deficit ⁊ ta/
beſcit q ſine labore nullatenus
haberi pōt. Uñ auguſtinus:infir
mitatem nr̄e carnis timemus:
ſalutē aīe negligimus:qꝛ caro
ſi delicate nutrit̄ occidit ſpm̄ te
ſte auguſtino: Sicut tinea lanā
deuorat ⁊ ligna: fenū: ſtipulam
ignis cōburit: ita delicata caro
aīam cōcremat ⁊ ꝯſumit. Talis
non cogitat ꝙ tamen caro de/
ſtruetur etiam ſi omni cōmo/
do frueret̄:ſicut ſeculares oēm
corpori voluptatē impendētes
nō magis deo ſeruiūt:ſꝫ frequē
tius infirmant̄. Melius eſt vi/
uentem ſpm̄ grā repletū eſſe in
corpe languido:ꝙ̄ ſpm̄ langui/
dum vel mortuū eſſe in corpe
craſſato vel decoro.

De ꝯgratulatiōe. Cap. xxxv.

Congratulatio ad deū
vera eſt congaudē deo
in omni beatitudine et
pfectiōe inata ſibi eternaliter:
videlꝫ de oīpotentia: ſapiētia:
bonitate ⁊c. ⁊ ꝙ nullius idiget
ſꝫ ꝙ ſibi ſufficiat ⁊ oībꝰ creatu/
ris. Itē cōgaudere de ordina/
tiōe celi ⁊ terre ⁊ oīuꝫ que i eis
ſunt:⁊ de oībus operibus ſuis a
pncipio vſqꝫ ad finem ſeculi:p/
cipue de operibus incarnatio/
nis eius ⁊ circūciſiōis:paſſiōis

resurrectionis:aſcenſionis:ſpi/
ritus ſci miſſiõis:⁊ de oibus iu
dicijs manifeſtis ⁊ occultis cir
ca demões iſernales circa aias
piter infernales in limbo i pur
gatorio ⁊ circa malos hoies in
mũdo. Itẽ ꝯgaudere deo qcqd
laudis ⁊ reuerẽtie hẽt ab ange
lis ⁊ a ſcis in celo ⁊ ab hoibus
in terra. Itẽ vs ꝯgratulatio ad
ꝓximos eſt ꝯgaudere filangelis
⁊ ſcis de glia in celo: pctoribus
de ꝯuerſione: iuſtis de ꝯforma
tione ⁊ grãꝝ cõſeruatiõe: ecclie
de ſacris ⁊ donis ſpũs ſci ⁊ cõ/
gaudere ſimul hoibus in terra
i ecclia videlꝫ btẽ virgini patri
archis ꝓphis aplis ⁊c̃. ⁊ ſingu/
lis electis de donis pceptis ⁊ p
cipiendis ſimul a deo. Ad verã
congratulationẽ nos inducere
debet maxia vtilitas ꝓueniens
ex ea. Nam qcqd deus pfectio
nis bonitatis ⁊ btitudinis in ſe
naturaliter hẽt: qcqd glie ange
li in celo ⁊ ſci qcqd grẽ ⁊ virtu
tis ecclia ⁊ fideles habent in ea
hoc totũ ꝓpriũ fuit vnicuiqꝫ p
ꝯgratulationẽ. Ad idẽ nos idu
cere debet ꝙ ꝯgratulatio pris
⁊ filij ⁊ ſpũs ſci origo fuit oium
creaturaꝝ ⁊ fuit ſemp ⁊ nũc eſt
principiũ oium opum diuino/
rũ. Argumentũ vere ꝯgratula/
tionis hẽt q per ois delectat in
oibus q̃ in deo ſunt: cui ordina
tio eccleſie ⁊ oia opera dei iudi
cia ⁊ mores diuini ⁊ ſciſſima ex
empla dñi noſtri ieſu chriſti ⁊
oium amicoꝝ ſuorum ex corde
placẽt ⁊ ea oia verbis comẽdat
⁊ alijs manifeſtat. Itẽ cui de ſin
gulis donis ſpũalibus naturali
bus gratuitis angeloꝝ ⁊ ſctoꝝ
in celo ⁊ ſinguloꝝ hoium in ter
ra generat gaudiũ ſpũale ⁊ ad
hec oia ſemper ⁊ vbiqꝫ coopa/
tur pro poſſe. Argumentũ falſe
ꝯgratulatiõis habet qui omnẽ
ordinationẽ diuinã in celo ⁊ in
terra ⁊ opa iuſtoꝝ ⁊ virtutes ⁊
ſcãm eorum vitam in ore comẽ
dat: ſed oia in corde vitupat Ta
libꝰ ipropat dñs iſa. xxix. Popu
lus hic labijs me honorat cor
aũt ipoꝝ longe eſt a me. Tales
de corpe eccleſie preciſi ſunt qꝛ
bona corporis non participãt.

¶ De confidentia. Cap. xxxvj.

Confidentia vera ⁊ per
fecta eſt mentis ſecuri/
tas ꝙ oipotens deus ⁊
fidelis amicos ſuos nunqꝫ dere
linquit: iuxta illud eccleſiaſtici
xx. Quis ſperauit in dño ⁊ con
fuſus eſt ⁊ permanſit in manda
tis eius ⁊ derelictꝰ eſt. Ille verã
hẽt ꝯfidentiã q certꝰ eſt ꝙ ſup
omnia bonus deus ſuis ſemper
preſens eſt in tribulatiõe ⁊ ſem
per paratus eſt vt eos a tenta/
tione liberet ⁊ liberatos glori/

ficet. Hec ipſe teſtatur in pſ.xcj. Cum ipſo ſum in tribulatiōe ⁊c. Et ſic fuit cum daniele in lacu leonum ⁊ cum noe in archa ⁊ cū ioſeph in ciſterna ⁊ carcere cum tribus pueris in camino ignis ⁊ omnes benigniſſime liberauit. Unde beatus petrus dicit Nouit dñs pios eripere de tentatióibus. Et thobie.xxx. dicit: ſarra. Hoc ꝑcerto habet omnis q te colit: quia vita eius ſi in probatiōe fuerit coronabit: ſi in tribulatiōe liberabit: ſi in correctione fuerit ad miām tuam venire licebit: qꝛ poſt tēpeſtatē tranquillū facis ⁊ poſt lachrymationem ⁊ fletū exultationē infundis. Ille verā hēt ꝯfidentiā qui oēs preces ſuas ⁊ oia deſideria ſua iuſta: non dubitat exaudiri. Nam chriſoſto. dicit: Si ſine dubio acceſſeris ⁊ dixeris nō recedam niſi accepo prorſus accipies ſi ieſum poſtulaueris: q̄ cum dare deceat ⁊ tibi petenti dare expediat. Hec virtus valde laudabilis eſt ⁊ magni meriti corā deo: de qua hortat aplš hebre. x.d. Nolite omittere ꝯfidentiā veſtrā: que mognā habet remunerationē. Ad veram ꝯfidentiam inducere nos debet ꝙ largiſſimus deus abſqꝫ deſiderio nr̄o maiora nobis ſepe dedit: q̄ꝫ auderemus deſiderare. Si nō dediſſet ex mera bonitate: non dediſſet. Creauit enī nos deus pater ad imaginē ſcē trinitatis ⁊ ſciſſimuſ eius filius ieſus chriſtus dedit nobis carnem ſuā ad manducandū ⁊ ſanguinē ſuum ad bibendū ⁊ aīam in preciū redēptionis. Quis enī vnq̄ꝫ vel ſemel auderet de huiuſmodi cogitare? Ad idem nos inducere debet diſpoſitio chriſti in cruce De hoc dicit bernardus: Quis non capiat ad ſpem ⁊ ad īpetrādū ꝯfidētiā ſi attēderet ī cruce xp̄i corpis diſpoſitionem? Uide caput īclinatū ad oſculādū: brachia extenſa ad āplexandū: manus pforatas ad largiendū: lat⁹ pforatū ad diligendū totius corporis extenſionē ad ſe totū impēdendū. Argumentū vere cōfidentie habet: quē de peccatis mortalibus ꝯſcientia nō remordet vt teſtat. j. Jo. iij. Si nō repꝛhenderit vos cor vr̄m fiduciam habemus vt quicqd petierim⁹ accipiemus ab eo. Unde legit de ſuſanna Daniel.xiij. Erat cor eius fiduciā hñs in deo: quia innocentem ſe cognouit de crimine obiecto. Aliud argumentum confidentie habet qui in bonis operibus ſe continue exercet ⁊ ſpecialiter in ſpirituali elemoſyna que eſt remittere iniurias ⁊ ſupererogare oratiōes

de quo dicitur Thobie.iiij. Ele
moſyna ab omni pctō ⁊ a mor/
te liberat ⁊ nō patietur animas
ire in tenebras. Fiducia enim
erat elemoſyna: omnibus facien
tibus eam ⁊c̃. Aliud argumentū
vere confidētie habet de remiſ
ſione peccatorum: qui in iuuen
tute ⁊ ſanitate ad veram penitē
tiam pro peccatis ſe exhibet te
ſte Auguſtino dicente: Si poſi/
tus i vltima neceſſitate accipit
non negamus ei ꝙ petit: ſed nō
poſſumus ei dare ſecuritatē ꝙ
bene hinc exeat. non dico dam/
nabitur ſed non dico liberabit:
penitentiā autem ei dare poſſu
mus: ſecuritatē vero dare non
poſſumus. Vis a dubio liberari
age penitentiam dum ſanus es
quando peccare potuiſti. Item
qui verā volunt obtinere confi
dentiā conuertant vires operꝫ
corporaliū: ad opera ſpiritualia
ſm illud iſa.xlix. Qui cōfidunt
in dn̄o mutabunt fortitudinem
aſſumēt pennas vt aquile: vt q
fuerunt fortes ante ad labores
corporales: fortes poſtea ſint ad
ſpirituales. Argamentū diffidē
tie habet qui vilipendens gra/
tiam redemptoris in peccatis
ſcienter iacet. Unde io.ix. Sci/
mus quia peccatores deus non
exaudit: ſed ſiquis dei cultor eſt
⁊ voluntatem eius facit hūc ex/
audit: Et ps̄.lxv. Iniquitatem ſi
aſpexi in corde meo non exau/
diet deus Et iſa.ix. Iniquitates
veſtre diuiſerūt inter vos ⁊ de
um ⁊ abſconderunt faciem dei
a vobis ⁊c̃. Argumentum falſe
confidentie eſt illius: qui putat
iuſtiſſimum deum tantum vin/
ci miſericordia ⁊ pietate vt taꝫ
bonos ꝙ̄ malos ſaluet in die iu
dicij: eo ꝙ pro peccatoribꝰ mor
tuus eſt. Contradicit dn̄s mathi
xxv. Ibunt in ſupplicium eter/
num ⁊ iſti.i. iuſti in vitam eter/
nam. Argumentum falſe confi/
dentie habet qui putat peccato
rem primam gratiam prome/
reri poſſe ⁊ quando ſibi placet
Item ſi credat vt qui hic abun/
dat in temporalibus bonis ꝙ
etiam in futuro abundet gau/
dijs ſempiternis. Contra hoc
dicitur ps̄.lj. Videbūt iuſti diui
tem ſcilicet in inferno ⁊ ſuper
eum ridebunt ⁊ dicent: Ecce ho
mo qui non poſuit deum adiu/
torem ſuū: ſed ſperauit in mul
titudine diuitiarum ſuarum.

¶ De mundi contem ptu. Capitulū.xxxvij.

VErus mundi contēptus
eſt abrenunciare rebus
temporalibus pompis
mundi dignitatibus ⁊ prelatu/
ris ſpiritualibus ⁊ ſecularibus
⁊ abſtrahere ab amicis carna/

libus ⁊ moribus ſecularibus ꝓ
pter ſpem beatitudinis eterne.
Ad hec monemur prima Jo.ij
vbi dicit: Nolite diligere mun
dum neqꝫ ea que in mūdo ſunt
Hunc contemptum habuit bea
tus auguſtinus cui diſplicebat
quiquid agebat in ſeculo ⁊ cum
loqueretur cum matre ſua val/
de dulciter: vileſcebatqꝫ ei mun
dus inter verba cum delectati/
onibus ſuis. Similiter catheri
na: Agnes cecilia: ⁊ alie virgi/
nes regnum mundi ⁊ omnem
ornatū ſpreuerūt propter amo/
rem domini ſui ieſu chriſti. Ad
contemptum ⁊ odium mundi
inducere nos debet ꝙ tantam
infidelitatem exhibet in fine di
lectatoribus ſuis ⁊c. Nā et hoc
actum eſt creatori a mundanis
ꝙ in die palmarum glorioſe ſu
ſceperunt eum exeuntes obui/
am ei ⁊ cantantes: benedictus
qui venit ī nomine domini. ſed
poſtmodum in ſexta feria pro/
ceſſerunt clamantes coram pi/
lato: crucifige crucifige eum ſi
non eſſet hic malefactor ⁊c. Et
cum penderet in cruce deride/
bant eum dicētes: Si filius dei
es ſalua temeipſum: quem cum
palmis ⁊ floribus ac frondibꝰ
ſuſceperunt virentibus ſpinis
coronauerunt ⁊ virgis ⁊ flagel
lis ceciderunt. Et cui veſtimen
ta in via ſtrauerunt: ante crucēꝫ
omnibus veſtibus exuerunt ⁊
gloriā exhibitam omnino in cō
tumeliam cōmutauerunt. Ad
eundem contemptum ⁊ odium
mundi inducere nos debet pe/
riculum ex amore mundi pro/
ueniens. Nam teſtatur iacobi
iiij. ꝙ amicitia huius mundi in
imica eſt deo ⁊ q voluerit ami/
cus eſſe huius mūdi inimicus
dei conſtituetur: ⁊ quia mūdus
odiuit dn̄m ieſuꝫ ⁊ omnes ami
cos eius ſicut ipſe dixit aplis ad
conſolationē Jo.xv. Si mūdus
vos odit ⁊c. Argumentū vere
contemptus mundi habet qui
non curat generis nobilitatem
nec querit carnis voluptatem:
nec diuitias appetit nec hono/
ris culmen. Talis fuit moyſes
de quo dicitur hebreo.xj. Fide
moyſes grandis effectus: nega
uit ſe filium pharaonis contra
nobilitatem: eligens magis af/
fligi cum populo dei: qꝫ peccati
temporalis habere iocunditatē
contra voluptatē maiores eſti/
mans diuitias theſauro egypti
orum: improperium chriſti con
tra diuitias temporales: aſpicie
bat enī in remūeratiōeꝫ. Aliud
argumentū veri ꝯtēptus hēt q
nec ſcli blāditijs mulcet nec mi
nis terret: nec vitupio nec lau/
de mouet: nec odio nec feruore

hominū ad amorē mūdi incli/
natur. In hoc ꝯtemptu mundi
fuit apl'us qn̄ dixit philipen.iij.
Omnia arbitratus ſum vt ſter
cora: vt xp̄m lucrifacerē. Argu/
mentū falſi ꝯtemptus habet q
amore ſeculi ꝛ illecebris ei⁹ tūc
primo ſe abſtrahit qn̄ i ſenectu
te debilitate ꝛ paupertate in ip
ſis ſe exercere non valet. Tunc
enim nō relinqt mūdū: ſed ipe
a mūdo relinqꝛ: ſic heu q̄ꝫ plu/
rimi tūc peccare deſinunt cum
amplius peccare non poſſunt.

¶ De maceratione carnis.
Capitulum.xxxviij.

Maceratio carnis vera ē
cū aliqs ſpōte caſtigat
corpus ſuū ieiunijs: vi/
gilijs: oꝛonib⁹: cilitijs: diſcipli/
nis: abſtinētia cibi ꝛ pot⁹ dele/
ctabilis: vt in oīb⁹ caro ſpūi ſb/
iaceat. Hoc fecit apl'us.d.j.cor.
ix. Caſtigo corp⁹ meū ꝛc̄. Et iu/
dith.viij. eiuſdē q̄ pulchra iuue
nis et diues erat vidua: poſtq̄ꝫ
mūſerat cū viro ſuo trib⁹ annis
a virginitate ſua ꝛ menſib⁹ ſex
habuit ciliciū ſup lūbos ſuos ꝛ
ieiunabat oīb⁹ dieb⁹ p̄ter dies
ſolēnes in hierl'm. Ad amorē
maceratiōis inducē nos debet
magna vtilitas ex ea pueniens
Nā ex maceratiōe carnis ſpūs
in ſpūalib⁹ negocijs roboratur
iuxta illud apl'i.ij.cor.xij. Cū in
firmor tūc fortior ſū.i.in ſpū. Et
ecōtrario: ex molitie carnis vi/
gor ſpūs: in ſpūalibus negocijs
hebetaꝛ: iuxta illud auguſtini:
Delicata caro aīaꝫ cōcremat ꝛ
ꝯſumit ſic ignis ſtipulā. Argu/
mentū vere maceratiōis eſt cū
carni nulla voluptas: ſꝫ ſolū ne
ceſſitas impēdiꝛ: iuxta apoſtoli
dictū.xxviij. Debitores ſumus
nō carni vt ſm carnis volūtatē
viuam⁹. Nā voluntas mala de
licatiora ꝛ plura exigit q̄ꝫ neceſ
ſitas. Neceſſitas aūt paucis et
vilibus contenta eſt Et ſubdit
apl'us malū ꝯſequēs voluptatē
carnis.d. Si ſm carnē vixeri/
tis: moriemini: ſed ſi ſpū ſcā car
nis mortificaueritis: viuetis.
Manifeſta ſūt aūt opa carnis
ſcꝫ fornicatio: auaricia qđ ē ido
loꝝ ſeruitus: veneficia: imundi
cia ꝛc̄. q talia agūt regnū dei n̄
poſſidebūt nec ꝯſequenꝛ. Aliđ
argumentū eſt qn̄ aliqs ſm ꝯſi
lium dn̄i ieſu: odit aīam ſuā i h
mundo. Nā ipſe dn̄s dicit luce
xiiij. Qui non odit patrem aut
matrē ꝛc̄. adhuc aūt ꝛ animaꝫ
ſuam non poteſt meus eſſe di/
ſcipulus: quod exponens gre/
gorius ait: Tunc bene odimus
cum carnalibus deſiderijs nō
acqeſcim⁹ ſed frangimus. Qui
aūt carnē ſuā ꝯcupiſcētijs n̄ re/
frenat: i laqueos diaboli ſe pre/

cipiat ſm illud eccleſi.xviij. Si
pſtes aie tue ꝯcupiſcentias ei⁹
faciet te ī gaudiū inimicis tuis
ſicut valida tradidit ſanſonem
fortiſſimū philiſteis illudendū
Judicū.xvj. Argumentū falſe
maceratiōis corpis hꝫ q tantū
os ſuū ꝛ ventrem ſuū cohibet
a cibi ꝛ potus voluptate: ꝛ lin/
guā non cōpeſcit a verbis illici
tis: nec viſū refrenat a delecta
tiōib⁹ neqꝫ cor a cogitatiōibus
ꝛ affectiōib⁹ voluptuoſis. Parꝫ
eſt enim os ꝛ ventrem reſtrin
gere a cibis: vbi cor ꝛ qſqꝫ ſen/
ſus delitijs paſcunt. Uñ chry/
ſoſt. Qui a cibis abſtinent ꝛ ma
la agūt: demones imitant: qb⁹
nō eſca: ſed neqtia ſemp adeſt.

¶ De ꝯtritiōe. Cap.xxxix.

Contritio vera eſt do/
lor p peccatis aſſumpt⁹
p qualitate ꝛ quātitate
pctōꝝ cū ppoſito ꝯfitendi ꝛ ſa
tiſfaciendi pueniens ex gratia
gratuita. Dolor eniꝫ naturalis
vel dolor ſine gratia nec pdeſt
nec valet. Quātitas doloris ex
primit Jere.vj. vbi dī: Luctum
vnigeniti fac tibi. Hūc dñs pce
pit ezechi.ij.d. Scindite corda
veſtra ꝛ nō veſtimenta veſtra.
Ad hāc ſciſſioneꝫ ſpūaleꝫ valēt
ſpine: virge: flagella: crux: lan/
cea q̄ ſcindebāt corpus dñi nri
ieſu xpi. Uera cōtritio rara eſt
teſte greg. Sciēdū ꝙ ſunt qdā
q etiā ſeculū relinquētes totuꝫ
qdē ꝙ hñt offerunt tñ in bono
qd agūt ſiue bonis que agūt mi
nime cōpungunt. Nec ſemper
credēda ē vera ꝯtritio: vbi ge/
mit⁹ apparēt ꝛ lachryme. Naꝫ
ex timore inferni: vel ex ꝯſide/
ratiōe alicui⁹ dāni: vel ex natu/
rali dolore: vel ex naturali com
paſſiōe ſepe ſolēt talia puenire
cū recordat aliqs enormitateꝫ
ſceleꝝ vel acerrimā ieſu xpi paſ
ſionē. Ad verā ꝯtritionē exigit
dolor d oib⁹ pctis cōmiſſis ꝛ oī
b⁹ bonis omiſſis: ꝛ oīb⁹ gratijs
neglectis ſibi ꝛ vniuerſitati: ꝛ
ſilr que occaſiōe ſui cōmitti vel
omitti vel negligi per aliquos
potuerūt. Uerā ꝯtritionem no
bis inducere pōt ſi fideliter re
cogitem⁹ q̄ p peccatū amiſim⁹
ſ. ſpm̄ ſanctū cū oib⁹ donis ſuis
oēs quoqꝫ virtutes gratuitas:
ſancte trinitatis amicitiā ꝛ ſoci
etatē totius curie celeſtis. Iteꝫ
qd acqſiuim⁹: eternā videlicet
mortē: maledictionē dei patris
Hoc teſtat ps.cxviij. Maledi/
cti q declinant a mādatis tuis.
Odium domini ieſu xpi: qui
odit oēs opantes iniquitatem.
ps.v. Elōgationē ſpūs ſancti: q
etiā ſe aufert a cogitatiōib⁹ que
ſunt ſine intellectu: ſicut dī ſapi
entie.j. Multo magis ab operi

bus malis hec peiora ſunt hor ribilia q̄ȝ ipa pena gehenne: ſi/ cut dicit chryſoſto. Ad idē idu cere nos dȝ maxima vtilitas ex ea ꝓueniens. Nā minima ꝯtri tio oēs aīe maculas delet: mor/ tē eternā occidit: benedictionē patris affert: amicitiā filij red/ dit: familiaritatē ſpūs ſancti in ducit: ⁊ ſocietatē ciuiū ſupnorū reſtituit: ⁊ quātūcūqȝ ſit parua cōtritio magis ſatiſfacit q̄ȝ ma/ xima elemoſynarum largitio. Hec oīa ſepe pōderata in ſtate ra cordis: inductiua ſunt vere ꝯtritiōis ⁊ certe. Argumētum vere cōtritiōis hȝ q in tantum peccati deteſtaꝛ imūdiciam: ꝙ omnē purgatorij penā eligeret libētius q̄ȝ ꝯtra dn̄m deū beni/ gniſſimū vnq̄ȝ peccatum cōmi ſiſſet: ⁊ q ad penā iſernalē pori us exhiberet ſe: ſicut eleazarus q̄ȝ vnq̄ȝ de cetero ex propoſito aliqđ pctm̄ cōmitteret: ⁊ q pe/ nā omniū martyrū libētiſſime ſuſtineret: vt p h̄ mereri poſſet ꝙ nunq̄ȝ de cetero aliqđ perpe traret pctm̄: ⁊ q ad oēm afflictio nē punitoꝝ letanter ſe offert vt p offenſa deo digne ſatiſfacere poſſet. Argumētū falſe ꝯtritio/ nis hȝ: q q̄ȝuis pctā cōmiſſa de fleat ꝯtinuo poſt dolorē eadem pctā vel alia cōmittē nō ceſſat. Cōtra h̄ dr̄ eccle. xxxv. Qui ba/ ptizaꝛ a mortuo: ⁊ iterum tāgit mortuū qd ꝓdeſt lauatio eius. Silr̄ q de pctīs dolet: ⁊ de cete ro pctā dimittere non ꝓponit: videlicet ſupbiā: inuidiā: carna lē amicitiā: iniuſtā poſſeſſionē de q̄ dicit augu. Nō dimittitur pctm̄ niſi reſtituaꝛ ablatum ⁊c. Cōtra h̄ dr̄ eccle. xxiiij. Vn⁹ de/ ſtruens ⁊ alter edificās qd pro deſt illis niſi labor? Deſtruit q depeccatis dolet: edificat qui ī volūtate peccādi manet. De ta li edificatiōe dicit augu. Ex ma la volūtate facta ē libido: ⁊ dū libidini ꝯſentiꝛ facta eſt ꝯſuetu do: ⁊ dū ꝯſuetudini nō reſiſtiꝛ facta eſt neceſſitas:

De ꝯfeſſiōe. Cap. xl.

Confeſſio vera ē ſynce/ ra pctōꝝ abſqȝ velami/ ne corā ſacerdote mani feſtatio hāc ꝑcepit dn̄s ieſus le proſis: cum dixit Luce. xvij. Ite oſtendite vos ſacerdotibus. Et beat⁹ iacob⁹ eiuſdē. v. Cōfitemi ni alterutrū pctā veſtra. Ad ve rā ꝯfeſſionē exigiꝛ ꝙ ſit pura: ī tegra: diſcreta: fidelis ⁊ pfecta: iuxta illud: Effunde cor tuum ſi cut aquā ante ꝯſpectum dn̄i. In effuſiōe notaꝛ integritas. Non ex ꝓpoſito dicenda ſunt minua tim vel guttatim pctā: de qbus nunq̄ȝ facta ē ꝯfeſſio: ſȝ quicqd pōt ſemel cogitari totuȝ coram

vno ſacerdote ſemel effundi dꝫ ſicut aquã. Ibi notat̃ ꝙ ſimplex dꝫ eẽ ⁊ pura. Non.n.ex timore ſeruili: vel coactiõe faciẽda eſt ꝯfeſſio:ſed pure ⁊ ſimplr̃ ꝓpter deũ. Diſcretio ibi notat̃ cor tuũ Nõ.n.ſolũ ꝯfitẽda ſunt verba ⁊ facta cõmiſſiões: ⁊ omiſſiões:⁊ inceſſus:ſꝫ etiã cogitatões imũde:moroſe affectiões:inordinate intẽtiões:mixte volũtates et ꝑuerſe:iudicia ⁊ ſuſpectiões temerarie. Nã dicit origenes ꝙ i illa die cogitatiões accuſabũt aĩas vel defendẽt:nõ cogitationes q̃ erũt tũc:ſꝫ q̃ nũc ſunt i nobis q̃ꝝ q̃dã note relinquent̃ in corde velut i cera. Fidelitas et ꝑfectio notant̃ ibi añ ꝯſpectum dñi. Scđꝫ ꝗppe cognitionẽ dei oĩa ꝯfitenda. Ubi.n.vnũ peccatũ nos cognoſcim⁹:ipe in ſapiã diuina mille cognoſcit. Ad confeſſionẽ verã nos iducẽ dꝫ:certa remiſſio pctõꝝ: et mundatio aĩe:iuxta illud Jo.v. Si ꝯfiteamur pctã nr̃a:fidelis eſt de⁹:vt remittat et emundet nos ab oĩ iniq̃tate. Et q: ad ꝓpitiationeꝫ aſtringit̃ pr̃ fili⁹.⁊.ſ.ſ.ſm illđ: ⁊ ſi omnia nouit deus:vocẽ tamẽ cõfeſſiõis expectat:habet enim ⁊ cauſam cognoſcendi pater:q: q̃cq̃d vult filius,vult pater. Argumẽtũ vere ꝯfeſſiõis habet:q peccata oĩa ſicut aquã effundit vt non remaneat color: ſicut in effuſione lactis: nec pinguedo vel ſapor remaneat:cuꝫ dicitur peccatũ ⁊ tacet̃ quãtitas ⁊ diuturnitas delectatiõis:in qua rõ penitus abſorbetur: iuxta illud ꝑs. Intrauit ſicut aqua in interiora eius:⁊ ſicut oleum in oſſibus eius. Oleũ manet: cum dicit̃ peccatum ⁊ tacet̃ infamia ⁊ malũ exemplũ ⁊ ſcandalũ alioꝝ. Sed vere confitẽs manifeſtat ipm̃ peccatũ:⁊ antecedẽtia peccati ⁊ eius ſequelas. Aliud argumentum vere confeſſionis ẽ cum aliquis confitetur peccata ſua in numero:pondere ⁊ menſura. In numero confitendum eſt.i.vices peccatorum: q: vulnus ſepi⁹ renouatuꝫ tardius ſanatur. In menſura eſt diuturnitas peccati. Qui enim diutius infirmatur citius moritur. In pondere.i.in grauitate. Aggrauatur autem peccatuꝫ ex ſacro loco ex ſacro tempore vl̃ ex perſona:vt clericus ⁊c̃. Argumentum falſe confeſſionis eſt: cum propter hoc aliquis confitetur ne infidelis dicatur: vel vt ſanctior reputetur:vel ne ſacra cõmunio ſibi ſine confeſſione negetur. Sic confitebat̃ ſaul ne a propheta ſamuele corã populo confunderetur.

¶ De penitẽtia. Cap. xlj.

Penitentia exterioꝛ vera
eſt abſtinere a licitis cū
de illicitis venia poſtu/
lat. Sic penitētes ⁊ clauſtralis
a carnalibꝰ abſtinēt : delicatas
veſtes:abijciūt:ieiunia ſuāt:vi/
gilijs inſiſtūt:diſciplinis ſe affli
gūt:ſilentiū tenēt:ꝓpꝛiā volūta
tem frangūt:⁊ a mltis delectati
onibꝰ ſe abſtinēt q̄ licita eis eſ/
ſent ſi nūq̄ȝ illicita comiſiſſent.
Hāc ꝑcepit dn̄s ieſus ⁊.b.iohēs
bap.d.matth.iij. Penitētiā agi
te ⁊c̄. Ad verā pn̄iam īducere
nos debet neceſſitas. Nā abſq̄ȝ
illa nō eſt ſalus teſte dn̄o ieſu lu
ce.xiij. Niſi pn̄iaȝ egeritis oēs
ſil'ꝑibitis. Et btūs aug. Pctā ſi
ue magna ſiue ꝑua ſint īpunita
eē nō pūt. Vn̄ dn̄s miſit dauid
penitentiā ꝓ pctō ſuo ꝙ nume/
rauerat ꝓplm vel vt ſuſtineret
ſeptē annis famē in tra vel tri/
bus menſibꝰ vindictā inimico
rū:vel tribus diebꝰ peſtelentiā
Et elegit dauid ſibi ⁊ ꝑplo cōti/
nuā plagā mortis. Per h̄ ſigni
ficat ꝙ neceſſario q̄libȝ ꝓ pctis
ſuis punieť vel in inferno ꝙ ſi/
gnificāt ſeptē anni famis vel in
purgatoꝛio ꝙ ſignificat violen/
tia inimicoꝝ tribꝰ mēſibus:vel
tꝑali pena qꝺ ſignificat triū die
rum peſtilētia ⁊c̄. Sic vtile eſt
nobis eligere penā leuiſſimā ⁊
ſubito trāſeuntē. Argumentum
vere pn̄ie eſt debita cōmenſura
tio pene ꝯtra culpā: vt ſm quā
titatē culpe ſit quātitas ⁊ graui
tas pene ſm delectationē culpe
ſit amaritudo pene:ſm diutur/
nitatē ⁊ multiplicitatē culpe ſit
mltiplicitas ⁊ ḡuitas pene ſm
illud luce.xiij. Facite vobis di/
gnos fructus pn̄ie. Sicut enim
ſingule infirmitates coꝛꝑis hn̄t
neceſſe ſingulas medicinas et
nulla tā efficax eſt q̄ ſanet oīes
egritudines:ita ſingl'a pctōꝝ ge
nera ſpālem hn̄t pn̄iaȝ. Nō eni
directe emēdať ſupbia ꝑ elimo
ſynā: rancoꝛ ⁊ inuidia ꝑ oꝛonē
auaritia ꝑ ieiuniū ⁊ ſic de alijs:
ſȝ ſupbia ꝑ hūilitatē auaritia ꝑ
elemoſinaꝝ largitionē:īpudici
tia ꝑ carnis caſtigationē:gula ꝑ
ieiuniū:inuidia ꝑ charitatē ⁊ in
iurie remiſſionē: rapina ⁊ iniu/
ſta poſſeſſio ꝑ reſtitutionem ſic
dic̄ chꝛiſoſt. Si nō pōt q̄s exple
re oēȝ ſatiſfaciēdi oꝛdinē tūc be
nignꝰ deꝰ q̄lēcūq̄ȝ ſuſcipit emē
dā:tūc ꝓ i iuſtis rebꝰ valet ieiu
niū ſi n̄ pt reſtituē ſi n̄ pt ieiuna
re valet oꝛo: ſi n̄ pōt oꝛare ꝓpť i
firmitatē ſufficit deo bona volū
tas. Argumētū falſe pn̄ie eſt ſic
dicit Innocētius cū penitēs ab
curiali vel negotiali nō recedit
ꝙ ſine pctō nullatenꝰ agit valet
aut ſi odiū i coꝛde geſſerit:aut ſi
offenſo cuilibȝ nō ſatiſfacit: aut

ſi offenſus offēdēti nō idulgeat aut ſi arma ꝯtra iuſticiā gerit. Itē falſa eſt pnīa qñ vnuꝫ pctm̄ emēdaſ ⁊ de alio non curatur.

¶De pſeuerantia Caplm̄.xlij.

Perſeuerātia vā eſt in bonis opibꝰ frequēs exercitatio:ꝯtinuū ſtudium ad pfectiōeꝫ:ſpūaliū graꝝ ⁊ vtutū diligētiſſima vſqꝫ mortē conſeruatio. Ad hāc iuitat nos dn̄s apoc.ij. Eſto fidel' vſqꝫ ad mōtē ⁊ dabo tibi coronā vite. Hāc habuit btūs iob cū dixit Donec deficiā nō recedā ab īnocētia mea eiuſdē.xxij Et thobia vſq corpa occiſoꝝ occultauit ī domo ſua ⁊ media nocte ſpeliuit:licꝫ cū ꝓpter h̄ rex ſpoliari iuſſerit ⁊ occidi. Ad amorē pſeuerātie nos īnducere debet maxima vtilitas ex ea ꝓueniēs. Nā ex ea oē opus bonū ⁊ oīs vtus coronaſ ⁊ tota hoīum ſalus in ea ꝯſiſtit ſm̄ illud dictū dn̄i ieſu. Qui pſeuerauerit vſqꝫ in finē h̄ ſaluus erit ſine q̄ vlla vtus vel bonum opus irremunerabile eſt ſine q̄ oīs pfectio in nihilū redigitur. Quid eni ꝓfuit aplo iude qꝫ dn̄s ipm̄ de mūdo eligerat:qd ꝓfuit familiaritas xpi: qd ſcā pdicatio quā ſepe ab ipo audierat:qd exēpla virtutes:mirabilia q̄ ab ipo audierat vel viderat qd ſocietas aploꝝ:qd grā ſibi collata pdicādi ⁊ miracula faciēdi? Nōne ei cū alijs aplis dixit:Eūtes pdicate qꝛ appropinqbit regnū celoꝝ:īfirmos curate:mortuos ſuſcitate:leproſos mūdate demōes fugate. Argumētū vē pſeuerātie habet q nec amore vite nec terrore mortis nec minis nec ꝓmiſſis a rectitudie flecti pōt:ſicut ſuſanna mortē non timēs dixit:Si pctm̄ egero ⁊c. Et mathathias.j.macha.iiij. Et ſi oēs gentes obediūt antiocho regi vt recedat vnuſqſqꝫ a ſeruitute legis patrū ego ⁊ filij mei obediemus legi dei:ꝓpitius ſit nobis deus. Argumentū falſe pſeuerātie hēt de q ſua ſanctitate falſe pſumens qꝫ cadere non poſſit ex qua naſcitur animi libertas exinde nō habet cuſtodiam ſui:⁊ ſic eſt īpoſſibile in ſanctitate pſeuerare. Et ſi apli eſſēt in mūdo non haberent ſui cuſtodiā cadere poſſent. Exēpluꝫ de dauid:qui adulteriū ⁊ homicidiū ſimul ꝑpetrauit quia negligens fuit in cuſtodia oculoꝝ. Lōquor tibi ops deus cū multis lachrymis ⁊ guttis ſanguineis filij tui qꝫ adhuc non prouenī ad principiū alicuius virtutis in ea pfectiōe qua ſcriptū eſt. Gaudeo tantum qꝫ omnes virtutes habebimus pfectiꝰ q̄ꝫ humanꝰ valeat cōprehendē in

tellectꝰ. Cōfiteoꝛ tibi dn̄e ꝙ bea
tus eſt in pn̄ti ꝛ beatioꝛ erit i fu
turo q h₃ has virtutes in ea p/
fectiōe ſicut hic ſcripte ſūt licet
foꝛte minꝰ ſufficiāt ad ſalutē. pe
ro tn̄ cū oī deſiderio filij ꝛ ſpūs
ſci ꝛ oīu₃ creaturarum: vt mihi
des diſcretionē inť ỽtutes gra
tuitas ꝛ naturales: vt ſi multitu
dines virtutū: vt qcūq₃ hanc le
gerit materiā vel de ipſa audi
rit vel cogitauerit tu oīpotens
optime deꝰ ꝯfer ſaltē vnicā vir
tutū verā ꝛ pfectā. Et certꝰ ſum
ꝙ q habuerit vnā ad te dn̄e oēs
ſimul h₃ ꝛ q creſcit in vna ſimul
in oībꝰ creſcit: ꝛ q in vna decre
ſcit ſimul in oībus decreſcit: ꝛ q
vna caruerit nullā h₃: qꝛ oēs
vnite ſunt in gratia. Amen.

Explicit libellus de veris et falſis virtutibus ꝛ earu₃ ſignis editꝰ a Reuerendiſſimo in xp̄o patre fratre vmberto magiſtro ordinis. M.cccc.lxvj.

De vis ꝛ falſis ỽtutibꝰ Capl'm.j
De humilitate Capl'm.ij
De obedientia Capl'z.iij
De patientia Cap̄.iiij.
De paupertate Capl'z.v.
De caſtitate Capl'z.vj
De abſtinentia Cap̄.vij.
De foꝛtitudine Cap̄.viij
De iuſticia Capl'z.ix.
De temperentia Capl'm.x
De compaſſione Capl'z.xj.
De pace Cap̄.xij.
De miſericoꝛdia Cap̄.xiij.
De concoꝛdia Cap̄.xiiij
De conſtantia Cap̄.xv.
De largitate Cap̄.xvj.
De veritate Cap̄.xvij
De manſuetudine Ca.xviij.
De fide Cap̄.xix.
De ſpe Cap̄.xx.
De timoꝛe Cap̄.xxj.
De leticia Cap̄.xxij.
De triſticia Ca.xxiij.
De gratitudine Ca.xxiiij
De zelo Cap̄.xxv
De libertate Ca.xxvj.
de religione Ca.xxvij
de maturitate Ca.xxviij
de ſimplicitate Ca.xxix.
de taciturnitate Cap̄.xxx
de ſolitudine Cap̄.xxxj
de contemplatione Ca.xxxij.
de diſcretione Ca.xxxiij
de congratulatiōe Ca.xxxiiij
de confidentia Ca.xxxv.
de mundi cōtemptu Ca.xxxvj
de maceratione Ca.xxxvij
de contritione C.xxxviij
de fide Ca.xxxix
de confeſſione Ca.xl.
de penitentia Ca.xlj
de perſeuerantia Ca.xlij.

Explicit h̄ opus in xp̄i noīe.

¶ Regule quedam breuiſſime ac valde vtiles Reuerendi ac deuoti patris fratris Hieronymi Sauonarole ferrarieñ. ordinis predicatorũ: que ad oẽs religioſos pertinent.

PRincipale ſtudiũ religioſi eſt conari die noctuq́ȝ vt anima ſua ſit dño deo coniuncta ꝑ orõnez ⁊ contemplationẽ continuumq́ȝ amorẽ actualem. Qđ qdem nequaꝗ̃ facẽ poterit niſi pacẽ mentis poſſideat: quã poſſidere nõ poterit niſi ſe amore omniũ creaturaꝝ ac ſui ipſius penitus ſpoliauerit: veneritq́ȝ vſq́ȝ ad cõtemptũ ⁊ odium vite ſue. Que oĩa ſi voluerit obtinẽ neceſſe eſt cũ oñi ſollicitudine prius has quas ſubſcribem⁹ regulas obſeruare.

¶ Primo ita debet paupertatem diligere in particulari et ĩ cõmuni vt ſtatuat firmiter ĩ corde ſuo nullo modo ſe velle aliqd poſſidere: nec aliqd ad vſuȝ habere: niſi qđ ei ſummopere neceſſarium fuerit: intantũ vt odio habeat oẽs diuitias magnas ⁊ paruas: etiam ipſa veſtimenta ſine qbus honeſte viuẽ nõ põt: gaudeatq́ȝ de moneſteriȷ̃ paupertate ⁊ doleat de eius abũdantia cũ deſiderio vt pauperrime viuat vſq́ȝ ad extremã neceſſitatem: quia vere pauper in paupertate gaudet.

¶ Scđo quantũ ad votũ caſtitatis ita debet fugere oẽs carnis illecebras vt non modo ab illicitis ſed etiã a licitis recreationibus abſtineat: ita vt nunꝗ̃ ex toto relaxet preconceptũ rigorem: ſed ſemꝑ ſibi iratus caſtiget rationabili obſequio corpus ꝓprium: omneſq́ȝ ſenſus a delectatione cohibeat nec ſatiſfaciat deſiderijs ſuis ſed ſemꝑ gaudeat flere ⁊ lamẽtari ⁊ domino decantare ꝟſiculũ illud. Recogitabo tibi omnes annos meos ĩ amaritudine aĩe mee.

¶ Tertio ſemꝑ ĩ mente habẽs dñi noſtri ieſu chriſti ſubiectionem ad matrez ſuã ⁊ putatiuũ patrem ſuũ ioſeph ⁊ obedĩẽtiã vſq́ȝ ad mortẽ mortem aũt crucis ſtudeat cũ omni conatu ⁊ viribus ſuis ſeipſum nõ ſolũ maiorib⁹ ſed etiã equalibus minoribus: ⁊ oĩbus etiam viliſſimis ſeruire ⁊ eis vt decet ſtatũ ſuũ humiliter obedire ⁊ cũ aplõ dicere: cum liber eſſem ex oĩbus oĩuȝ me ſeruum feci ⁊c̃.

¶ Quarto ſtudeat ita gubernare linguã ſuã vt non ſolũ illicita non loquatur: non ſoluȝ nõ ocioſa verba aut riſum mouen

tia dicat ſed etiā neceſſaria in
longū non ꝓtrahat: loquaturq̄
ſemꝑ de oībus cū timore ⁊ po/
tius deſideret audire ⁊ doceri
q̄ loqui ⁊ alios docere: quia in
multis offendimus omnes ⁊ q
in verbo non offendit hic per/
fectus eſt vir: ⁊ diabolus in nul
lo ſubtilius decipit religioſum
q̄ per loquacitatem: ꝑ quā ſub
trahit euꝫ ab ōrone ⁊ ꝯtempla
tione a qb⁹ cū fuerit ſubtract⁹
perdit omne robur mentis ſue
⁊ ita inimicus preualet facilit̃
cōtra eum ſicut vult ⁊ vt libet.
¶ Quinto caueat a diſtractio/
nibus ſeu ab his que ſolent ani
mū in partes diuidere vt ſunt
curioſitates ſenſuum ⁊ intelle/
ctus. Qui enim volunt multa ⁊
inutilia videre ⁊ audire ſeu in
telligere diuidunt cor ſuum ad
multa: ⁊ ita remanent diſſipati
nec compūcti. Negocia ergo
proximoꝝ et facta aliena adeo
relinquēda ſunt: vt nec velim⁹
minimā eoꝝ partem intelligē.
Negocia quoq̄ cōuentus offi/
cialib⁹ ipſius penitus relinquā
tur. Quidā zelo quodā idiſcre/
to qui non eſt ſm ꝯſcientiā vo/
lunt oīa intelligere ⁊ inquietāt
ſe ipſos: impleturq̄ mens eorū
phantaſijs indignatiōib⁹ mur/
murationibus ⁊ nōnunq̄ inui
dia ⁊ ambitiōe ac detractione
ꝯ platū ⁊ alios ꝯfratres ſuos.
Si nullum habes officium i cō
uentu gaude qꝛ pacem magis
acquires. Si habes humiliter
ea que ad ipm ꝑtinent ⁊ ſine q̄/
rela exequaris. Ne deſideres
habere aliquod officiuꝫ ſed ſta
in pace ⁊ libentius ſuſcipe offi/
cia vilia q̄ honorifica. Et bre/
uiter ab oibus que te ab inten/
tione contemplatiōis diuine ⁊
pacis quātum poſſibile tibi eſt
ſalua obedientia ⁊ charitate ca
uere debes cū omni ſollicitudī
ne aliter pacem non inuenies.
¶ Sexto debet fugere hoium
cōuerſationē preſertim ſecula/
rium ⁊ diſſolutoꝝ fratrum: po/
tiſſime aūt mulieꝝ ⁊ cōſangui/
neoꝝ ⁊ ſolitudineꝫ amare: nec
vnq̄ i publicū apparere niſi ꝓ
neceſſaria honeſta vel vtili cā
⁊ ſemper breuiter ſe expedire.
Neminē tñ ꝓpter hoc religio/
ſus iudicet aut contēnat ſed ſe/
ipſum ſemꝑ decipiens tāq̄ vti
lem in oculis ꝓprijs indignum
arbitretur habitu religionis ⁊
alioꝝ fratrum ꝯuerſatione.
¶ Septimo cū omni ⁊ ſumma
diligētia ⁊ ſollicitudine vacare
debet ōroni ⁊ ꝯtemplationi ita
vt ſepiſſime eleuet mentē ſuam
ad deum ⁊ oret cū breuitate tā
in eccl̄ia q̄ in menſa: tam in do
mo q̄ in theatro: tam ſedendo

q̄ꝫ ambulando: ⁊ frequētiſſime dicat verſiculū illud: Deꝰ in ad iutoriū meū intēde: dñe ad adiu. me feſti. Item dicat Miſericordia tua dñe ſbſequet me: vt inhabitē in domo dñi oibꝰ diebus vite mee. Sic enim faciēs obtinebit mētis quietē: ⁊ adeo ꝯiūget deo qꝫ nihil aliud poterit cogitare nec diligere: ⁊ erit quodāmodo in hac vita beatꝰ.

¶ Qui ergo ſeruauerit iſtas ſeptē regulas replebit ſeptē donis ſpūs ſcī: a quo ſpū ſācto aīa eiꝰ acta guſtabit ea que nec oculus vidit: nec auris audiuit: nec in cor hoīs aſcēdit: que ꝑpauit deus diligētibꝰ ſe: ⁊ labores religioīs ꝓ nihilo reputabit ⁊ videbunt dies pauci pre amoris magnitudine.

¶ Religioſi aūt q iſta nō cōſiderāt: ſed ambulāt ſine ꝯfide ratiōe finis ꝓpriȷ̄ efficiunt tepidi: ingeti: murmuratores: ambitioſi: iracūdi: auari: loquaces ſenſuales: hyſtriones ⁊ duriores q̄ꝫ ſeculares ad penitētiam: ⁊ niſi deus ꝑ ſuā miſericordiā ꝫ eos reuocet aut ꝯſeruet: in alia labunt ꝑcipitia a qbꝰ nunq̄ꝫ poſtea liberant: qꝛ vt dicit ſanctꝰ thomas diuinꝰ doctor i ſecūda ſcōe: Religioſi ex malicia peccātes efficiunt peſſimi ⁊ icorrigibiles. ⁊ ſanctꝰ Aug. dicit qꝫ ſicut nunq̄ꝫ exptꝰ eſt meliores q̄ꝫ illi q in monaſterio ꝓfecerunt: ita nec deteriores q̄ꝫ q in monaſterio defecerūt.

Conemur igit nos frēs talē bonitatē in monaſterio accipe vt ſimꝰ meliores hoīes mūdi: ⁊ magnā coronā acquiramus in celis: vbi regnat benedictꝰ deꝰ in ſecula ſeculoꝝ Amen.

¶ Oratio vel ꝑs veneralis pr̄is fratris hieronymi de Ferraira ordinis ꝑdicatoꝝ. S. dñici.

Diligam te domine: fortitudo mea.
Diligam te domine: virtus anime mee.
Diligam te ſemper ineffabilis exultatio mea
Uiuet iam non mihi: ſed tibi tota vita mea.
Uita in quā que perierat in magna miſeria mea.
Uita que ſuſcitata eſt in magna miſericordia tua.
Niſi enim quia iuuiſti me paulominus habitaſſet in inferno anima mea.
De portis mortis exaltaſti me: vt annūciem omnes laudationes tuas.
Gratias tibi deus meus: quia liberaſti me.

Gratias tibi lux mea:quoniam illuminaſti me.
Gratias tibi amor cordis mei:qm̄ vulneraſti me.
Sero te timui:maieſtas infinita.
Sero te cognoui:pulchritudo tā antiq̄.
Sero te amaui:bonitas eterna.
Querebam te quies mea:ꝛ non inueniebam.
Non inueniebam te: eo ꝙ male querebam.
Querebā te per exteriora: ꝛ tu ī iterioribꝰ habitas.
Luſtrabā vicos ꝛ plateas: ꝛ requiē nō inueniebam.
Querebam foris:quod intra me erat.
Longe te eſſe putabam:ꝛ tu prope ꝛ intus eras.
Eram longe a te:ꝛ tu prope mihi eras.
Dixiſti mihi:ꝛ audiuit anima mea.
Quere intus ꝛ inuenies bonum tuum.
At ego miſer:foris querebam deum meum.
Interrogaui terram ſi eſſet deus meus.
Interrogaui inq̄z:ꝛ reſpondit mihi:
Quere ſuper me:non ſum ego deus tuus.
Interrogaui mare:ꝛ reſpondit mihi:
Fallitur talis:non ſum ego deus tuus.
Interrogaui aerem:ꝛ reſpondit mihi:
Aſcende ſuperius:non ſum ego deus tuus.
Interrogaui ignem:ꝛ reſpondit mihi.
Aſſume tibi pennas:non ſum ego deus tuus.
Interrogaui celū ſolē lunā ꝛ ſtellas ꝛ rn̄derūt mihi
Exaltare ſuper nos:non ſumus deus tuus.
Interrogaui angelos:ꝛ reſponderunt mihi:
Accede ad cor altum:non ſumus deus tuus.
Interrogaui vniuerſas creaturas: ꝛ rn̄derūt mihi:
Reſponderunt inq̄z mihi voce grandi ꝛ forti:
Qui nos ex nihilo fecit:ipſe eſt deus tuus.
Ubi eſt deus meus:reſpondete mihi?
Ubi queram illum docete me obſecro.
Ubiq̄z eſt deus tuus:quere in corde tuo.
Celum ꝛ terram implet:implet ꝛ cor tuum.
Et conuerſus ad cor meum:aio ad deum meum:

Quomodo huc intraſti: domine deus meus.
Per quam poꝛtam veniſti: dulcis amoꝛ meus.
Oculos interrogaui ⁊ reſponderunt mihi:
Si coloꝛatus non fuit: per nos non introiuit.
Aures excitaui: ⁊ reſponderunt mihi:
Si ſonitum non fecit: per nos non introiuit.
Nares pulſaui: ⁊ reſponderunt mihi:
Si non redoluit: per nos non introiuit.
Guſtum tetigi: ⁊ reſpōdit mihi:
Si non ſapuit: per me nō introiuit.
Tactum adiuraui: ⁊ reſpondit mihi:
Si coꝛpulentus non fuit: per me non introiuit.
Intus ergo eras: ⁊ ſenſus hoc neſciebant.
In animā intraſti: ⁊ per coꝛpoꝛeos ſenſus nō ītraſti
Lux enim tua lucet: vbi locus non capit.
Vox tua ſonat: vbi tempus non rapit.
Odoꝛ tuus redolet: vbi flatus non ſpirat.
Sopoꝛ tuus ſapit: vbi non eſt edacitas.
Amplexus tuus tangit: vbi non diuellitur.
Quid ergo es deus meus: quid tu amoꝛ meus.
Interrogaui eum: ⁊ reſpondit mihi:
Accedet homo ad coꝛ altum: ⁊ exaltabitur deus.
Vere tu es deus magnus: qui vincis ſcientiā noſtrā
Tu ſolus es potens: ⁊ veriſſime beatus.
Tu rex regum ⁊ dominus dominantium.
Tu ſolus habes īmoꝛtalitatē ⁊ lucem inacceſſibilem
Quam nullus hominum vidit: nec videre poteſt.
Multa de te dicimus: ſed deficimus verbis.
Maioꝛ es enim omnium coꝛde ⁊ omni laude.
Tu es deus vnus: in trinitate gaudens.
Deus pater: deus filius: deus ſpiritus ſanctus.
Tres quidem perſone: non tamen tres eſſentie.
Unus deus ac dominus: non tres dij aut domini.
Hic eſt deus meus: qui bonoꝝ meoꝛum nō indiget.
Qui ꝓpter ſuam bonitatem vniuerſa hec creauit.
Nulla re indiget: ⁊ omnia poꝛtat ac gubernat.

Et ꝑpter nos homines ſeipm̃ exinaniuit.
Factus eſt homo: pro hominibus crucifixus.
A mortuis reſurrexit: ꝛ ſuper omnes celos aſcendit
Ut nobis prepararet imortalitatis locum.
Inde venturus eſt iudicare viuos ꝛ mortuos.
Cuiꝰ regni ñ erit finis ꝛ cũ ipo regñabimꝰ i ſc̃la ſepitna
Ubi enim caro mea regnat: regnare me credo.
Si proprio filio pro omnibus: non pepercit.
Credimus ꝙ cum illo omnia nobis donauit.
O ineſtimabilis dilectio charitatis:
Ut ſeruum redimeres filium tradidiſti.
Dilexiſti me valde: vnice amor meus.
Dilexiſti me: priuſq̃ȝ diligerem te.
Ad imaginem tuam tu creaſti me.
Omnibus creaturis tuis: prepoſuiſti me.
Angelos tuos ſpiritus feciſti propter me.
Mandaſtiqȝ eis: vt cuſtodiant me.
Ne forte offendam ad lapidem pedem meum.
Intra infideles non feciſti me.
In ſpiritu ꝛ aqua baptizaſti me.
Diuitias ꝛ paupertatem non dediſti mihi.
Intellectum ꝛ ſapientiam docuiſti me.
Et quando errabam: vocabas me.
Pulſabas ad oſtium: ꝛ non aperiebam tibi.
Operabar in virtute mea: que tamẽ virtus nõ erat
Currere volebam ꝛ deficiebam.
Ibi magis cecidi: vbi me magis ſtare credidi.
Factus ſum vilis tanq̃ȝ vas perditum.
Elongaui fugiens in regionem longinquam.
Uanitatem dilexi: ꝛ vanus factum ſum.
Cecus eram: cecitatem amabam.
Seruus eram: ſeruitutem deſiderabam.
Uinctus eram: vincula non horrebam.
Amarum dulce: ꝛ dulce amarum credebam.
Miſer eram: nec cognoſcebaȝ
Ego peccaui: tu me viſitaſti.

Ego cecidi tu me erexiſti.
Ego ignoraui:tu me docuiſti.
Ego non vidi:tu me illuminaſti.
Abieram in peccatis:venundatus eram.
Veniſti ad me:vt redimeres me.
Et tãtũ me dilexiſti:vt ſãguinẽ tuũ ꝑciũ ꝑ me dares
Dilexiſti me pluſq̃ te:qui mori voluiſti ꝑ me.
Tali pacto:tam charo precio reduxiſti me de exilio
Redemiſti me de ſupplicio.
Vocaſti me nomine tuo.
Signaſti me ſanguine tuo.
Ut memoriale tuũ eſſet apud me
Et nunq̃ recedere a corde:q ꝑ me ñ receſſit a cruce
Cognoſcã ergo te cognitor meus.
Cognoſcam te virtus anime mee.
Oſtende te mihi conſolator meus.
Videam te lumen oculorum meorum.
Veni ad me gaudium ſpiritus mei.
Videam te leticia cordis mei.
Quiſquis eñ cognoſcit te:diligit te
Obliuiſcitur ſe:amat te pluſq̃ ſe.
Relinquit ſe vt veniat ad te.
Expelle ergo dñe tenebras mentis mee.
Ut memoria mea te recolendo gaudeat.
Oculus meus te videndo iubilet
Anima mea te diligendo ardeat.
Bonum eſt enim mihi adherere deo meo
Pone in ſalutari meo,tam ſpem meam.
Cũ.n.tibi non adhereo:in trãſitorijs aĩo diffundor.
Cogitatione verſor:locutione implicor.
Miſer igiẽ ego:miſer inq̃ ego.
Quando tibi tantũ adherebo:vt non peccem tibi.
Qñ poterit mea obliquitas tue rectitudini adeq̃ri.
Tu dñe diligis ſolitudinem:ego multitudinem.
Tu ſilentium:ego clamorem.
Tu veritatẽ:ego vanitatem.

Tu mundiciam ego imundiciam
Per temetipſum itaqꝫ domine te rogo
Illũina ocl'os meos:vulnera coꝛ meũ charitate tua
Perfice greſſus meos in ſemitis tuis
Ut non moueantur veſtigia mea.
Libera captiuum:collige diſperſum
Reintegra ſciſſum:erige elapſum
Da mihi coꝛ qđ te cogitet
Da mihi mentem que te recolat
Da intellectum qui te intelligat
Da rationem que tibi faciliter adhereat
Da mihi animam que te diligat
Da voluntatem que nunca te recedat
Prope eſto mihi in animo: pꝛope in oꝛe
Pꝛope in opere pꝛope in auxilio
Pꝛope eſto mihi:quia amoꝛe langueo
Pꝛope eſto mihi: quia ſine te moꝛioꝛ
Pꝛope eſto mihi:quia te recolens ſuſcitoꝛ
Odoꝛ enim tuus me recreat
Memoꝛia tua me ſanat
Lux tua dulcis me viuificat
Uox tua ſuauis me delectat
Sed tunc ſatiaboꝛ cum apparuerit gloꝛia tua
Tibi ergo dixit coꝛ meum:tibi inquã anima mea
Queſiui vultum tuum:vultum tuum dñe requiram
Ne auertas faciem tuam a me
Ne declines in ira a ſeruo tuo
Adiutoꝛ meus eſto ne derelinquas me
neqꝫ deſpicias me deus ſalutaris meus
Quoniã pater meus ⁊ mater mea dereliquerũt me
Deus autem miſericoꝛditer aſſumpſit me
Legem pone mihi in via tua:
Et dirige in ſemitã rectam pꝛopter inimicos meos
Ne tradideris me in animas tribulantiũ me.
Quoniam inſurrexerunt in me teſtes iniqui
Et merita eſt iniquitas ſibi

Credo videre bona domini in terra viuentium
Ideo cantabo domino in vita mea
Pſallam deo meo q̄diu fuero
Jocundum ſit ei eloquium meum: ego vͦ delecta-
bor in domino. Amen.

¶ In nomine ſancte trinitatis iſti tres tractatus vtiliſſimi feliciter explicīt. Impreſſi venetijs per Joānem Emericum de Spira. Anno incarnatiōis M.cccc.xcv. ſexto kl̄as Maij.